

Euroopan yhteisöjen
virallinen lehti

ISSN 1024-302X

C 260

43. vuosikerta

11. syyskuuta 2000

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

Ilmoitusnumero

Sisältö

Sivu

I Tiedonantoja

Euroopan oikeusasiamies

2000/C 260/01

Vuosikertomus 1999 1

FI

Hinta: 34,50 EUR

I

(Tiedonantoja)

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES

VUOSIKERTOMUS 1999

(2000/C 260/01)

Strasbourg, huhtikuu 2000

NICOLE FONTAINE

Euroopan parlamentin
puhemies
rue Wiertz
B-1047 Bryssel

Arvoisa puhemies,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan1 kohdan sekä oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja yleisistä ehdoista tehdyn päätöksen 3 artiklan8 kohdan mukaisesti esitän täten vuosikertomukseni 1999.

Jacob SÖDERMAN
Euroopan unionin oikeusasiamies

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
1. ALKUSANAT	6
2. KANTELUT OIKEUSASIAMIEHELLE	10
2.1. Oikeusasiamiehen työn oikeusperusta	10
2.2. Euroopan oikeusasiamiehen toimivalta	10
2.2.1. Hallinnollinen epäkohta	11
2.2.2. Hyvän hallintotavan säännöstö	12
2.3. Kantelujen ottaminen tutkittavaksi	13
2.4. Tutkimusten perusteet	13
2.5. Kantelujen tutkiminen	13
2.6. Ohjaus muiden laitosten puoleen ja siirrot	14
2.7. Oikeusasiamiehen tutkimusvaltuudet	14
2.7.1. Todistajien kuuleminen	15
2.7.2. Asiakirjojen tarkastus	15
2.8. Päätökset oikeusasiamiehen tutkimuksen jälkeen	15
3. PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN	17
3.1. Ei hallinnollista epäkohtaa	17
3.1.1. Euroopan parlamentti	17
Menettelyn avoimuus Euroopan parlamentin poliittisen ryhmän järjestämässä kilpailussa ..	17
Robert Schuman -stipendihakemus: väite parlamentin vastaamatta jättämisestä	21
Lääkärintodistuksen toimittamisen aikaraja	22
3.1.2. Euroopan parlamentti ja Euroopan komissio	23
Oikeus tutustua taloudellisia etuja koskeviin luetteloihin	23
3.1.3. Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan komissio	25
Teollisuuden kehittämiskeskus: komission vastuu	25
3.1.4. Euroopan komissio	27
Riittävä lausunto päätöksen perusteluista	27
Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia koskeneen valituksen käsittely	29
Hakijan ei annettu tutustua avoimen kilpailun pisteytettyyn kokeeseen	32
Argentiinalaiset hammaslääketieteen alan tutkintotodistukset	35
EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan mukaisen valituksen käsittely	37
Arviointiraportin julkistaminen	38
Valtion tukea koskevan valituksen käsittelyn kesto	40
Sianlihantuotannon kilpailunvastainen tukeminen	42
Tarjouspyyntövaatimusten täyttämiskyvyn alueelliset erot	44

Päätös 169 artiklan (uusi 226 artikla) mukaisen valituksen käsittelyn lopettamisesta	45
Tarjouspyyntömenettelyn luottamuksellisuus	49
Kreikan hallituksen peruuttama tarjouskilpailu (EY:n perustamissopimuksen 226 artikla) ..	50
Thermie-avustuksen myöntäminen tuulipuistohankkeelle: väite hankkeen tutkimuksen laiminlyönnistä	53
Komissio ei aloittanut rikkomismenettelyä Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan direktiivien 77/187/ETY ja 76/207/ETY laiminlyönnin vuoksi	57
Urakoitsijan tilintarkastus	59
Yhteisön maidon markkinajärjestelyyn liittyvät sakot	61
Komission toiminta kilpailutapauksessa	63
3.1.5. Euroopan keskuspankki	67
Yhteisön toimielinten kielisäännöt	67
3.2. Asian käsittely lopetettiin muista syistä	68
3.2.1. Euroopan komissio	68
Tacis-ohjelma: kieltäytyminen laskun maksusta	68
Kilpailuun KOM/A/12/98 osallistumisen epääminen	69
3.3. Toimielin sopi asian	69
3.3.1. Euroopan komissio	69
Kantelu yhteisön oikeuden rikkomisesta: väite komissiolle osoitetun valituksen huomiotta jättämisestä	69
Baskialueen väkivallan uhrien auttamishankkeen rahoitus: tapauksen uusi käsittely	70
Sokrates-ohjelman apurahan takaisinmaksu	72
Komission laiminlyömä lisäys Phare-sopimukseen	73
Mitätöityyn kokeeseen osallistuneiden ehdokkaiden matkakulujen korvaus	73
Kantelijan laskujen maksu	74
Vastaamatta jättäminen – alueidenväliset hankkeet	75
Väite maksun laiminlyönnistä	76
Matkakulujen korvauksen viivästyminen	77
3.4. Sovintoratkaisut	78
3.4.1. Euroopan komissio	78
Aluekoordinaattorin täysimääräinen palkkio korkoineen	78
3.5. Oikeusasiamiehen kriittinen huomautus	80
3.5.1. Euroopan parlamentti	80
Kilpailussa hylätyksi tulemisen perusteet	80
3.5.2. Euroopan unionin neuvosto	82
Vastaamatta jättäminen	82
3.5.3. Euroopan komissio	83
Komission vastuu tutkia väitteet EY:n rahoittamissa hankkeissa ilmenneistä virheistä	83
Valituksen käsittelyn lopettamista koskevien syiden kertomatta jättäminen	86
Väite, jonka mukaan komissio laiminlöi yhteisön varojen maksun asianmukaisen valvonnan: komission asiakirjojen julkisuus	89

Oikeudenkäyntiin liittyviin asiakirjoihin tutustumisen kieltäminen	93
Komission menettely rikkomusväitteen tutkimiseksi (perustamissopimuksen 226 artikla) ..	96
Kirjeisiin ei vastattu	99
Ehdotuspyynnön peruuttaminen	101
Tietojen antaminen Tacis-konsultille	105
Hankkeen hallinnon ja rahoituksen hoitaminen	106
Venäjän Tacis-avustusten verottaminen	112
Polkumyynnin lopettaminen	115
Suullisen kokeen lykkääminen poikkeustilanteessa	119
Aiheeton viivytys kirjeisiin vastaamisessa	121
Euroopan komission järjestämä avoin kilpailu: valintalautakunta kieltäytyi antamasta korjattuja koepapereita hakijan nähtäväksi	122
3.6. Oikeusasiamiehen suositusluonnokset	126
3.6.1. <i>Kaikki toimielimet, laitokset ja hajautetut erillisvirastot</i>	<i>126</i>
Päätös, jossa annetaan suositusluonnoksia hyvän hallintotavan säännösten hyväksymiseksi	126
3.6.2. <i>Euroopan parlamentti</i>	<i>130</i>
Kohtuuton viivästyminen ja hakijoille vastaamisen laiminlyönti suunnittelukilpailussa	130
3.6.3. <i>Euroopan komissio</i>	<i>133</i>
Komissio ei tarjonnut virkamiehelle uutta tointa tämän henkilökohtaisista syistä pitämän virkavapauden jälkeen	133
3.7. Toimielin hyväksyi suositusluonnoksen	137
3.7.1. <i>Euroopan unionin neuvosto</i>	<i>137</i>
Päivitetty luettelo oikeus- ja sisäasiain alalla toteutetuista toimenpiteistä	137
3.7.2. <i>Euroopan komissio</i>	<i>138</i>
Komission asiakirjarekisteri	138
3.8. Kansallisten oikeusasiamiesten tutkimukset	141
Maidon lisämaksun palautus	141
Arvonlisäveron veroperustan laskeminen	143
Komission asetuksen 1251/70 tulkinta	143
3.9. Tutkimukset oikeusasiamiehen omasta aloitteesta	145
Omasta aloitteesta suoritettu tutkimus yleisön oikeudesta saada tietoja yhteisön kasvilajikeviraston, Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston, Europolin ja Euroopan keskuspankin asiakirjoista	145
4. SUHTEET EUROOPAN UNIONIN MUIHIN TOIMIELIMIIN	154
4.1. Euroopan parlamentti ja vetoamusvaliokunta	154
4.2. Euroopan komissio	155
4.3. Euroopan unionin neuvosto	155
4.4. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin	155
4.5. Talous- ja sosiaalikomitea	156
4.6. Alueiden komitea	156

5. SUHTEET KANSALLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN	157
5.1. Yhteysverkosto	157
5.2. Yhteistyö kantelujen käsittelyssä	157
5.3. Yhteistyö alueellisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten kanssa	157
5.4. Yhteistyö EU:n jäsenyyttä hakeneiden maiden kansallisten oikeusasiamiesten kanssa	157
6. TIEDOTUSTOIMINTA	159
6.1. Vuoden tapahtumia	159
6.2. Konferenssit ja tapaamiset	160
6.3. Muut tapahtumat	163
6.4. Suhteet tiedotusvälineisiin	165
7. LIITTEET	168
A. Tilastotietoja	168
B. Oikeusasiamiehen talousarvio	171
C. Henkilöstö	173
D. Euroopan oikeusasiamiehen vaali	175

1. ALKUSANAT

TULOS ON TÄRKEIN

Oikeusasiamiehen toimiston työtä voidaan kuvata monella tavalla. Sen tulisi kohottaa julkishallinnon tasoa kansalaisten näkökulmasta, sen tulisi parantaa toiminnallaan kansalaisten ja hallinnon välisiä suhteita, sen tulisi luoda hyvän hallinnon standardit, korjata hallinnollisia epäkohtia ja paljon muuta. Kaikkein olennaisin tehtävä on tukea kansalaisia niin, että heitä kohdellaan oikeudenmukaisesti ja että he saavat nopeasti sen, mitä heillä on oikeus odottaa hallinnolta.

Mielestäni Euroopan oikeusasiamiehen toimisto on vuoden aikana saavuttanut toiminnassaan sen tason, jota voidaan odottaa toimielimeltä, joka on vasta hiukan yli neljän vuoden ikäinen, jonka palveluksessa on 25 henkilöä ja joka toimii erittäin monimutkaisessa oikeudellisessa ja hallinnollisessa ympäristössä.

Vuonna 1999 saimme 1 577 kantelua (1 372 vuonna 1998), aloitimme 206 mahdollista hallinnollista epäkohtaa koskevaa tutkimusta (171 vuonna 1998) ja viisi tutkimusta omasta aloitteestamme (1998 aloitimme vain yhden). Tutkimukseen johtaneista kanteluista 27 tapauksessa esitettiin kriittinen huomautus kyseiselle toimielimelle tai laitokselle, 62 tapauksessa toimielin sopi asian kantelijan hyväksi, yhdessä tapauksessa päästiin sovintoratkaisuun ja kymmenessä tapauksessa annettiin suositusluonnos hallinnollisen epäkohdan korjaamiseksi (vuonna 1998 vain yksi). Suositusluonnoksista kaksi hyväksyttiin välittömästi ja yksi johti erityiskertomuksen antamiseen Euroopan parlamentille. Myöhemmin toimielin hyväksyi erityiskertomuksen sisältämän suosituksen. 107 tapauksessa (96 tapauksessa vuonna 1998) ei havaittu hallinnollista epäkohtaa mutta kantelija sai perusteellisen selvityksen kiistanalaisen päätöksen perusteista.

Lisäksi olemme muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta onnistuneet lähettämään vahvistuksen kantelun vastaanottamisesta viikon kuluessa ja päättämään sen ottamisesta tutkittavaksi kuukauden kuluessa. Tavoitetta, jonka mukaan tutkimus tulisi saada päätökseen vuoden kuluessa, emme ole vielä saavuttaneet. Noin 40 yli vuoden ikäistä tapausta on vielä avoinna, mutta suma on purkautumassa hitaasti. Toiminnoissa on aina kehittämisen varaa kansalaisten kannalta parempien tulosten saavuttamiseksi, mutta vuosi 1999 oli epäilemättä tähän mennessä paras. On syytä korostaa, että toimielimet ja laitokset sopivat itse 62 asiaa (vuonna 1998 luku oli 51). Tämä merkitsee itse asiassa, että ne pääsivät itse sovintoratkaisuun, kun oikeusasiamies kiinnitti niiden huomion kanteluun. Tämä on kantelijoiden kannalta erittäin hyvä asia, koska siinä säästyy arvokasta aikaa. Se osoittaa myös hallinnon hyvää asennetta ja halua korjata virheensä, mitä on pidettävä erittäin myönteisenä asenteena Euroopan kansalaisia kohtaan.

KIISTAT

Yhteisön toimielinten ja laitosten kanssa tekemämme yhteistyö on tehostanut työtämme Euroopan kansalaisten puolesta. Useimmissa tapauksissa yhteisön toimielimet ja laitokset ovat vastanneet ajoissa ja perusteellisesti kantelijoiden esittämiin väitteisiin. Näin on ollut helpompaa selvittää, mitkä ovat tapauksen olennaiset näkökohdat ja mitä todella on tapahtunut. Ongelmia on kuitenkin vielä jäljellä Euroopan komission toiminnoissa, jotka ovat oikeusasiamiehen tutkimusten tärkein painopistealue: 163 tapausta 206:sta koski niitä.

Jälleen kerran komission yksiköt esittivät ajatuksen, jonka mukaan komission tulkintoja yhteisön oikeudesta voi käsitellä vain Euroopan yhteisöjen tuomioistuimien, ei Euroopan oikeusasiamiehen. Tätä kiistaa käsitellään tarkemmin itse vuosikertomuksessa. Toteaisin ainoastaan, ettei koskaan voi olla hyvän hallinnon mukaista olla noudattamatta lakia, toisin sanoen yhteisön toimielintä tai laitosta sitovia sääntöjä tai periaatteita. Toivottavasti tämä on viimeinen kerta, kun joudun korostamaan tätä seikkaa. Euroopassa

on kaksi maata, joissa kansallinen oikeusasiamies ei voi käsitellä mahdollisesti oikeustoimien piiriin kuuluvia tapauksia. Niissä tämä rajoitus on nimenomaisesti kirjattu itse lakiin. Vastaavaa rajoitusta ei ole Euroopan oikeusasiamiehen toimivallan määrittelyssä, joka tehtiin Maastrichtin sopimuksella.

Lisäksi on kaikille osapuolille pelkästään myönteistä, jos oikeusasiamiehen toiminnalla pystytään estämään tarpeettomia oikeuskäsittelyjä ja siten helpottamaan tuomioistuinten nykyistä suurta työtaakkaa. On myös syytä ottaa huomioon, että koska yhteisön oikeus rajoittaa mahdollisuutta viedä asioita tuomioistuimiin, oikeusasiamies on todennäköisesti kansalaisten ainoa kanava monissa tapauksissa, joissa yhteisön toimielinten ja laitosten toimia väitetään laittomiksi. On itsestään selvää, että yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytäntö on aina oikeusasiamiehen päätösten ohjenuorana.

Toinen aikaa vievä kiista komission kanssa koski oikeusasiamiehen oikeutta tarkastaa asiakirjoja. Aihetta käsiteltiin tarkemmin vuoden 1998 vuosikertomuksessa. Vaikka vuonna 1999 päästiinkin taas kerran tyydyttävään tulokseen tavanomaisten väärinymmärrysten ja erilaisten argumenttien jälkeen, olen kuitenkin esittänyt Euroopan parlamentille aloitteen oikeusasiamiehen ohjesäännön sen osan muuttamiseksi, josta kiistat aiheutuvat. On syytä korostaa, että kaikille oikeusasiamiehen toimistoille on tärkeää saada rajoittamaton oikeus päästä tutustumaan asiakirjoihin, jotka ovat kantelun tutkimuksen kannalta tarpeen. Vastaava oikeus annettiin hiljattain Olafille. Muutoin kansalaiset eivät luota oikeusasiamiehen tutkimuksiin. Samalla on aivan selvää, että oikeusasiamiehen on kunnioitettava asiakirjojen luottamuksellisuutta silloin, kun se on perusteltu asianmukaisesti, eikä hän saa antaa niiden sisältöä julkisuuteen. Toivon todellakin, että Euroopan parlamentti käsittelee aloitetta tarmokkaasti ja että muut toimielimet hyväksyvät asiaa koskevat argumenttini.

AVOIMUUS

Avoimuuden alalla ei vuoden aikana tapahtunut merkittävää edistystä. Komission odotettiin laativan asetussuunnitelman asiakirjojen julkisuudesta EY:n perustamissopimuksen 255 artiklan mukaisesti, mutta tekstiä ei julkaistu vuoden aikana. Ainoastaan joitakin sen säännöksiä vuosi julkisuuteen, ja toimittajat ja muut alan aktivistit arvostelivat niitä kärkevästi. Oikeusasiamiehen kannalta asia on tärkeä, koska tiedottamisen laiminlyönti tai väärän tiedon antaminen on edelleen kanteluiden yleisin peruste (23 %).

Perinteisen luottamuksellisuuden säilyttämistä perustellaan usein tehokkuudella. Se tuntuu melko paradoksaaliselta perustelulta. Osoittiko Santerin komissio todellakin tehokkuutta, kun se kaatui maaliskuussa, niin että toimivan komission puuttuminen haittasi unionin toimintaa pahasti puolen vuoden ajan? Tärkeä syy kaatumiselle oli se, mitä oli tehty luottamuksellisuuden verhon takana. Lisäksi kokemus on osoittanut, että avoin hallinto, jollaista harjoitetaan monissa jäsenvaltioissa, näyttää olevan tehokas väline petosta ja korruptiota vastaan, kun taas julkisten asioiden suljettu ja luottamuksellinen käsittely näyttää tarjoavan tilaisuuksia petokseen ja korruptioon. Minusta on häiritsevää, että kasvavia avoimuuden vaatimuksia vastustavat eivät ota tätä tärkeää seikkaa huomioon.

Olivatpa heidän argumenttinsa ja syynsä mitkä hyvänsä, vastustaessaan itsepäisesti unionin hallinnon välttämätöntä avaamista nykyaikaisella tavalla he hämärtävät Euroopan unionin rahoituksen yksityiskohdista, ja se on juuri yksi niistä alueista, joilla unionia arvostellaan eniten. Ennaltaehkäisy on kaikkein paras tapa. Parhaatkin poliisivoimat voivat jälkepäin selvittää vain pienen osan tällä alalla esiintyvistä epätoivotusta toiminnasta.

MITÄ HYVÄ HALLINTO ON?

Vuoden 1997 vuosikertomuksessa esitimme hallinnollisen epäkohdan määritelmän, jonka Euroopan parlamentti hyväksyi yksimielisesti ja joka hyväksyttiin nykyisin yleisesti. Asioiden edistämiseksi esitimme ehdotuksen hyvän hallintotavan säännöstöstä heinäkuussa 1999. Komissiolla oli ollut oma versionsa

säännöstöstä työn alla vuodesta 1997 lähtien, mutta kun komissio kaatui maaliskuussa, asia näytti raukeavan. Niinpä oikeusasiamiehen toimiston oli aika ottaa vastaan haaste ja julkaista hyvän hallintotavan säännöstö. Oikeusasiamiehen säännöstössä ei käsitellä johdon ja virkamiesten suhteita. Siinä käsitellään kansalaisten ja virkamiesten välisiä suhteita. Säännöstö keskittyy siihen, millaista palvelua Euroopan kansalaisilla on lupa odottaa eurooppalaisilta virkamiehiltä. Ajatuksen edistämiseksi käynnistimme omasta aloitteestamme asiaa koskevan tutkimuksen.

Yhteisön toimielinten ja laitosten asenne oli yleisesti ottaen myönteinen. Eräät niistä kertoivat jo hyväksyneensä tämäläyppisen säännöstön. Yksi laitokista, Lontoossa toimiva Euroopan lääkearviointi-virasto, hyväksyi luonnoksemme tehden siihen eräitä myönteisiä muutoksia. Toiset taas alkoivat laatia omia versioitaan. Komissio ilmoitti, että se oli käsitelty alustavasti omaa versiotaan ennen kuin neuvottelisi siitä henkilökuntansa kanssa, ja pyysi oikeusasiamiestä kommentoimaan sitä. Ensivaikutelmana oli, että versio on melko epämääräinen Euroopan kansalaisten kannalta.

Laadukas hyvän hallintotavan säännöstö antaisi Euroopan kansalaisille myönteisen viestin palvelusuuntautuneesta hallinnosta. Tämä parantaisi kaiken kaikkiaan unionin mainetta jäsenvaltioissa. Sillä annettaisiin Euroopan kansalaisille myös selkeä tieto siitä, millaista palvelua he voivat odottaa, ja virkamiehille ohjeet siitä, mitä heidän pitäisi pystyä tarjoamaan. Säännöstöön ei sisälly mitään sellaista, mitä ei voitaisi saavuttaa johdon asianmukaisella sitoutumisella ja henkilökunnan koulutuksella. Omasta aloitteesta käynnistettyä tutkimusta ei ole vielä saatu päätökseen, mutta vastausten laaja kirjo viittaa mielestäni siihen, että olisi hyvä harkita lakialoitetta, jolla luotaisiin monien jäsenvaltioiden esimerkin mukaisesti eurooppalainen hallintolaki hyvästä hallintotavasta. Tämä merkitsee, että joko komission pitäisi ottaa itse johtava rooli hyväksymällä hyvä säännöstö ensimmäisenä askeleena tai Euroopan parlamentin tulisi harkita asiaa koskevan aloitteen tekemistä kohtuullisen ajan kuluessa. Hyvän hallintotavan säännöstön hyväksyminen osoittaisi Euroopan kansalaisille, että unioni on nykyaikainen ja palvelumyönteinen hallinto-organisaatio, joka on valmis toimimaan kansalaisten hyväksi, eikä siitä pidä tehdä kaikkien Euroopan ongelmien syntipukkia.

ENEMMÄN YHTEISTYÖTÄ

Kun jokin asia ei suju julkisella sektorilla, perinteinen tapa on pyytää lisää rahaa tai lisää toimivaltuuksia eikä yrittää päästä tuloksiin lisäämällä vuoropuhelua ja yhteistyötä.

Toimivallan ulkopuolelle jäävien kantelujen osuus on edelleen noin 70 %. Monet niistä ovat väitteitä, joiden mukaan yhteisön oikeutta ei ole sovellettu oikein jossakin jäsenvaltiossa. Vuoden 1999 aikana neuvoimme 314 kantelijaa (259 vuonna 1998) kääntymään kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen toimiston puoleen tai jättämään vetoituksen vastaavalle parlamentille. Samankaltaista tietoa annettiin monille muille kansalaisille, jotka ottivat toimistoon yhteyttä kirjeitse, puhelimitse tai sähköpostitse pyytääkseen neuvoja. Kun Amsterdamin sopimuksen täytäntöönpano etenee, erityisesti oikeuteen, vapauteen ja turvallisuuteen perustuvaa aluetta koskevien määräysten osalta, jäsenvaltioiden kaikilla tasoilla sovelletaan yhä enemmän yhteisön oikeutta. Tällöin tarvitaan vielä enemmän oikeudellisia ja muita oikaisuutoimia, jotka ovat nopeita ja tehokkaita. Omalta osaltamme olemme ottaneet vastuullemme yhteisön oikeudesta tiedottamisen kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten toimistoille sekä vastaaville vetoomusvaliokunnille. Olemme myös perustaneet verkoston antaaksemme heille tukea ja neuvoja, ja tähän tarkoitukseen hyödynnämme Internetiä mahdollisimman tehokkaasti. Kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten syyskuinen Pariisin kokous ja lokakuinen Firenzen tapaaminen alueellisten oikeusasiamiesten ja vetoomusvaliokuntien kanssa osoittivat, että kaikki nämä toimielimet ja laitokset ovat valmiita toimimaan entistä aktiivisemmin kyseisellä alalla.

Se merkitsee, että rakentava yhteistyö todellisessa toissijaisuusperiaatteen ja tasa-arvon hengessä voisi olla paras tapa auttaa Euroopan kansalaisia saamaan sen, mihin heillä on yhteisön lain mukaan oikeus, syntyipä kiista missä tahansa ja millä tasolla tahansa Euroopan unionissa.

Näin yhteisön oikeus olisi elävää todellisuutta Euroopan kansalaisille.

Jacob Söderman
Strasbourgissa 31. joulukuuta 1999

2. KANTELUT OIKEUSASIAMIEHELLE

Euroopan oikeusasiamiehen tärkein tehtävä on käsitellä hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa, lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Mahdollisista hallinnollisista epäkohdista oikeusasiamies saa tiedon pääasiassa Euroopan kansalaisten tekemien kantelujen välityksellä. Oikeusasiamies voi myös suorittaa tutkimuksia omasta aloitteestaan.

Kaikki Euroopan kansalaiset tai jäsenvaltiossa asuvat kolmannen maan kansalaiset voivat tehdä kanteluja oikeusasiamiehelle. Kanteluja voivat tehdä myös yritykset, yhdistykset ja muut elimet, joilla on rekisteröity toimipaikka unionissa. Kantelun voi tehdä oikeusasiamiehelle joko suoraan tai Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä.

Oikeusasiamiehelle tehtyjen kantelujen käsittely on julkista, jollei kantelija ole pyytänyt luottamuksellista käsittelyä. On tärkeää, että oikeusasiamies toimii mahdollisimman avoimesti, jotta Euroopan kansalaiset voivat seurata ja ymmärtää hänen työtään, ja on näin hyvänä esimerkkinä muille.

Vuonna 1999 oikeusasiamies käsitteli 1 860 tapausta. Niistä 1 577 oli uusia vuonna 1999 saapuneita kanteluja. Yksittäisiltä kansalaisilta tuli 1 458, yhdistyksiltä 90 ja yrityksiltä 23 kantelua. Euroopan parlamentin jäsenet välittivät 11 kantelua. 278 tapausta siirtyi vuodelta 1998. Omasta aloitteestaan oikeusasiamies käynnisti 5 tutkimusta.

Kuten oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1995 todettiin, vetoamusvaliokunta ja oikeusasiamies ovat sopineet, että he voivat siirtää tarvittaessa kanteluja ja vetoamuksia toiselle. Vuoden 1999 kuluessa 3 vetoamusta välitettiin oikeusasiamiehelle vetoamuksen tekijän suostumuksella käsiteltäviksi kanteluina. Kantelijan suostumuksella 71 kantelua toimitettiin Euroopan parlamentille käsiteltäviksi vetoamuksina. Lisäksi oikeusasiamies kehotti 142 tapauksessa kantelijaa esittämään vetoamuksen Euroopan parlamentille. (Katso liite A, Tilastotietoja, s. 168)

2.1. OIKEUSASIAMIEHEN TYÖN OIKEUSPERUSTA

Oikeusasiamies hoitaa tehtäviään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan, oikeusasiamiehen ohjesäännön⁽¹⁾ ja tämän ohjesäännön 14 artiklan mukaisesti antamien täytäntöönpanosäännösten mukaisesti. Täytäntöönpanosäännösten teksti on julkaistu kaikilla virallisilla kielillä oikeusasiamiehen verkkosivuilla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>). Teksti on myös saatavissa oikeusasiamiehen toimistosta.

Täytäntöönpanosäännökset koskevat oikeusasiamiehen toimiston sisäistä toimintaa. Jotta ne kuitenkin muodostaisivat kansalaisten kannalta ymmärrettävän ja hyödyllisen asiakirjan, ne sisältävät myös jonkin verran muihin toimielimiin ja laitoksiin liittyvää aineistoa, joka jo sisältyy oikeusasiamiehen ohjesääntöön.

Oikeusasiamies muutti toimeenpanosäännöksiä 30. Marraskuuta 1999 selventääkseen, että Amsterdamin sopimuksen myötä kanteluita voi jättää myös iirin kielellä. Muutos tulee voimaan 1. tammikuuta 2000. Esite ”Euroopan oikeusasiamies – voiko hän auttaa sinua?” ja kantelulomake on lisätty oikeusasiamiehen verkkosivulle iirinkielisenä.

Kesäkuussa 1999 Euroopan parlamentti muutti työjärjestyksensä artikloja, jotka koskevat parlamentin ja Euroopan oikeusasiamiehen suhteita, ja numeroi ne uudelleen artikloiksi 177–179. Muutoksilla selvennetään, että oikeusasiamiehen vuosikertomusta ja erityiskertomuksia käsittelee sama valiokunta (käytännössä vetoamusvaliokunta).

2.2. EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA

Kaikki oikeusasiamiehelle tulevat kantelut rekisteröidään ja niiden lähettäjäille ilmoitetaan, että kantelu on vastaanotettu. Vastaanottoilmoituksessa kantelijalle kerrotaan kantelun käsittelymenettelystä ja mainitaan kantelua käsittelevän lakimiehen nimi ja puhelinnumero. Seuraavaksi tutkitaan, kuuluuko kantelu oikeusasiamiehen toimivallan piiriin.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin päätös 94/262 oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevasta ohje-säännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista, tehty 9. maaliskuuta 1994, EYVL L 113, 1994, s. 15.

Oikeusasiamiehen toimivalta on määritelty EY:n perustamissopimuksen 195 artiklassa. Sen mukaan hänellä on valtuudet ottaa vastaan kanteluja unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa. Kantelut voivat koskea hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa, lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Kantelu ei siten kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan, jos

1. kantelija ei ole henkilö, jolla on oikeus tehdä kantelu
2. kantelu ei koske yhteisön toimielintä tai laitosta
3. kantelu koskee Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä tai
4. kantelu ei koske hallinnollista epäkohtaa.

2.2.1. "HALLINNOLLINEN EPÄKOHTA"

Vastauksena Euroopan parlamentin pyyntöön määritellä hallinnollinen epäkohta tarkasti oikeusasiamies esitti vuoden 1997 vuosikertomuksessa seuraavan määritelmän:

Hallinnollinen epäkohta ilmenee, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti.

Vuonna 1998 Euroopan parlamentti hyväksyi päätöslauselman, jossa määritelmää pidettiin tervetulleena.

Vuoden 1999 aikana oikeusasiamies kävi komission kanssa kirjeenvaihtoa, josta ilmeni, että myös komissio hyväksyi määritelmän.

Virheellinen laintulkinta on yksi hallinnollisen epäkohdan muoto

Irlannin oikeusasiamiehen toimisto lähetti Euroopan oikeusasiamiehelle lokakuussa 1998 tiedustelun komission asetuksen 3887/92 (Art. 9.2) tulkinnasta. Tiedustelun syynä olivat lukuisat kantelut Irlannin maatalous- ja elintarvikeministeriötä vastaan. Komission ohjeen mukaisesti ministeriö oli evännyt tai vähentänyt joillekin hakijoille maksettavia erityisten nauttanliha- ja palkkiolisäohjelmien mukaisia avustuksia.

Komissio vahvisti helmikuussa 1999 asetusta koskevan tulkintansa. Irlannin oikeusasiamiehen toimiston mielestä komission tulkinta oli kohtuuttoman rajoittava ja epäoikeudenmukainen kyseisiä hakijoita kohtaan. Huhtikuussa 1999 Euroopan oikeusasiamies päätti huolellisen harkinnan jälkeen aloittaa asiaa koskevan oma-aloitteisen tutkimuksen ja ilmoitti tästä komissiolle.

Kesäkuussa 1999 komissio suostui tarkastelemaan uudelleen kantaansa kyseisen säädöksen tulkinnasta. Komissio totesi kuitenkin myös:

"Komissio on sitä mieltä, että asetuksen artiklan oikeudellinen tulkinta ei ole hallinnollinen epäkohta. EY:n perustamissopimuksen 220 (ent. 164) artiklan mukaan asia voitaisiin mahdollisesti saattaa yhteisöjen tuomioistuimen päätettäväksi."

Euroopan oikeusmies esitti komissiolle antamassaan vastauksessa muun muassa seuraavat seikat:

"Oikeusasiamies ottaa aina huomioon sen, että yhteisöjen tuomioistuin on korkein viranomainen" yhteisön oikeuden merkitystä ja tulkintaa koskevissa kysymyksissä. Lisäksi EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan mukaan Euroopan oikeusasiamies ei saa suorittaa tutkimuksia tapauksissa, joissa epäilyksenalaisia väitteitä käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä (korostus lisätty). Käytännössä Irlannin oikeusasiamies tai asiasta kannellut Irlannin kansalainen ei kuitenkaan ole aloittanut eikä voisi helposti aloittaa asiaa koskevaa oikeudenkäyntiä. Haluan myös korostaa, että termin "hallinnollinen epäkohta" merkitys on ensiarvoisen tärkeä oikeusasiamiehen työlle. Tämän vuoksi käsittelin asiaa ensimmäisessä vuosikertomuksessa vuodelta 1995:

Sopimuksessa ja ohjesäännössä ei kummassakaan määritellä termiä "hallinnollinen epäkohta". Luonnollisesti kyseessä on hallinnollinen epäkohta, kun julkinen elin ei toimi perustamissopimusten tai sitä sitovan yhteisön määräyksen mukaisesti tai kun se ei noudata yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen luomia oikeudellisia periaatteita.

Kertomus sisälsi myös luettelon mahdollisista hallinnollisen epäkohdan tyypeistä. Luettelo ei ollut tyhjentävä.

Euroopan parlamentin toimivaltainen valiokunta käsitteli vuoden 1995 vuosikertomusta ja hyväksyi yllä esitetyn hallinnollista epäkohtaa koskevan selityksen. Asiasta keskusteltiin 20. kesäkuuta 1996 pidetyssä täysistunnossa, johon komission jäsen Marín osallistui. Vuoden 1995 vuosikertomuksessa esitettyyn hallinnollisen epäkohdan määritelmä mainittiin ja hyväksyttiin myös syyskuussa 1997 pidetyssä Euroopan kansallisten oikeusasiamiesten kokouksessa.

Parlamentin keskustelussa vuoden 1996 vuosikertomuksesta pyydettiin tarkempaa hallinnollisen epäkohdan määritelmää, ja täysistuntokeskustelussa lupasin laatia sellaisen. Pyysin kansallisia oikeusasiamiehiä ja vastaavia elimiä ilmoittamaan minulle, mitä termillä hallinnollinen epäkohta ymmärretään heidän jäsenvaltioissaan. Saamistani vastauksista ilmeni, että perusmerkitys voidaan määritellä seuraavasti:

Hallinnollinen epäkohta ilmenee, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti.

Määritelmä sisällytettiin vuoden 1997 vuosikertomukseen. Siihen lisättiin huomautus, jossa korostettiin, että Euroopan oikeusasiamiehen tutkiessa, onko jokin yhteisön toimielin tai laitos toiminut sitä sitovien määräysten ja periaatteiden mukaisesti, ”hänen ensimmäinen ja olennaisin tehtävänsä on väistämättä todeta, onko se toiminut lainmukaisesti”.

Heinäkuun 14. päivänä 1998 pidetyssä täysistunnossa komission jäsen Gradin ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että termi ”hallinnollinen epäkohta” on nyt määritelty selkeästi. Sen jälkeen Euroopan parlamentti hyväksyi 16. heinäkuuta 1998 päätöslauselman, jossa hallinnollisen epäkohdan määritelmää pidettiin tervetulleena ja todettiin, että määritelmä ja vuoden 1997 vuosikertomuksessa mainitut esimerkit antavat selkeän kuvan siitä, mitä oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluu⁽¹⁾. Määritelmä toistettiin vuoden 1998 vuosikertomuksessa, josta Euroopan parlamentti keskusteli 15. huhtikuuta 1999 komission jäsen Montin läsnä ollessa.

Olen siksi yllättyneet siitä, että komissio haluaisi nyt aloittaa uudelleen asian käsittelyn, sillä se on käsitelty jo perusteellisesti menettelyssä, jossa komissiolla on ollut kaikki mahdollisuudet esittää näkemyksensä.

Jos komissio katsoo, että oikeusasiamiehen toimivallan kaventaminen palvelee Euroopan kansalaisten etuja nykyistä paremmin, sillä on mahdollisuus ehdottaa sopimukseen muutosta, niin että toimivallan ulkopuolelle rajattaisiin tapaukset, joissa kantelijalla on mahdollisuus käyttää oikeussuojakeinoja. Rajoitus olisi hyvin epätavallinen, mikä käy selväksi oikeusasiamiehen roolia koskevasta Euroopan neuvoston määritelmästä. Sen mukaan rooliin kuuluu hallinnollisten toimien laillisuuden tarkastelu⁽²⁾. Tällainen rajoitus sisältyy kuitenkin Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusasiamiestä koskevaan lakiin. Niin kauan, kun sopimusta ei muuteta Euroopan oikeusasiamiehen toimivallan rajoittamiseksi vastaavalla tavalla, hänen tulee kuitenkin jatkaa nykyisen toimivaltansa toteuttamista. Sen mukaan oikeusasiamies saa suorittaa tutkimuksia, ellei epäilyksenalaisia väitteitä ”käsitellä tai ole käsitelty oikeudenkäynnissä”.

Euroopan oikeusasiamiehen toimisto perustettiin yhteisön toimielinten ja laitosten sekä Euroopan kansalaisten välisten suhteiden parantamiseksi. Tapauksissa, joissa toimielin selvittää toimineensa asianmukaisesti sitä sitovien määräysten ja periaatteiden mukaisesti, kansalainen saattaa tyytyä selitykseen tai ainakin hän ymmärtää paremmin toimielimen toimia.

Lisäksi oikeusasiamies on tutkimuksia suorittaessaan aina tietoinen siitä, että yhteisöjen tuomioistuimella on ylin päätösvalta yhteisön oikeuden merkityksestä ja tulkinnasta, ja lisäksi siitä, että komission virkamiehillä on häntä parempi asiantuntemus yhteisön oikeuden tulkinnasta ja soveltamisesta eri aloilla. Useimmissa tapauksissa oikeusasiamies ei siten tutkimustensa jälkeen todennäköisesti näe syytä kyseenalaistaa komission tulkintaa jostakin oikeudellisesta määräyksestä.”

Euroopan oikeusasiamies pyysi komissiota ilmoittamaan 31. heinäkuuta 1999 mennessä, hyväksyykö se oikeusasiamiehen vuoden 1997 vuosikertomukseen sisältyvän hallinnollisen epäkohdan määritelmän, ja jos ei hyväksy, ilmoittamaan hänelle syyt.

Komission pääsihteeri ilmoitti vastauksessaan 15. heinäkuuta 1999, että komission jäsen Gradin oli komission puolesta hyväksynyt edellä mainitun hallinnollisen epäkohdan määritelmän Euroopan parlamentissa 14. heinäkuuta 1998. Pääsihteeri vahvisti myös, että komissio oli parhaillaan tarkistamassa tulkintaansa kyseisestä määräyksestä ja että komissio ilmoittaisi oikeusasiamiehelle pikaisesti tarkistuksen tuloksesta.

Q5/98/IJH – OI/3/99/IJH

2.2.2. HYVÄN HALLINTOTAVAN SÄÄNNÖSTÖ

Oikeusasiamies käynnisti 11. marraskuuta 1998 omasta aloitteestaan tutkimuksen siitä, onko yhteisön eri toimielimillä ja laitoksilla hyvän hallintotavan säännöstöä, jota niiden virkamiehet noudattavat suhteissaan kansalaisiin, ja onko kansalaisilla oikeus tutustua säännöstöön. Omasta aloitteestaan suorittamassaan tutkimuksessa oikeusasiamies kysyi 19 toimielimeltä tai laitokselta, olivatko ne jo hyväksyneet tai aikoivatko ne hyväksyä hyvän hallintotavan säännöstön, jossa käsitellään niiden virkamiesten suhteita kansalaisiin.

Heinäkuun 28. päivänä 1999 oikeusmies esitti komissiolle, Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksen hyvän hallintotavan säännöstöstä suositusluonnoksen muodossa. Muille toimielimille ja laitoksille esitettiin samankaltaiset suositusluonnokset syyskuussa 1999. Oikeusasiamiehen säännöstö on saatavilla kaikilla kielillä verkkosivulta (<http://www.euroombudsman.eu.int>).

⁽¹⁾ EYVL 1998 C 292, s. 168.

⁽²⁾ *The Administration and You: a handbook*, 1996 s. 44.

Oikeusasiamies aikoo laatia aiheesta erityiskertomuksen Euroopan parlamentille vuoden 2000 alussa.

2.3. KANTELUJEN OTTAMINEN TUTKITTAVAKSI

Oikeusasiamiehen toimivallan piiriin kuuluvan kantelun on täytettävä myös muita ehtoja, ennen kuin oikeusasiamies voi ottaa asian tutkittavakseen. Oikeusasiamiehen ohjesäännössä on esitetty seuraavat perusteet:

1. kantelusta on käytävä ilmi kantelija ja kohde (ohjesäännön 2 artiklan 3 kohta)
2. oikeusasiamiehellä ei ole oikeutta puuttua tuomioistuimissa käsiteltäviin tapauksiin tai kyseenalaistaa tuomioistuinten päätöksiä (1 artiklan 3 kohta)
3. kantelu on tehtävä kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin sen perustana olevat tosiseikat tulivat kantelijan tietoon (2 artiklan 4 kohta),
4. ennen kantelua on otettava hallintoteitse asianmukaisella tavalla yhteyttä kyseisiin toimielimiin ja laitoksiin (2 artiklan 4 kohta)
5. jos kantelu koskee yhteisön toimielinten ja laitosten sekä niiden virkamiesten ja muun henkilöstön välisiä työsuhteita, kaikki mahdollisuudet sisäisten hallinnollisten hakemusten ja kantelujen tekemiseen on pitänyt käyttää ennen kantelun tekemistä (2 artiklan 8 kohta).

Esimerkkejä kanteluista, joita ei voitu ottaa tutkivaksi tuomioistuinkäsittelyn vuoksi

Énergie pour l'Arménie -niminen järjestö kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle heinäkuussa 1998. Järjestö väitti, että Euroopan komissio oli kieltäytynyt maksamasta laskua Tacis-ohjelmaan kuuluvan sopimuksen mukaisesta työstä. Kantelu lähetettiin komissiolle lausuntoa varten, ja kantelijalle annettiin mahdollisuus kommentoida lausuntoa. Myös joitakin lisätutkimuksia tehtiin.

EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan mukaan Euroopan oikeusasiamies ei saa suorittaa tutkimuksia tapauksissa, joissa epäilyksenalaisia väitteitä käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä.

Kantelua koskevien tutkimusten kuluessa kantelija ilmoitti Euroopan oikeusasiamiehelle, että kantelussa esitetyt väitteet ovat oikeuskäsittelyn kohteena belgialaisessa tuomioistuimessa.

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 7 kohdassa määrätään, että kun oikeusasiamiehen on esitettyjä tosiseikkoja koskevan oikeusmenettelyn takia lopetettava kantelun käsittely, kaikkien hänen siihen saakka tekemiensä tutkimusten tulokset arkistoidaan ilman lisätoimenpiteitä. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Tapaus 739/98/ADB

P. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle heinäkuussa 1999 siitä, että Euroopan yhteisöjen komissio epäsi häneltä pääsyn kilpailun KOM/A/12/98 kirjalliseen kokeeseen.

Kantelu välitettiin komissiolle lausuntoa varten. Marraskuussa 1999 komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että kantelija oli aloittanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa oikeudenkäynnin, joka koski hänen kantelussa esittämiään tosiseikkoja. Koska kantelija oli nostanut kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, oikeusasiamies lopetti kantelun käsittelyn EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan perusteella joulukuussa 1999 kuultuaan kantelijaa tässä asiassa.

Oikeusasiamiehen siihen saakka tekemien tutkimusten tulokset arkistoitettiin ilman lisätoimenpiteitä ohjesäännön 2 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

Tapaus 867/99/GG

2.4. TUTKIMUSTEN PERUSTEET

Oikeusasiamies voi käsitellä toimivaltansa piiriin kuuluvia kanteluita, jotka täyttävät tutkittavaksi ottamisen ehdot. EY:n perustamissopimuksen 195 artiklassa määrätään, että oikeusasiamies "suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina". Joissakin tapauksissa oikeusasiamiehen tutkimukselle ei ehkä ole perusteita, vaikka kantelu teknisesti voitaisiin ottaa tutkittavaksi. Jos kantelu on jo ollut käsiteltävänä Euroopan parlamentin vetoisuusvaliokunnalle osoitettuna vetoomuksena, oikeusasiamies ei tavallisesti pidä tutkimuksen käynnistämistä perusteltuna, ellei uusia todisteita esitetä.

2.5. KANTELUJEN TUTKIMINEN

Siitä lähtien, kun oikeusasiamies aloitti toimintansa, kanteluita on rekisteröity 5 270. Niistä 16 % oli peräisin Ranskasta, 14 % Saksasta, 14 % Espanjasta, 9 % Yhdistyneestä kuningaskunnasta ja 12 % Italiasta. Täydellinen erittely kantelujen maantieteellisestä jakautumisesta liitteessä A, Tilastotietoja.

Vuonna 1999 kanteluista tutkittiin 93 % sen selvittämiseksi, kuuluuko kantelu toimivallan piiriin, täyttääkö se tutkittavaksi ottamisen ehdot ja antaako se aihetta tutkimukseen. Tutkituista kanteluista 27 % kuului oikeusasiamiehen toimivaltaan. Näistä 243 täytti tutkittavaksi ottamisen ehdot, mutta 42 ei kuitenkaan antanut aihetta tutkimukseen. Tutkimus käynnistettiin siten 201 tapauksessa.

Useimmat tutkimukseen johtaneista kanteluista koskivat Euroopan komissiota (77 %). Komissio tekee yhteisön elimistä eniten sellaisia päätöksiä, joilla on suoranaisia vaikutuksia kansalaisiin. Siksi on luonnollista, että se on kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. Euroopan parlamenttia vastaan esitettiin 24 ja Euroopan unionin neuvostoa vastaan 7 kantelua.

Pääasialliset hallinnolliset epäkohdat, joista kanneltiin, olivat avoimuuden puute (66 tapausta), syrjintä (31 tapausta), epätyydyttävät menettelyt tai puolustautumisoikeuden kunnioittamisen laiminlyönti (33 tapausta), epäoikeudenmukaisuus tai vallan väärinkäyttö (32 tapausta), vältettävissä ollut viivytys (45 tapausta), huolimattomuus (29 tapausta), se, että jäsenvaltion velvollisuuksien täyttämistä ei ole varmistettu, ts. Euroopan komissio ei ollut hoitanut tehtäväänsä ”perustamissopimusten vartijana” (9 tapausta), ja oikeudellinen virhe (29 tapausta).

2.6. OHJAUS MUIDEN LAITOSTEN PUOLEEN JA SIIRROT

Jos kantelu ei kuulu toimivallan piiriin tai sitä ei voida ottaa tutkittavaksi, oikeusasiamies pyrkii aina neuvomaan kantelijalle toisen elimen, joka voi käsitellä kantelua. Mahdollisuuksien mukaan oikeusasiamies siirtää kantelun suoraan toiselle toimivaltaiselle elimelle kantelijan suostumuksella sillä edellytyksellä, että kantelu näyttää perustellulta.

Vuonna 1999 opastusta annettiin 708 tapauksessa, joista useimmat koskivat kysymyksiä yhteisön oikeudesta. 314 tapauksessa kantelijaa kehoitettiin kantelemaan kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle tai vastaavalle elimelle. Lisäksi 8 kantelua välitettiin kantelijan suostumuksella suoraan kansalliselle oikeusasiamiehelle. 142 kantelijaa kehoitettiin esittämään vetoamus Euroopan parlamentille, ja lisäksi 71 kantelua toimitettiin kantelijan suostumuksella Euroopan parlamentille käsiteltäviksi vetoamuksina. 149 tapauksessa kantelijaa neuvottiin kääntymään Euroopan komission puoleen. Tämä luku sisältää joitakin tapauksia, joissa komissiota

vastaan tehtyä kantelua ei voitu ottaa tutkittavaksi, koska komissiota ei ollut lähestytty hallintoteitse. 101 tapauksessa kantelijaa neuvottiin ottamaan yhteyttä muihin elimiin.

2.7. OIKEUSASIAMIEHEN TUTKIMUSVALTUUDET

Vuoden 1998 vuosikertomuksessa oikeusasiamies ehdotti, että hänen tutkimusvaltuuksiaan selkeytettäisiin sekä asiakirjojen tarkastuksen että todistajien kuulemisen osalta. Euroopan parlamentti hyväksyi päätöslauselman, jossa institutionaalisten asioiden valiokuntaa pyydettiin tutkimaan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohtaan liittyviä muutosehdotuksia vetoamusvaliokunnan laatimassa mietinnössä ehdotetulla tavalla⁽¹⁾.

Prosessin edistämiseksi oikeusasiamies laati seuraavan ehdotuksen 3 artiklan 2 kohdan tarkistamiseksi ja välitti sen Euroopan parlamentin puhemiehelle joulukuussa 1999:

Yhteisön toimielinten ja laitosten tulee luovuttaa oikeusasiamiehelle kaikki tiedot, joita hän niiltä pyytää, sekä antaa hänen tarkastaa ja kopioida mitä tahansa asiakirjoja tai minkä tahansa tietovälineen sisältö.

Toimielinten tulee antaa tietoa jäsenvaltiosta peräisin olevista ja asetuksen perusteella salaisiksi luokitelluista asiakirjoista vain, jos kyseinen jäsenvaltio on ensin antanut suostumuksensa.

Niiden tulee antaa tietoa jäsenvaltiosta peräisin olevista muista asiakirjoista ilmoitettuaan asiasta kyseiselle jäsenvaltiolle.

Yhteisön toimielinten jäsenten ja henkilökunnan tulee todistaa oikeusasiamiehen pyynnöstä. Heidän tulee antaa kaikki tiedot, ja niiden on oltava todenmukaisia.

Oikeusasiamies ja hänen henkilökuntansa eivät paljasta mitään tutkimusten aikana tietoonsa saamaa luottamuksellista tietoa tai asiakirjaa.

Edellä mainittu luonnos perustui osin petoksantorjuntaviraston (Olaf) tutkimuksia koskevaan asetukseen, jonka mukaan Olafilla on oikeus ilman ennakoilmoitusta ja viipymättä saada tieto kaikista toimielinten ja laitosten hallussa olevista tiedoista ja ottaa jäljennös mistä tahansa niiden hallussa olevasta asiakirjasta⁽²⁾.

⁽¹⁾ Vetoamusvaliokunnan mietintö Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 1998 (A4-0119/99), esittelijä: Laura De Esteban Martin.

⁽²⁾ Ks. asetuksen 1073/1999 4 artikla, 1999 EYVL L 136/1.

2.7.1. TODISTAJIEN KUULEMINEN

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdan mukaan

”Yhteisön toimielinten virkamiehen tai muun niiden henkilöstöön kuuluvan on oikeusasiamiehen pyynnöstä toimittava todistajana; hän esiintyy oman hallintoyksikkönsä nimissä ja on velvollinen säilyttämään ammattisalaisuudet”.

Oikeusasiamies sovelsi tätä määräystä ensimmäistä kertaa kahdessa komissiota koskevassa tapauksessa vuonna 1999. Toisen tapauksen (1140/97/IJH) käsittely päätettiin vuonna 1999, ja se on selostettu jäljempänä (s. 85). Toisen tapauksen (995/98/OV) käsittely jatkuu vuonna 2000.

Kuulemisista saatujen kokemusten perusteella oikeusasiamies kirjoitti 7. heinäkuuta 1999 komission pääsihteerille ja esitti ehdotuksen tuleviin tapauksiin sovellettavasta yleisestä menettelystä:

1. Suullisen todistusaineiston hankkimisen päivämäärä, aika ja paikka sovitaan oikeusasiamiehen toimiston ja komission pääsihteeristön välillä, ja pääsihteeristö ilmoittaa siitä todistajalle tai todistajille. Suullinen todistusaineisto annetaan oikeusasiamiehen tiloissa, tavallisesti Brysselissä.
2. Kutakin todistajaa kuullaan erikseen yksinään.
3. Oikeusasiamies ja komission pääsihteeristö sopivat menettelyssä käytettävistä kielistä. Menettely toteutetaan todistajan äidinkielellä, jos hän esittää etukäteen sitä koskevan pyynnön.
4. Oikeusasiamiehen toimisto nauhoittaa ja kirjaa kysymykset ja vastaukset.
5. Transkriptio lähetetään todistajille allekirjoitettaviksi. Todistajat voivat ehdottaa kielellisiä korjauksia vastauksiin. Jos todistaja haluaa korjata tai täydentää jotakin vastausta, tarkistettu vastaus ja sen syyt esitetään erillisellä asiakirjalla, joka liitetään transkriptioon.
6. Allekirjoitettu transkriptio mahdollisine liitteineen on osa tapausta koskevaa oikeusasiamiehen arkistoa.

Jälkeenpäin selvennettiin kohdan 6 merkitsevän myös sitä, että kantelija saa kopion allekirjoitetusta transkriptiosta ja voi esittää huomautuksia.

2.7.2. ASIAKIRJOJEN TARKASTUS

Oikeusasiamiehen oikeutta tarkastaa tutkimukseen liittyviä arkistoja ja asiakirjoja sovellettiin useissa yhteyksissä vuonna 1999.

Komission ja oikeusasiamiehen välisessä kirjeenvaihdossa selvitettiin, että tarkastamisoikeus sisältää mahdollisuuden lukea asiakirjat, tehdä muistiinpanoja ja ottaa valokopioita.

Oikeusasiamiehen henkilöstölleen antamat ohjeet asiakirjojen tarkastamisesta sisältävät seuraavat kohdat:

Lakimiehen ei tule allekirjoittaa mitään sitoumusta tai vahvistusta lukuun ottamatta tarkastettujen tai kopioitujen asiakirjojen yksinkertaista luetteloa. Jos kyseisen toimielimen tai laitoksen yksiköt tekevät senkaltaisen ehdotuksen, lakimies lähettää ehdotuksen kopion oikeusasiamiehelle.

Jos kyseisen toimielimen tai laitoksen yksiköt pyrkivät estämään minkä tahansa asiakirjojen tarkastuksen tai asettamaan kohtuuttomia ehtoja tarkastukselle, lakimiehen tulee ilmoittaa niille, että tämä katsotaan kieltäytymiseksi.

Jos minkä tahansa asiakirjojen tarkastus kielletään, lakimies pyytää kyseistä toimielintä tai laitosta esittämään aiheellisella tavalla perustellut salassapitosyyt, joihin kieltö perustuu.

Ensimmäinen kohta lisättiin sen jälkeen, kun komission yksiköt ehdottivat erään tapauksen yhteydessä, että oikeusasiamiehen henkilökunnan tulisi allekirjoittaa sitoumus, jonka mukaan ne korvaavat komissiolle kaikki vahingot, joita kolmansille osapuolille aiheutuu asiakirjojen sisältämien tietojen paljastamisesta.

2.8. PÄÄTÖKSET OIKEUSASIAMIEHEN TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

Kun oikeusasiamies päättää ryhtyä tutkimaan kantelua, kantelu ja mahdolliset liitteet lähetetään ensin lausuntoa varten kyseiselle yhteisön toimielimelle tai laitokselle. Kun ensimmäinen lausunto on saatu, se lähetetään kantelijalle huomautuksia varten.

Joissakin tapauksissa toimielin tai laitos sopii itse asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Jos lausunto ja huomautukset osoittavat, että näin on tapahtunut, asian käsittely lopetetaan, koska ”toimielin on sopinut asian”. Joissakin tapauksissa kantelija päättää luopua kantelusta, ja käsittely lopetetaan tästä syystä.

Jos toimielin ei korjaa epäkohtaa eikä kantelija peruuta kantelua, oikeusasiamies jatkaa tutkimustaan. Jos tutkimuksessa ei ilmene hallinnollista epäkohtaa, kantelijalle sekä kyseiselle toimielimelle tai laitokselle ilmoitetaan asiasta ja käsittely lopetetaan.

Jos oikeusasiamiehen tutkimukset paljastavat hallinnollisen epäkohdan, hän pyrkii mahdollisuuksien mukaan sovintoratkaisuun poistaakseen epäkohdan ja täyttääkseen kantelijan vaatimukset.

Jos sovintoratkaisu ei ole mahdollinen, tai jos siihen ei päästä, oikeusasiamies joko lopettaa asian käsittelyn ja antaa toimielimelle tai laitokselle kriittisen huomautuksen tai toteaa havainneensa hallinnollisen epäkohdan ja esittää suositusluonnoksia epäkohdan korjaamiseksi.

Kriittistä huomautusta pidetään aiheellisena tapauksissa, joissa hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan laajempia vaikutuksia ja joissa oikeusasiamiehen suorittama seuranta ei vaikuta tarpeelliselta.

Tapauksissa, joissa oikeusasiamiehen seuranta on tarpeen (toisin sanoen vakavammat hallinnolliset epäkohdat tai tapaukset, joilla on yleisiä vaikutuksia), oikeusasiamies esittää kyseiselle toimielimelle tai laitokselle suositusluonnoksia sisältävän päätöksen. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti toimielimen tai laitoksen on tällöin annettava yksityiskohtainen lausunto asiasta kolmen kuukauden kuluessa. Yksityiskohtaisessa lausunnossaan toimielin voi hyväksyä oikeusasiamiehen päätöksen sekä kuvata, millaisiin toimenpiteisiin se on ryhtynyt suositusten täytäntöönpanemiseksi.

Jos yhteisön toimielin tai laitos ei reagoi tyydyttävästi suositusluonnokseen, 3 artiklan 7 kohdassa määrätään, että oikeusasiamies lähettää kertomuksen Euroopan parlamentille ja kyseiselle toimielimelle tai laitokselle. Kertomus voi sisältää suosituksia.

Vuonna 1999 oikeusasiamies käynnisti 206 tutkimusta, 201 niistä kantelun johdosta ja 5 omasta aloitteestaan. (Tarkemmin liitteessä A, Tilastotietoja, s. 168.)

Toimielin tai laitos sopi asian itse 62 tapauksessa. Näistä 39 tapauksessa saatiin oikeusasiamiehen välityksellä vastaus kirjeisiin, joihin ei aikaisemmin ollut vastattu (vuoden 1998 vuosikertomuksen jaksossa 2.9 esitetään tarkempia yksityiskohtia näissä tapauksissa käytettävästä menettelystä). Viidessä tapauksessa kantelija luopui kantelustaan. 107 tapauksessa oikeusasiamiehen tutkimuksissa ei todettu hallinnollista epäkohtaa.

Toimielin tai laitos sai kriittisen huomautuksen 27 tapauksessa. Sovintoratkaisuun päästiin yhdessä tapauksessa. Toimielimille ja laitoksille esitettiin kymmenen suositusluonnosta vuonna 1999. Toimielimet hyväksyivät vuonna 1999 kaksi suositusluonnosta, joista toinen oli laadittu vuonna 1998 (tapaukset 1055/96/IJH ja 633/97/(PD)IJH, ks. Sivut 242 ja 244). Kahdeksan muun vuonna 1999 annetun suositusluonnoksen osalta toimielimen yksityiskohtaisen lausunnon antamisen määräaika ei umpeutunut ennen vuoden loppua.

Yhdessä tapauksessa suositusluonnosta seurasi Euroopan parlamentille annettu erityiskertomus. Kyseessä oli omasta aloitteesta suoritettu tutkimus (1004/97/(PD)GG), komission palvelukseenottomenettelyihin liittyvästä salailusta.

Kertomus julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä⁽¹⁾ ja oikeusasiamiehen verkkosivuilla kaikilla kielillä. Se sisältää seuraavan suosituksen:

Tulevissa palvelukseenottokilpailuissaan ja viimeistään 1. heinäkuuta 2000 lähtien komission olisi pyynnöstä annettava hakijoille oikeus tutustua omiin korjattuihin koepapereihinsa.

Komission puheenjohtaja ilmoitti oikeusasiamiehelle 7. joulukuuta 1999 seuraavaa:

”Komissio suhtautuu myönteisesti kertomuksessa esittämiinne suosituksiin ja tulee ehdottamaan tarvittavia oikeudellisia ja organisatorisia järjestelyjä, jotta ehdokkailla olisi pyynnöstä mahdollisuus saada nähtäväkseen omat koepaperinsa 1. heinäkuuta 2000 alkaen.”

⁽¹⁾ 1999 EYVL C 371.

3. PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

3.1. EI HALLINNOLLISTA EPÄKOHTAA

3.1.1. Euroopan parlamentti

MENETTELYN AVOIMUUS EUROOPAN PARLAMENTIN POLIITTISEN RYHMÄN JÄRJESTÄMÄSSÄ KILPAILUSSA

Päätös kanteluun 1163/97/JMA Euroopan parlamenttia vastaan

Kantelu

M. kanteli joulukuussa 1997 oikeusasiamiehelle Euroopan parlamentin sosialistiryhmän järjestämässä avoimessa kilpailussa A 1/97 (espanjankieliset toimihenkilöt) ilmenneistä useista sääntöjenvastaisuuksista. Hänen väitteensä koskivat kilpailun valintalautakunnan kokoonpanoa ja sen menettelyn avoimuutta.

Kantelija osallistui kyseiseen avoimeen kilpailuun vuonna 1997. Hänen mukaansa siitä huolimatta että hän oli päässyt valintamenettelyn viimeiselle kierrokselle ja että valintalautakunta oli haastatellut häntä, hänen nimeään ei ollut merkitty kilpailun varallaololuetteloon.

M. kirjoitti valintalautakunnan sihteeristölle ja pyysi saada kirjalliset kokeensa nähtäväkseen. Valintalautakunta vastasi, että koska sen työ on henkilöstösääntöjen ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännön perusteella luottamuksellista, se ei voi antaa kantelijalle nähtäväksi tämän kirjallisia kokeita. Kirjeessä todettiin lisäksi, että vaikka kantelija oli saanut kirjallisissa kokeissa hyvät pisteet (83 pistettä 100:sta), valintalautakunnan suorittamien haastattelujen perusteella häntä ei voitu merkitä varallaololuetteloon.

Kantelijan toisen pyynnön jälkeen valintalautakunta ilmoitti hänelle marraskuussa 1997, että kilpailun varallaololuetteloon oli merkitty kolme hakijaa, joista kaksi oli valittu avoinna olleisiin toimiin. Kirjeessä mainittiin vain näiden hakijoiden nimet. Vastauksessa ei kerrottu hakijoiden tuloksista, koska valintalautakunnan työskentely on luottamuksellista. Päätöksen vahvisti kilpailun järjestämisestä vastaavan poliittisen ryhmän puheenjohtaja.

Kantelija kanteli siksi Euroopan oikeusasiamiehelle esittäen seuraavat väitteet:

1. Sisäisten menettelyjen rikkominen: kantelun mukaan useita sosialistiryhmän sääntöjen kohtia oli rikottu:
 - 8.1.5 artikla: Suullisten kokeiden aikana läsnä ei ollut yhtään henkilöstökomitean edustajaa. Valintalautakunnassa oli enemmän kuin kaksi saman maan/kielen edustajaa kuin kilpailun kieli oli (espanja). Valintalautakunnan päätöksen oli allekirjoittanut sen jäsen, jolla ei ole äänioikeutta.
 - 8.1.6 artikla: Varallaololuetteloon merkittyjen hakijoiden määrä oli pienempi kuin kolme kertaa avoimien toimien määrä.
2. Puutteellinen tiedotus ja avoimuuden puute:
 - Kantelijan mukaan hän ei saanut asianmukaista selitystä sille, mitä arviointiperusteita valintalautakunta käytti kokeiden arvostelussa. Tähän näkökohtaan liittyen kantelija totesi, että sosialistiryhmän puheenjohtajalta oli kestänyt kauan (kaksi kuukautta) vastata hänen kysymyksiinsä. Lisäksi kantelijan henkilöstökomiteaa edustavalle valintalautakunnan jäsenelle osoittamaan kirjeseen ei ollut vastattu.
 - Lisäksi jotkut varallaololuetteloon merkityt hakijat olivat aiemmin olleet työsuhteessa tiettyihin valintalautakunnan jäseniin. Kantelijan väitteen mukaan myös se antoi aiheen epäillä valintalautakunnan päätöksen puolueettomuutta.

Tutkimus

Parlamentin lausunto

Kantelu välitettiin Euroopan parlamentille. Parlamentti viittasi lausunnossaan sosialistiryhmän toimittamiin huomautuksiin:

- Toteamuksesta, jonka mukaan valintalautakunnassa ei ollut henkilöstökomitean edustajaa, lausunnossa painotettiin, että valintalautakuntaa muodostettaessa puheenjohtajan on vain varmistettava, että läsnä on päätösvaltaisuuteen riittävä määrä jäseniä. Yksikään hakija ei myöskään ollut esittänyt tässä asiassa vastalauseita ennen kokeiden alkamista.
- Sosialistiryhmä selvitti, että vain kaksi valintalautakunnan jäsenistä edusti samaa kansallisuutta, Espanjan valtuuskunnan edustaja ja ryhmän pääsihteeri. Viimeksi mainittu oli valintalautakunnan jäsen hänen asemansa nojalla. Toinen heistä toimi pelkästään tarkkailijana eikä hänellä ollut äänioikeutta. Näin ollen Espanjan valtuuskuntaa edusti vain yksi ääni.

- Varallaololuetteloon merkittyjen hakijoiden määrästä lausunnossa todettiin, että luetteloon merkitään vain hakijat, joiden valintalautakunta katsoo täyttävän valintaperusteet.
- Lausunnossa kiistettiin valintalautakunnan puolueellisuutta koskeva väite, joka perustui joidenkin sen jäsenten ja varallaololuetteloon merkittyjen hakijoiden välisiin työsuhteisiin. Sosialistiryhmä selvitti, että vastaavia suhteita oli myös muilla hakijoilla, joita ei ollut valittu. Koska kilpailun järjesti poliittinen ryhmä, vain aiempi työsuhte ryhmään olisi ollut olennaista.

Tiedotuksen ja avoimuuden puutetta koskevasta väitteestä lausunnossa todettiin, että kantelija oli saanut riittävästi tietoa, kun otetaan huomioon luottamuksellisuuden tarve valintalautakunnan työssä. Valintalautakunta ei näin ollen ollut velvollinen antamaan kantelijalle lisätietoja.

Sosialistiryhmä selvitti, että puheenjohtajan vastauksen viivästyminen johtui siitä, että hän matkusti paljon. Henkilöstökomitean edustaja ei vastannut, koska hän ei valintalautakunnan jäsenen ominaisuudessa voinut antaa lautakunnan puolesta lausuntoja vastauksena kantelijan väitteeseen.

Kantelijan huomautukset

Kantelija painotti jo kantelussaan esittämiään väitteitä.

Hän viittasi kuhunkin sosialistiryhmän sisäisten sääntöjen rikkomista koskevaan näkökohtaan, joiden hän katsoi muodostavan väitteensä perustan:

- Henkilöstökomitean edustajan poissaolon osalta kantelija katsoi, että päätösvaltaisuus on laadullinen eikä määrällinen velvoite. Hänen näkemyksensä mukaan henkilöstökomitean edustajan läsnäolo on takuu. Edustajan poissaolo rikkoo näin ollen henkilöstösäännöissä ja sosialistiryhmän sisäisissä säännöissä määriteltyä menettelyä. Hän korosti myös sitä, että hän ei ollut kyseenalaistanut valintalautakunnan kokoonpanoa ennen kokeen alkamista, koska hän oletti jäsenten toimivan vilpittömästi.

- Kantelija ei myöskään hyväksynyt parlamentin selitystä kolmannen Espanjan kansalaisen läsnäolosta valintalautakunnassa. Vaikka parlamentti oli todennut, että tällä henkilöllä oli vain neuvoa-antava rooli, kantelijan mielestä kyseisen roolin olisi pitänyt estää häntä allekirjoittamasta valintalautakunnan lopullista päätöstä.
- Kantelija toisti väitteensä, jonka mukaan varallaololuetteloon merkittyjen hakijoiden määrä oli liian pieni.

Avoimuuden puutteeseen liittyen kantelija korosti sitä, että parlamentin lausunnossa esitetty laaja tulkinta valintalautakunnan työskentelyn luottamuksellisuudesta johti avoimuuden ja tiedon puutteeseen. Kantelijan näkemyksen mukaan hänen lopullisten arvosanojensa antamisessa käytettyjen valintaperusteiden paljastaminen hänen pyynnöstään ei vaikuttaisi lautakunnan työskentelyn luottamuksellisuuteen. Kantelija esitti näkemyksensä tueksi näyttöä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jokin aikaa sitten antamasta tuomiosta asiassa 254/95 (*Euroopan parlamentti vastaan Innamorati*)⁽¹⁾.

Kantelija ei hyväksynyt sosialistiryhmän selvitystä hänen pyyntöönsä esitetyn vastauksen viivästykselle ryhmän puheenjohtajan matkustamisen vuoksi. Hän viittasi Euroopan oikeusasiamiehen toimiston soveltamiin sääntöihin, joiden nojalla kantelijan on saatava vastaus kohtuullisessa ajassa.

Lisätutkimukset

Kantelija kirjoitti Euroopan oikeusasiamiehelle uudelleen helmikuussa 1999. Sosialistiryhmän espanjalaisten jäsenten valtuuskunnan puheenjohtajan kanssa käydyn keskustelun jälkeen hän uskoi, että sovintoratkaisuun pääseminen oli mahdollista. Sovintoratkaisun mukaan hänen nimensä merkitäisiin kilpailun varallaololuetteloon. Oikeusasiamies välitti kantelijan ehdotuksen Euroopan parlamentille 8. maaliskuuta 1999.

Oikeusasiamies sai Euroopan parlamentin sosialistiryhmän 15. kesäkuuta 1999 laatimat huomautukset sen jälkeen, kun ryhmä ensin oli pyytänyt monta kertaa määrääjän siirtoa. Ryhmä totesi kirjeessään, että se ei voinut hyväksyä kantelijan ehdotusta. Ryhmä korosti, että varallaololuettelo oli jo laadittu niistä hakijoista, joiden katsottiin olevan sopivia toimiin, ja että kantelija ei tuolloin ollut valittujen henkilöiden joukossa. Se lisäsi, että varallaololuettelon muuttaminen syrjisi muita valitsematta jääneitä hakijoita.

⁽¹⁾ Asia C-254/95 P, *Euroopan parlamentti vastaan Angelo Innamorati*, kok. 1996, s. I-3423.

Päätös**1. Euroopan oikeusasiamiehen toimivallan laajuus**

1.1. Koska tapaus koski ensisijaisesti Euroopan parlamentin poliittista ryhmää, oikeusasiamies katsoi, että ennen tapauksen asiasisällön käsittelyä on välttämätöntä tarkastella oikeusasiamiehen toimivallan laajuutta.

1.2. Tapaus liittyi Euroopan parlamentin poliittisen ryhmän järjestämän kilpailun valintalautakunnan tekemään päätökseen. Kilpailulla valittiin ryhmälle useita määräaikaisia toimihenkilöitä.

1.3. Kuten Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 1 kohdassa todetaan, ”oikeusasiamiehen on autettava yhteisön toimielimien ja laitosten toiminnassa ilmenneiden epäkohtien paljastamisessa”. Hallinnollisesta epäkohdasta on kyse, kun julkinen toimielin ei toimi sitä sitovan säännön tai periaatteen mukaisesti⁽¹⁾. Johonkin epäkohdan raja on vedettävä. Näin ollen tutkittavaksi ei voida ottaa kanteluita päätöksistä, jotka ovat pikemminkin poliittisia kuin hallinnollisia. Tämä koskee Euroopan parlamentin tai sen eri elinten poliittisesta toiminnasta ja erityisesti sen poliittisten ryhmien toiminnasta tehtyjä kanteluita⁽²⁾.

1.4. Palvelukseenottomenettelyn järjestämistä Euroopan parlamentin poliittisten ryhmien määräaikaisten toimihenkilöiden valitsemiseksi ei kuitenkaan voida pitää täysin poliittisena toimintana. Euroopan parlamentin puhemiesistä 25. kesäkuuta 1997 tekemän päätöksen⁽³⁾ nojalla poliittiset ryhmät ovat toimivaltaisia valitsemaan omat määräaikaisten toimihenkilönsä ja sitä kautta ne käyttävät toimielimen nimittävän viranomaisen myöntämiä henkilöstösääntöjen mukaisia valtuuksia.

Tästä näkökulmasta kilpailujen järjestäminen parlamentin poliittisten ryhmien määräaikaisten toimihenkilöiden valitsemiseksi on hallinnollinen toimi, jota koskevat tietyt yhteisön säännöt. Siltä osin tämäntyyppiset tilanteet ovat yhteisöjen tuomioistuinten toimivallan alaisia, ja näin ollen sekä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella että Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on valtuudet tarkistaa, ovatko kilpailut yhteisön oikeuden mukaisia.

1.5. Oikeusasiamiehen tutkimuksessa voidaan näin ollen vain arvioida, onko asiassa noudatettu asianmukaisesti yhteisön sääntöjä ja periaatteita.

2. Väitetyt virheet poliittisen ryhmän sisäisten sääntöjen noudattamisessa

2.1. Kantelija väitti, että kilpailun aikana oli tapahtunut useita sääntöjenvastaisuuksia, jotka liittyivät seuraaviin seikoihin:

- a) Valintalautakunnan kokoonpano: Suullisissa koeksissa ei ollut läsnä henkilöstökomitean edustajaa. Läsnä oli enemmän kuin kaksi samaa kansallisuutta/kilpailun kieltä edustavaa valintalautakunnan jäsentä. Valintalautakunnan lopullisen asiakirjan allekirjoitti yksi sen ei-äänivaltaisista jäsenistä. Useat hakijat olivat olleet työsuhteessa valintalautakunnan jäseniin.
- b) Varallaololuetteloon merkittyjen hakijoiden pieni määrä.

Kantelija painotti, että kaikki nämä seikat olivat sosialistiryhmän sisäisten sääntöjen vastaisia.

2.2. Oikeusasiamies huomautti, että säännöt, joita väitteen mukaan oli rikottu, koskivat Euroopan parlamentin poliittisen ryhmän jäseniä. Koska kyseessä on poliittinen toiminta, näiden sääntöjen soveltamisen valvominen ei kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan.

2.3. Väitetyt sääntöjenvastaisuudet olivat kuitenkin tapahtuneet palvelukseenottomenettelyn aikana, jossa poliittinen ryhmä toimi Euroopan parlamentin nimittävän viranomaisen nimissä ja puolesta. Tässä suhteessa kilpailun järjestäminen oli yhteisön oikeuden alainen hallinnollinen toimi ja yhteisöjen tuomioistuinten valvottavissa.

Voidakseen näin ollen arvioida väitettyjä sääntöjenvastaisuuksia oikeusasiamies pyrki selvittämään, oliko valintalautakunta toiminut sitä sitovan yhteisön säännön tai periaatteen vastaisesti.

⁽¹⁾ Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomus 1997, s. 23.

⁽²⁾ Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomus 1995, s. 17–18.

⁽³⁾ PE 259.383/BUR.

2.4. Osa kantelijan väitteistä koski valintalautakunnan virheelistä kokoonpanoa.

Yhteisöjen tuomioistuinten mukaan on katsottava, että valintalautakunnan kokoonpano ei ole asianmukainen, jos se ei voi taata hakijoiden ominaisuuksien puolueetonta arviointia⁽¹⁾. Tutkimuksen aikana toimitettujen tietojen perusteella oikeusasiamies ei voinut tehdä sitä johtopäätöstä, että valintalautakunta olisi ollut kilpailun hakijoiden ominaisuuksien arvioinnissa puolueellinen. Oikeusasiamies katsoi siksi, että asian tässä kohdassa ei voitu osoittaa hallinnollista epäkohtaa.

2.5. Kantelijan käsitys hakijoiden merkitsemistä kilpailun varallaololuetteloon oli, että luetteloon pitäisi merkitä kolme kertaa niin monta hakijaa kuin avoimia toimia on. Parlamentin lausunnossa sosialistiryhmä totesi, että valintalautakunta merkitsi varallaololuetteloon vain kilpailun perusteella sopivaksi katsomansa hakijat.

2.6. Oikeusasiamies huomautti, että henkilöstösääntöjen liitteen III 5 artiklan 5 kohdassa todetaan, että

”...valintalautakunta laatii...soveltuvien hakijoiden luettelon; tässä luettelossa on mahdollisuuksien mukaan oltava kaksi kertaa niin paljon hakijoita kuin kilpailussa on avoimia virkoja.”.

Edellisten määräysten mukaisesti valintalautakunnalla on tietty harkintavalta sen suhteen, montako sopivaa hakijaa varallaololuetteloon merkitään. Oikeusasiamies katsoi siten, että asian tässä kohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3. Tiedot kokeiden arviointiperusteista

3.1. Kantelija totesi, että vaikka hän oli esittänyt valintalautakunnan sihteerille, sen henkilöstökomiteaa edustavalle jäsenelle ja ryhmän puheenjohtajalle monta pyyntöä, hän ei ollut saanut mitään selitystä kokeiden arviointiperusteista. Parlamentti osoitti lausunnossaan, että kantelijalle oli tiedotettu hänen arvosanoistaan kirjallisissa ja suullisissa kokeissa. Lisätietoja ei voitu antaa valintalautakunnan työskentelyn luottamuksellisuuden vuoksi.

Yhteisön oikeudessa ei sen nykyisessä muodossa ole oikeusperustaa sille, että parlamentti olisi velvollinen antamaan yksityiskohtaisia tietoja valintalautakunnan kokeiden arviointiperusteista. Oikeusasiamiehen mielestä asian tässä kohdassa ei siten voitu osoittaa hallinnollista epäkohtaa.

3.2. Oikeusasiamies kiinnitti kuitenkin parlamentin huomion siihen, että antamalla hakijoille tarkempia tietoja arviointiperusteista parlamentti voisi lisätä palvelukseenoton avoimuutta huomattavasti ja helpottaa myös valintalautakuntien työtä niiden käsitellessä hakijoiden pyyntöjä ja valituksia.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella parlamentin toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Pääosa kantelijan väitteistä koski poliittisen ryhmän sisäisten sääntöjen mahdollista rikkomista. Kuten oikeusasiamies oli aiemmin todennut, sääntöjen oikean soveltamisen varmistaminen ei kuulu hänen toimivaltaansa. Kun poliittinen ryhmä toteuttaa määräaikaisten toimihenkilöiden palvelukseenottomenettelyyn, se toimii kuitenkin parlamentin puolesta toimielimen nimittävänä viranomaisena ja siksi sen tulisi noudattaa asiaankuuluvia yhteisön hyvän hallintotavan sääntöjä ja periaatteita. Koska kansalaiset pitävät tämäntyyppisiä menettelyitä yhteisön virallisina kilpailuina, myös itse toimielimen tulisi valvomalla varmistaa, että palvelukseenottomenettely toteutetaan asianmukaisesti ja että niissä otetaan huomioon sovellettavat oikeudelliset säännöt ja periaatteet. Näin parlamentti voisi osaltaan parantaa unionin suhteita kansalaisiin.

Euroopan parlamentin puhemies lähetti oikeusasiamiehelle 11. tammikuuta 2000 kirjallisen vastauksen näihin huomautuksiin. Kirjeessään puhemies Fontaine totesi, että poliittisten ryhmien tulisi kunnioittaa palvelukseenottomenettelyissään hyvän hallintotavan periaatteita, ja painotti sitä, että parlamentin hallinto valvoo näiden periaatteiden noudattamista.

⁽¹⁾ Katso yhdistetyt asiat T-32/89 ja T-39/89, *Georges Marcopoulos vastaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuin*, kok. [1990], s. II-0281, kohdat 37–41.

ROBERT SCHUMAN -STIPENDIAKEMUS: VÄITE PARLAMENTIN VASTAAMATTA JÄTTÄMISESTÄ

Päätös kanteluun 287/98/IP Euroopan parlamenttia vastaan

Kantelu

F. kanteli maaliskuussa 1998 Euroopan oikeusasiamiehelle ja väitti, että Euroopan parlamentti ei ollut vastannut hänen Robert Schuman -stipendihakemukseensa.

Kantelija oli hakenut Euroopan parlamentilta Robert Schuman -stipendia syyskuussa 1996.

Syyskuun 16. päivänä 1996 parlamentti lähetti hänelle vastaanottoilmoituksen. Siinä se ilmoitti kantelijalle, että päätös hänen hakemuksestaan tehtäisiin marraskuun 1996 valintamenettelyn aikana.

Kirjeessään oikeusasiamiehelle kantelija väitti, ettei hän koskaan saanut yllä mainittua parlamentin päätöstä.

Tutkimus

Parlamentin lausunto

Kantelu välitettiin Euroopan parlamentille. Parlamentin lausunto oli yhteenvetona seuraava:

Parlamentti väitti, että opiskelusta vastaavan pääosaston yksiköt lähettivät syyskuussa 1996 kantelijalle ilmoituksen hänen hakemuksensa vastaanottamisesta. Samassa kirjeessä parlamentti antoi kantelijalle tietoa valintamenettelystä. Hänelle kerrottiin erityisesti, että päätös hänen hakemuksestaan tehtäisiin marraskuun 1996 valintamenettelyn aikana.

Parlamentti tähdensi, että rajoitettu määrä hakemuksia, joita ei valittaisi marraskuun menettelyssä stipendien vähyyden vuoksi, tutkittaisiin uudelleen seuraavan kolmen valintamenettelyn yhteydessä.

Lisäksi parlamentti oheisti kopion kantelijan parlamentille syyskuussa 1996 lähettämästä kirjeestä, jossa hän oli eri mieltä valintamenettelytavoista ja päätti peruuttaa hakemuksensa.

Parlamentti korosti katsoneensa edellä mainittujen olosuhteiden valossa, ettei ollut tarpeen käydä enempää kirjeenvaihtoa kantelijan kanssa. Siitä huolimatta parlamentti vastasi kantelijan myöhempään, 26. helmikuuta 1998 päivättyyn kirjeeseen ja selvitti, että koska hakemus oli peruutettu, sitä ei ollut tutkittu.

Kantelijan huomautukset

Oikeusasiamies välitti kantelijalle Euroopan parlamentin lausunnon kantelusta ja kehotti häntä tekemään huomautuksia. Tähän kehotukseen ei saatu vastausta.

Päätös

Euroopan parlamentin väitetty vastaamatta jättäminen

1. Hyvän hallintokäytännön periaatteet vaativat, että viranomaiset vastaavat asianmukaisesti kansalaisten tiedusteluihin.
2. Tässä tapauksessa kantelija haki Robert Schuman -stipendia Euroopan parlamentilta. Hän väitti, että toimieli ei ilmoittanut hänelle valintamenettelyn tuloksesta.
3. Parlamentti painotti, että sen yksiköt olivat asianmukaisesti lähettäneet kantelijalle hänen hakemustaan koskevan vastaanottoilmoituksen. Sen jälkeen kantelija pyysi parlamenttia peruuttamaan hakemuksen 26. syyskuuta 1996 päivättyllä kirjeellä. Parlamentti oli tämän vuoksi katsonut, etteivät lisävastaukset kantelijalle olleet tarpeen.
4. Oikeusasiamies katsoi, että parlamentti oli lausunnossaan selvittänyt hyväksyttävästi, miksi se ei ollut ilmoittanut kantelijalle valintamenettelyn tuloksesta.
5. Lisäksi oikeusasiamies huomautti, että parlamentti oli myös vastannut kantelijan 26. helmikuuta 1998 päivättyyn kirjeeseen ja selvittänyt, miksi hänen hakemustaan ei ollut tutkittu.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella parlamentin toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

LÄÄKÄRINTODISTUKSEN TOIMITTAMISEN AIKARAJA

Päätös kanteluun 689/98/BB Euroopan parlamenttia vastaan

Kantelu

Kesäkuussa 1998 Euroopan parlamentin jäsen C. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle Euroopan parlamentin kvestorikollegion vaatimuksesta palauttaa 50 prosenttia hänen yleisestä kulukorvauksestaan syyskuun 1996 ja elokuun 1997 väliseltä ajalta.

Parlamentaarisen vuoden 1996–1997 aikana kantelijalla oli vakavia terveysongelmia, joiden vuoksi hän ei voinut olla läsnä vaaditussa 50 prosentissa parlamentin täysistunnoista. Tarkemmin sanottuna häneltä puuttui kaksi päivää 50 prosentin vähimmäismäärästä. Kantelijalle ilmoitettiin asiasta ja häntä pyydettiin palauttamaan 50 prosenttia yleisestä kulukorvauksestaan kyseiseltä jaksolta.

Kantelijan mukaan tämä kahden päivän vajuus johtui heinäkuun 14., 17. ja 18. päivästä 1996, joiden aikana hän oli sairaalassa. Hän lähetti lääkärintodistukset kesälomien jälkeen, koska uskoi parlamentin olevan kiinni elokuussa. Lääkärintodistuksia ei hyväksytty, koska ne oli lähetetty kuukauden määräajan jälkeen. Kantelija kertoi toimineensa hyvässä uskossa ja toivoi saavansa pitää toisenkin puolen kulukorvauksista.

Tutkimus**Parlamentin lausunto**

Lausunnossaan parlamentti totesi yhteenvedona seuraavaa:

Jäsenten kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 28 artiklan 1 kohdassa todetaan:

”Jäsenen, joka on ollut yhden parlamentaarisen vuoden aikana (1. syyskuuta–31. elokuuta) poissa vähintään puolet puhemiesthistön määräämistä parlamentin täysistuntopäivistä, on maksettava parlamentille takaisin puolet mainitulta ajanjaksolta saamastaan 13 artiklan mukaisesta yleisestä kulukorvauksesta.”

28 artiklan 2 kohdassa todetaan:

”Puhemies voi myöntää tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua poissaoloon luvan sairauden tai vakavien perhesyiden tai kyseisen jäsenen muualla hoitamien parlamentin toimintaan liittyvien tehtävien vuoksi. Poissaolon perusteena olevat asiakirjat toimitetaan kvestorikollegiolle viimeistään kuukauden kuluessa poissaolon alkamisesta.”

Vaatimus, jonka mukaan asiakirjat on toimitettava viimeistään kuukauden kuluessa poissaolon alkamisesta, sisällytettiin sääntöihin puheenjohtajiston 15. tammikuuta 1996 tekemällä päätöksellä. Puhemiesthistön pöytäkirjat jaetaan kaikille jäsenille niiden hyväksymisen jälkeen työjärjestyksen 28 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Kantelijalta puuttui kaksi päivää 50 prosentin vähimmäismäärästä. Hänelle ilmoitettiin asiasta 16. syyskuuta 1997 päivätyllä kirjeellä, jossa häntä pyydettiin palauttamaan 50 prosenttia yleisestä kulukorvauksestaan kyseiseltä jaksolta. Syyskuun 26. päivänä 1997 kantelija kirjoitti talousasioista vastaavalle kvestorille kirjeen, jonka liitteenä oli 23. syyskuuta 1997 päivätyä lääkärintodistus. Todistus liittyi heinäkuun 14., 17. ja 18. päivänä 1997 tehtyihin lääketieteellisiin kokeisiin. Jotta lääkärintodistus olisi voitu hyväksyä päteväksi, se olisi pitänyt lähettää kuukauden kuluessa poissaolon alusta, toisin sanoen 14. elokuuta 1997 mennessä.

Asiasta keskusteltiin kvestorien kokouksessa 22. lokakuuta 1997. Kollegio ilmoitti kantelijalle, että kuukauden aikaraja oli selkeästi määritelty jäsenten kuluja ja korvauksia koskevissa määräyksissä, ja vahvisti vaatimuksen, että edustaja palauttaisi 50 prosenttia yleisestä kulukorvauksestaan. Päätöksestä ilmoitettiin 5. joulukuuta 1997 päivätyllä kirjeellä.

Joulukuun 17. päivänä 1997 päivätyllä kirjeellä kantelija pyysi Euroopan parlamentin puhemiestä harkitsemaan hänen pyyntöään saada pitää kulukorvaus kokonaan. Hän viittasi siihen, että hän ei ollut noudattanut kuukauden määräaika, koska uskoi, että parlamentin hallintoyksiköiden olevan kiinni elokuun ajan.

Puhemies välitti pyynnön kvestorikollegiolle, joka käsitteli sitä kokouksessaan 14. tammikuuta 1998. Kollegio vastasi 11. helmikuuta 1998 päivätyllä kirjeellään, että parlamentin hallintoyksiköt jatkavat toimintaansa elokuun aikana tarvittaessa päivystysluontoisesti ja että hän olisi joka tapauksessa voinut lähettää lääkärintodistuksensa ajoissa faksilla tai kirjattulla kirjeellä. Näin ollen kollegio vahvisti aikaisemman päätöksensä.

Maaliskuun 24. päivänä 1998 kantelija kirjoitti uudelleen taloudellisista asioista vastaavalle kvestorille. Kirjettä käsiteltiin kollegion kokouksessa 1. huhtikuuta 1998, mutta aikaisempi päätös vahvistettiin.

Parlamentin mukaan nykyisen kollegion ja aikaisempien kvestorikollegioiden jatkuvana käytäntönä on ollut noudattaa tiukasti jäsenten kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 28 artiklaa ja erityisesti vaatimusta, jonka mukaan lääkärintodistukset on sairaustapauksissa toimitettava kuukauden kuluessa poissaolon alkamisesta.

Kollegion omaksuma kanta on lisäksi täysin yhdenmukainen aikaisempien tapausten kanssa, joissa on ollut kyse muiden jäsenten myöhästyneistä lääkärintodistuksista.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan.

Lisätutkimukset

Huhtikuun 30. päivänä 1999 oikeusasiamies lähetti parlamentin puhemiehelle kirjeen. Siinä hän esitti lisätiedusteluja kantelijan väitteestä, jonka mukaan tämä oli toiminut hyvässä uskossa parlamentin yksiköiden kesän työaikojen osalta. Heinäkuun 21. päivänä 1999 kvestorikollegio vastasi, että kantelija oli toimittanut lääkärintodistuksen vasta saatuaan kirjeen asiasta vastaavalta kvestorilta. Lisäksi vastauksessa todettiin, ettei kantelija voinut väittää olevansa tietämätön parlamentin yksiköiden kesän työajoista ja toimineensa siten hyvässä uskossa.

Heinäkuun 19. päivänä 1999 kantelija kirjoitti oikeusasiamiehelle ilmoittaen pitäytyvänsä kantelussaan.

Päätös

Vaatus: 50 prosenttia kauden 1996/1997 yleisestä kulukorvauksesta palautettava

1. Omien sanojensa mukaan kantelija ei noudattanut kuukauden aikarajaa lääkärintodistusten toimittamiselle, koska oli siinä uskossa, että parlamentin hallintoyksiköt ovat kiinni elokuun ajan.
2. Parlamentin mukaan kantelijalle ilmoitettiin 16. syyskuuta 1997 päivätyllä kirjeellä, että häneltä puuttui kaksi päivää vaaditusta 50 prosentin vähimmäisläsnäolosta. Tämän vuoksi häntä pyydettiin palauttamaan 50 prosenttia yleisestä kulukorvauksesta kyseiseltä jaksolta. Syyskuun 26. päivänä 1997 kantelija kirjoitti taloudellisista asioista vastaavalle kvestorille ja liitti mukaan 23. syyskuuta 1997 päivätyin lääkärintodistuksen, joka liittyi 14., 17. ja 18. heinäkuuta 1997 tehtyihin lääketieteellisiin kokeisiin. Jotta lääkärintodistus olisi hyväksytty päteväksi, se olisi pitänyt toimittaa kuukauden kuluessa siitä päivästä, jolloin poissaolo alkoi, toisin sanoen 14. elokuuta 1997.
3. Tutkimustensa perusteella oikeusasiamies huomautti, että parlamentti oli noudattanut nykyisen ja aikaisempien

kvestorikollegioiden johdonmukaista käytäntöä. Sen mukaan on pidetty tiukasti kiinni jäsenten kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 28 artiklasta ja erityisesti määräyksestä, jonka mukaan lääkärintodistukset on saatava kuukauden kuluessa poissaolon alkamisesta. Lisäksi parlamentin ja kvestorikollegion kanta oli täysin yhdenmukainen aikaisempien tapausten kanssa, jotka koskivat muiden parlamentin jäsenten liian myöhään toimittamia lääkärintodistuksia. Ilmeni, että kantelija reagoi vasta saatuaan ilmoituksen. Siten hänellä ei ole perustetta väitteelleen, jonka mukaan hän jätti lähettämättä lääkärintodistuksen kuukauden aikarajan sisällä, koska uskoi parlamentin yksiköiden olevan kiinni elokuussa. Siten ei voitu osoittaa hallinnollista epäkohtaa parlamentin taholta.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella parlamentin toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.1.2. EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN KOMISSIO

OIKEUS TUTUSTUA TALOUDELLISIA ETUJA KOSKEVIIN LUETTELOIHIN

Päätös kanteluun 59/98/OV Euroopan komissiota ja Euroopan parlamenttia vastaan

Kantelu

S. kanteli oikeusasiamiehelle tammikuussa 1998 siitä, että komissio oli kieltäytynyt lähettämästä hänelle kopiota komission jäsenten taloudellisia etuja koskevasta luettelosta.

Kantelija kirjoitti 5. joulukuuta 1997 komission pääsihteerille saadakseen kopion komission jäsenten taloudellisia etuja koskevasta luettelosta. Kantelijan mukaan komissio ei toimittanut hänelle kopiota luettelosta vaan kehotti häntä tutustumaan siihen komission tiloissa Brysselissä. Hänellä ei kuitenkaan ollut varaa matkustaa Brysseliin tätä varten. Hän kanteli siksi oikeusasiamiehelle ja väitti että komissio oli evännyt häneltä oikeuden tutustua luetteloon, joka ei myöskään ollut yleisön saatavilla eri jäsenvaltioissa toimivissa komission edustustoissa.

Kantelija kirjoitti 3. ja 10. maaliskuuta sekä 1. kesäkuuta 1998 kirjeet, joissa hän kanteli myös siitä, että hänellä ei ollut oikeutta tutustua Euroopan parlamentin jäsenten taloudellisia etuja koskevaan luetteloon. Kantelun selventämiseksi häntä pyydettiin täyttämään vakio muotoinen kantelulomake. Tästä kantelusta kävi kuitenkin ilmi, että kantelija ei ollut ottanut hallintoteitse yhteyttä Euroopan parlamenttiin. Siksi oikeusasiamiehen toimisto kehotti kantelijaa kirjoittamaan kvestorikollegiolle. Oikeusasiamies sai 17. joulukuuta 1998 EPJ, kvestori Richard Balfen toimistosta asiakirjoja, jotka liittyivät asian käsitelyyn kvestorikollegiossa.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli 24. maaliskuuta 1998 päättänyt lähettää pyydyt asiakirjat kantelijalle. Komissio oheisti lausuntoonsa kopion kantelijalle lähetetystä kirjeestä.

Kantelijan huomautukset

Kantelija lähetti oikeusasiamiehelle kopion komission pääsihteerille 23. huhtikuuta 1998 kirjoittamastaan kirjeestä, jossa hän toi julki tyytymättömyytensä komission lähettämän luettelon sisältöä kohtaan. Hän väitti muun muassa, että joidenkin komission jäsenten etuja koskevia luetteloita ei ollut päivätty ja että joitakin luetteloita ei ollut päivitetty ja että jotkut luettelot oli laadittu ranskaksi ja saksaksi ilman englanninkielistä käännöstä. Kirje sisälsi myös joukon kysymyksiä, jotka liittyivät komission jäsenten vastuuseen heidän etujaan koskevasta luettelosta.

Näiden huomautusten lisäksi kantelija kirjoitti oikeusasiamiehelle myös oikeudesta tutustua parlamentin jäsenten taloudellisia etuja koskevaan luetteloon, koska luettelo ei ollut saatavilla Euroopan parlamentin Lontoon tiedotustoimistossa. Kantelija oli ottanut yhteyttä EPJ Pauline Greeniin, ja hän oheisti tämän sekä parlamentin puhemies välisen kirjeenvaihdon. Parlamentin puhemies totesi Pauline Greenin kirjeeseen 2. maaliskuuta 1998 antamassaan vastauksessa, että etuja koskevaan luetteloon tutustuminen oli tällä hetkellä mahdollista parlamentin kolmessa toimipaikassa. Työjärjestyksen liitteen I nykyinen sanamuoto perustuu 30. toukokuuta 1996 päivättyyn Nordmannin mietintöön (A4-0177/96), jonka parlamentti hyväksyi 17. heinäkuuta 1996. Puhemies kuitenkin lisäsi,

että kysymystä yleisön oikeudesta tutustua parlamentin jäsenten taloudellisia etuja koskevaan luetteloon käsiteltiin sekä työjärjestysvaliokunnassa että kvestorikollegiossa.

Päätös

1. Oikeus tutustua komission jäsenten taloudellisia etuja koskevaan luetteloon

1.1. Kantelu koski oikeutta tutustua komission jäsenten taloudellisia etuja koskevaan luetteloon, ja sen tarkastelun perustana oli siten komission 8. helmikuuta 1994 tekemä päätös oikeudesta tutustua komission asiakirjoihin⁽¹⁾. Kantelija kirjoitti 5. joulukuuta 1997 komission pääsihteerille lyhyen kirjeen, jossa hän pyysi kopiota tästä luettelosta, mutta hän ei saanut vastausta. Päätöksen 2 artiklan 4 kohdan mukaisesti se, että asiakirjahakemukseen ei vastata kuukauden kuluessa, merkitsee aikomusta antaa kielteinen vastaus. Oikeusasiamiehen puuttuttua asiaan komissio päätti kuitenkin 24. maaliskuuta 1998 lähettää pyydyt asiakirjan kantelijalle. Siten komissio noudatti asiakirjojen julkisuutta koskevaa velvollisuutta eikä oikeusasiamiehellä ollut aihetta lisähuomautuksiin.

1.2. Kantelijan huomautuksissa esitettyjen ja komission pääsihteerille lähetettyyn kirjeeseen sisältyneiden väitteiden osalta oikeusasiamies totesi niiden olevan uusia väitteitä, joita ei esitetty alkuperäisessä kantelussa, ja siten hän ei voinut käsitellä niitä tässä menettelyssä. Oikeusasiamies totesi lisäksi, että kantelija ei 5. joulukuuta 1997 komissiolle lähettämässään asiakirjapyyntönsä ollut pyytänyt etuluetteloa koskevia yksityiskohtaisia tietoja vaan ainoastaan sen kopiota. Lähettämällä kantelijalle pyydyt asiakirjat komissio oli siten vastannut asianmukaisesti kantelijan alkuperäiseen pyyntöön, eikä hallinnollista epäkohtaa siten ollut.

2. Kantelu Euroopan parlamenttia vastaan

2.1. Euroopan parlamentin jäsenten taloudellisia etuja koskevaan luetteloon liittyvästä kantelusta kävi ilmi, että kantelija ei ollut ottanut parlamenttiin yhteyttä hallintoteitse. Siksi oikeusasiamiehen toimisto pyysi kantelijaa kirjoittamaan parlamentin kvestorikollegiolle, joka on toimivaltainen elin käsittelemään asiaa, koska kvestorit vastaavat jäseniä suoranaisesti koskevista hallinnollisista ja taloudellisista seikoista (työjärjestyksen 25 artikla).

⁽¹⁾ EYVL L 46, 1994, s. 58.

2.2. Oikeusasiamies sai 17. joulukuuta 1998 EPJ, kvestori Richard Balfelta runsaasti aineistoa asian käsittelystä kvestorikollegiossa. Aineistosta kävi ilmi, että kvestorikollegio oli vastannut kantelijan kirjeisiin yksityiskohtaisesti 5. ja 19. marraskuuta sekä 14. joulukuuta 1998. Kollegio toimitti kantelijalle runsaasti asiakirjoja (noin 100 sivua) oikeudesta tutustua parlamentin jäsenten taloudellisia etuja koskevaan luetteloon. Kvestorikollegio lähetti kantelijalle erityisesti kopion Nordmannin toisesta mietinnöstä (A4-0177/96) ja sen liitteestä, joka sisältää tutkimuksen jäsenvaltioiden kansallisissa parlamenteissa noudatettavista, taloudellisten etujen ilmoittamista koskevista määräyksistä. Kollegio lähetti myös kopion Euroopan parlamentin jäsenten taloudellisten etujen ilmoittamislomakkeesta ja parlamentin jäsenille sen ohessa toimitettavasta puhemiehen selvityksestä sekä kopion kvestorikollegion 18. syyskuuta 1996 pitämän kokouksen pöytäkirjoista. Kollegio lähetti lisäksi kahden lahjontaa koskevan mietinnön kopiot⁽¹⁾.

2.3. Parlamentin työjärjestyksen⁽²⁾ liitteen I 3 artiklan mukaisesti "Luettelo on julkinen". Nykytilanteessa se merkitsee, että luetteloon on mahdollista tutustua parlamentin kolmessa toimipaikassa. Tähän mennessä parlamentti ei koskaan ole tehnyt päätöstä luettelon asettamisesta saataville jäsenvaltioissa toimiviin tiedotustoimistoihin tai sen lähettämistä kopiona kansalaisille, jotka sitä pyytävät. Kantelijalle lähettämässään kirjeessä EPJ, kvestori Richard Balfé totesi pyytäneensä kvestorikollegion 18. syyskuuta 1996 pidetyssä kokouksessa, että luettelo asetettaisiin saataville jäsenvaltiossa, josta EPJ on valittu. Parlamentin puhemies totesi EPJ Pauline Greenille 2. maaliskuuta 1998 lähettämässään kirjeessä, että kysymystä parlamentin jäsenten etuja koskevan luettelon julkisuudesta käsiteltiin parhaillaan työjärjestysvaliokunnassa ja kvestorikollegiossa. Kun otetaan huomioon toimenpiteet, joihin parlamentin hallinto oli ryhtynyt, oikeusasiamiehellä ei ollut aihetta lisähuomautuksiin.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan komission tai Euroopan parlamentin

toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.1.3. EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO JA EUROOPAN KOMISSIO

TEOLLISUUDEN KEHITTÄMISKESKUS: KOMISSION VASTUU

Päätös kanteluun 41/97/(VK)OV Euroopan unionin neuvostoa ja Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

N. kanteli oikeusasiamiehelle joulukuussa 1996 siitä, että teollisuuden kehittämiskeskus (TKK) oli yksipuolisesti irtisanonut hänen työsopimuksensa. TKK on AKT:n (Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtiot) ja EY:n yhteinen elin, joka on perustettu Lomén sopimuksen puitteissa ja jota rahoitetaan Euroopan kehitysrahastosta.

Kantelija toimi johtavana konsulttina kolmannen Lomén sopimuksen (1985–1990) aikana, ja hänen sopimuksensa oli viisivuotinen. TKK:n johtaja kuitenkin irtisanoi hänen sopimuksensa yksipuolisesti 30. kesäkuuta 1987 ilman irtisanomisaikaa ja ilman taloudellista korvausta. Kantelija käynnisti 5. tammikuuta 1988 sovittelumenettelyn TKK:n kanssa. Sovitteluelin teki 5. huhtikuuta 1990 TKK:lle kielteisen päätöksen ja määräsi sen maksamaan vahingonkorvauksina noin 6 miljoonaa Belgian frangia korkoineen sekä sovittelumenettelyn kustannukset. Brysselin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti tämän päätöksen 17. huhtikuuta 1990 tekemällään päätöksellä. TKK valitti tuomioistuimen päätöksestä ja pyysi peruuttamaan sovittelupäätöksen käyttäen perusteena muun muassa oikeudellista immuniteettiaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi valituksen 13. maaliskuuta 1992 antamallaan tuomiolla ja viittasi siihen, että hyväksyessään sovittelumenettelyn TKK oli luopunut immuniteetistaan.

Koska TKK kieltäytyi panemasta täytäntöön Brysselin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöstä, joka vahvisti sovittelupäätöksen, kantelija kirjoitti joulukuussa 1996 oikeusasiamiehelle ja väitti, että TKK ei vielä ole maksanut korvauksia eikä sovittelukustannuksia. Kantelija kiinnitti huomiota siihen, että TKK:n perustamisen taustalla oli Lomén sopimus, jonka sopimuspuolia olivat yhtäältä Euroopan yhteisöt ja toisaalta AKT-valtiot, ja että TKK oli AKT:n ja EY:n yhteinen toimielin, jota rahoitettiin Euroopan kehitysrahastosta, ja että komission PO VIII oli Lomén sopimukseen liittyvistä asioista vastaava pääosasto.

⁽¹⁾ Mietintö oikeustoimista unionin taloudellisten etujen turvaamiseksi, 3. maaliskuuta 1998 (A4-0082/98, esittelijä EPJ Theato), ja mietintö Euroopan yhteisöjen komission tiedonannosta neuvostolle ja Euroopan parlamentille unionin lahjonnantorjuntapolitiikasta, 24. heinäkuuta 1998 (A4-0285/98, esittelijä EPJ Bontempi).
⁽²⁾ Liite I (9 artiklan 1 kohdan soveltamista koskevat määräykset avoimuudesta ja jäsenten taloudellisista eduista).

Tutkimus

Neuvoston ja komission lausunnot

Kantelu välitettiin neuvostolle ja komissiolle maaliskuussa 1997. Lausunnoissaan neuvosto ja komissio totesivat, että vaikka TKK oli perustettu Lomé'n sopimuksella, se ei ollut yhteisön toimielin tai niiden vastuualueeseen kuuluva yhteisön laitos. Komissio lisäsi, että sillä ei ollut kantelua koskevia asiakirjoja eikä se ollut tietoinen siitä, että asia oli koskaan koskenut sitä. Molemmat toimielimet totesivat, että TKK:hon sovellettiin tällä hetkellä neljännen Lomé'n sopimuksen 87–97 artiklan määräyksiä, joita AKT-EY:n ministerineuvoston ja AKT-EY:n suurlähettiläskomitean päätökset täydentävät.

Edellä tarkoitettujen määräysten mukaisesti neuvosto ja komissio lähettävät edustajan TKK:n johtokuntaan, joka koostuu kuudesta riippumattomasta ja erityisen pätevistä henkilöstä, jotka edustavat yhtäläisesti AKT:ta ja yhteisöä ja joilla on huomattava kokemus yksityiseltä tai julkiselta teollisuus- tai pankkialalta tai teollisuuden kehittämisestä ja suunnittelusta. Tämä merkitsee sitä, että neuvosto ja komissio eivät ole edustettuina TKK:n johtokunnassa. TKK:hon ja sen johtokuntaan sovellettava laki johdetaan Lomé'n sopimuksesta, joka pannaan täytäntöön AKT-EY-päätöksillä. TKK:ta valvoo erityisesti AKT:n ja EY:n teollisen yhteistyön komitea (92 artikla), joka raportoi AKT:n ja EY:n suurlähettiläskomitealle (87 artikla), joka antaa TKK:n perussäännön, varainhoito- ja henkilöstömääräykset sekä työjärjestyksen (93 artikla).

Näistä syistä sekä neuvosto että komissio katsoivat, että niillä ei ollut suoranaista johtovastuuta TKK:sta ja että kantelu ei siten kuulunut niiden toimivaltaan. Vaikka komissiolla TKK:n johtokunnassa olevalla edustajalla ei olekaan äänioikeutta tai oikeutta esittää asioita johtokunnan esityslistalle, komissio totesi kuitenkin oikeusasiamiehelle antamassaan lausunnossa, että se tiedottaisi oikeusasiamiehen pyynnöstä TKK:n johtajalle ja suosittelisi, että asiasta keskusteltaisiin johtokunnan seuraavassa kokouksessa.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija totesi ensinnäkin, että Lomé'n sopimus, jonka mukaisesti TKK on perustettu, kuuluu suoraan komission vastuualueeseen ja että TKK:n johto on aina nimitetty komission nimenomaisella suostumuksella ja että TKK:n talousarvio on Euroopan kehitysrahastosta myön-

nettävä määräraha ja että oikeusasiamiehen toimivaltaa tähän kanteluun nähden ei siten voitu asettaa kyseenalaiseksi. Kantelija totesi edelleen, että hänen kantelunsa olisi välitettävä suoraan TKK:n johtokunnan puheenjohtajalle, jolle olisi asetettava kiinteä määräaika päätöksen tekoa varten.

Kantelija lähetti oikeusasiamiehelle 6. lokakuuta 1997 kopion TKK:n johtokunnan puheenjohtajalle lähettämästään kirjeestä, jossa hän pyysi TKK:lta välittömiä toimenpiteitä kantelun ratkaisemiseksi. Toisessa samana päivänä päivätyssä kirjeessä kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle, että Euroopan komission muistio ei ollut koskaan saapunut TKK:n johtokunnan puheenjohtajalle. Kantelija pyysi oikeusasiamiestä 22. huhtikuuta 1998 lähettämään kantelun suoraan TKK:n johtokunnan puheenjohtajalle, koska komissio ei ollut välittänyt hänen kanteluaan TKK:lle. Tämän pyynnön johdosta oikeusasiamies lähetti kanteluun liittyvät asiakirjat johtokunnan puheenjohtajalle 25. toukokuuta 1998. Oikeusasiamies lähetti 2. lokakuuta 1998 kirjeen, jossa hän pyysi tietoja kantelun tuloksesta. TKK ei vastannut. Kantelija lähetti oikeusasiamiehelle 4. joulukuuta 1998 kopion TKK:n johtokunnan puheenjohtajalle osoitetusta kirjeestä, jossa hän arvosteli epäkohtaa, johon TKK:n toiminnassa, kun se ei vielä ole ollut pannut täytäntöön Brysselin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiolla vahvistettua sovittelupäätöstä.

Päätös

1. **Kantelu TKK:ta vastaan**

EY:n perustamissopimuksen 138 e artiklassa Euroopan oikeusasiamies valtuutetaan tutkimaan yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa mahdollisesti ilmenneitä hallinnollisia epäkohtia. Koska TKK ei ole yhteisön toimielin tai EY:n perustamissopimuksen 138 e artiklassa tarkoitettu yhteisön laitos, oikeusasiamiehellä ei ole valtuuksia tutkia kantelua siltä osin kuin se kohdistuu TKK:n johtokuntaan. Oikeusasiamies oli jo 27. marraskuuta 1996 päivätyssä kirjeessään ilmoittanut kantelijalle, että hän ei voinut käsitellä TKK:ta vastaan 26. elokuuta 1996 esitettyä kantelua.

2. **Kantelu neuvostoa ja komissiota vastaan**

Siltä osin kuin kantelu kohdistui neuvostoon ja komissioon, oikeusasiamies totesi, että Lomé'n sopimus ei aseta niitä suoraan vastuuseen TKK:n johtokunnan päätöksistä. Neuvostolla ja komissiolla ei ole äänioikeutta TKK:n johtokunnassa. Neljännen Lomé'n sopimuksen 92 artiklan 2 kohdassa määrätään, että komissiolla ja neuvostolla on tarkkailijan asema johtokunnan kokouksissa. Siten sitä, että TKK:n johtokunta ei pannut sovittelupäätöstä täytäntöön, ei voida pitää neuvoston tai komission toiminnassa ilmenneenä hallinnollisena epäkohtana.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella neuvoston ja komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Komission osalta oikeusasiamies totesi, että oikeudellisena välineenä Lomén sopimus kuuluu suoranaisesti sen vastuualueeseen. Oikeusasiamies totesi erityisesti, että komission pääosasto VIII on kehitysyhteistyöstä ja AKT-valtioiden kanssa Lomén sopimuksen mukaisesti tehtävästä yhteistyöstä vastaava pääosasto ja että sopimuksen talousarvio rahoitetaan Euroopan kehitysrahastosta ja että komissiolla on edustaja suurlähettiläskomiteassa, joka vastaa sopimuksen täytäntöönpanon valvonnasta.

Siksi on ilmeistä, että Euroopan komissiolla on merkittävä vaikutusvalta Lomén sopimuksen täytäntöönpanoon. TKK:n osalta oikeusasiamies totesi, että se on AKT:n ja EY:n yhteinen elin, jonka toiminta rahoitetaan Euroopan kehitysrahastosta. Näiden seikkojen johdosta oikeusasiamies esitti komissiolle seuraavat huomautukset: Euroopan unionin kaltaisessa lakiin perustuvassa yhteisössä tuomioistuinten tuomiot ja päätökset olisi pantava asianmukaisesti täytäntöön. Kun TKK:n kaltaisia elimiä perustetaan sopimuksilla, komission olisi pyrittävä takaamaan, että täten perustetut elimet noudattavat oikeusvaltioperiaatetta sekä hyvän hallintotavan periaatteita.

Tässä tapauksessa oli ilmeistä, että komission PO VIII:ssä oli yksikkö, joka vastasi suhteista TKK:hon. Oikeusasiamiehelle antamassaan lausunnossa komissio lupasi suositella, että kantelua käsiteltäisiin TKK:n johtokunnan seuraavassa kokouksessa. Kantelijan esittämien tietojen pohjalta oli kuitenkin ilmeistä, että näin ei ollut tapahtunut.

Siksi oikeusasiamies piti aiheellisena, että komissio ryhtyy aiheellisiin toimenpiteisiin kiinnittääkseen TKK:n johtokunnan toimintaa valvovan teollisen yhteistyön komitean huomion väitteeseen siitä, että TKK ei ollut noudattanut sovittelupäätöstä sellaisena kuin Brysselin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli vahvistanut sen 17. huhtikuuta 1990. Komission olisi myös harkittava TKK:n johtajan huomion kiinnittämistä tähän asiaan.

3.1.4. EUROOPAN KOMISSIO

RIITTÄVÄ LAUSUNTO PÄÄTÖKSEN PERUSTELUISTA

Päätös kanteluun 106/97/PD Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

B. kanteli helmikuussa 1997 "Friends of the Lake District" -yhdistyksen puolesta Euroopan komission päätöksestä lopettaa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia koskevan valituksen käsittely, jonka B oli tehnyt. Asia koski sitä, että komissio ei ollut antanut riittäviä perusteluita sille, miksi se katsoi, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset eivät olleet rikkoneet direktiiviä 85/337.

Kantelun tausta oli lyhyesti seuraava: elokuussa 1995 yhdistys valitti komissiolle Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisista. Valitus koski ns. RCF-laitoksen (Rock Characterisation Facility) rakennuslupahakemusta. Yhdistys katsoi, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat tämän hakemuksen käsittelyssä rikkoneet ympäristövaikutusten arvioinnista annettua direktiiviä 85/337.

Yhdistys katsoi, että RCF-hanketta pitäisi tarkastella kiinteänä osana suunnitelmaa, joka koski ydinjätteiden hautaamista maahan. Asianmukainen ympäristövaikutusten arviointi voitaisiin suorittaa ainoastaan tarkastelemalla näitä kahta hanketta yhdessä. Yhdistys katsoi, että komission aikaisempi hallinnollinen käytäntö tuki tätä näkemystä.

Lisäksi yhdistys katsoi, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat rikkoneet direktiivin 85/337 5 artiklaa, kun ne eivät olleet vaatineet hakijayritykseltä tietoja RCF-hankkeen mahdollisista korvaavista toimenpiteistä eivätkä edellyttäneet näiden tietojen julkistamista.

Tutkittuaan asiaa komissio ilmoitti yhdistykselle, että direktiivi 85/337 jättää jäsenvaltioille huomattavasti ympäristövaikutusten arviointiin liittyvää harkintavaltaa. Tietoja on annettava vain, jos jäsenvaltio katsoo, että ne liittyvät kiinteästi hankkeen erityispiirteisiin sekä niihin ympäristöseikkoihin, joihin vaikutukset todennäköisesti kohdistuvat. Saatavilla olleiden tietojen perusteella komissio katsoi, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ollut rikkonut direktiiviä 85/337, ja päätti siksi lopettaa asian käsittelyn.

Yhdistys piti komission vastausta epätydyttävänä ja kanteli oikeusasiamiehelle. Kantelussaan se väitti, että komissio ei ollut esittänyt riittäviä perusteluita sille, miksi RCF-hanke oli erotettavissa mahdollisesta ydinjätteiden sijoituspaikasta ja miksi tietoja vaihtoehtoisista sijoituspaikoista ei pidetty tarpeellisena.

Tutkimus

Väärinkäsitysten välttämiseksi on tärkeää muistaa, että EY:n perustamissopimus valtuuttaa Euroopan oikeusasiamiehen tutkimaan ainoastaan yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmeneviä hallinnollisia epäkohtia. Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä määrätään erityisesti, että minkään muun viranomaisen tai henkilön toimet eivät voi olla oikeusasiamiehelle esitetyt kantelun aiheena.

Tätä kantelua koskevassa oikeusasiamiehen tutkimuksessa keskityttiin siten tarkastelemaan sitä, oliko Euroopan komission toiminnassa ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio pääasiassa toisti kantelijalle aikaisemmin esittämänsä perustelut.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan yhdistys pitäytyi kantelussaan.

Lisätutkimukset

Tarkasteltuaan huolellisesti komission lausuntoa ja kantelijan huomautuksia oikeusasiamies katsoi, että komissio olisi voinut vastata paremmin kantelijan esittämiin väitteisiin. Komissiota pyydettiin siksi täsmentämään ensinnäkin, miksi komissio oli katsonut, että RCF-hanke oli erotettavissa ydinjätteiden sijoittamispaikkaa koskevasta hankkeesta, ja toiseksi, millä perusteella komissio oli katsonut, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ollut rikkonut direktiiviä 85/337, kun se ei ollut vaatinut hakijayritystä antamaan tietoja korvaavista toimenpiteistä.

Komission toinen lausunto

Vastauksessaan komissio toisti, että ei ollut todisteita siitä, että Yhdistynyt kuningaskunta oli laiminlyönyt direktiivin 85/337 mukaiset velvollisuudet. Korvaavien toimenpiteiden esittämisen laiminlyönti ei siten merkinnyt sitä, että Yhdistynyt

kuningaskunta olisi rikkonut direktiiviä. Mitä tuli hankkeen erotettavuuteen, ydinjätteiden sijoituspaikan rakentaminen olisi edellyttänyt erillistä rakennuslupahakemusta; RCF-hanketta voitiin siten tarkastella erillään mahdollisista suunnitelmista, jotka koskivat ydinjätteiden sijoituspaikkaa.

Kantelijan lisähuomautukset

Huomautuksissaan yhdistys pitäytyi kantelussaan.

Tarkasteltuaan huolellisesti komission toista lausuntoa ja kantelijan lisähuomautuksia oikeusasiamies pyysi komissiota täsmentämään lausuntoaan siitä, miksi RCF oli erotettavissa oleva hanke ja miksi tietoja vaihtoehtoisista sijoituspaikoista ei pidetty tarpeellisina.

Komission kolmas lausunto

Kolmannessa lausunnossaan komissio antoi ensinnäkin lisäselvityksiä hankkeiden erotettavuuskysymyksestä. Vaihtoehtoisia hankkeita koskevien tietojen osalta komissio katsoi, että koska kyseiset kaksi hanketta olivat erotettavissa toisistaan, RCF-hanke kuului direktiivin 85/337 liitteen II piiriin. Kysymyksen tarkasteluun sovellettiin siten direktiivin 85/337 4 artiklan 2 kohtaa, jossa todetaan, että liitteessä II luetellut hankkeet arvioidaan, jos jäsenvaltio toteaa niiden laadun sitä vaativan. Koska RCF-hanke oli erotettavissa mahdollisesta ydinjätteiden sijoituspaikasta, komissio katsoi, että tietoja vaihtoehtoisista sijoituspaikoista ei tarvittu.

Kantelijan huomautukset komission kolmannesta lausunnosta

Komission kolmannen lausunnon johdosta esittämässään huomautuksissa yhdistys pitäytyi erityisesti väitteessä, jonka mukaan komissio ei ollut perustellut päätöstään riittävästi vaihtoehtoisten sijoituspaikkojen osalta.

Päätös

Riittävien perustelujen esittämisen laiminlyönti

1. Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että hallinnon on esitettävä tekemilleen päätöksille riittävät perusteet kansalaisten niitä pyytäessä. Tässä tapauksessa oli ilmeistä, että komissio oli aluksi laiminlyönyt riittävien perustelujen antamisen kantelijan kahteen kysymykseen, RCF-hankkeen erotettavuuteen sekä vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja koskevien tietojen tarpeeseen.

2. Tutkimuksen kuluessa komissio kuitenkin esitti perustelut, joiden vuoksi se katsoi, että RCF-hanke oli erotettavissa, ja joiden vuoksi se katsoi, että tietoja vaihtoehtoisista sijoituspaikoista ei tarvittu. Oli ilmeistä, että komissio pohjimmiltaan katsoi, että RCF-hanke oli erotettavissa oleva hanke, koska se voitiin toteuttaa erillään mahdollisesta ydinjätteiden sijoituspaikasta. Koska hanke voitiin toteuttaa erillään, komissio katsoi, että tietoja vaihtoehtoisista sijoituspaikoista ei tarvittu. Perustelut eivät vaikuttaneet riittämättömiltä.

Oikeusasiamies päätteli siksi, että komissio oli korjannut alkuperäisen laiminlyöntinsä esittä riittävät perustelut.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN VIRANOMAISIA KOSKEVAAN VALITUKSEN KÄSITTELY

Päätös kanteluun 298/97/PD Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Euroopan parlamentin jäsen C. kanteli oikeusasiamiehelle huhtikuussa 1997 "Save Our Shoreline Southport" -yhdistyksen puolesta (SOS). Kantelussa väitettiin, että komissio oli laiminlyönyt yhteisön ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon varmistamisen Yhdistyneessä kuningaskunnassa, sekä syyllistynyt menettelyvirheisiin SOS:n valitusten käsittelyssä.

Kantelun tausta oli lyhyesti seuraava: SOS valitti 10. joulukuuta 1995 komissiolle siitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat rikkoneet yhteisön lakia rakentamalla Southportiin betonisen aallonmurtajan. Yhdistys katsoi, että paikalliset viranomaiset, jotka myönsivät rakennusluvat 1993 ja 1995, eivät noudattaneet yhteisön ympäristölainsäädäntöä. Yhdistys oli ottanut yhteyttä useisiin Yhdistyneen kuningaskunnan keskushallinnon yksiköihin, jotka olivat päättäneet olla tarkistamatta tai kumoamatta paikallishallinnon päätöstä rakennusluvien myöntämisestä.

Komissiolle osoittamassaan valituksessa SOS kiinnitti huomiota siihen, että alue, jolle betoninen aallonmurtaja oli määrä rakentaa, oli suojelualuetta, jonka asemasta säädettiin elinym-

päristödirektiivissä 92/43 ja luonnonvaraisia lintuja koskevassa direktiivissä 79/409. Yhdistys katsoi, että betoninen aallonmurtaja aiheuttaisi suoranaista vahinkoa eläimille ja kasveille sekä epäsuoraa vahinkoa mahdollistamalla liikenteen voimakkaan kasvun. Yhdistys pyysi komissiota siksi arvioimaan, olivatko paikallisviranomaiset rikkoneet niillä edellä tarkoitettujen direktiivien mukaisesti olevia velvollisuuksia.

Direktiivin 92/43 6 artiklassa säädetään suojelualueista:

"Kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, mutta saattavat vaikuttaa tähän alueeseen merkittävästi [- -], on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuultuaan tarvittaessa kansalaisia." (Alleviivaus lisätty; sama säännös koskee direktiiviä 79/409, katso direktiivin 92/43 7 artikla.)

Yhdistys katsoi, että aallonmurtajalla olisi merkittävä vaikutus alueeseen. Paikallisviranomaiset sitä vastoin olivat katsoneet, että aallonmurtaja ei vaikuttaisi "merkittävästi", ja ne olivat siksi päättäneet olla toteuttamatta täydellistä ympäristövaikutusten arviointia. Yhdistys vastusti paikallisviranomaisten johtopäätöksiä ja esitti, että betoniselle aallonmurtajalle olisi pitänyt harkita luonnonmukaisia vaihtoehtoja. Yhdistyksen mukaan hiekkadyynit olisivat olleet mahdollinen vaihtoehto. Yhdistys totesi myös epäilevänsä, että betoninen aallonmurtaja oli valittu tarkoituksellisesti liikenteen lisäämiseksi. Tämä tavoite aiheuttaisi vahinkoa alueen ympäristölle. Nämä vahingot olisi pitänyt ottaa huomioon direktiivin 85/337 mukaisessa ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Komissio pyysi 4. heinäkuuta 1996 Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta lausuntoa asiasta. Lausunnon antanut Yhdistyneen kuningaskunnan viranomainen oli *English Nature*, joka on ympäristö-, liikenne- ja alueasioista vastaavan ministeriön alaisuuteen kuuluva elin. Sen lausunnossa todettiin, että kiistanalainen aallonmurtajahanke ei rikkooi yhteisön ympäristölainsäädäntöä. Elimen antamien tietojen lisäksi komissio tutki asiaa itse paikalla syyskuun alussa vuonna 1996. Komissio esitti 30. syyskuuta 1996 johtopäätöksensä, että yhteisön ympäristölainsäädäntöä ei ollut rikottu. Yhdistykselle ilmoitettiin tästä päätöksestä 3. helmikuuta 1997.

Koska yhdistys oli tyytymätön komission johtopäätöksiin sekä tapaan, jolla valitusta oli käsitelty, se kirjoitti paikalliselle Euroopan parlamenttiedustajalleen, joka välitti asian Euroopan oikeusasiamiehelle. Yhteenvetona yhdistys väitti, että komissio:

- ei ollut ottanut yhdistystä mukaan itse paikalla syyskuun 1996 alussa tehtyyn tarkastukseen
- ei ollut tiedottanut yhdistykselle ajoissa tutkimuksensa tuloksista
- tulkitsi yhteisön ympäristölainsäädäntöä virheellisesti. Rakennuslupia olisi pitänyt pitää laittomina, koska rakennusprosessissa ei otettu huomioon luonnollisia hiekkadyynejä direktiivien 92/43 ja 85/337 suojelutavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti.

Tutkimus

Väärinkäsitysten välttämiseksi on tärkeää muistaa, että EY:n perustamissopimus valtuuttaa Euroopan oikeusasiamiehen tutkimaan ainoastaan yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmeneviä hallinnollisia epäkohtia. Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä määrätään erityisesti, että minkään muun viranomaisen tai henkilön toimet eivät voi olla oikeusasiamiehelle esitetyn kantelun aiheena.

Tätä kantelua koskevassa oikeusasiamiehen tutkimuksessa keskityttiin siten tarkastelemaan sitä, oliko Euroopan komission toiminnassa ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Yhteenvetona komission lausunnossa todettiin seuraavaa: Ensimmäisen väitteen osalta komissio totesi, että komission edustajien vierailu oli ollut epävirallinen ja se oli tehty paikallisen kunnanvaltuuston pyynnöstä. Tällaisen vierailun yhteydessä komission tavoitteena oli ainoastaan tutustua omakohtaisesti rannikkoalueeseen ja hankkeen tarkkaan sijaintiin. Koska vierailun luonne oli rajattu, keskustelua yhdistyksen kanssa ei pidetty aiheellisina. Komissio lisäsi, että se oli saanut yhdistykseltä huomattavan määrän kirjeenvaihtoa ja aineistoa, jotka liittyivät hankkeen mahdollisiin ympäristövaikutuksiin, ja että se ymmärsi täysin yhdistyksen huolestumisen kyseisestä rakennushankkeesta.

Toisen väitteen osalta komissio myönsi liiallisen viivytyksen, ja se ilmoitti oikeusasiamiehelle ryhtyneensä toimenpiteisiin vastaavien viivytysten välttämiseksi tulevaisuudessa.

Kolmannen väitteen osalta komissio totesi, että edellä tarkoitettujen direktiivien mukaisten suojakeinojen käytön kannalta keskeinen tekijä on todennäköisyys, jolla suunnitelma tai hanke vaikuttaa merkittävästi kyseiseen alueeseen. Todennäköisyyttä ei tarkastella ainoastaan itse suunnitelman tai hankkeen valossa, vaan myös suhteessa muihin suunnitelmiin tai hankkeisiin. Tutkittuaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten selvitykset komissio oli tehnyt sen johtopäätöksen, että hanke ei rikkoisi yhteisön ympäristölainsäädäntöä tai -politiikkaa, koska alueelle aiheutuvia vaikutuksia ei pidetty alueen suojelutavoitteiden kannalta kielteisinä.

Kantelijan huomautukset

Yhdistys pitäytyi kantelussaan.

Lisätutkimukset

Tutkittuaan huolellisesti komission lausunnon ja kantelijan huomautukset oikeusasiamies totesi, että oli ilmeistä, että komission ja yhdistyksen kannat erosivat edelleen merkittävästi toisistaan. Tämä koski erityisesti kysymystä siitä, oliko komissio tutkinut vaihtoehtoja, joissa hiekkadyynejä käytettäisiin muodostamaan luonnollinen aallonmurtaja, sekä kysymystä siitä, miksi komissio katsoi, että hanke ei vaikuttaisi alueeseen merkittävästi direktiivin 92/43 6 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Tämän johdosta oikeusasiamies pyysi komissiolta lausuntoa näistä kysymyksistä.

Komission toinen lausunto

Komissio vastasi yksityiskohtaisemmin ja totesi, että tarkasteltuaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten esittämiä todisteita se oli katsonut, että millään aallonmurtajan rakentamisen vaiheella ei olisi merkittävää vaikutusta suojeltuun alueeseen. Se oli myös pystynyt varmistamaan, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten suorittama arviointi oli tehty asianmukaisesti. Vaihtoehtojen arvioinnin laiminlyönnin osalta komissio toisti, että direktiivin 92/43 6 artiklan 3 kohdassa vaaditaan, että viranomaisten on esitettävä korvaavia toimenpiteitä vain, jos katsotaan, että esitetty hanke vaikuttaa merkittävästi suojelualueeseen. Tässä tapauksessa katsottiin, että hankkeella ei ollut merkittäviä ympäristövaikutuksia kyseisellä alueella, eikä korvaavien toimenpiteiden etsimiselle siten ollut laillisia perusteita. Komissio lisäsi, että laillisen velvollisuuden puuttumisesta huolimatta Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat itse asiassa tutkineet mahdollisuutta antaa hiekkadyynien muodostua aallonmurtajiksi. Viranomaiset olivat selvittäneet komissiolle, että tutkittuaan asiaa huolellisesti ne olivat tehneet sen johtopäätöksen, että luonnollinen aallonmurtaja ei olisi lyhyellä eikä keskipitkällä aikavälillä voinut tarjota vastaavaa suojaa virtauksilta kuin kiinteät (betoniset) aallonmurtajat.

Todisteeksi ja osoitukseksi näistä johtopäätöksistä ja havainnoista komissio toimitti oikeusasiamiehelle komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan asiasta käymän luottamuksellisen kirjeenvaihdon.

Kantelijan lisähuomautukset

Yhdistys pitäytyi kantelussaan.

Päätös**1. Alustavia havaintoja**

- 1.1. Yhdistys esitti huomautuksissaan kysymyksiä, joita se ei ollut esittänyt alkuperäisessä kantelussaan, erityisesti seikkoja, jotka liittyivät Southportin rantateiden vahvistamiseen ja niiden käytön lisäämiseen.
- 1.2. Oikeusasiamies totesi saaneensa toiselta yhdistykseltä kantelun, joka koski Southportin rantateiden vahvistamista ja niiden käytön lisäämistä (kantelu 813/98/PD).

Oikeusasiamies katsoi, että näiden uusien kysymysten asiasisältöä oli parempi tarkastella tämän toisen kantelun johdosta suoritettavassa tutkimuksessa, minkä vuoksi niitä päätettiin olla käsittelemättä tässä tutkimuksessa.

2. Kantelijan osallistuminen itse paikalla järjestettyyn tapaamiseen

- 2.1. Yhdistys katsoi, että komission olisi pitänyt varmistaa yhdistyksen osallistuminen Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten itse paikalla järjestämään tapaamiseen.
- 2.2. Kantelijan sulkeminen pois tapaamisesta, jossa oli tarkoituksena neuvotella tai muutoin keskustella kantelun aiheesta, saattaa ensi näkemältä vaikuttaa kohtuuttomalta normaalissa hallintomenettelyssä, jossa kantelija on yksi osapuolista. Sen lisäksi, että tällaisiin tapaamisiin osallistuminen koskee kantelijan henkilökohtaista etua, se voi auttaa tuomaan esiin keskeisimmät tiedot ja seikat ja siten varmistaa paremman luottamuksen komission lopullisten johtopäätösten oikeellisuutta kohtaan.

Tässä tapauksessa kyseisen tutkimuksen tavoitteet olivat hyvin rajoitetut, ja tutkimus tehtiin lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan paikallisviranomaisen kutsusta. Tätä taustaa vasten oikeusasiamies ei katsonut, että komissio oli toiminut kohtuuttomasti, kun se ei ollut varmistanut yhdistyksen osallistumista. Tämä kanteluun liittyvä seikka antoi oikeusasiamiehelle kuitenkin aiheen esittää lisähuomautuksia komission tiedoksi.

3. Kantelijalle ei ilmoitettu ajoissa komission tutkimuksen tuloksista

- 3.1. Yhdistys katsoi, että komissio ei ollut ilmoittanut sille ajoissa tutkimustensa tuloksista.

- 3.2. Vuonna 1997 oikeusasiamies suoritti omasta aloitteestaan tutkimuksen 303/97/PD, jossa käsiteltiin komission hallintomenettelyjä tämän kantelun kaltaisissa tapauksissa. Sen tuloksena komissio sitoutui tiedottamaan valituksen esittäjille heidän valitustensa käsittelystä ja erityisesti mahdollisesta aikomuksestaan lopettaa asian käsittely, jotta kyseisillä valituksen esittäjillä on mahdollisuus esittää siitä huomautuksia⁽¹⁾. Tämä sitoumus annettiin kuitenkin tässä käsiteltävien tapahtumien jälkeen; hallintoa ei voida vaatia noudattamaan sitoumuksia, joita ei ollut tehty kiistanalaisten tapahtumien ajankohtana. Lisäksi komissio myönsi tässä tapauksessa, että lopullisesta päätöksestä oli tiedotettu yhdistykselle liian myöhään. Se myös ilmoitti oikeusasiamiehelle ryhtyneensä toimenpiteisiin, jotta vastaavilta viivytyksiltä vältyttäisiin tulevaisuudessa. Oikeusasiamies katsoi siksi, että kantelun tämän osan lisätutkimuksiin ei ollut aihetta.

4. Komission johtopäätökset, joiden mukaan rikkomista ei ollut tapahtunut

- 4.1. Yhdistyksen esittämät keskeiset väitteet olivat ensinnäkin, että komissio oli virheellisesti päätellyt, että aallonmurta-jahankkeella ei todennäköisesti olisi merkittäviä vaikutuksia kyseiseen suojelualueeseen, ja toiseksi, että olisi pitänyt harkita betonisen aallonmurtajan luonnollisia korvaavia toimenpiteitä. Yhdistys viittasi direktiiveihin 92/43 ja 85/337.
- 4.2. Komissio myönsi, että korvaavia toimenpiteitä on direktiivin 92/43 mukaisesti harkittava jos kyseinen hanke saattaa "vaikuttaa merkittävästi". Yleisesti ottaen kyse oli siten tavasta, jolla komissio arvioi, saattaako hanke "vaikuttaa merkittävästi" vai ei. Oikeusasiamiehen tutkimuksessa pyrittiin selvittämään, oliko komissio toiminut oikein ja huolellisesti suorittaessaan tämän arvion.

⁽¹⁾ Vuosikertomus 1997, luku 3.7.

Kyseessä olevan tapauksen kaltaisissa tilanteissa komission arvioissa tyydytään yleensä toteamaan, ovatko kansalliset viranomaiset noudattaneet menettelyjä koskevia määräyksiä ja onko tosiseikat todettu täsmällisesti ja onko asiassa ilmennyt selkeitä arviointivirheitä tai vallan väärinkäytöksiä.

- 4.3. Yhdistys kiisti Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten toimittamien tietojen oikeellisuuden ja asiaankuuluvuuden. Luottamuksellinen kirjeenvaihto, johon komissio antoi oikeusasiamiehen tutustua, osoitti, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten lausunnot sisälsivät asiaankuuluvia ja objektiivisia tietoja. Tutkimuksessa ei siten löydetty todisteita, jotka olisivat osoittaneet, että komissio oli toiminut irrationaalisesti tai kohtuuttomasti luottaessaan kansallisten viranomaisten toimittamiin tietoihin ja että sen toiminnassa olisi ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Tässä tapauksessa paikallinen yhdistys oli esittänyt komissiolle paikallista rakennushanketta koskevan valituksen ja väittänyt, että hanke rikkoi yhteisön ympäristölainsäädäntöä. Valituksen käsittelyn yhteydessä asiasta vastaavat komission yksiköt osallistuivat hankkeen toteuttamispaikalla järjestettyyn tarkastukseen kyseisen viranomaisen kutsumina. Oikeusasiamies katsoi, että tällaisessa tilanteessa, jossa asiasta vastaavat komission yksiköt matkustavat paikalle valituksen johdosta, niiden olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin päästäkseen tapaamaan myös valituksen esittäjä.

HAKIJAN EI ANNETTU TUTUSTUA AVOIMEN KILPAILUN PISTEYTETTYYN KOKEESEEN

Päätös kanteluun 365/97/JMA Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Huhtikuussa 1997 Katalonian (Espanja) alueellinen oikeusasiamies välitti Euroopan oikeusasiamiehelle E:n esittämän kantelun.

E. oli osallistunut avoimen kilpailun EUR/LA/97 kirjallisiin kokeisiin syyskuussa 1996. Marraskuussa 1996 valintalautakunta ilmoitti hänelle, että hänen ensimmäisessä kirjallisessa kokeessa saamansa pistemäärä (3,51 pistettä 20 pisteestä) oli

vaaditun pistemäärän alapuolella ja että hän ei siten ollut läpäissyt koetta.

Kantelija pyysi kopiota pisteytetystä kokeestaan marraskuussa 1996 ja tammikuussa 1997 voidakseen varmistaa, että hänen saamansa pisteet vastasivat hänen kokeeseensa tehtyjä korjauksia. Valintalautakunta hylkäsi molemmat pyynnöt työnsä luottamuksellisuuteen vedoten. Koulutuksensa ja ammatillisen kokemuksensa johdosta kantelija ei ollut tyytyväinen saamiinsa niukkoihin pisteisiin ja pyysi oikeusasiamiestä hankkimaan kopion pisteytetystä kokeesta. Hän myös totesi, että valintalautakunnan kieltäytyminen hänen pyynnöstään oli ristiriidassa avoimuusperiaatteen kanssa.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan se totesi yhteenvedona seuraavaa:

Komissio esitti ensin taustatietoja asiasta. Se selvitti, että kantelija oli osallistunut toimielinten väliseen kilpailuun EUR/LA/97, joka oli järjestetty espanjaa äidinkielenään puhuvien kääntäjien (LA6/LA7) varallaololuettelon laatimista varten⁽¹⁾. Euroopan komissio järjesti kokeet ja toimi nimittävänä viranomaisena. Valintalautakunta kuitenkin koostui eri toimielinten nimittämistä virkamiehistä.

Kilpailuilmoituksessa todettiin kirjallisista kokeista (kohdat VII.A. ja VII.B.), että ensimmäinen kirjallinen koe (a) koostuisi noin 25 rivin pituisesta käännöksestä espanjan kieleen ilman sanakirjaa. Toisen kirjallisen kokeen (b) oli määrä koostua Euroopan yhdentymiseen ja EY:n politiikkoihin liittyvästä monivalintakysymyssarjasta. Nämä kaksi koetta pisteytettäisiin ensin. Menestyneiden hakijoiden piti saada molemmista kokeista vähimmäispistemäärä (kokeessa (a) 10 pistettä 20:stä ja kokeessa (b) 5 pistettä 10:stä), ja lisäksi heidän oli oltava 144 parhaan hakijan joukossa.

E. oli saanut ensimmäisestä kirjallisesta kokeesta (a) vain 3,51 pistettä, joten hänet hylättiin kilpailusta. Vastauksessaan E:n pyyntöön saada kopio kokeesta komission kyseiset yksiköt ilmoittivat, että tulokset olivat valintalautakunnan pisteytysten mukaiset.

⁽¹⁾ EYVL C 62 A.

Komissio myös korosti, että koska valintalautakunnilla oli Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tunnustama laaja harkintavaltava arvioida hakijoiden ansioita, sillä oli oikeus kieltää hakijoita tutustumasta pisteytettyihin kokeisiin. Tässä yhteydessä valintalautakunta on ainoastaan velvollinen perustelemaan päätöksensä asianmukaisesti. Tässä tapauksessa tämä velvollisuus oli täytetty, kun valintalautakunta oli ilmoittanut hakijalle tämän saamat pisteet sekä kokeiden korjauksessa noudatetut arviointiperusteet. Se, että kaikilla kokeilla oli kaksi erillistä arvioijaa, jotka oli valittu kokeneiden kääntäjien joukosta, osoitti, että kokeiden pisteytyksen yhteydessä ei ollut tehty subjektiivisia valintoja.

Mitä tuli kantelijan väitteeseen avoimuuden puutteesta, komissio esitti näkemyksensä, että valintalautakunta noudatti mahdollisimman suurta avoimuutta ja toimi oikeusvaltion ja luottamuksellisuuden periaatteiden mukaisesti. Henkilöstösääntöjen liitteen III 6 artiklassa määrätään valintalautakuntien työn luottamuksellisuudesta, jonka tarkoituksena on torjua mahdollinen painostus niiden yksittäisiä jäseniä kohtaan.

Kantelijan huomautukset

Komission lausunnosta esittämässään huomautuksissa kantelija toi julki joitakin perusteltuja epäilyjä saamiensa hyvin alhaisten pisteiden johdosta. Epäilyt perustuivat erityisesti kantelijan koulutukseen ja ammattikokemukseen. Kantelija selvitti, että hän oli erikoistunut englantilaiseen filologiaan ja suorittanut Master-tason opintoja fonetiikassa ja kielitieteessä Lontoon University Collegessa, missä hän oli myös suorittanut tohtoritason opintoja British Academyltä saamansa tutkimusapurahan turvin. Lisäksi hän korosti, että tutustuminen pisteytettävien kokeeseen tuskin vaikuttaisi valintalautakunnan tehokkuuteen tai komission työn avoimuuteen.

Lisätutkimukset

Heinäkuussa 1998 oikeusasiamies kirjoitti komissiolle uudelleen ja pyysi kopiota E:n kilpailussa EUR/LA/97 tekemästä kirjallisesta kokeesta valintalautakunnan tekemine korjauksineen ja pisteytyksineen.

Vastauksessaan komissio kieltäytyi edelleen luovuttamasta pisteytettyjen kokeiden kopioita ja toisti aikaisemman kantelun yhteydessä esittämänsä perustelut (oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritettu tutkimus 1004/97), ja erityisesti, että valintalautakunnan työn luottamuksellisuus oli säilytettävä henkilöstösääntöjen liitteen III 6 artiklan mukaisesti. Komissio selvitti lisäksi, että tämän tyypissä kilpailussa valintalautakunnan työhön liittyi myös hakijoiden ansioiden arviointia. Tätä vertailevaa arviointia ei voitu suorittaa asianmukaisesti tarkastelemalla yhtä koetta ja tutustumatta muihin. Näiden seikkojen valossa komissio pahoitteli sitä, että se ei voinut suostua oikeusasiamiehen pyyntöön.

Komissio lisäsi, että hakijoilla oli normaalisti mahdollisuus valittaa valintalautakunnan päätöksistä esittämällä henkilöstösääntöjen 90 artiklan mukainen valitus sekä kääntymällä yhteisöjen tuomioistuinten puoleen.

Koska komissio oli kieltäytynyt antamasta oikeusasiamiehen tutustua tämän pyytämiin asiakirjoihin, oikeusasiamies kirjoitti lokakuussa 1998 komission puheenjohtaja Santerille ja muistutti toimielintä velvollisuudesta, joka sillä oli Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti⁽¹⁾. Oikeusasiamies totesi kirjeessään myös, että hänen tarkoituksenaan oli antaa sihteeristönsä jäsenen tutustua asiakirjaan komission tiloissa, jotta välttyttäisiin kaikilta väärinkäsityksiltä, jotka saattaisivat liittyä hänelle toimitetun kopion mahdolliseen käyttöön. Vastauksessaan komissio suostui tapaamiseen, jossa ”keskusteltaisiin Teitä huolestuttavista seikoista, koska komissio ei tässä vaiheessa pysty täysin noudattamaan pyyntöänne”.

Tilaisuus pidettiin 25. marraskuuta 1998 komission tiloissa Brysselissä. Tilaisuuden aikana asiasta vastaavat komission yksiköt tekivät selkoa kilpailujen järjestämismenettelystä ja erityisesti tavasta, jolla valintalautakunta teki korjauksia ja valvoi niitä. Kun otettiin huomioon tämän menettelyn tarjoamat takeet sekä yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännön asettamat rajoitukset, komissio esitti, että oli olemassa riittävät todisteet siitä, että valintalautakunnan työssä ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Asiakirjoihin tutustumisen osalta komission edustajat totesivat, että he eivät voineet ottaa lopullista kantaa asiaan ennen kuin siitä olisi keskusteltu ”hallintopäälliköiden” kokouksessa toimielinten välisellä tasolla.

Koska komissiolta ei saatu muodollista vastausta marraskuun 1998 loppuun mennessä, oikeusasiamies kirjoitti toimielimelle uudelleen ja pyysi saada tutustua kyseisiin asiakirjoihin lisäten, että

”Jos komissio evää oikeusasiamieheltä oikeuden tutustua kyseisiin asiakirjoihin, pyydän Teitä [puheenjohtaja Santer] esittämään päätöksen taustalla olevat aiheellisesti perustellut salassapitosyyt.

Jotta Euroopan parlamentille mahdollisesti esitettävä erityiskertomus voidaan laatia viipymättä, olisi kiitollinen, jos saisin vastauksenne viimeistään 11. tammikuuta 1999.”

⁽¹⁾ Yhteisön toimielinten ja laitosten on toimitettava oikeusasiamiehelle tämän pyytämät tiedot ja myönnettävä tälle pääsy asianomaisiin asiakirjoihin. Ne voivat kieltäytyä tästä vain aiheellisella tavalla perustelluista salassapitosyistä.

Komission pääsihteeri Trojanin allekirjoittamassa ja 23. joulukuuta 1998 päivätyssä kirjeessä komissio suostui lopulta järjestämään tapaamisen, jossa oikeusasiamies voisi tutustua kantelijan kirjalliseen kokeeseen.

Tilaisuus järjestettiin komission tiloissa Brysselissä 11. tammikuuta 1999. Kolme oikeusasiamiehen sihteeristön jäsentä tutki komission yksiköiden toimittamia asiakirjoja, jotka sisälsivät kantelijan laatiman alkuperäisen tekstin, kaksi pisteytettyä kopiota korjauksineen, molempien arvioijien antamat pisteet sekä valintalautakunnan määrittelemät arviointiperusteet, joita korjaajat olivat käyttäneet kokeita arvioidessaan. Oikeusasiamiehen toimiston edustajien kysymyksiin antamissaan vastauksissa komission edustajat selvittivät arviointiperusteet, jotka valintalautakunta oli määritellyt kokeiden pisteytystä varten, sekä menettelyn, jota noudatettiin, jotta varmistettaisiin, että pisteytetyt kopiot vastasivat kantelijan alkuperäistä tekstiä. Oikeusasiamiehen toimiston edustajat tutkivat espanjankielisen käännöksen, jonka kantelija oli laatinut alkuperäisestä englanninkielisestä tekstistä, sekä kahden korjaajan tekemät korjaukset ja pisteytykset.

Päätös

1. Euroopan oikeusasiamiehen rooli

1.1. Oikeusasiamiehen suorittaman tutkimuksen yhteydessä komissio totesi, että hakijoiden käytettävissä olevia normeja tapoja valittaa avoimien kilpailujen valintalautakunnan kielteisistä päätöksistä olivat henkilöstösääntöjen 90 artiklan mukainen valitus sekä kääntyminen yhteisöjen tuomioistuinten puoleen. Se myös totesi, että kaikkien valintalautakuntien työssä oli riittävät sisäiset valvontakeinot ja takeet siitä, että mahdolliset hallinnolliset epäkohdat oli suljettu pois.

1.2. Maastrichtin sopimuksella perustetun Euroopan oikeusasiamiesinstituution tarkoituksena on korostaa unionin sitoumusta demokraattisiin, avoimiin ja vastuunalaisiin hallinnon muotoihin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi oikeusasiamiehen on autettava paljastamaan yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmeneviä hallinnollisia epäkohtia ja annettava suosituksia niiden poistamiseksi⁽¹⁾. Toimivallan ulkopuolelle jäävät yhteisön toiminnot on nimenomaisesti esitetty oikeusasiamiehen ohjesäännössä⁽²⁾.

(1) Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 138 e artikla, Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 1 kohta.

(2) Esimerkiksi tuomioistuimessa käsiteltävät tai tuomioistuimen päätökseen liittyvät asiat (1 artiklan 3 kohta) tai yhteisöjen tuomioistuimen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta lainkäyttöelimenä (2 artiklan 2 kohta).

1.3. Mitään kilpailujen järjestämiseen tai kilpailumenettelyyn liittyvää tai valintalautakunnan tekemiin päätöksiin liittyvää toimintaa ei ole suljettu oikeusasiamiehen toimivallan ulkopuolelle. Täten oikeusasiamiehellä on valtuudet käynnistää tutkimus, joka liittyy tämän tyyppisissä tapauksissa mahdollisesti ilmenneisiin hallinnollisiin epäkohtiin.

1.4. Mitä tulee tapaan valittaa valintalautakunnan päätöksestä, henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan käyttämisen tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen puoleen kääntymisen lisäksi hakijat voivat kannella Euroopan oikeusasiamiehelle. Mikään ei estä hakijoita näissä tapauksissa käyttämästä oikeuttaan kannella oikeusasiamiehelle Euroopan kansalaisina.

2. Kantelijan pyyntö saada tutustua pisteytettyihin kokeisiinsa

2.1. Kantelija oli toistuvasti vedonnut oikeuteensa tutustua valintalautakunnan pisteyttämiin kokeisiin keinona varmistaa, että prosessi oli toteutettu avoimesti ja oikeusvaltioperiaatetta asianmukaisesti kunnioittaen.

Komissio oli hylännyt kantelijan pyynnöt sillä perusteella, että valintalautakunnan työ on salaista henkilöstösääntöjen liitteen III 6 artiklassa määrättyllä tavalla.

2.2. Yhteisön oikeuden nykytilanteessa ei ole oikeusperustaa katsoa, että komissio on velvollinen luovuttamaan korjattujen koepapereiden kopiot hakijoille. Tältä osin oikeusasiamies viittasi kuitenkin omasta aloitteestaan suoritettuun tutkimukseen, joka koski komission palvelukseenotomenettelyjen avoimuuden lisäämistä (1004/97/PD).

Hälventääkseen mahdolliset epäilyt, jotka koskivat E:n kirjalliseen kokeeseen tehtyjä korjauksia, oikeusasiamies tutki asiakirjat 11. tammikuuta 1999.

3. E:n kirjallisen kokeen arviointi

3.1. Yhteisön oikeuskäytännön mukaisesti valintalautakunnilla on kokeiden tuloksia arvioidessaan laaja harkintavaltaa. Tämä valta ei kuitenkaan ole rajaton. Harkintavaltaa voidaan tarkastella, jotta voidaan todeta, mitätöitykö vallan käyttö (jonka on perustuttava objektiivisiin arviointiperusteisiin) ilmeisen virheen tai vallan väärinkäytön vuoksi, tai onko valintalautakunta selvästi ylittänyt sillä olevan harkintavallan rajat⁽³⁾.

(3) Katso asia T-46/93, Fotini Michaël-Chiou vastaan komissio, Kok. 1994, s. II-929, kohta 48, ja asia 40/86, Georges Kolivas vastaan komissio, Kok. 1987, s. 2643, kohta 11.

- 3.2. Varmistaakseen, että valintalautakunta oli harkintavaltansa käyttäessään toiminut laillisten valtuuksiensa puitteissa, oikeusasiamies pyysi saada tutustua asiaan liittyvään aineistoon, erityisesti kantelijan avoimessa kilpailussa EUR/LA/97 laatimaan kirjalliseen kokeeseen sekä valintalautakunnan suorittamaan arviointiin.
- 3.3. Tutkittuaan kyseiset asiakirjat oikeusasiamies ei todennut seikkoja, jotka antaisivat aiheen kyseenalaistaa valintalautakunnan päätökset. Oikeusasiamies totesi siten, että valintalautakunta oli toiminut sillä olevien laillisten valtuuksiensa mukaisesti. Oli ilmeistä, että asian tähän näkökohtaan ei liittynyt hallinnollista epäkohtaa.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

ARGENTIINALAISET HAMMASLÄÄKETIETEEN ALAN TUTKINTOTODISTUKSET

Päätös yhdistettyihin kanteluihin 531/97/PD ja 535/97/PD Euroopan komissiota vastaan

Kantelut

S. ja P. kantelivat huhtikuussa ja kesäkuussa 1997 oikeusasiamiehelle komission lausunnosta, joka koski argentiinalaisia hammaslääketieteen alan tutkintotodistuksia. He väittivät, että komissio vähätteli aiheettomasti argentiinalaisia hammaslääkäreitä.

Kantelujen tausta oli seuraava:

Kun Espanjasta tuli Euroopan yhteisön jäsen vuonna 1986, sen alueella oli jo vuosia työskennellyt Latinalaisen Amerikan maiden hammaslääkäreitä. Näillä hammaslääkäreillä oli oikeus työskennellä Espanjan ja monien Latinalaisen Amerikan maiden välisten kansainvälisten sopimusten pohjalta. 1980-luvun lopulla Euroopan komissio totesi, että joidenkin Latinalaisen Amerikan maiden hammaslääketieteen alan tutkintotodistukset eivät täyttäneet hammaslääketieteen alan tutkintotodistusten yhdenmukaistamisesta ja vastavuoroisesta tunnustamisesta annetuissa direktiiveissä 78/686/ETY ja 78/687/ETY (EYVL L 233, 1978, s. 1 ja EYVL L 1978, s. 10) hammaslääketieteen alan tutkintotodistuksille asetettuja vähimmäisvaatimuksia. Komissio käynnisti siten vuonna 1990 tutkimukset, joiden tarkoituksena oli käynnistää Espanjaa vastaan rikkomismenettely Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti. Espanja puolusti aluksi asiaansa viitaten direktiivin 78/687 1 artiklan 4 kohtaan, jossa säädetään jäsenvaltioiden vapaudesta suorittaa omat järjestelynsä kolmansien maiden tutkintotodistusten suhteen. Espanja muutti myöhemmin lainsäädäntöään komissiota tyydyttävällä tavalla, ja tämä päätti 1997 olla käynnistämättä tuomioistuinmenettelyä.

Vuosikertomuksissaan yhteisön oikeuden soveltamisen valvonnasta komissio antoi muun muassa seuraavia tietoja Espanjan viranomaisia koskevien tutkimusten tilanteesta (katso esimerkiksi neljästoista vuosikertomus (1996), EYVL C 332, 1997, s. 1):

"maa tunnustaa Latinalaisen Amerikan maissa suoritettujen, direktiivien vaatimustasoa selvästi alhaisempien tutkintojen pätevyyden alueellaan".

Tämä lausuma antoi aiheen oikeusasiamiehelle esitettyihin kanteluihin. Kantelijat katsoivat, että lausuma aiheettomasti vähätteli henkilöitä, joilla oli argentiinalaiset hammaslääketieteen alan tutkintotodistukset. Kanteluissa esitettiin pääpiirteissään seuraavaa:

- tapa, jolla komissio tulkitsi voimassaolevaa lainsäädäntöä, oli väärä ja johti siten virheellisesti Espanjaan kohdistuvien tutkimusten käynnistämiseen, ja
- kyseinen lausuma perustui Latinalaisessa Amerikassa hammaslääketieteen alalla myönnettävien tutkintotodistusten huonoon tuntemukseen ja johti siten tarkasteltavien kysymysten riittämättömään arviointiin.

Ensimmäisen väitteen tueksi kantelijat viittasivat direktiivin 78/687 edellä mainittuun 1 artiklan 4 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat vapaasti tunnustaa kolmansien maiden tutkintotodistuksia.

Toisen väitteen tueksi kantelijat totesivat muun muassa, että komissio ei ilmeisesti ollut ottanut riittävien tietojen saamiseksi yhteyttä keskeisiin elimiin, kuten Latinalaisen Amerikan koulutuslaitoksiin. Lisäksi he esittivät aineistoa, joka osoitti, että argentiinalainen hammaslääketieteen alan koulutus oli toiminut espanjalaisen hammaslääketieteen alan koulutuksen mallina.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelut välitettiin komissiolle. Komission lausunnossa todettiin yhteenvetona seuraavaa:

Mitä tuli näkemykseen, jonka mukaan yksittäisten jäsenvaltioiden tunnustamien kolmansien maiden tutkintotodistusten on täytettävä hammaslääketiedettä koskevissa direktiiveissä asetetut vähimmäisvaatimukset, komissio totesi, että direktiivien tavoite edellytti tällaista tulkintaa. Kansanterveys ja liikku-
misen vapaus saattaisivat kärsiä, jos yksittäisten jäsenvaltioiden sallittaisiin luoda sellaisten hammaslääkäreiden luokkia, jotka eivät täyttäneet yhteisön direktiivien vähimmäisvaatimuksia. Latinalaisen Amerikan hammaslääkäreiden, jotka eivät täyttäneet direktiivien vähimmäisvaatimuksia, tunnustaminen johti siihen, että eurooppalaisten hammaslääkäreiden vapaa liikkuvuus kärsi.

Vuosikertomuksen lausumasta komissio totesi, että lausuma ei sellaisenaan muodostanut täsmällistä ”teknistä” arviointia. Tällainen lausuma oli tarkoitettu ainoastaan yleisestä välittämään luonteeltaan tosiasiallista tietoa. Lausuman taustalla oleva arviointi oli komission mukaan suoritettu normaalin käytännön mukaisesti ja asianmukaista huolellisuutta noudattaen.

Kantelijoiden huomautukset

Huomautuksissaan kantelijat pitäytyivät kantelussaan.

Lisätutkimukset

Tarkasteltuaan huolellisesti komission lausuntoa ja esitettyjä huomautuksia oikeusasiamies päätti tutkia komission lausuman taustalla olevia asiakirjoja. Hän pyysi 2. heinäkuuta 1998 päivätyllä kirjeellä komissiota huolehtimaan tarvittavista järjestelyistä tarkastelua varten. Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että komissio oli tutkinut lausuman perustan muodostavat asiakirjat asianmukaisesti. Kaksi oikeusasiamiehen toimiston johtavaa lakimiestä suoritti tutkimuksen 11. ja 12. tammikuuta 1999. Asiakirjojen tutkimuksen aikana ja sen jälkeen kuusi komission virkamiestä, jotka edustivat pääosasto XV:tä, oikeudellista yksikköä ja pääsihteeristöä, myös vastasivat oikeusasiamiehen toimiston virkamiesten esittämiin kysymyksiin.

Päätös

1. Väitteet

Kantelijat esittivät kaksi väitettä. He torjuivat ensinnäkin komission oikeudellisen tulkinnan ja väittivät lyhyesti, että yhteisön laki ei estänyt jäsenvaltioita tunnustamasta kolmansien maiden tutkintotodistuksia, jotka eivät täyttäneet direktiivin 78/687 vähimmäisvaatimuksia. Toiseksi he väittivät, että komission lausuma Latinalaisen Amerikan hammaslääketieteen tutkintotodistusten arvioinnista oli perusteeton.

2. Tapa, jolla komissio tulkitsee voimassaolevaa lainsäädäntöä

2.1. Komissio katsoi, että kyseiset direktiivit eivät anna jäsenvaltioille oikeutta tunnustaa kolmansien maiden tutkintotodistuksia, jotka eivät täytä hammaslääketieteen alan tutkintotodistuksille yhteisössä asetettuja vähimmäisvaatimuksia. Kantelijat torjuivat tämän näkemyksen viitaten direktiivin 78/687 1 artiklan 4 kohtaan, jossa todetaan:

”Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden mahdollisuutta myöntää omalla alueellaan säännöstensä mukaisesti helpotuksia hammaslääkärintoimen aloittamista tai sen harjoittamista varten henkilöille, joilla on tutkintotodistus [-], jota ei ole suoritettu jäsenvaltiossa.”

2.2. On myönnettävä, että jos tätä määräystä tulkitaan kirjaimellisesti, se näyttää antavan jäsenvaltioille täydellisen vapauden kolmansien maiden tutkintotodistusten tunnustamisen suhteen. Komissio kuitenkin katsoi, että säännös on luettava asiayhteydessään ja direktiivin tavoitteiden valossa. Näihin tavoitteisiin kuuluvat kansanterveys ja henkilöiden vapaa liikkuvuus. Se katsoi muun muassa, että muista jäsenvaltioista Espanjaan pyrkivät hammaslääkärit olisivat heikommassa asemassa kuin henkilöt, joilla on hammaslääketieteen alan tutkintotodistukset, joiden hankkiminen on vaatinut vähemmän aikaa ja vaivaa.

2.3. Tätä taustaa vasten oikeusasiamies katsoi, että komission tulkinta vaikutti aiheelliselta ja perustellulta. On kuitenkin muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin on ylin auktoriteetti yhteisön lainsäädännön tulkintaa koskeissa kysymyksissä.

3. Komission tutkimus

3.1. Yhteenvetona kantelijat väittivät, että komission lausuma Latinalaisen Amerikan hammaslääketieteen tutkintotodistuksista perustui lausuman taustalla olevien tosiasioiden ja kysymysten virheelliseen tutkimukseen. Tämän väitteen tueksi he esittivät, että komissio ei ollut ottanut yhteyttä hammaslääketiedettä Latinalaisessa Amerikassa opettaviin oppilaitoksiin.

3.2. Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että komissio tutkii huolellisesti ja tarkasti kaikki käsiteltävänä olevan tapauksen näkökohdat.

3.3. Kun tutkitaan, oliko komissio tässä tapauksessa noudattanut tätä vaatimusta, on ensinnäkin todettava, että kyseinen lausuma ei sellaisenaan viitannut kaikkiin Latinalaisen Amerikan hammaslääkäreihin. Lausumassa ainoastaan todettiin, että Espanjassa työskenteli hammaslääkäreitä, joiden Latinalaisessa Amerikassa hankkimat hammaslääketieteen tutkintotodistukset eivät täyttäneet yhteisön tutkintotodistuksille asetettuja vähimmäisvaatimuksia. Oikeusasiamiehelle esitetystä todisteista kävi myös ilmi, että Espanja – joka aluksi torjui rikkomismenettelyn – ei kiistänyt komission johtopäätöstä, että tällaisilla hammaslääkäreillä oli itse asiassa ollut lupa harjoittaa ammatiaan Espanjan alueella. Espanjan vastalauseet koskivat komission oikeudellista tulkintaa kyseisestä direktiivistä, mitä on käsitelty edellä.

3.4. Toiseksi on huomattava, että komission asiakirjojen tarkastelu osoitti, että komissiolla oli hallussaan suuri määrä Latinalaisen Amerikan maiden toimittamia kopioita tutkintotodistuksista, jotka eivät vastanneet direktiivien vaatimuksia.

3.5. Tätä taustaa vasten oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut laiminlyönyt vaatimusta tutkia asia huolellisesti ja tarkasti.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 86 ARTIKLAN MUKAISEN VALITUKSEN KÄSITTELY

Päätös kanteluun 536/97/VK Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

C. kanteli lokakuussa 1996 ja huhtikuussa 1997 oikeusasiamiehelle Euroopan komissiota vastaan ja väitti, että komissio ei ollut käsitellyt hänen sille lähettämäänsä valitusta asianmukaisesti. Kantelun tausta oli lyhyesti seuraava:

Kantelija asui Espanjassa, jossa British Broadcasting Corporation (BBC) tarjoaa englanninkielistä maksullista tv-kanavaa World Service Television (WSTV). Kanava välitetään satelliitteitse katsojille kaikkialle Eurooppaan. Voidakseen katsella tätä kanavaa katsojien on hankittava dekooderi ja maksettava tilausmaksu. Lähetysnormien ja salausrjestelmän muuttumisen vuoksi katsojien oli hankittava uudet dekooderit. Kantelija katsoi, että tämä oli määräävän aseman väärinkäyttöä ja EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan vastaista.

Kantelija esitti siten marraskuussa 1992 komissiolle asetuksen 17/62 3 artiklan mukaisen muodollisen valituksen tästä määräävän aseman väärinkäytöstä.

PO IV lähetti 28. huhtikuuta 1994 kantelijalle "alustavan johtopäätöksen, jonka mukaan tämän valitus oli perusteeton". Kantelija korjasi vastauksessaan asiavirheitä ja pyysi käsittelemään tapauksen uudelleen.

Komissio lähetti 4. lokakuuta 1994 tarkistetun version kirjeestään, jossa se totesi, että tapaus ei edelleenkään ollut perusteltu. Kantelija torjui jälleen tämän tuloksen. Hän lähetti PO IV:lle uusia todisteita.

Joulukuussa 1995 komissio kirjoitti kantelijalle, että se käsitteli asiaa uudelleen ja että tutkimukset jatkuivat.

Huhtikuussa 1996 komissio kirjoitti kantelijalle ja totesi, että se oli pyytänyt BBC:ltä tietoja ja että se ottaisi aikanaan yhteyttä kantelijaan.

Kantelija pyrki tämän jälkeen tapaamaan komission virkamiehiä, jotka olivat vastuussa hänen kantelustaan. Komissio vastasi, että sen virkamiehet eivät voineet tavata kantelijaa ehdotettuna ajankohtana.

Tätä taustaa vasten kantelija kanteli oikeusasiamiehelle. Hän väitti, että komissio käsitteli hänen asiaansa hitaasti ja epäkohdellaasti. Hän esitti myös väitteen aiheettomasta viivytyksestä ja epäpätevyydestä.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Väitetyn epäpätevyyden ja menettelyn hitauden osalta komissio totesi, että PO IV oli tutkinut valituksen asianmukaisesti. BBC:lle oli lähetetty asetuksen 17/62 11 artiklan mukaiset tietojensaantipyynnöt 25. marraskuuta 1992, 27. tammikuuta 1993, 11. joulukuuta 1995 ja 16. huhtikuuta 1996. Kun otettiin huomioon tiedot, joita BBC oli antanut vastauksena näihin pyyntöihin, komissio ei pitänyt aiheellisena tehdä päätöstä, joka olisi tässä tapauksessa mahdollistanut BBC:n toimitiloihin kohdistuvan tarkastuksen.

Komissio totesi, että PO IV kirjoitti kantelijalle 14. toukokuuta 1993 ja ilmoitti tälle, että se ei pitänyt tämän valitusta perusteltuna. Kantelijalle oli lähetetty 28. huhtikuuta 1994 ns. 6 artiklan menettelyä edeltävä kirje. Tässä kirjeessä komissio totesi, että WSTV/BBC:llä ei ollut määräävää markkina-asemaa, ja vaikka olisi ollutkin, se ei ollut syyllistynyt EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan vastaiseen väärinkäytökseen.

Tämän jälkeen kantelijalle lähetettiin 4. lokakuuta 1994 6 artiklan mukainen kirje. Komissio totesi, että kantelija torjui hänelle lähetetyn 6 artiklan mukaisen kirjeen. Siten valmisteilla oli muodollinen päätös, joka komission oli määrä antaa ja lähettää kantelijalle ennen vuoden 1997 loppua.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan.

Lisätutkimukset

Käsiteltyään huolellisesti komission lausunnon ja kantelijan huomautukset oikeusasiamies kirjoitti uudelleen komissiolle. Koska komissio oli todennut, että se lähettäisi kantelijalle muodollisen päätöksen vuoden loppuun mennessä, oikeusasiamies tiedusteli, oliko tällainen muodollinen päätös tehty ja lähetetty.

Vastauksessaan 27. marraskuuta 1998 komissio totesi, että päätösluonnos, jossa valitus torjuttiin, oli saatu valmiiksi. Se totesi edelleen, että päätöksen hyväksyminen oli odotettavissa lähiviikkoina. Päätös välitettäisiin sitten kantelijalle. Lisäksi komissio pahoitteli sitä, että menettely oli kestänyt odotettua pitempään.

Oikeusasiamiehen toimistosta otettiin sitten puhelimitse yhteyttä komissioon ja tiedusteltiin, oliko päätös todella lähetetty kantelijalle. Komissio ilmoitti oikeusasiamiehen toimistolle, että muodollinen päätös oli lähetetty kantelijalle 30. lokakuuta 1998. Oikeusasiamies sai kopion päätöskirjeestä.

Päätös

Valituksen käsittelyn väitetty epäpätevyys ja hitaus

1. Kantelija esitti komissiolle valituksen, jossa hän väitti, että BBC toimi EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan vastaisesti, kun se käytti väärin määräävää asemaa suhteessa maksulliseen WSTV-kanavaansa Espanjassa. Valitus kirjattiin. Komissio ilmoitti kantelijalle sitten, että hänen valituksensa oli perusteeton. Kantelija kiisti tämän johtopäätöksen. Asiakysymys säilyi kiistanalaisena. Kantelija vaati komissiolta muodollista päätöstä asiasta. Kantelija väitti, että hänen asiaansa oli komissiossa käsitelty hitaasti ja epäpätevästi.
2. Menettelypuitteet, joiden mukaisesti komissio arvioi näitä valituksia, määräytyvät pääasiassa neuvoston asetuksen 17/62 ja komission asetuksen 99/63 mukaisesti.
3. Komission edellytetään tutkivan kaikki esitetyt valitukset huolellisesti. Asetuksen 99/63 6 artiklassa säädetään, että jos komissio katsoo, että sillä ei hallussaan olevien tietojen perusteella ei ole riittävästi aihetta suostua hakemukseen,

sen on ilmoitettava hakijoille perustelunsa ja asetettava määräaika, jonka kuluessa nämä voivat antaa mahdollisen vastineensa kirjallisesti.

4. Komissio pyysi BBC:ltä yksityiskohtaisia tietoja. Se lähetti sitten kantelijalle 28. huhtikuuta ns. 6 artiklan menettelyä edeltävän kirjeen, jossa se ilmoitti tälle todenneensa, että WSTV/BBC:llä ei ollut määräävää asemaa, ja vaikka olisi ollutkin, se ei ollut syyllistynyt EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan vastaisiin väärinkäyttöksiin.
5. Komissio lähetti sitten kantelijalle 6 artiklan mukaisen kirjeen, jonka kantelija torjui. Komission oli siten tehtävä asiassa muodollinen päätös. Muodollinen päätös tehtiin ja lähetettiin kantelijalle. Kantelija voi halutessaan valittaa päätöksestä yhteisöjen tuomioistuimeen.
6. Täten oli ilmeistä, että komissio oli noudattanut voimassa olevia määräyksiä. Komissio myös pahoitteli menettelyn kestoa ja teki päätöksen, jossa otettiin lopullisesti kantaa kantelijan väitteisiin, jotka liittyivät EY:n perustamissopimuksen 86 artiklaan. Siten oli ilmeistä, että ei ollut aihetta tutkia enempää väitettä, jonka mukaan komissio käsitteli asiaa hitaasti.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

ARVIOINTIRAPORTIN JULKISTAMINEN

Päätös yhdistettyihin kanteluihin 620/97/PD ja 306/98/PD Euroopan komissiota vastaan

Kantelut

EPJ C. kanteli kesäkuussa 1997 Euroopan oikeusasiamiehelle ruotsalaisen sanomalehden "Västerbottens-Kuriren" puolesta. C:n kantelu koski sitä, että Euroopan komissio oli kieltäytynyt julkistamasta arviointiraporttia, jonka konsulttiyritys oli laatinut komissiolle Ruotsia koskevien valtionapututkimusten yhteydessä.

Maaliskuussa 1998 oikeusasiamies sai kantelun, joka koski oikeutta tutustua samaan raporttiin, kantelu 306/98/PD, EPJ:t S. ja W. Voidakseen käsitellä kanteluita mahdollisimman tehokkaasti oikeusasiamies päätti yhdistää kantelut.

Kantelujen tausta oli lyhyesti seuraava: Arviointiraportin, johon kantelijat halusivat tutustua, oli laatinut konsulttiyritys Price Waterhouse komission pyynnöstä. Raportti koski Pohjois-Ruotsissa sijaitsevaa Volvon tehdasta, ja komissio käytti sitä tutkiessaan, oliko yhteismarkkinoiden kanssa yhteensopivaa, että Ruotsi antoi tehtaalle valtion tukea.

Komissio perusteli julkistamiskieltoa seuraavasti:

- Ruotsin viranomaiset olivat ensinnäkin nimenomaisesti luokitelleet komissiolle raportin laatimista varten toimitetut yritystoimintaa koskevat tiedot ”salaisiksi”.
- Toiseksi raportti oli osa komission suorittamaa tutkimusta. Raportin julkistaminen vaikuttaisi haitallisesti kyseiseen tutkimukseen, koska raporttia tarkasteltaisiin irrallaan asiayhteydestä.

Kantelijat katsoivat, että nämä syyt eivät antaneet perusteita kieltää tutustumasta raporttiin. He korostivat ja osoittivat erityisesti, että samaan aikaan kun komissio kieltäytyi julkistamisesta, Ruotsin viranomaiset ja Volvon tehdas eivät enää pitäneet kiinni raporttia varten annettujen tietojen luottamuksellisuudesta.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi, että raportti sisälsi liikesalaisuuksia eikä sitä siksi voitu julkistaa kaupallisten ja teollisten salaisuuksien suojelemiseksi; tämä on peruste, jolla komissio voi evätä oikeuden tutustua asiakirjoihin asiakirjojen julkisuudesta tekemänsä päätöksen 94/90 mukaisesti.

Komissio katsoi myös, että Ruotsin hallituksen ja Volvon esittämät salassapitopyynnöt velvoittivat sen olemaan julkistamatta raporttia.

Lopuksi komissio totesi, että julkistaminen haittaisi komission tutkimusta ja puolustautumisoikeutta.

Kantelijoiden huomautukset

Kantelijat pitäytyivät kanteluissaan. He lisäsivät, että komissio olisi voinut luovuttaa raportista kopion, joka ei sisältänyt kaupallisesti arkaluontoisia tietoja, ja siten julkaista raportin osittain.

Lisätutkimukset

Tutkittuaan huolellisesti lausunnon ja huomautukset oikeusasiamies päätti, että raportti olisi tarkastettava. Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, oliko komission päätös evätä oikeus tutustua asiakirjaan tehty hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti, mukaan luettuna päätöksen 94/90 määräykset. Tarkastus osoitti, että raportti sisälsi ainoastaan Ruotsin viranomaisten ja Volvon toimittamia tietoja, lukuun ottamatta yhtä sivua, joka sisälsi konsulttiyrityksen arviot tukijärjestelyistä.

Oikeusasiamiehen pyrkimykset sovintoratkaisuun

Oikeusasiamies katsoi, että kun komissio kieltäytyi julkistamasta raporttia kyseessä oli ensi näkemältä hallinnollinen epäkohta. Hän pyysi komissiota siksi tarkistamaan kantaansa sovintoratkaisuun pääsemistä varten ja totesi muun muassa, että menettely, jota varten raportti oli laadittu, oli nyt saatu päätökseen ja että luottamuksellisuusvaatimuksista oli luovuttu.

Vastauksessaan komissio suostui julkistamaan raporttiin sisältyvät asiatiedot. Komissio ei kuitenkaan suostunut julkistamaan raportin arviointiosaa, koska luottamuksellisuus oli välttämätön, jotta se voisi suorittaa tutkimustehtävänsä asianmukaisesti. Se, että kyseinen tutkimus oli päättynyt ja kyseinen päätös tehty, ei komission mielestä ollut ratkaiseva tekijä.

Oikeusasiamiehelle lähettämissään vastauksissa kantelijat toivat julki tyytymättömyytensä siitä, että raportin asiasisältö oli julkistettu. He kuitenkin pitivät kiinni siitä, että komission olisi sallittava myös tutustuminen raportin arviointiosaan.

Päätös

Raportin osittainen julkistaminen

Kantelijat olivat pyytäneet lupaa tutustua konsulttiyrityksen kyseiseen raporttiin. Tutkimukset osoittivat, että pyyntö oli

perusteltu raportin pääosan suhteen. Oikeusasiamies ehdotti sitten sovintoratkaisua. Komissio suostui tähän ja julkisti suurimman osan raportista, mutta se piti kiinni raportin yksityisvuisen arviointiosan luottamuksellisuudesta. Yhteisön lain nykytilanteessa komissiolla on oikeus kieltää tutustuminen raportin arviointiosaan⁽¹⁾. Siksi komissio ei ole jättänyt noudattamatta mitään sitä sitovaa määräystä tai periaatetta. On kuitenkin muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin on ylin auktoriteetti yhteisön lainsäädännön tulkintaa koskevilla kysymyksissä.

Johdopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

VALTION TUKEA KOSKEVAN VALITUKSEN KÄSITTELYN KESTO

Päätös kanteluun 632/97/PD Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

M. kanteli heinäkuussa 1997 oikeusasiamiehelle kahden hollantilaisen maatalousjärjestön ja kolmen yksityishenkilön puolesta. Kantelu koski tapaa, jolla komissio käsitteli sille vuonna 1994 esitettyä valitusta, joka liittyi hollantilaiseen julkisoikeudelliseen elimeen "Landbouwschap". Komissio ilmoitti kantelijalle 11. lokakuuta 1994 päivätyllä kirjeellä, että valitus oli rekisteröity valituksena Alankomaita vastaan numerolla 94/4890/SG (94)A/18715. Valitus välitettiin PO VI:lle tutkittavaksi valtion tukea koskevien perustamissopimuksen määräysten valossa.

Koska komissio ei toimittanut kantelijalle mitään tietoja valituksen käsittelystä, kantelija kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle. Kantelussa kantelija myönsi tietävänsä, että komissio työskentelee suuren paineen alaisena, mutta hän piti kohtuuttomana, että komissio ei ollut antanut hänelle mitään tietoja hänen valituksestaan kolmen vuoden aikana.

⁽¹⁾ Katso tuomio 5. maaliskuuta 1997 asiassa T-105/95, WWF vastaan komissio, Kok. 1997, s. II-313 ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin päätös 3. maaliskuuta 1998 asiassa T-610/97 R, Carlsen ym. vastaan neuvosto, Kok. 1998, s. II-485.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi seuraavaa:

Valitus koski Landbouwschapin (laaja-alainen maatalousjärjestö Alankomaissa) toimintaa. Valituksen tutkiminen edellytti Landbouwschapin erilaisten tukijärjestelyjen sekä niiden rahoituslähteenä toimivien veron kaltaisten maksujen yksityiskohtaista arviointia. Järjestelmiä on noin 80, ja veron kaltaisia maksuja, joilla ne rahoitetaan, yhtä paljon. Tutkimuksen vaatima työmäärä oli suhteellisen huomattava. Vertailun vuoksi oli mainittava, että komission PO VI:n asiasta vastaava yksikkö käsitteli vuonna 1995 yhteensä 276 ja vuonna 1996 yhteensä 336 valtion tukiin liittyvää tapausta.

Asiakirjat oli jaettu kahteen ryhmään: a) tuet, joista on ilmoitettu, ja b) tuet, joista ei ole ilmoitettu. Ilmoitettujen tukien tutkiminen on etusijalla, koska tuomioistuin on määrännyt alustavalle tutkimukselle kahden kuukauden määräajan, katso tuomio 11. joulukuuta 1973, asia C-10/73, Lorenz, Kok. 1973, s. 1471.

Kyseinen valitus koski tukea, josta ei ole ilmoitettu. Tämä selvitti tutkimukseen kuluneen ajan, kun otettiin huomioon, että komission oli pantava asiat tärkeysjärjestykseen rajallisten henkilöresurssien ja työkuormituksen vuoksi. Tämä merkitsi sitä, että niitä tukia, joista ei ole ilmoitettu, voitiin tutkia ainoastaan kyseisen yksikön teknisten mahdollisuuksien puitteissa.

Komissio oli valituksen jättämisen jälkeen kuitenkin tutkinut kymmenen tukijärjestelmää, joista Alankomaiden viranomaiset olivat tällä välin ilmoittaneet ja jotka sisältyivät valitukseen. Näissä tapauksissa komissio ei ollut todennut perustamissopimusta rikotun.

Komissio ilmoitti kantelijalle 5. joulukuuta 1997 päivätyllä kirjeellä, josta oikeusasiamies sai kopion, asiasta vastaavan virkamiehen nimen ja puhelinnumeron, jotta kantelija voisi ottaa yhteyttä tähän niin halutessaan. Komissio totesi kirjeessään myös, että olisi hyödyllistä, jos kantelija ilmoittaisi yksityiskohtaisemmin, minkä Landbouwschapin järjestelmien hän katsoi rikkovan yhteisön lakia.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija totesi, että komission lausunto oli epätydyttävä, koska siinä ei esitetty mitään uutta hänen valituksensa tutkimuksesta.

Lisätutkimukset

Tutkittuaan huolellisesti komission lausunnon ja kantelijan huomautukset oikeusasiamies kääntyi uudelleen komission puoleen. Kirjeessään oikeusasiamies totesi, että komissio oli usein myöntänyt, että yksityishenkilöiden valitukset muodostivat tärkeimmän lähteen, johon komissio perustaa tehtävänsä valvoa yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanoa. EY:n perustamissopimuksen 169 artiklaan liittyvien valitusten osalta komissio oli myöntänyt, että valitukset olisi normaalisti käsiteltävä vuoden kuluessa niiden rekisteröinnistä. Tämän sitoumuksen kunnioittaminen vaikutti erityisen tärkeältä valtion tukien tapauksessa, koska komissio on ainoa toimivaltainen elin arvioimaan niiden yhteensopivuutta EY:n perustamissopimuksen kanssa. Tätä taustaa vasten oikeusasiamies kysyi, mihin toimenpiteisiin komissio aikoi ryhtyä vastatakseen kantelijan alkuperäiseen valitukseen.

Komission toinen lausunto

Toisessa lausunnossaan komissio totesi, että 169 artiklaan liittyvien valitusten käsittelyyn sovellettava yhden vuoden määräaika ei yleensä koskenut valtion tukiin liittyviä valituksia. Komissio kuitenkin pahoitteli sitä, että se ei ollut valituksen käsittelyn yhteydessä antanut kantelijalle tietoja asiasta, ja ilmoitti tiedottavansa kantelijalle pian uudelleen valituksen käsittelyn tilanteesta. Näin tehtiin 23. syyskuuta 1998 päivättyllä kirjeellä, josta oikeusasiamies sai kopion. Kirjeessä komissio ilmoitti asian käsittelystä vastaavan uuden virkamiehen nimen ja puhelinnumeron. Lisäksi se totesi, että olisi avuksi, jos kantelija voisi yksityiskohtaisemmin ilmoittaa, minkä Landbouwschapin järjestelmien hän katsoi rikkovan yhteisön lakia. Komissio asettaisi sitten näiden järjestelmien tutkimisen etusijalle.

Kantelijan lisähuomautukset

Komission toisen lausunnon johdosta ei esitetty huomautuksia.

Päätös

Kantelijan alkuperäisen valituksen käsittelyn kesto

- Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että komissio käsittelee kansalaisten esittämät valitukset huolellisesti ja kohtuullisessa ajassa. Ne suuret vaatimukset, joita kansalaisilla on oikeus asettaa yhteisön hallinnolle, eivät salli sitä, että tapausten käsittely kestää vuosia ja että kyseisille kansalaisille ei tiedoteta heidän asiansa käsittelystä. Täten komissiolla on myös velvollisuus pitää kansalaiset ajan tasalla.

EY:n perustamissopimuksen 169 artiklaan liittyvien valitusten osalta komissio myönsi, että kyseiset periaatteet merkitsivät sitä, että valitus olisi käsiteltävä korkeintaan vuoden kuluessa, jollei erityisiä syitä ole.

- Kyseessä olevan alan (valtion tuet) tapauksessa on huomattava, että komissiolla on yksinomaisen toimivalta arvioida, ovatko valtion tuet yhteensopivia perustamissopimuksen kanssa. Jos kansalainen siten katsoo valtion tuen olevan ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa, hän ei voi kääntyä arviointia varten kenenkään muun kuin komission puoleen. Hyvän hallinnon ja valtion tukea koskevien perustamissopimuksen perusmääräysten nimissä komission on siten kohtuullisen ajan kuluessa huolellisesti tutkittava valitukset, joissa tukien väitetään olevan ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa.
- Mitä tulee valtion tukeen, josta on ilmoitettu, yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että komission on suoritettava tukea koskeva alustava tutkimuksensa kahden kuukauden kuluessa.
- Mitä tulee valtion tukeen, josta ei ole ilmoitettu, ei näytä olevan pakottavia syitä, joiden vuoksi tällaista tukea koskevien valitusten määräajan pitäisi periaatteessa poiketa yhden vuoden määräajasta, jota sovelletaan valituksiin tapauksissa, joissa jäsenvaltiot rikkovat niillä yhteisön lain mukaisesti olevia velvollisuuksia, eli 169 artiklan mukaisin valituksiin. Siten valitukset, jotka koskevat sellaista valtion tukea, josta ei ole ilmoitettu, olisi käsiteltävä vuoden kuluessa, jollei erityisiä syitä ole.
- Tässä tapauksessa oli kulunut kolme vuotta siitä, kun kantelija oli esittänyt alkuperäisen valituksensa komissiolle, eikä hän ollut saanut mitään tietoja valituksensa käsittelystä. Tämä ei ole hyvän hallinnon periaatteiden mukaista.
- Komission toisesta lausunnosta kävi kuitenkin ilmi, että komissio oli pahoitellut tätä ja että se oli ottanut yhteyttä kantelijaan ja ryhtynyt toimenpiteisiin asian asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi. Tätä taustaa vasten oikeusasiamies katsoi, että kantelun enempään tutkimukseen ei ollut aihetta.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

SIANLIHANTUOTANNON KILPAILUNVASTAINEN TUKEMINEN

Päätös kanteluun 1007/97/IJH Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Kantelija väitti, että komissio salli tietoisesti kilpailun vastaisen ja markkinavoimia vääristävän tilanteen syntymisen. Kantelun mukaan komissio teki näin salliessaan Yhdistyneen kuningaskunnan peruuttaa maatalouden investointitukijärjestelmän, minkä vuoksi sianlihan tuotantoa tuetaan muissa jäsenvaltioissa mutta ei Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Tutkimus**Komission lausunto**

Kantelu välitettiin komissiolle. Komissio ilmoitti, että siihen ei ollut ennen kantelua otettu yhteyttä hallintoteitse. Siitä huolimatta komissio toimitti seuraavat tiedot:

Asetus 866/90⁽¹⁾ koskee maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamista. Sen mukaan jäsenvaltiot voivat ehdottaa järjestelmiä, joilla parannetaan eri tuotannonalojen rakenteita, ja hakea yhteisöltä jopa 50 prosentin rahoitusosuutta.

Päätöksellä 94/836/ETY⁽²⁾ komissio hyväksyi yhteisön rakenteellisia toimenpiteitä koskevan yhtenäisen ohjelma-asiakirjan jaksolle 1994–1999 maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamiseksi Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset esittivät 15. joulukuuta 1995 pyynnön järjestelmän peruuttamisesta Englannissa 31. maaliskuuta 1996 jälkeen. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten mukaan pyyntö perustui tarpeeseen rajoittaa maan julkisia menoja ja rahoittaa muita tärkeitä asioita.

Ennen pyynnön hyväksymistä koskevan menettelyn aloittamista komission yksiköt pyysivät Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia esittämään täydellisen selvityksen asiasta.

Helmikuussa 1996 Yhdistynyt kuningaskunta esitteli komissiolle ajan tasalle saatetun yhtenäisen ohjelma-asiakirjan. Koska

muutettu asiakirja täyttää komission mukaan edelleen asetuksessa 866/90 esitetyt yhteisön yhteisrahoituksen vaatimukset, komissio hyväksyi päätöksellä 96/388/EY Ison-Britannian pyynnön saada peruuttaa järjestelmä Englannissa.

Kantelijan huomautukset

Kantelua edeltävistä hallintoteitse tapahtuvista yhteydenotoista kantelija totesi huomautuksissaan, että Euroopan parlamentin jäsen Robin Teverson oli toistuvasti pyytänyt komissiolta selvitystä sianlihantuotannon tukiin liittyvästä asiasta.

Tukiasista kantelija huomautti, että komissio näytti vain harkinnan, täyttikö Yhdistyneen kuningaskunnan muutettu yhtenäinen ohjelma-asiakirja yhteisön yhteisrahoituksen vaatimukset. Hänen mukaansa komission olisi lisäksi pitänyt kiinnittää huomiota siihen, että se aiheutti markkinoiden vääristymistä hyväksymällä päätöksen 388/96 Yhdistyneen kuningaskunnan ehdotuksen hyväksymisestä.

Lisätutkimukset

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten huolellisen tutkimisen jälkeen kävi ilmi, että osapuolten välillä oli kaksi kiistanalaista asiaa:

- (i) edelsikö kantelua yhteydenotto hallintoteitse, kuten oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdassa edellytetään
- (ii) otettiinkö päätöksessä 96/388 huomioon mahdolliset vaikutukset kilpailuun.

Kohdan (i) osalta oikeusasiamies ilmoitti komissiolle jatkavansa kantelun käsittelyä syistä, jotka on selostettu jäljempänä päätöksen osassa 1.

Kohdan (ii) osalta oikeusasiamies pyysi komissiota kertomaan hänelle, oliko se harkinnut päätöksen 96/388 hyväksymiseen johtavan menettelyn mahdollisia vaikutuksia kilpailuun, ja jos oli, mihin toimiin se ryhtyi varmistaakseen, että se saisi riittävästi tietoa asiasta.

Komissio vastasi, että päätöksen 96/388/EY hyväksymiseen johtava menettely antoi sille mahdollisuuden ottaa huomioon toimenpiteen mahdolliset vaikutukset, mukaan luettuna vaikutukset kilpailuun ja markkinoihin. Asiasta neuvoteltiin maatalousalan kilpailua ja sianlihan markkinoiden jakautumista käsittelevän jaoston kanssa, ja lisäksi päätös oli maatalouden rakenteiden ja maaseudun kehittämisen hallintokomitean (STAR-komitean) lausunnon mukainen.

⁽¹⁾ 1990 EYVL L 91/1.

⁽²⁾ 1994 EYVL L 352/12.

Tutkittuaan komission vastauksen oikeusasiamies pyysi sitä antamaan yksityiskohtaiset todisteet siitä, miten kilpailukysymykset oli otettu huomioon päätöksen 96/388/EY hyväksymiseen johtaneessa menettelyssä.

Komissio vastasi toimittamalla oikeusasiamiehelle yksityiskohtaisen selvityksen päätöksen 96/388/EY hyväksymiseen johtaneen menettelyn eri vaiheista sekä kyseisten asiakirjojen kopiot.

Kantelija vastasi ilmoittamalla yhteenvedona, että asiakirjat osoittivat komission pyytäneen asianmukaisesti neuvoja mutta että neuvot olivat vääriä, koska toimenpiteen vaikutuksia ei voitu tietää ja koska toimenpiteellä oli huomattava vaikutus Ison-Britannian sianliha-alaan.

Päätös

1. Yhteydenotto hallintoteitse

- 1.1. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdan mukaan "kantelua ennen on otettava hallintoteitse asianmukaisella tavalla yhteyttä kyseisiin toimielimiin ja laitoksiin". Tämä ohjesäännön 2 artiklan 4 kohta on tärkeä tehokkuuden tae, koska se tarjoaa kyseiselle toimielimelle tai laitokselle mahdollisuuden ratkaista ongelmat, jotka saattaisivat johtaa kanteluun.
- 1.2. Vakiolomakkeessa, jonka avulla kantelu toimitettiin, kantelija viittasi komission virkailijoiden kanssa käytyihin keskusteluihin. Komissio totesi kuitenkin lausunnossaan, että kantelija ei ollut aiemmin ottanut yhteyttä komissioon. Kantelijan huomautuksissa todettiin häntä edustavan Euroopan parlamentin jäsenen Robin Teversonin olleen aiemmin yhteydessä komissioon.
- 1.3. Oikeusasiamies ilmoitti komissiolle jatkavansa kantelun käsittelyä, koska yhteydenotot hallintoteitse eivät enää olleet asianmukainen tapa käsitellä oleellisia kysymyksiä, jotka jäivät ratkaisematta komission lausunnon ja kantelijan huomautusten perusteella.

2. Päätöksen 96/388/EY soveltaminen

- 2.1. Kantelija väitti, että komissio salli tietoisesti kilpailun vastaisen ja markkinavoimia vääristävän tilanteen syntyminen, jossa sianlihan tuotantoa tuetaan muissa jäsenvaltioissa mutta ei Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

- 2.2. Oikeusasiamiehen tutkimuksessa ilmeni, että komissio hyväksyi vuonna 1994 Yhdistyneen kuningaskunnan maatalouden investointitukijärjestelmän⁽¹⁾, jonka Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ja yhteisö rahoittivat yhdessä asetuksen 866/90 mukaisesti.⁽²⁾ Vuonna 1996 komissio hyväksyi päätöksellä 96/388⁽³⁾ Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten pyynnön peruuttaa järjestelmä Englannissa. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset perustelivat pyyntöään tarpeella saada Englannin julkiset menot hallintaan ja rahoittaa muita tärkeitä asioita.

- 2.3. Oikeusasiamiehen tutkimuksessa ilmenivät myös komission päätöksen 96/388 hyväksymiseen johtaneiden menettelyjen yksityiskohdat: PO VI:n toimivaltainen jaosto valmisti työasiakirjan ja päätösesityksen, joista neuvoteltiin PO VI:n muiden jaostojen, myös kilpailusta ja sianliha-alasta vastaavien jaostojen, sekä muiden pääosastojen ja oikeudellisen yksikön kanssa. Sen jälkeen asiaa käsiteltiin suullisella menettelyllä komission viikoittaisessa kokouksessa. Asian hyväksymiseksi annettiin valtuudet käyttää siirrettyä toimivaltaa sen jälkeen, asia oli siirretty maatalouden rakenteiden ja maaseudun kehittämisen hallintokomiteaan (STAR-komiteaan), joka antoi yksimielisesti puoltavan lausunnon.

- 2.4. Komissio toimitti oikeusasiamiehelle seuraavat edellä mainituissa menettelyissä käsitellyt asiakirjat: työasiakirjat ja päätösesityksen, kaikkien niiden komission yksiköiden hyväksynnät, joiden kanssa oli neuvoteltu, komission suullista menettelyä varten laaditut asiakirjat sekä STAR-komitean asiaa käsitelleen kokouksen pöytäkirjan.

- 2.5. Kantelija myönsi edellä mainittujen asiakirjojen osoittavan, että komissio kysyi asianmukaisesti neuvoa. Hän kuitenkin katsoi, että neuvo oli siinä mielessä väärä, että toteutetun toimenpiteen vaikutuksia ei voitu tietää ja että toimenpiteellä oli huomattava vaikutus Ison-Britannian sianliha-alaan.

⁽¹⁾ Hyväksyntä annettiin komission päätöksellä 94/836/EY (1994 EYVL L 352/12) yhteisön rakenteellisia toimenpiteitä koskevan yhtenäisen ohjelma-asiakirjan hyväksymisestä jaksolle 1994–1999 maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamiseksi Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

⁽²⁾ Neuvoston asetus 866/90, annettu 29 päivänä maaliskuuta 1990, maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamisesta, 1990 EYVL L 91/1.

⁽³⁾ Komission päätös 96/388/EY, tehty 17 päivänä kesäkuuta 1996, 1996 EYVL L 155/58.

2.6. Vaikka kantelijan arvio jalostamiseen ja kaupan pitämiseen Englannissa myönnettyjen avustusten peruuttamisen seurauksista olisikin oikea, oikeusasiamiehen tutkimus ei tuonut esiin todisteita siitä, että komission hyväksymä päätös 96/388/EY rikkoo sitä sitovia sääntöjä tai periaatteita vastaan. Siten päätöksen 96/388/EY hyväksymisessä ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettua oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Oikeusasiamies pani merkille kantelijan jatkuvan huolen siitä, että investointitukien peruuttaminen Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen pyynnöstä on tehnyt Englannin sianliha-alasta kannattamattoman verrattuna sianliha-alaan muissa jäsenvaltioissa, joissa tukea voi edelleen saada. Oikeusasiamies totesi myös, että kantelijalla on oikeus esittää Euroopan parlamentille vetoamus mistä tahansa asiasta, joka kuuluu yhteisön toiminta-alaan ja joka koskee häntä suoraan.

TARJOUSPYYNTÖVAATIMUSTEN TÄYTTÄMISKYVYN ALUEELLISET EROT

Päätös kanteluun 1037/97/VK Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

P. kanteli oikeusasiamiehelle marraskuussa 1997 ja väitti että komissio oli virheellisesti hylännyt tarjouksen, jonka P. oli lähettänyt käännössopimusten tekemistä koskeneessa tarjouspyyntömenettelyssä.

Kantelija, joka oli ammattikäntäjä, lähetti käännössopimusta koskevan hakemuksen komission tarjouspyyntökilpailuun. Hänen hakemuksensa hylättiin sillä perusteella, että hän ei täyttänyt hyväksymisperusteiden kohtaa 13 f.⁽¹⁾ Kohdassa 13 f hakijoita vaadittiin todistamaan, että he olivat kääntäneet kohdekieleen vähintään 1 500 sivua määrätyn 3 vuoden jakson aikana.

Kantelija totesi, että Saksan uusista osavaltioista tulevat kääntäjät eivät pystyneet täyttämään tätä edellytystä, koska heillä oli ollut vähemmän mahdollisuuksia päästä näin suureen

käännössivujen määrään. Kantelijan mukaan käännökset ranskan kielestä saksan kieleen eivät olleet kovin kysytyjä alueen vientimarkkinoilla.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Komission lausunnossa todettiin yhteenvetona seuraavaa:

Komission käännösyksikkö julkaisi saksankielisiä käännöspalveluja koskevan tarjouspyynnön tehdäkseen uusia puitesopimuksia ja täyttääkseen ulkoisten käännöspalvelujensa tarpeen keskeytyksettä.

Hakijoiden valinnan yhteydessä nimittävän viranomaisen oli määriteltävä tarjouspyyntöön vastanneiden tekninen ja taloudellinen soveltuvuus. Ilmoituksen kohdassa 13 esitetyt valintaperusteet muodostivat vaatimusjoukon, jonka täyttämistä voitiin kohtuudella odottaa asemansa vakiinnuttaneelta, kokopäiväiseltä ammattikäntäjältä. Hakijoiden oli täytettävä kaikki kilpailuilmoituksen kohdan 13 vaatimukset, jotta heidät voitiin ottaa huomioon valinnassa.

Kaikki hakijat, jotka eivät pystyneet esittämään täydellisiä ja tyydyttäviä tietoja jossakin jakson 13 alakohdassa, hylättiin.

Ulkoisten käännösten yksikkö ylläpitää yksityiskohtaisia tiedostoja kaikista hakijoista ja kannustaa näitä päivittämään nämä tiedostot kaikilla uusilla mahdollisesti tärkeillä tiedoilla. Tällä tavoin heille voidaan ilmoittaa mahdollisista tulevista tarjouspyynnöistä, joita komissio julkaisee käännöspalvelujen tarjoamiseksi virallisilla kielillä.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan.

Päätös

1. Valintaperusteiden kohdassa 13 f hakijoita vaadittiin todistamaan, että he ovat tietyn kolmivuotisjakson aikana kääntäneet saksan kielelle vähintään 1 500 sivua.
2. On komissio tehtävä asettaa tekniset arviointiperusteet sopimusten tekemistä varten. Komissio selvitti syyt, jotka koskivat kyseisten perusteiden valintaa. Oikeusasiamiehen tutkimuksessa ei ilmennyt seikkoja, jotka olisivat osoittaneet, että arviointiperusteet eivät olleet objektiivisesti perusteltuja.
3. Kantelija väitti, että komission ei olisi pitänyt soveltaa arviointiperustetta, koska eri alueilla toimivilla tarjoajilla oli erilaiset mahdollisuudet noudattaa arviointiperustetta.

⁽¹⁾ Euroopan komission rajoitettu tarjousmenettely, ulkopuolinen käännösyksikkö (97/S 62 – 36298/FR).

4. Oikeusasiamies ei ole tietoinen mistään oikeudellisesta määräyksestä tai periaatteesta, joka estäisi komissiota käyttämästä objektiivisesti perusteltua arviointiperustetta tarjouspyyntökilpailussa sen vuoksi, että eri alueilta tulevilla tarjoajilla on erilaiset mahdollisuudet noudattaa arviointiperustetta.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

PÄÄTÖS 169 ARTIKLAN (UUSI 226 ARTIKLA) MUKAISEN VALITUKSEN KÄSITTELYN LOPETTAMISESTA

Päätös kanteluun 1060/97/OV Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Medassetin ("Mediterranean Association to Save the Sea Turtles") puheenjohtaja V. kanteli marraskuussa 1997 oikeusasiamiehelle tavasta, jolla komissio oli käsitellyt hänen 15. kesäkuuta 1994 päivättyä valitustaan, jonka mukaan Kreikan hallitus rikkoi Zakynthosin saarella neuvoston direktiiviä 92/43/ETY sekä merikilpikonnien suojelua koskevaa kansallista ja kansainvälistä lainsäädäntöä.

Medasset valitti 15. kesäkuuta 1994 komissiolle siitä, että Kreikan hallitus rikkoi Joonianmeren Zakynthosin saaren Laganasin lahdella direktiiviä 92/43⁽¹⁾ merikilpikonnien (Caretta caretta) suojelun suhteen. Valituksessa väitettiin erityisesti, että Kreikan hallitus ei ollut sisällyttänyt direktiiviä 92/43 osaksi Kreikan kansallista lainsäädäntöä ennen direktiivissä säädetyn kahden vuoden määräajan umpeutumista. Valituksessaan Medasset kiinnitti komission huomion myös useisiin tapauksiin, joissa Kreikan hallitus oli rikkonut kansallista ja kansainvälistä lainsäädäntöä, erityisesti yleissopimusta Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden luonnollisen elinympäristön suojelusta (Bernin yleissopimus, Euroopan neuvosto). Kantelija oli uudistanut valituksensa vuosittain vuodesta 1994, ja se tiedotti komission PO XI:lle (ympäristö) säännöllisesti Zakynthosin tilanteesta lähettämällä Zakynthosin merikilpikon-

nien tilannetta koskevia valokuvia ja erityisiä seurantakertomuksia, joita Medasset oli esittänyt Euroopan neuvoston ympäristöasioista vastaavalle pääsihteeristölle⁽²⁾.

Medasset sai 26. huhtikuuta 1996 komissiolta kirjeen, jonka mukaan komissio oli tyytyväinen hallituksen ponnisteluihin, jotka tähtäsivät Caretta caretta suojeluun Zakynthosilla, koska Laganasin lahden merikilpikonnien suojelemiseksi oli toteutettu merkittäviä toimenpiteitä. Valituksen käsittely oli siksi keskeytetty. PO XI – B:n oikeudellisen yksikön päällikkö ilmoitti kantelijalle lopuksi 11. maaliskuuta 1997 päivättyllä kirjeellä, että asian käsittely oli lopetettu.

Kantelija kirjoitti tämän johdosta oikeusasiamiehelle marraskuussa 1997 ja väitti, että komission päätös olla ryhtymättä oikeustoimiin Kreikan hallitusta vastaan tässä asiassa oli perusteeton ja mielivaltainen. Toiseksi kantelija piti liian pitkänä aikaa, joka oli kulunut valituksen kirjaamisesta siihen hetkeen, jolloin komissio ilmoitti kirjeitse kantelijalle, että se ei käynnistäisi rikkomismenettelyä Kreikan hallitusta vastaan (yli kaksi ja puoli vuotta). Lopuksi Medasset esitti kesäkuussa 1997 ympäristöasioista vastaavalle komission jäsenelle Bjerregaardille lukuisia kysymyksiä, joihin ei koskaan saatu vastausta. Kantelija oheisti runsaasti asiaa koskevaa dokumentaatiota, mukaan luettuna Euroopan neuvostolle esitetyt seurantakertomukset.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle joulukuussa 1997. Lausunnonsaan komissio korosti ensiksi, että se oli toiminut oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritetun tutkimuksen (303/97/PD, komission vastaus 24. heinäkuuta 1997) yhteydessä annettujen sitoumusten puitteissa, vaikka kantelu liittyikin näitä sitoumuksia edeltävään aikaan. Komissio totesi erityisesti esittäneensä kantelijalle perustelut, joiden vuoksi valituksen käsittely oli lopetettu. Komissio kuvasi valituksen käsittelyä seuraavasti:

⁽¹⁾ Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21. toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta, EYVL L 206, 1992, s. 7.

⁽²⁾ Seurantakertomukset, jotka Medasset esitti Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden luonnollisen elinympäristön suojelusta tehdyn yleissopimuksen (Bernin yleissopimus) pysyvän komitean 14., 15., 16. ja 17. kokoukselle, aiheena Kreikan Zakynthosin (Laganasin lahti) merikilpikonnien suojelu.

Komissio oli kirjannut valituksen 15. kesäkuuta 1994 muodollisena valituksena (P 94/4667). Valituksessa syytettiin Kreikan hallitusta siitä, että se ei noudattanut direktiiviä 92/43/ETY eikä Bernin yleissopimusta⁽¹⁾ Zakinthosin Laganasin lahden merikilpikonnien suojelun osalta. Valituksen rekisteröinnin jälkeen komissio oli aktiivisesti tutkinut asiaa virallisen kirjeenvaihdon ja yhteisten kokousten muodossa ja Bernin yleissopimuksen puitteissa.

Saatuana tarvittavat tiedot myös Euroopan neuvostolta komissio kirjoitti 3. elokuuta 1994 Kreikan viranomaisille ja kiinnitti näiden huomion valituksessa esitettyihin syytöksiin. Vaikka Kreikan hallituksen 23. marraskuuta 1994 päivätty vastaus sisälsi myönteisiä seikkoja, jotka liittyivät konkreettisiin kilpikonnien suojelutoimenpiteisiin, se ei tyydyttänyt komissiota. Komission jäsen Bjerregaard lähetti siksi 21. kesäkuuta 1995 kirjeen Kreikan ympäristöministerille ja pyysi tätä toteuttamaan viipymättä toimenpiteitä. Kesällä 1995 ministeri julkisti virallisesti joukon konkreettisia toimenpiteitä. Komission lähetettyä uuden 20. joulukuuta 1995 päivätyn kirjeen Kreikan viranomaiset vastasivat 27. helmikuuta 1996 ilmoittamalla komissiolle toimenpiteistä, jotka oli jo pantu täytäntöön (mukaan luettuna laittomien yritysten sulkeminen), sekä ilmoittamalla tulevaisuudessa toteutettavista lisätoimenpiteistä (mukaan luettuna merellisen luonnonpuiston perustaminen).

Komissio ilmoitti kantelijalle 18. huhtikuuta 1996 Kreikan viranomaisten kirjeen sisällöstä ja pyysi esittämään huomautuksia. Kantelija ei ollut tyytyväinen toimenpiteisiin, joita hän piti riittämättöminä. Toinen valituksen esittänyt järjestö esitti yleisesti ottaen myönteisiä huomautuksia tilanteen kehityksestä. Myös Caretta caretan suojelua koskevan ja komission rahoittaman ohjelman tulokset vahvistivat Kreikan viranomaisten mainitsemaa myönteistä kehitysaskelaa.

Tämän vastauksen jälkeen ja käytyään lisäkeskusteluja Ateenassa järjestetyn yhteisen kokouksen yhteydessä komissio päätti lopettaa asian käsittelyn, koska todisteita yhteisön lain rikkomisesta ei ollut, mutta se jatkoi asian käsittelyä kahdenvälisissä neuvotteluissaan Kreikan viranomaisten kanssa, jotta voitaisiin varmistaa ilmoitettujen toimenpiteiden ja erityisesti luonnonpuiston perustamisen konkreettinen täytäntöönpano.

Kantelijalle ilmoitettiin 11. maaliskuuta 1997 päivättyllä kirjeellä asian käsittelyn lopettamista koskevasta päätöksestä sekä tähän päätökseen johtaneista syistä. Komissio katsoi, että se oli antanut kantelijalle kaikki päätöksen kannalta keskeiset

perustelut, ts. ne, jotka liittyivät oikeudellisten vaatimusten sekä sen saatavilla olevien tietojen luonteeseen. Samanaikaisesti komissio jatkoi edelleen asian käsittelyä Kreikan viranomaisten kanssa pyytämällä näiltä 14. maaliskuuta 1997 päivättyllä kirjeellä lisätietoja suojelutoimenpiteiden täytäntöönpanosta ja Laganasin lahdelta perustettavan kansallisen luonnonpuiston edistymisestä.

Kreikan viranomaiset välittivät komissiolle 21. heinäkuuta 1997 ministeriön päätöksen, jossa hyväksyttiin Laganasin lahden erityinen ympäristötutkimus, sekä luonnonpuiston asetuksiksi Zakinthosin kansallisen luonnonpuiston perustamista varten. Asetuksen antamisesta välitettiin komissiolle lisätietoja 22. syyskuuta 1997. Komission yksiköt tutkivat Kreikan viranomaisten toimittamat tiedot ja katsoivat, että asetuksessa otettiin selkeästi huomioon koko alueen ekosysteemi.

Kantelija sai myös tiedon tästä edistyksestä 26. marraskuuta 1997 päivättyllä kirjeellä, ja häntä kehoitettiin saattamaan komission tietoon kaikki seikat, jotka osoittaisivat yhteisön ympäristölainsäädäntöä rikohtavaa, jolloin komissio käynnistäisi 169 artiklan mukaisen rikkomismenettelyn.

Tätä taustaa vasten komissio hylkäsi kantelijan kolme väitettä. Mitä tuli ensinnäkin väitteeseen, jonka mukaan päätös olla ryhtymättä oikeustoimiin Kreikan viranomaisia vastaan oli perusteeton ja mielivaltaisen, komissio totesi, että se oli toiminut huolellisesti käsitellessään merikilpikonnien suojelukysymystä ja että se oli jatkanut asian käsittelyä kunnes se oli saanut varmuuden siitä, että tärkeitä suojelutoimenpiteitä toteutettiin ja että yhteisön lakia ei siten rikottu. Toisen väitteen osalta komissio katsoi, että sinä kahden ja puolen vuoden aikana, joka oli kulunut valituksen rekisteröinnistä siihen ajankohtaan, jolloin päätettiin olla käynnistämättä rikkomismenettelyä, se oli aktiivisesti tutkinut asiaa, joka oli monimutkainen ja vaikea luonnonsuojelukysymys, jonka yhteydessä hätäinen toiminta ei tule kysymykseen. Kolmanteen väitteeseen siitä, että komission jäsen Bjerregaard oli laiminlyönyt kirjeeseen vastaamisen, komissio totesi, että komission jäsen oli delegoinut tämän tehtävän yksikölleen, jotka tiedottivat kantelijalle erittäin hyvin tilanteen kehittymisestä, erityisesti 26. marraskuuta 1997 päivättyllä kirjeellä, jossa tiedotettiin tuoreimmasta kehityksestä komission jäsenen kanssa kesäkuussa 1997 järjestetyn tapaamisen jälkeen.

Kantelijan huomautukset

Komission lähetettyä kantelijalle 26. marraskuuta 1997 kirjeen, jossa tätä pyydettiin esittämään uusia tietoja, jotka

(1) Yleissopimus Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden luonnollisen elinympäristön suojelusta, tehty Bernissä 19. syyskuuta 1979, EYVL L 38, 1982, s. 1.

osoittaisivat yhteisön lakia rikutun, kantelija lähetti komissiolle tammikuussa 1998 kopion Bernin yleissopimuksen pysyvän komitean kokousta (Euroopan neuvosto, joulukuu 1997) varten laatimastaan raportista. Kantelija totesi, että Zakinthosin merikilpikonnien tilanne ei ollut muuttunut kolmeen vuoteen, koska laittomat rakennelmat olivat edelleen paikoillaan ja laittomat ravintolat toiminnassa, ja että kansallinen luonnonpuisto oli olemassa ainoastaan paperilla. Asetusta ei vielä ole annettu. Kantelija oheisti huomautuksiinsa kopion Kreikan merikilpikonnien suojeluyhdistyksen laatimasta raportista, joka oli pitkälle yhtenevä sen oman raportin kanssa. Kantelija totesi edelleen, että PO XI:n toiminta perustui yksinomaan Kreikan hallituksen tiedonantoihin ja että siinä jätettiin täysin huomiotta Zakinthosin todellinen tilanne sekä Bernin yleissopimuksen pysyvän komitean kanta. Johtopäätöksensä kantelija piti selvänä, että Kreikan hallitus rikkoiki direktiiviä 92/43 ja Bernin yleissopimusta, ja pyysi jatkamaan asian käsittelyä.

Kantelija lähetti komissiolle 29. kesäkuuta sekä 10. ja 14. heinäkuuta 1998 lisätietoja, joissa kiinnitettiin komission huomioon siihen, että Zakinthosin tilanne ei ollut edistynyt lainkaan, sekä siihen, että Kreikan hallituksen, Bernin yleissopimuksen pysyvän komitean ja EU:n kansallisen luonnonpuiston perustamiselle sopima määräaika oli päättynyt 25. maaliskuuta 1998. Komissio (PO XI – D/2) suoritti heinäkuussa paikalla tutkimuksen, mutta kantelijan mukaan paikalliset viranomaiset olivat toteuttaneet toimenpiteitä antaakseen tilanteesta väärän ja myönteisen kuvan, joka oli ristiriidassa kantelijan komissiolle esittämien valokuvatodisteiden kanssa. Kantelija lähetti oikeusasiamiehelle 6. lokakuuta 1998 kopion viimeisimmästä raportistaan, joka oli esitetty Bernin yleissopimuksen pysyvän komitean 18. kokoukselle.

Lisätutkimukset

Saadakseen tietää, mitä seurantatoimenpiteitä komissio oli aikonut toteuttaa kantelijan toimittamien uusien tietojen sekä heinäkuussa 1998 itse paikalla suoritetun tarkastuksen johdosta, oikeusasiamiehen toimisto otti yhteyttä asiasta vastaavaan komission yksikköön (PO XI – D/2). Komissio ilmoitti oikeusasiamiehen toimistolle, että itse paikalla heinäkuussa 1998 tehtyjen tutkimusten lisäksi se oli lokakuussa 1998 päättänyt käynnistää Kreikan viranomaisia vastaan viran puolesta uuden rikkomismenettelyn, josta ilmoitettiin lehdistötiedotteessa. Komissio ilmoitti kantelijalle uudesta rikkomismenettelystä joulukuussa 1998 Bernin yleissopimuksen pysyvän komitean 18. kokouksessa Strasbourgissa.

Päätös

1. Väite, jonka mukaan päätös asian käsittelyn lopettamisesta oli perusteeton ja mielivaltainen

1.1. Kantelija väitti, että komission päätös lopettaa valituksen käsittely ja olla käynnistämättä oikeustoimia Kreikan viranomaisia vastaan, oli perusteeton ja mielivaltainen. Tämä kantelun näkökohta koski väitettyä komission toiminnassa ilmennyt hallinnollista epäkohtaa sen käsitellessä valitusta, jossa jäsenvaltiota syytettiin yhteisön lain rikkomisesta (169 artiklan mukainen menettely). Kun komissio tekee päätöksen rikkomismenettelyn käynnistämisestä tai asian käsittelyn lopettamisesta, se on velvollinen esittämään tämän päätöksen perustelut ja välittämään nämä perustelut valituksen tekijälle. Tämä päätöksen perustelujen esittämisvelvoite voi myös olla oikeusasiamiehen valvonnan kohteena. Tätä kantelun osaa koskevissa oikeusasiamiehen tutkimuksissa pyrittiin siten toteamaan, oliko komissio esittänyt asianmukaisesti perustelut päätökselleen lopettaa valituksen käsittely.

1.2. Kantelija sai tiedon asian käsittelyn lopettamisesta PO XI:n B-osaston oikeudellisen yksikön päällikön 11. maaliskuuta 1997 päivätyllä kirjeellä. Oikeusasiamies totesi, että tässä yksityiskohtaisessa kaksisivuisessa kirjeessä komissio ensin ilmoitti kantelijalle, että se oli ottanut huomioon Kreikan viranomaisten Ateenassa toukokuussa 1996 pidetyssä kokouksessa tekemät uudet sitoumukset. Komissio arvioi lisäksi kantelijan komission jäsen Bjerregaardille lähettämässä ja 17. helmikuuta 1997 päivätyssä kirjeessä esitettyjä tietoja sekä muita komission yksiköiden käytössä olleita tietoja.

1.3. Komissio päätti, että nämä seikat eivät osoittaneet yhteisön lakia rikutun. Komissio otti erityisesti huomioon sen, että Kreikan viranomaiset olivat ryhtyneet konkreettisiin toimenpiteisiin suojellakseen Zakinthosin merikilpikonnien lisääntymis- ja pesintäpaikkoja. Kirje sisälsi näiden toimenpiteiden kuvauksen.

1.4. Luonnonpuiston perustamisen osalta komissio viittasi siihen, että Kreikan viranomaiset olivat sitoutuneet saattamaan työt loppuun 25. maaliskuuta 1998 mennessä. Komissio totesi lisäksi, että se pystyi ainoastaan valvomaan, että Kreikan viranomaiset noudattavat direktiivin 92/43 velvoitteita mutta että se ei voi puuttua asiaan täytäntöönpanotoimenpiteillä, koska ne kuuluvat kansallisen toimivallan piiriin.

1.5. Komissio ilmoitti lopuksi kantelijalle, että PO XI seuraiksi toimenpiteiden täytäntöönpanon edistymistä ja käynnistäisi rikkomismenettelyä, jos edistystä ei tapahtuisi. Kirjeen päätteeksi komissio totesi, että kantelijalle tiedotettiin tuloksista.

1.6. Edellä esitetyn pohjalta oli ilmeistä, että komissio oli asianmukaisesti perustellut päätöksensä lopettaa asian käsittely ja että se oli tiedottanut kantelijalle yksityiskohtaisesti näistä perusteluista. Lisäksi komissio päätti itse paikalla suoritettua tarkastuksen jälkeen käynnistää viran puolesta rikkomismenettelyn Kreikan viranomaisia vastaan. Komissio tiedotti kantelijalle tästä päätöksestä joulukuussa 1998. Komissio oli siten toiminut laillisen toimivaltansa rajoissa eikä sen toiminnassa ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

2. **Kantelun kirjaamisen ja asian käsittelyn lopettamisesta tehdyn päätöksen välinen liian pitkä aika**

2.1. Mitä tuli väitteeseen siitä, että kantelun kirjaamisen ja asian käsittelyn lopettamisesta tehdyn päätöksen välinen aika oli liian pitkä, komissio totesi, että sen esittämät yksityiskohtaiset tiedot osoittivat selvästi, että se oli aktiivisesti toiminut asiassa koko ajan. Komissio kiinnitti huomiota myös siihen, että monimutkaisissa ja vaikeissa luonnonsuojelutapauksissa hätäinen toiminta on usein haitaksi.

2.2. Oikeusasiamies totesi, että 169 artiklan mukaisten menettelyjen tämän näkökohdan osalta komissio on oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritetun tutkimuksen 303/97/PD yhteydessä todennut, että sen oman työjärjestyksen mukaisesti päätös asian käsittelyn lopettamisesta ilman toimenpiteitä tai päätös virallisen rikkomismenettelyn käynnistämisestä on kunkin valituksen tapauksessa tehtävä korkeintaan vuoden kuluessa siitä, kun valitus on kirjattu, lukuun ottamatta erityistapauksia, jotka on perusteltava⁽¹⁾. Nämä perustelut voivat liittyä kansallisten viranomaisien kanssa käytävien keskustelujen ja neuvottelujen vaatimaan pitkäaikaan.

2.3. Tässä tapauksessa, jossa päätös asian käsittelyn lopettamisesta tehtiin lähes kolmen vuoden kuluttua, oli ilmeistä,

että komissio oli esittänyt tälle pitkälle ajanjaksolle riittävät perusteet. Oikeusasiamies totesi, että kantelu oli todellakin monimutkainen ja vaikea luonnonsuojelua koskeva tapaus. Sekä kantelijan esittämistä tiedoista että komission lausuntoihin sisältyneistä yksityiskohdista kävi ilmi, että komissio oli heinäkuun 1994 ja maaliskuun 1997 välisenä aikana tutkinut valitusta aktiivisesti ja ottanut myös valituksen tekijän mukaan tutkimukseensa. Oikeusasiamies pani erityisesti merkille, että kirjattuaan valituksen ja koottuaan tarvittavat tiedot myös Euroopan neuvostolta komissio kirjoitti elokuussa 1994 Kreikan viranomaisille, jotka vastasivat marraskuussa 1994. Koska komissio oli tyytymätön Kreikan viranomaisten vastaukseen, se kirjoitti uudelleen kesäkuussa 1995 ja joulukuussa 1995 ja pyysi lisätietoja toteutetuista toimenpiteistä. Marras- ja joulukuussa 1995 komission jäsen Bjerregaard ja kantelija kävivät kirjeenvaihtoa, ja kantelija piti yhteyttä myös PO XI:een. Helmikuussa 1996 Kreikan viranomaiset ilmoittivat komissiolle jo toteutetuista toimenpiteistä sekä toteutettavista lisätoimenpiteistä. Huhtikuussa 1996 komissio ilmoitti kantelijalle kolmisivuisessa kirjeessä näistä toimenpiteistä ja pyysi huomautuksia. Kesäkuussa 1996 kantelija esitti komissiolle huomautuksia.

2.4. Saatuaan kantelijan vastauksen ja keskusteltuaan asiasta Ateenassa toukokuussa 1996 komissio päätti lopuksi lopettaa asian käsittelyn ja ilmoitti kantelijalle päätöksestään maaliskuussa 1997.

2.5. Edellä esitetyn valossa on ilmeistä, että kun otetaan huomioon komission, Kreikan hallituksen ja kantelijan välinen runsas tietojen vaihto, valituksen kirjaamisen ja asian käsittelyn lopettamisesta tehdyn päätöksen välistä pitkäaika ei voida pitää hallinnollisena epäkohtana.

3. **Komission jäsen Bjerregaardin väitetty laiminlyönti vastaamisen suhteen**

3.1. Mitä tuli kantelijan väitteeseen, jonka mukaan komission jäsen Bjerregaard ei vastannut kirjallisesti kysymyksiin, joita hänelle esitettiin hänen vieraillessaan Ateenassa kesäkuussa 1997, komissio totesi, että komission jäsen oli delegoinut tämän tehtävän yksiköilleen, jotka tiedottivat kantelijalle erittäin hyvin tilanteen kehittymisestä erityisesti 26. marraskuuta 1997 päivättyllä kirjeellä.

3.2. Oikeusasiamies totesi, että kantelija oli todellakin saanut vastauksen komission yksiköiltä 26. marraskuuta 1997 päivättyssä kirjeessä. Tässä kirjeessä, jossa viitataan nimenomaisesti komission jäsen Bjerregaardin tietoon kesäkuussa 1997 saatettuihin kysymyksiin, komissio ilmoitti kantelijalle tuoreimmasta kehityksestä (Kreikan viranomaisien kanssa maaliskuu-, heinä- ja syyskuussa 1997 käyty

⁽¹⁾ 303/97/PD, esitetty Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1997, s. 272.

kirjeenvaihto) ja kehotti kantelijaa esittämään komissiolle uusia tietoja, jotka osoittaisivat yhteisön lainsäädäntöä rikotun. Kantelun tämän näkökohdan osalta ei siten todettu hallinnollista epäkohtaa.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

TARJOUSPYYNTÖMENETTELYN LUOTTAMUKSELLISUUS

Päätös kanteluun 1086/97/PD Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

L. kanteli oikeusasiamiehelle marraskuussa 1997 siitä, että komissio oli kieltäytynyt toimittamasta hänelle kopioita kahdeksasta menestyksekkästä ehdotuksesta, jotka oli jätetty SAVE II -ohjelman yhteydessä.

Kantelun tausta oli seuraava: Vuonna 1997 komissio pyysi ehdotuksia energiatehokkuuden edistämiseksi Euroopan yhteisössä yhteisön energiansäästöohjelman "SAVE II" puitteissa. Kantelija esitti ehdotuksen, jota komissio ei valinnut. Kun kantelija sai tietää, että hänen hankettaan ei ollut valittu, hän kirjoitti komissiolle ja pyysi kopioita kahdeksasta menestyksestä hankkeesta, jotka oli esitetty tämän menettelyn mukaisesti. Kantelijan kirjeessä komissiolle todettiin, että hän halusi arvioida, olivatko menestyneet ehdotukset yhtä kustannustehokkaita tai kustannustehokkaampia kuin hänen oma hankkeensa.

Kantelijalle esittämässään vastauksessa komissio viittasi virallisessa lehdessä julkaistuun ehdotuspyyntöön, jossa todettiin: "Kaikki komissiolle jätettyihin ehdotuksiin tai sopimukseen liittyvät tiedot käsitellään luottamuksellisesti."

Tämän johdosta komissio ei katsonut voivansa toimittaa kantelijalle muiden tarjoajien ehdotusten kopioita.

Oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelussa kantelija väitti, että komissio oli virheellisesti evännyt häneltä oikeuden tutustua kahdeksaan menestyneeseen ehdotukseen ja tuhlannut julkisia varoja valitsemalla turhan kalliita hankkeita.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio toisti näkemyksensä, jonka mukaan se oli velvollinen noudattamaan ehdotuspyynnössä antamaansa sitoumusta, joka koski kaikkien ehdotusten luottamuksellisuutta.

Kantelijan huomautukset

Kantelija pitäytyi kantelussaan.

Päätös

1. Kantelijan ensimmäisen väitteen osalta oli selvää, että komissio lupasi ehdotuspyynnössään mahdollisille hakijoille, että ehdotukset olisivat luottamuksellisia. Komission oli noudatettava tätä sitoumusta. Oikeusasiamies katsoi siksi, että komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa, kun se noudatti tätä sitoumusta. Tällaisen sitoumuksen antamisen johdosta oikeusasiamies esittää kuitenkin jäljempänä lisähuomautuksia komissiolle.
2. Mitä tuli kantelijan toiseen väitteeseen julkisten varojen tuhlaamisesta, tämän väitteen tueksi ei ollut todisteita. Oikeusasiamies ei siksi pitänyt tätä väitettä koskevia lisätutkimuksia aiheellisina.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Oikeusasiamies piti tämän tapauksen johdosta aiheellisena esittää seuraavat lisähuomautukset. Oli ilmeistä, että komissio oli laajasti sitoutunut käsittelemään luottamuksellisesti kaikkia tietoja, joita se sai kyseiseen menettelyyn osallistuvilta. On selvää, että komissio on velvollinen noudattamaan tällaista sitoumusta. On myös selvää, että tällainen sitoumus haittaa avoimuutta ja osallistujien tiedonsaantioikeutta. Siksi oikeusasiamies ehdotti, että komission olisi toimiensa avoimuuden edistämiseksi harkittava, olivatko tällaiset laajat sitoumukset aiheellisia.

KREIKAN HALLITUKSEN PERUUTTAMA TARJOUSKILPAILU (EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 226 ARTIKLA)

Päätös kanteluun 1140/97/IJH Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Kantelu jätettiin oikeusasiamiehelle marraskuussa 1997. Kantelija on asianajaja, joka toimii asiakkaansa, Casino d'Athènes -yhteenliittymän puolesta. Kantelijan mukaan olennaiset toiseikat olivat seuraavat:

Kreikan hallitus myönsi Casino d'Athènes -yhteenliittymälle luvan kasinon pitämiseen 13. tammikuuta 1995 kansainvälisen tarjouskilpailun jälkeen. Yli vuotta myöhemmin Kreikan hallitus peruutti luvan.

Joulukuun 20. päivänä 1996 kantelija valitti asiakkaansa puolesta komissiolle väittäen Kreikan hallituksen rikkoneen julkisia hankintoja koskevia yhteisön direktiivejä. Helmikuun 24. päivänä 1997 komissaari Monti ilmoitti kantelijalle, että PO XV/B/3 käsittelisi asiaa.

Kantelija keskusteli PO XV/B:n johtajan, herra Matteran kanssa 20. kesäkuuta ja 17. heinäkuuta 1997. Jälkimmäisenä päivänä hän luovutti kantelua koskevaa lisämateriaalia. Sovittiin, että PO XV jatkaisi tapauksen tutkimista.

Lokakuun 13.–18. päivän välisenä aikana 1997 kantelijan asiakkaat lukivat Kreikan lehdistä, että komissio oli lopettanut tapauksen käsittelyn. Kantelijalle kerrottiin tämän jälkeen, että komissio oli lopettanut tapauksen käsittelyn kokouksessaan 15. lokakuuta 1997.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelija väitti seuraavaa:

- (i) Komission olisi pitänyt varoittaa häntä siitä, että tapauksen käsittely aiottiin lopettaa, ja pyytää huomautuksia kohtuullisen ajan kuluessa sen sitoumuksen mukaisesti, jonka se oli antanut Euroopan oikeusasiamiehelle tämän omasta aloitteestaan suorittamassa rikkomismenettelyn tutkimuksessa.
- (ii) Päätös lopettaa tapauksen käsittely tehtiin komissaarien kabinettien johtajien kokouksen perusteella, kun taas toimivaltainen yksikkö jatkoi yhä tapauksen käsittelyä.

Tutkimus

Väärinkäsitysten välttämiseksi on tärkeää muistaa, että EY:n perustamissopimus valtuuttaa Euroopan oikeusasiamiehen tut-

kimaan mahdollisia hallinnollisia epäkohtia vain yhteisön toimielinten ja elinten toiminnassa. Oikeusasiamiehen ohjesäännössä määrätään erityisesti, että muun viranomaisen tai henkilön toiminta ei saa olla oikeusasiamiehelle tehtävän kantelun kohteena. Niinpä oikeusasiamiehen kyseistä kantelua koskevat tutkimukset suuntautuivat sen selvittämiseen, esiintyikö Euroopan komission toiminnassa hallinnollisia epäkohtia.

Komission lausunto

Komission lausunto oli lyhyesti seuraavanlainen: Komission yksiköt tutkivat tarkasti Casino d'Athènes -yhteenliittymän puolesta jätetyn valituksen. Huhtikuun 23. päivänä päivätyllä kirjeellä komissio pyysi Kreikan viranomaisilta selvitystä asiaan. Kreikan viranomaiset vastasivat 6. kesäkuuta 1997, ja asiasta keskusteltiin komission ja Kreikan viranomaisten välisessä kahdenvälisessä tapaamisessa Ateenassa kesäkuun lopussa 1997.

Tämän jälkeen kantelija pyysi saada tavata komission yksiköitä saadakseen tietoa tapauksen etenemisestä. Heinäkuun 17. päivän 1997 tapaamisessa kantelijalle kerrottiin menettelystä ja siitä, miten komission yksiköt arvioivat tapauksen sisältöä. Kokouksen aikana komission yksiköt ilmaisivat toiveen, että he saisivat kantelijalta lisää aineistoa voidakseen käsitellä tapausta. Uutta aineistoa ei kuitenkaan esitetty.

Kantelija ensimmäisen väitteen osalta komissio totesi, että lausunnon mukaan se on nyt ryhtynyt kaikkiin tarpeellisiin sisäisiin toimenpiteisiin tiedottaakseen yksiköilleen sitoumuksista, jonka se antoi oikeusasiamiehelle tämän rikkomismenettelyä koskevan tiedustelun yhteydessä. Kun päätös tapauksen käsittelyn lopettamisesta tehtiin, komissio ei ollut kuitenkaan vielä toteuttanut sisäisiä toimenpiteitä sitoumuksensa voimaansaattamiseksi.

Kantelijan toisen väitteen osalta komissio totesi, että Kreikan viranomaisten vastauksen valossa ja koska kantelijat eivät olleet antaneet uutta tietoa, komissio käsitteli tapausta yhdessä väitettyjä rikkomuksia käsittelevistä säännöllisistä kokouksistaan. Kokousta valmisteltiin tavalliseen tapaan kabinettien johtajien erityiskokouksessa, jonka kuluessa esitettiin tapauksen käsittelyn lopettamista. Koska kantelijaa oli kuultu ennen kuin tapauksen käsittely päätettiin lopettaa, kyseinen päätös tehtiin riittävien tietojen perusteella. Kantelijalle ilmoitettiin päätöksestä ja sen syistä 11. marraskuuta 1997 päivätyllä kirjeellä.

Kantelijan huomautukset

Komission lausunto välitettiin kantelijalle, jolta pyydettiin huomautuksia, mutta niitä ei saatu.

Lisätutkimukset

Tutkittuaan huolellisesti komission lausunnon oikeusasiamies pyysi joulukuussa 1998 kopiota komission 11. marraskuuta 1997 päiväystä kirjeestä kantelijalle. Komissio toimitti kirjeen tammikuussa 1999.

Oikeusasiamies ilmoitti komissiolle 1. maaliskuuta 1999 saaneensa valmiiksi kantelijan ensimmäiseen väitteeseen kohdistuvat tutkimukset. Toisen väitteen osalta oikeusasiamies sanoi, että hänen toimistonsa täytyy tutkia tapausta koskeva komission asiakirjavihko oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan⁽¹⁾ mukaisesti.

Komissio antoi 14. huhtikuuta 1999 päivätyssä vastauksessa lisätietoa menettelystä, joka johti Casino d'Athènes -yhteenliittymän tekemän valituksen käsittelyn lopettamiseen. Komissio totesi, että tapauksesta oli määrä keskustella komission sisäisen rikkomismenettelykokouksen puitteissa 15. lokakuuta 1997.

"Kokouksen valmistelemiseksi komission yksiköt laativat (3. syyskuuta 1997) sopimusrikkomusta koskevan asiakirjan ('fiche infraction'). Siinä ne mainitsivat odottavansa lisätietoja, joita kantelija haluaisi mahdollisesti antaa. Syyskuun 30. päivään mennessä yksiköiden ehdotus ei ollut muuttunut, mutta niiden mielestä oli ilmeistä, ettei lisäaineistoa ollut tulossa, koska asiaa koskevasta pyynnöstä oli kulunut jo yli kaksi kuukautta. Näiden seikkojen valossa ja koska oli selvää, että kantelijalta ei ollut tulossa lisätietoja, komissiolle ehdotettiin tapauksen käsittelyn lopettamista, kun asiasta keskusteltiin kabinetin johtajien kokouksessa 9. lokakuuta 1997. Komissio toimi ehdotuksen mukaisesti ja lopetti tapauksen käsittelyn 15. lokakuuta 1997."

Komissio liitti luottamuksellisesti mukaan myös kopion vakio-lomakkeesta, jota käytetään jokaisessa väitettyä sopimusrikkomusta koskevassa komission tutkimuksessa (*fiche infraction*) sekä tapahtumien kulkua koskevan aikataulun. Komissio ilmoitti, että ne olivat ainoat tapauksen käsittelyn lopettamiseen liittyvät asiakirjat ja että komissio lähetti ne tämän vuoksi oikeusasiamiehelle sen sijaan että hänen henkilökuntansa joutuisi tarkastamaan ne paikan päällä.

⁽¹⁾ Yhteisön toimielimet ja laitokset ovat velvollisia toimittamaan oikeusasiamiehelle kaikki ne tiedot, joita hän on niiltä pyytänyt, ja lisäksi antamaan hänen käytettäväkseen kyseiset asiakirjavihot. Ne voivat kieltäytyä tästä vain, jos tämä on perusteltua salassapitosyistä.

Komissio korosti myös yksiköidensä ilmoittaneen kantelijalle 11. marraskuuta 1997 päivätyssä kirjeessä, että uusi rikkomismenettely voitaisiin aloittaa, mikäli hän toimittaisi lisää tosi-asioita ja perusteita, mutta tähän kehotukseen ei ole saatu vastausta.

Asiakirjavihon tarkastus ja suullisen todistusaineiston hankkiminen

Huhtikuun 22. päivänä 1999 oikeusasiamies kirjoitti komissiolle kiittäen sitä lisätiedoista ja asiakirjojen kopioista sekä toisti pyyntönsä saada tarkastaa asiakirjavihko. Hän myös ilmoitti komissiolle, että tutkittuaan huolellisesti komission 14. huhtikuuta 1999 toimittamia tietoja ja asiakirjoja hän katsoi tarpeelliseksi hankkia oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdan 4 alakohdan mukaisesti (?) suullista todistusaineistoa PO XV:n virkamiehiltä, jotka käsittelevät Casino D'Athenèsin valitusta.

Vastauksessaan komissio kehotti oikeusasiamiestä ottamaan yhteyttä komission pääsihteeristöön, jotta voitaisiin hoitaa tarvittavat järjestelyt asiakirjavihon tarkastamiseksi ja suullisen todistusaineiston hankkimiseksi. Komissio ilmoitti hänelle myös, että PO XV:n virkamiehet, joita asia koskee, ovat johtaja Alfonso Mattera ja hallintovirkamies Konstantinos Tomaras.

Suullisen todistusaineiston hankkimisesta käytiin lisää kirjeenvaihtoa, minkä jälkeen oikeusasiamiehen toimisto tarkasti asiakirjavihon ja hankki suullista todistusaineistoa 24. kesäkuuta 1999.

Suullinen todistusaineisto hankittiin seuraavalla menettelyllä:

1. Oikeusasiamiehen toimisto ja komission pääsihteeristö sopivat suullisen todistusaineiston hankkimisen päivämäärästä, ajasta ja paikasta, ja pääsihteeristö tiedotti asiasta todistajille. Suullinen todistusaineisto hankittiin oikeusasiamiehen tiloissa Brysselissä.
2. Kumpaakin todistajaa kuultiin yksinään.
3. Oikeusasiamiehen toimisto ja komission pääsihteeristö sopivat menettelyssä käytettävästä kielestä. Todistajien pyynnöstä menettelyssä käytettiin ranskan kieltä.
4. Menettely selvitettiin kummallekin todistajalle ennen suullisen todistusaineiston hankkimista.

⁽²⁾ Yhteisön toimielinten ja laitosten virkamiesten ja muun henkilöstön on todistettava oikeusasiamiehen pyynnöstä; he edustavat hallintoaan ja toimivat niiden ohjeiden mukaisesti, ja ovat edelleen salassapitosääntösten alaisia.

5. Oikeusasiamiehen toimisto nauhoitti ja kirjasi kysymykset ja vastaukset.
6. Kummallekin todistajalle lähetettiin transkriptio hänen todistuksestaan allekirjoitettavaksi. Todistajia kehoitettiin ehdottamaan kielellisiä korjauksia vastauksiinsa. Heille ilmoitettiin, että halutessaan korjata tai täydentää jotakin vastausta heidän tulee kirjata korjatut vastaukset ja korjauksen syyt erilliseen asiakirjaan ja liittää se transkriptioon. Allekirjoitetut transkriptiot muodostavat osan tapaukseen koskevista oikeusmiehen asiakirjajaviehista.

Oikeusasiamiehen toimisto ilmoitti kantelijalle puhelimitse, että asiakirjaviehe oli tarkastettu ja suullista todistusaineistoa hankittu. Kantelija ilmoitti, että hänen asiakkaansa ei enää ollut kiinnostunut asiasta ja että hän ei sen vuoksi halunnut kommentoida suullista todistusaineistoa.

Päätös

1. *Kantelijan ensimmäinen väite*

- 1.1. Kantelija valitti komissiolle Kreikan viranomaisten rikkoneen yhteisön lainsäädäntöä Casino d'Athènes -tapauksessa. Hän väitti, että komissio lopetti tapauksen käsittelyn lokakuussa 1997 antamalla hänelle mahdollisuutta tehdä huomautuksia, toisin kuin komissio oli luvannut Euroopan oikeusasiamiehelle antamassaan sitoumuksessa tämän omasta aloitteestaan suorittamassa rikkomusmenettelyä koskevassa tutkimuksessa.
- 1.2. Huhtikuussa 1997 oikeusasiamies käynnisti omasta aloitteestaan tutkimuksen mahdollisuuksista parantaa komission hallintomenettelyä käsiteltäessä valituksia tapauksista, joissa jäsenvaltioiden väitetään rikkoneen yhteisön lainsäädäntöä⁽¹⁾ Tutkimuksen aikana komissio lupasi varmistaa, että kantelijalle ilmoitetaan komission aikomuksesta lopettaa tapauksen käsittely ja aikomuksen perusteet lukuun ottamatta tapauksia, jotka ovat vailla perustaa ja joissa valituksen tekijä lopettaa yhteydenpidon. Siten kantelijoilla pitäisi olla mahdollisuus esittää mielipiteitä komission näkemyksestä ja kritiikkiä sitä kohtaan, ennen kuin päätös käsittelyn lopettamisesta tehdään.

⁽¹⁾ 303/97/PD, Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomus 1997, s. 270–274. Ks. myös komission viidestoista vuosikertomus yhteisön oikeuden soveltamisen valvonnasta (1997), johdanto, s. III-IV (KOM (1998) 317 lopull.).

- 1.3. Lausunnossaan komissio totesi, että päättäessään tämän tapauksen käsittelyn lopettamisesta se ei ollut vielä toteuttanut sisäisiä toimenpiteitä edellä mainitun sitoumuksen toteuttamiseksi. Komissio totesi kuitenkin myös toteuttaneensa nyt kaikki tarvittavat sisäiset toimenpiteet yksiköidensä informoimiseksi sitoumuksista.
- 1.4. Samaan aikaan, kun komissio päätti lopettaa Casino d'Athènes -tapauksen käsittelyn, Euroopan oikeusasiamies ilmoitti komissiolle 13. lokakuuta 1997 päivätyllä kirjeellään edellä mainitun omasta aloitteestaan käynnistämänsä tutkimuksen lopettamisesta. Oikeusasiamies kertoi kirjeessään komissiolle myös pitävänsä tärkeänä komission antamaa sitoumusta. Komission selvitys siitä, miksi se ei ollut tässä tapauksessa toiminut sitoumuksensa mukaisesti vaikutti perustellulta. Lisäksi näyttää siltä, että komissio on nyt toteuttanut kaikki sisäiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen sitoumuksen noudattamiseksi. Näin ollen ei voitu osoittaa hallinnollista epäkohtaa tapauksen tämän kohdan osalta.

2. *Kantelijan toinen väite*

- 2.1. Kantelija väitti, että päätös lakata käsittelemästä hänen valitustaan, joka koski Kreikan viranomaisten väitettyä yhteisön lain rikkomista, tehtiin komissaarien kabinettien johtajien kokouksen perusteella, kun taas toimivaltainen yksikkö, PO XV, jatkoi yhä tapauksen käsittelyä.
- 2.2. EY:n perustamissopimuksen 211 artiklassa todetaan komission rooli ”sopimuksen vartijana”. Sen velvollisuus on varmistaa, että sopimuksen määräyksiä ja toimielinten niihin perustuvia toimenpiteitä noudatetaan.
- 2.3. Komission toimittaman kirjallisen todistuksen mukaan komission oli määrä tutkia Casino d'Athènes -tapauksen kokouksessaan 15. lokakuuta 1997 osana normaalia väitettyjen sopimusrikkomusten käsittelyä. PO XV ehdotti 3. syyskuuta 1997, että tapaus pidettäisiin avoimena ja odotettaisiin lisätietoja, joita kantelija mahdollisesti haluaisi toimittaa ja 30. syyskuuta 1997 se pitäytyi ehdotukseensa. Kun tapauksesta keskusteltiin kabinettien johtajien kokouksessa 9. lokakuuta 1997, päätettiin ehdottaa komissiolle tapauksen käsittelyn lopettamista, koska oli selvää, ettei kantelijalta ollut enää odotettavissa

lisätietoja. Komissio toimi ehdotuksen mukaisesti ja lopetti tapauksen käsittelyn.

- 2.4. Ilmeni, että komission toimittamat selvitykset ja asiakirjat eivät sulkeneet pois sitä mahdollisuutta, että kabinetin johtajat olisivat ehdottaneet tapauksen käsittelyn lopettamista antamatta toimivaltaiselle yksikölle riittävästi aikaa saattaa päätökseen valituksen edellyttämät tutkimukset. Tämän vuoksi oikeusasiamies tarkasti valitusta koskevan komission asiakirjavihon ja hankki suullista todistusaineistoa sekä PO XV:n kyseistä tapausta käsittelevän yksikön johtajalta Matteredalta, että asiakirjavihkoa käsittelevältä virkamieheltä Tomarasilta.
- 2.5. Asiakirjavihon tarkastuksessa ei paljastunut asiakirjoja, jotka olisivat sisältäneet syitä siihen, miksi kabinetin johtajat olivat ilmeisesti ehdottaneet tapauksen käsittelyn lopettamista, vaikka toimivaltainen yksikkö oli ehdottanut, että se pidettäisiin avoimena.
- 2.6. Oikeusasiamies teki seuraavat tosiseikkoja koskevat johtopäätökset Matteredan ja Tomaras'n suullisena todistusaineistona oikeusasiamiehen toimiston kysymyksiin antamien vastausten perusteella. PO XV ilmoitti kantelijalle kesäkuun ja heinäkuun 1997 tapaamisissa, että (i) kysymys ei ilmeisesti ollut yhteisön lainsäädännön rikkomisesta, koska tarjouskilpailu voidaan peruuttaa, jos siihen on perusteet; (ii) Kreikan viranomaiset olivat toimittaneet perusteet ja (iii) valitusta ei siten voitaisi käsitellä, ellei kantelija toimittaisi uutta aineistoa, esimerkiksi mahdollisia todisteita siitä, että tarjouskilpailu oli peruutettu yhden osallistujan suosimiseksi. Syyskuun 3. päivänä 1997 PO XV ehdotti, että tapaus pidettäisiin avoimena, jotta kantelijalle annettaisiin lisämahdollisuus toimittaa uutta aineistoa. Ennen 9. lokakuuta 1997 pidettyä kabinettipäälliköiden kokousta PO XV:n toimivaltaiselta yksiköltä kysyttiin, voitaisiinko tapauksen käsittely sen mielestä nyt lopettaa. Vastauksen mukaan näin voitiin menetellä, koska kantelija ei ollut toimittanut lisää todisteita. Kantelijalle ilmoitettiin, että uusi rikkomismenettely aloitettaisiin, mikäli hän toimittaisi tarvittavat lisätiedot ja argumentit.
- 2.7. Edellä mainittujen tosiseikkojen valossa tapauksen yhteydessä ei voitu osoittaa hallinnollista epäkohtaa.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

THERMIE-AVUSTUKSEN MYÖNTÄMINEN TUULIPUISTOHANKKEELLE: VÄITE HANKKEEN TUTKINNAN LAIMINLYÖNNISTÄ

Päätös yhdistetyistä kanteluista 1152/97/OV, 142/98/OV ja 149/98/OV Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Joulukuussa 1997 (1152/97/OV) ja tammikuussa 1998 (142/98/OV, 149/98/OV) rouva M., herra ja rouva H. sekä herra ja rouva F. kantelivat Euroopan oikeusasiamiehelle olosuhteista, joissa komissio myönsi EY:n Thermie-avustuksen Walesin Ceredigionissa sijaitsevan Mynydd Gorddun tuulipuistohankkeelle (viite WE/225/91-UK-DK). Koska kantelut koskivat samoja asioita, oikeusasiamies päätti tutkia ne yhdessä.

Yksi kanteluissa esitetyistä väitteistä koski sitä, että hankkeen ympäristövaikutuksia ei ollut arvioitu. Väitettä oli kuitenkin jo käsitelty vetoomusten 71/96, 155/96 ja 160/96 yhteydessä. Vetoomuksia koskevan komission yhteisen kannan mukaan Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunta päätti lopettaa vetoomusten tutkimisen. Tämän vuoksi oikeusasiamies ilmoitti kantelijoille 26. maaliskuuta 1998, että hänellä ei ollut syytä jatkaa kantelujen tähän osaan kohdistuvia tutkimuksia.

Kantelijoiden mukaan olennaiset tosiasiat olivat seuraavat: Thermie-avustuksen hakijat olivat National Power plc., Nord-tank Energy Group ja tri. H. Komissio hyväksyi ehdotuksen 13. elokuuta 1991 ja ilmoitti hakijoille noin 1,3 miljoonan punnan avustuksen myöntämisestä.

Kantelijoiden pääasiallinen väite koski sitä, että Mynydd Gorddun tuulipuistohanketta mainostettiin ”innovatiivisena, viljelijöiden johtamana ja paikallisesti suuntautuneena mallina”, minkä vuoksi sille myönnettiin Thermie-ohjelman avustus, mutta todellisuudessa sitä ohjasivat monikansalliset kaupalliset edut. National Power plc. ja National Wind Power Ltd perustivat Mynydd Gorddun Windfarm Ltd:n kesäkuussa 1991 tarkoituksenaan toteuttaa hanke kaupallisena yrityksenä. Kaksi johtajista oli kumpikin noin 50 muun tuulipuistoyrityksen johdossa, mikä ei vastaa kuvausta hankkeen ”innovatiivisesta” luonteesta. Siten hankkeella ei ollut mitään yhteyttä paikallisyhteisöön, joka ei saisi siitä mitään hyötyä, toisin kuin hankkeen esittelyssä väitettiin.

Lisäksi paikalliset asukkaat joutuisivat kärsimään hankkeen monista kielteisistä ympäristövaikutuksista. Tämä johtui siitä, että hankkeen edistäjät välttivät ympäristövaikutusten arvioinnin painostamalla suunnittelukomiteaa saadakseen suunnitteluluvan. Kantelijat väittivät lisäksi, että Ceredigionin kreivikunnan neuvosto (Ceredigion County Council) teki vakavan virheen myöntäessään luvan vaatimatta ympäristölausuntoa.

Kantelijoiden mukaan Euroopan komissio näyttää näin ollen hyväksyneen hakijoiden hankkeen liian helposti yrittämättä lainkaan suorittaa tarkastuksia paikan päällä tai tutkimatta perusteellisesti ehdotuksen sisältämiä tietoja ennen avustuksen myöntämistä.

Vuonna 1996 Euroopan komissiolle jätettiin useita valituksia siitä, että ympäristövaikutusten arviointia ei ollut tehty. Yhden valituksen allekirjoittajina olivat M., F. sekä muut asukkaat. Samoin professori T. (n° 71/96), M. (n° 155/96) ja herra F. (n° 160/96) jättivät Euroopan parlamentille useita vetoomuksia toukokuusta 1996 alkaen. Lisäksi kaikki nykyisen tapauksen kantelijat sekä eräät muut asukkaat kirjoittivat kirjeitä komission pääsihteeristön osasto F:lle (petoksantorjunnan koordinointiyksikkö UCLAFile) ja PO XVII:lle (energia) marraskuussa ja joulukuussa 1997.

Vastatessaan valituksen tekijöille komissio totesi Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten ilmoittaneen sille, että vaikka tuulipuiston kehittäjältä ei vaadittukaan ympäristölausunnon antamista, paikalliset suunnitteluviranomaiset olivat selvittäneet ehdotusta laajalti. Tarkemmin sanottuna se oli ottanut huomioon konsulttien ja konsultoivan maisema-arkkitehdin mielipiteen sekä yleisen mielipiteen tehdessään päätöksen kehittämislupa myöntämisestä. Komissio totesi myös, että Yhdistyneen kuningaskunnan huhtikuussa 1994 voimaan tulleen uuden lainsäädännön mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia tuulipuistoehdotuksilta ympäristövaikutusten arviointia, ennen kuin niille myönnetään kehittämislupa. Se lisäsi kuitenkin, että direktiivin 85/337/ETY⁽¹⁾ säännösten mukaan tuulipuistot vaativat ympäristövaikutusten arvioinnin, mikäli jäsenvaltiot katsovat, että niiden ominaisuudet vaativat sen. Komissio totesi, että jäsenvaltioilla on merkittävä harkintavalta sen osalta, pitääkö hankkeille teettää ympäristövaikutusten arviointi. Näistä syistä komissio katsoi, ettei asiassa ollut rikottu yhteisön ympäristölainsäädäntöä.

Vastaus oli samalla komission yhteinen kanta vetoomuksiin 71/96, 155/96 ja 160/96, ja sen perusteella vetoomusvaliokunta lopetti vetoomusten käsittelyn tammikuussa 1998.

Kantelijat eivät olleet tyytyväisiä vastaukseen ja kirjoittivat oikeusasiamiehelle. Yksi kanteluista koski vetoomusvaliokunnan käsittelemää ympäristövaikutusten arvioinnin puuttumista. Lisäksi he jättivät kaksi muuta kantelua:

1. Ensinnäkin he pitäytyivät kantelussaan, jonka mukaan komissio oli myöntänyt Thermie-avustuksen Mynydd Gorddun tuulipuistohankkeelle ilman kunnollista tutkimusta esimerkiksi paikan päällä tehtyä tarkastusta. Tuloksena oli, että avustus oli myönnetty hankkeelle, jota mainostettiin innovatiivisena, viljelijöiden johtamana ja paikallisesti suuntautuneena mallina mutta jota todellisuudessa ohjasivat monikansalliset kaupalliset edut.
2. Toiseksi kantelijat väittivät, että komissio oli jättänyt vastaamatta useisiin kirjeisiin, jotka he olivat lähettäneet PO XVII:lle ja pääsihteeristön osasto F:lle (UCLAFile). Kanteen mukana toimitettiin useita liitteitä, muun muassa asiakirja nimeltä "Mynydd Gorddu: yhteenvedo", jossa kuvataan yksityiskohtaisesti tuulipuistohankkeen hyväksymisen koko tausta.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio sanoi, että Mynydd Gorddun tuulipuistohankkeen avustus oli myönnetty Thermie-ohjelman puitteissa (neuvoston asetus (ETY) 2008/90). Asetuksen 2 artiklassa säädetään, että yhteisön taloudellista tukea voidaan myöntää kahdenlaisille hankkeille, nimittäin a) innovatiivisille hankkeille ja b) tiedon levittämistä koskeville hankkeille. Hankkeiden valinnasta vastaa komissio, jota avustaa jäsenvaltioiden edustajista koostuva komitea (Thermie-komitea) (9 ja 10 artikla).

Vuoden 1991 ehdotuspyynnön yhteydessä komissio sai ehdotuksen tuulienergiահankkeesta. Hankkeen esittäjät olivat National Power Plc. (Yhdistyneen kuningaskunnan energiayhtiö), Nordtank AF 1998 A/S (tanskalainen tuuliturbiinien valmistaja, myöhempi nimi Nordtank Energy Group A/S) ja Dr. H. (maanomistaja, Yhdistynyt kuningaskunta). Ehdotus koski Walesin Mynydd Gorddun perustettavaa 6 megawatin tuulipuistoa, joka koostuisi kahdestakymmenestä 300 kilowatin tuuliturbiinista. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 8,2 miljoonaa eua.

Hanke arvioitiin tiedon levittämistä koskevaksi hankkeeksi, koska se tähtäsi jo kokeillun teknologian siirtämiseen erilaisiin maantieteellisiin olosuhteisiin. Ehdotuksessa kyllä mainittiin, että paikallista osaamista käytettäisiin mahdollisuuksien mukaan, mutta hanketta ei kuvattu viljelijöiden johtamaksi ja paikallisesti suuntautuneeksi malliksi. Valintaprosessissa tutkitiin, täyttikö ehdotus siitä annettujen tietojen perusteella uelle asetetut kelpoisuusehdot, myös taustalla olevien yritysten ja

(1) Neuvoston direktiivi 85/337/ETY tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista, EYVL 1985 L 175/40.

niiden kapasiteetin osalta (asetuksen 6 artiklan e ja f kohta). Prosessiin osallistui kaksi riippumatonta asiantuntijaa ja komission asiantuntija. Thermie-komitean puoltavan mielipiteen jälkeen komissio päätti myöntää hankkeelle tukea enimmillään 1 830 924 ecua.

Komission päätöksen jälkeen National Power Plc. ryhtyi yhteistyöhön British Aerospace Plc:n ja Taylor Woodrow Construction Holding Ltd:n kanssa muodostaakseen National Wind Power Ltd -nimisen yrityksen tarkoituksenaan jatkaa National Power Plc:n tuulipuistojen kehittämistä ja siihen liittyvää tutkimustoimintaa. Hankkeen taustavoimat pyysivät komissiota käsittelemään National Power Plc:n korvaamista National Wind Power Ltd:llä. Komissio hyväksyi muutoksen. Yhteisö sekä National Wind Power Ltd, Nordtank Energy Group A/S ja H. allekirjoittivat 15. tammikuuta 1992 sopimuksen nro WE/225/91. Komissio allekirjoitti 23. joulukuuta 1996 sopimuksen muutoksen, kun koordinaattorina toiminut National Wind Power Ltd. vetäytyi sopimuksesta ja Nordtank Energy Group tuli sen tilalle.

UCLAF tarkasteli tapausta eikä katsonut tarpeelliseksi aloittaa tutkimusta. Pääväitteet liittyivät ympäristöön, häiriöön tai turvallisuuteen eivätkä niinkään epäilyksiin yhteisön varojen huolimattomasta käytöstä. Asiaa tarkastelleelta tulojen ja menojen hyväksyjältä saadut tiedot vahvistivat, ettei mikään viittaa yhteisön taloudellisten etujen vahingoittamiseen.

Kantelijoiden ensimmäisen väitteen osalta komissio huomautti, että se teki päätöksen tiedon levittämistä koskevan hankkeen tukemisesta, koska kaikki Thermien vaatimukset, kelpoisuus-kriteerit ja valintaehdot täytyivät. Jätetyssä ehdotuksessa hanketta ei kuvattu viljelijöiden johtamaksi ja paikallisesti suuntautuneeksi malliksi, eikä se myöskään olisi ollut tarpeellista eikä olennaista asetuksen säännösten mukaan. Vaikka valintaprosessissa suositaankin pieniä ja keskisuuria yrityksiä (6 artiklan 3 kohta), asetukseen ei sisälly erityisiä hankkeen taustavoimien kokoon liittyviä kriteereitä tai rajoituksia.

Väitteestä, jonka mukaan PO XVII olisi jättänyt vastaamatta, komissio huomautti M:n ilmoittaneen PO XVII:lle marraskuussa 1997, että komissiota oli johdettu harhaan hankkeen nro WE/225/91 osalta. Marraskuun lopulla 1997 M. toimitti todistusaineistoa väitteensä tueksi, ja komissio ilmoitti hänelle, että kirjallinen vastaus toimitettaisiin aikanaan. Kun perusteellinen tutkimus oli saatu valmiiksi eikä siinä ilmennyt mitään todisteita komission harhaanjohtamisesta, PO XVII vastasi M:lle 28. huhtikuuta 1998.

Myös UCLAF sai useita kirjeitä kantelijoilta ja muilta kansalaisilta. Tietojen lopullisen analysoinnin jälkeen UCLAF ilmoitti kantelijoille 19. toukokuuta 1998, ettei ollut aloittanut tutkimuksia.

Kantelijoiden huomautukset

Kantelijoilta ei saatu huomautuksia. He ilmoittivat kuitenkin yhteisessä kirjeessään 30. huhtikuuta 1998, etteivät he hyväksyneet tapaa, jolla heidän vetoomuksiaan 71/96, 155/96 ja 160/96 oli käsitelty vetoomusvaliokunnassa. Vetoomusten aihe oli hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin puuttuminen. He väittivät, että heidän vetoomuksissaan ilmoittamansa tosiasiat oli ymmärretty ilmiselvästi väärin ja esitetty virheellisesti.

Kantelijat pitäytyivät jälleen kerran väitteessä, jonka mukaan hankkeelle olisi pitänyt teettää ympäristövaikutusten arviointi, mutta Ceredigionin kreivikunnan neuvosto ei ottanut huomioon eri tahoilta saamiaan tätä koskevia neuvoja. Kantelijat esittivät lisäksi yksityiskohtia, jotka osoittivat Mynydd Gorddun tuulipuistohankkeeseen liittyviä kaupallisia intressejä.

Päätös

1. Väite vetoomusvaliokunnan tavasta käsitellä vetoomukset

1.1. Kantelijoiden ensimmäinen väite oli, että Mynydd Gorddun tuulipuistohankkeesta ei ollut tehty ympäristövaikutusten arviointia. Kantelijat arvostelivat sen vuoksi tapaa, jolla Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunta oli käsitellyt vetoomuksia 71/96, 155/96 ja 160/96 sekä lopettanut niiden käsittelyn. Vetoomuksissa kantelijat väittivät, että ympäristövaikutusten arviointi oli laiminlyöty.

1.2. Koska vetoomusvaliokunta Euroopan parlamentin poliittisena elimenä käsittelee vetoomuksia ja tämä on parlamentin poliittinen tehtävä, vetoomusvaliokunnan hallinnollisiin epäkohtiin kohdistuvien kantelujen ei katsota kuuluvan Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan. Tämän vuoksi oikeusasiamies ei voinut käsitellä kantelun tätä näkökohtaa.

2. Väite Thermie-avustuksen myöntämisestä Mynydd Gorddun tuulipuistohankkeelle suorittamatta asianmukaisia tutkimuksia

2.1. Kantelijat väittivät komission myöntäneen Thermie-avustuksen Mynydd Gorddun tuulipuistohankkeelle suoritta-

matta asianmukaisia tutkimuksia esimerkiksi paikan päällä tehtävien tarkastusten avulla. Tuloksena oli, että avustus oli myönnetty hankkeelle, jota mainostettiin innovatiivisena, viljelijöiden johtamana ja paikallisesti suuntautuneena mallina mutta jota johtivat todellisuudessa kaupalliset intressit. Komissio huomautti, että se päätti tukea kyseistä tiedon levittämistä koskevaa hanketta, koska kaikki Thermien vaatimukset, kelpoisuuskriteerit ja valintaehdot täyttyivät. Jätetyssä ehdotuksessa hanketta ei kuvattu viljelijöiden johtamaksi ja paikallisesti suuntautuneeksi malliksi, eikä se myöskään olisi ollut tarpeen eikä asianmukaista asetuksen 2008/90 säännösten mukaan.

2.2. Oikeusasiamies huomautti, että Thermie-ohjelmasta myönnettävän taloudellisen tuen ehdot oli määritelty asetuksen 6 artiklassa ja lisäksi sekä ehdotuspyynnön⁽¹⁾ että Thermie-tiedotteen ja hakemuksen kohdassa 4. Edunsaajien asemasta säädetään yksityiskohtaisemmin asetuksen 6 artiklan f kohdassa. Sen mukaan kokonaiskustannuksiltaan vähintään 6 miljoonan ecun hankkeissa on oltava vähintään kaksi toisistaan riippumatonta hakijaa, joiden kotipaikka on eri jäsenvaltioissa. Mynydd Gorddun tuulipuistohankkeen kokonaiskustannukset olivat 8,2 miljoonaa ecua, ja ehdotuksen olivat todellakin esittäneet kaksi hakijaa, jotka olivat kotoisin eri jäsenvaltioista, nimittäin Yhdistyneestä kuningaskunnasta (National Power Plc. ja Dr H.) ja Tanskasta (Nordtank Energy Group A/S). Tuulipuistohanke täytti siis asetuksen tämän vaatimuksen.

2.3. Mitä tulee hankkeen taustavoimien kokoon, oikeusasiamies huomautti, että asetus ei sisältänyt erityisiä kriteereitä tai rajoja, jotka sulkisivat suuret yritykset Thermie-ohjelman rahoituksen ulkopuolelle. Asetuksen 6 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan komission tulee hankkeita valitessaan kylläkin muiden kriteerien lisäksi asettaa etusijalle pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) tai niiden yhteenliittymien esittämät hankkeet. Säännös jättää komissiolle kuitenkin laajan harkintavallan, eikä sitä voida tulkita niin, että muut kuin pk-yritykset jätettäisiin valinnan ulkopuolelle. Lisäksi ehdotuspyynnön kohdassa 5 sanotaan, että kyseinen etusijalle asettaminen on toissijainen valintaperuste.

2.4. Lopuksi oikeusasiamies huomautti, että UCLAF tarkasteli asiaa mutta ei katsonut tarpeelliseksi tutkimuksen aloitta-

mista. UCLAFin vastuulliselta virkamieheltä saadut tiedot vahvistivat, että mikään ei viitannut yhteisön taloudellisten etujen vahingoittamiseen. Edellä mainituista syistä Thermie-avustuksen myöntämiseen Mynydd Gorddun tuulipuistohankkeelle ei katsottu liittyvän hallinnollista epäkohtaa.

3. Väite, jonka mukaan PO XVII ja komission yksikkö F (UCLAF) jättivät vastaamatta

3.1. Kantelijat väittivät, että komissio ei ollut vastannut useisiin PO XVII:lle ja komission pääsihteeristön yksikölle F:lle (UCLAFille) marraskuussa ja joulukuussa 1997 lähetettyihin kirjeisiin. Lausunnossaan komissio huomautti, että kun esiin tuodut asiat oli tutkittu lopullisesti, sekä PO XVII että UCLAF vastasivat kantelijoille, edellinen 28. huhtikuuta 1998 ja jälkimmäinen 19. toukokuuta 1998. Komissio liitti mukaan vastausten kopiot.

3.2. Väitteestä, jonka mukaan kantelijan 18. ja 21. marraskuuta 1997 PO XVII:lle lähettämiin kirjeisiin ei ollut vastattu tapauksessa 1152/97/OV, oikeusasiamies huomautti, että komissio lähetti vastauksen 28. huhtikuuta 1998. Kirjeessään komissio pahoitteli aluksi myöhäistä vastaustaan. Sen jälkeen komissio vastasi kantelijan esittämiin kysymyksiin. Se selitti syyn siihen, miksi tuulipuistohanke oli saanut yhteisön rahoitusta: se oli katsottu tiedon levittämistä koskevaksi hankkeeksi, eikä asetuksessa säädetä edunsaajien kokoa koskevia erityisiä kriteereitä. Komissio mainitsi lisäksi avustuksen saaneen hankkeen edistäjien nimet ja osoitteet. Kantelijat olivat myös pyytäneet komissiolta kopiota hankkeen edistäjien hakemuslomakkeesta. Tältä osin komissio muistutti kantelijoita mallisopimuksen määräyksistä, jotka rajoittavat komission oikeutta välittää luottamuksellista tietoa ulkopuolisille.

3.3. UCLAF lähetti vastauksen kaikille kantelijoille 19. toukokuuta 1998. Se pahoitteli viivästystä ja ilmoitti kantelijoille, että komission käytettävissä olevan aineiston mukaan UCLAFilla ei ollut syytä puuttua asiaan. Se kiinnitti kantelijan huomion mahdollisuuteen tutkituttaa tapaus kyseistä asiaa koskevan Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan. Koska sekä PO XVII että UCLAF vastasivat ja pahoittelivat viivästystä, oikeusasiamies ei katsonut tapauksen tähän kohtaan liittyvän hallinnollista epäkohtaa.

⁽¹⁾ EYVL 1990 C 215/11.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Oikeusasiamies huomautti, että kanteluiden sisältämät väitteet eivät koskeneet ainoastaan hallinnollisia epäkohtia Euroopan komission toiminnassa. Useat väitteet koskivat myös tapaa, jolla Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset (Ceredigionin kreivikunnan neuvosto) myönsivät suunnitteluluvan tuulipuisto-hankkeelle ilman, että ympäristövaikutusten arviointia oli suoritettu. Edellä selvitetystä syistä näitä väitteitä ei voitu käsitellä kantelun puitteissa.

Oikeusasiamies huomautti kantelijoille kuitenkin mahdollisuudesta esittää kyseiset väitteet kantelussa Walesin paikallishallinnon komissaarille (Derwen House, Court Road, Bridgend, Mid Glamorgan, UK-Wales CF31 1BN, puhelin 165 666 1325, faksi 165 665 8317).

KOMISSIO EI ALOITTANUT RIKKOMISMENETTELÄ YHDISTYNYTTÄ KUNINGASKUNTA VASTAAN DIREKTIIVIEN 77/187/ETY JA 76/207/ETY LAIMINLYÖNNIN VUOKSI

Päätös kanteluun 33/98/OV Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

D. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle tammikuussa 1998 siitä, että Euroopan komissio oli hänen mukaansa kieltäytynyt haastamasta Yhdistynyttä kuningaskuntaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen yhteisön direktiivien 77/187/ETY (liikkeen luovutus)⁽¹⁾ ja 76/207/ETY (miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu)⁽²⁾ rikkomisesta. Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

(1) Neuvoston direktiivi 77/187/ETY, annettu 14. Helmikuuta 1977, työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL 1977 L 61/26).

(2) Neuvoston direktiivi 76/207/ETY, annettu 9. päivänä helmikuuta 1976, miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa (EYVL 1976 L 39/40).

Kantelija, jonka työnantaja oli Inner London Education Authority (ILEA), erotettiin yhdessä 30 000:n muun työntekijän kanssa vuoden 1998 koulutus uudistusasetuksen ja kahden sitä täydentävän säädöksen voimaantulon jälkeen. Säädösten perusteella ILEA lakkautettiin 1. huhtikuuta 1990. Kantelija valitti tämän vuoksi Euroopan komissioon syyskuussa 1997 käyttäen vakiomuotoista lomaketta 89/C26/07. Hän väitti Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten rikkoneen direktiivejä 77/187/ETY ja 76/207/ETY, koska tuhansia ILEA:n entisiä työntekijöitä ei siirretty sen tehtäviä jatkavan viranomaisen palvelukseen ja koska joitakin entisiä työntekijöitä suositettiin työhön otossa. Kantelija tuli tämän vuoksi siihen tulokseen, että komission tulisi haastaa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen.

Marraskuussa 1997 kantelija sai PO V:lta (työllisyys, sosiaalihuolto, koulutus) kirjeen, josta hän päätteli, että komissio ei aikoon aloittaa rikkomismenettelyä Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan. Marraskuun 6. päivä 1997 päivätyssä kirjeessä kantelijalle ilmoitettiin, että mainitut direktiivit oli pantu täytäntöön Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisessa lainsäädännössä, joten on ensisijaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusviranomaisten tehtävä huolehtia siitä, että kansallista lainsäädäntöä noudatetaan asianmukaisesti. Riitapaikassa kyseinen kansallinen tuomioistuin voi pyytää Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua sovellettavan yhteisön lainsäädännön tulkinnasta. PO V ilmoitti kantelijalle myös, että ei ole olemassa yhteisön lainsäädäntöä, joka käsitelisi erityisesti yksittäisiä erottamisia.

Kantelija kirjoitti puolestaan puheenjohtaja Santerille 15. marraskuuta 1997 ja pyysi tarkistamaan päätöstä. Hänen mukaansa se, että Yhdistynyt kuningaskunta oli pannut direktiivit täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, ei välttämättä merkinnyt, etteivät muut Yhdistyneen kuningaskunnan säädökset rikkoisi direktiivejä. PO V:n pääjohtaja vastasi 21. tammikuuta 1998 ja vahvisti, että ilmeistä yhteisön lainsäädännön rikkomista ei ollut nähtävissä ja että asiaan tulisi pikemminkin hakea muutosta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön puitteissa. Kantelija ei tyytynyt komission päätökseen ja jätti oikeusasiamiehelle kantelun, jonka mukaan komissio ei aikoon haastaa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle toukokuussa 1998. Lausunossaan komissio huomautti, että pääsihteeristö kirjasi kantelijan komissiolle lähettämän 26. syyskuuta 1997 päivätyksen kirjeen vastaanotetuksi 2. lokakuuta 1997. Komission toimival-

taiset osastot tutkivat valituksen ja tulivat siihen tulokseen, ettei ollut syytä rekisteröidä kirjettä valituksena. Pääsihteeristölle ilmoitettiin tästä 29. lokakuuta 1997 päivätyllä kirjeellä, ja PO V lähetti myös vastauksen kantelijalle 6. marraskuuta 1997.

Kantelijan väitteistä, joiden mukaan direktiiviä 77/187/ETY (liikkeen luovutus) oli rikottu ja vuoden 1988 koulutus uudistuksen toteuttaminen johti hänen perusteettomaan irtisanomiseensa, komissio totesi, ettei kyseinen lainsäädäntö ollut mitenkään ristiriidassa direktiivin kanssa. Koulutus uudistuslaki, tarkemmin sanottuna sen 172. luku (henkilökunnan siirtämisvalta) käsittelee koulutus uudistuksia ja tiettyjen henkilöstöryhmien siirtämistä ILEA:n lakkauttamisen vuoksi. Sillä pyritään näin ollen suojelemaan työntekijöiden oikeuksia liikkeenluovutusten yhteydessä. Komissio totesi myös, ettei direktiivin 4 artiklassa kielletä irtisanomisia, joita mahdollisesti joudutaan tekemään organisatoristen syiden vaatiessa muutoksia työvoimassa.

Komissio huomautti, että kiistat, jotka koskevat kriteereitä ja käytännön järjestelyjä sen määrittämiseksi, ketkä työntekijät suorittavat luovutukseen liittyviä tehtäviä, kuuluvat kansallisten elinten lainsäädännön piiriin, erityisesti toimivaltaisten oikeusistuinten ja tuomioistuinten piiriin, ja kantelija voisi viedä tapauksen niiden käsiteltäväksi, jos katsoo sen aiheelliseksi.

Kantelijan väitteestä miesten ja naisten tasa-arvoista kohtelua koskevan direktiivin 76/207/ETY rikkomisesta sekä siitä, että joitakin ILEA:n entisiä työntekijöitä suosittiin, komissio huomautti, että kantelijan toimittamien tietojen perusteella oli selvää, ettei hän viitannut sukupuolen perusteella tapahtuvaan syrjintään, jota direktiivi koskee.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia komission lausunnosta.

Päätös

Väite, jonka mukaan komissio laiminlöi rikkomismenettelyn aloittamisen Yhdistyneitä kuningaskuntia vastaan direktiivien 77/187/ETY ja 76/207/ETY laiminlyönnin vuoksi

1. Kantelijan pääasiallinen väite oli, että komissio ei aloittanut rikkomismenettelyä Yhdistyneen kuningaskunnan

viranomaisia vastaan direktiivien 77/187/ETY ja 76/207/ETY laiminlyönnin vuoksi. Rikkomista hän perusteli sillä, että hänet oli irtisanottu perusteettomasti vuoden 1988 koulutus uudistuksen voimaantulon jälkeen. Komissio huomautti, ettei mainittuja direktiivejä ollut rikottu ja että se oli ilmoittanut kantelijalle 6. marraskuuta 1997 päätöksestään olla käsittelemättä tapausta.

- Oikeusasiamies huomautti, että kantelu koski väitettyä hallinnollista epäkohtaa komission hallinnollisessa menettelyssä käsiteltäessä valitusta siitä, että jäsenvaltio on rikkonut yhteisön lainsäädäntöä (226 artiklan mukainen menettely). Hallintomenettelyn osalta komission tulisi noudattaa sitoumuksia, jotka se on antanut oikeusasiamiehen omasta aloitteestaan suorittaman tutkimuksen yhteydessä⁽¹⁾. Sitoumusten mukaan kantelijalle ilmoitetaan hänen kantelunsa tutkimusten tuloksista sekä siitä, että toimenpiteisiin ei ryhdytä, että aloitetaan rikkomismenettely tai että päätetään lopettaa tapauksen käsittely. Lisäksi päätös tapauksen käsittelyn lopettamisesta ilman toimenpiteitä on tehtävä vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin kantelu rekisteröitiin.
- Kyseisessä tapauksessa ilmeni, että kantelijan 26. syyskuuta 1997 komissiolle lähettämä kirje rekisteröitiin pääsihteeristössä 2. lokakuuta 1997 ja kantelijalle vastattiin 6. marraskuuta 1997. Lisäksi ilmeni, että komissio vastasi 21. tammikuuta 1998 kantelijan toiseen kirjeeseen, jonka hän lähetti puheenjohtaja Santerille 15. marraskuuta 1997 ja jossa hän pyysi tarkistamaan edellistä vastausta.
- Molemmissa vastauksissa komissio ilmoitti kantelijalle, että ilmeistä yhteisön lainsäädännön rikkomista ei ollut tapahtunut, mainitut direktiivit oli pantu täytäntöön Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä ja että kantelijan tulisi siksi kääntyä Yhdistyneen kuningaskunnan sellaisten toimivaltaisten tuomioistuinten puoleen, jotka käsittelevät tämänkaltaisia kiistoja. Komissio ilmoitti kantelijalle myös, että riitatapauksissa kansallinen oikeusistuin, jonka puoleen asiassa on käännytty, voi pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua sovellettavan yhteisön lainsäädännön tulkinnasta.
- Oikeusasiamiehelle antamassaan lausunnossa komissio ilmoitti kantelijalle vielä lisää yksityiskohtia syistä, joiden

⁽¹⁾ 303/97/PD, selostettu Euroopan oikeusasiamiehen 1997 vuosikertomuksessa ss. 261–264 ja katso komission viidestoista vuosikertomus yhteisön oikeuden soveltamisen valvonnasta (1997), Johdanto ss. III-IV (KOM (1998) 317 lopullinen).

vuoksi yhteisön lainsäädäntöä ei ollut rikottu. Miesten ja naisten tasa-arvoista kohtelua koskevan direktiivin 76/207/ETY rikkomisen osalta komissio huomautti, että kantelijan toimittaman tiedon valossa oli selvää, ettei hän viitannut sukupuolen perusteella tapahtuvaan syrjintään, jota direktiivi koskee. Väitteestä, jonka mukaan liikkeenluovutusta koskevaa direktiiviä 77/187/ETY oli rikottu, komissio totesi, että koulutus uudistus, tarkemmin sanottuna sen luku 172 (henkilöstön siirtämisvalta), käsittelee koulutus uudistuksia ja tiettyjen henkilöstöryhmien siirtämistä ILEA:n lakkauttamisen jälkeen. Siten sen tavoitteena on suojata työntekijöiden saamia oikeuksia liikkeenluovutusten yhteydessä.

6. Oikeusasiamies katsoi tämän vuoksi, että komissio kunnioitti 226 artiklan mukaista menettelyä koskevia sitoumuksiaan tapauksen osalta. Hän selvitti kantelijalle syyt, joiden vuoksi komissio päätti olla aloittamatta rikkomismenettelyä Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia vastaan. Komissio toimi siten laillisen toimivaltansa rajoissa, eikä hallinnollista epäkohtaa ilmennyt.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

URAKOITSIJAN TILINTARKASTUS

Päätös kanteluun 568/98/PD Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

T. kanteli Euroopan komissiota vastaan kahden yhtiön puolesta kesäkuussa 1998. Yhtiöt olivat osallistuneet lukuisiin yhteisön rahoittamiin tutkimushankkeisiin vuodesta 1992 lähtien. Osallistuminen ei ollut aiheuttanut minkäänlaisia ongelmia.

Lokakuussa 1996 tilintarkastustuomioistuimien tarkasti kummankin yhtiön tilit. Helmikuussa 1997 se ilmoitti PO XIII:lle, että tilintarkastus oli tuonut esiin ongelmia. Tämän jälkeen komissio tarkasti sopimukset, jotka sillä oli yhtiöiden kanssa. Kävi ilmi, että sopimuksia oli kaikkiaan 17. Ne kuuluivat eri yksiköiden alaisuuteen, ja myös niiden oikeusperusta oli erilainen. Komission petosten vastaisen toiminnan yksikkö UCLAF otti yhtiöiden tapauksen hoitaakseen.

Heinäkuussa 1997 yhtiöille ilmoitettiin, että komission kaikki niille osoittamat maksut jäädytettäisiin. Komissio teki tarkastuksen yhtiöiden toimitiloissa 7–10. lokakuuta. Yhtiöiden edustajia osallistui tarkastukseen. Samoin lokakuussa 1997 komission muut yksiköt kieltäytyivät osallistumasta hankkeisiin, joissa nämä kaksi yhtiötä olivat mukana.

Maaliskuun 10. päivänä 1998 komissio pyysi yhtiöitä toimittamaan todistusaineistoa tarkastuksessa hankitun aineiston lisäksi. Kantelija vastasi kirjeeseen 24. maaliskuuta 1998 päivätyllä kirjeellä. Kantelijan mukaan komissio oli saanut kaikki tarpeelliset tiedot ja komission toimintatapa vahingoitti yhtiöitä.

Tätä taustaa vasten toimitettiin kantelu oikeusasiamiehelle. Kantelijan mukaan komissio oli kohdellut yhtiöitä epäoikeudenmukaisesti. Hän painotti erityisesti seuraavia seikkoja:

- Vaikka yhtiöt olivat tiedottaneet komissiolle yli kuuden vuoden ajan siitä, miten ne toteuttivat sopimuksia, komissio ei ollut reagoinut tietoihin. Siten komissio oli antanut yhtiöille väärän vaikutelman siitä, että asiat olivat kunnossa.
- Komissio oli jäädyttänyt yhtiöille kuuluvia maksuja perusteettomasti kuulematta ensin yhtiöitä.
- Komissio oli perusteettomasti estänyt yhtiöitä osallistumasta hankkeisiin.
- Komissio oli ryhtynyt toimiin kohtuuttoman pitkän ajan kuluttua tarkastuksesta.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin Euroopan komissiolle. Komissio kertoi, että tilintarkastustuomioistuimen suorittamassa tarkastuksessa paljastui merkittäviä epäselvyyksiä yhtiöiden tavassa käsitellä yhteisön varoja. Tämän vuoksi komissio ryhtyi heti varotoimiin, ja yhtiöille kuuluvat maksut jäädytettiin. Komission mukaan sen yksiköiden paikan päällä suorittama tarkastus vahvisti erityisesti seuraavat tilintarkastustuomioistuimen havainnot:

- kustannuselvitykset eivät perustuneet todellisiin kustannuksiin, vaan ne olivat järjestelmällisesti aivan liian korkeita erityisesti henkilöstö- ja yleiskustannusten osalta
- täydentävät asiakirjat ja tiliotteet puuttuivat ja
- sopimusten perusteella yhtiöille lankeavaa yhteisrahoitusvelvoitetta ei ollut noudatettu.

Paikan päällä tehdyn tarkastuksen raportti, joka sisälsi mainitut havainnot, laadittiin 15. toukokuuta 1998, ja siitä tiedotettiin yhtiöille. Niille annettiin mahdollisuus esittää näkemyksensä sekä paikan päällä suoritettujen tarkastusten yhteydessä että myöhemmin. Raportin laatimisen jälkeen komissio alkoi peria perusteettomasti maksettuja summia takaisin.

Kantelijan ensimmäisen väitteen osalta komissio totesi yhteenvedon, että yhtiöiden vuosien aikana toimittamista raporteista ei ilmennyt ongelmia tietojen paikkansapitävyyden osalta. Komissiolla ei siten ollut aikaisemmin syytä ryhtyä tutkimaan yhtiöiden varojen käyttöä. Vasta tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen jälkeen komissio sai aiheen perusteelliseen tutkimukseen, johon sisältyi myös täydentävien asiakirjojen tarkastus. Näitä ei ollut liitetty vuosien aikana toimitettuihin raporteihin.

Kantelijan toisen väitteen osalta komissio totesi, että sen velvollisuutena on suojella yhteisön taloudellisia etuja, jos niitä vastaan ilmenee vakavia sääntöjenvastaisuuksia, kuten tässä tapauksessa. Siten oli perusteltua, että komissio jäädytti yhtiöille tarkoitettuja maksuja asiaa koskevien lisätutkimusten ajaksi. Lisäksi paikan päällä suoritettu tarkastus osoitti sen olevan perusteltua, koska merkittäviäkin jo maksettuja summia täytyi peria takaisin.

Kolmannesta väitteestä komissio totesi, että sillä oli oikeus olla solmimatta lisäsopimuksia kyseisten yhtiöiden kanssa. Lisäksi komissio sanoi, että yhtiöt olivat itse suostuneet vetäytymään kahdesta tulevasta hankkeesta.

Neljännestä väitteen osalta komissio katsoi toimineensa asiassa oikea-aikaisesti ja ilman turhaa viivytyksiä ottaen huomioon juridisen tilanteen monimutkaisuuden ja sen, että yhtiöt eivät toimittaneet lisätietoja. Komissio totesi, että tarkastuksen ja raportin laatimisen välillä komissiossa oli pidetty useita kokouksia koordinoimalla varmistamiseksi.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan. Hän korosti erityisesti, että yhtiöt olivat noudattaneet kaikkia asiaankuuluvia Kreikan lain määräyksiä.

Päätös

1. Tutkimuksen kohde

1.1. Kantelun tehneet yhtiöt olivat mukana 17:ssä komission kanssa solmitussa, yhteisön varoin rahoitetussa sopimuksessa. Noin kuuden vuoden kuluttua tilintarkastustuomioistuimen suoritti tilintarkastuksen yhtiöissä. Tarkastuksen jälkeen komissio jäädytti yhtiöille sopimusten perusteella kuuluvat maksut. Komission petosten vastaisen toiminnan yksikkö suoritti tarkastuksen yhtiöiden toimintiloissa, ja komission mukaan siinä paljastui vakavia sääntöjenvastaisuuksia. Siksi komissio ei halunnut solmia uusia sopimuksia yhtiöiden kanssa ja antoi perintämääräykset voimassa olevien sopimusten puitteissa maksetuista summista. Kantelijan mielestä komission toiminta oli epäoikeudenmukaista ja komissio oli toiminut kohtuuttoman pitkän ajan kuluttua.

Tapauksen taustana oli siis komission ja kyseisten yhtiöiden välinen sopimussuhde, ja kantelija kyseenalaisti periaatteessa komission toimivaltuudet tilanteessa, jossa se on tyytymätön toisen sopimuspuolen toimintaan.

1.2. Näin ollen on muistettava, että Euroopan oikeusasiamies ei pyri selvittämään, ovatko sopimuskumppanit toimineet sopimuksen mukaisesti. Sitä kysymystä voisi käsitellä tehokkaasti vain toimivaltainen tuomioistuin, jolla olisi mahdollisuus kuulla osapuolten perusteluja sovellettavan kansallisen lain osalta ja arvioida kiistanalaisia tosiasioita koskevaa ristiriitaista todistusaineistoa. Yksityisen osapuolen kanssa sopimuskiistaan joutuneen viranomaisen tulisi hyvän hallintotavan mukaisesti kuitenkin aina pystyä esittämään oikeusasiamiehelle aukoton oikeusperusta toimenpiteidensä tueksi ja selvittämään, miksi se uskoo näkökantansa olevan oikeutettu.

2. Epäoikeudenmukainen kohtelu komission taholta

2.1. Ensimmäisessä väitteessään kantelija moitti komissiota siitä, että se ei ollut usean vuoden aikana reagoinut yhtiöiden raporteihin. Komission mukaan sääntöjenvastaisuudet olivat luonteeltaan sellaisia, että komissio ei olisi voinut havaita niitä yhtiöiden sille toimittamien kausiraporttien perusteella. Kantelijalla ei siis komission toimimattomuuden vuoksi ollut syytä uskoa asioiden olevan kunnossa.

Oikeusasiamies katsoi, että komission selvitys toimimattomuudelleen oli perusteltu, eikä sen toiminnassa yhtiöitä kohtaan esiintynyt hallinnollista epäkohtaa.

2.2. Toisen ja kolmannen väitteen mukaan komissiolla ei ollut oikeutta jäädyttää maksuja ja estää tulevia sopimuksia yhtiöiden kanssa. Ilmeni, että komissio pyrki toiminnallaan suojelemaan yhteisön taloudellisia etuja havaittuaan sääntöjenvastaisuuksia, jotka olivat sekä komission että tilintarkastustuomioistuimen mielestä vakavia ja olivat jatkuneet useiden vuosien ajan. On myös syytä huomauttaa, että silloisessa tilanteessa toimenpide lienee ollut perusteltu, koska sen jälkeen komissio lähetti yhtiöille maksujen palautusvaatimukset. Palautettavat summat olivat merkittäviä. Ei vaikuta kohtuuttomalta, että kun komissio joutui omasta mielestään ja tilintarkastustuomioistuimen mielestä vakavien sääntöjenvastaisuuksien kohteeksi, se pyrki rajoittamaan kärsimänsä taloudellisen vahingon laajuutta.

Oikeusasiamies katsoi siksi, että kantelun näissä kohdissa ei esiintynyt hallinnollista epäkohtaa.

2.3. Kantelijan neljännestä väitteestä, jonka mukaan komissio toimi kohtuuttoman pitkän ajan kuluttua, oikeusasiamies huomautti, että komission tarkastuksesta (lokakuu 1997) tutkimuksen tulokset sisältävän raportin laatimiseen (toukokuu 1998) kului noin seitsemän kuukautta. Komission mukaan tämä viive johtui juridisen tilanteen monimutkaisuudesta ja siitä, että yhtiöt eivät toimittaneet lisätietoja. Lisäksi komissiossa pidettiin useita kokouksia koordinoimisen varmistamiseksi.

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että viranomaiset toimivat kohtuullisessa ajassa, jonka kuluessa ne voivat ratkaista tarvittavat asiat. Kohtuullinen aika on määriteltävä kunkin tapauksen olosuhteiden mukaan. Niihin kuuluvat esimerkiksi käsiteltävän tapauksen monimutkaisuus, sen merkitys osapuolille, tarvittavat toimenpiteet ja asiayhteys. Tässä tapauksessa komission tutkimus koski suurta määrää sopimuksia, jotka olivat olleet voimassa useita vuosia ja vaativat useiden komission yksiköiden osallistumista. Tämän lisäksi komissiolla oli kantelijoiden kanssa erimielisyyttä lisätietojen toimittamisesta. Näissä olosuhteissa aika, jonka komissio käytti raportin laatimiseen, ei vaikuta kohtuuttomalta eikä siten merkitse hallinnollista epäkohtaa.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

YHTEISÖN MAIDON MARKKINAJÄRJESTELYYN LIITTYVÄT SAKOT

Päätös kanteluun 619/98/(IJH)GG Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Asetus nro 1001/98 hyväksyttiin 13. toukokuuta 1998 ja julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 14. toukokuuta 1998. Asetuksen 2 artiklan mukaisesti se tuli voimaan seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun se oli julkaistu Virallisessa lehdessä. Siinä säädetään tiettyjä sakkoja, jos ostajat (toisin sanoen meijerit, joille tuottajat toimittavat maitonsa) eivät ilmoita toimituksista kansallisille toimivaltaisille viranomaisille kunkin vuoden toukokuun 14. päivään mennessä.

Kesäkuussa 1998 eräs Italian aluehallinnon jäsen kanteli oikeusasiamiehelle. Hän katsoi EU:n toimineen väärin hyväksyessään asetuksen päivää ennen kuin sitä tuli noudattaa ja julkaistessaan sen samana päivänä, jona sitä tuli noudattaa. Hänen mielestään asetuksen noudattaminen vaarantui huomattavasti sen vuoksi, että Italian kansalliset viranomaiset eivät olleet vielä toimittaneet asiaa koskevia ohjeita ja lomakkeita saksan kielellä.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle.

Lausunnossaan komissio huomautti, että ostajien velvollisuus toimittaa asianmukaiset tiedot kansallisille viranomaisille ennen kunkin vuoden toukokuun 15. päivää perustui asetuksen 536/93 3 artiklan 2 kohdan ensimmäiseen alakohtaan (sitä ei ollut muutettu asetuksella 1001/98). Asetuksen 536/93 3 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädettiin sakoista siinä tapauksessa, että tietoa ei toimitettaisi ajoissa. Maksettava sakko oli sen maksettavan määrän suuruinen, joka peritään, kun toimitusmäärä ylittyy 0,1 prosenttia. Se ei kuitenkaan voinut ylittää 20 000 ecua.

Sakko oli sama riippumatta siitä, toimittiko ostaja tiedot päivän vai kolme kuukautta myöhässä. Komission mukaan tämän ei katsottu olevan tarkoituksenmukaista. Siksi 3 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa muutettiin asetuksella 1001/98. Alakohdan uudessa versiossa säädettiin sama sakko (0,1 prosenttia maitotoimitusten ylityksistä) kuin alakohdan vanhassa-

kin versiossa, mikäli tiedot toimitettiin toukokuun 14. päivän jälkeen mutta ennen kesäkuun 1. päivää. Sen sijaan tapauksissa, joissa tiedot toimitettiin toukokuun 31. päivän jälkeen mutta ennen kesäkuun 16. päivää, kesäkuun 15. päivän jälkeen mutta ennen heinäkuun 1. päivää sekä kesäkuun 30. päivän jälkeen, säädettiin korkeammat sakot. Lisäksi kaikissa tapauksissa säädettiin vähimmäissakot. Asetuksen 1001/98 2 artiklan mukaan vähimmäismääriä sovelletaan kuitenkin vasta vuodesta 1999 lähtien.

Yllä olevan perusteella komissio teki seuraavat johtopäätökset:

1. Asiaa koskevien tietojen toimittamisen määräaika (14. toukokuuta) ei muutettu asetuksella 1001/98.
2. Jos tiedot toimitettiin toukokuun 15. ja 31. päivän välillä, sovellettiin täsmälleen samaa sakkoa kuin asetuksen 536/93 alkuperäisen version mukaan, ainoana poikkeuksena vähimmäissakon säätäminen.
3. Asetuksen 1001/98 2 artiklassa säädettiin nimenomaan, että vähimmäissakkoja sovellettaisiin vasta vuodesta 1999 lähtien.
4. Muutokset eivät siten olleet vaikuttaneet ostajan asemaan, elleivät hänen tietonsa olleet toimittamatta vielä 31. toukokuuta 1998.

Väitteeseen, jonka mukaan toukokuun 14. päivän määräaika oli vaikea noudattaa saksankielisten ohjeiden ja lomakkeiden puuttumisen vuoksi, komissio huomautti, että ostajien tiedonantovelvollisuus oli säädetty asetuksella 536/93 ja sitä oli sovellettu 1. huhtikuuta 1993 alkaen. Kaikkien jäsenmaiden ostajat olivat siten olleet täysin tietoisia määräajasta. Komission näkemyksen mukaan kyseisten ohjeiden ja lomakkeiden saksankielisten versioiden puuttumisen sekä asetuksen 1001/98 säännösten välillä ei voinut olla yhteyttä, koska Italian viranomaisten tuli toimittaa ohjeet ja lomakkeet.

Lopuksi komissio huomautti, että kantelija ei ollut aikaisemmin ottanut siihen yhteyttä hallintoteitse.

Kantelijan huomautukset

Kantelijalta ei saatu huomautuksia komission lausuntoon.

Päätös

1. Tapauksen tutkittavaksi ottaminen

Lausunnossaan komissio kiinnitti huomiota siihen, että kantelija ei ollut aikaisemmin ottanut siihen yhteyttä hallintoteitse. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdassa ⁽¹⁾ korostetaan kuitenkin, että "kantelua ennen on otettava hallintoteitse asianmukaisella tavalla yhteyttä kyseisiin toimielimiin ja laitoksiin". Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että kyseinen tapaus koski yleistä etua (actio popularis), jolloin aikaisemmat hallintoteitse tapahtuneet yhteydenotot eivät ole välttämättömiä.

2. Asetuksen 1001/98 soveltamispäivä

2.1. Kantelija väitti, että asetus 1001/98 hyväksyttiin päivää ennen kuin sitä piti noudattaa ja julkaistiin samana päivänä kuin sitä piti noudattaa (14. toukokuuta). Siten ostajien (toisin sanoen meijereiden, joille tuottajat toimitivat maitoa) olisi vaikea noudattaa velvollisuuttaan toimittaa kansallisille toimivaltaisille viranomaisille tietoja toimituksista 14. toukokuuta mennessä. Komission vastauksen mukaan kyseinen päivä oli säädetty jo asetuksella 536/93, ja vaikka asetuksella 1001/98 muutettiin velvollisuuden rikkomisesta seuraavia sakkoja, ostaja oli samassa asemassa kuin aikaisemmin, elleivät hänen tietonsa olleet edelleen toimittamatta toukokuun 31. päivänä 1998.

2.2. Komissio korosti aivan oikein, että ostajien velvollisuus toimittaa asiaa koskevat tiedot kansallisille viranomaisille kunkin vuoden toukokuun 14. päivään saakka oli säädetty jo vuonna 1993 asetuksella 536/93. Asetuksessa 1001/98 käsitellään vain sakkoja, jotka lankeavat, mikäli määräaika ei noudateta. Sillä ei näin ollen ollut vaikutusta ostajien kykyyn noudattaa tiedonantovelvoitetta, joka heille säädettiin asetuksella 536/93. Näin ollen sillä, että asetus julkaistiin 14. toukokuuta, ei ollut siinä suhteessa merkitystä.

2.3. Kantelu voitaisiin ymmärtää myös niin, että siinä halutaan kyseenalaistaa asetuksessa 1001/98 säädettyjen sakkujen

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin päätös nro 94/262/EHTY, EY, Euratom oikeusasiamiehen tehtävien suorittamista koskevista määräyksistä ja yleisistä ehdoista, 9. maaliskuuta 1994.

soveltamisaika, vaikkei kantelussa tätä suoraan mainita-kaan. Ainakin komissio näyttää tulkinneen kantelun siten, koska se vertasi kummassakin asetuksessa säädettyjä sakkkoja ja käsitteli kysymystä siitä, mistä lähtien uusia sakkkoja sovellettaisiin. Tässä suhteessa komissio totesi aivan oikein, että asetuksessa 1001/98 säädettyjä uusia vähimmäissakkoja sovellettaisiin vasta vuonna 1999 (asetuksen 2 artiklan mukaisesti).

3. Saksankielisten ohjeiden ja lomakkeiden puuttuminen

3.1. Kantelija vetosi siihen, että Italian maitokiintiöasioista vastaavat viranomaiset eivät olleet toimittaneet tarvittavia ohjeita ja lomakkeita saksan kielellä ennen 14. toukokuuta 1998. Komissio vastasi, että asetuksella 1001/98 ei ollut mitään tekemistä toukokuun 14. päivän määräajan kanssa, joka oli säädetty jo asetuksella 536/93, ja että Italian viranomaisten täytyi joka tapauksessa toimittaa ohjeet ja lomakkeet.

3.2. Kuten komissio korosti, ostajien velvollisuus toimittaa kyseiset tiedot kansallisille viranomaisille kunkin vuoden toukokuun 14. päivään mennessä oli säädetty jo asetuksella 536/93. Ostajien täytyi siten olla tietoisia velvollisuudesta ainakin vuodesta 1993 alkaen. Väite saksankielisten ohjeiden ja lomakkeiden puuttumisesta ei vaikuta tähän johtopäätökseen. Vastuu kyseisten ohjeiden ja lomakkeiden toimittamisesta näyttäisi joka tapauksessa olevan Italian viranomaisilla. Oikeusasiamies ei siten voinut tutkia väitettä Italian viranomaisten laiminlyönnistä, koska hänen tehtävänsä on tutkia yhteisön toimielinten tai laitosten toiminnassa ilmeneviä mahdollisia hallinnollisia epäkohtia.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi tapauksen käsittelyn.

KOMISSION TOIMINTA KILPAILUTAPAUKSESSA

Päätös kanteluun 75/99/ME Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Kantelija oli pienyritysten kansallinen edustaja. Yksi hänen edustamistaan yrityksistä, Microwave Ovenware Ltd. (MOL), väitti joutuneensa lopettamaan kaupankäynnin vuonna 1989

toisen yrityksen, norjalaisen Dynopackin toiminnan vuoksi. Toukokuussa 1988 MOL jätti komissiolle valituksen, jonka mukaan Dynopack rikkoi EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklaa (entiset 85 ja 86 artikla). Komissio tutki valituksen mutta ei havainnut EY:n kilpailulain rikkomista. Vuonna 1994 se ilmoitti lopulta MOL:lle, että tapauksen käsittely oli lopetettu.

Kantelija väitti, että MOL yritti monien vuosien ajan saada tietoa ja vastauksia kysymyksiin, jotka liittyivät komissiolle jätettyyn valitukseen. Kantelija totesi, että komissio kieltäytyi antamasta MOL:lle pyydettyjä tietoja ja että se ei käsitellyt tapausta eikä tutkinut toimitettuja asiakirjoja kunnolla. Lisäksi komissio väitti virheellisesti, että Norjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen kaupan ei katsottu olevan jäsenvaltioiden välistä kauppaa EY:n kilpailusääntöjen tarkoittamassa mielessä.

Kantelijan mukaan komissio luovutti MOL:lle vasta syyskuun 1997 tapaamisessa tiedot, joita se oli pyytänyt monien vuosien ajan. Tiedoista ilmeni, että komissio ei käsitellyt valitusta asianmukaisen ja oikean menettelyn mukaisesti. Toukokuussa 1998 komissio myönsi, että Norjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välinen kauppa oli verrattavissa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Siitä huolimatta komissio kieltäytyi ottamasta tapausta uudelleen käsiteltäväksi.

Komissio väitti, ettei se ole tutkiva elin vaan tukeutuu kirjalliseen aineistoon ja että sen hallinnolliset valtuudet ovat riittämättömät. Kantelijan mukaan tämä ei pidä paikkaansa, koska komissiolla on laaja tutkimusvalta erityisesti kilpailulainsäädännön alalla.

Komissio ei myöskään koskaan vastannut kantelijan 21. heinäkuuta 1998 päivättyyn kirjeeseen.

Lisätiedot

Euroopan parlamentin jäsen Elliott kirjoitti komissiolle maaliskuussa 1999 MOL:n tapauksesta ja lähetti kirjeensä kopion oikeusasiamiehelle. Kirjeessään hän kysyi komissiolta seuraavat neljä MOL:n tapaukseen liittyvää kysymystä (yhteenveto):

- Miten komissio oli tutkinut saamansa aineiston oikeellisuudesta ottaen huomioon, että toimitettu aineisto oli MOL:n mukaan virheellistä?
- Elliott lähetti ensimmäistä kysymystä koskevan parlamentin kysymyksen maaliskuussa 1991. Vastauksessaan komissio sanoi, että salassapitosäännökset estivät sitä kommentoimasta. Millä perusteella päätettiin, että tähän sovellettiin ammattisalaisuutta, ja mihin toimiin ryhdyttäisiin väärää todistusaineistoa koskevien väitteiden osalta?

- Komissio väitti, että Dynopackin toiminta ei näyttänyt vaikuttaneen jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tälle tulkinnalle ei esitetty perusteluita. Millä perusteilla päätös tehtiin ja miksi MOL:lle ei ilmoitettu siitä asianmukaisesti?
- Komissio väitti, että MOL ei ollut kyennyt toimittamaan todisteita väitetystä yhteisön lainsäädännön rikkomisesta. MOL väitti kuitenkin, ettei se ollut saanut kunnollista vastausta pyydettyään yksilöimään pyynnöt ja niiden esittämispäivät. Näin ollen komission väite oli virheellinen.
- Elliott pyysi komissiota liittämään mukaan vastaukset edellä mainittuihin kysymyksiin, kun se vastaisi oikeus-asiamiehelle.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnonaan komissio totesi, että Microwave Ovenware Ltd. (MOL) valitti komissiolle vuonna 1988 väittäen kärsineensä tappioita Dynopackin toiminnan vuoksi. Dynopack toimitti MOL:lle aikaisemmin mikroaaltouuneissa käytettäviä tarvikkeita. Vuosina 1988–1993 komission pääosasto IV tutki valitusta ja kävi kantelijan kanssa useita kertoja kirjeenvaihtoa ja epävirallisia keskusteluja. Tämän osoittaa lausuntoon liitetty taulukko, joka kuvaa komission ja MOL:n välistä viestintää ja yhteydenpitoa. Vuonna 1993 komissio kuitenkin lähetti MOL:lle asetuksen 99/63/ETY mukaisen kirjeen, jossa se ilmoitti komission aikovan hylätä valituksen. Komissio ilmoitti kantelijalle kirjeessään, että EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (nykyinen 81 artikla) vaatimus ei täytynyt: asialla ei ollut vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kirjeen jälkeen kantelija ei toimittanut enää lisää todistusaineistoa valituksensa tueksi, ja vuonna 1994 komissio ilmoitti MOL:lle, että tapauksen käsittelyn katsottiin päättyneen.

Vuonna 1997, yli kolme ja puoli vuotta myöhemmin, MOL pyysi, että tapaus otettaisiin uudelleen käsiteltäväksi. Tällöin MOL väitti, että tapauksen käsittelyssä oli esiintynyt hallinnollisia epäkohtia, ja kyseenalaisti väitteen, jonka mukaan asia ei ollut vaikuttanut jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tämän yhteydenoton aikana ilmeni myös, että MOL oli lopettanut kaupankäynnin vuonna 1989. Komissio ilmoitti MOL:lle 16. heinäkuuta 1998 päivätyllä kirjeellä yksityiskohtaisesti, miksi alkuperäistä tapausta ei voitaisi ottaa uudelleen käsiteltäväksi. Kirjeessä komissio viittasi niin sanottuun 6 artiklan mukaiseen kirjeeseen sekä vuonna 1994 lähettämäänsä kirjee-

seen, jossa se ilmoitti MOL:lle, että tapauksen käsittely oli lopetettu. Komissio painotti, että tämän kirjeenvaihdon jälkeen MOL ei toiminut eikä pyytänyt muodollista päätöstä valituksen hylkäämisestä, jolloin MOL olisi voinut viedä asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen. Tapauksen uutta käsittelyä koskevan vaatimuksen osalta komissio korosti, että se merkitsisi vuosina 1988–1993 tapahtuneiden asioiden uutta tutkimusta, ja lisäksi asiat koskivat yritystä, joka oli tällä välin lopettanut kaiken taloudellisen toiminnan. Komissio huomautti, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (T-77/95, SFEI ja muut vastaan komissio, kok. 1997, s. II-1, kohta 57) komissio ei ole velvollinen käsittelemään valituksia, joiden kohteena oleva toiminta on loppunut. Komission johtopäätös oli, että tapauksen käsittelyn aloittaminen uudelleen merkitsisi komission voimavarojen suhteetonta käyttöä yhtenäismarkkinoiden toimintaan kohdistuvaan väitettyyn rikkomukseen nähden. Näin ollen komissio ei katsonut, että yhteisön edut puoltaisivat riittävästi MOL:n valituksen uutta käsittelyä.

Kantelijan 21. heinäkuuta 1998 lähettämää kirjettä komissio piti vahvistuksena siitä, että kantelija oli saanut komission 16. heinäkuuta 1998 lähettämän kirjeen, koska siinä toistettiin samoja argumentteja. Komission mielestä kirje ei vaatinut vastausta.

Komissio korosti, että sillä ei ole samoja mahdollisuuksia kuulla todistajia kuin kansallisilla tuomioistuimilla, ja siksi se ei voi varmistaa muiden osapuolten antamien tietojen oikeellisuutta.

Asiaa käsiteltiin lisäksi kahdessa Euroopan parlamentin jäsen Elliottin komissiolle osoittamassa kirjallisessa kysymyksessä. Elliott kirjoitti myös suoraan Sir Leon Brittanille vuonna 1991 ja sai häneltä vastauksen.

Kantelijan huomautukset

Kantelija käsittelee huomautuksissaan seuraavia asioita (yhteen-veto): Ei ollut mahdollista kommentoida komission lausuntoonsa liittämää kirje- ja vastausluetteloa kokonaisuudessaan, koska siitä puuttui sivu kolme. MOL:n ja komission välillä ei käyty lukuisia epävirallisia keskusteluja. Ei ollut todisteita siitä, että tapausta oli todella käsitelty.

Mitä tulee kysymykseen, oliko asialla vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, komissio katsoi, että kyseinen vaatimus ei näyttänyt täyttyvän. Komissio ei kuitenkaan koskaan selvittänyt, miksi se oli muuttanut näkemystään, eikä komissio vastannut MOL:n tätä koskevaan selvityspyyntöön ennen syyskuun 1997 tapaamista. Vuonna 1998 komissio lopulta myönsi, että Norjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen kaupan katsottiin olevan jäsenvaltioiden välistä kauppaa. Lisäk-

si komission olisi pitänyt selvittää, miksi tapausta alettiin käsitellä EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan (nykyinen 82 artikla) mukaisesti ja miksi sallittiin uusi käsittely EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (nykyinen 81 artikla) mukaisesti, jos vaatimukset täyttävää kauppaa ei ollut.

MOL ei toiminut asiassa vuosien 1994 ja 1997 välillä, koska oli selvää, ettei komissio aikonut vastata sille. Vasta kun ystävät ja lakimiehet ilmoittivat MOL:lle, että komission olisi pitänyt vastata MOL:lle, se otti uudelleen yhteyttä komissioon yritysedustajansa kautta.

Mitä tulee siihen tosiasiaan, että komissio ei ole velvollinen käsittelemään valituksia, joiden kohteena oleva toiminta on loppunut, kantelija esitti lehtiartikkelin, jossa väitettiin, että joissakin tapauksissa komissio toimii toisin.

Komissio ei vastannut 21. heinäkuuta 1998 päivätyyn kirjeeseen, jossa esitettiin uusia asioita – toisin kuin komissio väitti.

Väitteensä vastaisesti komissiolla on tutkimusvaltuuksia neuvoston asetuksen 17 artiklan 14 kohdan perusteella. Kantelija oli siten eri mieltä komission väitteestä, jonka mukaan se ei voi varmistaa sille toimitetun tiedon oikeellisuutta, koska se on vain hallinnollinen elin.

Mitä tulee komission väitteeseen, jonka mukaan se yritti turhaan löytää pitäviä todisteita MOL:n väitteiden tueksi, kantelija kertoi toimittaneensa komissiolle muun muassa laskujen, allekirjoitettujen tilausten, valaehtoisten todistusten, tuonti- ja vientiasiakirjojen sekä pankkiasiakirjojen kopioita. Jos nämä eivät riittäneet todisteiksi, kantelija pyysi komissiota täsmentämään, mikä luokitellaan todisteeksi.

Lopuksi kantelija toivoi komission antavan asianmukaisen vastauksen sekä valitukseen että Euroopan parlamentin jäsen Elliottin esittämään neljään kysymykseen.

Päätös

1. Alkuhuomautukset

Kantelija esitti huomautuksissaan asioita, jotka eivät sisältyneet alkuperäiseen kanteluun. Ne koskivat tiedon ja selvityksen pyyntöä komissiolta mukaan luettuna vastausten saaminen neljään Elliottin esittämään kysymykseen. Oikeusasiamiehen mielestä tutkimusten aloittaminen kantelijan huomautuksissa esitettyistä uusista kohdista ei ollut perusteltua, koska ne eivät koskeneet alkuperäisen kantelun sisältöä vaan olivat pikemminkin pelkkiä tiedonpyyntöjä.

2. *Komission toiminta tapauksen käsittelyn yhteydessä*

2.1. Kantelija väitti, että komissio ei käsitellyt eikä tutkinut tapausta. Lisäksi komissio ei ollut vastannut kantelijan 21. heinäkuuta 1998 päivätyyn kirjeeseen.

2.2. Komissio väitti tutkineensa tapausta vuosina 1998–1993 ja tavanneensa kantelijan useita kertoja, kuten lausunnon liitteenä olevasta taulukosta ilmeni. Lisäksi komission mielestä ei ollut tarpeen vastata 21. heinäkuuta 1998 päivätyyn kirjeeseen, koska siinä ei esitetty uusia asioita.

2.3. Mitä tulee tapauksen käsittelyyn, komissio liitti mukaan taulukon, joka esitti yhteydenpitoa ja tapaamisia MOL:n kanssa, mutta kuten kantelija aivan oikein huomautti, taulukon sivu kolme puuttui. Taulukossa esitettiin kuitenkin vain tärkeimmät tapaukseen liittyvät asiakirjat. Lisäksi tapauksen käsittelyä voitiin hyvin arvioida sekä komission että kantelijan toimittamien asiakirjojen (esimerkiksi kirjeiden kopioiden) avulla. Asiakirjat osoittivat, että komission ja MOL:n välillä käytiin laajaa kirjeenvaihtoa useiden vuosien ajan. Sinä aikana komissio vastasi kantelijalle säännöllisesti. Kirjeiden lukumäärän johdosta komissio ei lähettänyt vastausta tai vastaanottoilmoitusta jokaiseen kirjeeseen. Komissio vastasi kuitenkin aina kun katsoi tämän tarpeelliseksi. Oli myös selvää, että kirjeenvaihto oli säännöllistä. Tämänkaltaisissa kilpailutapauksissa ei sitä paitsi voida vaatia, että kaikkeen valituksen tekijän komissiolle toimittamaan aineistoon reagoidaan, jos kirjeenvaihtoa käydään näin vilkkaasti ja näin pitkän ajan. Oikeusasiamies huomautti myös, että vaikka komission ja kantelijan välillä olikin väärinymmärryksiä ja joitakin käytännön ongelmia, tapauksesta ilmeni, että komissio antoi kantelijalle mahdollisuuden osallistua täysipainoisesti menettelyyn. Lisäksi komissio noudatti kilpailutapauksiin sovellettavaa menettelyä esimerkiksi lähettämällä niin sanotun 6 artiklan mukaisen kirjeen. Mikään ei siis viitannut siihen, ettei komissio olisi käsitellyt tapausta asianmukaisesti.

2.4. Mitä tulee kantelijan väitteeseen, jonka mukaan tapausta ei tutkittu, on syytä muistuttaa, että komissio ilmoitti 5. helmikuuta 1993 päivätyssä 6 artiklan mukaisessa kirjeessään tutkineensa tapauksen perusteellisesti ja olevansa täysin tietoinen siitä. Aineistossa mikään ei viitannut siihen, ettei komissio olisi toiminut ilmoituksen mukaisesti tai tutkinut tapausta asianmukaisesti.

2.5. Kantelijan 21. heinäkuuta 1998 päiväystä kirjeestä oikeusasiamies huomautti, että yleensä kirjeisiin pitäisi vastata. Oikeusasiamiehen tutkiessa kirjeitä ilmeni, että kantelijan 21. heinäkuuta 1998 päivätty kirje sisälsi kysymyksiä siitä, millä perusteella komissio lopetti tapauksen käsittelyn, sekä komission velvollisuudesta antaa selkeää tietoa menettelyn etenemisestä. Mitä tulee komission päätökseen tapauksen käsittelyn lopettamisesta, komissio viittasi 16. heinäkuuta 1998 päivätyssä kirjeessään 5. helmikuuta 1993 päivätyyn 6 artiklan mukaiseen kirjeeseensä, jossa asiaa oli käsitelty perusteellisesti. Komission velvollisuudesta antaa selkeää tietoa oikeusasiamies huomautti, että komissio noudatti kilpailutapauksissa sovellettavaa menettelyä, ja siksi oikeusasiamiehen mielestä ei ollut perusteltua jatkaa kantelun tämän kohdan käsittelyä.

2.6. Näin ollen oikeusasiamies katsoi, että tapauksen tähän kohtaan ei liittynyt hallinnollista epäkohtaa.

3. **Komission lausunto siitä, katsotaanko Norjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välinen kauppa jäsenvaltioiden väliseksi kaupaksi**

3.1. Kantelijan mukaan komissio katsoi aluksi, että Norjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välinen kauppa on EY:n kilpailusääntöjen (EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artikla) kannalta rinnastettavissa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, mutta muutti myöhemmin kantansa virheelliseksi. Vasta vuonna 1998 se oli taas kantelijan kanssa samaa mieltä siitä, että se on rinnastettava jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

3.2. Komissio viittasi 5. helmikuuta 1993 päivätyyn 6 artiklan mukaiseen kirjeeseensä ja totesi, että koska asialla ei ollut vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan vaatimus ei toteutunut.

3.3. Tämän kysymyksen osalta on tarpeen viitata 5. helmikuuta 1993 päivätyyn 6 artiklan mukaiseen kirjeeseen, jossa sanottiin seuraavaa:

”Mitä tulee EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaan, aineistosta ilmenee, että kauppa, johon valituksenne kohteena olevalla toiminnalla on vaikutusta, on Norjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välistä suoraa kauppaa. Tämä ei merkitse sitä, ettei valituksen kohteena oleva toiminta voisi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, mutta ei voida osoittaa, että tapauksella olisi merkittävää vaikutusta kyseiseen kauppaan. Vaikka komissio uskoisikin, että tilanne on vääntämämme mukainen ja että Dynopack ja sen britannialaiset jälleenmyyjät tai tytäryhtiöt ovat ’työntäneet teidät ulos’ Ison-Britannian markkinoilta, ei näin ollen voida todistaa, että yksi EY:n

perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisen tärkeistä edellytyksistä on täyttynyt. Olemme yrittäneet antaa teille kaikki mahdollisuudet osoittaa päinvastaista, minkä vuoksi emme ole lopettaneet tapauksen käsittelemistä aikaisemmin. Meidän on kuitenkin todettava, että ette ole kyenneet antamaan todisteita merkittävstä vaikutuksesta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, vaikka olemme toistuvasti korostaneet, että se on tärkein este valituksen käsittelemiselle.”

3.4. Lukiessaan 5. helmikuuta 1993 päivätyä 6 artiklan mukaista kirjettä kantelija on ilmeisesti ymmärtänyt väärin komission kannan. Kirjeen mukaan komissio ei selvästikään väittänyt, ettei Norjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välistä kauppaa voitaisi koskaan katsoa jäsenvaltioiden väliseksi kaupaksi. Sanamuodolla ”Tämä ei merkitse sitä, ettei valituksen kohteena oleva toiminta voisi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan...” komissio otti pikemminkin päinvastaisen kannan. Ilmeni kuitenkin, että komissio ei katsonut tällä nimenomaisella tapauksella olevan ”merkittävää vaikutusta kyseiseen kauppaan”. Lisäksi aineistossa mikään ei viittanut siihen, että komissio olisi väittänyt, ettei Norjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välistä kauppaa voitaisi pitää jäsenvaltioiden välisenä kauppana. Toisaalta komissio väitti, että tällä nimenomaisella tapauksella ei ollut merkittävää vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

3.5. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että tapauksen tähän kohtaan ei liittynyt hallinnollista epäkohtaa.

4. **Komission tutkimisvaltuudet**

4.1. Kantelijan mukaan komissio väitti virheellisesti, että se ei ole tutkimuselin vaan tukeutuu kirjalliseen aineistoon ja että sen hallinnolliset toimivaltuudet olivat riittämättömät. Kantelijan mukaan tämä ei pidä paikkaansa, koska komissiolla on laajat tutkimisvaltuudet erityisesti kilpailulainsäädännön alalla.

4.2. Komissio totesi, ettei sillä ole samoja keinoja todistajien kuulemiseen kuin kansallisella tuomioistuimella ja että se ei siksi voi varmistaa toisten osapuolten toimittaman tiedon oikeellisuutta.

4.3. Komission tutkimisvaltuuksia määritetään neuvoston asetuksella 17⁽¹⁾ ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöllä. Vaikka komissiolla onkin laajat tutkimisvaltuudet kilpailulainsäädännön alalla, se ei merkitse,

(¹) EYVL 1962 13/204.

että komissiolla on mahdollisuus kuulla todistajia tai valvoa sille toimitettujen asiakirjojen todenmukaisuutta. Asetuksen 17 artiklan 14 mukaan komissiolla on oikeus "vaatia suullisia selvityksiä paikalla". Asetuksen 14 artiklaa sovelletaan kuitenkin komission yrityksen toimitiloissa suorittamiin tutkimuksiin. Lisäksi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä on tunnustettu rajoitettu oikeus kieltäytyä lausunnoista, jotka olisivat vahingollisia antajalleen, niin että yrityksen ei ole pakko vastata kysymyksiin, jos vastaus merkitsi komission tutkimaan rikkomuksen myöntämistä.⁽¹⁾ Lisäksi komissiolla ei ole vakiintunutta oikeutta kutsua todistajia tai pyytää suullisia selvityksiä asetuksen 17 artiklan 14 piiriin kuulumattomissa asioissa.

Vaikka kuka tahansa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan, saa mukaisesti tehdä komissiolle valituksen (asetuksen 17 artikla 3, kohta 2, alakohta b), Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on selvää, että tähän ei sisälly oikeutta saada EY:n perustamissopimuksen 249 artiklan mukaista päätöstä rikkomuksesta tai väitetystä rikkomuksesta.⁽²⁾ Tämäkin viittaa siihen, että komissiolla ei ole velvollisuutta tutkia sille toimitettujen asiakirjojen todenmukaisuutta.

4.4. Ilmeni, että komissio ei rikkonut mitään sitä sitovaa sääntöä tai periaatetta väittäessään, että sillä ei ole samoja keinoja kuulla todistajia kuin kansallisella oikeusistuimella ja että se ei voi varmistaa sille toimitetun tiedon todenmukaisuutta. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että tapauksen tähän kohtaan ei liittynyt hallinnollista epäkohtaa.

5. Uuden käsittelyn epäminen

5.1. Ottaessaan uudelleen yhteyttä komissioon kantelija pyysi ottamaan tapauksen uudelleen käsiteltäväksi. Komissio ilmoitti MOL:lle 16. heinäkuuta 1998 päivättyllä kirjeellä, miksi alkuperäistä tapausta ei voitu ottaa uudelleen käsiteltäväksi. Kirjeessä komissio totesi:

"Viitaten vuonna 1997 esittämämme ja vuonna 1998 vahvistamamme pyyntöön ottaa tapaus uudelleen käsiteltäväksi minun on valitettavasti huomautettava, että siinä pyritään ainoastaan saamaan komissio tutkimaan asioita, joiden väitetään tapahtuneen vuosien 1988 ja 1993 välillä. Esittämämme perustelu on, että mainittuna aikana esitettiin väärää todistusaineistoa. Te itse kuitenkin myönnätte, että väitetty sopimusrikkomus on päättynyt ja että te ette tällä hetkellä harjoita taloudellista toimintaa kyseisellä alalla.

Komissio katsoo, ettei ole tarpeen ryhtyä toimiin sellaisten valitusten suhteen, jotka kohdistuvat päättyneeseen toimintaan (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, tapaus T-77/95, SFEI ja muut vastaan komissio, kok. 1997, s. II-1, kohta 57). Tapauksenne ottaminen uudelleen käsiteltäväksi merkitsi väitetyn sopimusrikkomuksen merkitykseen ja yhteismarkkinoiden toimintaan nähden suhteetonta komission voimavarojen käyttöä. Näin ollen yhteisön edut eivät puolla riittävästi valituksen tutkimisen aloittamista uudelleen."

5.2. Komissiolla on kilpailutapauksissa harkintavaltaa sen suhteen, mihin toimiin se ryhtyy, kunhan se perustelee päätöksensä. Heinäkuun 16. päivänä 1998 päivättyssä kirjeessään komissio selvitti, miksi se ei katsonut tarpeelliseksi ottaa tapausta uudelleen käsiteltäväksi. Syiksi ilmoitettiin ensinnäkin, että MOL oli lopettanut kaupankäynnin, mikä merkitsi, ettei komission tarvinnut tutkia tapausta enempää. Vaikka osoitettaisiinkin, että komissio käsittelee joitakin tapauksia, jotka liittyvät lakkautettuun toimintaan (kuten kantelija väitti), komissiolla on kuitenkin valta päättää, mitä tapauksia se haluaa tutkia. Toiseksi komissio katsoi, etteivät yhteisön edut puoltaneet riittävästi sitä, että tapausta alettaisiin tutkia uudelleen. Komission ilmoittamat syyt tapauksen uudesta käsittelestä kieltäytymisellä näyttävät olevan sopusoinnussa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa. Näin ollen oikeusasiamies katsoi, että komissio toimi oikeudellisen toimivaltansa rajoissa kieltäytyessään ottamasta tapausta uudelleen käsiteltäväksi.

5.3. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että tapauksen tähän kohtaan ei liittynyt hallinnollista epäkohtaa.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettua oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.1.5. EUROOPAN KESKUSPANKKI

YHTEISÖN TOIMIELINTEN KIELISÄÄNNÖT

Päätös kanteluun 281/99/VK Euroopan keskuspankkia vastaan

Kantelu

P. kanteli maaliskuussa 1999 Euroopan oikeusasiamiehelle Euroopan keskuspankista (EKP). Kantelija oli kysynyt pankin

⁽¹⁾ Asia 374/87, ORKEM SA v. komissio, kok. 1989, s. 3283.

⁽²⁾ Asia 125/78, GEMA v. komissio, kok. 1979, s. 3173.

ulkosuhteista vastaavalta johtajalta tohtori Manfred Körberiltä, miksi Euroopan keskuspankin verkkosivuilla on tiedot vain englannin kielellä eikä muilla yhteisön kielillä. Tohtori Körber viittasi vastauksessaan kustannuksiin, joita tietojen esittämisestä kaikilla kielillä syntyisi. Hän totesi myös, että EKP:n verkkosivuilla on linkit kaikkien kansallisten keskuspankkien verkkosivuille, joilla on tarvittavat tiedot muilla kielillä.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelija väitti, että EKP:n tulisi noudattaa samoja kielisääntöjä kuin muidenkin yhteisön toimielinten ja että tietojen esittäminen verkkosivuilla vain englannin kielellä on syrjintää.

Tutkimus

Keskuspankin lausunto

Euroopan keskuspankki totesi lausunnossaan, että verkkosivujen on tarkoitus olla yleisölle suora ja kätevä tiedotuskanava. Useimmat EKP:n asiakirjat laaditaan englanniksi. Englanniksi julkaisemisesta on yleisölle se etu, että ensikäden tiedot saadaan nähtäväksi viipeettä. Jos asiakirjat laaditaan muilla kielillä, ne ovat myös saatavilla verkkosivuilla kyseisillä kielillä. Lisäksi kaikki tärkeät EKP:n julkaisut, kuten kuukausikatsaus ja vuosikertomus, julkaistaan samanaikaisesti kaikilla yhteisön kielillä. EKP tarjoaa myös erikielisiä versioita kansallisten keskuspankkien verkkosivuille vievien linkkien kautta.

EKP:n näkemyksen mukaan sen soveltama ratkaisu on tällä hetkellä perusteltu kompromissi, koska aikataulut ja tehokkuus vaativat sitä samoin kuin budjettirajoitukset. Pankki korosti myös sitä, että se perustettiin vasta vuosi sitten ja että ensimmäiset kantelijan ehdotuksen suuntaiset toimet ovat varmasti nähtävissä ajan mittaan.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia.

Päätös

1. Kantelija väitti, että tietojen tarjoaminen EKP:n verkkosivuilla vain englanniksi on syrjintää. Hänen näkemyksensä mukaan EKP:n tulisi noudattaa samoja kielisääntöjä kuin yhteisön muut toimielimet.

2. EKP selvitti, että useimmat sen asiakirjat laaditaan englanniksi ja julkaistaan sen verkkosivuilla englanniksi, koska se on kaikkein kustannustehokkainta ja asiakirjat saadaan näin julkistetuksi mahdollisimman nopeasti. EKP:n verkkosivuilla on linkkejä kansallisten keskuspankkien verkkosivuille, joilla on tietoja muilla kielillä.
3. Oikeusasiamiehen tietojen mukaan yhteisön oikeuden määräykset kielten käyttämisestä⁽¹⁾ eivät estä yhteisön elintä julkaisemasta yleisenä palveluna verkkosivuilla asiakirjoja niiden laatimiskielellä.
4. Tehokas viestintä edellyttää, että yhteisön toimielimet ja laitokset tarjoavat kansalaisille tietoa mahdollisuuksien mukaan heidän omalla kielellään. EKP:n lausunnosta kävi ilmi, että sen tarkoituksena on kehittää edelleen tiedontarjontaa verkkosivuillaan muilla yhteisön kielillä.

Johtopäätös

Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies katsoi, että Euroopan keskuspankin toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Kansalaisten palvelemisen kannalta voisi olla hyödyllistä, että EKP:n verkkosivuilla selvitettäisiin EKP:n tiedotuspolitiikkaa yhteisön kaikilla kielillä ja että ne sisältäisivät kaiken tärkeän aineiston, erityisesti säädöstekstit, jotka ovat jo olemassa yhteisön kaikilla kielillä.

Huomautus: EKP on nyt lisännyt verkkosivuilleen (<http://www.ecb.int>) säädöskokoelman (compendium) EKP:n oikeudellisista välineistä kaikilla virallisilla kielillä.

3.2. ASIAN KÄSITTELY LOPETETTIIN MUISTA SYISTÄ

3.2.1. EUROOPAN KOMISSIO

TACIS-OHJELMA: KIELTÄYTYMINEN LASKUN MAKSUSTA

Päätös kanteluun 739/98/ADB Euroopan komissiota vastaan

Énergie pour l'Arménie -niminen järjestö kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle 16. heinäkuuta 1998. Järjestö väitti, että

⁽¹⁾ Asetus 1/58 muutettuna, 1958 EYVL 17/385; EY:n perustamisso-
pimuksen 217 artikla.

Euroopan komissio oli kieltäytynyt maksamasta laskua Tacis-ohjelmaan kuuluvan sopimuksen mukaisesta työstä. Kantelu lähetettiin komissiolle lausuntoa varten, ja kantelijalle annettiin mahdollisuus kommentoida sitä. Myös joitakin lisätutkimuksia tehtiin.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan mukaan Euroopan oikeusasiamies ei saa suorittaa tutkimuksia tapauksissa, joissa epäilyksenalaisia väitteitä käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä.

Kantelua koskevien tutkimusten kuluessa kantelija ilmoitti Euroopan oikeusasiamiehelle, että kantelussa esitetyt väitteet ovat oikeuskäsittelyn kohteena belgialaisessa tuomioistuimessa.

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 7 kohdassa määrätään, että kun oikeusasiamiehen on esitettyjä tosiseikkoja koskevan oikeusmenettelyn takia lopetettava kantelun käsittely, kaikkien hänen siihen saakka tekemiensä tutkimusten tulokset arkistoidaan ilman lisätoimenpiteitä.

Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KILPAILUUN KOM/A/12/98 OSALLISTUMISEN EPÄÄMINEN

Päätös kanteluun 867/99/GG Euroopan komissiota vastaan

P. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle heinäkuussa 1999 siitä, että Euroopan komissio epäsi häneltä pääsyn kilpailun KOM/A/12/98 kirjalliseen kokeeseen.

Kantelu välitettiin komissiolle lausuntoa varten. Marraskuussa 1999 komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että kantelija oli aloittanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa oikeudenkäynnin, joka koski hänen kantelussa esittämiään seikkoja.

Koska kantelija oli nostanut kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, oikeusasiamies lopetti kantelun käsittelyn EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan perusteella joulukuussa 1999 kuultuaan kantelijaa tässä asiassa.

Oikeusasiamiehen siihenastisten tutkimusten tulokset arkistoitettiin oikeusasiamiehen ilman lisätoimenpiteitä ohjesäännön 2 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

3.3. TOIMIELIN SOPI ASIAN

3.3.1. EUROOPAN KOMISSIO

KANTELU YHTEISÖN OIKEUDEN RIKKOMISESTA: VÄITE KOMISSIOLLE OSOITETUN VALITUKSEN HUOMIOTTA JÄTTÄMISESTÄ

Päätös kanteluun 245/98/OV Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

P. kanteli helmikuussa 1998 oikeusasiamiehelle ja väitti, että komissio ei ollut ilmoittanut vastaanottaneensa sille osoitettua valitusta, joka koski Kreikan viranomaisten mahdollista yhteisön ympäristölainsäädännön rikkomista.

Kreikassa rekisteröidyn hyväntekeväisyysjärjestön puolesta toimiva kantelija lähetti komissiolle 6. elokuuta 1997 valituksen, jossa väitettiin, että Kreikan viranomaiset rikkoivat yhteisön ympäristölainsäädäntöä rakentamalla padon Amari-jokeen Retimnonin alueella Kreetassa. Kantelija lähetti 27. marraskuuta 1997 asiaa koskevan muistutuksen ja pyysi ilmoitusta valituksen vastaanottamisesta. Koska vastausta ei tullut, kantelija otti puhelimitse yhteyttä komission pääsihteeristöön 5. helmikuuta 1998. Koska vastausta ei tullut, kantelija kirjoitti oikeusasiamiehelle ja pyysi valitustaan koskevan hallintomenettelyn tutkimista.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio myönsi, että P. oli tehnyt valituksen elokuussa 1997 ja lähettänyt muistutuksen 27. marraskuuta 1997. Valitettavan hallinnollisen virheen johdosta kantelijan yhteydenottoa ei kuitenkaan ollut asianmukaisesti kirjattu valitukseksi. Komissio tähdensi, että laiminlyönnin oikaisemiseksi kantelijan kirje oli kirjattu valitukseksi N:o 98/4483 ja että komissio oli lähettänyt 4. kesäkuuta 1998 ilmoituksen sen vastaanottamisesta ja ilmoittanut kantelijalle, että komission yksiköt tutkivat valitusta. Komissio totesi lopuksi, että valitusta käsitellään nyt tavanomaisen menettelyn mukaisesti. Lausunnossaan komissio muistutti mieliin myös alkuperäisen valituksen väitteet, joiden mukaan:

- a) rakennushanketta koskevia kantelijan huomautuksia ei ollut otettu huomioon direktiivin 85/337⁽¹⁾ 6 artiklassa edellytetyllä tavalla, ja
- b) hankkeella olisi kielteisiä vaikutuksia Prasiinan rotkon erityissuojelualueeseen.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksia ei saatu. Kantelija kirjoitti kuitenkin 18. tammikuuta 1998 ja totesi, että hänen valituksensa vastaanotosta ilmoitettiin vain koska oikeusasiamies oli puuttunut asiaan, mutta että kesäkuun 1998 jälkeen komissio ei ollut ottanut häneen yhteyttä. Kantelija viittasi myös siihen, että alkuperäinen valitus oli tehty elokuussa 1997. Hän pyysi oikeusasiamiestä siksi tiedustelemaan valituksen tulosta.

Päätös

Komissio ei ilmoittanut vastaanottaneensa valitusta

1. Kantelija väitti, että komissio ei ollut ilmoittanut vastaanottaneensa hänen 6. elokuuta 1997 lähettämäänsä valitusta eikä ollut vastannut hänen 27. marraskuuta 1997 lähettämäänsä muistutukseen, jossa nimenomaan pyydettiin ilmoitusta valituksen vastaanottamisesta. Komissio totesi, että valitusta ei ollut kirjattu harmillisen hallinnollisen virheen vuoksi. Laiminlyönnin oikaisemiseksi komissio vihdoinkin kirjasi kantelijan kirjeen valitukseksi, ilmoitti sen vastaanottamisesta 4. kesäkuuta 1998 ja ilmoitti kantelijalle, että komission yksiköt tutkivat valitusta. Kirjaamalla valituksen ja ilmoittamalla sen vastaanottamisesta komissio oli siten sopinut asian.
2. Kantelija ilmoitti kuitenkin 18. tammikuuta 1999 päivätyssä kirjeessään oikeusasiamiehelle, että kesäkuussa 1998 saadun vastaanottoilmoituksen jälkeen komission yksiköt eivät ole olleet häneen yhteydessä valituksen johdosta. Kantelija kiinnitti huomiota siihen seikkaan, että komissio oli ilmoittanut valitusta käsiteltävän tavon omaisen menettelyn mukaisesti.

Johtopäätös

Kantelija väitti, että komissio ei ilmoittanut vastaanottaneensa valitusta. Komission lausunnosta ja kantelijan huomautuksista

ilmeni, että komissio oli ryhtynyt toimiin asian selvittämiseksi kantelijan toivomalla tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Mitä tulee edellä olevaan 1.2 kohtaan, oikeusasiamies huomautti, että oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritettua tutkimusta 303/97/PD⁽²⁾ yhteydessä komission omassa lausunnossa todettiin, että valituksen tekijälle olisi ilmoitettava toimenpiteistä, joihin komissio valituksen johdosta ryhtyy. Kantelijan tammikuussa 1999 päivätyssä kirjeestä ilmeni, että hän ei ollut saanut lainkaan tietoa valituksen johdosta käynnistetyistä toimenpiteistä. Oikeusasiamies otaksuu, että komissio pitää kantelijan tilanteen tasalla näiden tapausten yhteydessä omaksumiensa veloitteiden mukaisesti.

BASKIALUEEN VÄKIVALLAN UHRIEN AUTTAMISHANKKEEN RAHOITUS: TAPAUKSEN UUSI KÄSITTELY

Päätös kanteluun 669/98/JMA Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Espanjan baskialueen oikeusasiamies (Arartekon) välitti kesäkuussa 1998 Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun, jonka tekijä oli osoittanut sen kyseiselle instituutiolle erään kansalaisjärjestön puolesta. Kantelun mukaan komissio oli perusteetomasti kieltäytynyt pidentämästä komission yksiköiden (PO IA/A) rahoittaman hankkeen 96/018 (*"Intervención Psicoterapéutica con Víctimas de la Violencia de Origen Político-Ideológico"*) aikataulua.

Vuonna 1996 komissio myönsi 50 000 ecun avustuksen San Sebastianissa toimivalle kansalaisjärjestölle psykologisen avun antamiseksi Espanjan baskialueen poliittisen väkivallan uhreille. Avustus oli määrä maksaa 12 kuukauden aikana syyskuusta 1996 alkaen osana Euroopan yhteisön Ihmisoikeudet ja demokratia -ohjelmaa.

Sovitun jakson lopussa syyskuussa 1997 kansalaisjärjestö luovutti raportin ja pyysi pidentämään jaksoa kuudella kuukaudella. Pyyntö esitettiin myös virallisesti kirjeitse joulukuussa 1997. Komissio katsoi, että pyyntö ei ollut sovittavissa yhteen ohjelman periaatteiden kanssa, koska se oli esitetty vasta alkuperäisen sopimuksen umpeuduttua, eikä sen vuoksi hyväksynyt sitä.

⁽¹⁾ Neuvoston direktiivi 85/337/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1985, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista, EYVL L 175, 5.7.1985, s. 40.

⁽²⁾ Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomus 1997, s. 261.

Kantelija ilmoitti komissiolle myös, että koska kansalaisjärjestö ei tiennyt hankkeen tarkkaa päättymispäivää, se jatkoi aloitettuja tehtäviä (avun antamista terrorismin uhreille). Se oli tämän vuoksi käyttänyt lisäjakson aikana 1 989 020 pesetaa eli enemmän kuin käyttämättä jääneen summan (1 238 765 pesetaa).

Komissio pyysi kansalaisjärjestöä palauttamaan käyttämättömät varat. Yhdistyksen mielestä päätös oli perusteeton eikä siinä otettu riittävästi huomioon hankkeen vaikutuksia baskialueen tärkeisiin kansalaisryhmiin. Tämän vuoksi se jätti kantelun alueelliselle oikeusasiamiehelle, joka välitti tapauksen Euroopan oikeusasiamiehelle.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin Euroopan komissiolle, jonka kommentit olivat yhteenvetona seuraavat:

Komissio selvitti aluksi tapauksen taustaa. Sen mukaan kielteinen päätös johtui varainhoidon voimassa olevista määräyksistä. Hankkeen voimassaolon pidentämispyyntö oli saatu selvästi sopimuksen päättymisen jälkeen eikä sitä näin ollen voitu pitää pelkkänä sopimuksen muutoksena, koska se olisi merkinnyt menojen hyväksymistä jälkikäteen.

Komissio oli pyytänyt kansalaisjärjestöä toimittamaan taloudelliset raportit alkuperäisen sopimusjakson ajalta, jotta voitaisiin määrittää asianmukaisesti käytettyjen varojen tarkka määrä. Lisäksi oli pyydetty palauttamaan käyttämättä jääneet avustusrahat. Komission mielestä tämä oli *"sovellettavaan menettelyyn kuuluvaa julkisten varojen moitteetonta hoitoa"*.

Maaliskuussa 1998 komissio otti tapauksen uuteen käsittelyyn ottaen huomioon, että aikaisemman kannan mukaan olisi peritty takaisin merkittävä summa, jonka kansalaisjärjestö oli käyttänyt sopimusjakson ulkopuolella. Koska palautusvaatimus olisi saattanut asettaa kantelijan kohtuuttomaan tilanteeseen ja koska summat oli lisäksi käytetty hankkeen vaatimuksissa alun perin määriteltyihin tarkoituksiin, komissio tarkisti kantaansa. Se päätti hyväksyä kansalaisjärjestön esittämän kannan ja ilmoitti sille uudesta kannastaan. Komissio liitti vastauksensa riidan ratkaisemista koskevan sopimuslomakkeen, jonka mukaan toinen osapuoli suostuu käyttämään jäljellä olevat varat alkuperäisten ehtojen mukaiseen toimintaan.

Komission ehdotus asian ratkaisemiseksi oli päivätty heinäkuussa 1998, ja sen mukaan syyskuun 1998 loppuun mennessä käytetyt varat hyväksyttäisiin hankkeeseen kuuluviksi.

Kantelijan huomautukset

Komission lausunnosta antamissaan huomautuksissa kantelija ilmaisi aluksi kansalaisjärjestön puolesta kiitollisuutensa siitä, että oikeusasiamies oli ratkaissut asian sitä tyydyttävällä tavalla.

Kantelija esitti myös huomautuksia seuraavista kohdista:

Kansalaisjärjestön ja komission suhteet olivat alusta alkaen olleet vaikeat erityisesti hankkeen tutkimusta koskevan tiedonkeruun osalta. Vaikka kantelija myönsikin olevansa kokematon yhteisön asioissa, hän oli aina tiedottanut komissiolle toiminnasta. Kansalaisjärjestö oli esimerkiksi lähettänyt helmikuussa toimintakertomuksen ennen syyskuussa 1997 annettua lopullista raporttia. Kantelija myönsi lisäksi, että kansalaisjärjestö oli yliarvioinut työmäärän, joka voitaisiin suorittaa alkuperäisen sopimusjakson aikana.

Kehitetyn hankkeen tärkeisiin tavoitteisiin viitaten kantelija pyysi lisäksi oikeusasiamiestä tukemaan kansalaisjärjestön pyyntöä uuden sopimuksen solmimisesta komission kanssa. Koska tämä näkökohta ei sisällynyt alkuperäiseen kanteluun eikä oikeusasiamiehellä näin ollen ollut mahdollisuutta kommentoida sitä, hän ei katsonut tämän uuden näkökohdan käsittelemisen olevan asianmukaista. Lisäksi EY:n perustamis-sopimus valtuuttaa Euroopan oikeusasiamiehen tutkimaan vain mahdollisia hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa. Näin ollen oikeusasiamiehen toimivaltaan ei kuulu toimia välittäjänä yhteisön toimielimeen nähden ja tukea hakemusta taloudellisen tuen saamiseksi tietyille hankkeelle.

Toukokuussa 1999 kantelija kirjoitti uudelleen oikeusasiamiehelle väittäen, että komission vakuutteluista huolimatta avustuksen lopullista maksua ei ollut suoritettu. Oikeusasiamies oli yhteydessä komission asianomaisiin yksiköihin, ja hänelle ilmoitettiin, että pankkisiirto kantelijalle oli jo tehty. Kopio maksutoimeksiannosta välitettiin kantelijalle kesäkuussa 1999.

Päätös

Kantelijan toimittaman tiedon ja Euroopan komission antaman lausunnon perusteella oikeusasiamies tuli siihen tulokseen, että Euroopan komissio oli ratkaissut tapauksen kantelijaa täysin tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

SOKRATES-OHJELMAN APURAHAN TAKAISINMAKSU

Päätös kanteluun 968/98/ME Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

K. kanteli syyskuussa 1998 oikeusasiamiehelle Sokrates-ohjelmaan kuuluvan apurahahakemuksensa käsittelystä ja erityisesti siitä, että Euroopan komissio oli vaatinut apurahan takaisinmaksua.

Julkisen sektorin aikuisoppilaitoksen opettaja K. oli helmikuussa 1996 hakenut komission PO XXII:n Sokrates-ohjelmaan kuuluvaa apurahaa. Apuraha oli tarkoitettu laajentamaan vähän koulutettujen naisten maailmankuvaa antamalla heille mahdollisuuden tavata samassa tilanteessa olevia ihmisiä muista jäsenvaltioista. Apurahan myöntämistä koskevasta päätöksestä olisi pitänyt ilmoittaa kantelijalle kesäkuussa 1996. Vasta syyskuussa 1996 hänelle ilmoitettiin 2 000 ecun suuruisen apurahan myöntämisestä valmistelevien vierailujen tekemiseksi. Raha saapui vasta 8–9 kuukautta myöhemmin, toukokuussa 1997.

Kun raha saapui toukokuussa 1997, kantelijalla oli tenttikii-reitä ja hän joutui lykkäämään hankkeen toteutusta. Sitten kävi ilmi, että ne koulut, jotka keväällä 1996 olivat kutsuneet hänet valmisteleville vierailuille, eivät enää olleet kiinnostuneita hankkeen jatkamisesta. Kantelija kirjoitti siten kahdesti komissiolle ja pyysi, että voisi lykätä vierailua tammikuuhun 1998. Kantelija ei saanut vastausta kirjeisiinsä, minkä hän tulkitsi myönteiseksi vastaukseksi. Tammikuussa 1998 hän matkusti Lontooseen ja käynnisti yhteistyösuhteen Kensington-Chelsea Collegen kanssa.

Maaliskuussa 1998 komissio pyysi kantelijaa maksamaan apurahan takaisin. Kantelija lähetti komissiolle kirjeen, jossa hän selvitti tilanteen ja johon hän liitti mukaan kaikki tarvittavat asiakirjat, mukaan lukien kopion yhteistyösopimuksesta Kensington-Chelsea Collegen kanssa. Sen jälkeen kantelija sai takaisinmaksupyynnön koskevan muistutuksen, jossa pyydettiin välitöntä takaisinmaksua. Kantelija lähetti jälleen kirjeen, jossa selvitetiin tilanne. Seuraavaksi hän sai epäkohteliaan kirjeen, jossa vaadittiin takaisinmaksua. Kirjeessä viitattiin myös siihen, että apurahan maksaminen myöhässä johtui siitä, ettei kantelija ollut lähettänyt pankkiyhteystietojaan. Tämä tieto oli täysin uusi kantelijalle.

Tutkimus**Komission lausunto**

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio selvitti lyhyesti Sokrates-ohjelman päämääriä. Sitten komissio huomautti, että apurahan maksaminen viivästyi syyskuusta 1996 toukokuuhun 1997, kantelija ei lähettänyt komissiolle lainkaan pankkiyhteystietoja eikä hankkeen oikeudellisen edustajan allekirjoitusta. Komissio ilmaisi kuitenkin ymmärtävänsä, että viivytykset olivat aiheuttaneet ongelmia kantelijalle.

Komissio huomautti, että valmisteleva vierailu oli tapahtunut sovitun ajanjakson ulkopuolella ja että vaihtamalla sopimuksessa ilmoitettua yhteistyökumppania kantelija oli päättänyt muuttaa sopimusehtoja yksipuolisesti. Komission mukaan teknisen avun yksikkö oli siten oikeassa vaatiessaan apurahan takaisinmaksua. Teknisen avun yksikkö ei kuitenkaan sulkenut pois mahdollisuutta siitä, että takaisinmaksupyynnön yhteydessä olisi saattanut tapahtua hallinnollisia virheitä. Komissio pahoitteli tapahtunutta ja katsoi, että sen olisi otettava huomioon kantelijan kohtaamat ongelmat. Komissio päätti siten pidentää sopimuksen kattamaa ajanjaksoa siten, että kantelijan suorittama vierailu mahtui ajanjakson sisään.

Komissio muistutti lopuksi, että hakijan on täytettävä sopimusehtojen mukaiset velvoitteensa. Näihin sisältyi kaikkien tietojen antaminen komissiolle yhteistyökumppanin vaihtamisesta sekä loppuraportti. Komissio antaisi sitten lopullisen hyväksynnän hankkeelle.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija esitti seuraavaa:

Kantelija oli tyytyväinen, että teknisen avun yksikkö ei sulkenut pois sitä mahdollisuutta, että apurahan takaisinmaksupyynnön yhteydessä olisi saattanut tapahtua hallinnollisia virheitä.

Kantelija kiisti muuttaneensa sopimusehtoja yksipuolisesti ja viittasi vierailun lykkäämistä pyytäneisiin kirjeisiin, jotka hän oli lähettänyt teknisen avun yksikölle ja siihen, ettei hän saanut vastausta yksiköstä. Kantelija huomautti edelleen, että hänellä

ei ollut missään tapauksessa aikomusta jättää täyttämättä sopimuksen velvoitteita. Hän totesi asian käyvän ilmi 10. kesäkuuta 1998 päiväystä kirjeestä, jossa kantelija suhtautui myönteisesti arviointipyyntöön ja loppuraportin jättämiseen.

Oikeusasiamiehen toimiston ja kantelijan välisessä puhelinkeskustelussa kantelija ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että takaisinmaksupyyntö oli peruttu.

Päätös

Komission pyyntö apurahan takaisinmaksamisesta

Komissio pyysi apurahan takaisinmaksua sillä perusteella, että valmisteleva vierailu oli tapahtunut sovitun ajanjakson ulkopuolella ja että vaihtamalla sopimuksessa ilmoitettua yhteistyökumppania kantelija oli päättänyt muuttaa sopimusehtoja yksipuolisesti. Komissio ei kuitenkaan sulkenut pois sitä mahdollisuutta, että takaisinmaksupyyntöön yhteydessä olisi saattanut tapahtua hallinnollisia virheitä. Komissio päätti siten pidentää sopimuksen kattamaa ajanjaksoa siten, että kantelijan suorittamat vierailut mahtuvat ajanjakson sisään.

Johtopäätös

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten valossa komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KOMISSION LAIMINLYÖMÄ LISÄYS PHARE-SOPIMUKSEEN

Päätös kanteluun 1123/98/IJH Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Komissio sekä Glasgown kaupunginvaltuusto ja Euroopan alueiden ja kuntien liitto solmivat Phare-sopimuksen helmikuussa 1995. Vuonna 1995 vastuuhenkilöt arvioivat, että merkittävä osa hankkeen varoista jäisi käyttämättä. Komission kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen päätettiin käyttämättömien varojen käytöstä. Myöhemmin komissio kertoi vastuuhenkilöille, että sopimukseen täytyisi laatia lisäys, ja sen valmistelu aloitettiin kesäkuussa 1996. Heinäkuussa 1997 komissio hyväksyi virallisesti lisäyksen laatimisen tarpeen ja pyysi kantelijoilta tietoja, jotka toimitettiin komissiolle lokakuussa 1997. Koska komissio ei laatinut lisäystä sopimukseen, kantelijat jättivät oikeusasiamiehelle kantelun lokakuussa 1998.

Tutkimus

Kantelijoiden antamat lisätiedot

Kantelijat ilmoittivat oikeusasiamiehelle helmikuussa 1999, että komissio oli nyt laatinut lisäyksen sopimukseen, joskaan sen mukaisia maksuja ei ollut vielä suoritettu.

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Launnonssa komissio totesi tarkistaneensa kantaansa ja sopineensa kiistan kantelijoiden kanssa.

Kantelijan huomautukset

Oikeusasiamies pyysi kantelijoita kommentoimaan komission lausuntoa, mutta kantelijoilta ei saatu kirjallisia huomautuksia. Kun oikeusasiamiehen toimistosta soitettiin kantelijoille, he vahvistivat, että lisäys oli laadittu ja tapaus oli ratkaistu alkuperäisen kantelun osalta. Kantelijat ilmoittivat lisäksi, etteivät he olleet vielä saaneet lisäyksen mukaisia maksuja, mutta ilmeni, etteivät he halunneet käsitellä maksuasiasia tässä vaiheessa.

Päätös

Kantelu koski sitä, että komissio ei ollut laatinut lisäystä Phare-ohjelmaan. Tutkimuksen kuluessa komissio tarkisti kantaansa ja laati lisäyksen sopimukseen. Kantelijat ilmaisivat tyytyväisyytensä komission toimintaan.

Johtopäätös

Komission lausunnon ja kantelijoiden huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen asian ja siten toiminut kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi tapauksen käsittelyn.

MITÄTÖITYYN KOKEESEEN OSALLISTUNEIDEN EHDOKKAIDEN MATKAKULUJEN KORVAUS

Päätös kanteluun 1288/98/PD Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

S. teki marraskuussa 1998 kantelun Euroopan komissiota vastaan. Komissio järjesti kilpailun KOM/A/11/98 kirjalliset kokeet 14. syyskuuta 1998. Pian kokeiden jälkeen komissio katsoi joutuvansa mitätöimään kokeet erityisesti siksi, että hakijoilta kysyttävistä kysymyksistä oli vuotanut tietoa.

Kantelija osallistui kokeisiin kilpailujen pitopaikassa Düsseldorfissa. Kantelija asui New Yorkissa ja joutui maksamaan matkakustannukset New Yorkista Düsseldorfiin ja takaisin osallistuakseen kokeisiin. Koska kokeet mitätöitiin tämän jälkeen, hän katsoi, että komission tulisi korvata hänen kustannuksensa. Hän otti turhaan yhteyttä komissioon asian vuoksi.

Tätä taustaa vasten hän jätti kantelun Euroopan oikeusasiamiehelle.

Tutkimus

Komission lausunto

Lausunnossaan komissio pahoitteli, että sen oli täytynyt mitätöidä kyseiset kokeet. Lisäksi se selvitti, ettei komissiolla ole normaalisti käytettävissään riittävästi budjettivaroja hakijoiden kustannusten korvaamiseksi. Tilanteen poikkeuksellisen luonteen vuoksi se oli kuitenkin päättänyt korvata hakijoiden matkakustannukset edellyttäen, että he osallistuisivat kokeisiin, jotka pidettäisiin mitätöityjen kokeiden sijaan. Korvauksille oli päätetty enimmäisraja.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksia ei toimitettu, joten oikeusasiamiehen toimisto otti yhteyttä kantelijaan. Kantelija ilmoitti olevansa tyytyväinen komission toimintaan ja kiitti oikeusasiamiestä siitä, että hän oli puuttunut asiaan.

Päätös

Matkakustannusten korvaus

Komission lausunnosta ilmeni, että se oli ryhtynyt toimiin kantelijan pyynnön toteuttamiseksi.

Johtopäätös

Komission lausunnosta ja kantelijan huomautuksista ilmeni, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen asian ja siten toiminut kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

KANTELIJAN LASKUJEN MAKSU

Päätös kanteluun 1331/98/JMA Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

J. lähetti Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun FIAB:n, espanjalaisen liiton puolesta joulukuussa 1998. Kantelun mukaan Euroopan komissio ei ollut maksanut kantelijan kanssa solmimansa sopimuksen (ALR/B7-311/95 138/E3/001) mukaisia summia eikä vastannut kantelijan lukuisiin kirjallisiin pyyntöihin.

Helmikuussa 1998 FIAB allekirjoitti Euroopan komission kanssa Al-Invest ohjelman mukaisen sopimuksen. Sopimuksen ehtojen mukaan kantelijan tuli panna täytäntöön lukuisia aloitteita, jotka liittyivät 2.–3. maaliskuuta 1998 pidettävään Euroopan unionin ja Mercosurin edustajien konferenssiin. Sopimuksen maksut oli määrä suorittaa useissa erissä: 30 % kokonaissummasta tuli maksaa sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, 40 % kokouksen päättyessä ja loput loppukertomuksen hyväksymisen jälkeen.

Vaikka FIAB toimitti kaikki asiaankuuluvat tiedot Euroopan komissiolle, toisen ja kolmannen erän maksuja ei suoritettu. Kantelija otti useita kertoja yhteyttä komission yksiköihin mm. puhelimitse että 17. syyskuuta 1998 päivätyllä kirjeellä. Sopimuspuolille annetut vastaukset heidän maksujensa tilanteen selvittämiseksi eivät väitteen mukaan olleet tyydyttäviä.

Koska tilanne ei parantunut, kantelija kääntyi Euroopan oikeusasiamiehen puoleen FIAB:n puolesta. Kirjeessään hän väitti, että komissio ei ollut maksanut erääntyneitä summia eikä ollut vastannut asianmukaisesti hänen tiedusteluunsa.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin Euroopan komissiolle. Sen lausunto oli yhteenvetona seuraava:

Al-Invest-ohjelmalla autettiin latinalaisen Amerikan yrityksiä perustamaan tukikeskusten verkosto sekä järjestämään erityisalojen tapaamisia ja solmimaan kumppanuuksia. Tässä yhteydessä FIAB teki ehdotuksen kokouksen järjestämisestä siten, että se rahoitettaisiin osittain yksityisistä varoista ja osittain yhteisön varoista. EY:n osuus voisi olla korkeintaan puolet arvioituista kokonaismenoista.

Komissio maksoi ensimmäisen osan rahoitusosuudestaan huh-tikuussa 1998. Toista osaa (40 %) ei maksettu välittömästi, koska komission täytyi ensin hyväksyä FIAB:n toimittaman asiakirjat. Komission mukaan FIAB ei toimittanut kaikkia asiakirjoja ajoissa.

FIAB:n loppukertomus toimitettiin vasta 12. marraskuuta 1998. Se ei kuitenkaan sisältänyt kaikkia olennaisia asiakirjoja, joten komission täytyi muistuttaa kantelijaa muutamaa päivää myöhemmin siitä, että puuttuvien asiakirjojen toimittaminen oli ehto toisen erän ja loppuerän maksamiselle.

Komissio myönsi maksun viivästymisen johtuneen siitä, että sen ulkosuhteiden yksiköt oli uudistettu perusteellisesti vuonna 1998, jolloin oli luotu yhteisön ulkopuolisiin maihin suunnatua yhteisön apua hallinnoiva toimielin (SCR). Arkistojen siirron ja tehtävistä vastaavia henkilöitä koskevien muutosten vuoksi oli aikaisempaa vaikeampaa hallita yli 2 000 hanketta, joihin kyseinen hanke kuului. Näistä ongelmista ja joistakin teknisistä hankaluuksista huolimatta SCR yritti parhaansa mukaan saada kaikki Al-Invest-asiat päätökseen vuoden 1998 loppuun mennessä. Komissio ilmoitti, että tämän sitoumuksen mukaisesti FIAB:n laskut oli jo maksettu.

Mitä tulee väitteeseen, jonka mukaan komission yksiköt eivät vastanneet tyydyttävästi kantelijan toistuviin maksupyyntöihin, komissio katsoi, että sen yksiköt olivat vastanneet parhaan kykynsä mukaan. Lisäksi PO IB -yksikön varapäälikkö oli selvittänyt kantelijalle tilannetta puhelimitse useita kertoja, vaikkei hän ollutkaan vastuussa maksuasioista.

Lopuksi komissio pahoitteli maksujen viivästymistä, vaikka katsoikin yksiköidensä tehneen parhaansa vallitsevissa olosuh-teissa.

Kantelijan huomautukset

Kantelija vahvisti huomautuksissaan, että komissio oli lopulta maksanut erääntyneet summat, ja kiitti oikeusasiamiestä. Kantelija hyväksyi Euroopan komission pahoittelut FIAB:n puolesta. Hän mainitsi myös, että vaikka hänen järjestönsä olisikin voinut vaatia korkoja viivästyneille maksuille, se oli päättänyt olla vaatimatta niitä. Kantelija korosti lisäksi ongelman osoittaneen, että komission menettely on tehotonta ja että tarvittaisiin selkeämmät säännöt. Kantelijan mukaan selkeiden menette-lyohjeiden puuttuessa yhteisön tasolta Euroopan kansalliset eivät tiedä, mitä voivat odottaa EY:n hallinnolta tai kenen puoleen kääntyä.

Kantelijan mielestä EY:n hallinnollisille menettelyille olisi syytä luoda samankaltaiset säännöt kuin ne, joita noudatetaan useissa jäsenvaltioissa.

Päätös

Kantelijan antamien tietojen ja Euroopan komission huomau-tusten perusteella oikeusasiamies tuli siihen tulokseen, että Euroopan komissio oli ratkaisut asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Näin ollen Euroopan oikeusasiamies päätti lopettaa tapauksen käsittelyn.

Lisähuomautukset

Monet oikeusasiamiehelle jätetyt kantelut liittyivät sellaisiin hallinnollisiin epäkohtiin, jotka olisi voitu välttää, jos saatavilla olisi ollut selkeää tietoa yhteisön henkilöstön velvollisuuksista kansalaisia kohtaan. Tämän puutteen korjaamiseksi oikeusasia-mies ryhtyi 11. marraskuuta 1998 omasta aloitteestaan tutki-maan, onko yhteisön eri toimielimissä ja laitoksissa yleisesti saatavilla hyvän hallintotavan säännöstöä virkamiesten suh-teista kansalaisiin (OI/1/98/OV).

VASTAAMATTA JÄTTÄMINEN – ALUEIDENVÄLISET HANKKEET

Päätös kanteluun 19/99/(XD)ADB Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Kantelija lähetti helmikuussa 1996 Euroopan komissiolle kaksi kirjettä kahden järjestön puolesta. Toinen oli osoitettu pääosasto (PO) XIII:lle, ja siinä pyydettiin tietoa komission suoran taloudellisen tuen mahdollisuudesta projekteille, joilla pyrittiin edistämään interlingua-kielen (nykyaikaisen latinan) käyttöä. Toinen oli osoitettu PO XVI:lle, ja siinä ilmoitettiin komissiolle perustettavasta järjestöstä, jonka on tarkoitus toimia "l'Occitanie"-nimisen alueen puolesta (Ranskan, Italian ja Espanjan alueet, joilla puhutaan langue d'oc -nimistä kieltä). Kantelija tiedusteli, miten komissio voisi mahdollisesti auttaa uutta järjestöä.

Kantelija ei saanut vastausta kirjeisiinsä ja otti uudelleen yhteyttä PO XIII:een 24. joulukuuta 1996 ja PO XVI:een 14. marraskuuta 1997. Hän viittasi nimenomaan aikaisempiin kirjeisiinsä. Uusiinkaan kirjeisiin ei vastattu. Kantelijan mielestä komission asenne hänen kahta tärkeää aloitettaan kohtaan oli hyvin kielteinen, joten hän pyysi Euroopan oikeusasiamiestä tutkimaan asiaa.

Tutkimus

Komission lausunto

Euroopan komission lausunto kantelusta oli yhteenvedona seuraava: Pääosasto XIII:lle lähetettyjen kirjeiden osalta komissio myönsi, että ne oli saatu ja välitetty asianmukaisesti yksikön XIII/E/6 entiselle päällikölle. Komissio valitti ja oli hyvin pahoillaan, ettei kunnollista seuranta ollut suoritettu, ja painotti, että vastaamatta jättäminen johtui hallinnollisista ongelmista, jotka eivät missään nimessä merkinneet kielteistä asennetta kantelijan asioita kohtaan. PO XIII:n yleisen uudelleenjärjestelyn jälkeen yksikön XIII/E/6 tehtävät oli siirretty yksikölle XIII/E/4, joka laati vastauksen kantelijan kirjeisiin 22. maaliskuuta 1999.

Pääosasto XVI:lle osoitettujen kirjeiden osalta komissio pahoitteli, ettei kantelijalle ollut lähetetty asianmukaista vastausta. Tämä ei komission mukaan missään nimessä merkinnyt kielteistä asennetta l'Occitanie-alueen kulttuuria kohtaan. Komissio arveli, että PO XVI:n käsittelemä suuri työmäärä voisi selittää vastaamatta jättämisen, mutta se ei kuitenkaan ollut puolustus. Oikeusasiamiehelle antamassaan lausunnossa komissio selvitti, että kantelijan hankkeelle voitaisiin myöntää rahoitusta vain yleisen tarjouspyyntömenettelyn jälkeen. Vuosina 1996–1998 kaksi kolmasosaa tarjouspyynnöistä tuli kohdistaa siten, että Keski-Euroopan maat voivat osallistua niihin. Sen sijaan vuosina 2000–2006 kansainvälisiä yhteistyöohjelmia rahoitetaan Interreg-ohjelman kautta.

Kantelijan huomautukset

Euroopan oikeusasiamies välitti komission lausunnon kantelijalle ja pyysi esittämään huomautuksia. Kantelija ei lähettänyt huomautuksia.

Syyskuun 1. päivänä 1999 Euroopan oikeusasiamiehen toimisto otti puhelimitse yhteyttä kantelijaan. Tämä ilmoitti Euroopan oikeusasiamiehelle, että hän oli todellakin saanut PO XIII:lta kirjeen ja myös useita tarjouspyyntöjä, jotka olisivat todennäköisesti kiinnostavia hänen järjestönsä kannalta.

Kantelija kiitti oikeusasiamiestä hänen toiminnastaan ja kertoi olevansa täysin tyytyväinen komissiolta saamaansa tietoon, vaikka pahoittelikin sattuneita viivästyksiä.

Päätös

Tiedusteluun vastaamatta jättäminen

1. Kantelija otti yhteyttä Euroopan komission kahteen eri osastoon ja pyysi tietoa, jota hän ei kahdesta muistutuksesta huolimatta saanut.

2. Euroopan oikeusasiamiehen puututtua asiaan komissio myönsi, että vastaamatta jättäminen johtui hallinnollisista ongelmista, pahoitteli sitä ja ryhtyi toimiin ratkaistakseen asian. Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle saaneensa viivästyneet mutta täysin tyydyttävät vastaukset pyyntöihinsä sekä useita tarjouspyyntöjä, jotka olivat kiinnostavia hänen järjestönsä kannalta.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettua oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella ilmeni, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen asian ja siten toiminut kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

VÄITE MAKSUN LAIMINLYÖNNISTÄ

Päätös kanteluun 478/99/IP Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

A. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle huhtikuussa 1999 Euroopan komissiota vastaan siitä, että PO X oli jättänyt maksamatta 100 € hänen osallistumisestaan tarjouskilpailuun nro PR – AMI/96-08 vuonna 1997.

Kantelija esitteli hankkeen euron edistämisskampanjaksi, jonka Euroopan komissio käynnisti tarjouskilpailun nro PR – AMI/96-08 perusteella. Tarjouspyynnön kohdan 2.5 mukaan kaikille hakijoille maksettaisiin 100 € heidän osallistumisestaan riippumatta valintaprosessin tuloksesta.

Huolimatta mainitusta määräyksestä ja useista yhteydenotoista komission yksiköihin A. ei saanut maksua. Siksi hän kanteli huhtikuussa 1999 oikeusasiamiehelle siitä, että komissio oli jättänyt maksamatta kyseisen summan.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle, joka totesi lausunnossaan, että maksu suoritettiin lopulta kesäkuussa 1999.

Komissio selvitti, että pitkä viivästys johtui toisaalta siitä, että kantelijan ilmoittamat pankkiyhteystiedot olivat virheellisiä, ja toisaalta siitä, että kantelijan pankki kieltäytyi aluksi ottamasta vastaan euromääräistä maksua.

Komissio kertoi lisäksi, että sen yksiköiden ja kantelijan välillä oli käyty vilkasta kirjeenvaihtoa ongelman ratkaisemiseksi. Kun tarkat pankkiyhteystiedot oli saatu helmikuussa 1999, täytyi aloittaa uusi menettely maksun suorittamiseksi. Sen vuoksi 100 euron summa voitiin maksaa vasta kesäkuussa 1999.

Kantelijan huomautukset

Oikeusasiamies pyysi kantelijaa kommentoimaan komission lausuntoa. Kirjallisia huomautuksia ei saatu. Oikeusasiamiehen toimiston ja kantelijan välisessä puhelinkeskustelussa kantelija kuitenkin vahvisti, että maksu oli suoritettu kesäkuussa 1999, ja hän oli siihen tyytyväinen. Lisäksi kantelija kiitti oikeusasiamiestä hänen yrityksistään ratkaista asia tyydyttävällä tavalla.

Päätös

Kantelijan antamien tietojen ja Euroopan komission antaman lausunnon perusteella kävi ilmi, että komissio oli ratkaissut asian kantelijaa täysin tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

MATKAKULUJEN KORVAUKSEN VIIVÄSTYMINEN

Päätös kantelusta 500/99/ADB Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Euroopan komissio oli kutsunut kantelijan satunnaisesti osallistumaan asiantuntijana Brysselissä pidettäviin kokouksiin. Komissio korvasi kantelijan matkakustannukset, mutta hän piti prosessia kohtuuttoman pitkänä. Esimerkiksi erään korvauksen maksua hänen täytyi odottaa seitsemän ja puoli kuukautta. Kantelija otti asian vuoksi yhteyttä komission virkamiehiin ja Euroopan parlamentin jäseniin ilmaistakseen tyytymättömyytensä. Hän jopa kieltäytyi osallistumasta erääseen kokoukseen ongelman vuoksi.

Koska kantelijalle kerrottiin toistuvasti, että viivästykset olivat osa "järjestelmää", hän katsoi, että uudistus olisi tarpeen, ja pyysi Euroopan oikeusasiamiestä tutkimaan asiaa.

Tutkimus

Komission lausunto

Euroopan komission lausunto kantelusta oli yhteenvetona seuraava:

Komission yksiköiden tavoitteena on korvata komission järjestämiin kokouksiin osallistuvien asiantuntijoiden matkakustannukset 60 päivän kuluessa. Kokouksen järjestämisestä vastaavan pääosaston (PO) tulee kyseisen ajan kuluessa koota asiantuntijoiden pankkiyhteystiedot. Pääosasto IX:n tulee määrittää korvattavat summat ja pyytää niiden maksua. PO XX:n tulee antaa valtuutus maksuihin ja PO XIX:n tulee suorittaa ne.

Komissio vaihtoi tietokonepohjaisen maksujärjestelmänsä uuteen (Sincom 2) vuoden 1998 loppuun mennessä. Tämä suuri muutos, jonka tarkoitus oli nopeuttaa korvausmenettelyä, aiheutti ongelmia ja viivästyksiä, jotka ratkaistiin lopulta maaliskuussa 1999 mutta jotka saattoivat vaikuttaa kantelijan asian käsittelyyn. Lisäksi komissio korosti, että kantelijan kärsimät viivästykset pahenivat, koska hän ei toimittanut olennaisia tietoja ajoissa.

Tästä huolimatta komissio pahoitteli tapahtunutta ja sanoi pyrkivänsä päättäväisesti välttämään vastaavat tilanteet.

Kantelijan huomautukset

Euroopan oikeusasiamies välitti Euroopan komission lausunnon kantelijalle ja pyysi esittämään huomautuksia. Kantelija ilmaisi 18. elokuuta 1999 päivätyssä vastauksessaan tyytyväisyytensä Euroopan oikeusasiamiehen toimintaan. Lisäksi hän ilmaisi tyytyväisyytensä komission pyrkimykseen parantaa korvausjärjestelmää ja korosti, että hänen oikeusasiamiehelle tekemänsä kantelun tarkoitus oli kiinnittää huomio yleiseen ongelmaan keskittymättä hänen erityistapaukseensa.

Kantelija kiisti kuitenkin komission väitteet siitä, että hän olisi toimittanut korvauksia varten tarvittavat tiedot myöhässä. Hän kertoi noudattaneensa hyvässä uskossa vanhan korvausjärjestelmän mukaista menettelyä, eivätkä komission virkamiehet olleet vastustaneet tätä. Myöhemmin hänelle ilmoitettiin, että menettelyä oli muutettu, ja häntä pyydettiin uudelleen toimittamaan tietoja, minkä hän tekikin heti. Kantelija katsoi tämän vuoksi, että komissio oli kokonaan vastuussa viivästyksestä.

Päätös

Matkakustannusten korvausten viivästyminen

1. Komissio kutsui kantelijan toisinaan osallistumaan asiantuntijana Brysselissä järjestettäviin kokouksiin. Hän kante-

li komissiota vastaan, koska hänen matkakustannustensa korvaukset viivästyivät. Kantelija halusi parannusta korvausjärjestelmään. Komissio selvitti, että se oli sitoutunut parantamaan järjestelmää ja että kantelijan tapauksessa sattuneet viivästykset johtuivat juuri uuden järjestelmän käyttöönottoon liittyvistä vaikeuksista.

2. Oikeusasiamies pani merkille, että komissio oli sitoutunut maksamaan matkakustannusten korvaukset 60 päivän kuluessa ja että se pahoitteli häiriötä, joka johtui uuden, tehokkaamman kirjanpitojärjestelmän käyttöönotosta.
3. Kantelija oli ilmaissut tyytyväisyytensä komission pyrki- myksiin parantaa korvausmenettelyään ja ilmoitti oikeus- asiamiehelle, että hänen kantelussaan mainittu maksun viivästymisen erityistapaus oli tarkoitettu vain esimerkiksi järjestelmän huonosta toiminnasta. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, ettei ollut tarvetta tutkia asiaa tarkemmin.

Johtopäätös

Euroopan komission lausunnosta ja kantelijan huomautuksista ilmeni, että komissio oli ryhtynyt toimiin ratkaistakseen asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.4. SOVINTORATKAISUT

3.4.1. EUROOPAN KOMISSIO

ALUEKOORDINAATTORIN TÄYSIMÄÄRÄINEN PALKKIO KOR- KOINEEN

Päätös kanteluun 955/97/IJH Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Euroopan parlamentin jäsen McGowan kanteli syyskuussa 1997 herra M:n puolesta. Kantelun mukaan olennaiset tosiasiat olivat seuraavat: M. nimettiin marraskuussa 1995 toimimaan Euroopan unionin pitkäaikaisena tarkkailijana palestiinalais- neuvoston vuoden 1996 vaaleissa. Pitkäaikaisena tarkkailijana hänelle tarjottiin päiväpalkkiota. Kun hän saapui Itä-Jerusalemiin, Euroopan unionin vaalitarkkailuyksikön varajohtaja pyysi häntä toimimaan aluekoordinaattorina ja tarjosi hänelle

asianmukaisen korvauksen vastuusta. Kantelija hyväksyi tar- jouksen ja työskenteli aluekoordinaattorina siihen saakka, kun tehtävä päättyi helmikuussa 1996. Kun hän pyysi komissiota maksamaan hänelle koordinaattorin tehtävän mukaisen palk- kion, komissio kuitenkin kieltäytyi lisämaksusta.

Kantelijan mukaan komission tuli maksaa hänelle koordinaat- torin ja pitkäaikaisen tarkkailijan päiväpalkkioiden erotus, joka oli hänen laskujensa mukaan 4 073 punttaa.

Tutkimus

Komission lausunto

Lausunnossaan komissio totesi, että Palestiinan vaalien tarkkai- lu ei ole komission alaista Euroopan yhteisön toimintaa vaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.3 artiklan mukaista neuvoston hyväksymää yhteistä toimintaa, joka kuuluu yhteis- en ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan.

Yhteisen toiminnan rahoitus Euroopan yhteisön yleisestä ta- lousarviosta oli komission tehtävä. Komissio myönsi näin ollen tarvittavat varat ja hoiti yhteisen toiminnan taloutta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.11 artiklan ja EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan mukaisesti. Palkoista, päiväpalkkioista ja muista tarkkailijoille maksettavista taloudel- lisista korvauksista päättivät kunkin maan hallitus sekä neuvos- to. Aluekoordinaattorien nimittäminen tai heidän työnsä talou- dellisten ehtojen yksipuolinen määrittäminen ei kuulunut komission toimivaltaan eikä se myöskään ollut toiminut niin.

Komission mukaan sillä ei ollut tietoa sopimuksista, jotka kantelija oli tehnyt Euroopan unionin vaalitarkkailuyksikön (EEU:n) varajohtajan kanssa. Tämä ei ollut komission virkamies eikä muutenkaan edustanut komissiota. EEU:lla ei ollut missään tapauksessa valtaa nimittää aluekoordinaattoreita, koska sellai- nen nimitys olisi kuulunut neuvostolle. Komissio ei näin ollen voinut omasta aloitteestaan suostua kantelijan lisämaksuvaati- mukseen, mutta se oli valmis välittämään asian neuvostolle päätöstä varten.

Kantelijan huomautukset

Kantelijan huomautuksissa todettiin yhteenvedona, että komis- sion lausunnossa selvitetty EEU:n toimivallan rajoitukset eivät tuolloin olleet kantelijan tiedossa. EEU:n varajohtaja oli vakuut- tanut hänelle hyvässä uskossa, että hänelle maksettaisiin korvaus koordinaattorina toimimisesta ja oli hämmentynyt, kun ei pystynyt täyttämään sitoumustaan tehtävän päättyessä.

Lisätutkimukset

Oikeusasiamies kirjoitti komissiolle 9. syyskuuta 1998 hyväksyvänsä komission ehdotuksen, jonka mukaan kantelu välitettiin neuvostolle. Hän pyysi komissiota ilmoittamaan neuvoston vastauksesta 31. lokakuuta 1998 mennessä. Komissio välitti 15. lokakuuta 1998 oikeusasiamiehelle kopion kirjeestä, jonka sen yksiköt olivat lähettäneet neuvostolle 14. lokakuuta 1998 ja jossa pyydettiin neuvostoa käsittelemään asiaa sopivaksi katsomallaan tavalla ja ilmoittamaan komissiolle tuloksesta.

Koska oikeusasiamies ei saanut enempää tietoa komissiolta eikä neuvostolta, hän kirjoitti komissiolle uudestaan 1. maaliskuuta 1999 ja pyysi sitä ilmoittamaan, mitä tuloksia oli syntynyt sen yhteydenotosta neuvostoon. Komissio vastasi 20. maaliskuuta 1999 liittäen mukaan kopion yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan neuvoston jäsenten vastausluonnoksesta. Liitteeseen sisältyivät seuraavat johtopäätökset:

"1. Syyskuun 25. päivänä tehdyssä neuvoston päätöksessä (95/403/YUTP, EYVL L 238, 6.10.95, s. 4) sanotaan nimenomaan, että Euroopan unionin vaalitarkkailuyksikön jäseniltä edellytetään 'tarvittaessa' valmistelevaa työtä, josta heidät palkitaan asianmukaisesti (vrt. liite I, kohta 6). Jos siis voidaan vahvistaa, että M. tosiasiaa suoritti määräaikaisesti yksikön johtajan tai varajohtajan pyynnöstä sellaisia tehtäviä, neuvosto katsoo, ettei [kantelijan] tarvitse osoittaa erityistä nimitystä.

2. Vaalitarkkailuyksikön johtaja ja varajohtajat edustavat puheenjohtajavaltiota sen käyttäessä SEU:n J.5 artiklan 2 kohdan mukaista toimivaltaansa. Heidän päätöksensä ja toimiaan on pidettävä YUTP:n mukaisen toimenpiteen toteuttamisena pätevän toimivallan delegoinnin pohjalta. Jos tosiasioiden tarkastelun perusteella – mikä ei kuulu neuvoston tehtäviin – ilmenee, että kyseinen toimivalta on ylitetty käsiteltävänä olevassa tapauksessa, tämän ei pitäisi tapahtua kolmannen osapuolen, kuten [kantelijan] kustannuksella."

Lisäksi komissio huomautti, ettei se ollut saanut valtuuksia, ohjeita eikä määrärahoja kantelijalle maksamiseen.

Yritettyään turhaan saada puhelimitse ja sähköpostitse tietoa neuvoston yksiköistä oikeusasiamies kirjoitti neuvoston pääsihteerille 30. huhtikuuta 1999 pyytäen vahvistamaan edellä mainitun vastausluonnoksen ja antamaan tietoa menettelystä, jolla kantelijalle mahdollisesti maksettaisiin. Neuvosto ilmoitti oikeusasiamiehelle 25. toukokuuta 1999 päivättyllä

kirjeellään, jonka tämä sai 21. kesäkuuta 1999, että neuvosto oli hyväksynyt lausuntoluonnoksen virallisesti 30. maaliskuuta 1999. Kirjeessä sanottiin lisäksi, että perustamissopimuksen tätä koskevien määräysten mukaan neuvoston taloudelliset valtuudet rajoittuvat siihen, että se voi päättää tietyn summan maksamisesta yhteisön talousarviosta, kun taas talousarvion toteuttaminen kuuluu komissiolle. Neuvosto oli lähettänyt kirjeen kopion komission pääsihteeristölle, koska se halusi nopeuttaa asian käsittelyä ja koska tapauksessa näyttää sattuneen väärinkäsitys neuvoston ja komission välillä.

Oikeusasiamiehen toimisto otti tämän jälkeen puhelimitse yhteyttä komission pääsihteeristöön ja pyysi, että komission yksiköt ryhtyisivät toimenpiteisiin asian ratkaisemiseksi ennen heinäkuun 1999 loppua.

Heinäkuun 16. päivänä 1999 kantelija välitti oikeusasiamiehelle kopion kirjeenvaihdostaan komission yksiköiden kanssa. Siitä ilmeni, että komissio oli käsitellyt asiaa sopimuskiistojen ratkaisumenettelynsä avulla ja suostunut maksamaan kantelijalle hänen vaatimansa koko summan korkoineen. Kantelija katsoi, että asiassa on päästy häntä tyydyttävään lopputulokseen.

Päätös

1. Kantelija oli saanut päiväpalkkion toimimisesta Euroopan unionin tarkkailijana Palestiinan vaaleissa vuosien 1995 ja 1996 aikana. Tosiasiaa hän oli Euroopan unionin vaalitarkkailuyksikön pyynnöstä hoitanut aluetarkkailijan tehtäviä. Kantelijan mielestä komission tuli maksaa hänelle hänen saamansa päiväpalkkion ja aluekoordinaattorille maksettavan palkkion välinen erotus.
2. Euroopan unionin vaalitarkkailuyksikön toiminta toteutettiin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvana neuvoston yhteisenä toimintana. Komissio hoiti yhteisen toiminnan talouden.
3. Neuvosto hyväksyi periaatteen, jonka mukaan kantelijalle tulee maksaa työstä, jonka hän on tosiasiaa suorittanut Euroopan unionin vaalitarkkailuyksikön pyynnöstä.
4. Tämän jälkeen komissio suostui maksamaan kantelijan vaatiman koko summan korkoineen. Kantelija katsoi, että asiassa oli päästy häntä tyydyttävään lopputulokseen.

Johtopäätös

Oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella ilmeni, että kantelelussa oli päästy komission ja kantelijan väliseen sovintoratkaisuun. Oikeusasiamies lopetti siksi tapauksen käsittely.

3.5. OIKEUSASIAMIEHEN KRIITTINEN HUOMAUTUS

3.5.1. EUROOPAN PARLAMENTTI

KILPAILUSSA HYLÄTYKSI TULEMISEN PERUSTEET

Päätös kanteluun 466/97/PD Euroopan parlamenttia vastaan

Kantelu

P. kanteli oikeusasiamiehelle toukokuussa 1997 osallistumisestaan Euroopan parlamentin vuonna 1995 järjestämään kilpailuun PE/81/A saksankielisten hallintoavustajien palvelukseen ottamiseksi. Kantelija haki tähän kilpailuun ja läpäisi kokeen. Häntä ei kuitenkaan otettu varallaolueluettelon, koska kilpailuilmoituksessa määrättiin, että vain kymmenen parasta hakijaa otetaan luettelon. Kantelija ei ollut kymmenen parhaan hakijan joukossa. Asiasta tiedotettiin hänelle kirjeellä.

Tästä seurasi kantelijan ja parlamentin välinen kirjeenvaihto. Tässä kirjeenvaihdossa kantelija esitti, että hän haluaa tutustua koepapereihinsa ja tietää perusteet siihen, miksi hän oli epäonnistunut kilpailussa. Kolmanneksi kantelija esitti, että häntä on syrjitty. Syrjintävaihteen taustalla oli seuraavat seikat: Kilpailun valmisteluajana Saksan viranomaiset ottivat yhteyttä Euroopan parlamenttiin tiedustellakseen, olisiko parlamentti valmis liittämään kilpailuilmoituksen tiedotuslomakkeen. Tässä lomakkeessa annettiin tietoja seminaareista, joihin hakijat voisivat osallistua valmistautuakseen kilpailuun. Seminaarien järjestäjinä oli kaksi saksalaista Eurooppa-asioiden instituuttia. Koska kantelija ei saanut tätä tiedotuslomaketta, hän katsoi joutuneensa syrjinnän kohteeksi.

Vastauksissaan kantelijan kirjeisiin Euroopan parlamentti ilmoitti hänen eri kokeissa saavuttamansa pisteet. Euroopan parlamentti ei kuitenkaan antanut kantelijan tutustua koepapereihinsa eikä antanut täsmällisempiä syitä siihen, miksi tämä ei menestynyt kilpailussa. Molemmissa tapauksissa Euroopan parlamentti nojasi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jossa parlamentin käsityksen mukaan tode-taan, ettei kyseisiä tietoja voida antaa loukkaamatta valintalautakunnan neuvottelujen luottamuksellisuutta. Väitetyn syrjinnän suhteen parlamentti totesi tehneensä kaiken voitavansa asiaankuuluvan tiedon välittämiseksi, jotta taattaisiin hakijoiden yhtäläinen kohtelu.

Esitetyn johdosta kantelija laati kantelun Euroopan oikeusasiamiehelle. Kantelussaan hän väitti Euroopan parlamentin toiminnassa oli ilmennyt hallinnollinen epäkohta, koska

- kantelija ei saanut tutustua koepapereihinsa,
- parlamentti ei ilmoittanut kantelijalle kilpailussa hylätyksi tulemisen syitä ja
- kantelija joutui syrjinnän kohteeksi.

Ensimmäisen väitteensä tueksi kantelija esitti, että kansallisen lainsäädännön mukaan hakijalla on tavallisesti oikeus saada itseään koskevia tietoja. Toisen väitteensä tueksi kantelija esitti, että hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että hallinto perustelee päätöksensä kyseessä olevan asian kaltaisissa tapauksissa.

Kolmannen väitteensä tueksi kantelija esitti, että Euroopan parlamentti ei ollut varmistanut, että kaikki hakijat vastaanottivat kyseisen lomakkeen. Hän totesi muun muassa ottaneensa yhteyttä yhteisön tiedotustoimistoihin Saksassa – sekä komission että parlamentin toimistoihin – eikä niissä tiedetty mitään kyseisestä lomakkeesta. Koska kantelija ei saanut tiedotuslomaketta, hänellä oli huonommat mahdollisuudet menestyä kilpailussa. Hän oli siten joutunut syrjityksi muihin hakijoihin verrattuna.

Tutkimus

Parlamentin lausunto

Kantelu välitettiin Euroopan parlamentille. Lausunnossaan parlamentti pitäytyi kannassaan, jonka se oli ilmoittanut kantelua edeltäneessä kirjeenvaihdossa kantelijan kanssa.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kannassaan.

Lisätutkimukset

Tutkittuaan huolellisesti parlamentin lausunnon ja kantelijan sen suhteen esittämät huomautukset oikeusasiamies pyysi Euroopan parlamentilta tarkempia tietoja menettelystä, jota parlamentti noudattaa sen varmistamiseksi, että kaikki hakijat saavat tiedotuslomakkeen. Lisäksi oikeusasiamies pyysi saada tarkastaa parlamentin asiaa koskevat tiedot.

Parlamentin toinen lausunto

Toisessa lausunnossaan parlamentti selvitti menettelyään, jota se oli noudattanut tiedotuslomakkeen jakelun varmistamiseksi. Kilpailua koskevassa Euroopan parlamentin ilmoituksesta kävi ilmi, että saadakseen kilpailuilmoituksen hakijoiden olisi otettava yhteyttä parlamentin keskusyksiköihin tai Bonnin tiedotustoimistoon. Näillä yksiköillä oli tiedotuslomakkeita. Sellaisia tapauksia varten että hakijat ottavat yhteyttä yhteisön muihin edustustoihin tai tiedotustoimistoihin saksankielisissä maissa, parlamentti otti lisäksi yhteyttä näihin toimistoihin ja korosti, että on erittäin tärkeää antaa kilpailuilmoitusta pyytävälle hakijoille myös kyseinen tiedotuslomake.

Parlamentti antoi myös ymmärtää, että valmistelemaan seminaariin osallistuminen ei takaa kilpailussa menestymistä, ja että olisi erittäin vaikeaa näyttää toteen, että hakijan hyläytyksi tuleminen kilpailussa johtui tiedotuslomakkeen puuttumisesta.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija esitti, ettei Euroopan parlamentilla näyttänyt olevan muodollista oikeusperustaa kyseisen tiedon jakamiselle valmisteluseminaareista. Hän toisti edelleen olleensa yhteydessä Saksassa oleviin tiedotustoimistoihin, jotka eivät tienneet mitään kyseistä lomakkeesta.

Tarkastus

Tarkastuksen päämääränä oli varmistaa, että kantelijan koevastaukset oli pisteytetty hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Valintalautakunnilla on laaja harkintavalta arvioidessaan hakijoita kilpailussa ja tämä arviointi voidaan kyseenalaistaa vain, jos valintalautakuntaa velvoittavaa sääntöä tai periaatetta on selvästi rikottu. Tarkastuksessa ei löytynyt tällaisia rikkomuksia. Kävi kuitenkin ilmi, että parlamentin hallussa ei ollut korjattua versiota yhdestä kantelijan koepaperista.

Päätös

1. Oikeus tutustua koepapereihin

Yhteisön oikeus ei nykyisellään sisällä oikeudellista veloitetta, jonka mukaan valintalautakuntien tulisi luovuttaa

koepapereita niitä pyytävälle hakijalle. Toisaalta valintalautakunnilla ei ole myöskään veloitetta kieltäytyä luovuttamasta niitä. Kyse onkin siten siitä, edellyttävätkö hyvän hallinnon periaatteet, että hallinto antaa oikeuden tutustua koepapereihin. Tämä kysymys oli oikeusasiamiehen omasta aloitteesta käynnistämän, meneillään olevan tutkimuksen 1004/97/PD aiheena. Oikeusasiamies ei näin ollen jatkanut kantelun tämän näkökohdan tutkimista.

2. Perusteluiden kertomatta jättäminen

Edellä kerrotusta kävi ilmi, että yhteisön oikeus ei nykyisellään sisällä oikeudellista veloitetta, jonka mukaan valintalautakuntien tulisi luovuttaa koepapereita niitä pyytävälle hakijalle. Kun otetaan huomioon tämä ja yhteisöjen tuomioistuinten tunnustama valintalautakuntien laaja harkintavalta, on erityisen tärkeää, että valintalautakunnat mukautuvat yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännön ja hyvän hallinnon periaatteiden asettamiin vaatimuksiin. Valintalautakuntien pitäisi antaa hakijoille siten tarpeelliset perustelut lautakuntien päätösten ymmärtämiseksi. Käsiteltävänä olevassa asiassa valintalautakunta ilmoitti ainoastaan hakijan saavuttamat pistemäärät. Tämä ei täytä mainittuja ehtoja. Oikeusasiamies antoi sen johdosta kriittisen huomautuksen Euroopan parlamentille.

3. Syrjintä

3.1. Ensiksi on otettava huomioon, että ei ole olemassa määräyksiä, jotka estäisivät Euroopan parlamenttia suostumasta hallituksen pyyntöön saada jakaa tietoa, joka koskee kilpailuja valmistelevia seminaareja. Hyväksymällä kyseisen pyynnön Euroopan parlamentti tietysti noudattaa sitä velvoittavia sääntöjä ja periaatteita.

3.2. On selvää, että Euroopan parlamentin pitäisi ryhtyä tarvittaviin toimiin varmistaakseen jaettavakseen ottamansa tiedotuslomakkeen jakelun, ja on todettu, ettei kantelija ole saanut sitä. Kysymys on siitä, onko tässä kyseessä yhtäläisen kohtelun periaatteen rikkominen siitä aiheutuvine oikeudellisine seurauksineen.

Tätä kysymystä ratkaistaessa on tehtävä ero sen tiedon, jonka parlamentti on kilpailun järjestäjän ominaisuudessa selvollinen ilmoittamaan, ja muiden tietojen välillä. On selvää, että periaatetta olisi rikottu, jos parlamentti ei esimerkiksi olisi antanut kaikille hakijoille täydellisiä koekysymyksiä.

Tässä tapauksessa kyseinen tieto ei ollut osa kilpailun järjestämistä ja parlamentti oli ottanut sen jaettavaksi Saksan viranomaisten pyynnöstä; lisäksi ei ole ilmennyt todisteita, että tiedon vastaanottamisella olisi ollut vaikutusta hakijan menestymiseen kilpailussa. Näin ollen oikeusasiamies katsoo, että vaikka yksi tai useampi hakija olisi jäänytkin ilman kyseistä tiedotuslomaketta, se ei riko yhtäläisen kohtelun periaatetta. Koska ei ole olemassa pitävää todistusaineistoa siitä, että parlamentti ei ryhtynyt tarvittaviin toimenpiteisiin varmistaakseen tiedotuslomakkeen jakelun, parlamentin toiminnassa ei näyttänyt ilmenneen hallinnollista epäkohtaa kantelun tämän näkökohdan osalta.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella on esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Valintalautakuntien olisi yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännön ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti annettava hakijoille tarpeelliset perustelut lautakuntien päätösten ymmärtämiseksi. Oikeusasiamies piti puutteellisena sitä, että kantelijan pyynnöstä huolimatta parlamentti ei antanut tarkempaa tietoa siitä, miksi tämä ei menestynyt kilpailussa.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Parlamentin asiaa koskevien papereiden tarkastuksen yhteydessä kävi ilmi, että ne eivät olleet täydelliset. Kuten edellä on mainittu, paperit eivät sisältäneet kantelijan yhden kokeen pisteytettyä versiota. Ne eivät myöskään sisältäneet valintalautakunnan laatimia arviointiperusteita. Tämän johdosta oikeusasiamies esittää seuraavan lisähuomautuksen: Parlamentin olisi varmistettava, että kilpailun arkisto sisältää hakijoiden kokeiden pisteytettyt versiot sekä valintalautakunnan laatimat arviointiperusteet.

3.5.2. EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

VASTAAMATTA JÄTTÄMINEN

Päätös kanteluun 451/98/PD Euroopan unionin neuvostoa vastaan

Kantelu

N. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle säätiönsä puolesta

neuvoston toiminnasta. Hänen mukaansa Euroopan unionin neuvosto ei ollut vastannut säätiön lähettämään kirjeeseen.

Oikeusasiamiehen toimisto otti puhelimitse yhteyttä neuvoston tiedustellakseen, milloin vastaus annettaisiin. Tämä on oikeusasiamiehen yleinen käytäntö tapauksissa, joissa kansalaisten kirjeisiin ei ole vastattu. Yhteydenotot eivät tuottaneet tulosta, joten oikeusasiamies päätti aloittaa tutkimuksen.

Tutkimus

Neuvoston lausunto

Neuvosto totesi lausunnossaan, että se oli saanut ja rekisteröinyt kyseisen kirjeen. Tutkittuaan kirjettä huolellisesti kyseiset neuvoston yksiköt kiinnittivät huomion sen sisältämän julistuksen. Koska kirje oli luonteeltaan julistuksen omainen eikä sisältänyt konkreettisia kysymyksiä, yksiköt päättivät, ettei se vaatinut vastaamista.

Neuvosto lisäsi, että yleensä se pyrkii vastaamaan kaikkiin tuleviin kirjeisiin lähettämällä vähintään vastaanottoilmoituksen, ja jos ne sisältävät kysymyksiä, lähettämällä perusteelliset vastaukset.

Kantelijan huomautukset

Kantelijalta ei saatu huomautuksia.

Päätös

Kirjeeseen vastaamatta jättäminen

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että viranomaiset vastaavat kansalaisten yhteydenottoihin. Tässä tapauksessa neuvosto päätti olla vastaamatta kirjeen julistuksenomaisen luonteen vuoksi. Siitä hetkestä alkaen, kun valitus jätettiin oikeusasiamiehelle, neuvostolle oli kuitenkin selvää, että kantelija odotti vastausta. Silti neuvosto ei vastannut ja toimi siten hyvän hallintotavan periaatteiden vastaisesti. Oikeusasiamies esitti tämän vuoksi neuvostolle kriittisen huomautuksen, jonka mukaan sen olisi pitänyt vastata kyseiseen kirjeeseen. Koska kirjeen aihe ei ollut enää ajankohtainen, oikeusasiamies ei jatkanut asian käsittelyä.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli aiheellista esittää seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että viranomaiset vastaavat kansalaisten yhteydenottoihin. Tässä tapauksessa neuvosto päätti olla vastaamatta kirjeen julistuksenomaisen luonteen vuoksi. Siitä hetkestä lähtien, kun valitus jätettiin oikeusasiamiehelle, neuvostolle oli kuitenkin selvää, että kantelija odotti vastausta. Silti neuvosto ei vastannut ja toimi siten hyvän hallintotavan periaatteiden vastaisesti.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.5.3. EUROOPAN KOMISSIO

KOMISSION VASTUUN TUTKIA VÄITTEET EY:N RAHOITTAMISSA HANKKEISSA ILMENNEISTÄ VIRHEISTÄ

Päätös kanteluun 194/97/JMA Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Andalusian alueen oikeusasiamies siirsi helmikuussa 1997 Euroopan oikeusasiamiehen käsiteltäväksi kantelun, jossa väitettiin, että komissio ei asianmukaisella tavalla ottanut huomioon eräiden koheesio- ja rakennerahastoista rahoitettujen hankkeiden (Garrucha, Almeria) ympäristövaikutuksia.

Kantelija oli tammikuussa 1997 kirjoittanut komission pääosasto XVI:n pääjohtajalle ja ilmoittanut tälle, että pääosaston yksiköt rahoittivat Garruchan kaupungissa Almeriassa kahta lähellä toisiaan sijaitsevaa hanketta, jotka eivät ole yhteensovittavissa. Kantelija väitti, että rahoittamalla näitä komissio oli aiheuttanut suurta huolestuneisuutta paikallisen väestön ja erityisesti kalastajien ja matkailijoiden keskuudessa. Koppio kirjeestä oli lähetetty lisätietoineen myös Andalusian alueen oikeusasiamiehelle. Tämä käynnisti tutkimuksen paikallisten ja alueellisten viranomaisten hankkeille myöntämien luvista ja tiedotti Euroopan oikeusasiamiehelle väitetystä hallinnollisesta epäkohdasta Euroopan komission toiminnassa.

Yksi hankkeista koski Garruchan rannan kunnostusta. Hanke toteutettiin ja yhteisön rahoitusosuus oli 85 prosenttia kokonaiskustannuksista. Myös saman kaupungin (Garrucha) läheisen kauppasataman laajennukseen myönnettiin EY:n rahoitusta. Molemmat hankkeet toteutettiin toistensa läheisyydessä.

Kun Garruchan satamaa laajennettiin, suuret alukset pääsevät ankkuroitumaan lähelle kunnostettua rantaa, minkä seurauksena kantelija väitti, että alueen uimavedet eivät mitenkään voineet täyttää nykyisiä EY:n ympäristönormeja. Hanke oli lisäksi toteutettu vastoin alueen asukkaiden enemmistön toivomuksia, joissa kannatettiin läheisen Carbonerasin sataman valitsemista.

Kantelija antoi myös ymmärtää, että alueellinen hallitus oli antanut harhaanjohtavia tietoja asiasta vastaaville komission yksöille varmistaakseen yhteisön rahoituksen saamisen. Täten komissiolle jätetyt hankkeen ympäristövaikutuksia arvioivat asiakirjat olivat virheellisiä eivätkä sisältäneet tarpeellisia näkökohtia.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio antoi ymmärtää, että tapauksesta oli kerrottu sille jo vuonna 1995. Molemmat hankkeet oli toteutettu yhteisön rahoituksen avulla: Garruchan rannan kunnostus koheesiorahaston ja kaupungin sataman laajennus rakennerahaston kautta. Komissio oli hyväksynyt näiden hankkeiden rahoituksen, koska ne täyttivät myöntämiselle annetut kriteerit ja olivat kaikkien asianmukaisen EY:n ympäristömääräysten mukaisia.

Paikallisen sataman laajentamisesta komissio totesi, että hankkeessa noudatettiin kaikkia sovellettavia sääntöjä, erityisesti yksityisten ja julkisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin 85/337/ETY määräyksiä. Sen mukaisesti rakennuttaja oli teettänyt ympäristöarvioinnin, johon pyydettiin julkisesti kommentteja. Tämän kuulemisen tuloksena asiasta vastaavat Espanjan viranomaiset laativat lopullisen ympäristövaikutusten arvioinnin, johon sisältyi tiettyjä korjaavia toimenpiteitä. Asiakirja julkaistiin Almerian alueen virallisessa lehdessä 11. heinäkuuta 1995. Näiden tietojen perusteella komissio oli päätellyt, että hanke ei ollut direktiivin 85/337/ETY määräysten vastainen.

Komissio huomautti, että Andalusian alueellinen hallitus oli alun perin valinnut kohteen ja sisällyttänyt sen kauden 1994–1999 toimintaohjelmaansa. Komissio tähdensi, että toimivaltainen viranomainen oli tehnyt valinnan omilla valtuuksillaan ja noudattaen EU:n rakennerahastojen hallinnon kriteerejä, jotka perustuvat toissijaisuuden ja kumppanuuden periaatteisiin.

Kun komissiolle ilmoitettiin, että nämä kaksi hanketta eivät ehkä ole yhteensopivia, sen yksiköt ottivat asian esille Espanjan viranomaisten kanssa. Espanjan liikenne- ja ympäristöministeriön kirjallisessa vastauksessa komissiolle ilmoitettiin, että sataman laajentaminen ei lisäisi sen pituutta, jolloin läheiselle rannalle aiheutuvat vaikutukset jäisivät vähäisiksi.

Näiden tietojen nojalla komissio katsoi, että molempien hankkeiden vastustamiselle ei ollut perusteita, koska ne vaikuttivat olevan yhteisön ympäristödirektiivien mukaisia eikä hankkeiden välillä näyttänyt olevan yhteensovittamisongelmia.

Kantelijan huomautukset

Komission lausunnosta antamissaan huomautuksissa kantelija vastusti komission näkemystä, jonka mukaan paikallisen sataman laajentamishankkeen ympäristövaikutusten arviointi oli ollut EY:n vaatimusten mukainen. Kantelijan näkemyksen mukaan rakennuttajan teettämälle ympäristölausunnolle ei suotu riittävää julkista neuvottelua. Lisäksi se sisälsi lukuisia virheitä ja harhaanjohtavaa tietoa. Lopullisesta ympäristöarvioinnista oli lisäksi jätetty pois tärkeitä tietoja, kuten laajennettun sataman vaikutukset läheiselle rannalle. Samojen väitteiden perusteella Andalusiassa korkein oikeus oli päättänyt jäädyttää hankkeen tilapäisesti, kunnes asiasta voidaan antaa päätös.

Väitteidensä tueksi kantelija liitti mukaan kuvia, joista näkee, kuinka lähellä kunnostettavaa rantaa laajennettavaan satamaan pyrkivät laivat kulkevat.

Lisätietoja

Andalusiassa alueen oikeusasiamies kirjoitti Euroopan oikeusasiamiehelle marraskuussa 1997 ja ilmoitti toimistonsa lopettavan tätä kantelua koskevan tutkimuksensa, koska alueellinen oikeusinstanssi oli ryhtynyt käsittelemään asiaa, ja tutkimaan etenkin olivatko asiasta vastaavat kansalliset viranomaiset rikkoneet lakia myöntäessään luvan toiselle hankkeista.

Päätös

1. Euroopan oikeusasiamiehen käsiteltävänä olevan asian laajuus

1.1. Kantelijan ilmoittama ongelma juontaa juurensa Espanjan viranomaisten antamiin, harhaanjohtaviksi väitettyihin

tietoihin, joilla pyrittiin saamaan yhteisön rahoitus kahdelle hankkeelle.

1.2. On syytä pitää mielessä, että Euroopan yhteisön perustamissopimus valtuuttaa Euroopan oikeusasiamiehen tutkia vain yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa mahdollisesti ilmenneitä hallinnollisia epäkohtia. Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä määrätään erikseen, että minkään muun viranomaisen tai kenenkään muun henkilön toiminnasta ei voi kannella oikeusasiamiehelle.

1.3. Edellä mainittujen määräysten perusteella oikeusasiamiehen tutkimus kohdistuu siis siihen, ilmeneekö Euroopan komission toiminnassa hallinnollista epäkohtaa.

2. Väitetty virheet komission toiminnassa

2.1. Kantelija väitti, että komissio ei ollut käsitellyt asianmukaisesti sen tietoon tulleita virheitä kahdessa yhteisön varoilla rahoitetussa hankkeessa Almerian alueen Garruchassa. Nämä väitteet koskivat sitä, että (i) Garruchan sataman laajentamishanke ei ole asianmukaisten EY:n ympäristödirektiivien mukainen ja (ii) hankkeet ovat keskenään ristiriitaisia.

Komissio oli saamiensa tietojen perusteella antanut ymmärtää, että Garruchan sataman laajennusta varten oli tehty direktiivissä 85/337/ETY säädettyjen kriteerien mukainen ympäristövaikutusten arviointi. Komissiolle ei siis ollut tietoja todeta, oliko direktiiviä tässä tapauksessa rikottu. Paikallisen sataman laajentamisen ja läheisen rannan kunnostamisen välisen ristiriidan komissio päätti jättää huomiotta luottaen Espanjan viranomaisten antamiin vakuutuksiin.

2.2. Jotta voitiin todeta, oliko komission toiminnassa ilmennyt hallinnollista epäkohtaa, oli ensiksi otettava huomioon toimielimen oikeudelliset velvoitteet.

EY:n perustamissopimuksen 130 a artiklassa edellytetyn taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden täytän-

töönpanoa koskevista säännöksistä säädetään mm. asetuksessa (ETY) N:o 2081/93⁽¹⁾, jossa mainitaan kaikki nykyiset rahoitusvälineet, ja myös asetuksessa (EY) N:o 1164/94⁽²⁾, joka koskee erityisesti koheesiorahastoa.

Asetuksen 2052/88⁽³⁾ 7 artiklan 1 kohdassa säädetään selvästi, että tämän tyyppisen rahoituksen on oltava EY:n säännösten mukaista:

”Toiminnan, jonka rahoitukseen rakennerahastot [...] tai muut olemassa olevat rahoitusvälineet osallistuvat, on oltava perustamissopimusten määräysten ja niiden nojalla annettujen säästöjen mukaista sekä yhteisön toimintaperiaatteiden mukaista, mukaan lukien [...] ympäristönsuojelua koskevat toimintaperiaatteet.”

Tämän määräyksen täytäntöönpano on annettu komission tehtäväksi⁽⁴⁾. Täyttäessään tätä tehtävää komission on varmistettava läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa, että rahastoista jaettavia avustuksia seurataan, valvotaan ja arvioidaan tehokkaasti⁽⁵⁾. Saavuttaakseen nämä tavoitteet komissio voi pyytää kansallisia viranomaisia luovuttamaan yksityiskohtaisia tietoja, kansallisia valvontaraportteja tai kustannuksia koskevia asiakirjoja. Komissiolla on tarpeen tullen myös valtuudet suorittaa tarkastuksia itse paikalla.⁽⁶⁾

- 2.3. Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että komissio suorittaa neuvoston asetuksen (ETY) No 2052/88 7 artiklan 1 kohdan mukaiset velvollisuutensa asianmukaisella huolellisuudella. Tästä seuraa, että jos ilmenee vakavia väitteitä yhteisön rahoittamiin hankkeisiin mahdollisesti liittyvistä virheistä, komission olisi ryhdyttävä kohtuullisiin toimenpiteisiin saamiensa tietojen oikeellisuuden tarkistamiseksi.

(1) Neuvoston asetus (ETY) N:o 2081/93, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1993, rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään ja Euroopan investointipankin toiminnan sekä muiden rahoitusvälineiden kanssa annetun asetuksen N:o 2052/88 muuttamisesta (EYVL L 193, 1993, s. 5).

(2) Neuvoston asetus (EY) N:o 1164/94, annettu 16 päivänä toukokuuta 1994, koheesiorahastosta (EYVL L 130, 1994, s. 1).

(3) Vastaava määräys sisältyy asetuksen N:o 1164/94 8 artiklaan, joka koskee koheesiorahaston rahojen käyttämistä.

(4) Asetuksen N:o 2052/88 18 artikla ja asetuksen N:o 1164/94 13 artikla.

(5) Neuvoston asetus (ETY) N:o 4253/88, annettu 19 päivänä joulukuuta 1988, rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään sekä Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa annetun asetuksen (ETY) N:o 2052/88 soveltamisesta; 25 artiklan 1 kohta ja 26 artiklan 1 kohta (EYVL L 374, 1988, s. 1).

(6) Neuvoston asetus (ETY) N:o 4253/88, artikla 23.

Tässä tapauksessa komissio päätteli, että EU:n ympäristölainsäädäntöä ei ollut rikottu, joten rahoitusta voitiin siis jatkaa. Päästäkseen tähän lopputulokseen komissio otti huomioon, että toisesta hankkeesta oli tehty virallinen ympäristövaikutuksia koskeva arviointi ja että asiasta vastaavat kansalliset viranomaiset olivat todenneet kirjallisessa vastauksessaan, että hankkeiden välillä ei ollut ristiriitaa. Oikeusasiamiehelle toimitettujen tietojen perusteella oli ilmeistä, ettei komissio ollut koskaan käsitellyt ympäristöä koskevia kantelijan väitteitä. Oikeusasiamies päätteli siksi, että komissio ei ollut ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että nämä yhteisön rahoittamat hankkeet ovat yhteisön oikeuden ja toimintaperiaatteiden mukaisia.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että komissio suorittaa neuvoston asetuksen (ETY) No 2052/88 7 artiklan 1 kohdan mukaiset velvollisuutensa asianmukaisella huolellisuudella. Tästä seuraa, että jos ilmenee vakavia väitteitä yhteisön rahoittamiin hankkeisiin mahdollisesti liittyvistä virheistä, komission olisi ryhdyttävä kohtuullisiin toimenpiteisiin saamiensa tietojen oikeellisuuden tarkistamiseksi.

Tämän tapauksen suhteen komissio päätteli, että EU:n ympäristölainsäädäntöä ei ollut rikottu, joten rahoitusta voitiin siis jatkaa. Päästäkseen tähän lopputulokseen komissio otti huomioon, että toisesta hankkeesta oli tehty virallinen ympäristövaikutuksia koskeva arviointi, ja että asiasta vastaavat kansalliset viranomaiset olivat todenneet kirjallisessa vastauksessaan, että hankkeiden välillä ei ollut ristiriitaa. Oikeusasiamiehelle toimitettujen tietojen perusteella oli ilmeistä, ettei komissio ollut koskaan käsitellyt ympäristöä koskevia kantelijan väitteitä. Oikeusasiamies päätteli siksi, että komissio ei ollut ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että nämä yhteisön rahoittamat hankkeet ovat yhteisön oikeuden ja toimintaperiaatteiden mukaisia.

Koska tapauksen nämä näkökohdat koskivat menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

VALITUKSEN KÄSITTELYN LOPETTAMISTA KOSKEVIEN SYIDEN KERTOMATTA JÄTTÄMINEN

Päätös kanteluun 323/97/PD Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

J. kanteli huhtikuussa 1997 oikeusasiamiehelle, että komissio ei ollut varmistanut, että Espanjan viranomaiset noudattavat niille direktiivissä 89/48 määrättyjä velvoitteita.

Kantelija on Belgian kansalainen ja hänellä on Monsin yliopiston myöntämä belgialainen tutkintotodistus "Licence en traduction". Kantelija pyysi Espanjan viranomaisia tunnustamaan tutkintotodistuksen vuonna 1992, jotta hän voisi harjoittaa kieltenopettajan ammattia Espanjassa. Pyynnössä noudatettiin direktiiviä 89/48, jossa säädetään vähintään kolmivuotisesta ammatillisesta korkeammasta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä. (EYVL L N:o 19, 1989, s. 16).

Tämä direktiivi ei koske puhtaasti akateemista tunnustamista, vaan ns. säänneltyjen ammattien harjoittamiseksi tarvittavaa tunnustamista. Kantelijan käsityksen mukaan direktiivin tarkoittamalla tavalla säänneltyjä ammatteja Espanjassa ovat "profesor de escuelas oficiales de idiomas" ja "profesor de educación secundaria".

Mitä tulee ensimmäiseen ammattinimikkeeseen, kantelija haki kilpailun kautta pääsya espanjalaiseen virkamieskuntaan ammattinimikkeellä "profesor de escuelas oficiales de idiomas". Ilmeisesti kantelija pääsi läpi kilpailusta, mutta hänen nimityksensä peruttiin myöhemmin sillä perusteella, että hän ei ollut toimittanut tarvittavia asiakirjoja todistaakseen, että hänellä on tehtävään tarvittava tutkintotodistus.

Mitä tulee jälkimmäiseen ammattinimikkeeseen, kantelija haki Espanjan toimivaltaisilta viranomaisilta tutkintotodistuksensa tunnustamista, jotta voisi opettaa ranskaa ja englantia. Viranomaiset totesivat, että Belgian lainsäädännön mukaan tutkintotodistus oikeuttaisi hänet opettamaan vain jos hänellä olisi "Agrégation" tai "Certificat d'Aptitude Pédagogique" (CAP). Viranomaiset lisäsivät, että myös Espanjan lainsäädännössä vaadittiin että hakijalla on CAP. Tästä vaatimuksesta voitiin kuitenkin tinkiä, jos kyseisellä henkilöllä on yhden vuoden opetuskokemus asianmukaisen tason oppilaitoksessa. Koska kantelijalla ei tuohon aikaan ollut CAP:tä, Espanjan viranomaiset hylkäsivät kantelijan pyynnön.

Koska direktiivin 5 artiklassa kuitenkin säädetään, että jäsenvaltiot voivat helpottaa tutkintotodistuksen tunnustamista sallimalla hakijan suorittaa puuttuvan osan tunnustamiseen vaadittavasta koulutuksesta. Tämän perusteella kantelija hankki vaaditun CAP:n espanjalaisesta oppilaitoksesta ja vuonna 1994 hänen sallittiin ottaa käyttöön ammattinimike "profesor de educación secundaria" ranskan ja englannin opettamiseksi.

Kantelijan katsoi kuitenkin, että Espanjan viranomaiset alkupe- räiset toimet olivat edellä mainitun direktiivin vastaisia. Kantelija halusi siksi takautuvan oikeuden ammattinimikkeisiin. Tämän näkemyksen pohjana olevat perustelut "profesor de educación secundaria" -ammattinimikkeen suhteen voidaan tiivistää seuraavasti: Kilpailuilmoituksissa, joissa haettiin Espanjan virkamieskuntaan "profesor de enseñanza secundaria" -ammattinimikkeellä oli määräys, jonka mukaan yhden vuoden opetuskokemus poistaisi CAP-vaatimuksen. Kantelijalla oli Belgiassa vuosina 1983–1985 hankittu kahden vuoden työkokemus espanjan opettamisesta. Kantelija katsoi siksi, että hänen Belgiassa hankittu kokemuksensa olisi otettava huomioon.

Kantelija otti asian vuoksi yhteyttä Espanjan viranomaisiin. Nämä yhteydenotot jäivät ilmeisesti tuloksettomiksi.

Kantelija jätti sitten 2. helmikuuta 1995 valituksen Euroopan komissiolle. Komission pääosasto XV ilmoitti 16. maaliskuuta 1995 päivätyllä kirjeellä vastaanottaneensa valituksen. Valitus johti laajaan kirjeenvaihtoon kantelijan, asiasta vastaavan komission yksikön sekä Belgian ja Espanjan viranomaisten välillä. Eräässä vaiheessa kantelija aloitti yhteydenotot myös PO V:n kanssa. Kantelija ja komission yksiköt keskustelivat asiasta myös puhelimitse. Komission käsitellessä valitusta kantelija jatkoi asiansa selvittämistä Espanjan viranomaisten kanssa tarkoituksenaan saada nämä muuttamaan kantansa.

Komissio ilmoitti kantelijalle 27. maaliskuuta 1997 päivätyllä kirjeellä, että komissio oli päättänyt lopettaa hänen valituksensa käsittelyn. Kirjeessä oli kaksi kappaletta; ensimmäisessä todettiin, että komissio on päättänyt lopettaa asian käsittelyn; toisessa, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella yksityishenkilöt eivät voi vaatia komission päätöksen muuttamista eivätkä käynnistää rikkomismenettelyä.

Tämä oli lyhyesti se tausta, jonka johdosta kantelija jätti kantelun Euroopan oikeusasiamiehelle.

Kantelussa todettiin aluksi että komissio oli käyttänyt liian paljon aikaa alkuperäisen valituksen käsittelyyn. Toiseksi kantelussa väitettiin, että komissio ei voinut arkistoida kantelua, koska Espanjan viranomaiset kieltäytyivät toistuvasti tunnustamasta kantelijan ammatillista kokemusta sillä perusteella, että sitä ei ollut hankittu Espanjassa vaan Belgiassa. Kantelussaan kantelija mainitsi ainoastaan, että komissio oli tutkinut hänen tilannettaan "profesor de educación secundaria" -ammatin suhteen.

Kantelun liitteenä oli lukuisia kantelijan opetuskokemusta koskevia todistuksia Belgian viranomaisilta. Näistä todistuksista kävi ilmi, että vuosien 1983 ja 1985 välillä kantelija oli pitänyt lukiotasoa vastaavia espanjan kursseja aikuisille. Yhdessä todistuksessa mainittiin erityisesti, että kantelijan tutkintotodistus oli direktiivin 89/48 mukainen. Liitteenä oli lisäksi 23. syyskuuta 1996 päivätty PO V:n kirje kantelijalle. Kirjeen mukaan olisi EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan vastaista, jos Espanjan viranomaiset eivät hyväksy Belgiassa hankittua kokemusta vain siksi, että sitä ei ole hankittu Espanjassa.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi aluksi, että sillä on harkintavalta rikkomismenettelyn käynnistämiseksi jäsenvaltiota vastaan ja että kantelijan oikeusasiamiehelle välittämät asiakirjat eivät mitenkään antaneet todellista kuvaa asiasta. Komissio liitti mukaan luettelon tapaukseen liittyvästä kirjeenvaihdosta.

Valituksen käsittelyyn kuluneen ajan suhteen komissio myönsi, että valituksen käsittelyyn kulunut kahden vuoden aika ylitti kansalaisten valitusten käsittelylle asetetut tavanomaiset aikarajat. Komissio huomautti kuitenkin, että valituksen jättämisen jälkeen kantelija oli toistuvasti esittänyt uusia ja joskus ristiriitaisia seikkoja, jotka komission oli täytynyt ottaa huomioon valitusta käsitellessään. Lisäksi on otettava huomioon valituksen aihe eli tutkintotodistusten tunnustaminen, jonka vuoksi komission oli pitänyt olla yhteydessä sekä Espanjan että Belgian viranomaisiin, ja jälkimmäisten vastaukset olivat myöhästyneet melko lailla.

Asian käsittelyn lopettamista koskevan päätöksen suhteen komissio totesi, että Belgian viranomaisten toimittama todistus oli ristiriidassa tapauksen muiden todisteiden ja kyseisen tyyppistä tutkintotodistusta koskevien komission yleisluonteisten tietojen kanssa. Komissio otti siksi yhteyttä Belgian viran-

omaisiin, jotka tällöin vahvistivat, että pelkkä "Licence" ilman että siihen kuuluu "Agrégation" tai CAP ei ole direktiivissä 89/48 tarkoitettu tutkintotodistus. Tämän jälkeen komissio muistutti mieliin, että direktiivin mukaisen tunnustamisen ennakkoehto on, että kyseinen tutkintotodistus antaa oikeuden ammatin harjoittamiseen alkuperäisessä jäsenvaltiossa. Direktiiviä sovelletaan, jos tutkintotodistuksen haltija voi kotimaassaan harjoittaa sitä ammattitoimintaa, jota varten tunnustusta haetaan toisesta jäsenvaltiosta.

Belgian viranomaisilta saatujen tietojen perusteella Espanjan viranomaiset olivat siksi oikeassa katsoessaan että kantelija ei täytä direktiivin ehtoja.

Väitteestä, jonka mukaan Espanjan viranomaiset olivat kieltäytyneet tunnustamasta kantelijan ammatillista kokemusta, koska se oli hankittu Belgiassa, komissio totesi tutkineensa asiaa sitkeästi sekä ennen oikeusasiamiehelle tehtyä kantelua että sen jälkeen. Komissio oli selkeästi ilmoittanut kantansa, jonka mukaan kyseinen ehto olisi EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan vastainen, ja oli saanut Espanjan viranomaisten hyväksynnän tälle kannalle. Komissio oli tiedottanut asiasta kantelijalle.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan. Hän toimitti myös lisää asiakirjoja. Niistä kävi ilmi,

- että kantelija oli nostanut asian johdosta kanteen espanjalaisissa tuomioistuimissa,
- että Belgian viranomaiset olivat ilmoittaneet Espanjan viranomaisille, että "Licence" antaa haltijalleen oikeuden opettaa, vain jos oppilaitos ei löydä työmarkkinoilta "Licencen" haltijaa, jolla on CAP tai "Agrégation",
- että komissio oli ilmaissut kahdesti kantansa, jonka mukaan virkamieskunnan ammattinimike "profesor de escuelas oficiales de idiomas" oli säännelty ammatti direktiivissä tarkoitettulla tavalla, ja
- että Espanjan viranomaiset olivat toistuvasti pitäneet kiinni kannastaan, jonka mukaan virkamieskunnan ammattinimike "profesores de escuelas oficiales de idiomas" oli sääntelemätön ammatti, jota direktiivi ei koskenut.

Asiakirjoista ei käynyt ilmi, oliko viimeisessä kohdassa mainittu komission ja Espanjan viranomaisten välisen ristiriidan ratkaisemisella vaikutusta kantelijan tilanteeseen.

Päätös**1. Valituksen käsittelyyn kulunut aika**

- 1.1. Kantelija katsoi, että koska komissio ei käsitellyt hänen kanteluaan alle kahden vuoden kuluessa, tarpeeton viivytys muodosti hallinnollisen epäkohdan.
- 1.2. Ottaessaan kantaa tähän asiaan oikeusasiamies ottaa huomioon, että kantelu ei ollut yksinkertainen ja että komissio oli todistanut, että asian venyminen riippui suurelta osin kansallisilta viranomaisilta saatavista vastauksista, joita komissio oli toistuvasti pyytänyt. Komission toimittama luettelo kirjeenvaihdosta ei antanut viitteitä komission passiivisuudesta. Oikeusasiamies totesi siten, että komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa kantelun tämän näkökohdan osalta.

2. Komission päätös lopettaa asian käsittely

- 2.1. Kantelija katsoi, että komission päätös lopettaa asian käsittely oli epäoikeudenmukainen, koska hänellä oli edelleen vaikeuksia saada Espanjan viranomaiset hyväksymään hänen tutkintotodistuksensa takautuvasti vuodesta 1992 alkaen.
- 2.2. Ottaessaan kantaa tähän asiaan oikeusasiamies totesi ensiksi, että kantelu osoitti millaisia ongelmia tutkintotodistusten tunnustamiseen voi liittyä, kun ihmiset käyttävät oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, joka on yhteisön kulmakivi. Tällaisten ongelmien edessä kansalaiset voivat kääntyä komission puoleen, joka on perustamissopimuksen vartija ja jolla on riittävä asiantuntemus. Kansalaisilla on syytä odottaa, että komissio tutkii asian huolellisesti ja tehokkaasti.
- 2.3. Tässä tapauksessa ei ollut syytä epäillä, etteikö komissio ollut tutkinut kyseistä valitusta huolellisesti ja tehokkaasti, etenkin komission kirjeistä toimitettujen kopioiden perusteella.
- 2.4. Komission päätös asian käsittelyn lopettamisesta oli kuitenkin lakoninen eikä siinä annettu päätöksen perusteita. Vaikka tätä päätöstä oli tarkasteltava kantelijan kanssa käydyn edellisen kirjeenvaihdon valossa, päätöksessä jätettiin vastaamatta olennaisiin, kantelijalle tärkeisiin kysymyksiin, kuten eikö komissio ollut tutkimuksessaan löytänyt rikkomuksia, vai oliko se itse asiassa löytänyt niitä, mutta käyttänyt harkintavaltaansa ja päättänyt olla

jatkamatta. Oikeusasiamies ei kyennyt päätöksen pohjalta päättelemään, oliko komissio toiminut oikeudellisten valtuuksiensa puitteissa vai ei.

- 2.5. Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että hallinto ilmoittaa kansalaiseen kohdistuvia päätöksiä tehdessään päätöksen perustelut. Tällaiset perustelut ovat olennaisen tärkeitä kansalaisen hallintoa kohtaan tunteman luottamuksen ja hallinnon päätöksenteon avoimuuden kannalta. Tässä tapauksessa komissio ei kertonut lainkaan perusteluita päätökselleen lopettaa kansalaisen valituksen käsittely. Perusteluiden puuttumista lieventää komission aiempi kirjeenvaihto kantelijan kanssa. Perusteluiden kertomatta jättäminen jätti valituksen tekijälle olennaisia kysymyksiä vastaamatta. Komissio ei siten noudattanut hyvän hallinnon periaatteista johdettavia vaatimuksia.

Koska nyt on käynyt ilmi, että kantelija on ryhtynyt komissiolle tekemänsä valituksen johdosta oikeustoimiin Espanjan viranomaisia vastaan, oikeusasiamies katsoo, että kantelun tämän näkökohdan lisätutkimukseen ei ole aihetta.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettua oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että hallinto ilmoittaa kansalaiseen kohdistuvia päätöksiä tehdessään päätöksen perustelut. Tällaiset perustelut ovat olennaisen tärkeitä kansalaisen hallintoa kohtaan tunteman luottamuksen ja hallinnon päätöksenteon avoimuuden kannalta. Tässä tapauksessa komissio ei kertonut lainkaan perusteluita päätökselleen lopettaa kansalaisen valituksen käsittely. Perusteluiden puuttumista lieventää komission aiempi kirjeenvaihto kantelijan kanssa. Perusteluiden kertomatta jättäminen jätti valituksen tekijälle olennaisia kysymyksiä vastaamatta. Komissio ei siten noudattanut hyvän hallinnon periaatteista johdettavia vaatimuksia.

Koska tapauksen nämä näkökohdat koskivat menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

VÄITE, JONKA MUKAAN KOMISSIO LAIMINLÖI YHTEISÖN VAROJEN MAKSUN ASIANMUKAISEN VALVONNAN: KOMISSION ASIAKIRJOJEN JULKISUUS

Päätös kanteluun 480/97/JMA Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

R. kanteli toukokuussa 1997 Euroopan oikeusasiamiehelle, koska komissio oli hänen mukaansa laiminlyönyt Euroopan sosiaalirahaston (ESR) käyttämien yhteisön varojen kunnollisen valvonnan Italian Campanian alueella eikä ollut antanut kantelijalle tietoa asiasta.

Kantelija edusti Italian Campanian alueella toimivaa yritysyhmää ja pyrki saamaan yhteisön apua useisiin ryhmän toteuttamiin hankkeisiin. Rahoitus oli tarkoitus järjestää Euroopan sosiaalirahaston (ESR) kyseisellä alueella toteuttaman ohjelman avulla.

Alueviranomaisten esittämän pyynnön mukaisesti komissio oli myöntänyt ESR:n rahoitusta useille Campaniassa toteutettaville hankkeille. Varat oli tarkoitus maksaa kahden jakson aikana: vuosina 1990–1994 ja vuosina 1994–1996.

Campanian viranomaisten suorittamissa maksuissa avun saajille ilmeni kuitenkin vakavia ongelmia. Kolme vuotta sen jälkeen, kun yhteisö oli antanut ensimmäiset avustuksensa, kyseiset maksut olivat vielä maksamatta. Tilanteen vuoksi kantelija jätti syyskuussa 1996 Euroopan komissiolle valituksen Campanian alueen viranomaisia vastaan. Kirjeessään kantelija väitti, että vastuullisten alueviranomaisten hallinnoidessa yhteisön varoja oli ilmennyt paljon sääntöjenvastaisuuksia.

Marraskuussa 1996 kantelija kirjoitti uudelleen Euroopan komission pääosasto V:lle ja pyysi kopiota taloudellisen avun myöntämiseen liittyvästä komission päätöksestä (päätös nro 3233, 12. joulukuuta 1994). Kantelijan mukaan kyseisen päätöksen ehdot voisivat olla merkittäviä kantelijan oikeuksien puolustamisen kannalta. Koska kantelija ei saanut vastausta komissiolta, hän kirjoitti uudelleen helmikuussa 1997 ja pyysi lisätietoja valituksensa tuloksista.

Koska kantelija ei ollut mielestään saanut tyydyttävää vastausta komissiolta, hän kirjoitti oikeusasiamiehelle toukokuussa 1997. Kirjeessään kantelija väitti, että Euroopan komissio oli laiminlyönyt seuraavat tehtävät:

1. Komissio ei ollut valvonut, että Campanian alue jakoi ESR:n maksut asianmukaisesti lopullisille edunsaajille.
2. Komissio ei ollut aloittanut rikkomismenettelyä Italian viranomaisia vastaan sillä perusteella, että se oli jo päättänyt pidättää alueen ESR-maksut.
3. Komissio ei ollut tiedottanut kantelijalle siitä, miten asiat olivat kehittyneet sen yksiköille syyskuussa 1996 ja helmikuussa 1997 lähetettyjen kahden virallisen valituksen osalta.
4. Komissio ei ollut vastannut kantelijan pyyntöön saada kopio komission päätöksestä, joka koski avustusten myöntämistä Campanialle (päätös nro 3233, 12. joulukuuta 1994).

Tutkimus

Oikeusasiamies muistutti, että EY:n perustamissopimus valtuuttaa hänet tutkimaan mahdollisia hallinnollisia epäkohtia vain yhteisön toimielimissä ja elimissä. Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä määrätään erityisesti, että muun viranomaisen tai henkilön toiminta ei saa olla oikeusasiamiehelle tehtävän kantelun kohteena. Näiden määräysten mukaisesti oikeusasiamiehen tutkimukset keskittyivät näin ollen siihen, oliko Euroopan komission toiminnassa ilmennyt hallinnollisia epäkohtia.

Komission lausunto

Kantelu välitettiin Euroopan komissiolle. Sen lausunto oli yhteenvedona seuraava:

Komissio korosti, että taloudellisen avustuksen saaja oli Campanian alue, joten sen viranomaiset olivat yksin vastuussa varojen jakamisesta hakijoille. Kantansa tueksi komissio siteerasi asetuksen 4253/88 21 artiklan 1 kohdan säännöksiä sellaisena kuin ne on muutettuna asetuksella 2082/93⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Neuvoston asetukset (ETY) N:o 4253/88 sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 2082/93, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1993, asetuksen (ETY) N:o 2052/88 soveltamisesta rakennerrahastojen toiminnan yhteensovittamisen osalta toisaalta keskenään ja toisaalta Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa; EYVL L 193, 31.7.1993, s. 20, art. 21, kpl 1: "Rahoitustuki maksetaan [...] asianomaisen jäsenvaltion hakemuksessa tätä tarkoitusta varten nimeämälle kansalliselle, alueelliselle tai paikalliselle toimielimelle tai viranomaiselle pääsääntöisesti viimeistään kahden kuukauden kuluessa asetetut edellytykset täyttävän hakemuksen vastaanottamisesta".

Komissio selvitti, että Campanian toimivaltaiset viranomaiset eivät olleet vuoden 1993 avustusten osalta toimittaneet asiaankuuluvia asiakirjoja, jotka asetuksen 4253/88 21 artiklan 4 kohdan mukaan sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 2082/93⁽¹⁾ vaaditaan perusteluksi rahoituksen loppuosuuden maksamiselle. Näin ollen komissio oli pyytänyt Campanian viranomaisia toimittamaan tarvittavat todistukset siitä, että maksut oli suoritettu EY:n avustusten lopullisille saajille.

Komissio ilmoitti lisää yksityiskohtia muista ohjelman toteuttamisessa havaituista sääntöjenvastaisuuksista. Komission näkemyksen mukaan mahdollisten ongelmien esiintyminen tuli ensimmäisen kerran esiin maaliskuussa 1995, kun ryhmä komission asiantuntijoita vieraili paikan päällä. Tarkastuksessa ilmeni, että alueviranomaiset olivat syyllistyneet moniin sääntöjenvastaisuuksiin ohjelman toteuttamisessa.

Sääntöjenvastaisuudet, jotka liittyivät EY:n varojen jakamiseen alueella, oli viety myös kansalliseen tuomioistuimeen. Tilanteen vuoksi komissio oli varmuuden vuoksi päättänyt pidättää taloudelliset avustuksensa yhteisön taloudellisten etujen turvaamiseksi ainakin siihen saakka, kun oikeuskäsittely saataisiin päätökseen.

Kantelijan pyynnöstä saada nähtäväkseen kopio komission päätöksestä nro 3233 (12. joulukuuta 1994) komissio totesi, että koska asiakirja oli osoitettu jäsenvaltiolle ja koska sitä lisäksi ei ollut tarkoitettu julkaistavaksi, sen luovuttamiselle ei ollut laillista perustetta.

Lopuksi komissio korosti, miten tärkeänä se piti tapausta. Tätä osoittivat kantelijan ja kansallisten viranomaisten kanssa käyty runsas kirjeenvaihto sekä suoritettut tarkastukset.

Komission lausunnossa ei viitattu kahteen kantelijan väitteeseen, nimittäin siihen, että tilanteen vuoksi oli tarpeen aloittaa rikkomismenettely Italian viranomaisia vastaan, ja siihen, että komissio oli jättänyt tiedottamatta kantelijalle kahden virallisen valituskirjeen käsittelystä.

Kantelijan huomautukset

Komission lausunnosta esittämässään huomautuksissa kantelija pitäytyi alkuperäisissä väitteissään ja painotti sitä, että komissio

ei ollut valvonut kunnolla, että kansalliset viranomaiset noudattavat yhteisön lainsäädäntöä. Hänen mielestään komissio ei ollut hoitanut asianmukaisesti tehtävänsä sopimuksen vartijana. Kantelija katsoi, että koska komissio oli päättänyt pidättää alueelle annettavan taloudellisen tuen, sen olisi myös pitänyt aloittaa rikkomismenettely Italian vastuullisia viranomaisia vastaan EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisesti.

Mitä tulee pyyntöön saada kopio päätöksestä nro 3233 (12. joulukuuta 1994), kantelija ei tyytynyt komission selvitykseen ja pitäytyi näkemyksessään, jonka mukaan hänellä on oikeus nähdä kyseinen päätös.

Päätös

1. Väite, jonka mukaan komissio laiminlöi yhteisön varojen maksun asianmukaisen valvonnan

1.1. Kantelija väitti, että komissio ei ollut valvonut asianmukaisesti yhteisön varojen maksua Campanian alueella, mitä osoittivat monet sääntöjenvastaisuudet. Kantelija mainitsi erityisesti, että komissio ei ollut ryhtynyt toimiin taatakseen sen, että kansalliset viranomaiset suorittavat maksut ajallaan niiden lopullisille saajille.

1.2. Komissio oli myöntänyt, että Campanian alueviranomaisten toteuttamissa ESR:n ohjelmassa esiintyi paljon ongelmia. Se myönsi erityisesti, että alueviranomaiset maksoivat avustukset lopullisille saajille kohtuuttoman myöhään eivätkä olleet toimittaneet loppukertomusta vuonna 1993 suoritetuista toimenpiteistä. Arvioidakseen sääntöjenvastaisuuksien laajuutta komission yksiköt suorittivat tarkastuksen paikan päällä maaliskuussa ja marraskuussa 1995 sekä touko-kesäkuussa 1996.

Havaintojen perusteella ja ottaen huomioon, että alueviranomaisia vastaan oli ryhdytty oikeustoimiin, komissio päätti pidättää kaikki lisämaksut asetuksen 4253/88 24 artiklan perusteella sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 2082/93.

Maksujen viivästymisen osalta komissio korosti, että asia kuuluu kansallisten viranomaisten toimivaltaan. Komission yksiköt kirjoittivat kuitenkin 8. kesäkuuta 1995 Campanian viranomaisille ja vaativat lisää yksityiskohtia siitä, miksi ne eivät olleet suorittaneet maksuja niiden lopullisille saajille.

⁽¹⁾ 21 artiklan 4 kohta: "Maksusitoumuksen loppusumma suoritetaan, jos edellä 1 kohdassa tarkoitettu nimetty viranomainen tai toimielin esittää komissiolle maksupyynnön kyseessä olevan vuoden päättymistä tai toiminnan tosiasiallisen päättymistä seuraavan kuuden kuukauden kuluessa".

1.3. Yhteisön taloudelliseen ja sosiaaliseen koheesioon tähtäävän politiikan peruseräkkeisiin kuuluu niin sanottu yhteistyöhön osallistuminen prosessin eri osapuolten välillä. EY:n rakennerahastojen toimintaa koskevissa säännöissä sanotaan, että yhteisön toiminta perustuu kiinteisiin neuvotteluihin komission, asianomaisen jäsenvaltion ja tämän kansallisella tasolla nimeämien toimivaltaisten kansallisten, alueellisten, paikallis- tai muiden viranomaisten ja toimielinten välillä. Yhteistyöhön osallistuttaessa kunnioitetaan sen kaikkien osapuolien institutionaalista, oikeudellista sekä varainhoitoon liittyvää toimivaltaa.⁽¹⁾

1.4. ESR:n varojen maksamisen osalta tätä koskevissa sääöksissä tehdään selvä jako eri osapuolten vastuualueiden välillä yhteistyöhön osallistumista noudattaen. Komissio vastaa kansallisille, alueellisille tai paikallisviranomaisille suoritettavista maksuista, jotka on nimetty jäsenvaltion jättämässä hakemuksessa.⁽²⁾ Maksujen suorittaminen lopullisille edunsaajille on sen sijaan jäsenvaltioiden vastuulla, ja ne "huolehtivat, että edunsaajat saavat ennakoitavat maksut mahdollisimman lyhyen ajan kuluessa".⁽³⁾

Havaitessaan sääntöjen vastaisuuksia ohjelman toteuttamisessa komissio tekee tapauksesta aiheellisen tutkimuksen, ja kuultuaan vastuullisia viranomaisia se voi vähentää toimintaa tai toimenpiteeseen annettua tukea tai pidättää sen.⁽⁴⁾

1.5. Edellä mainittujen säännösten perusteella oikeusasiamies katsoi, ettei komissio laiminlyönyt toimimista lopullisten edunsaajien hyväksi, koska se kuului jäsenvaltion toimivaltuuksiin. Yhteistyöhön osallistumisen mukaisesti toimielimellä ei ole valtuuksia korvata tai syrjäyttää kansallisia viranomaisia kanavoimalla avustuksensa suoraan lopullisille edunsaajille.

1.6. Mitä tulee toimenpiteisiin, joihin komissio ryhtyi alueen ESR-varojen käsittelyssä ilmenneiden väitettyjen sääntöjen vastaisuuksien vuoksi, ne näyttivät olevan sopu-

nussa niiden oikeudellisten määräysten kanssa, jotka koskevat komission roolia rakennerahastojen avustusten valvonnassa ja arvioinnissa. Kantelijan toimittamissa tiedoissa mikään ei viitannut siihen, että komissio olisi ylittänyt valtuutensa tai ei olisi toiminut niiden mukaisesti. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että tapauksen tähän kohtaan ei liittynyt hallinnollista epäkohtaa.

2. EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisen rikkomismenettelyn soveltaminen

2.1. Asetuksen 4253/88⁽⁵⁾ sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 2082/93 mukaisten 24 artiklan valtuuksiensa nojalla komissio oli päättänyt pidättää Campanian alueelle myönnetty ESR-avustuksensa. Kantelija katsoi, että sen olisi pitänyt samanaikaisesti aloittaa rikkomismenettely Italian viranomaisia vastaan.

2.2. Kuten yhteisöjen tuomioistuimet ovat samankaltaisissa tapauksissa todenneet, yhteisön avustusten vähentämistä tai pidättämismenettely (asetuksen 4253/88 24 artikla) on riippumaton ja erillinen siitä menettelystä, jolla pyritään selvittämään, että jonkin jäsenvaltion toiminta on yhteisön säännösten vastaista (EY:n perustamissopimuksen 226 artikla). Nämä kaksi menettelyä palvelevat eri tarkoituksia, ja niitä koskevat eri säädökset⁽⁶⁾.

2.3. Oikeusasiamies tuli näin ollen siihen tulokseen, että tapauksen tähän kohtaan ei liittynyt hallinnollista epäkohtaa.

3. Virallisia valituksia koskevien tietojen välittäminen kantelijalle

3.1. Kantelija lähetti kaksi virallista valitusta Euroopan komissiolle 3. syyskuuta 1996 ja 12. helmikuuta 1997. Molemmat kirjeet noudattivat vakiokaavaa, joka on julkaistu Virallisessa lehdessä vuonna 1989 ("Valitus Euroopan yhteisöjen komissiolle yhteisön oikeuden rikkomisesta")⁽⁷⁾. Kantelijan mukaan komission toimivaltaiset yksiköt eivät olleet tiedottaneet hänelle asianmukaisesti kanteluiden käsittelyn edistymisestä.

(1) Neuvoston asetus (ETY) N:o 2081/93, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1993, rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään ja Euroopan investointipankin toiminnan sekä muiden rahoitusvälineiden kanssa annetun asetuksen (ETY) N:o 2052/88 muuttamisesta, EYVL L 193, 31.7.1993, s. 5; 4 artikla.

(2) Ks. edellinen, neuvoston asetus (ETY) N:o 4253/88 sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 2082/93, art. 21, kohta 1.

(3) Ks. edellinen, neuvoston asetus (ETY) N:o 4253/88 sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 2082/93, art. 21, kohta 5.

(4) 24 artikla, 1–2 kohta.

(5) Neuvoston asetus (ETY) N:o 4253/88 sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 2082/93, annettu 19 päivänä joulukuuta 1988, rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään sekä Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa annetun asetuksen (ETY) N:o 2052/88 soveltamisesta; EYVL L 374, 31.12.1988, s. 1.

(6) Yhteisöjen tuomioistuin (neljäs osasto), 11.7.1996, asia 325/94 P, *An Taisce - The National Trust for Ireland ja WWF v. komissio* kok. 1996, s. I-3727, kohta 25.

(7) EYVL C 26, 1.2.1989, s. 7.

3.2. Komissio ei lausunnossaan erityisesti viitannut tapauksen tähän kohtaan vaan mainitsi pelkästään, että kantelijan kanssa oli käyty runsasta kirjeenvaihtoa.

3.3. Virallisessa lehdessä julkaistussa vakiolomakkeessa komissio toteaa nimenomaan, ”että kuka tahansa saa esittää komissiolle valituksen käytänteestä tai toimenpiteestä, joka on hänen mielestään jonkin yhteisön säädöksen vastainen.” Lisäksi siinä viitataan useisiin sitoumuksiin, joita toimitellaan on luvannut noudattaa valituksen esittäjän hyväksi. Sitoumuksiin kuuluvat muun muassa seuraavat:

- ”Valituksen esittäjälle lähetetään vahvistus valituksen vastaanottamisesta heti, kun se on rekisteröity.
- Valituksen esittäjälle ilmoitetaan kaikista valituksen aiheuttamista toimenpiteistä, mukaan luettuna asianomaisille kansallisille viranomaisille, yhteisön laitoksille tai yrityksille tehtävät ehdotukset.
- Valituksen esittäjälle ilmoitetaan kaikista rikkomismenettelyistä, jotka komissio aikoo aloittaa jäsenvaltiota vastaan valituksen johdosta.”

3.4. Niiden tietojen perusteella, jotka kantelija antoi ja joita komissio ei kumonnut, komissio ei noudattanut mitään julkaisemaansa vakiolomakkeeseen kuuluvista hallinnollisista sitoumuksista käsitellessään kantelijan kahta virallista valituskirjelmää. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että tämä komission laiminlyönti oli hallinnollinen epäkohta.

4. Alueelle myönnettävää ESR-rahoitusta koskevan päätöksen julkisuus

4.1. Kantelija katsoi kantelussaan, että komissio ei olisi saanut hylätä hänen 13. marraskuuta 1996 esittämänsä pyyntöä saada kopio komission päätöksestä, joka koski Campanian alueelle myönnettävää taloudellista avustusta ESR:n kautta (päätös nro 3233, 12. joulukuuta 1994). Kantelijan mielestä kieltävä vastaus oli perusteeton. Lisäksi kantelija ei voinut kunnolla puolustaa oikeuksiaan, koska hän ei saanut asiakirjaa, joka olisi voinut olla merkittävä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olleen oikeuskäsittelyn kannalta.

4.2. Komissio katsoi, että tämäntyyppiset päätökset on osoitettu jäsenvaltioille eikä niitä sen vuoksi ole tarkoitettu

julkistettaviksi. Lisäksi asiakirjojen antamiselle ei ollut laillista perustetta.

4.3. Tässä yhteydessä oikeusasiamies katsoo aiheelliseksi muistuttaa, että komissio hyväksyi 8. helmikuuta 1994 päätöksen yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista⁽¹⁾. Päätöksen tavoitteena on toteuttaa käytännössä periaatetta, jonka mukaan kansalaisilla on mahdollisimman laaja oikeus saada tietoa. Pyrkimyksenä on vahvistaa toimielinten demokraattista luonnetta ja kansalaisten luottamusta hallintoon. Yhteisöjen tuomioistuimet ovat katsoet, että päätös 94/90 on säädös, jolla kansalaisille annetaan laillinen oikeus komission asiakirjoihin⁽²⁾, ja sitä on tarkoitettu soveltaa yleisesti asiakirjoja koskeviin tiedonsaantipyyntöihin.⁽³⁾

4.4. Komissio voi kieltää tiedonsaannin asiakirjastaan vain päätöksen liitteenä olevissa toimintasäännöissä lueteltujen poikkeusten nojalla. Poikkeuksissa viitataan yleisen edun suojeluun (yleinen turvallisuus, kansainväliset suhteet, rahallinen vakaus, oikeusmenettelyt, tarkastus- ja tutkimustoimet), yksilön ja yksityiselämän suojeluun, kaupallisen ja teollisen salaisuuden suojeluun, yhteisön taloudellisten etujen suojeluun ja luottamuksellisuuden suojeluun.

4.5. Mikään poikkeuksista ei koske suoraan asiakirjan mahdollista vastaanottajaa eikä sen mahdollista julkaisua. Komissio ei siis vedonnut mihinkään päätöksen 94/90 sisältämistä erityisistä poikkeuksista perustellakseen, miksi se kieltäytyi antamasta kantelijan pyytämää asiakirjaa. Koska sellaista perustetta ei ollut, oikeusasiamies katsoi, että komissio ei tarkastellut pyyntöä asianmukaisesti päätöksen 94/90 valossa. Tämä merkitsi hallinnollista epäkohtaa, ja oikeusasiamies esitti komissiolle kriittisen huomautuksen tapauksen tästä kohdasta.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella ilmeni hallinnollinen epäkohta Euroopan komission toiminnassa. Sen vuoksi oli tarpeen esittää seuraavat kriittiset huomautukset:

⁽¹⁾ EYVL L 46, 18.2.1994, s. 58.

⁽²⁾ Asia T-105/95, WWF UK v. komissio kok. 1997, s. II-0313, kohta 55.

⁽³⁾ Asia T-124/96, Interporc v. komissio kok. 1998, s. II-0231, kohta 48.

1. Virallisessa lehdessä julkaistussa vakiolomakkeessa komissio toteaa nimenomaan, että kuka tahansa saa esittää komissiolle valituksen käytänteestä tai toimenpiteestä, joka on hänen mielestään jonkin yhteisön säädöksen vastainen. Siinä viitataan lisäksi useisiin hallinnollisiin sitoumuksiin, joita komissio lupasi noudattaa valituksen esittäjän hyväksi. Sitoumuksiin kuuluivat seuraavat:

- ”Valituksen esittäjälle lähetetään vahvistus valituksen vastaanottamisesta heti, kun se on rekisteröity.
- Valituksen esittäjälle ilmoitetaan kaikista valituksen aiheuttamista toimenpiteistä, mukaan luettuna asianomaisille kansallisille viranomaisille, yhteisön laitoksille tai yrityksille tehtävät ehdotukset.
- Valituksen esittäjälle ilmoitetaan kaikista rikkomismenettelyistä, joita komissio aikoo aloittaa jäsenvaltiota vastaan valituksen johdosta.”

Niiden tietojen perusteella, jotka kantelija antoi ja joita komissio ei kumonnut, komissio ei noudattanut mitään julkaisemaansa vakiolomakkeeseen kuuluvista hallinnollisista takuista käsitellessään kantelijan kahta virallista valituskirjelmää.

Koska mainitut tapauksen näkökohdat koskivat menneitä tapahtumia, ei sovintoratkaisuun pyrkiminen asiassa ollut aiheellista.

2. Komissio voi kieltäytyä antamasta tietoa jostakin asiakirjastaan vain päätöksen liitteenä olevissa toimintasääntöissä lueteltujen poikkeusten nojalla. Poikkeuksissa viitataan yleisen edun suojeluun (yleinen turvallisuus, kansainväliset suhteet, rahallinen vakaus, oikeusmenettelyt, tarkastus- ja tutkimustoimet), yksilön ja yksityiselämän suojeluun, kaupallisen ja teollisen salaisuuden suojeluun, yhteisön taloudellisten etujen suojeluun ja luottamuksellisuuden suojeluun.

Mikään poikkeuksista ei koske suoraan asiakirjan mahdollista vastaanottajaa eikä sen mahdollista julkaisua. Komissio ei siis vedonnut mihinkään päätöksen 94/90 sisältämistä erityisistä poikkeuksista perustellakseen, miksi se kieltäytyi antamasta kantelijan pyytämää asiakirjaa. Koska sellaista perustetta ei ollut, oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut tarkastellut pyyntöä asianmukaisesti komission päätöksen 94/90 valossa.

Komission päätöksessä 94/90 sanotaan nimenomaan, että jos hakijan vahvistava hakemus asiakirjojen saamisesta hylätään, hänelle on ilmoitettava mahdollisuudesta kannella oikeusasiamiehelle. Oikeusasiamiehen kriittinen huomautus merkitsi, että komission tulisi harkita uudelleen kantelijan 13. marraskuuta 1996 esittämää hakemusta ja antaa tiedot pyydytyistä asiakirjoista, ellei mikään päätöksen 94/90 sisältämistä poikkeuksista soveltu kyseiseen tapaukseen. Koska uusi harkinta ja tuloksen ilmoittaminen kantelijalle oli komission tehtävä, oikeusasiamies lopetti tapauksen käsittelyn.

OIKEUDENKÄYNTIIN LIITTYVIIN ASIAKIRJOIHIN TUTUSTUMISEN KIELTÄMINEN

Päätös kanteluun 506/97/JMA Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Italialaista viininviljelijäryhmää edustavat asianajajat kantelivat oikeusasiamiehelle kesäkuussa 1997 ja väittivät, että komissio oli kieltänyt heiltä epäoikeudenmukaisesti oikeuden tutustua eräisiin asiakirjoihin.

Kantelijat pyysivät 13. helmikuuta 1997 pääosasto VI:lle ja 24. maaliskuuta 1997 komission pääsihteerille lähettämässään kirjeissä saada tutustua useisiin komission asiakirjoihin. Pyyntö koski komission käyttämiä työasiakirjoja, joilla arvioitiin pöytäviinin tuottajien pakollista tislausta satokaudella 1993/1994.

Kantelijat pyysivät näitä asiakirjoja todistaakseen, että laskelmat kussakin jäsenvaltiossa tislattavista määristä olivat syrjiviä, minkä seurauksena Italiaa oli rangaistu huomattavasti. Kantelijat väittivät, että italialaisten viininviljelijöiden oli tislattava suurempia määriä viiniä kuin muiden vastaavissa olosuhteissa tuottavien jäsenvaltioiden, ja että komission laskelma oli käsittämätön. Kantelijat uskoivat etenkin, että määritellessään eri jäsenvaltioiden tislausmääriä komissio oli käyttänyt eri jäsenvaltioiden kohdalla erilaista viiteprosenttilukua ja että Italialle määrätty 12 150 000 hl:n osuus oli laskettu virheellisten kansallisten tietojen perusteella.

Kantelu tehtiin komission asiakirjoihin tutustumista koskevan komission päätöksen 94/90⁽¹⁾ perusteella.

⁽¹⁾ 94/90/EHTY, EY, Euratom: Komission päätös, tehty 8 päivänä helmikuuta 1994, yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista, EYVL L 46, 18.2.1994, ss. 58–61.

Komissio hylkäsi alkuperäisen hakemuksen. 12. maaliskuuta 1997 päivätyssä vastauksessaan komission yksiköt ilmoittivat kantelijoille, että koska komission päätös pakollisen tislauksen käynnistämistä satokaudella 1993/1994 oli tuomioistuimen oikeusprosessin kohteena, komissio pystyi yhteisen edun turvaamisen nimissä kieltämään asiakirjoihin tutustumisen päätöksessä 94/90 määrätyn poikkeuksen mukaisesti.

Kantelijoiden vahvistavan hakemuksen jälkeen komission pääsihteeri totesi aluksi, että pyydettyjen asiakirjojen suuri määrä aiheuttaa todennäköisesti sen, ettei päätöstä voida tehdä kuukauden kuluessa. Pääsihteeri lähetti kantelijoille toukokuussa 1997 uuden kirjeen, jossa toistettiin vahvistavan hakemuksen hylkääminen. Kirjeessä todettiin myös, että kantelijoiden olisi pitänyt lähettää pyyntönsä suoraan tuomioistuimelle, sillä se on ainoa viranomainen, jolla on valtuudet julkistaa oikeudenkäyntiasiakirjoja, kuten tuomioistuimen ohjesäännön 21 artiklassa ja työjärjestyksen 45 artiklan 2 kohdassa määrätään.

Komission kieltäytymisen johdosta kantelijat pyysivät oikeusasiamiestä käynnistämään tutkimuksen asiasta ja selvittämään oliko asiassa ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Yhteenvetona komissio esitti lausunnossaan seuraavaa:

Kantelijat pyysivät saada tutustua komission asiakirjoihin, jotka koskivat laskelmia pöytäviinien pakollisesta tislauksesta satokaudella 1993–1994. Nämä asiakirjat olivat olleet komission taustatietoina ja lähdeaineistona sen laatiessa 15. helmikuuta 1994 annettua asetusta N:o 343/94 pöytäviinien tuottajien pakollisen tislauksen käynnistämistä satokaudella 1993–1994⁽¹⁾.

Komissio totesi, että kyseisen asetuksen lainmukaisuudesta ja vastaavuudesta yhteisen oikeuden kanssa oli pyydetty Euroo-

pan yhteisöjen tuomioistuimen ennakkoratkaisua (C-375/96). Tästä tilanteesta johtuen toimitelmin ei voinut suostua pyydettyjen asiakirjojen luovuttamiseen, sillä kyseinen toimi olisi vaarantanut julkisen edun puolustamisen oikeusprosessissa. Komissio katsoi siis, että sillä oli valtuudet kieltää asiakirjoihin tutustuminen tietojen saantia koskevassa päätöksessä määrätyn poikkeuksen perusteella. Siinä sallitaan asiakirjoihin tutustumisen kieltäminen, jos tietojen julkistamisesta on haittaa julkisen edun turvaamiselle.

Komissio totesi edelleen, että kantelijoiden olisi pitänyt lähettää asiakirjoihin tutustumista koskeva pyyntönsä suoraan tuomioistuimelle. Jos kyseinen toimitelmin päättäisi määrätä asiakirjat julkistettaviksi, komissio ei olisi voinut kieltää niihin tutustumista paitsi ”erityisen painavista syistä.”

Komissio huomautti, että hyvin samankaltaisia asioita koskeva tapausta käsiteltiin ensimmäisen asteen tuomioistuimessa (Asia T-124/96 *Interporc Im- und Export GmbH vastaan komissio*)⁽²⁾.

Kantelijoiden huomautukset

Huomautuksissaan kantelijat torjuivat perustelut, joiden nojalla komissio oli kieltänyt asiakirjoihin tutustumisen. Kantelijat eivät hyväksyneet väitettä, että asiakirjat olisivat oikeudenkäyntiasiakirjoja, joihin olisi sovellettava julkisen edun turvaamista koskevaa poikkeusta. Kantelijat väittivät, että vaikka asiakirjat liittyivätkin meneillään olevaan oikeudenkäyntiin tuomioistuimessa, niitä ei voitu pitää oikeudenkäyntiasiakirjoina, koska niitä ei ollut laadittu tätä nimenomaista tapausta varten, vaan ne olivat olemassa oikeudenkäynnistä riippumatta. Asiakirjoja olisi siis pidettävä pelkkinä hallinnollisina asiakirjoina.

Kantelijat väittivät lisäksi, että kun komissio yhteisen nykyisen oikeuskäytännön perusteella kieltä päätöksessä 94/90 määrättyä poikkeusta käyttämällä oikeuden tutustua asiakirjoihin, komission on eriteltävä perusteet kaikista pyydytyistä asiakirjoista ja siten perusteltava kieltönsä⁽³⁾.

Kantelijat väittivät, että tässä tapauksessa komissio oli päinvastoin käyttänyt julkisen edun turvaamista perusteena asiakirjoihin tutustumisen kieltämiselle, mutta ei antanut täsmällisiä perusteita eikä saattanut keskenään tasapainoon omaa puolustautumisoikeuttaan ja kansalaisten oikeutta tutustua asiakirjoihin.

(1) Komission asetus (EY) N:o 343/94, annettu 15 päivänä helmikuuta 1994, jolla käynnistetään neuvoston asetuksen (ETY) N:o 822/87 39 artiklassa säädetty pakollinen tislauksen ja jolla poiketaan satokauden 1993–1994 osalta joistakin sen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä. EYVL L 44, 17.2.1994, s. 9.

(2) Asia T-124/96. 6 päivänä helmikuuta annettu tuomio *Interporc Im- und Export GmbH vastaan komissio*, Kok. 1998, s. II-0231.

(3) Asia T-105/95, WWF UK (World Wide Fund for Nature) vastaan Euroopan yhteisöjen komissio. Kok. 1997, s. II-0313

Päätös**1. Oikeudenkäyntiin liittyviin asiakirjoihin tutustumisen kieltäminen**

- 1.1. Satokauden 1993–1994 viinien pakollista tislaukusta koskeviin komission työasiakirjoihin tutustuminen evättiin julkisen edun turvaamisen perusteella, kuten tietojen saantia komission asiakirjoista koskevan komission päätöksen 94/90 ensimmäisessä luetelmakohdassa on määrätty.
- 1.2. Vahvistavaan hakemukseen vastatessaan komissio huomautti, että pyydetty asiakirjat olivat oleellisia laadittaessa pakollisen tislauksen käynnistämistä satokaudella 1993–1994 koskevaa komission asetusta 343/94, jonka lainmukaisuus oli kiistetty meneillään olleessa tuomioistuimen oikeusmenettelyssä⁽¹⁾. Komissio väitti, että kantelijoiden olisi pitänyt osoittaa asiakirjoja koskeva pyyntönsä suoraan tuomioistuimelle.

Komissio katsoi siis, että:

”Julkisen edun turvaaminen oikeudenkäyntiasioissa antaa komissiolle menettelysääntöjen puitteissa valtuudet kieltäytyä antamasta tietoja asiakirjoista, jotka liittyvät meneillään olevaan oikeudenkäyntiin.”

- 1.3. Päätökseen 94/90 on sisällytetty poikkeus yleisestä periaatteesta, joka koskee oikeutta tutustua komission asiakirjoihin. Poikkeus perustuu julkisen edun turvaamiseen, jos kyseiset asiakirjat liittyvät oikeusmenettelyihin. Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta on jo pyydetty määrittelemään tämän yleisestä periaatteesta tehtävän poikkeuksen laajuus⁽²⁾. Tuomioistuin on todennut, että

”[...] on tehtävä ero komission jotakin yksittäistä oikeudenkäyntiä varten laatimien asiakirjojen, [...] ja sellaisten asiakirjojen välillä, jotka ovat olemassa tällaisesta oikeudenkäynnistä riippumatta. Julkisen edun turvaamista koskevan poikkeuksen soveltaminen on perusteltua ainoastaan silloin, kun on kysymys ensin mainittuun ryhmään kuuluvista asiakirjoista”⁽³⁾.

(1) Asia on jo ratkaistu Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen (viides osasto) 29. lokakuuta 1998 antamalla päätöksellä; Asia C-375/96, *Galileo Zaninotto vastaan Ispettorato Centrale Repressione Frodi* (viittaus ennakkoratkaisuun: Pretura circondariale di Treviso); toistaiseksi julkaisematon.

(2) Asia T-83/96, *Gerard van der Wal vastaan Euroopan yhteisöjen komissio*. Kok.1998, s. II-545.

(3) Edellä mainittu asia T-83/96, 50 art.

- 1.4. Oikeusasiamies huomautti, että kantelijoiden pyytämät asiakirjat oli valmisteltu komission lainsäädännöllisten vaihtoehtojen arviointia varten, eikä niitä ollut laadittu oikeusmenettelyyn liittyvää erityistä tarkoitusta varten. Nämä asiakirjat olivat siten riippumattomia komission asetuksen N:o 343/94 lainmukaisuutta tutkivasta oikeudenkäynnistä, vaikka asiakirjat olivatkin asetuksen pohjana.

- 1.5. Oikeusasiamies katsoi siis yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaisesti, että komissio oli ollut väärässä kieltäessään tutustumisen komission asiakirjoihin sillä perusteella, että kyseiset asiakirjat liittyivät oikeusmenettelyyn. Tällainen toiminta oli hallinnollinen epäkohta ja oikeusasiamies katsoi tarpeelliseksi antaa kriittisen huomautuksen asian tämän näkökohdan perusteella.

2. Perusteet kunkin asiakirjan kieltämiselle

- 2.1. Kirjeessään oikeusasiamiehelle kantelijat väittivät myös, että komission kieltäytyminen ei ollut yhteisön oikeuskäytännön mukainen, sillä siinä ei viitattu kuhunkin asiakirjaan erikseen.

- 2.2. Koska oikeusasiamies oli todennut, että komission pitäisi harkita uudelleen tätä asiaa koskevaa päätöstään, tämän lisäväitteen arviointi ei ollut aiheellista.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella ilmeni hallinnollinen epäkohta Euroopan komission toiminnassa. Sen vuoksi oli tarpeen esittää seuraava kriittinen huomautus:

Oikeusasiamies huomautti, että kantelijoiden pyytämät asiakirjat oli valmisteltu komission lainsäädännöllisten vaihtoehtojen arviointia varten, eikä niitä ollut laadittu oikeusmenettelyyn liittyvää erityistä tarkoitusta varten. Nämä asiakirjat olivat siten riippumattomia komission asetuksen N:o 343/94 lainmukaisuutta tutkivasta oikeudenkäynnistä, vaikka asiakirjat olivatkin asetuksen pohjana.

Oikeusasiamies katsoi siis yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaisesti, että komissio oli ollut väärässä kieltäessään tutustumisen komission asiakirjoihin sillä perusteella, että kyseiset asiakirjat liittyivät oikeusmenettelyyn. Tällainen toiminta oli hallinnollinen epäkohta ja oikeusasiamies katsoi tarpeelliseksi antaa kriittisen huomautuksen asian tämän näkökohdan perusteella.

Komission päätöksessä 94/90 määrätään erityisesti, että hakijalle, jonka vahvistava hakemus asiakirjoja koskevien tietojen saamisesta kielletään, on ilmoitettava mahdollisuudesta kannella oikeusasiamiehelle. Oikeusasiamiehen kriittisestä huomautuksesta kävi ilmi, että komission olisi syytä harkita uudelleen kantelijoiden 24. maaliskuuta 1997 päivätyä vahvistavaa hakemusta ja antaa heidän tutustua pyydettyihin asiakirjoihin, ellei asiassa voida soveltaa jotakin päätökseen 94/90 sisältyvistä poikkeuksista. Koska tämä harkinta ja sen tulosten ilmoittaminen kantelijoille on komission tehtävä, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

KOMISSION MENETTELY RIKKOMUSVÄITTEEN TUTKIMISEKSI (PERUSTAMISSOPIMUKSEN 226 ARTIKLA)

Päätös kanteluun 749/97/IJH Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

M. teki elokuussa ja syyskuussa 1997 oikeusasiamiehelle kantelun komission pääosastosta XI. Hän oli valittanut aiemmin komissiolle kaksiajorataisen tien rakennussuunnitelmasta Ballyseedy Woodissa, Traleessa, Kerry kreivikunnassa Irlannissa. Tämä alue on luokiteltu luontotyyppidirektiivin (direktiivi 92/43/ETY luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta) mukaiseksi ensisijaiseksi luontotyyppi. Kantelija oli tyytymätön komission asiaa koskevan tutkimuksen etenemiseen ja kanteli oikeusasiamiehelle. Kantelun sisältö oli yhteenvetona seuraava:

- (i) Komissio ei ollut varmistanut suunnitellun kaksiajorataisen tien riittävää tieteellistä arviointia. Se ei ollut vaatinut Irlannin viranomaisia tekemään direktiivin 85/337/ETY mukaista ympäristövaikutusten arviointia. Koska Ballyseedy Woodin merkitys ympäristölle on tunnustettu, oli direktiivin periaatteiden vastaista tehdä päätös ainoastaan Irlannin viranomaisten toimittamien epävirallisten tietojen perusteella. Komissio ei myöskään ollut käynyt paikan päällä eikä ollut lähettänyt paikalle omia asiantuntijoitaan saadakseen puolueetonta tietoa.
- (ii) Komission menettely oli siinä suhteessa epäoikeudenmukainen, että Irlannin viranomaiset olivat paljon paremmissa asemassa kuin hankkeen vastustajat, joilla on hyvin pienet resurssit. Komissio oli erityisesti antanut Irlannin viranomaisille yli vuoden aikaa vastata komission tutkimukseen mutta vastustajille vain kuusi viikkoa aikaa esittää huomautuksia Irlannin viranomaisten näkökannasta. Komissio ei myöskään itse toimittanut kantelijalle Irlannin viranomaisten laatimia kertomuksia, vaan kehotti häntä pyytämään ne Kerry kreivikunnan neuvostolta (County Council).

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Komissio totesi lausunnossaan, että Ballyseedy Wood oli määritelty jokivarren tulvametsäksi, joka on direktiivin 92/43/ETY mukainen ensisijainen luontotyyppi. Irlannin viranomaiset ilmoittivat, että Ballyseedy Wood on yksi Irlannin 14 kohteesta, joita ehdotetaan direktiivin perusteella kyseistä luontotyyppiä edustavaksi erityisten suojelutoimien kohdealueeksi.

Komissio väitti, että menettelyt oli toteutettu oikein ja että vastustajia oli kohdeltu oikeudenmukaisesti. Valitus rekisteröitiin 22. tammikuuta 1996 numerolla P95/5006. Alkuarviointi ja ehdotukset jäsenvaltiolle tehtiin 14. maaliskuuta 1996 ja 3. heinäkuuta 1996. Kantelijalle lähetettiin 20. elokuuta 1996 kirje, jossa selvitettiin jäsenvaltioille tehtyjä ehdotuksia. Irlannin viranomaiset vastasivat 21. toukokuuta 1997 ja 13. kesäkuuta 1997. Komissio ilmoitti kantelijalle 1. heinäkuuta 1997 vastauksista ja pyysi häntä kommentoimaan niitä kuuden viikon kuluessa. Komissio oli parhaillaan arvioimassa saamia tietoja. Yhteisön varoja ei myöskään ollut vielä annettu hankkeelle, koska komissio odotti tutkimusten tuloksia.

Komissio kommentoi myös sitä, miksi sen tutkimukset kestivät kauemmin kuin vuoden, jota yleensä pidetään valitukseen liittyvän tutkimuksen loppuunsaattamisen määräaika. Komissio selvitti tätä sillä, että kantelu oli herättänyt useita monimutkaisia teknisiä ja tieteellisiä kysymyksiä, joiden asianmukainen arviointi vaati enemmän aikaa. Koska hanke ei ollut edennyt tutkimuksen aikana, mitään haittaa ei ollut aiheutunut. Komissio korosti edelleen, että se, että Irlannin viranomaiset eivät olleet saaneet valmiiksi Irlannin virallista luetteloa paikoista, jotka on tarkoitettu suojeltavaksi direktiivin 92/43/ETY mukaisesti, kuului erillisen, nimenomaan tätä asiaa koskevan rikkomismenettelyn piiriin.

Kantelijan väitteestä, jonka mukaan kuusi viikkoa oli liian lyhyt aika kommentoida Irlannin viranomaisten vastausta, komissio totesi, että kantelija on eri asemassa kuin jäsenvaltio. Jäsenvaltion velvollisuutena on toimittaa komissiolle tietoja, mutta kantelijaa ei velvoiteta samaan. Jos jäsenvaltio ei noudata komission vaatimaa määräaikaa vastauksensa antamisessa, sillä on tiettyjä seuraamuksia jäsenvaltiolle. Kantelijalle sitä vastoin vastaavia seuraamuksia ei ole. Komissio totesi lisäksi, että kuusi viikkoa on kohtuullinen aika verrattuna vastaaviin kansallisiin prosesseihin.

Komissio totesi, että sen omat asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt eivät salli sen antaa kantelijalle kertomuksia, joita se ei ole itse laatinut. Toisaalta Kerryn kreivikunnan neuvosto oli velvollinen antamaan kertomukset nähtäväksi ympäristöä koskevan tiedon saannin vapaudesta annetun direktiivin 90/313/ETY mukaisesti.

Hankkeen yhdenmukaisuutta direktiivin 85/337/ETY kanssa tutkittiin. Kantelijaa oli pyydetty esittämään kommentteja Irlannin viranomaisten vastauksesta ja hänen kommenttinsa otetaan huomioon.

Kysymykseen siitä, pitäisikö komission lähettää omia asiantuntijoita käymään paikan päälle, komissio totesi, että se ei sulkenut pois mahdollisuutta käydä paikan päällä. Käyntejä tehdään joskus silloin, kun on kyse tärkeästä uhanalaisesta luontotyypistä. Oikeusasiamiehelle esitetyn kantelun päiväykseen mennessä käynti paikan päällä ei ollut tarpeen, koska tietojen saanti ja arviointi voitiin tehdä tyydyttävällä tavalla kirjeenvaihtona.

Lopuksi komissio totesi, että kantelijalle oli ilmoitettu kaikista tutkimuksen oleellisen tärkeistä vaiheista ja että syksyllä 1997 oli järjestetty kantelijan ja komission yksiköiden välinen tapaaminen. Komissio totesi lopuksi, että se tiedottaa kantelijalle tilanteen edistymisestä.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan ja esitti seuraavat väitteet:

Kun vastustajille kerrottiin, että heillä oli vain kuusi viikkoa aikaa kommentoida Irlannin viranomaisten laatimia useita laajoja kertomuksia, he menettivät kaiken toivonsa rahan keräämisestä ja asiantuntijoiden löytämisestä esitettyjen väitteiden vastustamiseksi. Myönnetty aika oli täysin kohtuuton. Tämä oli erityisen valitettavaa, koska kertomukset olivat täynnä virheitä. Jos komissio haluaa täsmällisen menettelyn, sen on varmistettava, että Irlannin viranomaisilla ja kantelijoilla on kummallakin tarvittavat asiantuntijat, ja jos heillä ei ole, annettava itse asiantuntijat heidän käyttöönsä. Komission asiantuntijoita tarvittiin sitäkin enemmän, koska aina kun kantelijat onnistuivat saamaan asiantuntijan lausunnon, Irlannin valtion asiantuntijoiden kertomuksista löytyi vakavia virheitä.

Kertomusten hankkimisesta Kerryn kreivikunnan neuvostolta kantelija toi esiin sen, että komissio sanoi ensin suojelevansa kantelijoiden nimettömyyttä ja pyysi heitä siten kääntymään vastapuolen puoleen asiaankuuluvien kertomusten hankkimiseksi.

Kantelija korosti myös sitä, että tämä kantelu ei ollut suunnattu komission henkilöstöä vaan vakiintuneita menettelyjä vastaan. Ne ovat epäoikeudenmukaisia kantelijoille siinä mielessä, että niistä on kohtuuttomasti ja epäoikeudenmukaisesti etua jäsenvaltiolle, koska sen voimavarat ovat niin valtavat.

Lisätutkimukset

Käsiteltyään perusteellisesti komission lausuntoa ja kantelijan huomautuksia oikeusasiamies katsoi, että jatkotutkimukset ovat välttämättömiä. Oikeusasiamies pyysi tätä tarkoitusta varten komissiolta ensin tietoja sen asiakirjojen julkisuussääntöjä koskevasta lausunnosta, joiden mukaan säännöt "eivät salli" sen antavan kantelijalle nähtäväksi pyydettyjä kertomuksia. Lisäksi oikeusasiamies pyysi tietoja komission perusteista sille, pitääkö sen käydä paikan päällä ja missä vaiheessa se on tarkoituksenmukaista.

Komissio totesi vastauksessaan, että kantelija ei ollut esittänyt muodollista pyyntöä saada tutustua Kerryn kreivikunnan neuvoston laatimiin kertomuksiin. Komission asiakirjojen julkisuutta koskevien sääntöjen mukaan komissiolla on oikeus ohjata kantelija kertomusten laatijan puoleen. Paikan päällä käymisestä komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että ei ole mitään tarkkoja ehtoja sille, minkä perusteella päätetään paikan päällä käynnin tarkoituksenmukaisuudesta ja käynnin ajankohdasta. Sen sijaan paikan päällä käydään yleensä silloin, kun se on tarpeen tosiasioiden ymmärtämiseksi. Käytännössä nämä tapaukset ovat yleensä sellaisia, joissa olosuhteet ovat ainutkertaiset.

Komissio selvitti myös, että olisi ollut ennen aikaista käydä paikan päällä ennen vaihetta, jossa oikeusasiamiehelle oli tehty kantelu. Myöhäisemmässä vaiheessa, kun komissio oli saanut sekä jäsenvaltion että kantelijoiden esittämän aineiston, komissio katsoi tarpeelliseksi tehdä tutkimuksen tapauksen tietyistä näkökohdista. Tutkimukseen ei kuulunut komission henkilöstön käyntiä paikan päällä, mutta ulkopuoliset asiantuntijat käyvät paikan päällä ja tekivät haastatteluja komission puolesta. Tutkimuksessa todettiin, että ehdotettu Traleen kaksijorainen tie oli ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin ja luontotyyppidirektiivin kannalta EU:n politiikan ja lainsäädännön vastainen ja että hankkeen yhteisrahoituspäätöstä tulisi harkita uudelleen.

Komissio lähetti oikeusasiamiehelle kopion edellä mainitusta tutkimuksesta ja ilmoitti hänelle, että tutkimuksen kopio oli toimitettu suoraan kantelijalle.

Kantelija ilmaisi tyytyväisyytensä tutkimuksen tuloksiin mutta korosti, että hän ei ollut saanut mitään lisätietoja eikä ilmoitusta komission lopullisesta päätöksestä.

Liittyen käytettyyn menettelyyn yleisesti kantelija ilmaisi huolensa sen suhteen, että riippumattomien asiantuntijoiden komitea oli mainittu vasta oikeusasiamiehelle tehdyn kantelun jälkeen.

Kantelija totesi myös, että kertomusten pyytäminen Kerryn kreivikunnan neuvostolta oli tosiaankin paljastanut hänen henkilöllisyytensä kantelijana. Pyydettyään ja saatuaan kertomukset hän sai Kerryn kreivikunnan neuvostolta kirjeen, jossa todettiin, että hänen olisi lähetettävä neuvostolle kopiot komissiolle lähettämistään asiakirjoista ja kirjeistä.

Päätös

1. Väite, jonka mukaan suunnitellun kaksiajorataisen ajo-tien asianmukaisen tieteellisen arvioinnin varmistaminen oli laiminlyöty

1.1. Kantelija väitti, että komissio oli laiminlyönyt Traleen kaksiajorataisen tien asianmukaisen tieteellisen arvioinnin varmistamisen, koska se ei ollut vaatinut Irlannin viranomaisia tekemään direktiivin 85/337/ETY⁽¹⁾ mukaista ympäristövaikutusten arviointia eikä ollut käynyt paikan päällä tai lähettänyt omia asiantuntijoitaan hankkimaan puolueetonta tietoa.

1.2. Hyvän hallinnon periaatteet vaativat, että komissio tekee päätöksensä täsmälliseen tietoon perustuvien tieteellisten arvioiden perusteella ja varmistaa tarvittaessa, että oleelliset tiedot voidaan arvioida kriittisesti ja että eri mielipiteitä kuunnellaan. Jos jäsenvaltion ja kantelijan toimittama aineisto on tässä suhteessa riittämätöntä, komission tulisi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että se saa oikeat tiedot.

1.3. Oikeusasiamiehen tutkimuksen aikana komissio käytti ulkopuolisia asiantuntijoita suunniteltua kaksiajorataista tietä koskevan ympäristötutkimuksen tekemiseen tutkiesaan hankkeen yhteensopivuutta direktiivin 85/337/ETY kanssa. Kantelija ilmaisi olevansa tyytyväinen tutkimuksen johtopäätöksiin.

1.4. Tapauksen tämä näkökohdan suhteen näyttää siltä, että komissio on ryhtynyt toimenpiteisiin sopiakseen asiasta tavalla, johon kantelija on tyytyväinen.

2. Menettelyn oikeudenmukaisuus

2.1. Kantelija väitti, että komission käyttämä menettely oli epäoikeudenmukainen, koska Irlannin viranomaiset olivat paljon paremmassa asemassa kuin hankkeen vastustajat. Komissio antoi Irlannin viranomaisille jopa yhden vuoden aikaa vastata tutkimuksiin, kun taas vastustajilla oli vain kuusi viikkoa aikaa kommentoida Irlannin vastausta. Lisäksi kantelija esitti vastalauseensa siitä, että komissio ei toimittanut hänelle Irlannin viranomaisten laatimia kertomuksia vaan pyysi häntä kääntymään Kerryn kreivikunnan neuvoston puoleen vaarantaen näin hänen nimettömyytensä valituksen tekijänä.

2.2. Oikeusasiamiehen tutkimus osoitti komission soveltamasta yleisestä menettelystä sen, että komissio oli rekisteröinyt valituksen ja että kantelijalle oli tiedotettu Irlannin viranomaisille tehdyistä ehdotuksista sekä heidän vastauksistaan, jota kantelijaa oli pyydetty kommentoimaan. Komission yksiköt myös tapasivat kantelijan. Arvioituaan jäsenvaltion vastauksen ja vastustajien kommentit komissio antoi ulkopuolisille asiantuntijoille tehtäväksi suorittaa tutkimuksen tapauksen tietyistä näkökohdista ja käydä paikan päällä. Komissio ilmoitti kantelijalle tämän tutkimuksen tuloksista. Vaikka tutkimusaika oli pidempi kuin normaali yksi vuosi, komissio selvitti sen johtuvan siitä, että esiin oli tullut monimutkaisia teknisiä ja tieteellisiä kysymyksiä. Siten komissio näyttää toimineen yleisesti ottaen hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti noudattaessaan menettelyjä, joihin se on itse sitoutunut oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suorittaman tutkimuksen 303/97/PD yhteydessä. (?) Komissio ilmoitti lisäksi tiedottavansa kantelijalle tutkimuksen edistymisestä, mikä on myös komission oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suorittaman tutkimuksen yhteydessä antamien sitoumusten mukaista.

2.3. Väitteestä, että kuuden viikon vastausaika on liian lyhyt, komissio totesi, että toisin kuin jäsenvaltiot, kantelijat eivät ole velvollisia vastaamaan. Lisäksi komissio väitti, että kuusi viikkoa on vertailukelpoinen vastaaville kansallisille menettelyille varatun ajan kanssa. Siitä, että kanteli-

(1) Neuvoston direktiivi 85/337/ETY tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista, EYVL 1985 L 175/40.

(2) Päätös oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritetun tutkimuksen 303/97/PD johdosta. Katso Vuosikertomus 1997, otsikko 3.7, EYVL 1998 C 380/1.

jalle ei toimitettu kertomuksia, joita häntä pyydettiin kommentoimaan, komissio totesi, että sen asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt eivät sallineet kertomusten toimittamista, koska komissio ei ole itse laatinut niitä. Oikeusasiamiehen tiedustellessa tätä komissio kuitenkin ilmoitti, että sen asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt sallivat sen kehottaa kantelijaa kääntymään kertomusten laatijan puoleen.

2.4. Hyvän hallinnon periaatteisiin kuuluu, että määräajat ovat kohtuullisia. Komission kommenttien antamiselle asettama kuuden viikon määräaika ei ollut kohtuuton verrattuna vastaaviin kansallisiin menettelyihin. Komissio ei kuitenkaan toimittanut kantelijalle aineistoa, jota tämän oli tarkoitus kommentoida. Näissä olosuhteissa komission olisi pitänyt osoittaa halunsa pidentää pyydettyä määräaika ja ottaa silloin huomioon kantelijan asiaankuuluvan aineiston hankkimiseen tarvitsema ylimääräinen aika.

2.5. Hyvän hallinnon periaatteisiin kuuluu, että hallintoelin tekee parhaansa pitääkseen kansalaisille antamansa lupaukset. Vakiolomakkeessa, jolla komissio on pyytänyt yksittäisiä henkilöitä toimittamaan valitukset, luvataan ottaa huomioon tavanomaiset luottamuksellisuussäännöt tutkittaessa valitusta⁽¹⁾. Vaikka kantelija ei ole velvollinen kommentoimaan jäsenvaltion vastausta, tällaisen osallistumisen mahdollisuus on tutkimusmenettelyn normaali osa. Komissio vaati kantelijaa hankkimaan kommentoitavat kertomukset jäsenvaltion viranomaiselta, joka oli tutkimuksen kohteena. Kantelijan oli näin ollen luovuttava nimettömyydestään voidakseen osallistua normaalisti valitustaan koskevaan tutkimukseen. Tällä vaatimuksella komissio rikkoi vakiolomakkeessaan antamansa lupauksen.

Johtopäätös

Oikeusasiamiehen suorittamassa kantelun ensimmäistä näkökohtaa koskevassa tutkimuksessa komission lausunnoista ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin sopiakseen asiasta, ja tämä tyydytti kantelijaa.

Oikeusasiamiehen suorittamassa kantelun toista näkökohtaa koskevassa tutkimuksessa kävi ilmi, että on esitettävä seuraavat kriittiset huomautukset:

Hyvän hallinnon periaatteisiin kuuluu, että määräajat ovat kohtuullisia. Komission kommenttien antamiselle

asettama kuuden viikon määräaika ei ollut kohtuuton verrattuna vastaaviin kansallisiin menettelyihin. Komissio ei kuitenkaan toimittanut kantelijalle aineistoa, jota tämän oli tarkoitus kommentoida. Näissä olosuhteissa komission olisi pitänyt osoittaa halunsa pidentää pyydettyä määräaika ja ottaa silloin huomioon kantelijan asiaankuuluvan aineiston hankkimiseen tarvitsema ylimääräinen aika.

Hyvän hallinnon periaatteisiin kuuluu, että hallintoelin tekee parhaansa pitääkseen kansalaisille antamansa lupaukset. Vakiolomakkeessa, jolla komissio on pyytänyt yksittäisiä henkilöitä toimittamaan valitukset, luvataan ottaa huomioon tavanomaiset luottamuksellisuussäännöt tutkittaessa valitusta. Vaikka kantelija ei ole velvollinen kommentoimaan jäsenvaltion vastausta, tällaisen osallistumisen mahdollisuus on tutkimusmenettelyn normaali osa. Komissio vaati kantelijaa hankkimaan kommentoitavat kertomukset jäsenvaltion viranomaiselta, joka oli tutkimuksen kohteena. Kantelijan oli näin ollen luovuttava nimettömyydestään voidakseen osallistua normaalisti valitustaan koskevaan tutkimukseen. Tällä vaatimuksella komissio rikkoi vakiolomakkeessaan antamansa lupauksen.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Oikeusasiamies totesi, että komission menettelyä yhteisön oikeuden rikkomista koskevan valituksen tutkimisessa ei ole vielä järjestetty normaalina hallintomenettelyinä, jossa valituksen tekijää kohdellaan osapuolena. Normaalissa hallintomenettelyssä komission on itse toimitettava valituksen tekijälle kaikki asiakirjat, joista se pyytää kommentteja.

KIRJEISIIN EI VASTATTU

Päätös kanteluun 102/98/(XD)ADB Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

R. kanteli oikeusasiamiehelle tammikuussa 1998 siitä, että komissio ei vastannut hänen kirjeisiinsä.

⁽¹⁾ 1989 EYVL C 26/6.

R. lähetti komissiolle marraskuussa 1997 valituksen, jonka aiheena olivat Ranskan sosiaalimaksut CSG (Contribution Sociale Généralisée) ja CRDS (Contribution pour le Recouvrement de la Dette Sociale). Koska R. ei saanut vastausta, hän otti yhteyttä komission toimistoon Pariisissa. Lisäksi hän kysyi komission toimistosta Marseillesta, kuinka hän voisi toimia, koska kirjeisiin ei vastattu. Lopulta kantelija kääntyi Perpignanissa toimivan kansalaisjärjestön "La Maison de l'Europe" puoleen.

Näiden yhteydenottojen tuloksena kantelija ei saanut minkäänlaista vastausta, mutta Pariisissa sijaitseva "Centre d'Informations sur l'Europe – Sources d'Europe" lähetti kaksi esitettä (toinen näistä käsitteli erityisesti Euroopan oikeusasiamiestä).

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Yhteenvetona komissio esitti lausunnossaan seuraavaa:

Kirjeessään komissiolle kantelija otti esille rikkomismenettelyn kohteena tuomioistuimen käsittelyssä olevan asian, jota myös komission pääosastot (PO) XV ja V samaan aikaan käsitelivät. Koska asiat olivat edelleen tuomioistuimen käsiteltävinä, varsinaisen vastauksen antamista kantelijalle lykättiin. Komissio pahoitteli kuitenkin, että kantelijalle ei välillä lähetetty tilapäistä vastausta.

Mitä tuli komission toimistosta Marseillesta pyydettyihin tietoihin, komissio totesi, että kantelija ei asunut tämän toimiston maantieteellisen toimivalta-alueen sisällä. Sen seurauksena pyyntö välitettiin Pariisiin ja "Sources d'Europe" lähetti tälle asiaankuuluvat tiedot.

Vastauksessaan oikeusasiamiehen 12. helmikuuta 1998 päivättyyn pyyntöön komissio liitti mukaan kopion kirjeestä, joka oli lähetetty kantelijalle 20. helmikuuta 1998 ja jossa tälle tiedotettiin rikkomismenettelystä Ranskaa vastaan.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija esitti, että komission 20. helmikuuta 1998 lähettämän vastauksen jälkeen hän oli lähettänyt komissiolle kaksi kirjettä: ensimmäisen 2. maaliskuuta 1998 ja muistutuksen 8. kesäkuuta 1998. Kantelija halusi tietää oliko

hänen valituksensa lopultakin rekisteröity vai täytyikö hänen lähettää uusi valitus, ja aiotaanko hänelle tiedottaa menettelyn etenemisestä.

Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle 30. elokuuta 1998 ettei ollut saanut vielä vastauksia 2. maaliskuuta ja 8. kesäkuuta 1998 päivättyihin kirjeisiinsä ja ilmaisi vahvat epäilyksensä oikeusasiamiehelle osoitetussa komission lausunnossa mainittujen pahoittelujen aitoudesta.

Lisätutkimukset

Kantelijan kohtaamien lisävaikeuksien seurauksena oikeusasiamies otti yhteyttä komissioon 10. syyskuuta 1998. Komissio ilmoitti 30. syyskuuta 1998 vastaanottaneensa kantelijan 1. marraskuuta 1997 päivätyn alkuperäisen valituksen ja rekisteröineensä sen. 5. lokakuuta 1998 kantelijalle tiedotettiin Ranskaa vastaan käynnistetyn rikkomismenettelyn etenemisestä.

Päätös

1. Valitukseen ei vastattu

1.1. Kantelija esitti, että hän ei saanut vastausta komissiolle lähettämänsä valitukseen. Komissio selvitti, että viivytykset johtuivat siitä, että kantelijan esille nostamat asiat olivat parhaillaan tuomioistuimen tutkittavina. Komissio pahoitteli siitä huolimatta tilapäisen vastauksen lähettämättä jättämistä.

1.2. Komission lausunnossa, joka koski sen omia menettelyjä valitusten suhteen (lähetetty oikeusasiamiehelle tämän omasta aloitteesta suoritettun tutkimuksen 303/97/PD yhteydessä) todettiin seuraavasti:

(...)että kaikki komissiolle tulleet valitukset rekisteröidään, ja että tästä säännöstä ei poiketa. Kun komissio saa valituksen, se ilmoittaa valituksen tekijälle valituksen vastaanottamisesta kirjeellä, johon on liitetty selvitys rikkomismenettelyn yksityiskohdista.

1.3. Oikeusasiamies huomautti, että komissio oli oikeusasiamiehen tutkimuksen yhteydessä 11. kesäkuuta 1998 nimenomaan tunnustanut ongelman, pahoitellut viivytystä ja tilapäisen vastauksen lähettämättä jättämistä. Näistä pahoitelluista ja kantelijan kahdesta lisäpyynnöstä huolimatta 1. marraskuuta 1997 jätetty valitus rekisteröitiin virallisesti vasta 30. syyskuuta 1998, ja silloinkin oikeusasiamiehen puututtua asiaan.

1.4. Oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritettun tutkimuksen 303/97/PD yhteydessä esitetyissä komission omilla huomautuksissa todetaan, ettei ole olemassa poikkeuksia sääntöön, jonka mukaan kaikki komission vastaanottamat valitukset rekisteröidään ja siitä lähetetään myös ilmoitus ajallaan. Siitä huolimatta, että komissio tässä tapauksessa tunnusti ongelman ja pahoitteli viivytystä – heti kun sille oli kerrottu asiasta – se ei silti kiirehtinyt rekisteröimään valitusta, jolloin kyseessä on hallinnollinen epäkohta.

2. **Kantelijalle ei kerrottu tarvittavia tietoja**

2.1. Kantelija väitti ettei saanut mitään tietoja, kun hän otti yhteyttä komission toimistoon Marseillessa. Komissio selvitti, että pyyntö oli välitetty maantieteellisesti toimivaltaiselle toimistolle. "Centre d'Informations sur l'Europe – Sources d'Europe" lähetti Pariisista tarvittavat tiedot kantelijalle.

2.2. Komission toimisto Marseillessa otti yhteyttä asiasta vastaaviin yksiköihin, jotta kantelija saisi tarvittavat tiedot käytettävissä olevista vetoamusmahdollisuuksista, koska komissio ei vastannut kirjeisiin. Kantelun tässä näkökohdassa ei siis ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Johtopäätös

Asian toisen näkökohdan osalta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten pohjalta komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Ensimmäisen näkökohdan suhteen oli aiheellista esittää seuraava kriittinen huomautus:

Oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritettun tutkimuksen 303/97/PD yhteydessä esitetyissä komission omilla huomautuksissa todetaan, ettei ole olemassa poikkeuksia sääntöön, jonka mukaan kaikki komission vastaanottamat valitukset rekisteröidään ja siitä lähetetään myös ilmoitus ajallaan. Siitä huolimatta, että komissio tässä tapauksessa tunnusti ongelman ja pahoitteli viivytystä – heti kun sille oli kerrottu asiasta – se ei silti kiirehtinyt rekisteröimään valitusta, jolloin kyseessä on hallinnollinen epäkohta.

Koska tapauksen nämä näkökohdat koskivat menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

EHDOTUSPYYNNÖN PERUUTTAMINEN

Päätös kanteluun 130/98/OV Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Euroopan parlamentin jäsen Caroline Jackson kanteli tammi-kuussa 1998 oikeusasiamiehelle erään säätion puolesta väittäen, että pääosaston XXIII ehdotuspyyntömenettelyssä oli ilmennyt hallinnollinen epäkohta. Asiaan liittyvät tosiseikat ovat seuraavat:

Säätiö (jäljempänä "kantelija") jätti 13. joulukuuta 1996 hakemuksen vastauksena Euroopan komission (PO XXIII) ehdotuspyyntöön 96/C246/15, joka koski komission osuuskuntien, keskinäisten yhtiöiden, yhdistysten ja säätiöiden toimintaa edistävää ohjelmaa.

Kantelija ei saanut PO XXIII:lta tietoa hakemuksensa tuloksesta 24. elokuuta 1997 mennessä, jolloin komissio julkaisi Virallisessa lehdessä ilmoituksen ohjelman peruuttamisesta. Peruuttamisen syitä ei kuitenkaan kerrottu. PO XXIII ilmoitti kantelijalle peruuttamisesta virallisesti 18. elokuuta 1997 päivätyllä kirjeellä. Myöhemmin Euroopan parlamentin jäsenen Caroline Jacksonin esitettyä lokakuussa 1997 kysymyksen H-0717/97 hänelle selvisi, että ehdotuspyyntö oli peruutettu, koska ohjelmaan ei ollut koskaan saatu valtuuksia ministerineuvostolta eikä sillä näin ollen ollut budjettia. Kantelijalle, joka oli ottanut maaliskuussa ja kesäkuussa 1997 yhteyttä komissioon saadakseen tietoa hakemuksensa tuloksesta, ei koskaan kerrottu tilanteen etenemisvaiheista. Myös PO XXIII:n vastauksessa kantelijalle todettiin, että tämän hakemus ei täyttänyt loppujen lopuksi rahoitettavaksi valituille 12 ohjelmalle asetettuja kriteerejä. Näistä kriteereistä ei kuitenkaan koskaan tiedotettu kantelijalle.

Parlamentin jäsen kanteli oikeusasiamiehelle kantelijan puolesta ja väitti yhteenvedona seuraavaa: Komissio oli julkistanut ehdotuspyynnön, joka perustui ohjelmaan, jota neuvosto ei ollut hyväksynyt. Komissio ei ollut ilmoittanut kantelijalle, että ohjelmalla ei vielä ollut neuvoston hyväksyntää, eikä myöskään sitä miten tilanne oli edennyt. Komissio oli peruuttanut ohjelman ja tiedottanut peruuttamisesta kantelijalle huomattavalla viiveellä mainitsematta kantelijalle ohjelman peruutuksen syitä tai sitä, että tämän hakemus ei täyttänyt ohjelman kriteerejä.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu toimitettiin komissiolle. Lausunnonaan komissio totesi ymmärtävänsä, että ehdotuspyynnön peruuttaminen oli pettymys, mutta ei yhtynyt näkemykseen hallinnollisesta epäkohdasta. Komissio muistutti asian taustasta ja oikeudellisesta tilanteesta:

Ehdotuspyyntö julkaistiin 24. elokuuta 1996 (EYVL 1996 C 246/16), ja sen tarkoituksena oli myöntää yhteisötalouden budjettikohdasta (vuoden 1997 talousarvion nimike B5-321) yhteisrahoitusta hankkeille, joihin osallistuu osuuskuntia, keskinäisiä yhtiöitä, yhdistyksiä ja säätiöitä. Näissä hankkeissa oli noudatettava periaatteita, jotka oli esitetty komission ehdotuksessa monivuotiseksi työohjelmaksi (1994–1996) osuuskuntien, keskinäisten yhtiöiden, yhdistysten ja säätiöiden hyväksi. Komissio hyväksyi ehdotuksen 17. helmikuuta 1994, ja se jätettiin neuvostolle päätöksen hyväksymistä varten. Päätöksen oikeusperusta olisi EY:n perustamissopimuksen 235 artikla, jonka mukaan päätöksen on oltava yksimielinen. Ehdotuspyyntö liittyi ohjelmaluonnokseen, jonka komissio uskoi tulevan hyväksytyksi ajoissa. Ehdotus ei kuitenkaan saavuttanut yleistä yksimielisyyttä vuoden 1996 loppuun mennessä. Ehdotuspyynnön julkaisemisen jälkeen PO XXIII oli 31. joulukuuta 1996 mennessä vastaanottanut 173 rahoituspyyntöä. Yksiköidenvälinen ryhmä, joka tutki hankkeita vuoden 1997 ensimmäisten kuukausien aikana, valitsi ehdotuspyynnössä ja vuoden 1997 talousarvion budjettikohdan B5-321 selvitysosassa määriteltyjen kriteerien perusteella 22 hanketta.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 24. syyskuuta 1996 antamassa yhdistettyjä asioita C-239/96 R ja C-240/96 R (Yhdistynyt kuningaskunta vastaan komissio, välitoimia koskeva hakemus)⁽¹⁾ koskeneessa päätöksessä oli kuitenkin sillä välin asetettu kyseenalaiseksi sosiaalisen syrjinnän ja köyhyyden torjumiseen käytetyt komission menot, jotka eivät perustuneet neuvoston hyväksymiin asiakirjoihin. Koska asia oli oikeudellisesti epävarma, komissio päätti peruuttaa ohjelmaehdotuksensa, jota ehdotuspyyntö koski. Se teki 29. heinäkuuta 1997 virallisen päätöksen ehdotuspyynnön ja ohjelmaluonnoksen peruuttamisesta. Komissio päätti kuitenkin ottaa huomioon yksiköidenvälisen ryhmän tekemän arvioinnin tulokset niin, että sekä hakijoiden että komission yksiköiden siihen mennessä tekemä työ käytettäisiin hyödyksi. Siksi se

päätti myöntää yhteisrahoitusta joillekin hankkeille (12 hanketta 22:sta), jotka oli valittu ehdotuspyyntöön vastanneen 173 hakijan joukosta. Kantelijan ehdotuksen ei kuitenkaan katsottu olevan ehdotuspyynnön kriteerien perusteella tukikelpoinen.

Päätös 12 hankkeen rahoitukseen osallistumisesta tehtiin komission 6. heinäkuuta 1994 budjettiviranomaiselle antaman oikeusperustaa ja enimmäismääriä koskevan tiedonannon (SEC (94) 1106 lopull.) perusteella. Valitut hankkeet olivat merkitykseltään vähäisiä ja pilottihankkeita vuoden 1994 tiedonannossa tarkoitettussa mielessä. PO XXIII lähetti 18. elokuuta 1997 kirjeen kaikille hakijoille, joiden hankkeita ei ollut valittu, ja ilmoitti heille tilanteesta. Tätä taustaa vasten komissio antoi seuraavat selitykset EP:n jäsenen Jacksonin esiin tuomiin seikkoihin.

Väitteestä, jonka mukaan komissio julkaisi ehdotuspyynnön, joka perustui ohjelmaan, jota neuvosto ei ollut hyväksynyt, komissio totesi uskoneensa, että ohjelma hyväksyttäisiin normaalin käytännön mukaisesti ja että hankkeiden rahoittamistoiminta jatkuisi koko seuraavan varainhoitovuoden. Tätä kantaa vahvisti se tosiasia, että budjettiviranomainen päätti, että määrärahat olisi myönnettävä yhteisötalouden budjettikohdalle vuodelle 1997 samoilla perusteilla kuin edellisinä vuosina.

Ohjelman myöhäisen peruuttamisen osalta komissio huomautti peruuttaneensa hankkeen heinäkuussa 1997 heti, kun kävi ilmi, että ohjelmaa ei tulisi hyväksymään myöhemmässäkään vaiheessa.

Tiedotuksen puutteesta ja viivästyisestä komissio totesi ensin, että Virallisen lehden ilmoituksessa mainittiin selvästi ohjelman olevan vasta ehdotus, jota neuvosto ei ollut vielä hyväksynyt. Tämä menettelytapa oli tuolloisen valmistelevia toimia ja innovatiivisia hankkeita koskevan käytännön mukainen. Komissio huomautti myös, että PO XXIII päätti olla laatimatta alustavia vastauksia yksittäisiin tiedusteluihin, ennen kuin kaikki oikeudelliset ongelmat ratkaistaisiin heinäkuussa 1997. Siksi komissio ei voinut antaa kantelijalle selvää vastausta maaliskuussa tai kesäkuussa. Komissio totesi myös ilmoittaneensa hakijoille tehdystä päätöksestä heti, kun se oli mahdollista eli 12 työpäivän kuluttua 29. heinäkuuta 1997 jälkeen, mikä ei ollut kohtuuton viive.

Peruuttamisen syistä tiedottamisen laiminlyömisestä komissio huomautti, että koska ohjelmaehdotuksen peruuttaminen oli pohjimmiltaan tekninen kysymys, joka ei liittynyt hakemusten ansioihin, se päätti, että olisi asianmukaisinta lähettää vakiokirje, jossa ei selitettäisi ohjelman peruuttamisen monimutkaisia oikeudellisia ja poliittisia syitä.

⁽¹⁾ Yhdistetyt asiat C-239/96 R ja C-240/96 R, *Yhdistynyt kuningaskunta vastaan komissio*, kok. [1996], s. I-4475.

Väitteeseen, jonka mukaan kantelijalle ei koskaan ilmoitettu, että sen hakemus ei täyttänyt ohjelman kriteerejä, komissio vastasi, että on normaalin käytännön mukaista ilmoittaa hakijoille vain lopullisesta päätöksestä eikä valintamenettelyyn kaikista eri vaiheista.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt kirjallisia huomautuksia. Oikeusasiamiehen toimiston kanssa käymässään puhelinkeskustelussa kantelijan edustaja kuitenkin ilmoitti olevansa tyytymätön kanteluun annettuihin vastauksiin.

Päätös

1. Ehdotuspyynnön julkaiseminen ohjelmasta, jota neuvosto ei vielä ollut hyväksynyt

1.1. Ensimmäinen väite koski sitä, että komissio pyysi hakeuksia ohjelmasta, jota neuvosto ei ollut vielä hyväksynyt. Komissio huomautti uskoneensa, että ohjelma hyväksyttäisiin ajoissa. Tätä näkemystä vahvisti budjettiviranomaisen päätös, jonka mukaan määrärahat olisi myönnettävä yhteisötalouden budjettikohdalle (B5-321) vuodelle 1997 samoilla perusteilla kuin edellisinä vuosina.

1.2. Oikeusasiamies pani merkille, että komission ehdotus neuvoston päätökseksi monivuotisesta työohjelmasta osuuskuntien, keskinäisten yhtiöiden, yhdistysten ja säätiöiden hyväksi lähetettiin neuvostolle 17. helmikuuta 1994. Tähän ohjelmaluonnokseen perustuva ehdotuspyyntö julkaistiin 24. elokuuta 1996. Näytti siltä, että tuolloin komissio uskoi neuvoston hyväksyvän ohjelman. Tätä tietoa vahvistaa itse ehdotuspyynnön alaviitteen (1) maininta, jonka mukaan sekä Euroopan parlamentin että talous- ja sosiaalikomitean täysistunnossa oli annettu puoltava lausunto mutta että ehdotuksen tutkiminen oli vielä neuvostossa kesken. Tämä menettelytapa oli myös valmistelevien toimien ja innovatiivisten hankkeiden toteutuskäytännön mukaista. Oikeusasiamies katsoi siten, että ehdotuspyynnön 96/C246/15 julkaiseminen ajankohtana, jolloin komissio vielä odotti neuvoston hyväksyntää ohjelmaluonnokselle, ei ollut hallinnollinen epäkohta.

2. Ohjelman myöhäinen peruuttaminen heinäkuussa 1997

2.1. Ohjelman peruuttamisesta myöhään komissio totesi peruuttaneensa ohjelmansa vasta heinäkuussa 1997, kun kävi ilmi, ettei ollut mitenkään mahdollista, että neuvosto hyväksyisi sen myöhemminkään. Komissio ilmoitti myös päättäneensä ottaa huomioon hakemusten arviointitulokset voidakseen hyödyntää siihen mennessä toteutetun työn.

2.2. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio välttää tarpeettomia viivästyksiä toiminnassaan ja antaa mahdollisille viivästymisille järkevän selityksen. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa sekä komission lausunnosta että sen parlamentin jäsenen kysymykseen E-3169/97⁽¹⁾ antamasta vastauksesta kävi ilmi, että neuvosto ei ollut hyväksynyt ohjelmaluonnosta vuoden 1996 loppuun mennessä. Lisäksi syyskuussa 1996 oli syntynyt oikeudellisesti epävarma tilanne, kun tuomioistuimen presidentin päätöksessä yhdistetyissä asioissa C-239/96 R ja C-240/96 R kyseenalaistettiin komission sosiaalisen syrjäytymisen ja köyhyyden torjumiseen kohdistamat menot, jotka eivät perustuneet ministerineuvoston hyväksymiin asiakirjoihin. Oikeusasiamies katsoi, että näissä olosuhteissa on vaikea hyväksyä komission perustelua, joka liittyy neuvoston myöhäisen hyväksynnän mahdollisuuteen.

2.3. Näistä syistä oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut esittänyt hyväksyttäviä ja johdonmukaisia perusteluita sille, että se peruutti ohjelman vasta 29. heinäkuuta 1997, kun jo vuoden 1996 lopussa eli 34 kuukauden kuluttua ohjelmaluonnoksen lähettämistä neuvostolle oli selvää, että ohjelmaa ei hyväksyttäisi. Näin ollen ohjelman ja ehdotuspyynnön peruuttamista koskevan komission päätöksen viivästyttäminen oli kyse hallinnollisesta epäkohdasta.

3. Kantelijalle tiedottamisen laiminlyönti

3.1. Komissio viittasi Virallisen lehden ilmoitukseen vastatesaan väitteeseen, jonka mukaan se ei kertonut hakijoille ohjelman olevan edelleen neuvoston hyväksyttävänä. Oikeusasiamies totesi, että ehdotuspyyntöä koskevassa ilmoituksessa todellakin mainittiin, että hakemuksen tutkiminen oli vielä neuvostossa kesken. Väite, jonka mukaan hakijoille ei ilmoitettu asiasta, ei siten ollut perusteltu.

⁽¹⁾ Raymonde DURYn komissiolle esittämä kirjallinen kysymys nro 3169/97, EYVL 1998 C 196/2.

3.2. Mitä tulee siihen, että ohjelman peruuttamisesta ja siihen johtaneista aiemmista tapahtumista ilmoitettiin kantelijalle viipeellä, komissio totesi tehneensä virallisen päätöksen ohjelman peruuttamisesta 29. heinäkuuta 1997 ja tiedottaneensa asiasta hakijoille 18. elokuuta 1997. Komissio lisäsi, että ennen lopullisen päätöksen tekemistä ei voitu antaa alustavia vastauksia yksittäisiin tiedusteluihin. Siksi komissio ei voinut antaa hakijalle selvää vastausta maaliskuussa eikä kesäkuussa 1997.

3.3. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio tiedottaa ihmisille heitä koskevan asian etenemisestä ja ilmoittaa uusista oikeudellisista tekijöistä tai tosiseikoista. Käsiteltävässä asiassa kävi ilmi, että kantelijalle ei ollut ilmoitettu missään vaiheessa joulukuun 1996 jälkeen siitä, että neuvosto ei hyväksynyt komission ohjelmaluonnosta ja että EY:n tuomioistuimen presidentin päätös 24. syyskuuta 1996 oli synnyttänyt oikeudellisesti epävarman tilanteen. Tiedottamisen laiminlyönti oli siten hallinnollinen epäkohta.

4. *Peruuttamisen syistä kertomisen laiminlyönti*

4.1. Kantelija väitti, että komissio ei ilmoittanut ohjelman peruuttamisen syitä eikä kertonut aiemmin, ettei kantelijan hakemus täyttänyt ohjelman kriteerejä. Komissio huomautti todenneensa, että asianmukaisinta on lähettää vakiokirje, jossa ei anneta monimutkaisia oikeudellisia ja poliittisia perusteluja ohjelman peruuttamiselle.

4.2. Oikeusasiamies totesi tästä väitteestä, että kantelijalle oli menettelyn eri vaiheissa ilmoitettu sekä siitä, että sen hakemus ei täyttänyt ohjelman kriteerejä, että siitä, että ohjelma oli peruutettu. Oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan nämä kantelijalle annetut ristiriitaiset tiedot johtuvat vain sekavasta oikeudellisesta tilanteesta, jonka komissio oli luonut peruuttaessaan ehdotuspyynnön ja valitessaan samanaikaisesti yhteisrahoitettavaksi 12 hanketta, jotka oli esitelty peruutetun pyynnön yhteydessä.

4.3. Hyvän hallintotavan periaatteiden mukaan komission tulisi olla hallinnollisissa tomissaan ja tekemissään päätöksissä johdonmukainen. Ehdotuspyynnön peruuttaminen tarkoittaa, että pyyntö on pätemätön eikä sillä voi

olla enää oikeudellista vaikutusta. Käsiteltävänä olevassa asiassa kävi ilmi, että komissio ilmoitti ehdotuspyynnön peruuttamisesta 1. elokuuta 1997 Virallisessa lehdessä C 233 virallisella ilmoituksella.

4.4. Näistä syistä oikeusasiamies katsoi komission toimineen epäjohtonmukaisesti, kun se peruutti ehdotuspyynnön 96/C246/15 29. heinäkuuta 1997 ja myönsi sitten yhteisrahoitusta 12 hankkeelle, jotka esiteltiin ja valittiin peruutetun pyynnön yhteydessä. Komissio toimi epäjohtonmukaisesti myös ilmoittaessaan kantelijalle, että sen hakemusta ei hyväksytty ehdotuspyynnön peruuttamisen vuoksi, ja myöntäessään tosiasiasa 12 hankkeelle rahoituksen pyynnön perusteella. Nämä seikat olivat siten hallinnollisia epäkohtia.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraavat kriittiset huomautukset:

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio välttää tarpeettomia viivästyksiä toiminnassaan ja antaa mahdollisille viivästymisille järkevän selityksen. Oikeusasiamies katsoi, että komissio ei esittänyt hyväksyttäviä ja johdonmukaisia perusteluja sille, että se peruutti ohjelman vasta 29. heinäkuuta 1997, kun jo vuoden 1996 lopussa eli 34 kuukauden kuluttua ohjelmaluonnoksen lähettämisestä neuvostolle oli selvää, että ohjelmaa ei hyväksyttäisi. Se, että komissio ei onnistunut välttämään viivästystä päätöksessään peruuttaa ohjelma ja ehdotuspyyntö, merkitsevät siten hallinnollista epäkohtaa.

Samat periaatteet edellyttävät, että komissio tiedottaa ihmisille heitä koskevan asian etenemisestä ja ilmoittaa uusista oikeudellisista tekijöistä tai tosiseikoista. Käsiteltävässä asiassa kävi ilmi, että kantelijalle ei ollut ilmoitettu missään vaiheessa joulukuun 1996 jälkeen siitä, että neuvosto ei hyväksynyt komission ohjelmaluonnosta ja että EY:n tuomioistuimen presidentin päätös 24. syyskuuta 1996 oli synnyttänyt oikeudellisesti epävarman tilanteen. Tiedottamisen laiminlyönti oli siten hallinnollinen epäkohta.

Hyvän hallintotavan periaatteiden mukaan komission tulee olla johdonmukainen hallinnollisissa tomissaan ja

tekemissään päätöksissä. Näistä syistä oikeusasiamies katsoo komission toimineen epäjohtonmukaisesti, kun se peruutti ehdotuspyynnön 96/C246/15 29. heinäkuuta 1997 ja myönsi sitten yhteisrahoitusta 12 hankkeelle, jotka esiteltiin ja valittiin peruutetun pyynnön yhteydessä. Komissio toimi epäjohtonmukaisesti myös ilmoittaessaan kantelijalle, että sen hakemusta ei hyväksytty ehdotuspyynnön peruuttamisen vuoksi, ja myöntäessään tosiasiassa 12 hankkeelle rahoituksen pyynnön perusteella. Nämä seikat merkitsevät siten hallinnollista epäkohtaa.

Koska tapauksen nämä näkökohdat koskivat menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

TIETOJEN ANTAMINEN TACIS-KONSULTILLE

Päätös kanteluun 307/98/IJH Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

L. teki maaliskuussa 1998 kantelun Euroopan komissiota vastaan. Kantelijan mukaan tosiasiat olivat yhteenvedona seuraavat:

Kantelija työskenteli lokakuusta 1995 syyskuuhun 1996 EY:n rahoittaman Tacis⁽¹⁾-ohjelman pysyvänä tarkkailijana Keski-Aasiassa ja Mongoliassa. Hän työskenteli konsulttiyhtiössä työsopimussuhteessa. Helmikuussa 1996 tarkkailijan ryhmänjohtaja ilmoitti hänelle, että Brysselissä sijaitsevat komission yksiköt olivat vaatineet irtisanomaan hänet ilmeisesti siksi, että Euroopan unionin Tacis-ohjelman koordinoitijyksikön johtaja oli tehnyt hänestä valituksen.

Kantelija jatkoi tosiasiaa työtään tarkkailijana siihen asti, kunnes hänen työsopimuksensa päättyi syyskuussa 1996. Konsulttiyhtiö ei kuitenkaan jatkanut hänen sopimustaan eikä häntä sen jälkeen hyväksytty työskentelemään eräissä muissakaan Tacis-hankkeissa.

Kantelija kirjoitti 7. marraskuuta 1997 Brysselissä sijaitsevan PO 1A/C4:n vt. päällikölle. Hän selosti olosuhteita, joissa

hänen työsopimustaan ei jatkettu, sekä ongelmiaan uuden työpaikan löytämisessä myöhemmin. Lisäksi hän kertoi, että hänen mielestään komissio oli käytännöllisesti katsoen asettanut hänet mustalle listalle. Kantelija pyysi komissiota kommentoimaan näitä asioita. Hän esitti myös useita yksityiskohtaisia kysymyksiä: Minkä valituksen komissio oli saanut hänestä helmikuussa 1996? Miksi komissio ei ilmoittanut hänelle tuolloin valituksen tekemisestä eikä sen sisällöstä? Miksi komissio ei ollut ottanut häneen yhteyttä pyytääkseen vastausta valitukseen?

Komission yksiköt lähettivät 4. joulukuuta 1997 kolmen kappaleen pituisen vastauksen. Ensimmäisessä kappaleessa todettiin, että kaikki kysymykset kantelijan työsopimuksesta olisi osoitettava yhtiölle, joka hänet oli palkannut. Kaksi muuta kappaletta olivat seuraavat:

"Pyydän lisäksi saada korostaa, että on mahdotonta kommentoida syitä siihen, miksi Tacis-hankkeiden tarjouskilpailuihin osallistuvien konsulttien tarjoukset eivät tuottaneet työpaikkoja. Kuten ehkä tiedättekin, kaikki tarjousmenettelyt ovat luottamuksellisia ja paras tapa saada tietoa syistä, joiden vuoksi konsultti ei voittanut kilpailua, on kysyä konsultilta. Menettelyyn kuuluu se, että kaikki tarjouksen esittäjät saavat kirjeen, jossa on kerrottu syyt siihen, miksi he eivät voittaneet kilpailua, sekä voittajan nimi.

Näytätte pohtivan sitä, mikä on mahdollisen valituksen ja konsulttien häviämisen välinen suhde. Teidän täytyy ymmärtää, että minä en analysoi enkä kommentoi arvailuja."

Kantelija ei ollut tyytyväinen tähän vastaukseen ja kääntyi oikeusasiamiehen puoleen. Hän väitti, että komission olisi pitänyt ilmoittaa hänelle häntä koskevasta valituksesta ja antaa mahdollisuus vastata siihen.

Tutkimus

Komission lausunto

Komission lausunnon sisältö oli seuraava:

Komissio ei voi suoraan vaikuttaa alihankkijan henkilöstöpolitiikkaan eikä päättää asiantuntijan työsopimuksen irtisanomisesta. Sopimusta myönnettäessä voidaan vain tarkastaa asiantuntijoiden työn laatu ja alihankkijan asioihin voidaan puuttua ainoastaan silloin, jos tämän henkilöstön tulokset sopimuksen mukaisten veloitteiden täyttämässä eivät ole tyydyttäviä. Sen jälkeen alihankkijan on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin tulosten parantamiseksi.

(1) Technical Assistance to the Commonwealth of Independent States.

Komissio oli tietoinen vaikeuksista yhteistyössä paikallisten viranomaisten kanssa tämän toimeksiannon suorittamisessa mutta ei ryhtynyt toimenpiteisiin, vaan jätti alihankkijan tehtäväksi huolehtia henkilöstöongelmistaan paikan päällä. Komissio ei myöskään painostanut alihankkijaa irtisanomaan kantelijaa.

Kun tarkkailusopimus oli tarkoitus uudistaa joulukuussa, alihankkija ehdotti hieman erilaista tarkkailijaryhmää, johon kantelija ei kuulunut. Komissiolle tällaiset vaihdot ovat yleisiä tapauksia erityisesti pitkäaikaisissa toimeksiannoissa.

Komissio ei ole asettanut kantelijaa mustalle listalle muiden töiden suhteen: ”kantelussa esitetyt tähän asiaan liittyvät väitteet perustuvat pitkälti arvailuihin eivätkä ole tarpeeksi perusteltuja, jotta niiden tarkastaminen olisi aiheellista”.

Kantelijan huomautukset

Koska oikeusasiamiehen toimisto ei ollut saanut kantelijalta huomautuksia, sieltä otettiin häneen yhteyttä puhelimitse ja sähköpostilla. Kantelija ilmoitti 21. syyskuuta 1999 oikeusasiamiehelle lähettämässään sähköpostiviestissä, että hän oli työskennellyt syyskuusta 1998 tammikuuhun 1999 Tacis-hankkeessa Venäjällä ja helmikuusta 1999 lähtien Venäjällä Yhdistyneen kuningaskunnan Know How Fund -hankkeen pysyvänä ryhmänjohtajana. Hän painotti, että komission lausunnossa jätettiin huomiotta useita hänen kantelunsa kohtia, mutta hän totesi myös, että hän ei enää ollut kiinnostunut saamaan lisää vastauksia komissiolta, koska kyseisistä tapahtumista on kulunut jo niin pitkä aika.

Päätös

1. Kantelija uskoi, että hänen sopimustaan Tacis-konsulttiyhtiön kanssa ei jatkettu komission painostuksesta, joka johtui häntä vastaan tehdystä valituksesta. Hän kirjoitti komissiolle ja kysyi, mikä valitus oli, miksi hänelle ei ollut ilmoitettu siitä tai sen sisällöstä ja miksi hänelle ei ollut annettu tilaisuutta vastata siihen.
2. Komissio ei vastauksessaan kantelijan kirjeeseen vastannut hänen kysymyksiinsä. Komissio ei myöskään turvautunut mihinkään luottamuksellisuusperusteisiin perustelakseen sitä, että pyydettyjä tietoja ei annettu. Oikeusasiamiehelle kantelusta esittämässään lausunnossa komissio ei myöskään vastannut kantelijan näitä aiheita koskeviin kysymyksiin.

3. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että vastaukset kirjeisiin ovat mahdollisimman hyödyllisiä ja antavat vastaukset esitettyihin kysymyksiin. Komission välttelevät ja hyödyttömät vastaukset kantelijalle oli katsottava hallinnolliseksi epäkohdaksi.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Komissio ei vastauksessaan kantelijan kirjeeseen vastannut hänen kysymyksiinsä. Komissio ei myöskään turvautunut mihinkään luottamuksellisuusperusteisiin perustelakseen sitä, että pyydettyjä tietoja ei annettu. Oikeusasiamiehelle kantelusta esittämässään lausunnossa komissio ei myöskään vastannut kantelijan näitä aiheita koskeviin kysymyksiin.

Hyvän hallintotavan periaatteet vaativat, että vastaukset kirjeisiin ovat mahdollisimman hyödyllisiä ja antavat vastaukset esitettyihin kysymyksiin. Komission välttelevät ja hyödyttömät vastaukset kantelijalle oli katsottava hallinnolliseksi epäkohdaksi.

Koska kantelija ei enää halunnut saada lisävastauksia komissiolta, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut mahdollista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

HANKKEEN HALLINNON JA RAHOITUKSEN HOITAMINEN

Päätös kanteluun 440/98/IJH Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Kantelu koski Ecotourism Ltd:n hanketta ”Kulttuuriperinnön jäljet: maaseudun elvyttäminen kestävästä matkailusta Bulgarian ja Slovenian alueilla”, jonka on rahoittanut komission pääosasto XXIII:n matkailuyksikkö. Kantelija väitti, että Ecotourismilla oli koko hankkeen ajan erittäin hyvät suhteet projektipääällikköön ja että hanke oli suuri menestys. Komissio kuitenkin hoiti huonosti hankkeen rahoitukseen liittyvät asiat ja aiheutti Ecotourismille vakavia taloudellisia tappioita.

Kantelija esitti erityisesti seuraavat väitteet:

- (i) Komissio suoritti välivaiheen maksun ja loppumaksun tarpeettomasti myöhässä (edellinen neljä ja jälkimmäinen

kymmenen kuukautta) eikä selvittänyt tarpeeksi hyvin, mitä kirjanpitojärjestelmää se käytti ja mitä asiakirjoja Ecotourismin tulisi toimittaa.

- (ii) Jatkuvuuden puute hankkeen johdossa. Kantelijan mukaan Ecotourismilla oli koko hankkeen ajan erittäin hyvä suhde projektipäällikköön ja oli selvää, että hanke oli ollut suuri menestys. Kun varainhoidon valvoja otti tilanteen hoidettavakseen, tilanne muuttui, ja hän kyseli jatkuvasti asioista, joista oli keskusteltu ja sovittu aiemmin hankkeen johdon kanssa.
- (iii) Komissio pienensi loppumaksua huomattavasti korvaamalla budjetin taloudellisella kertomuksella, jonka Ecotourism esitti välivaiheen kertomuksessa. Komissio ei ilmoittanut asiasta Ecotourismille. Lisäksi komissio suositteli taloudelliseen loppukertomukseen useita muutoksia, joista osa oli lisäyksiä ja osa vähennyksiä. Ecotourism toteutti kaikki muutokset. Komissio sisällytti sitten budjettiin kaikki vähennykset ja jätti kaikki lisäykset huomiotta, jolloin budjetti loppujen lopuksi pieneni.
- (iv) Suorittamalla välivaiheen maksun heinäkuussa 1996 komissio hyväksyi huomautuksitta välivaiheen kertomuksen, johon sisältyi taloudellinen kertomus. Taloudellisessa kertomuksessa oli tehty siirtoja yksittäisten budjettinimikkeiden välillä, ja Ecotourism jatkoi sitten hanketta tältä pohjalta. Jos välivaiheen kertomuksessa ei ollut mitään vikaa, myöskään loppukertomuksessa ei ollut mitään vikaa, koska se oli välivaiheen kertomuksen mukainen.
- (v) Komissio kieltäytyi maksamasta Ecotourismin tekemästä työstä eli käsikirjasta, jonka tuottamisesta Ecotourism sopi komission kanssa, ja siitä, että Ecotourism käänsi komission pyynnöstä erään asiakirjan saksaksi.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio myönsi, että kantelijan ja komission väliset erimielisyydet koskivat hankkeen taloudellisia eivätkä teknisiä näkökohtia. Vaikka tekniset näkökohdat oli toteutettu sopimuksen linjan mukaisesti, kantelijan oli silti täytettävä myös taloudelliset ehdot.

Komissio vastasi eri väitteisiin esittämällä yhteenvedona seuraavat seikat:

- (i) Komissio sai välivaiheen maksuun liittyvän välivaiheen kertomuksen 5. elokuuta 1996 ja suoritti maksun 4. jou-

luukuuta 1996. Viivästys johtui osin siitä, että Ecotourismin nimi ja pankkitilin numero olivat vaihtuneet. Komissio esitti kuitenkin pahoittelunsa viivästyksestä.

Komissio totesi, että loppumaksun viivästyminen ei voitu välttää. Ecotourism toimitti loppukertomuksensa ja kustannus selvityksensä 16. kesäkuuta 1997 ja lisätiedot elokuussa 1997. Tutkittuaan tätä aineistoa syksyllä 1997 komissio päätti tilanteen selvittämiseksi tehdä tarkastuskäynnin Ecotourismissa. Tarkastuskäynti tehtiin marraskuussa 1997, ja sen jälkeen komissio pyysi Ecotourismilta lisätietoja, jotka lähetettiin komissiolle joulukuussa 1997. Tämän jälkeen käytiin kirjeenvaihtoa loppuerän maksamisesta. Varainhoidon valvoja hyväksyi loppumaksun 20. maaliskuuta 1998, ja se suoritettiin 1. huhtikuuta 1998.

- (ii) Loppumaksun pienentäminen johtui siitä vaatimuksesta, että kaikkien kustannusten oli oltava tukikelpoisia. Rahoitusosuutta koskevassa selvityksessä on määritelty maksun suurin mahdollinen määrä. Todelliseen suoritettavaan maksuun vaikuttavat todisteet todellisista kustannuksista, eivätkä yksittäiset erät saa ylittää sovitussa budjetissa ilmoitettujen vastaavien budjettinimikkeiden enimmäissummaa. Komissio korosti tämän tarkoittavan sitä, että jos todelliset kustannukset ovat pienemmät kuin budjetissa ennakoitujen kustannukset, tukea on pienennettävä vastavassa suhteessa.

Komission toiminta Ecotourismin hankkeen suhteen on sama kuin kaikissa matkailuun liittyvissä toimissa, joille annetaan tukea:

- Ilmoitetuista menoista vaaditaan todisteeksi niitä tukevia asiakirjoja.
- Tukikelpoisten menojen määrää pienennetään, jos osoittautuu, että ne ovat suuremmat kuin todelliset kustannukset tai todisteet eivät ole riittäviä.
- Menoja, jotka ylittävät hyväksytyyn budjetin muodostavissa budjettinimikkeissä ilmoitetut menot, ei hyväksytä.

Loppumaksu perustui Ecotourismin välivaiheen kertomuksen mukana toimittamaan taloudelliseen kertomukseen. Komission mielestä taloudellisessa kertomuksessa, joka oli eritelty yksittäisten nimikkeiden mukaan, annettiin huolellisesti valmisteltu uudelleenarvio hankkeen tarpeista. Koska budjetin kokonaissummaa ei voitu kasvattaa joidenkin nimikkeiden kasvaessa, oli muita nimikkeitä pienennettävä.

- Lopullisen laskelman tekeminen tarkistetun budjetin perusteella ei rikkonut sääntöjä eikä ollut Ecotourismin etujen vastaista. Itse asiassa sen ansiosta hankkeen menojä pienennettiin vähemmän, kuin jos laskennassa olisi käytetty alkuperäistä budjettia. Näin ollen kantelijan väite, että komissio korvasi budjetin Ecotourismin taloudellisella kertomuksella voidakseen tehdä loppumaksusta suuria vähennyksiä, oli perusteeton.
- (iii) Väite, jonka mukaan komissio kieltäytyi maksamasta suoritetusta työstä, oli perusteeton. Komissio oli ainoastaan hylännyt kustannuksia, jotka sen mielestä eivät olleet tukikelpoisia. Komissio vaati ajankäyttölomakkeet todisteeksi suoritetusta työstä. Ecotourismin tuottamasta käsikirjasta maksettiin Ecotourismille 27 500 ecua, josta se esitti laskun. Ecotourismin vaatimaa 2 500 ecua ei voitu hyväksyä, koska kustannusten tosiasiallisesta syntymisestä ei ollut todisteita.
- (iv) Vaikka välivaiheen kertomus hyväksyttiin huomautuksitta, siitä ei automaattisesti seurannut, että loppukertomuskin hyväksyttäisiin. Välivaiheen kertomus osoittaa vain, miten hanke edistyy. Välivaiheen kertomuksen hyväksyminen ei tarkoita sitä, että syntyneet menot hyväksytään, koska loppumaksua varten on aina esitettävä kaikki tarvittavat todisteet kaikista ilmoitetuista menoista.
- (v) Kirjanpitojärjestelmän suhteen ei ollut epäselvyyttä. Koska suuri osa kantelijan hankkeesta muodostui "luontoissuorituksista", vaadittiin kustannusten todisteiden hankkimisessa erityistä valppautta. Ajankäyttölomakkeet ja palkkakuitit ovat normaaleja ja kohtuullisia vaatimuksia henkilöstökulujen todisteiksi. Kantelijalle oli ilmoitettu tilanteesta, ja Ecotourismille oli ilmoitettu Brysselissä helmikuussa 1996 pidetyssä tapaamisessa, että "luontoissuorituksia" tarjoavien alihankkijoiden oli täytettävä ajankäyttölomakkeet.
- (vi) Hankkeen johdon jatkuvuus oli riittävä. Normaalin käytännön mukaisesti hankkeen teknisistä näkökohdista vastaava projektipäällikkö ei ole tekemisissä taloudellisten kysymysten kanssa. Projektipäällikkö oli käytettävissä teknisiä lisäkysymyksiä varten vuoden 1997 loppuun asti.
- (i) Välivaiheen maksun viivästymistä ei selitetty. Ecotourismin oli maksettava viivästymisestä, ja se ilmoitti, että komission "pahoittelu" ei riittänyt. Loppumaksusta kantelija toi esiin sen, että Ecotourismiin tehdyn käynnin ja maksun välillä oli viisi kuukautta eikä komissio antanut mitään selitystä tälle viivästykselle. Kummassakin tapauksessa viivästymiset olivat aiheuttaneet Ecotourismille vakavia taloudellisia vahinkoja, joista selviäminen kestää useita vuosia.
- (ii) Oli kohtuutonta, että komissio korvasi alkuperäisen budjetin välivaiheen kertomukseen kuuluneella taloudellisella kertomuksella ja käsitteli sitä ikään kuin hyväksytyä sopimusta ilmoittamatta asiasta Ecotourismille.
- (iii) Komissio ei kommentoinut kieltäytymistään käännöskustannusten maksamisesta, vaikka se vaati Ecotourismia käännettämään tekstin. Komissio ei myöskään perustellut kieltäytymistään Ecotourismin tuottaman käsikirjan maksamisesta. Kieltäytyminen johtui siitä, että Ecotourism ei toimittanut ajankäyttölomakkeita, mutta komissio ei missään vaiheessa kertonut sitä. Todisteet käsikirjaan kulutetusta ajasta olisi helposti voitu toimittaa, mutta komissio ei koskaan pyytänyt niitä. Komissiolle toimitettiin myös todisteet kaikista menoista. Ecotourism toimitti kaikki komission pyytämät lisätiedot.
- (iv) Välivaiheen kertomuksen toimittamisen jälkeen komissio ei kommentoinut sitä muuten kuin siten, että projektipäällikkö soitti ja kommentoi kertomusta. Tämä osoitti, että komissio hyväksyi budjettikohtien väliset siirrot. Koko hankkeen ajan oli tehty vastaavanlaisia budjettikohtien välisiä siirtoja kuin välivaiheen kertomuksessa esitetyt.
- (v) Komissio olisi voinut milloin tahansa ilmoittaa Ecotourismille, jos sen olisi pitänyt tehdä muutoksia menettelyihinsä. Ajankäyttölomakkeita koskevasta kysymyksestä ei myöskään keskusteltu helmikuussa 1996 järjestetyssä tapaamisessa. Mitkään asiakirjat eivät osoita sitä. Alihankkijoilta ja luontoissuorituksia tarjoavilta kumppaneilta vaadittavat ajankäyttölomakkeet olivat ainoa keskustelun aihe. Ecotourism täytti ajankäyttölomakkeet kaikista luontoissuorituksista ja alihankkijat toimittivat laskut, joissa oli eritelty käytetty aika. Lisäperusteina olivat raportit suoritetusta työstä.
- (vi) Jatkuvuuden puutteen osalta kantelija totesi osallistuneensa muihin komission kanssa toteutettuihin hankkei-

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan ja totesi, että tärkeimpiä kysymyksiä olivat maksujen viivästymiset ja perustelujen puuttuminen sille, miksi komissio kieltäytyi antamasta varoja. Kantelija korosti erityisesti seuraavia seikkoja:

siin, eikä tätä ongelmaa ollut aiemmin ilmennyt. Esimerkiksi komission pääosasto 1 antaa hankkeen alussa ohjeet ja toteuttaa tietyt menettelyt mukaan luettuna varainhoidon valvonnan, ennen kuin se hyväksyy hankkeeseen tehtävät muutokset. Koska pääosaston 1 mielestä oli tarpeen käyttää tällaista menettelyä, kantelija ihmetteli, miksei matkailuysikkö tehnyt niin.

Päätös

1. Välivaiheen maksun viivästyminen

1.1. Kantelija valitti, että välivaiheen maksu oli neljä kuukautta myöhässä, vaikka Ecotourism oli korostanut välivaiheen maksun nopean saamisen merkitystä hankkeen alussa. Komissio pahoitteli välivaiheen maksun viivästyminen ja selvitti sen johtuvan osin siitä, että Ecotourism vaihtoi nimensä ja pankkitilin numeronsa.

1.2. Hyvän hallintotavan periaatteet vaativat jäljellä olevien maksujen maksamista kohtuullisessa ajassa. Rahoitusosuutta koskevan selvityksen 4 a artiklan mukaan välivaiheen maksu maksetaan sen jälkeen, kun välivaiheen kertomus on saatu ja hyväksytty. Selvityksen 4 a artiklassa todetaan, että komission hyväksynnän jälkeen maksu saapuu pankkitilille 60 vuorokauden kuluessa.

1.3. Komissio sai välivaiheen kertomuksen 5. elokuuta 1996 ja maksu suoritettiin 4. joulukuuta 1996. Aikaväli on neljä kuukautta, ja siihen sisältyy 60 vuorokauden jakso kertomuksen hyväksymisestä maksun saapumiseen. Tämä tarkoittaa, että komissiolta kului noin kaksi kuukautta kertomuksen hyväksymiseen sekä kantelijan nimen ja pankkitilin numeron aiheuttamien muutosten tekemiseen. Aikaa ei voida pitää ylettömän pitkänä, vaikka otettaisiin huomioon se, että kantelija oli pyytänyt nopeaa maksua. Tapauksen tässä näkökohdassa ei siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

2. Loppumaksun viivästyminen ja selkeiden ohjeiden puute

2.1. Kantelija väitti, että loppumaksu saapui viisi kuukautta tarkastuskäynnin jälkeen. Kantelija väitti myös, ettei komissio ollut kertonut tarpeeksi selkeästi, mitä kirjanpitojärjestelmää se käyttää ja mitä asiakirjoja Ecotourismin tulisi sille toimittaa. Komissio ilmoitti viivästyksen johdosta siitä, että kantelija ei ollut toimittanut asianmukaisia asiakirjoja. Komissio totesi myös, että Ecotourismille oli koko ajan tiedotettu tilanteesta ja että hanketta käsiteltäessä oli käytetty tavanomaisia menetelmiä.

2.2. Rahoitusosuutta koskevan selvityksen 4 a artiklan mukaan loppumaksu on maksettava sen jälkeen, kun komissio on saanut ja hyväksynyt selvityksen 8 c artiklassa mainitut asiakirjat eli loppukertomuksen ja kustannus selvityksen, joissa on esitettävä yksityiskohtaisesti kaikki tulot ja menot. Lisäksi selvityksen 4 c artiklassa todetaan, että maksu on pankkitilillä viimeistään 60 vuorokautta sen jälkeen, kun komissio on antanut hyväksyntänsä.

2.3. Loppukertomus toimitettiin kesäkuussa 1997. Komission ja kantelijan kesällä ja syksyllä 1997 käymän laajan tiedonvaihdon jälkeen Ecotourismiin tehtiin tarkastuskäynti asiakirjojen tarkastamiseksi 10. marraskuuta 1997. Kantelija näyttää toimittaneen viimeiset kustannus selvitykseen liittyvät asiakirjat vuoden 1997 joulukuun alussa. Komission varainhoidon valvoja hyväksyi maksun 20. maaliskuuta 1998, ja maksu suoritettiin 1. huhtikuuta 1998. Loppukertomuksen ja viimeisten komission vaatimien tietojen toimituksen välinen aika oli siten noin viisi ja puoli kuukautta. Sen jälkeen kesti vielä noin kolme ja puoli kuukautta, ennen kuin komissio hyväksyi maksun.

2.4. Oikeusasiamiehelle ei toimitettu mitään todisteita komission huomattavasta tai vältettävissä olevasta viivästyksestä mainitun viiden ja puolen kuukauden jakson osalta. Ilmeni, että kantelija oli yllätynyt sekä toimitettavien taloutta koskevien tietojen määrästä että sallittuja kustannuksia koskevista olennaisista säännöistä. Kantelija oli kuitenkin saanut ilmoituksen hankkeen taloutta koskevista vaatimuksista, joten kyseessä ei ollut komission hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies esitti tästä asiasta kuitenkin jäljempänä olevan lisähuomautuksen.

2.5. Mitä tulee kolmen ja puolen kuukauden ajanjaksoon, komissio ei kuvaillut yksityiskohtaisesti maksun hyväksymiseen liittyviä menettelyjään. Pääosasto XXIII:n matkailuysikkö totesi kuitenkin kantelijalle lähettämässään kirjeessä seuraavaa:

Voin ilmoittaa teille, että 71 647 ecun suuruinen loppumaksu on valmis maksettavaksi ja teille ilmoitetaan, kun komission varainhoidon valvoja on hyväksynyt sen. (16. helmikuuta 1998 päivätty kirje)

(...)Viitataan 16. helmikuuta 1998 päivättyyn kirjeeseeni (...). Kuten kirjeessä on todettu, 71 647 ecun suuruinen loppumaksu on nyt komission varainhoidon valvojan hyväksyttävänä. (4. maaliskuuta 1998 päivätty kirje)

Tämän summan (71 647 ecua) maksujärjestelyt on nyt aloitettu. (27. maaliskuuta 1998 päivätty kirje)

Näissä kirjeissä ei selitetty kantelijalle mitenkään sitä, miksi komissio tarvitsi vielä kolme ja puoli kuukautta lisää maksun hyväksymiseen sen jälkeen, kun se oli pyytännyt lisätietoja taloudellisista näkökohdista kantelijan loppukertomuksessa. Kirjeissä oli käytetty vain hyvin epämääräisiä sanamuotoja eikä niissä kerrottu kantelijalle selvästi, milloin maksu hyväksyttäisiin ja milloin rahoitusosuutta koskevan selvityksen 4 c artiklassa mainittu 60 vuorokauden ajanjakso alkaisi. Rahoitusosuutta koskeva selvitys on myös siinä suhteessa kaksiselitteinen, että sen 4 c artiklassa viitataan komission hyväksyntään mutta ei kerrota, tarkoitetaanko pääosastoa XXIII, varainhoidon valvonnan pääosastoa XX vai kumpaakin.

- 2.6. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että maksut olisi suoritettava kohtuullisen ajan kuluessa ja että mahdollisen viivästyksen syistä olisi pyynnöstä annettava selkeää ja ymmärrettävää tietoa. Vastauksessaan kantelijan esittämiin lukuisiin tiedusteluihin komissio ei riittävästi selvittänyt, miksi se tarvitsi maksun suorittamiseen vielä kolme ja puoli kuukautta, kun se ensin oli viiden ja puolen kuukauden ajan etsinyt lisätietoja erilaisista kantelijan loppuraporttiin liittyneistä seikoista. Ei myöskään ole selvää, merkitseekö lopullisessa rahoitusosuutta koskeneessa ilmoituksessa tarkoitettu maksun hyväksyminen PO XXIII:n hyväksyntää vai varainhoidon valvonnasta vastaavan PO XX:n hyväksyntää. Komissio ei myöskään ole ilmeisesti ilmoittanut kantelijalle sitä, milloin hankkeen taloudelliset näkökohdat lopullisesti hyväksyttiin ja milloin se 60 vuorokauden aika, jonka kuluessa maksun oli määrä saapua kantelijan pankkitilille, alkoi kulua.

3. *Jatkuvuuden puute*

- 3.1. Kantelija valitti, että komission toiminnassa hankkeen suhteen ei ollut jatkuvuutta. Kantelijan mukaan Ecotourismilla oli hyvä suhde projektipäällikköön, jonka kanssa teki sopimuksia talousasioista. Tilanne kuitenkin muuttui, kun varainhoidon valvoja tuli mukaan, koska hän ei ollut tietoinen Ecotourismin ja projektipäällikön välisistä sopimuksista.
- 3.2. Komission mukaan oli normaalin käytännön mukaista, että hankkeen teknisistä näkökohdista vastuussa oleva projektipäällikkö ei käsitellyt taloudellisia kysymyksiä.
- 3.3. Oikeusasiamies esitti komissiolle jo edellä olevassa kohdassa 2.6 kriittisen huomautuksen siitä, että komissio ei ollut toimittanut kantelijalle riittäviä tietoja komission hankkeen taloudellisia näkökohtia koskevasta vastuun-

jaosta. Oikeusasiamies ei kuitenkaan ollut tietoinen säännöstä tai periaatteesta, joka vaatisi, että hankkeen teknisiä ja taloudellisia näkökohtia käsittelee sama henkilö tai yksikkö. Projektipäällikön ja Ecotourismin välisen väitetyn sopimuksen osalta todettakoon, että rahoitusosuutta koskevan selvityksen 10 artiklan mukaan selvitykseen tehtävistä muutoksista on sovittava kirjallisesti. Tapauksen tässä näkökohdassa ei siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

4. *Budjetin korvaaminen taloudellisella kertomuksella*

- 4.1. Kantelija väitti, että komissio korvasi hankkeen budjetin Ecotourismin toimittamalla välivaiheen taloudellisella kertomuksella ilmoittamatta tästä Ecotourismille, mikä pienensi loppumaksua. Omien sanojensa mukaan komissio korvasi budjetin taloudellisella kertomuksella siksi, että sen mielestä jälkimmäinen eriteltynä yksittäisten nimikkeiden mukaan oli huolellisesti valmisteltu uusi arvio hankkeen tarpeista. Komission toimenpide ei myöskään ollut sääntöjen vastainen eikä siitä aiheutunut Ecotourismille haittaa, koska sen ansiosta hankkeen menoja pienennettiin vähemmän kuin jos laskennassa olisi käytetty alkuperäistä budjettia.
- 4.2. Oikeusasiamies ei ollut tietoinen säännöstä tai periaatteesta, jonka mukaan komissio voisi yksipuolisesti korvata sovitun budjetin toisella. Koska komissio kuitenkin selvitti, että sen toiminnan tulos oli Ecotourismin kannalta edullinen, komissio ei toiminut kohtuuttomasti kantelijaa kohtaan. Tapauksen tässä näkökohdassa ei siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

5. *Budjettikohtien väliset siirrot*

- 5.1. Kantelija väitti, että hyväksyessään välivaiheen kertomuksen komissio hyväksyi myös budjetin yksittäisten nimikkeiden väliset siirrot, koska vastaavat siirrot oli tehty välivaiheen kertomuksen mukana toimitetussa taloudellisessa kertomuksessa. Komissio totesi, että välivaiheen kertomus osoittaa vain, miten hanke edistyy, ja että välivaiheen kertomuksen hyväksyminen ei automaattisesti tarkoita loppukertomuksen hyväksymistä. Sen sijaan loppumaksu edellyttää aina vaadittavien menotositteiden toimittamista.
- 5.2. Rahoitusosuutta koskevan selvityksen 3 a artiklan mukaan liite 2, jossa määritellään yksityiskohtaisesti hankkeen tulot ja menot, on selvityksen oleellinen osa. Selvityksen 10 artiklan mukaan muutokset on tehtävä kirjallisina ja komission on hyväksyttävä ne. Tämä tarkoittaa,

että yksittäisten nimikkeiden välisiä siirtoja ei saa tehdä muuttamatta rahoitusosuutta koskevaa selvitystä. Komission välivaiheen kertomuksen hyväksyminen ei näin ollen voinut muuttaa selvityksessä esitettyjä vaatimuksia. Tapauksen tässä näkökohdassa ei siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

6. Loppumaksun pienentäminen

6.1. Kantelija väitti, että komissio pienensi loppumaksua huomattavasti ilman perustetta. Ecotourism toimitti kaikki komission pyytämät tiedot, ja sillä oli todisteet kaikista menoistaan. Kantelija totesi, että Ecotourism voisi toimittaa todisteet käytetystä ajasta eli ajankäyttölomakkeet, mutta väitti, että komissio ei ollut koskaan pyytänyt niitä.

6.2. Komissio selvitti loppumaksun pienentämistä sillä, että osa menoista ei ollut tukikelpoisia. Jos todisteita todellisista kustannuksista ei ole, summaa ei voida maksaa. Komissio korosti, että ajankäyttölomakkeet ovat yleinen ja kohtuullinen vaatimus vaadittaessa henkilöstökustannusten korvauksia. Komissio ei myöskään hyväksynyt sitä, että jotkin yksittäiset kustannuserät olivat suurempia kuin budjetin vastaavien nimikkeiden loppusummat.

6.3. Oikeusasiamies totesi, että tapauksen tämä osa liittyy siihen, millaisia todisteita edunsaajan tulisi toimittaa menoista ja mitä todisteita Ecotourism oli tosiasiasa toimittanut. Rahoitusosuutta koskevassa selvityksessä ei anneta yksityiskohtaista selitystä siitä, mitä asiakirjoja edunsaajan tulee toimittaa, vaan siinä todetaan pelkästään, että on toimitettava *kaikki yksityiskohtaiset tiedot tuloista ja menoista*. Tämä hyvin laaja ilmaus näyttäisi tarkoittavan sitä, että Ecotourism on toimitettava kaikki hankkeeseen liittyvät asiakirjat, joita sen voidaan kohtuudella olettaa toimittavan. Oikeusasiamies esitti tästä asiasta jäljempänä olevan lisähuomautuksen.

6.4. Oikeusasiamies totesi ristiriidan johtuvan pääosin siitä, että Ecotourism ei toimittanut komissiolle ajankäyttölomakkeita. Ajankäyttölomakkeiden toimittaminen näyttää olevan kohtuullinen vaatimus henkilöstökustannusten perusteluksi. Kantelija väitti, että Ecotourism voisi toimittaa vaihtoehtoiset todisteet käsikirjan tuottamiseen käytetystä ajasta. Komissio ei ollut hyväksynyt kaikkia siihen liittyviä kustannuksia. Komission olisi pitänyt olla valmis arvioimaan nämä todisteet, jotta se olisi voinut todeta, vastaavatko ne ajankäyttölomakkeita. Ei kuitenkaan ole

mitään todisteita siitä, että Ecotourism olisi tosiasiasa toimittanut mainitut todisteet komissiolle. Tapauksen tässä näkökohdassa ei siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että maksut olisi suoritettava kohtuullisen ajan kuluessa ja että mahdollisen viivästyksen syistä olisi pyynnöstä annettava selkeää ja ymmärrettävää tietoa. Vastauksessaan kantelijan esittämiin lukuisiin tiedusteluihin komissio ei riittävästi selvittänyt, miksi se tarvitsi maksun suorittamiseen vielä kolme ja puoli kuukautta, kun se ensin oli viiden ja puolen kuukauden ajan etsinyt lisätietoja erilaisista kantelijan loppuraporttiin liittyneistä seikoista. Ei myöskään ole selvää, merkitseekö lopullisessa rahoitusosuutta koskeneessa ilmoituksessa tarkoitettu maksun hyväksyminen PO XXIII:n hyväksyntää vai varainhoidon valvonnasta vastaavan PO XX:n hyväksyntää. Komissio ei myöskään ole ilmeisesti ilmoittanut kantelijalle sitä, milloin hankkeen taloudelliset näkökohdat lopullisesti hyväksyttiin ja milloin se 60 vuorokauden aika, jonka kuluessa maksun oli määrä saapua kantelijan pankkitilille, alkoi kulua.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Yhteisön tukea saavalle edunsaajalle tulisi olla selvää, että komission vastuu yhteisön talousarvion oikeasta toteuttamisesta vaatii sitä noudattamaan tiukkoja ehtoja niiden menojen kelpuuttamisessa, joihin tukea haetaan. Näin ollen on kohtuullista odottaa, että edunsaajat lukevat nämä ehdot ja pyytävät tarvittaessa asiaan lisäselvitystä. Oikeusasiamies kuitenkin totesi, että tätä hanketta varten käytetyssä rahoitusosuutta koskevassa selvityksessä annetaan edunsaajille varsin vähän hyödyllisiä ohjeita siitä, mitä heiltä käytännössä odotetaan. Komissio voisi siksi harkita, voisiko matkailuysikkö toimittaa helposti ymmärrettäviä ohjeita tukien saajille, jotta tulevaisuudessa välttyttäisiin ongelmilta ja väärinymmärryksiltä.

VENÄJÄN TACIS-AVUSTUSTEN VEROTTAMINEN

Päätös kanteluun 620/98/IJH Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Kantelija työskenteli Venäjällä helmikuusta 1995 helmikuuhun 1997 hankkeen johtajana konsulttiyrityksessä, joka oli saanut Tacis-ohjelmaan⁽¹⁾ kuuluvan sopimuksen komission tarjouskilpailussa.

Komission ja yrityksen välisen sopimuksen mukaan jäsenvaltioista kotoisin oleva Venäjällä työskentelevä henkilöstö vapautettaisiin Venäjän tuloverosta. Kantelija hyväksyi hankkeen johtajan toimen tältä pohjalta.

Vuonna 1996 Venäjän viranomaiset hyväksyivät, ettei kantelijan tarvinnut maksaa veroa vuoden 1995 ansioistaan. Vuonna 1997 viranomaiset kuitenkin vaativat verojen maksamista vuoden 1996 ansioista. He perustelivat vaatimustaan sillä, että Venäjä tai Neuvostoliitto ei ollut koskaan ratifioinut 2. elokuuta 1991 allekirjoitettua komission ja entisen Neuvostoliiton hallituksen välistä pöytäkirjaa, jossa säädetään, ettei Euroopan yhteisön varoista kanneta veroa.

Kantelija väittää, että komissio oli väärässä neuvoessaan, että pöytäkirjaan voi luottaa. Kantelija väitti myös, että komissio ei vastannut hänen tätä asiaa koskeviin kirjeisiinsä ja hylkäsi kantelijan ja muut Tacis-konsultit Venäjälle.

Kantelija vaati korvauksia komission laiminlyönneistä johtuneista taloudellisista menetyksistään, eli 25 000 Yhdysvaltain dollaria vuonna 1996 maksetuista veroista ja vastaavan määrän, jonka hän oli vaarassa joutua maksamaan takautuvasti vuodelta 1995.

Kantelija huomautti myös, että Euroopan parlamentti on jakanut Tacis-avustuksiin käytettävät varat tiettyjä tarkoituksia varten ja että nämä varat on saatu verotuksen kautta. Näiden varojen verotuksen salliminen rahoittaisi epäsuorasti Venäjän hallituksen politiikkaa, johon Euroopan parlamentti ei voi vaikuttaa.

Tutkimus

Komission lausunto

Lausunnonaan komissio vahvisti, että vuoden 1991 pöytäkirjassa ja "Euroopan yhteisöjen tekniseen apuun sovellettavissa

yleisissä säännöissä" (allekirjoitettu Venäjän kanssa heinäkuussa 1997) Tacis-tehtävissä työskentelevät henkilöt vapautetaan Venäjän tuloverosta. Komissio totesi myös, että sen jatkuvista yrityksistä huolimatta pöytäkirjaa ja yleisiä sääntöjä ei ole ratifioitu duumassa eikä myöskään presidentin asetuksella.

Komission mukaan tähän mennessä asia oli käytännössä ratkaistu siten, että komission toimisto Moskovassa antoi asiakirjan, jolla verovapaus todistettiin. *"Vaikka tilanne saattoi olla oikeudellisesti arveluttava ja kaukana toivotusta, näiden todistusten esittäminen asianomaisille veroviranomaisille ja kieltäytyminen verojen maksamisesta on yleensä ratkaissut ongelman."*

Mitä tuli kantelijan henkilökohtaisiin menetyksiin, komissio huomautti, että tavanomaisessa Tacis-sopimuksessa sopimus-kumppaneille ilmoitetaan pöytäkirjalla säädetystä verovapaudesta, mutta varoitetaan heitä samalla, ettei komissio ota taloudellista vastuuta *"siinä tapauksessa että viranomaiset kieltäytyvät soveltamasta edellä mainittuja vapauksia ja etuoikeuksia sopimus-kumppanin eduksi"*. Sopimus edellyttää, että komissio *"toimii parhaansa kykynsä mukaan tukeakseen sopimus-kumppania tämän kanssakäymisissä asianomaisten viranomaisten kanssa"*.

Komissio väitti vuosina 1996–1997 ilmoittaneensa Tacis-sopimus-kumppaneilleen pöytäkirjan ja yleisten sääntöjen tilanteesta tiedotuskokouksissa, joista kahdessa kantelija oli mukana.

Komissio väitti myös, että se oli auttanut kantelijaa kaikilla kohtuulliseksi katsottavilla tavoilla. Erityisesti silloin, kun loppuvuodesta 1997 kävi ilmi, että Venäjän verohallinto oli kiristänyt tulkintaansa *"toimiston johtaja puuttui kantelijan puolesta asiaan välittömästi ja useita kertoja, mutta valitettavasti ilman konkreettista tulosta"*. Komission lausuntoon oli liitetty neljä komission kirjettä (päivätty marraskuussa 1997) Venäjän viranomaisille.

Toimisto keskusteli tilanteesta kantelijan kanssa huhtikuussa 1998, kun Venäjän veroviranomaiset vaativat lopullisesti maksua. Jotta komission jatkuvia pyrkimyksiä kokonaisratkaisuun pääsemiseksi ei mitätöitäisi lähettämällä vääriä signaaleja Venäjän veroviranomaisille, kantelijaa kehoitettiin vetoamaan jälleen pöytäkirjaan ja kieltäytymään maksamisesta.

⁽¹⁾ Technical Assistance to the Commonwealth of Independent States.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan ja toisti sen.

Mitä tuli väitteeseen, jonka mukaan komissio ei ollut vastannut kirjeisiin ja hylännyt kantelijan ja muut Tacis-konsultit, kantelija huomautti, ettei komissio ollut kertonut hänelle aiemmin kirjeistä, jotka toimiston päällikkö oli lähettänyt Venäjän viranomaisille.

Huomautuksissa hyväksyttiin, ettei kantelijalla ole sopimuksellisia keinoja. Niissä väitettiin kuitenkin, että komissiolla on huolenpitovelvollisuus, joka johtuu osapuolten läheisyydestä. Huomautuksissa väitetään, että komissio on laiminlyönyt velvollisuutensa toistuvasti, koska se ei ole asettanut Venäjälle maksettavan lisäavun ehdoksi pöytäkirjan ratifioimista eikä ole selvittänyt perusteellisesti pöytäkirjan tilannetta Tacis-sopimuspuolille ja -konsulteille.

Kantelija väitti lisäksi, että hänen taloudelliset menetyksensä olivat ennakoitavissa ja että komissio on niistä vastuussa. Komission ehdottama menettely pöytäkirjaan vetoamisesta ja maksamisesta kieltäytymisestä oli väärä, koska jos pöytäkirjaa ei ole ratifioitu, venäläisten verovaatimuksia ei voida oikeudellisesti torjua. Komission myöntämät verovapaustodistukset vääristivät tilannetta niin konsulttien kuin Venäjän veroviranomaisten silmissä.

Huomautuksissa toistettiin myös väite siitä, että komissio on toiminut leväperäisesti Euroopan veronmaksajia kohtaan, koska Venäjä verottaa avustusohjelmiin kohdistettua rahaa ja käyttää sitä tarkoituksiin, joihin Euroopan parlamentti ei voi vaikuttaa.

Päätös

1. Väitteet harhaanjohtavista neuvoista ja tiedonpuutteesta

1.1. Kantelija työskenteli Venäjällä yrityksessä, joka oli sopimussuhteessa komission kanssa Tacis-ohjelmaan kuuluvan teknisen avun toimittamisesta. Komission ja yrityksen välinen tavanomainen sopimus sisälsi seuraavan määräyksen (Liite F, 5 artiklan 4 kohta):

”Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, ulkomailla asuva henkilöstö mukaan lukien, jotka toteuttavat EU:n rahoittamia teknisen avun sopimuksia, ovat vapautettuja uusien itsenäisten valtioiden yritys- ja tuloveroista.”

1.2. Määräys verovapaudesta sisältyi komission ja Neuvostoliiton väliseen pöytäkirjaan (1991) sekä komission ja Venäjän välisiin yleisiin sääntöihin (1997). Neuvostoliitto ja Venäjä eivät kuitenkaan koskaan ratifioineet pöytäkirjaa ja yleisiä sääntöjä.

1.3. Kantelija vastaanotti ja täytti Venäjän veroviranomaisten vaatimukset tuloveron maksamisesta. Kantelija väittää, että komissio neuvoi häntä virheellisesti luottamaan pöytäkirjaan. Kantelija väitti myös, että komissio ei vastannut asiaa koskeviin kirjeisiin ja hylkäsi hänet ja muut Tacis-konsultit Venäjälle.

1.4. Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että komission pitäisi olla antamatta harhaanjohtavia tietoja. Vuonna 1995 komissio sisällytti verovapausmääräyksen sopimukseen, jonka se teki Venäjällä Tacis-konsulttina työskennelleen kantelijan työnantajana toimineen yrityksen kanssa. Komissio tiesi kuitenkin, että Venäjän viranomaiset eivät olleet ratifioineet asiaa koskevaa kansainvälistä sopimusta. Komission olisi pitänyt ymmärtää, että tällainen menettely saattaa johtaa mahdollisia konsultteja harhaan verotusasemansa suhteen.

1.5. Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät myös, että komissio vastaa kansalaisten pyyntöihin. Oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella vaikuttaa siltä, että vaikka komissio vetosikin asiassa Venäjän viranomaisiin kantelijan puolesta, komissio ei kuitenkaan ajoissa ilmoittanut tälle näistä toimista.

2. Korvausvaatimus

2.1. Venäjän viranomaiset vaativat kantelijaa maksamaan vuoden 1996 Tacis-ansioistaan veroina 25 000 Yhdysvaltain dollaria. Kantelija hyväksyi, ettei hänellä ole sopimuksellisia keinoja, mutta väitti, että hänen taloudelliset menetyksensä olivat ennakoitavissa ja että komissio oli vastuussa niistä. Komissio kiisti vastuunsa.

2.2. Sopimussuhteen ulkopuolisesta yhteisön vastuusta määrätään EY:n perustamissopimuksen 235 artiklassa ja 288 artiklan toisessa kohdassa.⁽¹⁾ Vakiintunut oikeus-

⁽¹⁾ 235 art: ”Yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta ratkaista 288 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettua vahingonkorvausta koskevat riidat.” 288 art. toinen kohta: ”Sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella yhteisö korvaa toimielintensä ja henkilöstönsä tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti.”

käytäntö edellyttää, että saadakseen yhteisön vastaamaan sopimussuhteen ulkopuolisesta vastuusta hakijan on todistettava kyseisen toimielimen väitetyn toiminnan lainvastaisuus, todelliset vahingot sekä osoitettava kyseisen toiminnan ja vahinkojen välisen seuraussuhteen olemassaolo⁽¹⁾.

2.3. Tässä tapauksessa kaikissa Tacis-asetuksissa säädetään, että yhteisö ei maksa veroja⁽²⁾. Ei kuitenkaan ole selvää, että tämän määräyksen noudattamatta jättäminen johtuu komission toiminnasta tai laiminlyönnistä. Vaikka se johtuisikin tällaisesta toiminnasta tai laiminlyönnistä, olisi epävarmaa, voitaisiinko seuraussuhteen olemassaolo näyttää toteen Venäjän viranomaisten aseman huomioon ottaen.

2.4. Mitä tulee harhaanjohtaviin tietoihin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännössä sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perustana on oikeutettu todennäköisyys⁽³⁾. Vaikka oikeusasiamies on antanut kriittisen huomautuksen komission toiminnasta (edellä oleva 1.4 artikla), ei ole selvää, että arvosteltu toiminta voisi antaa kantelijalle perusteet vedota oikeutettuun todennäköisyyteen.

2.5. Näissä olosuhteissa oikeusasiamies ei katso, että kantelija olisi osoittanut ansaitsevansa vahingonkorvauksia, jotka perustuvat sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskeviin jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisiin yleisiin periaatteisiin yhteisöjen tuomioistuinten nykyisessä oikeuskäytännössä. Oikeusasiamies toteaa, että kantelijalla on mahdollisuus viedä asiansa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

3. Väite Euroopan veronmaksajien etujen laiminlyönnistä

3.1. Kantelija väittää, että komissio on laiminlyönyt Euroopan veronmaksajia, koska Venäjä verottaa avustusohjelmiin kohdistettuja varoja ja käyttää niitä sellaisiin tarkoituksiin, joita Euroopan parlamentti ei voi valvoa. Kantelijan näkemyksen mukaan komission olisi pitänyt joskus Tacis-ohjelman aloittamisen jälkeen vuonna 1991 antaa lisäapua Venäjälle vain sillä ehdolla, että se ratifioi vuoden 1991 pöytäkirjan ja myöhemmin vuonna 1997 allekirjoitetut yleiset säännöt.

3.2. Kuten edellä 2.3 artiklassa mainitaan, Tacis-ohjelmaa koskevista neuvoston asetuksista säädetään, ettei yhteisö maksa veroja. Kantelun tämä näkökohta koskee lähinnä komission vastuuta yhteisön talousarvion asianmukaisessa täytäntöönpanossa. Tämä näyttää olevan osa tilintarkastustuomioistuimen tehtävää, sillä "Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä sen, että varainhoito on ollut moitteetonta." (EY:n perustamissopimuksen 248 art. 2 kohta)

3.3. Oikeusasiamies soveltaa periaatetta, jonka mukaan yleinen neuvoa-antava elin väistyy asiantuntijatoimielimen tieltä, ja katsoo, ettei asian tämän näkökohdan tutkiminen pidemmälle ole oikeutettua. Oikeusasiamies ilmoittaa tapauksesta tilintarkastustuomioistuimelle.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraavat kriittiset huomautukset:

Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että komission pitäisi olla antamatta harhaanjohtavia tietoja. Vuonna 1995 komissio sisällytti verovapausmääräyksen sopimukseen, jonka se teki Venäjällä Tacis-konsulttina työkennelleen kantelijan työnantajana toimineen yrityksen kanssa. Komissio tiesi kuitenkin, että Venäjän viranomaiset eivät olleet ratifioineet asiaa koskevaa kansainvälistä sopimusta. Komission olisi pitänyt ymmärtää, että tällainen menettely saattaa johtaa mahdollisia konsultteja harhaan verotusasemansa suhteen.

Hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät myös, että komissio vastaa kansalaisten pyyntöihin. Oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella vaikutti siltä, että vaikka komissio vetosikin asiassa Venäjän viranomaisiin kantelijan puolesta, komissio ei kuitenkaan ajoissa ilmoittanut tälle näistä toimista.

Mitä tulee edellä 1 kohdassa todettuun hallinnolliseen epäkohtaan, oikeusasiamies ei katsonut, että kantelija oli osoittanut olevansa oikeutettu yhteisöjen tuomioistuinten nykyiseen oikeuskäytäntöön perustuviin korvauksiin. Kantelijalla oli mahdollisuus viedä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Mitä tuli edellä kohdassa 2 todettuun hallinnolliseen epäkohtaan, oli otettava huomioon, että tapauksen tämä näkökohta koski menneisyyden tapahtumia, eikä sovintoratkaisuun pyrkiminen ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

(1) Ks. esim. Asia T-113/96, *Édouard Dubois vastaan neuvosto ja komissio*. Kok. 1998, s. II-125.

(2) (1991–1993) Asetus 2157/91, EYVL L 201, 1991, s. 2, 6 art. 3 kohta; (1993–1995) asetus 2053/93, EYVL L 187 1993, s. 1, 7 art. 3 kohta; (1996–1999) asetus 1279/96, EYVL L 165, 1996, s. 1, 6 art. 3 kohta.

(3) Asia T-203/96, *Embassy Limousines vastaan Euroopan parlamentti*, 17. joulukuuta 1998 annettu tuomio.

POLKUMYYNTIMENETTELYN LOPETTAMINEN

Päätös kanteluun 650/98/(PD)GG Euroopan komissiota vastaan

Kantelu**Taustaa**

Saksalainen yhtiö jätti 1998 kantelun Euroopan yhteisöjen komission polkumyymintimenettelyn lopettamista koskevaa päätöstä vastaan.

Kantelijan väitteet

Kantelija esitti seuraavat väitteet:

1. komissio arvioi tosiseikat väärin
2. komissio muunteli todisteita ja
3. komissio tulkitsi väärin tai jätti tietoisesti huomiotta toimitetun aineiston ja todisteet.

Väitteet perustuivat seuraaviin kantelijan esittämiin seikkoihin:

Kyseessä olevan tuotteen määritelmä ei ollut tyydyttävä ja sitä olisi pitänyt laajentaa. Kyseisenä ajanjaksona oli tapahtunut tuontia kolmansista maista Euroopan yhteisöön ja komissio oli laiminlyönyt olennaisten todisteiden tarkastelun ja asian tutkimisen. Kiinan kansantasavallasta oli saatu tarjouksia toimittaa kyseessä olevaa tuotetta EY:n asiakkaille. Käytettävissä olevat todisteet eivät tue komission väitettä, jonka mukaan kiinalainen tuottaja tuottaa useita muita tuotteita eikä siksi todennäköisesti olisi kiinnostunut kyseisestä tuotteesta. Todisteet eivät tukeneet perustelua, jonka mukaan kiinalaiselle tuottajalle syntyisi huomattavia kustannuksia siirtymisestä kyseisen tuotteen tuotantoon. Se, että kiinalainen viejä pyysi tarkistamaan sitoumuksensa, osoitti, että viejä oli kiinnostunut viennistä Euroopan yhteisöön.

Tutkimus

Kantelu lähetettiin komissiolle lausuntoa varten.

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat seikat:

Viejän toimittamien sitoumusta koskevien kertomusten ja komission käytettävissä olevien Eurostatin lukujen mukaan

kyseistä tuotetta ei ollut tuotu vuodesta 1989 lähtien. Kantelija oli tarkastustutkimuksen aikana kieltäytynyt toimittamasta komissiolle joitakin oleellisia tietoja. Komissio oli tutkinut kaikki käytettävissä olevat todisteet ja tehnyt sen johtopäätöksen, että polkumyynnin vastaiset toimenpiteet eivät enää olleet oikeutettuja seuraavien seikkojen vuoksi: Ensinnäkin kyseisen tuotteen markkinat olivat heikentyneet huomattavasti, koska markkinoille oli tullut korvaavia tuotteita. Kysynnän vähentyminen on kantelijan mahdollisesti kärsimien vahinkojen pääasiallinen syy. Tätä johtopäätöstä vahvisti se, että tuontia ei ollut esiintynyt vuodesta 1989 lähtien. Toiseksi vaikka tuotanto ja myynti olivat pienentyneet, kyseisen tuotteen hinnat olivat suhteellisesti nousseet ja tärkeimmän tuotannon tekijän hinta oli laskenut. Kantelija oli siten kyennyt saavuttamaan tyydyttävän tuottoasteen. Lopuksi ei ollut todennäköistä, että polkumyynti tai vahingot toistuisivat, jos polkumyynnin vastaiset toimenpiteet lakkautettaisiin.

Mitä tulee tosiasioiden väärään arviointiin, komissiolla ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin käyttää asiasta jo saatua aineistoa, koska kantelija kieltäytyi toimittamasta tiettyjä olennaisia tietoja. Kantelija ei ollut esittänyt mitään todisteita siitä, että komission tulokset olisivat väärinä.

Sama koski hyvin pitkälti väitettä, jonka mukaan komissio olisi muunnellut todisteita. Oli kohtuullista olettaa, että koska maahantuontia ei ollut tapahtunut vuodesta 1989 lähtien, kaikki kantelijan kokemat ongelmat olivat saattaneet pienentyä tai jopa hävitä. Väitettä siitä, että todisteita muunneltiin tahallisesti kantelijalle epäsuotuisan tuloksen saamiseksi, ei siten voitu hyväksyä.

Kolmannen väitteen osalta on pidettävä olennaisena sitä, että kantelija ei toimittanut tietoja. Oli vaikeaa olla välittämättä tiedoista tai tulkita niitä väärin, jos niitä ei ollut lainkaan saatu. Toimitetut todisteet olivat epäolennaisia. Tutkimusten laajentaminen eri tavalla määriteltyihin tuotteisiin olisi vaatinut uuden, kanteluun perustuvan tutkimuksen. Tuontiin liittyvät todisteet oli hylätty riittämättöminä. Polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden tarkoituksena ei ollut estää kaupankäyntiä vaan poistaa epäoikeudenmukaisesta kaupankäynnistä syntyneet vahingot. Toimitetuissa todisteissa ei osoitettu, että kyseinen tuonti olisi polkumyynnin kohteena joko riittävän suurina määrinä tai sellaisilla hinnoilla, joiden voitaisiin katsoa olevan vahingollisia taikka ristiriidassa sitoumuksen ehtojen kanssa. Sitäkään ei ollut osoitettu hyväksyttävästi toteen, että väitetty tuonti olisi peräisin Kiinasta. Tiettyjä kantelijan toimittamia tietoja ei voitu ottaa huomioon, koska ne liittyivät tutkimuksen

ulkopuoliseen ajankohtaan. Mitään asiaankuuluvia todisteita ei ollut tarkoituksellisesti jätetty huomiotta tai tulkittu väärin.

Komissio korosti myös, että kantelija olisi voinut viedä kiistanalaisen päätöksen yhteisöjen tuomioistuinten käsiteltäväksi.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan. Kantelija korosti, että sen mielestä myös itse Eurostatin luvut osoittavat, että kyseistä tuotetta tuotiin Euroopan yhteisöön kyseisenä ajanjaksona.

Lisätutkimukset

Lisätietojen pyytäminen

Edellä kuvatun perusteella oikeusasiamies katsoi tarvitsevänsä lisätietoja voidakseen jatkaa kantelun tutkimista. Oikeusasiamies pyysi siksi 27. toukokuuta 1999 päivätyssä kirjeessään komissiota (1) ilmoittamaan, oliko sen käsityksen mukaan kyseistä tuotetta tuotu Euroopan yhteisöön vuoden 1989 jälkeen, ja jos oli, miksi sen näkemyksen mukaan ei ollut näytetty toteen, että ne oli tuotu Kiinasta, ja kommentoimaan kantelijan väitettä, jonka mukaan Eurostatin luvut (samoin kuin Saksan tilastotoimiston luvut) osoittivat tällaista tuontia tosiasiallisesti tapahtuneen, sekä toimittamaan Eurostatin luvut, joihin komissio perustaa käsityksensä, (2) kommentoimaan kantelijan väitettä, jonka mukaan komission mainitsema eri tuotteet eivät olleet kiinalaisen tuottajan valmistamia vaan toisen yhtiön, ja (3) esittämään todisteen, johon komissio perusti sen johtopäätöksen, että kyseisen tuotteen vienti Euroopan yhteisöön olisi epätodennäköistä ottaen huomioon muiden tuotteiden paremman kannattavuuden sekä kustannukset, joita syntyisi kyseisen tuotteen tuotantoon siirtymisestä.

Komissio antoi 27. heinäkuuta 1999 vastauksessaan seuraavat lausunnot:

Komissio katsoi, että tuotetta ei ollut tuotu vuodesta 1989 lähtien. Kyseisen tuotteen tullikoodit olivat "ex-koodeja", mikä tarkoittaa, että koodit eivät kata pelkästään kyseistä tuotetta vaan myös muita tuotteita. Tarkempi analyysi edellytti Taricin koodien käyttöä (virallisia Eurostatin koodeja, joita komissio käyttää polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden hallinnoinnissa). 10-numeroisten Taric-koodien perusteella kävi ilmi, että yhteisöön oli tuotu Kiinasta joitakin pieniä määriä kyseisillä koodeilla. Nämä määrät olivat kuitenkin merkityksettömiä

eikä niitä voitu tulkita todisteeksi todennäköisestä yhteisön tuottajalle uudelleen aiheutuneesta merkittävästä vahingosta. Lisäksi hinnan ja määrän suhteet olivat niin erilaiset kuin tutkimuksessa havaitut, että komissio päätteli, että näillä 10-numeroisilla koodeilla tuotu tuote ei ollut tutkimuksen kohteena oleva tuote. Kantelija ei ollut pystynyt osoittamaan asian olevan toisin. Komission 23. syyskuuta 1998 antamissa kommentteissa ei ollut mitään ristiriitaa. Kommenttien sivulla 5 olevassa viittauksessa tuotiin, joka on "polkumyynnin kohteena joko riittävän suurina määrinä tai sellaisilla hinnoilla, joiden voitaisiin katsoa olevan vahingollisia taikka ristiriidassa sitoumuksen ehtojen kanssa", tarkoitettiin lukuja, joiden kantelija oli väittänyt todistaneen polkumyynnintuonnin, eikä Eurostatin lukuja, jotka olivat komission käytettävissä ja jotka eivät osoittaneet kyseisten tuotteiden tuontia Kiinasta tapahtuneen.

Myös varmennusvierailu kiistanalaisen päätöksen 5 artiklan c kohdassa viitatusu etuyhteyttä vailla olevan tuojan tiloihin oli vahvistanut, että tuontia ei ole.

Kantelija oli lähettänyt Saksan liittotasavallan tilastotoimiston tilastotietoja, joihin sisältyi Kiinan tuontien 11-numeroinen koodi. Komissio ei ollut voinut hyväksyä näitä lukuja, koska kantelija ei ollut osoittanut, että Saksan tilastot koskevat kyseistä tuotetta.

Kiinalaisen tuottajan valmistamia tuotteita sekä tuotannon siirtämistä koskevat tiedot olivat olleet julkista aineistoa. Kantelija oli siten nähnyt ne eikä ollut asettanut niitä kiistanalaiseksi.

Kantelijan huomautukset

Kantelija kiisti huomautuksissaan komission esittämät perustelut. Kantelijan näkemyksen mukaan komission olisi pitänyt tutkia kaikki EU:hun kolmansista maista kohdistunut tuonti. Kantelija pyysi myös oikeusasiamiestä ryhtymään itse toimiin polkumyynnintimenettelyistä vastaavia komission virkailijoita vastaan, koska he eivät täyttäneet velvollisuuksiaan.

Päätös

1. Virheellinen tosiseikkojen arviointi ja väittämien tulkinta

1.1. Kantelija väitti, että komissio oli arvioinut olennaiset tosiseikat väärin päättäessään sallia polkumyynnintullien lakkauttamisen. Kantelija väitti myös, että komissio oli tulkinnut väärin tai tarkoituksellisesti jättänyt huomiotta kantelijan todisteet ja väittämät. Vaikka kantelija esitti tässä suhteessa kaksi erillistä väitettä, väitteiden asiasisältöjen todettiin olevan käytännössä yhtenevät. Näin ollen oli tarkoituksenmukaista tutkia väitteet yhdessä.

- 1.2. Kantelija väitti erityisesti, että komissio ei ollut ottanut huomioon sitä tosiasiaa, että kyseisenä ajankohtana kolmansista maista oli tapahtunut tuontia Euroopan yhteisöön. Kantelija väitti lisäksi, että komissio ei ollut pystynyt todistamaan väitettään, jonka mukaan kiinalainen tuottaja tuottaisi useita muita tuotteita eikä perusteluaan, jonka mukaan kyseessä olevan tuotteen tuottamiseen aiheuttaisi huomauttavia kuluja kiinalaiselle tuottajalle ja olisi siten epätodennäköistä.
- 1.3. Komissio vastasi, että kyseistä tuotetta ei ollut tuotu Kiinasta vuodesta 1989 lähtien ja että se oli tutkinut kaikki käytettävissä olleet todisteet, ennen kuin teki sen johtopäätöksen, ettei polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden jatkaminen ollut enää perusteltua.
- 1.4. Kantelija esitti alunperin vastalauseen myös komission kieltäytymiselle laajentaa polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä koskemaan muita tuotteita. Kantelija ei kuitenkaan näyttänyt enää pitävän kiinni tästä kohdasta. Vaikka tilanne olisi ollut toinen, komission näkemys, jonka mukaan tällainen laajentaminen olisi edellyttänyt (uutta) kantelua, vaikutti kohtuulliselta.
- 1.5. Hyvän hallintotavan mukaisesti komission tuli ottaa huomioon kaikki olennaiset todisteet päättäessään polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden jatkamisesta. Kiistanalaisessa päätöksessään komissio väitti, että kyseistä tuotetta ei ollut tuotu lainkaan vuodesta 1989. Komissio väitti myös, että kantelija ei ollut toimittanut riittäviä todisteita vahvistamaan väitettä, jonka mukaan polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä olisi kierretty tuonnilla kolmansien maiden, kuten Sveitsin kautta. Komissio viittasi myös muihin tekijöihin, joista osapuolet eivät olleet olennaisesti eri mieltä (nimittäin kysynnän väheneemiseen), perustellessaan johtopäätöstään, jonka mukaan polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä tulisi jatkaa. On kuitenkin selvää, että tuonnin puuttuminen oli tässä suhteessa merkittävä tekijä.
- 1.6. Tukeakseen väitettään, jonka mukaan tuontia oli tapahtunut toisin kuin komissio uskoi, kantelija oli lähettänyt komissiolle Saksan liittotasavallan tilastotoimiston tilastotietoja, jotka osoittivat tuontia Kiinasta tapahtuneen. Komissio väitti, että nämä luvut olivat epäoleennaisia, koska ne koskivat toista tuotetta. Toimitettu todiste näytti kuitenkin ensi näkemältä vahvistavan sen, että kyseessä olevan tuotteen määritelmää vastaavaa tuotetta oli tuotu Euroopan yhteisöön Kiinasta kyseisenä ajanjaksona. Komission esittämä perustelu ei siten ollut vakuuttavaa.
- 1.7. Komissio väitti silti, että tarkempi analyysi edellyttäisi niin sanottujen Taricin koodien käyttöä. Vaikka näin olisikin, on kuitenkin selvää, että komission oikeusasiamiehen pyynnöstä toimittamat Eurostatin tilastot osoittivat tuontia Kiinasta tapahtuneen. Vastauksessaan lisätietopyyntöön komissio myönsi, että tuontia oli tapahtunut, mutta väitti, että hintojen ja määrien perusteella näillä koodeilla tuotu tuote ei voinut olla tutkimuksen kohteena oleva tuote. Komissio ei kuitenkaan määritellyt, mitä nämä hinnat ja määrät tarkasti ottaen olivat, joita se väitti tarkastelleensa. Lisäksi kiistanalaisessa päätöksessä ei ollut mitään viittausta tällaiseen tarkasteluun. Kaikkein tärkeintä on lopuksi se, että komissio tosiasiaa väitti, että tilastot eivät riittävän hyvin vahvistaneet kyseessä olevan tuotteen luonnetta. Komissio itse kuitenkin väitti, että tilastoja käytetään polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden hallinnointiin. Komissio ei ollut esittänyt mitään selitystä tälle ristiriidalle. Joka tapauksessa on huomattava, että komission toimittamat Eurostatin tilastot osoittautuivat prima facie -todisteeksi siitä, että kyseessä olevaa tuotetta oli tuotu Kiinasta Euroopan yhteisöön kyseisenä ajanjaksona. Komission esittämä perustelu ei siten ollut vakuuttavaa.
- 1.8. Komissio väitti, että kyseiset määrät olivat "vähimmäistasolla" ja niitä pidettiin "mitättöminä". Oikeusasiamies ei voinut ratkaista tätä asiaa toimitettujen lukujen perusteella. Oli kuitenkin korostettava, että mainittua perustelua ei löytynyt kiistanalaisesta päätöksestä. Päätöksessä sitä vastoin todettiin ehdottoman varmasti, että tuontia ei ollut tapahtunut ja että kantelijalla oli ollut Euroopan yhteisössä monopoliasema. Sen, että päätöstä ei tehdä sen sisältämien perusteiden nojalla vaan sellaisten perusteiden, jotka paljastetaan asian toiselle osapuolelle vasta, kun tämä on tehnyt kantelun oikeusasiamiehelle, ei voida katsoa edustavan hyvää hallintoa. Sama koskee väitettä, jonka mukaan tuonnin puuttuminen oli varmistettu vierailulla etuyhteyttä vailla olevan maahantuojan tiloihin. Tämä väite esitettiin ensimmäisen kerran komission vastauksessa oikeusasiamiehen lisätietopyyntöön.
- 1.9. Kantelijan toimittamat Saksan liittotasavallan tilastotoimiston tilastotiedot osoittivat myös, että Sveitsistä on tuotu huomattavia määriä. Kiistanalaisessa päätöksessä komissio väitti, että tuonti oli epäoleellista. Tämän väitteen tueksi ei ollut todisteita. Kantelusta antamassaan

lausunnossa komissio väitti, ettei ollut hyväksyttävästi todistettu väitetyn tuonnin olevan kiinalaista alkuperää. Tätä perustelua ei ollut käytetty päätöksessä.

1.10. Koska kantelija oli toimittanut tähän tuontiin liittyvät todisteet komissiolle, komission väite, jonka mukaan kantelija ei ollut toimittanut olennaisia tietoja, ei ollut tässä yhteydessä aiheellinen.

1.11. Mitä tulee kantelijan väitteeseen, jonka mukaan komissio oletti virheellisesti kiinalaisen tuottajan tuottaneen useita muita tuotteita, on korostettava sitä, että kantelijan itsensä toimittamassa kiinalaisen tuottajan esitteessä viitattiin muiden tuotteiden tuotantoon. Näissä olosuhteissa oikeusasiamies oli sitä mieltä, että todisteet eivät riittävän hyvin osoittaneet komission tehneen virhettä perustaessaan näkemyksensä siihen, että kiinalainen tuottaja valmistisi useita muita tuotteita kuin käsiteltävä tuote.

1.12. Vastauksessaan kantelijan väitteeseen, että todisteet eivät tukeneet väitettä, jonka mukaan siirtyminen kyseessä olevan tuotteen tuotantoon olisi aiheuttanut huomattavia kustannuksia kiinalaiselle tuottajalle ja olisi siksi epätodennäköistä, komissio väitti, että olennaiset tiedot kuuluivat julkiseen aineistoon ja kantelija oli nähnyt ne eikä ollut aikanaan kiistänyt niitä. Vaikka kantelija olisi nähnytkin kyseiset asiakirjat (minkä se kielsi), se oli kuitenkin 30. maaliskuuta 1998 päivätyssä kirjeessään kiistänyt komission näkemyksen. Kantelijan perustelu tässä yhteydessä oli varsin vakuuttava. Komissio ei kuitenkaan näytä ottaneen tätä perustelua huomioon hyväksyessään päätöksensä.

1.13. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että komissio ottaa päätöksiä tehdessään huomioon kaikki olennaiset tosiseikat ja perustelut. Käsiteltävänä olevassa asiassa komissio ei ottanut asianmukaisesti huomioon todisteita ja kantelijan perusteluita, jotka koskivat tuontia kolmansista maista sekä kiinalaisille tuottajille syntyneitä kustannuksia tuotannon vaihtamisesta käsiteltävänä olevaan tuotteeseen. Oikeusasiamies teki sen johtopäätöksen, että tämä laiminlyönti oli hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies halusi kuitenkin lisätä, että johtopäätös ei vaikuttanut kysymykseen siitä, oliko komission päätös asiasisällöltään oikea. On tietysti mahdollista, että tutkittuun kunnolla kaikki olennaiset todisteet ja väitteet

komissio olisi tehnyt saman johtopäätöksen kuin kiistanalaisessa päätöksessään.

2. *Todisteiden muuntelu*

2.1. Kantelija väitti, että komissio oli muunnellut todisteita hyväksyessään kiistanalaisen päätöksen.

2.2. Komissio väitti, ettei mikään osoittanut sen muunnelleen todisteita saadakseen tahallisesti aikaan kantelijan kannalta epäsuotuisan tuloksen.

2.3. Oikeusasiamies katsoi, että vaikka komissio oli hänen mielestään tehnyt virheen, kun se ei ottanut asianmukaisesti huomioon todisteita ja kantelijan perusteluita edellä mainituissa kahdessa asiassa, mitkään todisteet eivät tue sitä väitettä, että komissio olisi tahallisesti muunnellut todisteita.

2.4. Edellisen perusteella oikeusasiamies katsoi, että komission toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa kantelijan esittämän toisen väitteen osalta. Oikeusasiamies katsoi siten, että hänen ei tarvitse käsitellä kantelijan 20. syyskuuta 1999 päivätyssä kirjeessään esittämää pyyntöä ryhtyä toimiin niitä komission virkailijoita vastaan, jotka vastaavat polkumyynninmenettelyistä.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

On hyvän hallintotavan mukaista, että komissio ottaa päätöksiä tehdessään huomioon kaikki olennaiset tosiseikat ja perustelut. Käsiteltävänä olevassa asiassa komissio ei ottanut asianmukaisesti huomioon todisteita ja kantelijan perusteluita, jotka koskivat tuontia kolmansista maista ja kiinalaiselle tuottajalle syntyviä kustannuksia siirryttäessä kyseisen tuotteen tuotantoon. Oikeusasiamies katsoi, että tämä laiminlyönti oli osoitus hallinnollisesta epäkohdasta.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

SUULLISEN KOKEEN LYKKÄÄMINEN POIKKEUSTILANTEESSA

Päätös kanteluun 687/98/BB Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Kantelija oli osallistunut sisäiseen kilpailuun KOM/T/A/98. Hän oli päässyt läpi kahdesta kirjallisesta kokeesta, ja 27. huhtikuuta 1998 hän osallistui suulliseen kokeeseen.

Kantelija joutui 2. huhtikuuta 1998 onnettomuuteen, joka viikkoa myöhemmin aiheutti hänen jalkaansa pahan verisuonitukoksen. Siksi hän ei kyennyt työskentelemään yli kolmeen viikkoon ennen suullista koetta. Voidakseen osallistua kokeeseen hän palasi työhönsä. Hän ei ollut pyytänyt koepäivän lykkäämistä, koska kutsukirjeessä todettiin yksiselitteisesti sen olevan mahdotonta. Osallistuessaan suulliseen kokeeseen kantelija oli lääkärin määräämän lääkkeen vaikutuksen alaisena. Lääke teki hänet epätavallisen väsyneeksi, ja hän yritti poistaa väsymystään juomalla kahvia. Suullisen kokeen aikana kantelija huomasi tämän lisännen hänen hermostuneisuuttaan.

Valintalautakunta lähetti 15. toukokuuta 1998 kantelijalle kirjeen, jossa hänelle kerrottiin tuloksista ja selitettiin, että hän ei ollut läpäissyt koetta, koska oli saanut vain 88,33 pistettä ja vaadittu vähimmäispistemäärä oli 90.

Kantelija esitti 25. toukokuuta 1998 valituksen ja pyysi tarkistamaan koetuloksensa uudelleen. Komissio vahvisti 10. kesäkuuta 1998, että hänen pisteensä olivat täsmälleen samat kuin lautakunnan antamat. Komissio suhtautui myönteisesti kantelijan tilanteeseen ja selvitti, että hän olisi voinut ottaa yhteyttä kilpailun sihteeriiin ja selvittää ongelmansa palatessaan työhönsä 14. huhtikuuta 1998. Toisaalta hän olisi myös voinut puhua asiasta valintalautakunnan jäsenille suullisen kokeen alussa, jotta he olisivat voineet ryhtyä tarpeelliseksi katsomiinsa toimenpiteisiin. Suullisen kokeen olisi voinut esimerkiksi siirtää myöhempään ajankohtaan.

Kantelija kirjoitti valintalautakunnan puheenjohtajalle uudestaan 23. kesäkuuta 1998. Hän korosti palanneensa työhönsä vasta 27. huhtikuuta 1998 eli suullisen kokeen päivänä ja tuleensa vasta suullisen kokeen aikana tietoiseksi kehonsa epätavallisesta reaktiosta stressitilanteessa.

Tutkimus**Komission lausunto**

Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio toi esiin seuraavat seikat:

Kantelija saapui suulliseen kokeeseen normaalisti eikä maininnut lainkaan koepäivänä tai sen jälkeen ilmenneitä terveydellisiä ongelmia.

Vasta saatuaan tiedon tuloksistaan kantelija ilmoitti valintalautakunnalle onnettomuudestaan ja terveysongelmistaan. Hakija ei ollut ottanut yhteyttä kilpailun järjestämisestä vastaavaan sihteeriiin eikä maininnut asiaa valintalautakunnan jäsenille suullisen kokeen aikana, niin että olisi voitu ryhtyä toimenpiteisiin koepäivän muuttamiseksi.

Komissio huomautti, että se ei voinut tarjota hakijalle toisen suullisen kokeen mahdollisuutta eikä se voinut aloittaa menettelyä uudelleen kilpailun päättymisen jälkeen.

Komissio totesi, että jos poikkeukselliset olosuhteet estävät hakijaa osallistumasta kokeeseen kutsussa ilmoitettuna päivänä ja hän kertoo siitä palvelukseenotosta vastaavalle yksikölle ja valintalautakunnalle, ne ryhtyvät kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin suullisen kokeen järjestämiseksi asianmukaisesti.

Organisatorisista syistä ei ole mahdollista lisätä suullisen kokeen osallistumiskutsuun lausetta, jossa annettaisiin hakijalle mahdollisuus muuttaa haastattelun päivä tai kellonaika sopivaksi katsomikseen. Jos kutsussa olisi tällainen lause, hakijoita kannustettaisiin esittämään kaikenlaisia syitä (perheeseen liittyviä tai muita, kuten häät, lapsen syntymä, loma), niin kuin he jo nyt tekevät haastattelunsa päivän ja kellonajan muuttamiseksi.

Komission näkemyksen mukaan todellisen ongelman syntyessä ryhdytään aina kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, kun hakija antaa asianmukaisen ilmoituksen tai kun todellinen ongelma havaitaan, mitä ei tässä tapauksessa tapahtunut.

Kantelijan huomautukset

Kantelija pitäytyi kantelussaan. Hän korosti sitä, että kutsukirjeessä ilmoitettiin, että suullisen kokeen ajankohtaa ei voi muuttaa. Jos hän olisi tiennyt, että suullisen kokeen ajankohdan voi muuttaa, hän olisi pyytänyt sitä. Valintalautakunta oli

myös oletanut hänen palanneen työhönsä kaksi viikkoa todellista päivää aikaisemmin. Kantelijan mukaan terveydellinen ongelma ilmeni vasta suullisen kokeen aikana eikä hän siksi voinut ilmoittaa siitä kenellekään etukäteen.

Päätös

1. Suulliseen kokeeseen liittyvät poikkeukselliset olosuhteet

1.1. Kantelija väitti olleensa sisäiseen kilpailuun KOM/T/A/98 liittyvän suullisen kokeen aikana lääkärin määräämän lääkkeen vaikutuksen alaisena vähän aikaisemmin sattuneen onnettomuuden vuoksi.

Vasta suullisen kokeen aikana hän tuli tietoiseksi kehonsa epätavallisesta reaktiosta lääkkeen vaikutukseen. Hän ei ollut pyytänyt koepäivän lykkäämistä, koska kutsukirjeessä todettiin yksiselitteisesti, että se ei ole mahdollista.

1.2. Komissio selvitti 10. kesäkuuta 1998 päivätyssä kirjeessään kantelijalle, että hän olisi voinut ottaa yhteyttä kilpailun sihteeriin tai puhua valintalautakunnan jäsenille suullisen kokeen alussa, koska silloin he olisivat voineet ryhtyä kaikkiin tarvittavaksi katsomiinsa toimenpiteisiin eli lykätä hänen suullisen kokeensa myöhempään ajankohtaan. Komissio korosti lausunnossaan myös sitä, että jos poikkeukselliset olosuhteet estävät hakijaa osallistumasta kokeeseen kutsussa ilmoitettuna päivänä ja hän kertoo siitä palvelukseenotosta vastaavalle yksikölle ja valintalautakunnalle, ne ryhtyvät kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin suullisen kokeen järjestämiseksi asianmukaisesti.

1.3. Euroopan oikeusasiamies pani merkille, että hakijoiden kutsukirjeessä todetaan seuraavaa:

”Je précise par ailleurs que l'organisation des épreuves ne permet pas de changer l'horaire qui vous a été indiqué.”

”(Korostan, että kokeen organisointi ei salli muutoksia teille ilmoitettuun aikatauluun.”)

Kuten tämän päätöksen kohdassa 1.2 todetaan, komissio ilmaisi sekä 10. kesäkuuta 1998 päivätyssä kirjeessään että lausunnossaan olevansa valmis ottamaan poikkeukselliset olosuhteet huomioon.

1.4. Oikeusasiamiehen tutkimus osoitti, että käytännössä komissio on valmis ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin suullisen kokeen järjestämiseksi asianmukaisesti, jos poikkeukselliset olosuhteet estävät hakijaa osallistumasta kokeeseen kutsussa ilmoitettuna päivänä. Oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan olisi siten hyvän hallintotavan mukaista, että komissio lisäisi suullisen kokeen kutsuihin lauseen, jossa hakijoille kerrotaan tästä mahdollisuudesta.

2. Hakijan suullisen kokeen uusimisen kieltäminen

2.1. Kantelija, joka oli osallistunut suulliseen kokeeseen, vaikka oli lääkärin määräämän lääkkeen vaikutuksen alaisena, pyysi valintalautakunnalta lupaa saada uusia suullisen kokeensa. Hän esitti pyynnön vasta kuultuaan, että ei läpäänsytty koetta.

2.2. Kilpailussa on oltava periaatteena, että hakijoita kohdellaan tasavertaisesti. Tämän periaatteen rikkominen voi johtaa kilpailun peruuttamiseen, mistä voi aiheutua hallinnolle huomattavia taloudellisia ja hallinnollisia kuluja.

2.3. Komission lausunnosta kävi ilmi, että komissio ei katsonut voivansa tarjota hakijalle mahdollisuutta toiseen suulliseen kokeeseen. Oikeusasiamies totesi, että mitkään seikat eivät osoita, että komissio toimisi jonkin sitä sitovan säännön tai periaatteen vastaisesti päättäessään kieltäytyä uuden suullisen kokeen järjestämisestä hakijalle.

2.4. Oikeusasiamies katsoi siten, että asian tässä kohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Oikeusasiamiehen tutkimus osoitti, että komissio on käytännössä valmis ryhtymään kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin suullisen kokeen järjestämiseksi asianmukaisesti, jos poikkeukselliset olosuhteet estävät hakijaa osallistumasta kokeeseen kutsussa ilmoitettuna päivänä. Oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan olisi siten hyvän hallintotavan mukaista, että komissio lisäisi suullisen kokeen kutsuihin lauseen, jossa hakijoille kerrotaan tästä mahdollisuudesta.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Huomautus: Komissio ilmoitti 15. joulukuuta 1999 oikeusasiamiehelle olevansa valmis lisäämään suullisten kokeiden kutsuihin lauseen, jossa todetaan, että kokeen kellonaikaa ja päivää voidaan muuttaa poikkeuksellisissa olosuhteissa. Hakijan on lähetettävä palvelukseenottopolitiikasta vastaavalle yksikölle kirjallinen pyyntö ja toimitettava todisteeksi kaikki tarvittavat asiakirjat.

AIHEETON VIIVYTYS KIRJEISIIN VASTAAMISESSA

Päätös kanteluun 723/98/BB Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

W. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle heinäkuussa 1998 ja väitti, että Euroopan komissio oli kieltäytynyt antamasta hänelle tietoja, viivytellyt aiheettomasti ja toiminut huolimattomasti vastatessaan hänen sille lähettämiin kirjeisiin.

Kantelija kirjoitti 28. marraskuuta 1997 komissiolle ja valitti siitä, että Suomen viranomaiset rikkovat asetusta (ETY) N:o 918/83 ja että suomalaiset tullivirkailijat olivat rikkoneet Suomen alkoholilakia 306/97 takavarikoimalla kaksi pulloa 96-prosenttista etyylialkoholia yhteisön alueen rajalla. Komission pääosasto XXI ilmoitti kantelijalle 20. tammikuuta 1998, että tämän kirje oli välitetty pääosasto VI:een asiasta vastaavan osaston käsiteltäväksi. Komissio ilmoitti tässä kirjeessä, että vastaisuudessa kantelijan olisi otettava yhteyttä E.2-yksikön päällikköön (pääosasto VI).

Kantelija lähetti kirjeen E.2-yksikön päällikölle 27. huhtikuuta 1998 ja pyysi komissiota puuttumaan Suomen viranomaisten toimiin. Tämä pyyntö toistettiin toisessa kirjeessä 4. kesäkuuta 1998. Komissio ei vastannut näihin kirjeisiin.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Yhteenvetona komission lausunnossa esitettiin seuraavaa:

- Kantelija esitti, että Suomen viranomaiset olivat takavarikoineet kaksi pulloa Virosta tuotua 96-prosenttista alkoholia, mikä hänen mukaansa rikkoi asetusta (ETY) N:o 918/83.
- Komissio lähetti 20. tammikuuta 1998 kirjeen, jossa kantelijalle ilmoitettiin, että tapauksen käsittelystä vastaava osasto olisi pääosasto VI:n E.2-yksikkö.
- Kantelija lähetti 27. huhtikuuta 1998 kirjeen pääosasto VI:een ja pyysi komissiota puuttumaan Suomen viranomaisten toimiin. Tämä pyyntö toistettiin toisessa kirjeessä 4. kesäkuuta 1998, jossa kantelija ilmoitti aikovansa kannella Euroopan oikeusasiamiehelle, jollei hän saisi tyhjentävää selvitystä siitä, miten komissio oli käsitellyt asiaa.
- Asetuksessa (ETY) N:o 918/83 ei anneta rajoittamatonta oikeutta tuoda kyseisiä tavaroita maahan tullitta. Tullivapautta sovelletaan vain tavaroihin, joiden tuonti on laillista, ja jäsenvaltio voi kieltää tiettyjen tavaroiden tuonnin tai rajoittaa sitä ihmisten terveyden suojeluun liittyvistä syistä.
- Yhteisössä ei ole alkoholia koskevaa yhteistä markkinajärjestelyä.
- Suomen hallitus pyysi 12. helmikuuta 1998 komissiota sisällyttämään EY:n lainsäädäntöön säännöksen, jolla vahvistettaisiin, että väkijuomien suurin sallittu alkoholipitoisuus saisi olla 80 prosenttia. Asiasta on keskusteltu tislattuja alkoholijuomia käsittelevässä täytäntöönpanokomiteassa ja keskustelut jatkuvat edelleen.
- Kantelijan esille ottama asia liittyy myös komissiossa parhaillaan yksityiskohtaisesti tutkittavaan laajempaan kysymykseen Suomen alkoholimonopolin tulevaisuudesta.
- Komissio pahoitteli sitä, että kantelija ei ollut saanut vastausta aikaisemmin, mikä johtui siitä, että kantelu koski yhä käsiteltävänä olevia asioita, joten komissiolle ei ollut tarvittavia aineksia lopullisen vastauksen antamiseen.
- Komissio lupasi lähettää kantelijalle pikaisesti kirjeen ja toimittaa sen kopion tiedoksi Euroopan oikeusasiamiehelle.

Kantelijan huomautukset

Kantelija pitäytyi kantelussaan ja totesi, että hän ei ollut saanut komissiolta minkäänlaista vastausta 19. marraskuuta 1998 mennessä, joten komissio ei ollut noudattanut hyvän hallintotavan periaatteita.

Lisätutkimukset

Komissio lähetti kantelijalle vastauksen 30. marraskuuta 1998. Kantelija vahvisti myöhemmin saaneensa tämän vastauksen.

On syytä mainita, että komissio ei kantelijalle lähettämässään vastauksessa pahoitellut aiheetonta viivytystä.

Päätös

Aiheeton viivytys kirjeisiin vastaamisessa

1. Kantelija väitti, että komissio jätti vastaamatta hänen 28. marraskuuta 1997 lähettämänsä kirjeeseen, jossa hän valitti, että Suomen viranomaiset olivat rikkoneet yhteisön lakia. Komissio ei kantelijan mukaan myöskään vastannut pääosasto VI:lle 27. huhtikuuta 1998 ja 4. kesäkuuta 1998 lähetettyihin muistutuksiin.
2. Komissio ilmoitti kantelijalle 20. tammikuuta 1998, että tämän kirje oli välitetty asiasta vastaavan osaston (pääosasto VI, E.2-yksikkö) käsiteltäväksi. Lausunnossaan komissio väitti, että kantelijan kirjeet koskivat parhaillaan käsiteltävänä olevaa asiaa ja että komissiolla ei ollut tarvittavia aineksia lopullisen vastauksen antamiseen. Komissio ei siten ollut vastannut kantelijan kirjeisiin.
3. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että kirjallisten valitusten esittäjät saavat komissiolta vastauksen kohtuullisessa ajassa.
4. Pääosasto VI vastasi kantelijan 28. marraskuuta 1997 lähettämään kirjeeseen asiakysymysten osalta vasta 30. marraskuuta 1998, kun oikeusasiamies oli pyytänyt komissiolta lausuntoa. Tätä ei voida pitää kohtuullisena ajanjaksona kirjeeseen vastaamisessa. Koska komissio vastasi kantelijan 28. marraskuuta 1997 lähettämään kirjeeseen vasta 30. marraskuuta 1998, sen toiminnassa oli ilmennyt hallinnollinen epäkohta.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että kirjeitse tehtyjen valitusten tekijät saavat komissiolta vastauksen kohtuullisessa ajassa. Koska komissio vastasi kantelijan 28. marraskuuta 1997 lähettämään kirjeeseen vasta 30. marraskuuta 1998, sen toiminnassa oli ilmennyt hallinnollinen epäkohta.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Komissio selvitti lausunnossaan, että sillä ei ollut tarvittavia aineksia lopullisen vastauksen antamiseksi kantelijalle. Tämä asiointi ei kuitenkaan anna komissiolle perusteita jättää vastaamatta kirjeisiin ajallaan.

EUROOPAN KOMISSION JÄRJESTÄMÄ AVOIN KILPAILU: VALINTALAUTAKUNTA KIELTÄYTYI ANTAMASTA KORJATTUJA KOEPAPEREITA HAKIJAN NÄHTÄVÄKSI

Päätös kanteluun 1239/98/IP Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

Kantelija, joka oli osallistunut avoimeen kilpailuun KOM/A/1049 taloushallinto- ja tilintarkastusalojen päähallintovirkamiesten varallaololuettelon laatimiseksi, kanteli marraskuussa 1999 Euroopan oikeusasiamiehelle. Kantelu koski sitä, että kilpailun valintalautakunta kieltäytyi antamasta hänelle yksityiskohtaisia tietoja hänen kirjalliseen kokeeseensa tehdystä korjauksista, sekä sitä, että komissio kieltäytyi antamasta hänelle kopiota hänen omista korjatuista koepapereistaan.

Valintalautakunnan puheenjohtaja ilmoitti kantelijalle heinäkuussa 1998, että hän sai kokeista (b), (c) ja (d) yhteensä 14,748 pistettä. Koska vaadittu vähimmäispistemäärä oli 15, hänelle kerrottiin, että muita kolmea koetta (e), (f) ja (g) ei tarkastettu. Kantelija kirjoitti valintalautakunnalle ja pyysi tarkastamaan kokeet uudelleen sillä perusteella, että hänen saamiensa pistemäärän ja vähimmäispistemäärän välinen ero oli vain 0,252 pistettä. Hän pyysi myös lisätietoja valintalautakunnan käyttämistä arviointiperusteista sekä kopiota omista korjatuista koepapereistaan.

Verrattuaan kantelijan saamia pisteitä arvioijien korjauksiin valintalautakunta vastasi, että eroja ei löytynyt. Kantelijan vaatimuksesta saada korjatut kokeensa nähtäväkseen valintalautakunta kieltäytyi sillä perusteella, että sen työskentely on luottamuksellista.

R. kanteli siksi oikeusasiamiehelle väittäen seuraavaa:

- (1) Hänen mielestään komissio vain varmisti arvioijien antamien pisteiden ja hänelle ilmoitettujen pisteiden vastaavuuden eikä tarkistanut uudelleen hänen koepaperiensa sisältöä.
- (2) Komissio ei antanut hänelle lisätietoja arviointiperusteista.
- (3) Komissio rikkoi menettelysääntöjä, jotka ovat liitteenä komission päätöksessä yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista (94/90/EHTY, EY, Euratom), kun se ei antanut korjattuja koepapereita hänen nähtäväkseen.

Tutkimus

Komission lausunto

Kantelijan kokeiden korjauksista komissio totesi valintalautakunnan vahvistaneen käsin tehdyn tarkistuksen jälkeen, että virhettä ei ollut tapahtunut. Kantelija sai kokeista (b), (c) ja (d) vain 14,748 pistettä. Koska hän ei täyttänyt vähimmäisvaatimusta, hänet karsittiin kilpailusta ja valintalautakunnan puheenjohtaja ilmoitti hänelle tuloksista. Kuten kilpailuilmoituksen kohdassa VII.B todetaan, ”esivalintakokeet (a), (b), (c) ja (d) pisteytetään ensin. Kokeet (e), (f) ja (g) arvostellaan vain niiden 100 hakijan osalta, jotka saavat parhaat yhteispisteet kokeista (a), (b), (c) ja (d); heidän täytyy saada vähimmäispistemäärä”.

Komissio ilmoitti kustakin kokeesta saaduista pisteistä ja niiden laskemisesta sekä valintalautakunnan arviointiperusteista. Komissio selvitti myös yksityiskohtaisesti eri kokeissa käytetyt pisteytysjärjestelmän.

Ensimmäisessä esivalintakokeessa, johon kuului kilpailun kattamiin alueisiin liittyvien monivalintatehtävien sarja, oikeasta

vastauksesta sai +1 pistettä, puuttuvasta tai hylätystä vastauksesta ”0” pistettä ja väärästä vastauksesta -0,333 pistettä.

Toisessa esivalintakokeessa oikeasta vastauksesta sai 0,333 ja väärästä -0,111 pistettä, kolmannessa oikeasta 0,357 ja väärästä -0,119 pistettä, neljännessä oikeasta 0,143 ja väärästä -0,048 pistettä ja kaikissa kokeissa puuttuvasta tai hylätystä vastauksesta ”0” pistettä.

Näiden perusteiden mukaan toimielin laski yhteen kantelijan eri kokeista saamat pisteet sen mukaan, olivat vastaukset oikeita vai vääriä ja oliko kysymyksiin vastattu tai oliko vastaukset hylätty.

Komissio toisti kantansa, jonka mukaan se kieltäytyi antamasta korjattuja koepapereita nähtäväksi ja perusteli kieltäytymistään valintalautakunnan työskentelyn luottamuksellisuudella henkilöstösäännön liitteen III 6 artiklan mukaisesti.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan komission lausunnosta kantelija toi esiin seuraavaa:

Liittyen pyyntöön kokeensa uudesta tarkastamisesta kantelija korosti sitä, että valintalautakunta oli vain tarkistanut arvioijien pisteiden ja hänelle ilmoitettujen pisteiden vastaavuuden eikä korjannut koetta uudelleen.

Liittyen pyyntöön saada tietoja valintalautakunnan kokeiden korjaamisesta käyttämistä valintaperusteista kantelija suhtautui myönteisesti komission antamiin selityksiin. Hän kuitenkin lisäsi, että valintalautakunnan oikeista, vääristä ja hylätyistä/puuttuvista vastauksista antamat pisteet eivät vastanneet hakijoille kokeiden aikana annettuja tietoja. Tämän väitteen tueksi kantelija viittasi koepäivänä jaettuun hakijoiden oppaaseen.

Hakijoille annettiin ennen kutakin koetta kirjanen, jossa oli käytännön tietoja (kilpailun viitenumero, kokeen sisältö, käytettävissä oleva aika, vastausten pisteytysjärjestelmä) ja asiaankuuluvia kysymyksiä. Kunkin kirjasen kansilehdessä oli esitetty kunkin vastaustyyppien pisteytysjärjestelmä: +1 oikeasta vastauksesta, -0,333 väärästä vastauksesta ja ”0” puuttuvasta tai hylätystä vastauksesta. Erityyppiselle vastauksille annetut arvot näyttivät siten olevan ristiriidassa komission lausunnossa antamien tietojen kanssa.

Kantelija kiistanalaisti myös komission näkemyksen, jonka mukaan se kieltäytyi antamasta kantelijan nähtäväksi hänen omia korjattuja koepapereitaan sillä perusteella, että valintalautakunnan työskentely on salaista. Kantelija oli samaa mieltä komission kanssa siitä, että valintalautakunnan työskentelyä on pidettävä salaisena korjausten aikana, jotta taattaisiin sen menettelyjen riippumattomuus ja puolueettomuus. Sen sijaan korjausten tekemisen jälkeen ei pitäisi olla mitään syytä evätä hakijoilta oikeutta saada nähtäväksi heidän omat korjatut koepaperinsa.

Kantelija väitti, että komissio ei ollut taannut palvelukseenotto-menettelyssä riittävää avoimuutta, ja tämä rikkoi menettelysääntöjä, jotka liittyvät yleisön oikeuteen saada tietoja komission asiakirjoista. Hänen näkemyksensä mukaan avoimen kilpailun hakijan korjattu koepaperi ei kuulu mihinkään niistä poikkeuksista, joita tehdään sääntöjen yleisperiaatteesta ”mahdollisimman laaja oikeus saada tietoja komission ja neuvoston hallussa olevista asiakirjoista”.

Lopuksi kantelija korosti myös sitä, että valintalautakunnan kirjeessä, jossa se kieltäytyi luovuttamasta kopioita hänen korjatuista koepapereistaan, ei ollut annettu mitään tietoja mahdollisuudesta valittaa valintalautakunnan kielteisestä päätöksestä. Säännöissä kuitenkin todetaan yksiselitteisesti, että jos komissio kieltäytyy luovuttamasta tiettyjä asiakirjoja, päätöksessä ”on ilmoitettava muutoksenhakumahdollisuuksista, nimittäin vetoamisesta oikeuteen ja oikeusasiamiehelle tehdyistä valituksista [...]”.

Lisätutkimukset

Oikeusasiamies pyysi komissiolta 5. heinäkuuta 1999 kirjeitse toista lausuntoa kantelusta. Kirjeen tarkoituksena oli tarjota Euroopan komissiolle tilaisuus kommentoida kantelijan valituksen aihetta eli sitä, että komission päätöksessä, jossa kieltäydään antamasta hänelle nähtäväksi hänen korjattuja koepapereitaan, ei ilmoitettu muutoksenhakumahdollisuuksista. Siten rikottiin menettelysääntöjä, jotka ovat liitteenä päätöksessä yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista. Oikeusasiamies pyysi komissiota antamaan lausuntonsa myös väitetystä ristiriidasta valintalautakunnan kokeiden korjauksessa noudattamien perusteiden ja hakijoille ennen koetta annettujen tietojen välillä.

Komission toinen lausunto

Ensimmäiseen väitteeseen komissio vastasi yksinkertaisesti, että avoimeen kilpailuun osallistuvalla hakijalla on kaikkien unionin jäsenten lailla oikeus kannella oikeusasiamiehelle tai oikeudellisille viranomaisille päätöksestä, jossa häneltä evätään oikeus saada tietyt asiakirjat nähtäväkseen.

Valintalautakunnan käyttämiä kokeiden tarkastusperusteita koskevaan väitteeseen komissio vastasi, että koska korjaukset oli tehty optisella lukijalla, kantelijan tätä kohtaa koskeva valitus ei ollut oikeutettu.

Arvosteltujen koepapereiden nähtäväksi saamisen suhteen komissio pitäytyi alkuperäisessä kannassaan.

Päätös

1. *Kantelijan kokeiden uudelleen arviointi*

- 1.1. Kantelija pyysi valintalautakuntaa tarkastamaan hänen kokeensa uudelleen, koska ensimmäisen kokeen läpäisemiseen vaaditun ja hänen saamansa pistemäärän välillä oli ollut vain pieni ero.
- 1.2. Komissio ilmoitti lausunnossaan, että vastauksena tähän pyyntöön kantelijan koepaperit tarkastettiin toisen kerran käsin. Tämän toisen arvioinnin tulos osoitti, että kantelijalle annetuissa pisteissä ei ollut virhettä.
- 1.3. Yhteisön oikeuskäytännön mukaisesti valintalautakunnalla on kokeiden arvioinnissa laaja harkintavalta, joka voidaan tarkistaa vain sen varmistamiseksi, onko sen käyttöön liittynyt ilmeinen virhe tai vallan väärinkäyttö tai onko valintalautakunta selvästi ylittänyt harkintavaltansa rajat⁽¹⁾.

Kantelijan toimittamien tietojen perusteella oikeusasiamies ei löytänyt todisteita, jotka kyseenalaistaisivat valintalautakunnan tekemät päätökset. Oikeusasiamies teki siten sen johtopäätöksen, että valintalautakunta oli toiminut laillisten valtuuksiensa puitteissa harkintavaltaa käyttäessään. Tapauksen tässä kohdassa ei voitu todeta hallinnollista epäkohtaa.

2. *Valintalautakunnan käyttämät valintaperusteet*

- 2.1. Komissio selvitti lausunnossaan perusteita, joita valintalautakunta käyttää kokeiden arvioinnissa. Perusteet liittyvät yleisesti ottaen kaikissa kokeissa sovellettuihin erityyppisen vastausten (oikea/väärä vastaus, puuttuva/hylätty vastaus) pisteytysmenetelmiin.
- 2.2. Verrattuaan näitä arvoja pisteytysjärjestelmään, johon kaikille hakijoille ennen kilpailun alkua jaetussa kirjasessa (hakijoiden oppaassa) viitattiin, kantelija totesi, että perusteet eivät vastanneet toisiaan.

⁽¹⁾ Katso asia T-46/93, *Fotini Michäel-Chiou vastaan komissio*, kok. [1994], s. II-929, kohta 48; asia 40/86, *Georges Kolivas vastaan komissio*, kok. [1987] s. 2643, kohta 11.

2.3. Kirjasten kansilehdellä ilmoitettiin, että neljän kokeen pisteytysjärjestelmä olisi seuraava: +1 pistettä oikeasta vastauksesta, "0" pistettä puuttuvasta tai hylätystä vastauksesta ja -0,333 pistettä väärästä vastauksesta.

Komissio sitä vastoin kuvaili lausunnossaan eri pisteytysjärjestelmää kussakin kokeessa. Kävi ilmi, että vain ensimmäisissä kokeissa vastaukset oli pisteytetty seuraavasti: +1 oikeasta vastauksesta, "0" puuttuvasta tai hylätystä vastauksesta ja -0,333 väärästä vastauksesta. Toisessa, kolmannessa ja neljännessä esivalintakokeessa vastaukset pisteytettiin niin, että oikeasta vastauksesta sai 0,333, 0,357 ja 0,143, väärästä vastauksesta -0,111, -0,119 ja -0,048 ja puuttuvasta ja hylätystä vastauksesta "0" pistettä.

2.4. Hakijoille kilpailun aikana jaetun oppaan pääasiallisena tarkoituksena oli antaa hakijoille tarkkaa tietoa kokeiden sisällöstä ja pisteytyksestä. Tämän tiedon valossa hakijat voisivat päättää etukäteen, miten käsitellä eri kokeita ja kannattaako yksittäisiin kysymyksiin vastata vai ei.

2.5. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että toimielin antaa kansalaisille selvää ja tarkkaa tietoa.

Ennen avoimen kilpailun KOM/A/1049 alkamista hakijoille jaettu opas ei täyttänyt mainittua vaatimusta, koska sen sisältämät tiedot kokeiden pisteytyksestä eivät vastanneet valintalautakunnan ensimmäisten esivalintakokeiden pisteytyksessä käyttämiä perusteita. Hakijat saattoivat olla hämmäntyneitä ennen kokeita saamistaan tiedoista, jotka koskivat kokeen kullekin vastaukselle annettavia todellisia pisteitä.

2.6. Voidakseen paremmin selvittää tapauksen tätä näkökohtaa oikeusasiamies pyysi komissiolta toisen lausunnon. Vastauksessaan toimielin mainitsi vain, että koska korjaukset oli tehty optisella lukijalla, kantelijan väitteelle ei ollut perusteita. Oikeusasiamies katsoi siksi, että komissio ei ollut vastannut kantelijan esittämään kysymykseen asianmukaisesti.

Se, että komissio ei antanut hakijoille selviä ja yksiselitteisiä tietoja kokeiden sisällöstä ja niiden pisteytyksestä, sekä se, että toimielin ei antanut tarkkaa vastausta kantelijan kantelussaan esittämiin kysymyksiin, merkitsivät hallinnollista epäkohtaa.

3. *Kantelijan koepapereiden saaminen nähtäväksi*

3.1. Yksi kantelijan väitteistä koski sitä, että valintalautakunta ei antanut hänen kokeensa korjattua kopiota nähtäväksi.

3.2. Korjattujen koepapereiden nähtäväksi saamista koskevaa kysymystä tarkasteltiin Euroopan oikeusasiamiehen omasta aloitteestaan suorittamassa tutkimuksessa, jonka kohteena oli komission palvelukseenottomenettelyihin kuuluva salassapito (oma aloite 1004/97/PD⁽¹⁾). Tutkimuksen tuloksena oikeusasiamies laati asiasta erityiskertomuksen, joka lähetettiin Euroopan parlamentille 18. lokakuuta 1999.

3.3. Oikeusasiamies katsoi siksi, että ei ollut tarpeen jatkaa tutkimusta tapauksen tämän näkökohdan osalta, ja ilmoitti kantelijalle menettelyn tuloksen.

4. *Komission ja neuvoston asiakirjojen julkisuutta koskevien menettelysääntöjen rikkominen*

4.1. Kantelija väitti, että päätöksessä, joka estää häntä saamasta omat korjatut koepaperinsa nähtäväksi, ei ilmoiteta muutoksenhakumahdollisuuksista eli vetoamisesta oikeuteen ja Euroopan oikeusasiamiehelle tehtävistä valituksista, kuten komission ja neuvoston asiakirjojen julkisuutta koskevien menettelysääntöjen kohdassa "Vahvistavien hakemusten käsittely" määrätään.

4.2. Tämä väite ei sisällynyt alkuperäiseen kanteluun, vaan se esitettiin kantelijan huomautuksissa. Se oli myös yhdistetty oikeuteen saada nähtäväksi koepaperit, mitä koskeva tutkimus oli vielä kesken (pätöksen kohta 3).

4.3. Oikeusasiamies katsoi siksi, että tapauksen tätä näkökohtaa ei ollut tarpeen käsitellä tässä yhteydessä.

Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraavat kriittiset huomautukset:

⁽¹⁾ Asiasta käynnistetyn tutkimuksen perusteella oikeusasiamies suosittelee, että komissio antaa pyydettyään hakijoiden nähtäväksi heidän omat korjatut koepaperinsa.

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että kansalaisille annettava tieto on selvää ja tarkkaa. Tämä koskee erityisesti tapauksia, joissa tietoa jaetaan avoimen kilpailun aikana, mikä saattaa olla monille kansalaisille ensimmäinen kohtaaminen yhteisön hallinnon kanssa.

Hakijoille ennen avoimen kilpailun KOM/A/1049 alkamista jaettu opas ei täyttänyt mainittua vaatimusta, koska sen sisältämät tiedot kokeiden pisteyttämisestä eivät vastanneet valintalautakunnan ensimmäisten esivalintakokeiden pisteyttämisessä käyttämiä perusteita. Hakijat ovat saattaneet hämmentyä ennen koetta saamistaan tiedoista, jotka koskivat kokeen kullekin vastaukselle annettua todellista pistemäärää.

Selventääkseen tapauksen tätä näkökohtaa paremmin oikeusasiamies pyysi komissiolta uuden lausunnon. Vastauksessaan toimielin vain totesi, että koska korjaaminen tapahtui optisella lukijalla, kantelijan väite ei ollut perusteltu. Oikeusasiamies katsoi siksi, että komissio ei vastannut kantelijan esittämään kysymykseen asianmukaisesti.

Se, että komissio ei antanut hakijoille selviä ja yksiselitteisiä tietoja kokeiden sisällöstä ja niiden pisteytyksestä, sekä se, että toimielin ei antanut tarkkaa vastausta kantelijan kantelussaan esittämiin kysymyksiin, olivat osoitus hallinnollisesta epäkohdasta.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

Lisähuomautukset

Toisessa lausunnossaan komissio ei vastannut kantelijan kommentteihin ja tarkkaan kysymykseen, jonka oikeusasiamies esitti sille 5. heinäkuuta 1999 päivätyssä kirjeessään.

Oikeusasiamies painotti sitä, että tämä oli hallinnollinen epäkohta, kuten hän oli päätöksessään todennut. Lisäksi hän halusi korostaa sitä, että jos tästä hedelmättömästä asenteesta tulee hiljattain nimitetyn komission soveltama sääntö, se tuhoaa nopeasti hedelmällisen ja rakentavan yhteistyön saavutukset kanteluiden käsittelyssä ja tekee mahdolliseksi oikeusasiamiehen tehtävän, joka tähtää Euroopan kansalaisten sekä yhteisön toimielinten ja laitosten välisten suhteiden parantamiseen.

3.6. OIKEUSASIAMIEHEN SUOSITUSLUONNOKSET

3.6.1. Kaikki toimielimet, laitokset ja hajautetut erillisvirastot

PÄÄTÖS, JOSSA ANNETAAN SUOSITUSLUONNOKSIA HYVÄN HALLINTOTAVAN SÄÄNNÖSTÖN HYVÄKSYMISEKSI

Päätös omasta aloitteesta suoritetusta tutkimuksesta OI/1/98/OV (Suositusluonnokset)

Tutkimuksen perusteet

Oikeusasiamies käynnisti 11. marraskuuta 1998 omasta aloitteestaan tutkimuksen siitä, onko yhteisön eri toimielimillä ja laitoksilla hyvän hallintotavan säännöstöä, jota niiden virkamiehet noudattavat suhteissaan kansalaisiin, ja onko kansalaisilla oikeus tutustua säännöstöön.

Yksi peruste omasta aloitteista suoritettuun tutkimukseen oli se, että useissa oikeusasiamiehelle hänen toimikautensa aikana jätetyissä kanteluissa kerrottiin hallinnollisista epäkohdista, jotka olisi voitu välttää, jos yhteisön henkilöstön hallinnollisista tehtävistä olisi tiedotettu kansalaisille selvästi.

Yleisempi peruste oli se, että oikeusasiamiehen tehtäviin kuuluu Euroopan unionin kansalaisten sekä yhteisön toimielinten ja laitosten välisten suhteiden parantaminen. Oikeusasiamiehen toimiston perustamisella oli tarkoitus korostaa unionin sitoutumista demokraattiseen, avoimeen ja vastuulliseen hallintoon. Oikeusasiamiehen tulisi edistää hyvän hallintotavan periaatteita parantamalla hallinnon laatua.

Oikeusasiamies havaitsi omasta aloitteistaan suorittamassa tutkimuksessaan, että hyvän hallintotavan säännöstö voisi olla merkittävä tekijä yhteisön hallinnon laadun parantamisessa. Tällainen säännöstö olisi erittäin hyödyllinen henkilöstölle, joka joutuu käsittelemään kansalaisten pyyntöjä/valituksia. Säännöstössä henkilöstölle kerrottaisiin yksityiskohtaisesti, mitä sääntöjä heidän on noudatettava suhteissaan kansalaisiin, jotka ottavat yhteyttä heidän edustamaansa toimielimeen. Jos säännöstö olisi helposti yleisön saatavilla esimerkiksi Virallisessa lehdessä julkaistun päätöksen muodossa, kansalaiset saisivat siitä tietoa oikeuksistaan sekä siitä, millaista yhteisön toimielinten ja laitosten hyvän hallintotavan tasoa heillä on oikeus odottaa.

Euroopan parlamentti on suhtautunut hyvin myönteisesti ajatuksen Euroopan unionin toimielinten ja laitosten säännöstöstä⁽¹⁾ ja

⁽¹⁾ Katso 16. heinäkuuta 1998 annettu päätöslauselma Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 1997 (C4-0270/98).

on korostanut, että "tällaisen säännösten on julkisuuden ja ymmärrettävyyden vuoksi oltava mahdollisimman samanlainen kaikille Euroopan toimielimille ja laitoksille".

Tutkimus

Näiden pohdintojen sekä ohjesäännön 3.1 artiklan ja oikeusasiamiehen tehtävien hoitoa koskevien yleisten ehtojen perusteella oikeusasiamies käynnisti omasta aloitteestaan tutkimuksen, jonka kohteena olivat kahdeksantoista yhteisön toimielintä ja laitosta (neljä EY:n perustamissopimuksen 4 artiklan tarkoittamaa yhteisön toimielintä, neljä perustamissopimuksella perustettua laitosta ja kymmenen "hajautettua yhteisön erillisvirastoa")⁽¹⁾. Tutkimuksen aihe oli seuraava:

Ensin oikeusasiamies kysyi toimielimeltä tai laitokselta, onko sen virkamiehillä käytössä helposti kansalaisten saatavilla oleva hyvän hallintotavan säännöstö, jossa käsitellään suhteita kansalaisiin. Jos tällaista säännöstöä ei ollut, oikeusasiamies kysyi, suostuisiko toimielin tai laitos ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin säännösten luomiseksi. Säännösten sisällöstä hän totesi, että siihen voisi sisältyä määräysluettelona yleisesti sovellettavia sääntöjä sisältöä ja menettelyjä koskevista periaatteista, jotka ovat hänen 11. marraskuuta 1998 päivätyn kirjeensä liitteenä.

Säännöstö olisi kaikkein tehokkain asiakirjana, joka olisi yleisesti saatavilla ja sisältäisi tarkat määräykset. Tähän liittyen oikeusmies pyysi toimielimiä ja laitoksia määrittelemään, missä muodossa ne hyväksyisivät säännösten.

Komission lausunto

Komission pääsihteeri lähetti 10. helmikuuta 1999 oikeusasiamiehelle sekä parlamentin ja neuvoston pääsihteereille luonnoksen Euroopan komissiossa sovellettavasta säännöstöstä, joka toimitettaisiin komissiolle 10. maaliskuuta 1999. Pääsihteereille osoitetussa kirjeessä todettiin, että säännösten hyväksymisellä ja täytäntöönpanotoimenpiteillä komission on tarkoitus toteuttaa myös oikeusasiamiehen aloitetta.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentti, Euroopan unionin neuvosto, Euroopan komissio, tilintarkastustuomioistuimien, talous- ja sosiaalikomitea, alueiden komitea, Euroopan investointipankki, Euroopan keskuspankki, Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus (Cedefop), Euroopan elin- ja työolojen kehittämiskeskus, Euroopan ympäristökeskus, Euroopan lääkeaineviranomainen (EMEA), sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto, Euroopan koulutussäätiö, Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus, Euroopan unionin elinten käännöskeskus, Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirasto ja yhteisön kasvilajikevirasto.

Säännöstöluonnoksessa oli viisi osaa: a) perusarvot, b) oikeudet, c) velvollisuudet, d) ammattitaidon kehittäminen ja e) yleisön palveleminen. Oikeusasiamies esitti 23. helmikuuta ja 9. maaliskuuta 1999 huomautuksia säännöstöluonnoksesta. Luonnos oli aiheena myös 2. maaliskuuta 1999 pidetyssä parlamentin, neuvoston ja komission pääsihteerien sekä oikeusasiamiehen kokouksessa.

Säännöstöluonnoksen viimeinen osa "Yleisön palveleminen" vastasi omasta aloitteesta suoritettavan tutkimuksen aihetta. Siinä otettiin huomioon useimmat sisältöön ja menettelyihin liittyvät periaatteet, joita esitettiin oikeusasiamiehen 11. marraskuuta 1998 lähettämän kirjeen liitteessä.

Komission pääsihteeri ilmoitti 11. maaliskuuta 1999 oikeusasiamiehelle kolmesta säännöstöstä, jotka koskevat komissaareja, komissaarien ja komission osastojen välisiä suhteita sekä Euroopan komission henkilöstöä. Oikeusasiamiehelle ilmoitettiin, että komissio hyväksyi kaksi ensiksi mainittua säännöstöä 9. maaliskuuta 1999. Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että Euroopan komission henkilöstöä koskeva säännöstö oli vielä luonnos, josta olisi keskusteltava neuvotteluissa henkilöstön edustajien ja muiden Euroopan unionin toimielinten kanssa. Sen jälkeen komissio hyväksyisi sen virallisesti.

Lopuksi pääsihteeristön johtaja Ebermann ilmoitti 19. huhtikuuta 1999 oikeusasiamiehelle, että valitettavasti nykyisissä olosuhteissa säännöstöluonnoksen seuranta ei toistaiseksi voitu virallisesti jatkaa mutta että komission yksiköt toivoivat pystyvänsä saamaan säännösten valmiiksi nopeasti heti, kun uusi komissio olisi valittu.

Parlamentin lausunto

Parlamentin puhemies suhtautui 12. helmikuuta 1999 antamassaan vastauksessa myönteisesti aloitteeseen ja totesi, että parlamentti oli jo alkanut tutkia hyvän hallintotavan säännösten laatimista. Hän huomautti, että kysymys oli ollut pääsihteerin ja pääosastojen 8. tammikuuta 1999 pitämän kokouksen asialistalla. Puhemies totesi, että työn edetessä parlamentin puhemiehistö saisi hyvän hallintotavan säännösten luonnoksen, joka toimitettaisiin oikeusasiamiehelle. Parlamentti ei ole toimittanut säännöstöluonnosta 12. helmikuuta 1999 jälkeen.

Neuvoston lausunto

Neuvoston pääsihteeri viittasi 30. maaliskuuta 1999 antamassaan vastauksessa 2. maaliskuuta 1999 pidettyyn parlamentin, neuvoston ja komission pääsihteerien sekä oikeusasiamiehen kokoukseen, jossa hän oli todennut, että oikeusasiamiehen

ehdottamat toimenpiteet epäilemättä auttaisivat lähentämään kansalaisten suhteita yhteisön toimielimiin. Pääsihteeri huomautti myös, että säännöstö olisi hyväksyttävä neuvoston päätöksen muodossa pääsihteerin päätöksen sijasta. Hän ilmoitti antaneensa neuvoston yksiköille ohjeet tutkia kysymystä neuvoston erityisolosuhteiden ja yhteisön muiden toimielinten tekemien aloitteiden valossa. Pääsihteeri ilmoitti lopuksi tiedottavansa oikeusasiamiehelle asian seurannasta. Neuvostolta ei ole saatu uutta tietoa 30. maaliskuuta 1999 jälkeen.

Yhteisön muiden toimielinten, laitosten ja hajautettujen erillisvirastojen lausunnot

Tilintarkastustuomioistuin ilmoitti oikeusasiamiehelle 24. marraskuuta 1998 aikovansa laatia tulevaisuudessa säännöstön, joka on tarkka ja yleisön saatavilla.

Talous- ja sosiaalikomitea ja *alueiden komitea* suhtautuivat myönteisesti oikeusasiamiehen ehdotukseen vastauksissaan 6. tammikuuta 1999 ja 4. joulukuuta 1998. Kumpikin toimielin ilmoitti olevansa valmis ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin hyvän hallintotavan säännöstön luomiseksi. *Alueiden komitea* totesi, että säännöstö hyväksyttäisiin sen puheenjohtajiston päätöksen muodossa. Kumpikin komitea korosti myös sitä, että kaikkien Euroopan unionin toimielinten ja laitosten säännöstön on oltava yhtenäinen.

Euroopan investointipankki ilmoitti 2. joulukuuta 1998 oikeusasiamiehelle, että EIP:ssä sovellettava säännöstö oli jo hyväksytty huhtikuussa 1997, ja lähetti kopion siitä. Pankin hallintokomitea oli hyväksynyt muodollisesti säännöstön, joka täydentää henkilöstösääntöjä. Pankki ilmoitti oikeusasiamiehelle, että säännöstön luku 2 "Ulkoiset suhteet" sisältää henkilöstön suhteita yleisöön koskevan hyvän hallintotavan periaatteet ja että pankin lakiosasto tutkii mahdollisuutta lisätä asiakirjan tämän osan julkisuutta.

Euroopan keskuspankki ilmoitti oikeusasiamiehelle 4. helmikuuta 1999, että sillä on vain vähän hallinnollisia suhteita yleisöön, koska se on ensisijassa yhteydessä keskuspankkeihin, rahoitusalaan, valtioiden eri laitoksiin sekä tavarain ja palveluiden toimittajiin. Pankki huomautti kuitenkin, että se harkitsisi yleisösuhteita koskevan hyvän hallintotavan säännöstön hyväksymistä heti kun olosuhteet sen sallivat ja tiedottaisi oikeusasiamiehelle toteutetuista toimenpiteistä.

Yhdeksän kymmenestä *hajautetusta yhteisön erillisvirastosta* suhtautui oikeusasiamiehen ehdotukseen myönteisesti ja ilmoitti aikovansa hyväksyä hyvän hallintotavan säännöstön, joka kunkin viraston hallintoneuvoston/johtokunnan tulisi hyväksyä. *Cedefopin* johtaja ilmoitti oikeusasiamiehelle 26. helmikuuta 1999 kaikkien hajautettujen erillisvirastojen puolesta niiden johtajien/puheenjohtajien ryhmän puheenjohtajan ominaisuudessa, että oli perustettu erillisvirastojen välinen työryhmä tutkimaan asiaa ja että hajautetut erillisvirastot hyväksyisivät komission säännöstöluonnokseen perustuvan yhtenäisen lähestymistavan, joka toimisi ohjeena laadittaessa erillisvirastojen säännöstöä. Oikeusasiamiehelle tiedotettaisiin asian edistymisestä.

Sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto (OHIM) ilmoitti oikeusasiamiehelle 2. joulukuuta 1998, että se ei henkistä omaisuutta koskevien erityistoimintojensa vuoksi toimi yleisen hallinnon tavoin vaan enemmänkin kuin yksityinen yritys, jonka on täytettävä mahdollisimman hyvin asiakkaidensa tarpeet. OHIM kuvasi siksi useita menettelysääntöjä ja aineellisia takuita (komission ja neuvoston eri asetuksiin sisältyviä), joita se antaa niille, jotka rekisteröivät yhteisön tavaramerkin. Tämän vuoksi OHIM totesi, että tässä vaiheessa se jo noudatti oikeusasiamiehen ehdotuksessa hyvän hallintotavan säännöstöksi esitettyjä sisällöllisiä sääntöjä ja menettelysääntöjä (kuten vastaanottoilmoituksen lähettäminen 15 päivän kuluessa, suora yhteys asiasta vastaavaan virkamieheen, puolustamisoikeudet, päätösten perustelemisselvollisuus, valitusmenettely, tiedotuspalvelu ja valitusten koordinointiyksikkö).

Hyvän hallintotavan säännöstön nykytilanteen arviointi

Yhteisön eri toimielimiltä, laitoksilta ja hajautetuilta erillisvirastoilta saatujen tietojen perusteella näyttää siltä, että tällä hetkellä yksikään niistä ei ole ottanut käyttöön oikeusasiamiehen ehdottamaa hyvän hallintotavan säännöstöä.

Komissio on alkanut laatia luonnosta Euroopan komission henkilöstön säännöstöksi, jonka osassa 5 käsitellään komission virkamiesten suhteita yleisöön. Oikeusasiamiehelle ilmoitettiin kuitenkin, että tätä säännöstöä ei ole vielä otettu käyttöön ja että nykyisissä olosuhteissa säännöstöluonnoksen virallinen seuranta ei ole mahdollista.

Parlamentti, neuvosto, tilintarkastustuomioistuin, talous- ja sosiaalikomitea, alueiden komitea ja *Euroopan keskuspankki* sopivat laativansa hyvän hallintotavan säännöstön, joka koskee niiden virkamiesten suhteita yleisöön, mutta ne eivät ole vielä ottaneet käyttöön sellaista.

Toisaalta Euroopan investointipankki on jo huhtikuussa 1997 ottanut käyttöön EIP:lle sovelletun yksityiskohtaisen säännösten. Näyttää kuitenkin siltä, että tämä henkilöstösääntöjä täydentävä säännöstö koskee pääosin EIP:n henkilöstön suhteita itse laitokseen ja että edes luvussa 2 "Ulkoiset suhteet" ei ole tosiasiaa määräyksiä, jotka käytännössä koskisivat suhteita kansalaisiin.

Näyttää myös siltä, että yhdeksän kymmenestä *hajautetusta erillisvirastosta* on sopinut ryhtyvän tarvittaviin toimenpiteisiin hyvän hallintotavan säännösten luomiseksi mutta odottaa edelleen komission säännösten lopullista hyväksymistä, jotta ne voivat yhdessä ottaa käyttöön vastaavat yhtenäiset säännöt.

Sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto näyttää jo noudattavan useimpia sisällöllisiä periaatteita ja menettelyperiaatteita, jotka sisältyvät oikeusasiamiehen ehdotukseen hyvän hallintotavan säännöstöksi. Nämä takuut eivät kuitenkaan koske kaikkia suhteita kansalaisiin vaan ainoastaan yhteisön tavaramerkkimenettelyä.

Komissiolle, parlamentille ja neuvostolle jo annetut suositusluonnokset

Oikeusasiamiehelle ilmoitettiin maaliskuussa ja huhtikuussa 1999, että komission säännöstöä ei ollut otettu käyttöön eikä virallinen seuranta ollut mahdollista nykyisissä olosuhteissa. Tämän vuoksi ja myös siksi, että erityisesti hajautetut erillisvirastot odottavat komission säännösten hyväksymistä hyväksyäkseen vastaavat säännöt, oikeusasiamies antoi nämä suositusluonnokset komissiolle jo 28. heinäkuuta 1999. Samat suositusluonnokset osoitettiin myös parlamentille ja neuvostolle 29. heinäkuuta 1999. Näitä kolmea toimielintä pyydettiin lähettämään lausuntonsa 30. marraskuuta 1999 mennessä.

Päätös

Yhteisön virkamiesten suhteita yleisöön koskevan hyvän hallintotavan säännösten välttämättömyys

1. Oikeusasiamies sai toimikautensa aikana useita kanteluita, joissa hänen tietoonsa saatettiin yhteisön eri toimielinten ja laitosten hallinnollisia epäkohtia. Niistä on kerrottu oikeusasiamiehen vuosikertomuksissa. Oikeusasiamiehen mielestä monet näistä hallinnollisista epäkohdista olisi voitu välttää, jos saatavilla olisi ollut hyvän hallintotavan säännösten muodossa selkeää tietoa yhteisön henkilöstön hallinnollisista velvollisuuksista kansalaisia kohtaan.

2. Oikeusasiamiehen tehtäviin kuuluu yhteisön toimielinten ja laitosten sekä kansalaisten välisten suhteiden parantaminen. Oikeusasiamiehen toimiston perustamisen tarkoituksena oli korostaa unionin sitoutumista demokraattiseen, avoimeen ja vastuulliseen hallintoon. Oikeusasiamiehen tehtävänä on erityisesti auttaa varmistamaan kansalaisten asema edistämällä hyviä hallintokäytäntöjä ja parantamalla hallinnon laatua.

3. Oikeusasiamies huomautti, että Amsterdamin sopimuksessa lisättiin Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen yksiselitteisesti avoimuuden käsite toteamalla, että "Tämä sopimus merkitsee uutta vaihetta kehityksessä sellaisen yhä läheisemmän Euroopan kansojen välisen liiton luomiseksi, jossa päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia" (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artikla). Tämän huomioon ottaen oikeusasiamies katsoi, että on välttämätöntä laatia säännöstö hyvän hallintotavan periaatteista virkamiehille, jotka ovat yhteydessä kansalaisiin, jotta voidaan lähentää hallintoa kansalaisiin ja taata hallinnon parempi laatu virkamiesten ja kansalaisten välisissä suhteissa. Tällainen säännöstö on hyödyksi yhteisön virkamiehille, koska se antaa heille yksityiskohtaista tietoa määräyksistä, joita heidän on noudatettava suhteissaan yleisöön, ja kansalaisille, koska se antaa heille tietoa yhteisön hallintoa koskevista periaatteista sekä siitä, millaista yhteisön toimielinten hallintotavan tasoa heillä on oikeus odottaa.

4. Hyvän hallintotavan säännöstö voi olla tehokas vain, jos se on avoimesti kansalaisten saatavilla oleva asiakirja. Siksi on tarkoituksenmukaista, että se julkaistaan päätöksen muodossa vastaavasti kuin yleisön oikeutta saada tietoa komission asiakirjoista koskevat menettelysäännöt, jotka sisältyvät komission 8. helmikuuta 1994 antamaan päätökseen (94/90/EHTY, EY, Euratom)⁽¹⁾. Jotta säännöstö olisi kansalaisten kannalta ymmärrettävä eikä hämmentävä, sen tulisi olla itsenäinen asiakirja, joka sisältää vain virkamiesten ja yleisön välisiä suhteita koskevat säännöt eikä sääntöjä, jotka koskevat virkamiesten ja heidän toimielintensä välisiä suhteita (oikeuksia ja velvollisuuksia, henkilöstösääntöjen määräysten selityksiä), kuten Euroopan komission henkilöstöä koskeva säännöstöluonnos.

5. Oikeusasiamies totesi myös Euroopan parlamentin korostavan Euroopan oikeusasiamiehen toimintaa vuosikerto-

⁽¹⁾ EYVL 1994 L 46/58.

muksissa 1997 ja 1998 koskevissa päätöslauselmissaan⁽¹⁾ sitä, että on tärkeää laatia mahdollisimman pian hyvän hallintotavan säännöstö ja että tällaisen säännöstön on julkisuuden ja ymmärrettävyyden vuoksi oltava mahdollisimman samanlainen kaikille unionin toimielimille ja laitoksille. Parlamentti totesi myös, että säännöstön olisi oltava kaikkien unionin kansalaisten saatavilla ja se tulisi julkaista *Virallisessa lehdessä*.

6. Yhteisön eri toimielinten, laitosten ja hajautettujen erillisvirastojen oikeusasiamiehelle toimittamien tietojen perusteella voitiin todeta, että yksikään niistä ei ollut ottanut käyttöön oikeusasiamiehen ehdottamaa hyvän hallintotavan säännöstöä.

Johtopäätös

Oikeusasiamies teki edellä kuvatun perusteella sen johtopäätöksen, että yhteisön eri toimielimissä ja laitoksissa on hänen toimikautensa aikana ilmennyt useita hallinnollisia epäkohtia. Yksi hallinnollisten epäkohtien syy on se, että ei ole olemassa hyvän hallintotavan periaatteita koskevia sääntöjä, joita yhteisön virkamiesten tulisi noudattaa suhteissaan yleisöön. Estääkseen vastaavien hallinnon epäkohtien ilmenevän tulevaisuudessa yhteisön toimielinten ja laitosten tulisi näin ollen hyväksyä hyvän hallintotavan säännöstö, joka koskee niiden virkamiesten suhteita yleisöön. Tällainen säännöstö voi olla tehokas vain, jos se on julkisesti kansalaisten saatavilla oleva asiakirja. Siksi se tulisi hyväksyä muodollisella päätöksellä, joka julkaistaisiin *Virallisessa lehdessä*.

Suositusluonnokset

Edellä esitetyn valossa Euroopan oikeusasiamies teki oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti yhteisön eri toimielimille, laitoksille ja hajautetuille erillisvirastoille seuraavat suositusluonnokset:

1. Toimielimen tai laitoksen tulisi ottaa käyttöön hyvän hallintotavan säännöt, joita virkamiesten tulee noudattaa suhteissaan yleisöön. Ohjeena sääntöjen luomisessa toimielin tai laitos voi käyttää liitteenä olevan hyvän hallintotavan säännöstön sisältämiä määräyksiä.
2. Säännöissä tulisi käsitellä ainoastaan virkamiesten suhteita yleisöön, jotta varmistetaan, että kansalaisten on

helppo ymmärtää ne. Jos toimielin tai laitos aikoo ottaa käyttöön myös sääntöjä, jotka koskevat virkamiesten suhteita toimielimeen tai laitokseen, se tulisi tehdä erillisessä, julkisesti saatavilla olevassa asiakirjassa.

3. Jotta säännöt ovat tehokkaat ja kansalaisten saatavilla, ne tulisi hyväksyä päätöksen muodossa ja julkaista *Virallisessa lehdessä*.

Toimielimille, laitoksille ja hajautetuille erillisvirastoille tiedotettiin näistä suositusluonnoksista ja niitä pyydettiin oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti lähettämään yksityiskohtainen lausunto kolmen kuukauden kuluessa. Käsiteltävänä olevaa asiaa koskeva lausunto oli lähetettävä viimeistään 31. joulukuuta 1999.

3.6.2. EUROOPAN PARLAMENTTI

KOHTUUTON VIIVÄSTYMINEN JA HAKIJOILLE VASTAAMISEN LAIMINLYÖNTI SUUNNITTELUKILPAILUSSA

Suositusluonnos yhdistetyistä kanteluista 507/98/OV (luottamuksellinen), 515/98/OV, 576/98/OV ja 818/98/OV Euroopan parlamenttia vastaan

Kantelut

X kanteli (507/98/OV) toukokuussa ja heinäkuussa 1998 Euroopan oikeusasiamiehelle väittäen, että Euroopan parlamentti oli laiminlyönyt tiedottamisen Euroopan parlamentin Brysselissä sijaitsevan Léopold-rakennuskompleksin töiden suunnittelukilpailusta (viite 96/S 195-116670). Toukokuussa 1998 (515/98/OV), kesäkuussa 1998 (576/98/OV) ja huhtikuussa 1998 (818/98/OV) toisetkin henkilöt ovat tehneet vastaavia kanteluita. Oikeusasiamies päätti siksi yhdistää neljä kantelua tutkimustaan varten.

Kantelijoiden mukaan olennaiset tosiseikat ovat seuraavat: Neljä kantelijaa oli lähettänyt hakemuksen suunnittelukilpailuun (viite 96/S 195-116670), joka koski Euroopan parlamentin Brysselissä sijaitsevan Léopold-rakennuskompleksin D1-talon VIP-sisäänkäyntiä sekä D3- ja D1-talojen välisen sisäänkäynnin kunnostamista. Kilpailu julkistettiin 8. lokakuuta 1996 *Virallisessa lehdessä* S.195/39. Kaikkien hakijoiden ensimmäisen arvioinnin jälkeen suunnittelukilpailun valintalautakunta valitsi 15 arkkitehtia/suunnittelijaa (joiden joukossa kantelijat olivat), joita pyydettiin toimittamaan hankkeensa määräaikaan 15. tammikuuta 1997 mennessä. Kyseisen päivän jälkeen kantelijat eivät kuitenkaan saaneet mitään lisätietoja

⁽¹⁾ 16. heinäkuuta 1998 annettu päätöslauselma Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta vuosikertomuksessa 1997 (C4-0270/08), EYVL 1998 C 292/168. 15. huhtikuuta 1999 annetussa päätöslauselma Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta vuosikertomuksessa 1999 (C4-138/99), EYVL 1999 C 219/456.

hakemustensa tuloksista. Kolme neljästä kantelijasta kirjoitti lukuisia kirjeitä parlamentille ja selvitti, että he olivat tehneet huomattavan paljon töitä ja hakemusten laatimisesta oli syntynyt menoja mutta he eivät olleet saaneet mitään vastausta hakemuksiinsa. Esimerkiksi tapauksen 507/98/OV kantelija kirjoitti parlamentille 16. maaliskuuta, 8. syyskuuta ja 18. marraskuuta 1997 ja pyysi nimenomaan tietoa hakemustensa menestymisestä mutta ei saanut lainkaan vastausta.

Kaksi kantelijaa ilmoitti oikeusasiamiehelle myöhemmin myös, että vasta 17. kesäkuuta 1998 eli 17 kuukautta hakuajan jälkeen parlamentin hallinnosta vastaava pääosasto tiedotti kantelijoille valintalautakunnan lopullisesta päätöksestä olla valitsematta mitään 6 hankkeesta (jotka neuvoa-antava komitea oli valinnut 15 hakijan joukosta) palkinnon saajaksi.

Siksi kantelijat kirjoittivat oikeusasiamiehelle ja väittivät, että 1) he eivät olleet saaneet hakemusten viimeisen jättöpäivän (15. tammikuuta 1997) jälkeen mitään tietoa hakemustensa tuloksista ja että 2) parlamentti ei vastannut heidän kirjeisiinsä, joissa kysyttiin hakemusten tuloksista.

Tutkimus

Parlamentin lausunto

Parlamentti huomautti lausunnossaan, että valintalautakunnan lausunto oli annettu 29. toukokuuta 1998 ja että hakijoille oli ilmoitettu tästä päätöksestä henkilökohtaisella kirjeellä. Kirjeiden kopiot olivat parlamentin lausunnon liitteenä.

Parlamentti selvitti, että kilpailun tuloksista ilmoittaminen hakijoille viivästyi, koska valintalautakunnan päätöksen tekeminen kesti kauan, mikä puolestaan johtui sen jäsenten suuresta työmäärästä parlamentissa. Parlamentti huomautti myös hallinnon aina vastanneen kaikkiin puheluihin, että kilpailun tuloksia ei voitu paljastaa, koska valintalautakunnan käsittely oli vielä kesken.

Kantelijan huomautukset

Oikeusasiamies sai asian 576/98/OV kantelijoiden huomautukset. Kantelijat huomauttivat olevansa tyytymättömiä siihen, että kilpailun palkintoja ei lainkaan jaettu ja että kukaan ei saanut sopimusta työn suorittamisesta. Kantelijat eivät hyväksyneet parlamentin selitystä, jonka mukaan hakijoille tiedottamisen laiminlyönti johtui sen kovasta kiireestä. Kanteli-

jat huomauttivat myös, että parlamentti oli muuttanut kilpailun aikataulua ja että sen järjestämä kilpailu ei yleisesti ottaen ollut oikeudenmukainen ja kohtuullinen. Kantelijat uskoivat parlamentin päättäneen kilpailun jälkeen, että palveluita ei tarvita, ja sulki useimmat hakemukset kilpailun ulkopuolelle vähäisten teknisten seikkojen tai suunnittelun yksityiskohtien vuoksi voidakseen jättää palkinnot jakamatta.

Oikeusasiamies ei saanut huomautuksia muilta kantelijoilta.

Päätös

1. *Kantelijoiden hakemusten tulosten ilmoittaminen kohtuullisessa ajassa*

1.1. Kantelijat väittivät, että he eivät olleet saaneet mitään tietoa hakemustensa tuloksista 15. tammikuuta 1997 (hakemusten viimeinen jättöpäivä) jälkeen. Parlamentti huomautti, että kilpailun tuloksista ilmoittaminen hakijoille viivästyi, koska valintalautakunnan päätöksen tekeminen kesti kauan, mikä puolestaan johtui sen jäsenten suuresta työmäärästä parlamentissa.

1.2. Oikeusasiamies toteaa, että kilpailun sääntöjen 3.7 artiklassa määrätään, että valintalautakunta kokoontuu vuoden 1997 ensimmäisellä istuntokaudella ja ryhtyy tutkimaan hakemuksia neuvoa-antavan komitean alustavan analyysin jälkeen. Samoien sääntöjen 3.9 artiklassa määrätään, että kilpailun tulokset esitellään yleisölle valintalautakunnan päätöstä seuraavina päivinä.

1.3. Oikeusasiamies toteaa, että käsiteltävänä olevassa asiassa valintalautakunnan lopullinen päätös olla antamatta palkintoa yhdellekään 15:stä hankkeesta tehtiin 29. toukokuuta 1998. Päätöksestä ilmoitettiin sen jälkeen kantelijoille 17. kesäkuuta 1998 ja 4. elokuuta 1998. Valintalautakunnan päätöksestä kävi ilmi, että neuvoa-antava komitea oli jo 26. maaliskuuta 1997 katsonut, että yhdeksää (joiden joukossa kahden kantelijan hankkeet) hanketta 15:stä hankkeesta ei voitu puoltaa. Lisäksi kävi ilmi, että 17. huhtikuuta 1997 valintalautakunta katsoi, ettei mitään hankkeista loppujen lopuksi puolleta. Tämä johtopäätös vahvistettiin valintalautakunnan toisessa arvioinnissa 3. helmikuuta 1998.

1.4. Hyvän hallintotavan periaatteiden mukaan hakijoille on ilmoitettava kohtuullisessa ajassa hallinnon päätöksistä, jotka vaikuttavat heidän etuihinsa. Käsiteltävänä olevassa asiassa kävi ilmi, että kantelijoille oli ilmoitettu valintalautakunnan päätöksestä vasta 17 tai 19 kuukautta hakemusten viimeisen jättöpäivän jälkeen. Oikeusasiamies katsoi, että tämä on kohtuuttoman pitkä aika, varsinkin

kun otetaan huomioon, että valintalautakunta oli jo 17. huhtikuuta 1997 eli jo kolme kuukautta hakemusten viimeisen jättöpäivän jälkeen tehnyt sen johtopäätöksen, että yhtäkään 15:stä hankkeesta ei voida puoltaa.

- 1.5. Parlamentti ei antanut oikeusasiamiehelle asianmukaista selitystä viivästymiselle vaan viittasi pelkästään valintalautakunnan jäsenten työmäärään. Parlamentti ei myöskään selvittänyt oikeusasiamiehelle, miksi se tarvitsi vielä 13 kuukautta vain vahvistaakseen johtopäätöksen, jonka se oli tehnyt kokouksessaan 17. huhtikuuta 1997. Johtopäätöksen mukaan yhtäkään 15:stä hankkeesta ei voida puoltaa. Parlamentti viivästytti siten tarpeettomasti ja perusteettomasti hakemusten tulosten ilmoittamista hakijoille. Tämä viivästyminen oli hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies esitti siksi jäljempänä olevan suositusluonnoksen.

2. *Kantelijoiden kirjeisiin vastaaminen*

- 2.1. Kantelujen 507/98/OV, 576/98/OV ja 817/98/OV esittäjät väittivät, että parlamentti ei ollut vastannut heidän kirjeisiinsä, joissa he pyysivät tietoa hakemustensa tuloksista. Esimerkiksi kantelun 507/98/OV esittäjä kirjoitti parlamentille 16. maaliskuuta, 8. syyskuuta ja 18. marraskuuta 1997 mutta ei saanut vastausta. Parlamentti ainoastaan huomautti hallinnon vastanneen hakijoiden puheluihin, että kilpailun tulosta ei vielä ollut julkaistu.

- 2.2. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että kansalaisten parlamentin hallinnolle lähettämiin kirjeisiin vastataan kohtuullisessa ajassa. Käsiteltävässä asiassa kävi ilmi, että parlamentti ei ollut vastannut kantelijan useisiin kirjeisiin. Parlamentti ei esittänyt oikeusasiamiehelle hyväksyttävää syytä siihen, miksi se ei voinut antaa kantelijoille vastausta, mahdollisesti vastausta, jossa pyydetäisiin odottamaan. Vastauksen laiminlyönti oli siten hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies esitti siksi seuraavan suositusluonnoksen.

Johtopäätös

Hyvän hallintotavan periaatteiden mukaan hakijoille olisi ilmoitettava kohtuullisessa ajassa hallinnon päätöksistä, jotka

vaikuttavat heidän etuihinsa. Käsiteltävässä asiassa kävi ilmi, että kantelijoille oli ilmoitettu valintalautakunnan päätöksestä vasta 17 tai 19 kuukautta hakemusten viimeisen jättöpäivän jälkeen. Oikeusasiamies katsoi tämän olevan kohtuuttoman pitkä erityisesti ottaen huomioon, että valintalautakunta oli jo 17. huhtikuuta 1997 eli vain kolme kuukautta hakemusten viimeisen jättöpäivän jälkeen tehnyt sen johtopäätöksen, että yhtäkään 15:stä hankkeesta ei voitu tukea.

Parlamentti ei antanut oikeusasiamiehelle asianmukaista selitystä viivästymiselle vaan viittasi pelkästään valintalautakunnan jäsenten työmäärään. Parlamentti ei myöskään selvittänyt oikeusasiamiehelle, miksi se tarvitsi vielä 13 kuukautta vain vahvistaakseen johtopäätöksen, jonka se oli tehnyt kokouksessaan 17. huhtikuuta 1997. Johtopäätöksen mukaan yhtäkään 15:stä hankkeesta ei voida puoltaa. Parlamentti viivästytti siten tarpeettomasti ja perusteettomasti hakemusten tulosten ilmoittamista hakijoille. Tämä viivästyminen oli hallinnollinen epäkohta.

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että kansalaisten parlamentin hallinnolle lähettämiin kirjeisiin vastataan kohtuullisessa ajassa. Käsiteltävässä asiassa kävi ilmi, että parlamentti ei ollut vastannut kantelijan useisiin kirjeisiin. Parlamentti ei esittänyt oikeusasiamiehelle hyväksyttävää syytä siihen, miksi se ei voinut antaa kantelijoille vastausta, mahdollisesti vastausta, jossa pyydetäisiin odottamaan. Tämä vastauksen laiminlyönti oli siten hallinnollinen epäkohta.

Näiden johtopäätösten perusteella ja koska osapuolet eivät voineet päästä sovintoratkaisuun tästä asiasta, oikeusasiamies esitti Euroopan parlamentille seuraavan suositusluonnoksen:

Parlamentin tulisi hyvän hallintotavan mukaisesti esittää kantelijoille anteeksipyyntönsä siitä, että se tiedotti heille kilpailun tuloksesta kohtuuttoman pitkän ajan kuluttua, sekä siitä, että se ei vastannut kantelijoiden useisiin kirjeisiin, joissa he nimenomaan pyysivät tietoa kilpailun tuloksista.

Euroopan parlamentille ilmoitetaan tästä suositusluonnoksesta. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaan parlamentin on lähetettävä yksityiskohtainen lausunto kolmen kuukauden kuluessa. Yksityiskohtainen lausunto voi sisältää oikeusasiamiehen suosituksen hyväksymisen ja kuvauksen toimenpiteistä, joihin suosituksen toteuttamiseksi on ryhdytty.

3.6.3. EUROOPAN KOMISSIO

KOMISSIO EI TARJONNUT VIRKAMIEHELLE UUTTA TOINTA TÄMÄN HENKILÖKOHTAISISTA SYISTÄ PITÄMÄN VIRKAVAPAUDEN JÄLKEEN

Päätös kanteluun 489/98/OV Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

P. kanteli huhtikuussa 1998 Euroopan oikeusasiamiehelle siitä, että Euroopan komissio ei tarjonnut hänelle uutta tointa hänen henkilökohtaisista syistä pitämänsä virkavapauden loman jälkeen ja kieltäytyi maksamasta hänelle korvausta palkanmenetyksestä sekä pienentyneestä eläkkeestä. Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat ovat seuraavat:

Kantelija oli Euroopan komission A4-palkkaluokan virkamies. Hän oli henkilökohtaisista syistä vuoden virkavapaalla 1. lokakuuta 1995–30. syyskuuta 1996. Hän valitti, että komissio ei vielä kaksi kuukautta palkattoman lomansa päättymisen jälkeenkään ollut tarjonnut hänelle uutta tointa eikä toiveita uudesta toimesta ollut lähitulevaisuudessaan.

Kantelija kirjoitti 25. marraskuuta 1996 PO IX:n pääjohtajalle ja ilmoitti eronneensa palveluksesta 1. lokakuuta 1996 alkaen, koska hän halusi varmistaa säännölliset tulot eikä hänellä ollut muuta mahdollisuutta kuin siirtyä varhaiseläkkeelle.

Kantelija esitti 10. kesäkuuta 1997 henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdan mukaisen vaatimuksen taloudellisesta korvauksesta palkanmenetyksestä virkavapaansa päättymisestä eronpyyntöön asti samoin kuin alennetusta eläkkeestä. PO IX vastasi kantelijalle 5. elokuuta 1997 ja totesi, että hän oli esittänyt henkilöstösääntöjen 48 artiklan mukaisen yksiselitteisen eronpyynnön eikä hänen korvausvaatimustaan siksi voitu ottaa käsiteltäväksi.

Kantelija esitti 17. syyskuuta 1997 nimittävälle viranomaiselle henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen hylkäämistä vastaan ja toisti vaatimuksensa taloudellisesta korvauksesta. Nimittävä viranomainen hylkäsi kantelijan pyynnön 16. helmikuuta 1998 päivätyssä kirjeessään. Se katsoi, että komissio ei ollut tehnyt hallinnollista virhettä eikä ollut vastuussa kantelijan irtisanoutumisesta, ja siksi komission ei tarvinnut maksaa korvausta. Kantelija jätti siksi oikeusasiamiehelle käsiteltävänä olevan kantelun, jossa väitetään, että

komissio ei ollut tarjonnut hänelle uutta tointa hänen henkilökohtaisista syistä pitämänsä virkavapaan jälkeen ja oli kieltäytynyt maksamasta korvausta a) palkanmenetyksestä, joka johtui siitä, että komissio ei tarjonnut uutta tointa, sekä b) hänen irtisanoutumisestaan johtuvista taloudellisista menetyksistä.

Tutkimus**Komission lausunto**

Kantelu välitettiin komissiolle toukokuussa 1998. Komissio viittasi lausunnossaan nimittävän viranomaisen 16. helmikuuta 1998 päivätyyn vastaukseen. Nimittävä viranomainen oli muistuttanut kantelijaa henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdan määräyksestä, jonka mukaan toimielimen on siirrettävä virkamies henkilökohtaisista syistä myönnetyn palkattoman virkavapaan päättyessä heti ensimmäiseen hänen palkkaluokkaansa vastaavaan toimeen, joka vapautuu hänen ura-alueellaan tai yksikössään, jos hänellä on tähän toimeen vaaditut ominaisuudet. Menettely sen määrittämiseksi, onko virkamiehellä nämä ominaisuudet, on toteutettava sillä tavalla, että kyseinen toimielin voi todistaa noudattaneensa määräyksiä. Jos tällaisia tarkistuksia ei tehdä, kyseessä on huolimaton toiminta tai laiminlyönti, josta komissio on vastuussa hakijalle.

Komissio huomautti sitten, että toisaalta kantelijan ja toisaalta komission toimien tutkiminen ei tuonut ilmi sääntöjenvastaisuuksia uuden toimen tarjoamiseen liittyvässä menettelyssä. Nimittävä viranomainen katsoi olevan kohtuullista, että kantelijalle ei ollut tarjottu uutta tointa marraskuun 1996 loppuun mennessä, ottaen huomioon sen, että hänen henkilökohtaisista syistä pitämänsä virkavapaa päättyi kaksi kuukautta aikaisemmin eli 30. syyskuuta 1996. Tällä perusteella kantelijan korvausvaatimuksesta kieltäydyttiin koskien ajanjaksoa hänen henkilökohtaisista syistä pitämänsä virkavapaan lopusta eronpyynnön päiväykseen asti.

Nimittävä viranomainen toi esiin Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen 1. heinäkuuta 1976⁽¹⁾ antaman tuomion, jonka mukaan hakija ei voi vaatia palkkasaatavien maksamista hakiessaan korvausta siitä, että hänelle ei ole tarjottu uutta tointa henkilökohtaisista syistä pidetyn virkavapaan päättymisen jälkeen, koska hän ei ole tällöin ollut palveluksessa. Hänellä on kuitenkin oikeus saada korvausta todellisesta vahingosta, jonka hän on kärsinyt palkanmenetyksen vuoksi, jos menetys on johtunut hallinnon säännöstenvastaisesta toiminnasta.

Taloudellisen korvauksen hakemisesta eläkkeelle jäämispäivästään lähtien kantelija väitti, että hänen oli pakko irtisa-

⁽¹⁾ Asia 58/75, *Sergy vastaan komissio*, kok. [1976], s. 1139.

noutua, koska hän ei saanut hallinnolta mitään tuloja kahden kuukauden aikana virkavapaansa päättymisen jälkeen. Komissio muistutti vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, jonka mukaan yhteisön toimielin on vastuussa, jos väitetty toiminta on säännöstenvastaista, jos vahinkoa on todella syntynyt ja jos vahinko todella johtuu mainitusta toiminnasta.

Käsiteltävänä olevassa asiassa nimittävä viranomais tarkisti, että komissio oli todella ryhtynyt asianmukaisiin toimenpiteisiin ja että kantelijan virkavapaan päättymisen ja hänen eronpyyntönsä välinen kahden kuukauden ajanjakso oli kohtuullinen, vaikka kantelijalle ei ollutkaan tarjottu uutta tointa. Lisäksi kantelijan irtisanoutuminen oli seurausta siitä, että hän antoi henkilöstösääntöjen 48 artiklan mukaisesti yksiselitteisen kirjallisen ilmoituksen, jossa hän pyysi lopullista eroa toimielimen yksiköstä. Koska palveluksesta eroaminen oli näin ollen kantelijan vapaaehtoinen toimi, komissio teki sen johtopäätöksen, että se ei ollut mitenkään suoraan vastuussa asiasta eikä komissiota voitu millään tavalla syyttää asiasta. Siksi hakemus taloudellisesta korvauksesta hylättiin.

Kantelijan huomautukset

Kantelija pitäytyi kantelussaan. Hän totesi, että kyseisenä ajankohtana oli tosiasiallisesti vapaana useita täysin sopivia toimia ja että komissio ei tutkinut hänen pätevyytään mihinkään näistä toimista. Hän totesi, että neljä sopivaa tointa oli varattu muille nimenomaisille hakijoille tai uusien jäsenvaltioiden kansalaisille. Näin ollen komission lausunto, jonka mukaan uuden toimen tarjoamiseen liittyvässä menettelyssä ei ollut tapahtunut virhettä, oli kantelijan mielestä väärä. Komission toteuttamat toimet eivät olleet tehokkaita, koska niiden tuloksena hänelle ei tarjottu yhtään ainoaa uutta tointa 3,5 kuukauden aikana siitä päivästä lähtien, jolloin hän vahvisti aikomuksensa palata palvelukseen, eikä hänellä myöskään ollut toivoa uuden toimen saamisesta tulevaisuudessa. Kantelija totesi lopuksi, että komission toiminta oli huolimaton, että hän kärsi vahinkoa ja että vahinko todella johtui mainitusta toiminnasta. Kantelija lähetti 22. huhtikuuta 1999 lisätietoja neljästä toimesta, jotka olivat vapaina hänen pyytäessään päästä takaisin palvelukseen.

Lisätutkimukset

Oikeusasiamies pyysi 23. huhtikuuta 1999 komissiolta lisäkommentteja kolmesta asiasta varmistaakseen, oliko komissio tutkinut yksityiskohtaisesti kantelijan kyvyt hänen palkkaluokkaansa vastaavien avoimien toimien suhteen.

Ensinnäkin oikeusasiamies pyysi toimittamaan luettelon kaikista toimista (ja niiden vaatimuksista), jotka vastasivat kantelijan palkkaluokkaa (A4) ja jotka olivat vapaina hänen henkilökohtaisista syistä pitämänsä virkavapaansa päättymisen jälkeen (30. syyskuuta 1996).

Toiseksi komissiota pyydettiin vastaamaan kantelijan väitteeseen, jonka mukaan se ei tutkinut hänen pätevyytään mihinkään vapaaseen toimeen, koska toimet oli varattu muille hakijoille.

Kolmanneksi oikeusasiamies kysyi, mihin perustui nimittävän viranomaisen mielipide siitä, että kantelija ei ollut pätevä vapaisiin toimiin (komissaari Liikasen 16. helmikuuta 1998 päivätty kirje, sivu 3, viimeinen kappale).

Komission toinen lausunto

Komissio lähetti oikeusasiamiehelle vapaiden johtajatasoisten toimien luettelot, jotka julkaistiin viikoittain 18. heinäkuuta 1996–28. marraskuuta 1996. Komissio totesi uudelleen, että tämä kiista oli seurausta kantelijan tekemästä yksipuolisesta päätöksestä erota komissiosta 25. marraskuuta 1996 eli alle kaksi kuukautta lokakuun 1. päivän 1996 jälkeen. Komissio totesi, ettei sen näin ollen voida katsoa olevan vastuussa kyseisestä päätöksestä tai sen vaikutuksesta kantelijan tuloihin.

Kantelijan väitteeseen, jonka mukaan komissio ei ollut tutkinut hänen pätevyytään mihinkään vapaista toimista, komissio huomautti, että se ei kiistä, että 1. lokakuuta 1996–30. marraskuuta 1996 vapaina oli A5/A4-palkkaluokkien toimia, joihin kuuluivat myös kantelijan mainitsemat neljä yksikönpäällikön tointa. Komissio totesi, että yksi kantelijan mainitsemista toimista oli A3-palkkaluokan toimi eikä siksi liittynyt tähän asiaan. Näin ollen oli välttämätöntä tutkia, osoittiko kantelijan ansioluettelo hänen täyttävän kolmen muun toimen vaatimukset.

Kantelijan ansioluettelon mukaan hän oli toiminut A4-palkkaluokan virkamiehenä vuosina 1974–1990 PO II:ssa johtavana hallintovirkamiehenä (A5/4) ja sen jälkeen jaostopäällikkönä (talous- ja rahoitusasiat). Vuosina 1990–1995 hän oli toiminut PO I:n neuvonantajana Pariisissa. Komissio huomautti, että ansioluettelossa esitettiin hänen uransa ja taitonsa vain pintapuolisesti ja että vuoteen 1988 jaostopäällikön toimi oli varattu A3-palkkaluokan virkamiehille. Vuoden 1990 jälkeen kantelija ei enää toiminut jaostopäällikkönä (tai yksikönpäällikkönä).

Kyseiset vapaat toimet olivat PO XV:n sisämarkkinoiden ja rahoituspalveluiden ulkoisesta ulottuvuudesta vastaavan yk-

sikön päällikkö, PO V:n Euroopan sosiaalirahaston vaikutuksia valvovan yksikön päällikkö ja PO IA:n Yhdistyneistä kansakunnista vastaavan yksikön päällikkö. Kaikissa näissä toimissa vaadittiin erityistaitoja. Komissio totesi, että oli kohtuullista epäillä, täyttäsikö kantelija näiden toimien vaatimukset vastuutasen (yksikönpäälliköksi hakevan on osoitettava johtamistaitonsa) ja muiden vaatimusten suhteen. Hallintoa ei siten voitu syyttää siitä, että se ei tarjonnut kantelijalle uutta tointa heti, koska tällaisissa tilanteissa sen on pyydettävä lisätietoja kyseiseltä henkilöltä. Komissio ei tehnyt niin, että koska kantelija jäi eläkkeelle, ennen kuin näin voitiin tehdä kohtuullisen ajan kuluessa.

Komission PO IX otti myös yhteyttä useisiin pääosastoihin, mukaan luettuina PO I, PO II, PO VI ja PO XXI, ja yritti löytää kantelijalle sopivan toimen. Nämä ponnistelut eivät kuitenkaan johtaneet toimen tarjoamiseen, koska kantelijan ansioluettelossa ei ollut riittävästi tietoja hänen kyvyistään. Komissio huomautti, että kyseinen ansioluettelo oli niin epämääräinen, ettei sen perusteella voitu suoraan tehdä päätöstä.

Komissio teki siksi sen johtopäätöksen, että hallinto ei missään tapauksessa ollut asiassa passiivinen vaan oli ryhtynyt toimiin uuden toimen tarjoamiseksi kantelijalle.

Kantelijan lisähuomautukset

Kantelija pitäytyi kantelussaan toistaen, että hänelle ei ollut tarjottu tointa 3,5 kuukauden aikana siitä, kun hän esitti pyynnön saada palata palvelukseen. Kantelija huomautti myös, että hänen ansioluettelonsa tarkoituksena oli esittää yhteenvedona hänen ammattikokemuksensa, joka oli ollut komission tiedossa jo 22 vuotta. Kantelija lisäsi, että hän oli tosiaankin hoitanut A3-palkkaluokan tointa jaostopäällikkönä PO II-E-2:ssa vuosina 1986/1987. Kantelija ilmoitti, että komission mainitsemat toimet olivat kaikki hänen Pariisin edustustossa saamansa kokemuksen ja vastuualueidensa mukaisia. Lopuksi hän huomautti, että komissio olisi voinut pyytää häneltä lisätietoja ansioluettelosta.

Päätös

1. Komissio ei tarjonnut kantelijalle uutta tointa hänen henkilökohtaisista syistä pitämänsä virkavapaan päättyessä

1.1. Kantelija väitti, että komissio ei ollut ottanut häntä takaisin palvelukseen hänen henkilökohtaisista syistä pitämänsä virkavapaan päättyessä 30. syyskuuta 1996. Hänelle ei myöskään vielä kahden kuukauden kuluttua mainitusta päivästä ollut tarjottu uutta tointa eikä toiveita uudesta toimesta ollut lähitulevaisuudessa. Komissio huomautti komission toimien tutkimisen osoittaneen,

että uuden toimen tarjoamiseen liittyvissä menettelyissä ei ollut toimittu sääntöjenvastaisesti. Toisessa lausunnossaan komissio lisäsi, että oli kohtuullista epäillä, täyttäsikö kantelija vapaiden toimien vaatimukset. Komissio huomautti myös kantelijan ansioluettelon olevan niin epämääräinen, ettei sen perusteella voitu tehdä suoraan päätöstä.

1.2. Oikeusasiamies totesi, että henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdan mukaan virkamies on henkilökohtaisista syistä myönnetyn virkavapaan päättyessä siirrettävä ensimmäiseen palkkaluokkaansa vastaavaan toimeen, joka vapautuu hänen ura-alueellaan tai yksikössään, jos hänellä on tähän toimeen vaaditut ominaisuudet. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan hallinnon on varmistettava järjestelmällisesti yksityiskohtaisella tutkimuksella virkamiehen kyvyt kuhunkin hänen palkkaluokkaansa vastaavaan vapaaseen toimeen virkamiehen odottaessa uuden toimen tarjoamista. Siksi uuden toimen tarjoamista odottavien virkamiesten kykyjen varmistamiseen liittyvän menettelyn on oltava tehokas ja se on toteutettava niin, että toimielin voi todistaa sitä noudatetun. Toimivaltaisia viranomaisia ei voida pakottaa todistamaan, että ne ovat tutkineet virkamiehen kyvyt silloin, kun hänen kykyjensä ja tiettyyn vapaaseen toimeen vaadittujen kykyjen ero on ilmeinen. Tällaiset todisteet on kuitenkin esitettävä kaikissa tapauksissa, joissa ero ei ole ilmeinen ja on siten välttämätöntä varmentaa henkilön pätevyys vapaaseen toimeen. Jos ei järjestelmällisesti varmenneta kyseisen virkamiehen pätevyyttä kuhunkin vapaaseen toimeen, jota hänelle voitaisiin tarjota, on kyse virkavirheestä, josta hallinto voidaan asettaa vastuuseen, mikäli tällainen virhe viivästyttää uuden toimen tarjoamista asianomaiselle henkilölle⁽¹⁾.

1.3. Oikeusasiamies varmisti siksi, oliko komissio käsiteltävänä olevassa tapauksessa tutkinut yksityiskohtaisesti pätevyuden vapaisiin toimiin. Kävi ilmi, että kantelija oli 12. elokuuta 1996 pyytänyt päästä takaisin palvelukseen 1. lokakuuta 1996 alkaen. Nimittävä viranomainen huomautti lopullisessa päätöksessään 16. helmikuuta 1998 kantelijan henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisesti valituksesta vain, että mikään pääosasto ei kyennyt tarjoamaan kantelijalle tointa ennen marraskuun 1996 loppua, koska ”heillä ei ollut tarjottavana sopivaa vapaata tointa tai vapaat toimet eivät vastanneet kantelijan kykyjä”. Nimittävä viranomainen ei perustellut mi-

⁽¹⁾ Asia T-48/90, *Giordani vastaan komissio*, kok. [1993], s. II-721, kohdat 50–57; asia T-276/94, *Buick vastaan komissio*, kok. [1995], s. II-667, kohdat 34–46; asia T-205/96, *Bieber vastaan parlamentti*, kok. [1998], s. II-723.

tenkään johtopäätöstään, jonka mukaan kantelijan kyvyt eivät vastaisi vapaiden toimien vaatimuksia, eikä maininnut tiettyjä vapaina olevia toimia.

- 1.4. Oikeusasiamies pyysi siksi lisätietoja vapaiden toimien luettelosta sen jälkeen, kun kantelijan henkilökohtaisista syistä pitämä loma päättyi. Hän pyysi myös komissiota ilmoittamaan, miten nimittävä viranomainen perusteli johtopäätöstään, jonka mukaan kantelijan kyvyt eivät vastanneet vapaiden toimien vaatimuksia. Vapaiden toimien luettelosta, jotka julkaistiin 18. heinäkuuta 1996–28. marraskuuta 1996, kävi ilmi, että tällä ajanjaksoilla vapaana oli yli kaksikymmentäviisi A5/A4-palkkaluokan tointa⁽¹⁾.
- 1.5. Oikeusasiamiehelle antamassaan lausunnossa komissio ei kuitenkaan maininnut mitään tiettyä vapaata A5/A4-palkkaluokan tointa luettelosta kantelijan itse mainitsemia neljää tointa lukuun ottamatta eikä perustellut edes lyhyesti sitä, miksi kantelijalle ei voitu tarjota yhtäkään näistä toimista. Kantelijan mainitsemista neljästä toimesta komissio jälleen pelkästään huomautti kolmen toimen osalta selvittämättä asiaa yksityiskohtaisemmin, että voidaan kohtuudella epäillä, oliko kantelija näiden toimien tasolla vastuun (yksikönpäällikön toimeen tarvittava todistus johtamistaidoista) ja muiden vaatimusten suhteen. Komissio vielä lisäsi, että tilanteen ollessa todella epävarma hallinnon täytyi pyytää asianomaiselta henkilöltä lisätietoja. Tätä vaatimusta tukee myös ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntö⁽²⁾. Komissio ei kuitenkaan ryhtynyt tarvittaviin toimiin.
- 1.6. Oikeusasiamies teki edellä mainittujen seikkojen perusteella sen johtopäätöksen, että komissio ei tehnyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön vaatimaa yksityiskohtaista tutkimusta kantelijan kyvyistä suhteessa kuhunkin hänen palkkaluokkaansa vastaavaan vapaaseen toimeen. Tämän vahvisti myös se seikka, että komissio perusti arvionsa kantelijan kyvyistä suhteessa vapaisiin toimiin vain kantelijan ansioluetteloon, jota se itse piti epämääräisenä ja pintapuolisena, eikä pyytänyt kantelijalta lisätietoja. Kävi myös ilmi, että komissio ei missään vaiheessa pyytänyt tietoja kantelijan työhistoriasta komissiossa, minkä se olisi voinut tehdä, koska hän oli työskennellyt komissiossa 22 vuotta.
- 1.7. Huomautuksista kävi siten ilmi, että komission toiminnassa oli ilmennyt hallinnollinen epäkohta, kun se ei

tutkinut yksityiskohtaisesti kantelijan pätevyyttä kyseisiin toimiin, ja tästä komission voidaan tulkita olevan vastuussa kantelijalle. Koska komission ja kantelijan lausunnot olivat vastakkaiset, osapuolten välillä ei ollut mahdollista päästä sovintoratkaisuun asian tässä kohdassa. Oikeusasiamies antoi siksi jäljempänä olevan suositusluonnoksen.

2. Kantelijan korvausvaatimukset sen perusteella, että komissio ei tarjonnut hänelle uutta tointa ja että hänen irtisanoutumisestaan oli taloudellisia seurauksia

- 2.1. Kantelija vaati korvausta 1) palkanmenetyksestä (palkattoman loman päättymisestä eroamispäivään), joka johtui siitä, että komissio ei tarjonnut hänelle uutta tointa hänen henkilökohtaisista syistä pitämänsä virkavapaan päättyessä, ja 2) taloudellisista tappioista, jotka liittyivät siihen, että hän joutui eroamaan komissiosta. Komissio kieltäytyi maksamasta kumpaakaan korvausta, koska se ei oman näkemyksensä mukaan ollut menetellyt sääntöjenvastaisesti uuden toimen tarjoamisessa eikä sen voida katsoa olevan vastuussa kantelijan yksipuolisesta päätöksestä erota komissiosta.
- 2.2. Koskien ensimmäistä korvausvaatimusta, joka perustuu siihen, että komissio ei tarjonnut kantelijalle uutta tointa, oikeusasiamies totesi, että tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti hakija ei voi vaatia sellaisen eräänntyneen palkan maksamista hakiessaan korvausta siitä, että hänelle ei ole tarjottu uutta tointa hänen henkilökohtaisista syistä pitämänsä virkavapaan päättymisen jälkeen, koska hän ei ole ollut palveluksessa. Hänellä on kuitenkin oikeus saada korvausta todellisesta vahingosta, jonka hän on kärsinyt palkanmenetyksen vuoksi, jos menetys on johtunut hallinnon säännöstenvastaisesta toiminnasta⁽³⁾.
- 2.3. Näin ollen komission tulisi käsiteltävänä olevassa asiassa korvata kantelijalle aineelliset vahingot, jotka hänelle aiheutuivat suoraan komission yksikön tekemästä virheestä, mikä tarkoittaa kantelijan pätevyyden yksityiskohtaisen tutkimisen laiminlyöntiä vapaiden toimien osalta sen jälkeen, kun hänen henkilökohtaisista syistä pitämänsä virkavapaa päättyi. Oikeusasiamies ei katsonut voivansa määritellä korvauksen määrää. Hän pyysi osapuolia sopimaan taloudellisen korvauksen periaatteesta ja määrästä. Oikeusasiamies esitti siten jäljempänä olevan suositusluonnoksen.

⁽¹⁾ Vapaat toimet KOM/088/96, KOM/090/96, KOM/093/96, KOM/094/96, KOM/095/96, KOM/096/96, KOM/R/5138/96, KOM/036/96, KOM/105/96, KOM/104/96, KOM/103/96, KOM/109/96, KOM/110/96, KOM/065/96, KOM/113/96, KOM/118/96, KOM/122/96, KOM/120/96, KOM/126/96, KOM/115/96, KOM/116/96, KOM/128/96, KOM/R/5659/96, KOM/131/96, KOM/155/96, KOM/157/96, KOM/163/96.

⁽²⁾ Katso asia T-276/94 edellä, kohta 43.

⁽³⁾ Asia 58/75, *Sergy vastaan komissio*, kok. [1976], s. 1139, kohta 39.

2.4. Toisesta väitteestä oikeusasiamies totesi, että tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan asianosainen toimielin ei voi olla vastuussa taloudellisista tappioista, joita syntyy virkamiehen päätöksestä erota palveluksesta ennen kuin hän on saanut ilmoituksen uuden toimen tarjoamisesta⁽¹⁾. Henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdassa nimenomaan määrätään, että virkamiehen on jatkettava henkilökohtaisista syistä pitämäänsä virkavapaata, kunnes hänelle tosiasiaa tarjotaan uutta tointa. Oikeusasiamies katsoi siksi, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa komission ei voida katsoa olevan vastuussa kantelijan yksipuolisesta eroamispäätöksestä. Siksi kantelijan korvausvaatimus ei ollut perusteltu eikä asian tässä kohdassa ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Johtopäätös

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan hallinnon on varmistettava järjestelmällisesti yksityiskohtaisella tutkimuksella virkamiehen kyvyt kuhunkin hänen palkkaluokkaansa vastaavaan vapaaseen toimeen virkamiehen odottaessa uuden toimen tarjoamista.

Käsiteltävänä olevassa tapauksessa nimittävä viranomais ei esittänyt minkäänlaisia perusteluja johtopäätökselleen, jonka mukaan kantelijan kyvyt eivät vastanneet vapaiden toimien vaatimuksia. Komissio ei myöskään maininnut mitään tiettyä vapaata A5/A4-palkkaluokan tointa luettelosta kantelijan itse mainitsemia neljää tointa lukuun ottamatta eikä perustellut edes lyhyesti sitä, miksi kantelijalle ei voitu tarjota yhtäkään näistä toimista. Komissio perusti arvionsa kantelijan kyvyistä suhteessa vapaisiin toimiin vain kantelijan ansioluetteloon, jota se itse piti epämääräisenä ja pintapuolisena, eikä pyytänyt kantelijalta lisätietoja. Näin ollen oikeusasiamies teki sen johtopäätöksen, että komissio ei tehnyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön vaatimaa yksityiskohtaista tutkimusta kantelijan kyvyistä suhteessa kuhunkin hänen palkkaluokkaansa vastaavaan vapaaseen toimeen. Tämä laiminlyönti on hallinnollinen epäkohta, josta komissio voi joutua vastaamaan kantelijalle.

Näiden johtopäätösten (kohdat 1.7 ja 2.3) perusteella ja koska osapuolten välillä ei ollut mahdollista päästä sovintoratkaisuun oikeusasiamies antoi Euroopan komissiolle seuraavan suositusluonnoksen:

Komission tulisi korvata kantelijalle aiheutunut aineellinen vahinko, joka johtui suoraan komission yksikön tekemästä virheestä, toisin sanoen siitä, että yksikkö ei

tutkinut kantelijan pätevyyttä hänen henkilökohtaisista syistä pitämänsä virkavapaan päättymisen jälkeen vapautuneisiin toimiin.

3.7. TOIMIELIN HYVÄKSYI SUOSITUSLUONNOKSEN

3.7.1. EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

PÄIVITETTY LUETTELO OIKEUS- JA SISÄASIAIN ALALLA TOTEUTETUISTA TOIMENPITEISTÄ

Päätös kanteluun 1055/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH Euroopan unionin neuvostoa vastaan

Kantelu

B. kanteli oikeusasiamiehelle 22. marraskuuta 1996 siitä, että neuvosto ei ylläpitänyt eikä pitänyt yleisön saatavilla päivitettyä luetteloa toimenpiteistä, joita se toteuttaa oikeus- ja sisäasiain alalla. Hän väitti, että kansalaisille tiedottamisen ja demokraattisten standardien täyttämisen näkökulmasta neuvoston olisi ylläpidettävä tällaista luetteloa ja asetettava se pyynnöstä saataville.

Suositusluonnos

Tutkittuaan kantelun ja pyryttyään asiassa sovintoratkaisuun oikeusasiamies osoitti 8. lokakuuta 1998 tekemässään päätöksessä neuvostolle seuraavan suositusluonnoksen oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti⁽²⁾:

Neuvoston olisi neuvoston asetuksen 93/731/ETY määräysten mukaisesti asetettava pyynnöstä yleisön saataville pääsihteeristönsä ylläpitämä luettelo kaikista oikeus- ja sisäasioiden alalla toteutetuista toimenpiteistä.

Täydelliset yksityiskohdat, pyrkimys sovintoratkaisuun ja suositusluonnos on esitetty oikeusasiamiehen 8. lokakuuta 1998 tekemässä päätöksessä, joka sisältyy vuoden 1998 vuosikertomukseen (jakso 3.6.1).

Neuvoston yksityiskohtainen lausunto

Oikeusasiamies ilmoitti neuvostolle, että ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti sen olisi annettava yksityiskohtainen lausunto ennen 31. tammikuuta 1999 ja että yksityiskohtainen lausunto voisi sisältää oikeusasiamiehen suositusluonnoksen hyväksymisen sekä kuvauksen toimista, joilla se oli pantu täytäntöön.

⁽¹⁾ Asia 292/87, Pizziolo vastaan komissio, kok. [1988], s. 5165.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin päätös n:o 94/262, tehty 9 päivänä maaliskuuta 1994, oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista, EYVL L 113, 1994, s. 15.

Neuvoston pääsihteeri lähetti 29. tammikuuta 1999 oikeusasiamiehelle seuraavan yksityiskohtaisen lausunnon, jonka neuvosto oli antanut 25. tammikuuta 1999:

"1. Neuvosto hyväksyy oikeusasiamiehen suositusluonnoksen, jonka mukaan sen olisi neuvoston asetuksen 93/731/ETY määräysten mukaisesti asetettava pyynnöstä yleisön saataville pääsihteeristönsä ylläpitämä luettelo kaikista oikeus- ja sisäasioiden alalla toteutetuista toimenpiteistä.

2. Neuvosto on ryhtynyt seuraaviin toimenpiteisiin suosituksen täytäntöönpanemiseksi:

— Neuvoston 13. heinäkuuta 1998 päivätyssä kirjeessä mainittu tietokanta neuvoston toiminnasta oikeus- ja sisäasiain alalla on nyt otettu käyttöön, ja siihen voi tutustua Internetin kautta (<http://ue.eu.int>). Sen kautta voi milloin tahansa hakea päivitetyn luettelon toimenpiteistä, joita neuvosto on toteuttanut tällä alalla, joko päiväyksen tai aiheen mukaan ryhmiteltynä.

— Tällä hetkellä tietokanta sisältää toimenpiteet, jotka neuvosto on toteuttanut vuonna 1998. Siihen sisällytetään tulevaisuudessa myös aikaisemmat vuodet. Siihen asti luettelo oikeus- ja sisäasiain alalla ennen vuotta 1998 toteutetuista toimenpiteistä on saatavissa pyynnöstä pääsihteeristöstä."

Tutkittuaan neuvoston yksityiskohtaisen lausunnon huolellisesti oikeusasiamies katsoi, että siinä kuvatut toimenpiteet täyttivät tyydyttävällä tavalla suositusluonnoksen vaatimukset.

Neuvoston yksityiskohtainen lausunto välitettiin kantelijalle, joka ilmoitti oikeusasiamiehelle puhelimitse 23. helmikuuta 1999, että hän oli tyytyväinen tulokseen.

Päätös

Oikeusasiamies osoitti 8. lokakuuta 1998 tekemässään päätöksessä neuvostolle seuraavan suositusluonnoksen oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti:

Neuvoston olisi neuvoston asetuksen 93/731/ETY määräysten mukaisesti asetettava pyynnöstä yleisön saataville pääsihteeristönsä ylläpitämä luettelo kaikista oikeus- ja sisäasioiden alalla toteutetuista toimenpiteistä.

Neuvosto ilmoitti 29. tammikuuta 1999 oikeusasiamiehelle suositusluonnoksen hyväksymisestä sekä toimenpiteistä, joihin se oli ryhtynyt sen täytäntöönpanemiseksi. Neuvoston kuvailemat toimenpiteet vaikuttivat tyydyttäviltä, ja oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

3.7.2. EUROOPAN KOMISSIO

KOMISSION ASIAKIRJAREKISTERI

Päätös kanteluun 633/97/PD Euroopan komissiota vastaan

Kantelu

P. esitti heinäkuussa 1997 kaksi hallinnollisia epäkohtia koskevaa väitettä Euroopan komissiota vastaan.

Ensimmäisen väitteen mukaan komission säännöt yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista koskevat myös tiettyjen komiteoiden – niin sanottujen komitologiakomiteoiden – asiakirjoja, jotka osallistuvat neuvoston lainsäädännön toimenpanoon, eikä komission siksi pitäisi automaattisesti kieltäytyä antamasta tällaisia asiakirjoja nähtäväksi.

Toinen väite koski komission asiakirjarekisterin puutetta. Kantelija väitti, että rekisterin puuttuminen on hallinnollinen epäkohta, koska se rajoittaa huomattavasti kansalaisten keinoja hyödyntää yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista tehtyyn päätökseen 94/90 sisältyvää sääntöä, jonka mukaan yleisöllä on mahdollisimman laaja oikeus saada tietoja komission ja neuvoston hallussa olevista asiakirjoista.

Tutkimus

Komission lausunto

Ensimmäisestä väitteestä komissio totesi yhteenvedona, että kyseisiä komiteoita ei voida pitää komission komiteoina, koska niiden jäseninä on kansallisia edustajia. Näin ollen komiteoihin liittyviä asiakirjoja ei tule pitää komission asiakirjoina, joita koskee komission päätös oikeudesta saada tietoja sen asiakirjoista. Komissio huomautti myös, että asiakirjojen tilaa koskeva komitologiamenettelyihin liittyvä kysymys oli tuomioistuimessa vireillä olevan asian T-188/97, *Rothmans v. komissio* aiheena.

Toisesta väitteestä komissio totesi, että komissiolla ei ole virallista, yleisölle avointa asiakirjarekisteriä. Komissio ilmaisi kuitenkin ymmärtävänsä kantelijan näkökannan, jonka mukaan yleisön on vaikea saada tietoja asiakirjoista, joiden olemassaoloa ei edes tiedetä. Siksi komissio aikoo tutkia ehdotusta asiakirjarekisterin käyttöönottamisesta.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan. Tuomioistuimessa käsiteltävänä olevasta asiasta kantelija huomautti, että hän ei ole siinä asianosaisena.

Lisätutkimukset

Koska komission mielestä sen asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt eivät ole sovellettavissa komitologia-asiakirjoihin, oikeusasiamies pyysi neuvostolta lausuntoa siitä, kattavatko säännöt yleisön oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin myös komitologia-asiakirjat.

Neuvoston lausunto

Neuvosto ilmoitti lausunnossaan pääkohdiltaan, että kyseisiä komiteoita ei voida pitää neuvoston komiteoina ja että siksi komiteoihin liittyvät asiakirjat eivät kuulu yleisön oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin tehdyn neuvoston päätöksen 93/731 piiriin. Neuvosto totesi lisäksi, että tavallisesti sillä ei ole hallussaan kyseisiä asiakirjoja. Neuvosto kiinnitti myös oikeusasiamiehen huomiota vireillä olevaan asiaan *Rothmans v. komissio*.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan neuvoston lausunnosta kantelija pitäytyi kantelussaan.

Päätös ja suositusluonnos

1. Komitologia-asiakirjojen julkisuus

Oikeusasiamies teki sen johtopäätöksen, että kantelun tätä näkökohtaa koskevat tutkimukset eivät olleet perusteltuja, koska komitologia-asiakirjojen julkisuus on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltävänä asian T-188/97 *Rothmans International v. komissio* yhteydessä. Tätä päätöstä tehdessään oikeusasiamies otti huomioon, että vaikka kantelija ei ole osapuolena *Rothmansin* asiassa, hänen kantelunsa ei koske erityisesti komitologia-asiakirjoja vaan ennemminkin yleistä kysymystä siitä, ovatko komission asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt sovellettavissa tällaisten asiakirjojen julkisuuteen. Kävi ilmi, että tämä kysymys määritettäisiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa *Rothmansin* asian yhteydessä.

2. Asiakirjarekisteri

2.1. Hyvän hallinnon peruseriaatteisiin kuuluu, että julkisen viranomaisen on pidettävä yllä riittävää asiakirjarekisteriä,

jossa säilytetään tiedot viranomaisen hallussa olevista sekä sen vastaanottamista ja lähettämistä asiakirjoista. Tällainen rekisteri auttaa varmistamaan viranomaisten toimien yhdenmukaisuuden ja jatkuvuuden. Rekisteri myös tehostaa viranomaisen toimintaa. Rekisterin puuttuminen voi vaikeuttaa asiakirjojen tarkkaa ja nopeaa paikantamista. Rekisteri auttaa lisäksi varmistamaan, että kansalaiset saavat ajoissa vastaukset väittämiinsä.

2.2. Vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön kuuluu, että asiakirjojen julkisuus vahvistaa osaltaan asteittain kansalaisten oikeutta tutustua yhteisön toimielimen hallussa oleviin tietoihin. Asiakirjarekisterin puuttuminen estää tämän oikeuden toteutumisen. Kansalaisten on vaikea käyttää oikeutta saada tietoa asiakirjoista, joiden olemassaolosta he eivät ole tietoisia. Tämä este voidaan poistaa toimielimen sisäisellä organisoinnilla.

2.3. Vaikka asiakirja olisi rekisterissä, se ei automaattisesti tarkoita, että asiakirja olisi julkinen. Rekisterin avulla kansalaiset voivat esittää pyynnön tutustua tiettyyn asiakirjaan. Sen jälkeen toimielimen tehtävänä on päättää pyynnöstä omien asiakirjojen julkisuutta ja luottamuksellisuutta koskevien sääntöjensä mukaisesti. Rekisterin perustaminen ei näin ollen estä toimielintä kunnioittamasta jonkin asiakirjan luottamuksellisuutta.

2.4. Tätä taustaa vasten oikeusasiamiehen mielestä on hallinnollinen epäkohta, että komissio ei ole pitänyt yllä julkista asiakirjarekisteriä. Koska hallinnollinen epäkohta ei koske vain kantelijaan liittyvää asiaa, ei näyttänyt tarkoituksenmukaiselta pyrkiä sovintoratkaisuun Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Oikeusasiamies antoi siksi komissiolle seuraavan Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisen suositusluonnoksen:

Komission on pidettävä yllä julkista rekisteriä hallussaan olevista asiakirjoista.

Oikeusasiamies ilmoitti komissiolle, että sen tulisi ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti lähettää yksityiskohtainen lausunto 30. huhtikuuta 1999 mennessä ja että sen tulisi yksityiskohtaisessa lausunnossaan hyväksyä oikeusasiamiehen suositusluonnos ja kuvailla sen täytäntöönpanoa.

Komission yksityiskohtainen lausunto

Komissio lähetti 30. huhtikuuta 1999 oikeusasiamiehelle seuraavan yksityiskohtaisen lausunnon:

Komissio on kantelija P:n ja oikeusasiamiehen kanssa samaa mieltä siitä, että asiakirjarekisteri antaisi yleisölle tiedon asiakirjoista, joihin se voi pyytää lupaa tutustua. Rekisteri helpottaisi myös asiakirjojen hakua ja lisäksi asiakirjojen julkisuutta koskevan politiikan vaikutuksia yleisöön.

Komissio on myös sitä mieltä, että rekisterit ovat tärkeitä keinoja tiedottaa yleisölle toimielinten käynnissä olevista toimituksista ja työstä. Toinen hyödyllinen väline tässä suhteessa on ollut Europa-palvelimen perustaminen Internetiin. Tätä järjestelmää on tarkoitus kehittää edelleen.

On kuitenkin tärkeää korostaa, että komission tällä hetkellä käyttämät asiakirjojen rekisteröintijärjestelmät on suunniteltu tulevan ja lähtevän postin käsittelyyn eikä niiden organisoinnissa ole otettu huomioon ulkoista jakelua. Tällä hetkellä ei myöskään ole yhtenäistä komission asiakirjojen rekisteröinti- ja arkistointijärjestelmää. Asiakirjojen rekisteröinti on täysin hajautettua ja kunkin pääosaston ja yksikön vastuulla.

Osana EY:n perustamissopimuksen asiakirjoihin tutustumisen oikeutta koskevan 255 artiklan täytäntöönpanoa komissio tutkii mahdollisuutta luoda julkinen rekisteri, jossa olisi ensi vaiheessa sellaisia asiakirjoja, joita tilastojemme perusteella pyydetään useimmin nähtäväksi. Tutustumisoikeus ei tietystikään koskisi vain rekisterissä olevia asiakirjoja, koska se olisi liian rajoittavaa.

Kysymys rekisterin luomisesta ja sen laajuudesta on esitettävä komissiolle 255 artiklan täytäntöönpanon yhteydessä. Tässä yhteydessä komissio voi myös harkita rekisteröintijärjestelmänsä tarkistamista.

Kantelijan huomautukset

Yksityiskohtainen lausunto toimitettiin kantelijalle, joka vastasi, ettei hän pitänyt sitä riittävänä, koska siinä ei annettu yksiselitteistä sitoumusta rekisterin perustamisesta ja ylläpitämisestä. Hän mainitsi myös, että komission virkamies oli huhtikuussa 1999 pidetyssä konferenssissa torjunut ajatuksen komission rekisterin perustamisesta. Hänen mielestään komission ehdotuksessa, jonka mukaan se voisi aloittaa usein pyydettyjen asiakirjojen rekisterillä, ei oteta huomioon sitä mahdollisuutta, että yleisö voisi haluta tutustua moniin muihin tärkeisiin asiakirjoihin, jos se vain olisi niistä tietoinen.

Päätös

1. *Komitologia-asiakirjat*

1.1. Kantelija väitti, että komission päätös 94/90⁽¹⁾ yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista koskee myös tiettyjen sellaisten komiteoiden – niin sanottujen komitologiakomiteoiden – asiakirjoja, jotka osallistuvat neuvoston lainsäädännön toimenpanoon, eikä komission siksi pitäisi automaattisesti kieltäytyä antamasta tällaisia asiakirjoja nähtäväksi.

1.2. Oikeusasiamies teki 29. tammikuuta 1999 päivätyssä päätöksessään sen johtopäätöksen, että tämän väitteen lisätutkimuksille ei ollut perusteita, koska komitologia-asiakirjojen julkisuus on aiheena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa T-188/97 *Rothmans International v. komissio*. Päätöksessään oikeusasiamies otti huomioon sen, että vaikka kantelija ei ollut asianosaisena Rothmansin asiassa, hänen kantelunsa ei koskenut mitään tiettyjä komitologia-asiakirjoja vaan lähinnä yleistä kysymystä siitä, kattavatko komission asiakirjajulkisuussäännöt kyseiset asiakirjat. Kävi ilmi, että tämän kysymyksen ratkaisee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsitellessään Rothmansin asiaa.

1.3. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi 19. heinäkuuta 1999 päätöksen *Rothmansin* asiassa⁽²⁾. Sen mukaan sovellettaessa asiakirjajulkisuutta koskevaa yhteisön sääntelyä komitologiakomiteoita on pidettävä osana komissiota. Juuri komission on siis tutkittava ne pyynnöt, jotka koskevat näiden komiteoiden asiakirjoja.

1.4. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten käsitellyt periaatekysymystä tavalla, joka tukee kantelijan väitettä.

2. *Komission asiakirjarekisteri*

2.1. Oikeusasiamies antoi 29. tammikuuta 1999 komissiolle seuraavan suosituksen:

Komission on pidettävä yllä julkista rekisteriä hallussaan olevista asiakirjoista.

⁽¹⁾ Komission 8. helmikuuta 1994 tekemä päätös yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista, EYVL1994, L46/58.

⁽²⁾ Asia T-188/97 *Rothmans International v komissio*, tuomio 19. heinäkuuta 1999.

- 2.2. Komissio vastasi 30. huhtikuuta 1999 yksityiskohtaisella lausunnolla, jossa hyväksytään se periaate, että perustamalla asiakirjarekisteri annetaan yleisölle tietoa asiakirjoista, joihin se voi pyytää lupaa tutustua. Yksityiskohtaisessa lausunnossa esitetään myös käytännön kysymyksiä, jotka on ratkaistava, ennen kuin rekisteri voidaan perustaa.
- 2.3. Vaikka kantelija ei katsonut komission vastausta riittäväksi, oikeusasiamies hyväksyi sen, että komissio tarvitsee riittävästi aikaa käsitellä kaikki yleisön nähtäväksi tarkoitetut asiakirjat kattavan rekisterin perustamiseen liittyviä käytännön kysymyksiä. Oikeusasiamies totesi myös tähän liittyen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio asiassa *Rothmans International v. komissio* vahvistaa, että komission on myös toimittava päätöksen 94/90 mukaisesti yleisön pyytessä lupaa tutustua komitologia-asiakirjoihin. Komission pitäisi näin ollen ottaa myös nämä asiakirjat rekisteriinsä.
- 2.4. Oikeusasiamies pahoitteli, että komission eroaminen on viivästyttänyt EY:n perustamissopimuksen 255 artiklassa tarkoitettujen asetusten laatimista. Asetuksella on tarkoitus taata kansalaisten sopimukseen perustuva oikeus saada tietoa Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoista. Edellisen 2.3 kohdan perusteella oikeusasiamies piti kuitenkin kohtuullisena, että komissio ehdottaa toteuttavansa asiakirjarekisterin periaatteen osana EY:n perustamissopimuksen 255 artiklan täytäntöönpanoa.

Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komission vastaus suositusluonnokseen oli riittävä, ja lopetti asian käsittelyn.

3.8. KANSALLISTEN OIKEUSASIAMIESTEN TUTKIMUKSET

MAIDON LISÄMAKSUN PALAUTUS

Irlannin oikeusasiamiehen tiedustelu Q2/97/IJH

Tiedustelu

Kesäkuussa 1997 Irlannin oikeusasiamies osoitti Euroopan oikeusasiamiehelle tiedustelun, joka koski maanviljelijää X., joka oli maksanut maidontuotannostaan lisämaksua. X:lle myönnettiin myöhemmin maitokiintiö, ja hänellä oli siten asetuksen 2055/93⁽¹⁾ mukaisesti oikeus lisämaksun palautuk-

seen. X. pyysi Irlannin maatalous-, elintarvike- ja metsätalousministeriöltä korvausta tappioista, joita hän oli kärsinyt jouduttuaan maksamaan lisämaksua, mutta ministeriö ilmoitti hänelle, että asetuksessa 2055/93 ei säädetty korvauksesta. X. kanteli Irlannin oikeusasiamiehelle.

Euroopan oikeusasiamiehelle osoittamassaan tiedustelussa Irlannin oikeusasiamies viittasi perusteettoman edun periaatteen ja X:n väitteeseen, jonka mukaan korvauksen maksamisen laiminlyönti oli epäoikeudenmukaista ja vallan väärinkäyttöä. Hän pyysi Euroopan oikeusasiamiestä välittämään kantelua koskevat tiedot neuvostolle. Koska kysymys näytti koskevan yhteisön lain asianmukaista soveltamista, Euroopan oikeusasiamies ehdotti, että tiedustelu välitettäisiin komissiolle. Irlannin oikeusasiamies hyväksyi ehdotuksen.

Komission vastaus

23. lokakuuta 1997 päivätty vastaus

Komissio totesi 23. lokakuuta 1997 päivätyssä vastauksessaan, että kysymys siitä, oliko X:llä oikeus korvaukseen, riippui ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa parhaillaan käsiteltävänä olevassa asiassa saavutettavasta tuloksesta. Kyseinen asia koski yhteisön toimielinten velvollisuutta maksaa korvausta ns. "SLOM III" -maidontuottajille.

20. toukokuuta 1998 päivätty täydentävä vastaus

Komissio lähetti 20. toukokuuta 1998 täydentävän vastauksen, jossa viitattiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa antamaan tuomioon⁽²⁾. Tuomiossa määrättiin neuvosto ja komissio maksamaan korvauksia tappioista, joita yhteisön asetusten soveltaminen SLOM III -tuottajien tapauksessa oli aiheuttanut. Komissio totesi myös, että lähikuukausina hyväksyttäisiin todennäköisesti asetus, jossa säädettäisiin siitä, että kyseisille tuottajille tarjottaisiin tietyin ehdoin korvausta.

Komission täydentävässä vastauksessa todettiin myös seuraavaa:

X:ää koskeva kanne ei ole riittävän yksityiskohtainen, jotta komissio voisi saada tarkan käsityksen kantelijan tilanteesta.

⁽¹⁾ EYVL L 187, 1993, s. 8 ja oikaisu EYVL L 314, 1993, s. 51.

⁽²⁾ Päätös 9. joulukuuta 1997 yhdistetyissä asioissa T-195/94 ja T-202/94, *Friedhelm Quiller ja Johann Heusmann vastaan neuvosto ja komissio*, Kok. 1997, s. II-2247.

Komissio katsoo siksi, että olisi hyödyllistä ilmoittaa Irlannin oikeusasiamiehelle, että voisi olla aiheellista tiedottaa X:lle vanhentumisaikaa koskevista määräyksistä, joihin vakiokirjeessä [joka lähetetään tuottajille, jotka ovat tehneet komissiolle hakemuksia] viitataan. X haluaa ehkä myös saada tietoja tuottajajärjestöiltä voidakseen tehdä hakemuksen komissiolle suojellakseen oikeuksiaan [- -].

Komissio toteaa, että X ei ole kääntynyt sen puoleen hallinto-
teitse.

Komission täydentävä vastaus välitettiin Irlannin oikeusasiamiehelle.

Irlannin oikeusasiamiehen huomautukset

Irlannin oikeusasiamies kirjoitti Euroopan oikeusasiamiehelle X:n tapauksesta uudelleen 8. tammikuuta 1999 ja viittasi erityisesti ehtoihin, jotka koskivat poikkeuksia pakollisesta viiden vuoden vanhentumisajasta, joka koski asetuksen 2330/98⁽¹⁾ mukaisesti tehtäviä korvaushakemuksia (asetus, johon viitattiin komission 20. toukokuuta 1998 antamassa täydentävässä vastauksessa).

Kirjeessä todettiin, että tosiasioiden valossa oli ilmeistä, että X. ei ollut ilmoittanut itsestään eikä valitukseensa liittyvistä seikoista yhteisön toimielimille ennen 1. elokuuta 1998 (vanhentumispäivä) ja että hänellä ei siten ollut oikeutta saada asiaansa käsiteltyä asetusten mukaisesti.

Irlannin oikeusasiamies korosti, että jos X. olisi tehnyt valituksen postitse tai pannut vireille oikeudenkäynnin neuvostoa tai komissiota vastaan ennen 1. elokuuta 1998, hänellä olisi ollut oikeus korvaustapauksensa käsittelyyn asetuksen mukaisesti. Irlannin oikeusasiamiehen mukaan:

- (i) X:n alkuperäisestä korvausvaatimuksesta ilmoitettiin komissiolle Euroopan oikeusasiamiehen toimiston välityksellä ennen 1. elokuuta 1998, ja
- (ii) on kohtuullista rinnastaa tällainen ilmoitus postitse lähetettävään valitukseen tai oikeudenkäynnin vireille panemiseen.

Siten Irlannin oikeusasiamies katsoi, että X:lle olisi myönnettävä poikkeus pakollisesta vanhentumisajasta.

⁽¹⁾ EYVL L 291, 1998, s. 4.

Irlannin oikeusasiamies pyysi, että hänen X:n tapauksesta esittämänsä lisähuomautukset välitettäisiin komissiolle. Hän pyysi myös Euroopan oikeusasiamiestä esittämään asiasta huomautuksia.

Komission jatkovastaus

Irlannin oikeusasiamiehen huomautukset välitettiin komissiolle. Jatkovastauksessaan komissio viittasi asetuksen 2330/98 7 artiklassa säädetystä vanhentumisajasta tehtäviä poikkeuksia koskeviin menettelysääntöihin⁽²⁾. Se totesi myös seuraavaa:

"5. Valituksen tekijä ei missään vaiheessa esittänyt hakemusta asetuksessa mainituille yhteisön toimielimille, eikä hän myöskään pannut vireille oikeudenkäyntiä.

6. Tässä tilanteessa komissio katsoo, että muoto- ja sisältösei-
kat estävät sitä rinnastamasta X:n Irlannin ja Euroopan oikeusasiamiehelle esittämää kantelua postitse esitettyyn valitukseen tai oikeudenkäynnin vireillepanoon. Lisäksi Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 6 kohdassa määrätään, että oikeusasiamiehelle esitetyt kantelut eivät keskeytä oikeudenkäyntiä tai hallinnolliseen menettelyyn liittyvän valitusajan kulumista."

Euroopan oikeusasiamiehen huomautukset

1. Vaikka komission jatkovastauksessa viitataan "X:n Irlannin ja Euroopan oikeusasiamiehelle esittämään kanteluun", X. ei

⁽²⁾ 1. Korvausta tarjotaan ainoastaan ajanjaksolta, jonka osalta oikeutta korvaukseen ei ole aikarajattu.

2. Sen ajanjakson määrittelemiseksi, jonka osalta korvausta tarjotaan:
 - a) yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 43 artiklassa vahvistetun viiden vuoden vanhentumisajan keskeytymispäivämäärä on aikaisin seuraavista tapahtumista:
 - jos yhteisöjen tuomioistuimessa tai ensimmäisen asteen tuomioistuimessa on pantu vireille oikeudenkäynti, päivämäärä, jolloin kanne merkittiin tuomioistuimen rekisteriin;
 - jos jotakin yhteisön toimielintä vastaan on esitetty korvaushakemus, tällaisen hakemuksen vastaanotto-päivämäärä neuvostossa tai komissiossa (riippuen siitä, kumpi oli aikaisempi) edellyttäen, että hakemuksen esittäjä pani myöhemmin vireille oikeudenkäynnin ensimmäisen asteen tuomioistuimessa yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 43 artiklassa vahvistetussa kahden kuukauden määräajassa tai että yhteisön toimielin hyväksyi kirjallisesti, että tällainen hakemus keskeyttää vanhentumisajan;
 - b) korvausajanjakso alkaa viisi vuotta ennen päivämäärää, jolloin vanhentumisaika keskeytyi, mutta ei ennen 2 päivää huhtikuuta 1984 tai ennen päivämäärää, jolloin kaupan pitämisestä luopumista tai tuotantosunnan vaihtamista koskeva sitoumus päättyi;
 - c) korvausajanjakso päättyy 1 päivänä elokuuta 1993 tai päivänä, jolloin tuottajalle myönnettiin erityisviitemäärä, jos tämä tapahtui aiemmin.

kannellut Euroopan oikeusasiamiehelle, joka käsitteli asiaa yksinomaan Irlannin oikeusasiamiehen esittämän tiedustelun johdosta.

2. Tiedustelujen käsittelymenettelystä sovittiin kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten Strasbourgissa syyskuussa 1996 pitämässä kokouksessa.

"Euroopan oikeusasiamies vastaanottaa kansallisilta oikeusasiamiehiltä yhteisön lakia koskevia tiedusteluja ja joko antaa vastauksen suoraan tai ohjaa tiedustelun kyseessä olevaan unionin toimielimeen tai laitokseen vastauksen saamiseksi."

3. Tiedustelumenettely ei vastaa menettelyä, josta säädetään EY:n perustamissopimuksen 177 artiklassa ja joka antaa tuomioistuimelle oikeuden tehdä ennakkoratkaisuja yhteisön lakia koskevista kysymyksistä, jotka liittyvät kansallisissa tuomioistuimissa käsiteltäviin asioihin. Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä nimenomaisesti määrätään, että mitkään muut viranomaiset kuin yhteisön toimielimet ja laitokset eivät kuulu hänen toimivaltansa piiriin. Vaikka voitaisiinkin väittää, että mikään ei estä häntä esittämästä abstraktia tulkintaa yhteisön lakiin liittyvästä kysymyksestä kansallisen oikeusasiamiehen käsiteltävänä olevassa asiassa, tällainen tulkinta merkitsisi käytännössä kuitenkin kannanottoa joko kyseisen kansallisen viranomaisen puolesta tai sitä vastaan.

4. Ei voida sulkea pois mahdollisuutta, jonka mukaan tiedustelu voisi johtaa siihen, että Euroopan oikeusasiamies alkaa joko omasta aloitteestaan tai kantelun pohjalta tutkia yhteisön toimielimen tai laitoksen toiminnassa mahdollisesti esiintynyttä hallinnollista epäkohtaa, mukaan luettuna toimielin tai laitos, jolle tiedustelu on välitetty.

5. Tässä tapauksessa komission jatkovastauksessa Irlannin oikeusasiamiehen tiedusteluun ei ilmeisesti ole tulkittu tai sovellettu väärin asetuksen 2330/98 kyseisiä säännöksiä. Lisäksi komissio antoi tiedustelumenettelyn kuluessa aiheellisia neuvoja toimenpiteistä, joita X:n oli toteutettava oikeuksiensa suojelemiseksi. Täten Euroopan oikeusasiamiehellä ei ole perusteita alkaa tutkia komission toiminnassa mahdollisesti ilmennyttä hallinnollista epäkohtaa.

ARVONLISÄVERON VEROPERUSTAN LASKEMINEN

Tiedustelu Q4/98/ADB

Veronassa (Italiassa) syyskuussa 1998 pidetyn konferenssin yhteydessä Euroopan oikeusasiamiehelle välitettiin Veronan kaupungin oikeusasiamiehen Fraizzolin tiedustelu. Hän halusi tietää, onko oikeutettua, että arvonlisäveron veroperusta sisältää usein muita veroja. Kysymys oli useiden hänelle kantelun tehneiden kannalta merkittävä.

Välittäessään tiedustelun Euroopan oikeusasiamiehelle Veronan oikeusasiamies halusi Euroopan unionin toimielimen arvovaltaisen mielipiteen. Koska kysymys liittyy hyvin erityiseen välillisen verotuksen alaan, Euroopan oikeusasiamies päätti pyytää Euroopan komissiota antamaan hänelle vastauksen.

Vastauksessaan Euroopan oikeusasiamiehelle, joka välitti vastauksen Veronan oikeusasiamiehelle, komissio arvioi sovellettavaa EU-lainsäädäntöä ja oikeuskäytäntöä sekä Italian lainsäädäntöä. Komissio selvitti yhteenvetona, että Veronan oikeusasiamiehen mainitsema tilanne ei ole minkään edellä mainitun määräysten vastainen eikä edellytä komission puuttumista lainsäädäntöön.

KOMISSION ASETUKSEN 1251/70 TULKINTA

Tanskan oikeusasiamiehen tiedustelu Q1/99/PD

Tiedustelu

Helmikuussa 1999 Tanskan oikeusasiamies pyysi Euroopan oikeusasiamieheltä huomautuksia Tanskan oikeusasiamiehen käsiteltävänä olevasta asiasta, joka liittyi komission asetukseen 1251/70 ja erityisesti sen 2 artiklan 1 kohtaan ja 4 artiklan 2 kohtaan. Kirjeen liitteenä oli nimettömässä muodossa asiaa koskeva oikeudellinen lausunto, jossa Tanskan oikeusasiamies esitti alustavat johtopäätöksensä asiasta. Tanskan oikeusasiamiehen lausunnosta kävi ilmi, että tämä ei yhtynyt Tanskan viranomaisten tulkintaan kyseisessä asiassa.

Kirjeessään Tanskan oikeusasiamies pyysi, että Euroopan oikeusasiamies ei välittäisi asiaa millekään muulle viranomaiselle, mukaan luettuna komissio, koska asiaan liittyi luottamuksellisia tietoja.

Euroopan oikeusasiamies esitti seuraavan alustavan huomautuksen:

Koska yhteistyö kansallisten oikeusasiamiesten kanssa on Euroopan oikeusasiamiehen kannalta erityisen tärkeä asia, hän pyrkii kaikin keinoin vahvistamaan tätä yhteistyötä toimivaltansa asettamissa rajoissa.

Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön johdannossa määrätään:

”olisi määrättävä oikeusasiamiehen ja tietyissä jäsenvaltioissa toimivien samankaltaisten viranomaisten välisestä yhteistyömahdollisuudesta kulloinkin sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti,”

Lisäksi täytäntöönpanosäännösten hyväksymisestä tehdyn päätöksen 12 artiklassa määrätään:

”Oikeusasiamies voi toimia yhteistyössä jäsenvaltioiden oikeusasiamiesten ja vastaavien viranomaisten kanssa tarkoituksena parantaa sekä omien tutkimustensa että jäsenvaltioiden oikeusasiamiesten ja vastaavien viranomaisten tutkimusten tehokkuutta ja pystyäkseen paremmin suojelemaan Euroopan kansalaisten oikeuksia ja etuja.”

Tältä pohjalta Euroopan oikeusasiamies voi vastaanottaa kansallisilta oikeusasiamiehiltä tiedusteluja yhteisön laista ja joko vastata näille suoraan tai välittää tiedustelun kyseessä olevalle unionin toimielimelle tai laitokselle vastauksen saamiseksi. Euroopan oikeusasiamiehellä ei kuitenkaan ole valtuuksia käynnistää EY:n perustamissopimuksen 177 artiklassa määrätyn menettelyn kaltaista menettelyä ja esittää tulkintoja yhteisön lain säännöksistä käsiteltävänä olevissa tapauksissa, jotka koskevat kansallisia viranomaisia. Vaikka voitaisiinkin väittää, että mikään ei estä Euroopan oikeusasiamiestä esittämästä abstraktia tulkintaa kyseisistä säännöksistä, tällainen tulkinta merkitsisi käytännössä kuitenkin kannanottoa joko kyseisen kansallisen viranomaisen puolesta tai sitä vastaan. On myös otettava aiheellisella tavalla huomioon, että Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä nimenomaisesti määrätään, että mitkään muut viranomaiset kuin yhteisön toimielimet ja laitokset eivät kuulu hänen toimivaltansa piiriin.

Siksi Euroopan oikeusasiamiehen on rajoituttava tutkimuksiin, joissa Tanskan oikeusasiamiehelle pyritään antamaan kaikki tarvittavat tiedot tämän käsiteltävänä olevaa tapausta varten.

Tämän jälkeen Euroopan oikeusasiamies totesi seuraavaa:

Tanskan oikeusasiamiehen kirjeen tausta oli lyhyesti seuraava:

Ison-Britannian kansalainen saapui Tanskaan heinäkuussa 1989 ja teki elokuusta 1989 alkaen työtä 31. tammikuuta

1992 asti. Sitten hän jäi omasta tahdostaan riippumattomista syistä työttömäksi ja tuli tämän jälkeen pysyvästi työkyvyttömäksi sokeritaudin vuoksi. Hän katsoi, että hänellä oli oikeus jäädä Tanskaan. Hän mukaansa tämä oikeus perustui asetuksen 1251/70 2 artiklan 1 kohdan b alakohtaan tarkasteltuna 4 artiklan 2 kohdan yhteydessä. Kyseisen asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään:

”1. Oikeus jäädä pysyvästi jäsenvaltion alueelle on:

- a) työntekijällä, joka silloin, kun hän päättää työskentelynsä, on saavuttanut kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä säädetyn vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän ja joka on ollut palkatussa työssä siinä valtiossa vähintään viimeksi kuluneet 12 kuukautta sekä asunut siellä yhtäjaksoisesti pitempään kuin kolme vuotta,
- b) työntekijällä, joka asuttuaan valtion alueella yhtäjaksoisesti pitempään kuin kaksi vuotta lakkaa työskentelemästä siellä palkatussa työssä pysyvän työkyvyttömyyden vuoksi. Jos työkyvyttömyys johtuu työtaturmasta tai ammattitaudista, joka oikeuttaa hänet eläkkeeseen, josta tuon valtion jokin laitos vastaa kokonaan tai osaksi, asumisen pituudelle ei aseteta mitään edellytyksiä,
- c) työntekijällä, joka kolmen vuoden ajan jatkuvasti oltuaan tämän valtion alueella työssä ja asuttuaan siellä, työskentelee [- -]”

Asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa säädetään:

”Omasta tahdosta riippumattomat työttömyysjaksot, jotka toimivaltainen työnvälitysviranomainen on asianmukaisesti kirjannut, sekä sairaudesta tai tapaturmasta johtuvat poissaolojaksot luetaan 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi työssäolojaksoiksi.”

Tanskan oikeusasiamiehen kirjeeseen oheistetusta oikeudellisesta lausunnosta kävi ilmi, että Ison-Britannian kansalaisen tapausta tutkiessaan Tanskan oikeusasiamies oli tehnyt sen alustavan johtopäätöksen, että 4 artiklan 2 kohdasta seurasi, että työntekijä, jota 2 artiklan 1 kohdan b alakohta koskee, voi olla työttömänä omasta tahdostaan riippumattomista syistä, kun pysyvä työkyvyttömyys alkaa. Täten 2 artiklan 1 kohdan olisi taattava tällaiselle työntekijälle oikeus asettua pysyvästi Tanskaan. Lausunnossa käsiteltiin perinpohjaisesti oikeuskäytäntöä ja kirjallisuutta. Siinä todettiin, että tästä kysymyksestä ei erityisesti säädetä laissa ja että Tanskan oikeusasiamies oli siten käyttänyt johtopäätöksensä perustana niitä yleisiä parametrejä, jotka koskevat henkilöiden oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, ts. parametrejä, joiden mukaan määräyksiä on tulkittava laajasti ja että oikeudesta tehtäviä poikkeuksia on tulkittava suppeasti.

Euroopan oikeusasiamies huomautti asiasta seuraavaa:

Neuvoston direktiivi 75/34 jäsenvaltion kansalaisten oikeudesta jäädä toisen jäsenvaltion alueelle toimittuaan siellä itsenäisinä ammatinharjoittajina (EYVL L 14, 1975, s. 10) sisältää samoja säännöksiä kuin ne, joista tässä tapauksessa on kysymys. Euroopan oikeusasiamies tutki siksi myös oliko olemassa oikeuskäytäntöä tai kirjallisuutta, joka liittyisi ongelmaan, joka vaivasi Tanskan oikeusasiamiestä kyseisen direktiivin säännösten osalta.

Euroopan oikeusasiamiehen tutkimuksen tulos oli, että yhteisöjen tuomioistuimilla ei ole oikeuskäytäntöä, jossa suoranaisesti otetaan kantaa siihen, olisiko asetuksen 1251/70 tai direktiivin 75/34 kyseisiä säännöksiä tulkittava siten, että ne kattavat tässä asiassa kyseessä olevan Ison-Britannian kansalaisen tapauksen kaltaisen tilanteen. Tätä kysymystä koskevia tapauksia ei myöskään ollut käsitellyssä 1. huhtikuuta 1999, eikä Euroopan oikeusasiamiehellä ollut tietoa siitä, miten komissio suhtautui näihin säännöksiin esimerkiksi vastatessaan Euroopan parlamentin jäsenten kysymyksiin. Hän on tutustunut oikeudelliseen kirjallisuuteen ja tuomioistuinten kirjastoon, mutta kysymystä käsittelevää kirjallisuutta ei ole löytynyt. Vaikka valmistelutyöllä on perustamissopimuksen perusoikeuksien tapauksessa ollut hyvin vähäinen asema oikeuden lähteenä, hän tutustui myös komission perusteluihin, jotka liittyivät ehdotukseen asetukseksi 1251/70. Tanskan oikeusasiamiestä kiinnostaviin erityiskysymyksiin ei ilmeisesti otettu kantaa. Euroopan oikeusasiamies kuitenkin kiinnitti huomiota perusteluissa esitettyyn kappaleeseen, jolla saattaisi olla merkitystä asian kannalta.

3.9. TUTKIMUKSET OIKEUSASIAMIEHEN OMASTA ALOITTEESTA

OMASTA ALOITTEESTA SUORITETTU TUTKIMUS YLEISÖN OIKEUDESTA SAADA TIETOJA YHTEISÖN KASVILAJIKEVIRASTON, EUROOPAN TYÖTURVALLISUUS- JA TYÖTERVEYSVIRASTON, EUROPOLIN JA EUROOPAN KESKUSPANKIN ASIAKIRJOISTA

Tutkimuksen perusteet

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan mukaan Euroopan oikeusasiamies voi suorittaa omasta aloitteestaan tutkimuksia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista.

Oikeusasiamies käynnisti kesäkuussa 1996 omasta aloitteestaan tutkimuksen (616/PUBAC/F/IJH), joka koski yleisön oikeutta saada tietoja yhteisön toimielinten ja laitosten hallussa olevista asiakirjoista neuvostoa ja komissiota lukuun ottamatta,

koska ne olivat jo hyväksyneet omat, julkisesta saatavilla olevat säännöt yleisön oikeudesta saada tietoja niiden asiakirjoista⁽¹⁾.

Euroopan keskuspankin (EKP) edeltäjä Euroopan rahapoliittinen instituutti oli myös tutkimuksen kohteena.

Oikeusasiamies hyväksyi 20. joulukuuta 1996 päätöksen, jonka mukaan on hallinnollinen epäkohta, että ei ole hyväksytty sääntöjä yleisön oikeudesta saada tietoja asiakirjoista tai säännöt eivät ole helposti yleisön saatavilla. Oikeusasiamiehen päätös sisälsi seuraavat suositusluonnokset:

1. Toimielinten ja laitosten on kolmen kuukauden kuluessa hyväksyttävä asiakirjojen julkisuutta säännöt.
2. Sääntöjen tulee koskea kaikkia asiakirjoja, joita nykyiset julkisuuden sallivat tai luottamuksellisuutta vaativat oikeudelliset määräykset eivät kata.
3. Sääntöjen on oltava yleisön helposti saatavilla.

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti oikeusasiamiehelle lähetetyt yksityiskohtaiset lausunnot osoittivat, että lähes kaikki toimielimet ja laitokset olivat hyväksyneet asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt.

Oikeusasiamies antoi 15. joulukuuta 1997 Euroopan parlamentille erityiskertomuksen. Parlamentti hyväksyi päätöslauselman, jossa se onnittelee oikeusasiamiestä aloitteesta ja erityiskertomuksesta ja pitää pyrkimystä avoimuuteen tervetulleena⁽²⁾. Oikeusasiamies kiinnitti huomiota siihen, että neljä elintä oli aloittanut toimintansa hänen omasta aloitteestaan suorittamansa tutkimuksen 616/PUBAC/F/IJH päätymisen jälkeen: yhteisön kasvilajikevirasto, Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirasto, Euroopan poliisivirasto (Europol) ja Euroopan keskuspankki (EKP).

Huhtikuussa 1999 oikeusasiamies käynnisti omasta aloitteestaan uuden tutkimuksen, joka koski yleisön oikeutta saada tietoja näiden neljän laitoksen asiakirjoista.

⁽¹⁾ Neuvoston ja komission yhteiset käytännösäännöt (EYVL 1993 L 340/41); neuvoston päätös, tehty 20 päivänä joulukuuta 1993, yleisön oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin (EYVL 1993 L 340/43); komission päätös, tehty 8 päivänä helmikuuta 1994, yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista (EYVL 1994 L 46/58).

⁽²⁾ EYVL 1998 C 292/170; A4-0265/98.

Tutkimus päättyi yhteisön kasvilajikeviraston, Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston sekä Euroopan keskuspankin osalta sen jälkeen, kun nämä kolme laitosta hyväksyivät asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt. Asiaa koskevat päätökset ovat jäljempänä. Europolille oikeusasiamies antoi suositusluonnokset, jotka on myös esitetty jäljempänä.

Päätös omasta aloitteesta suoritetun tutkimuksen OI/1/99/IJH päättämisestä Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston osalta

Tutkimus

Oikeusasiamies kirjoitti 7. huhtikuuta 1999 Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston johtajalle ja pyysi tietoja viraston asiakirjojen julkisuuden tilanteesta eli siitä, oliko virasto hyväksynyt asiaa koskevat säännöt ja jos oli, olivatko kyseiset säännöt helposti yleisön saatavilla.

Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston lausunto

Virasto ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli kesäkuussa 1998 hyväksynyt asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt, jotka ovat Euroopan komission sääntöjen mukaiset. Virasto lähetti myös kopion 16. kesäkuuta 1998 päivätystä päätöksestään ADM/98/1, joka sisältää säännöt tiedon vapaudesta sekä yksityisyyden ja henkilökohtaisten tietojen suojelemisesta. Päätös koostuu seitsemästä artiklasta, joita edeltävät kolmen-toista kappaleen pituiset perustelut.

Sääntöjen 1 artiklan 2 kohdassa määritellään, että "viraston asiakirjat" tarkoittavat "kaikkia missä tahansa muodossa olevia tekstejä tai Internetissä saatavilla olevia tietoja, jotka Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirasto on julkaissut". Sääntöjen 1 artiklan 3 kohta sisältää erityismääräyksen oikeudesta saada tietoja viraston sisäisistä asiakirjoista. Nämä määritellään asiakirjoiksi, jotka "ovat keskeneräisiä tai joita ei ole tarkoitettu julkaistavaksi". Ilmaisuu "julkaissut" näyttää rajoittavan tiedonsaantioikeutta niistä asiakirjoista, joita virasto ei ole itse laatinut ("laatijasääntö"). Tämä vahvistetaan perustelujen kappaleessa 9.

Sääntöjen 2 artiklassa määrätään hakemuksista, jotka on jätettävä kirjallisina viraston johtajalle. Hakemukset on laadittava riittävän tarkasti ja niissä on oltava tiedot, joiden avulla pyydetty asiakirja voidaan tunnistaa. Tarvittaessa hakijalta pyydetään lisätietoja. Hakijan ei tarvitse osoittaa, että asia koskee häntä.

Sääntöjen 3 artiklassa todetaan, että hakijalle voidaan antaa mahdollisuus saada asiakirja nähtäväksi viraston tiloissa sovittuna aikana tai asiakirjan kopio voidaan lähettää hänelle hänen kustannuksellaan. Yli 30 sivun pituisesta kopiosta tai muussa muodosta toimitetuista tiedoista voidaan periä maksu.

Sääntöjen 4 artiklassa luodaan hakumenettely, joka on samanlainen kuin vastaava menettely komission ja neuvoston säännöissä. Hakemukset on käsiteltävä kuukauden kuluessa ja menettelystä vastaa viraston johtaja. Kielteinen päätös on perusteltava. Hakijat voivat pyytää hallintoneuvoston puheenjohtajaa tarkistamaan kielteisen päätöksen. Päätös tarkistuksesta on tehtävä mahdollisimman pian ja viimeistään kahden kuukauden kuluttua. Jos hakemus hylätään, päätös on perusteltava. Samanaikaisesti hakijalle on tiedotettava mahdollisuudesta kannella asiasta oikeusasiamiehelle Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan mukaisesti.

Sääntöjen 5 artiklassa esitetään poikkeukset yleisestä oikeudesta. Poikkeukset ovat periaatteessa samat kuin neuvoston ja komission asiakirjojen julkisuutta koskevissa säännöissä.

Sääntöjen 6 artiklassa määrätään päätöksen tarkastelemisesta kahden vuoden voimassaolon jälkeen. Tarkasteluun valmistautumiseksi johtajan on toimitettava ajoissa hallintoneuvostolle kertomus päätöksen toimeenpanosta.

Sääntöjen 7 artiklassa määrätään, että päätös tulee voimaan sinä päivänä, kun hallintoneuvosto hyväksyy sen. Artiklassa vaaditaan myös, että päätös on julkaistava *Virallisessa lehdessä* ja sen on oltava yleisön saatavilla.

Virasto ilmoitti lisäksi oikeusasiamiehelle, että päätös on saatavilla sen verkkosivuilla (<http://agency.osha.eu.int/publications/other/infofreedom/>) ja julkaistaan pian *Virallisessa lehdessä*.

Päätös

1. **Asiakirjojen julkisuutta koskevien sääntöjen hyväksyminen**
 - 1.1. Oikeusasiamies ilmoitti Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirastolle suositusluonnoksistaan, jotka hän oli esittänyt aiemman omasta aloitteesta suoritetun tutkimuksen yhteydessä ja joiden mukaan yhteisön toimielinten ja laitosten tulisi ottaa käyttöön asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt.
 - 1.2. Virasto ilmoitti oikeusasiamiehelle päätöksestään ADM/98/1, joka tuli voimaan 16. kesäkuuta 1998. Päätös sisältää säännöt ja menettelyt, jotka koskevat yleisön oikeutta saada tietoja viraston asiakirjoista.

1.3. Viraston toiminnassa ei näin ollen ole ilmennyt hallinnollista epäkohtaa asiakirjojen julkisuutta koskevien sääntöjen osalta.

2. Sääntöjen on oltava helposti yleisön saatavilla

2.1. Oikeusasiamies ilmoitti Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirastolle suositusluonnoksesta, joka esitettiin hänen aiemman omasta aloitteestaan suorittaman tutkimuksen yhteydessä ja jonka mukaan asiakirjojen julkisuutta koskevat sääntöjen on oltava helposti yleisön saatavilla.

2.2. Viraston päätöksessä ADM/98/1 vaaditaan, että päätös julkaistaan *Virallisessa lehdessä* ja annetaan yleisön nähtäväksi. Päätös on julkaistu viraston verkkosivuilla: (<http://agency.osha.eu.int/publications/other/infofreedom/>).

2.3. Viraston on varmistanut, että sen asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt ovat helposti yleisön saatavilla, eikä sen toiminnassa siten näiltä osin esiinny hallinnollista epäkohtaa.

Johtopäätös

Edellä esitetyn valossa Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies päätti siten omasta aloitteestaan suorittamansa tutkimuksen OI/1/99/IJH viraston osalta.

Lisähuomautukset

Oikeusasiamies huomauttaa, että Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston hyväksymät säännöt samoin kuin neuvoston ja komission vastaavat säännöt rajoittavat tietojen saamista asiakirjoista, joita kyseinen elin ei itse ole laatinut ("laati-jasääntö").

Vaikka samantapaista säännöstä ei näytä olevan missään vastaavassa kansallisessa lainsäädännössä yhteisön nykyinen lainsäädäntö näyttää sallivan laatijasäännön sisällyttämisen asiakirjojen julkisuutta koskeviin yhteisön toimielinten ja laitosten sääntöihin. Oikeusasiamies huomauttaa kuitenkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mielestä laatijasääntöä on komission hyväksymässä muodossa tulkittava ja sovellettava suppeasti, jotta ei estettäisi yleisen avoimuusperiaatteen soveltamista⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Asia T-188/97 *Rothmans International vastaan komissio*, tuomio 19. heinäkuuta 1999, kohta 55.

Päätös omasta aloitteesta suoritettun tutkimuksen OI/1/99/IJH päättämisestä Euroopan keskuspankin osalta

Tutkimus

Oikeusasiamies kirjoitti 7. huhtikuuta 1999 Euroopan keskuspankin puheenjohtajalle ja pyysi tietoja viraston asiakirjojen julkisuuden tilanteesta eli oliko se hyväksynyt asiaa koskevat säännöt ja jos oli, olivatko kyseiset säännöt helposti yleisön saatavilla.

Euroopan keskuspankin lausunto

EKP ilmoitti oikeusasiamiehelle hyväksyneensä 3. marraskuuta 1998 päätöksen yleisön oikeudesta saada tietoja Euroopan keskuspankin asiakirjoista ja arkistoista (EKP/1998/12). EKP lähetti myös kopion päätöksestä ja kiinnitti oikeusasiamiehen huomion sen johdanto-osaan:

"Euroopan oikeusasiamies on tehnyt omasta aloitteestaan tehdyssä tutkimuksessa päätöksen yleisön oikeudesta saada tietoja asiakirjoista; mainitun päätöksen suositukset koskivat ERI:ä vain hallinnollisten asiakirjojen suhteen; päätöstä sovelletaan samoin rajoituksin myös EKP:hen;"

EKP ilmoitti myös oikeusasiamiehelle lähettäneensä päätöksen EKP/1998/12 virallisten julkaisujen toimistoon julkaistavaksi *Virallisessa lehdessä*.

Lisätutkimukset

Oikeusasiamies tutki tarkasti EKP:n hyväksymät säännöt, jotka perustuivat Euroopan rahapoliittisen instituutin (ERI) aiemmin hyväksymiin sääntöihin⁽²⁾. Oikeusasiamies huomautti myös, että

- toisin kuin komission ja neuvoston asiakirjojen julkisuutta koskevissa säännöissä EKP:n säännöissä ei ole mitään nimenomaista määräystä, joka rajoitaisi yleisön tietojen saamista asiakirjoista, joita EKP itse ei ole laatinut ("laati-jasääntö")
- EKP:n säännöissä viitataan "hallinnollisiin asiakirjoihin", joilla tarkoitetaan EKP:n päätöksen EKP/1998/12 1 artiklan 2 kohdan määritelmän mukaan "missä tahansa muodossa esitettyä olemassa olevaa tietoa, joka koskee EKP:n varsinaista organisaatiota ja toimintaa"

⁽²⁾ 1998 EYVL L 90/43.

- EKP:n sääntöjen rajaaminen koskemaan "hallinnollisia asiakirjoja" voisi vaikuttaa käytännössä samalla tavalla kuin laatijasääntö, koska asiakirja, jota EKP ei ole laatinut, ei todennäköisesti liity EKP:n varsinaiseen organisaatioon ja toimintaan.

Oikeusasiamies on tietoinen siitä, että EKP:n toiminnot eivät sikäli ole samoja kuin ERI:n, että EKP:n neuvosto määrittelee yhteisön rahapolitiikan⁽¹⁾. Hän on tietoinen myös siitä, että kysymys yleisön oikeudesta saada tietoja EKP:n rahapolitiikkaa koskevien kokousten pöytäkirjoista on yleisen mielenkiinnon kohde ja keskustelun aihe. Siksi hän pitää tärkeänä sitä, että Euroopan kansalaisille tiedotetaan selvästi säännöistä, jotka koskevat yleisön oikeutta pyytää tietoja näistä pöytäkirjoista.

Oikeusasiamies kirjoitti siksi uudelleen EKP:lle ja huomautti, että EKP/EKP:n perussäännön 10 artiklan 4 kohdan mukaan EKP:n neuvoston kokoukset ovat luottamuksellisia mutta että EKP:n neuvosto voi päättää julkistaa, mihin se on käsittelyssään päätenyt. Oikeusasiamies korosti myös sitä, että vaikka EKP:n päätöksen EKP/1998/12 johdanto-osassa viitataan edellä mainittuun EKP/EKP:n perussäännön 10 artiklan 4 kohtaan, päätöksessä ei nimenomaisesti todeta, että se koskisi rahapolitiisten kokousten pöytäkirjoja.

Oikeusasiamies pyysi siten EKP:tä selventämään sääntöjään, jotka koskisivat kaikkia yleisön pyyntöjä saada tietoja näistä pöytäkirjoista.

EKP:n vastaus

Vastauksessaan EKP korosti sitä, että oikeusasiamiehen edellisessä omasta aloitteestaan suorittamassa tutkimuksessa (616/PUBAC/F/IJH) EMI:lle esitetyt suositukset koskivat vain hallinnollisia asiakirjoja.

EKP totesi myös, että EKP/EKP:n perussäännön 10 artiklan 4 kohdassa "määritellään avoimuuden rajat perustamissopimuksen mukaisesti erityisesti ilmaisemalla selvästi käsiteltävien olevan luottamuksellisia".

Päätöksen EKP/1998/12 soveltamisalan osalta EKP viittasi päätöksen 1 artiklan 2 kohtaan, jossa todetaan seuraavaa:

"Yleisöllä on oikeus saada tietoja EKP:n asiakirjojen ja arkistojen hallinnollisista asiakirjoista tämän päätöksen säännösten mukaisesti."

EKP viittasi myös termin "hallinnollinen asiakirja" määrittelyyn päätöksen EKP/1998/12 1 artiklan 2 kohdassa ("missä tahansa muodossa esitettyä olemassa olevaa tietoa, joka koskee EKP:n varsinaista organisaatiota ja toimintaa") ja ilmaisi näkemys, jonka mukaan määritelmä "ei selvästikään koske EKP:n neuvoston rahapoliittisia kysymyksiä käsittelevien kokousten pöytäkirjoja".

EKP ilmoitti oikeusasiamiehelle myös päätöksen EKP/1998/12 julkaisemisesta *Virallisessa lehdessä*.

Oikeusasiamiehen vastaus

Oikeusasiamies vastasi EKP:n edellä kuvattuun vastaukseen lähettämällä uuden kirjeen EKP:n puheenjohtajalle.

Oikeusasiamiehen aiempaa omasta aloitteesta suorittamaa tutkimusta koskevasta EKP:n huomautuksista oikeusasiamies toi esiin sen, että kyseisen tutkimuksen päättämisen jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien on tehtävä selvän eron sen välillä, onko tuomioistuimien toimivaltainen arvioimaan toimenpiteiden lainmukaisuutta ja toisaalta toimivaltainen päättämään asioista, jotka koskevat tiedonsaantioikeutta mainituista toimenpiteistä⁽²⁾.

Vastauksena EKP:n väitteeseen, jonka mukaan EKP/EKP:n perussäännön 10 artiklan 4 kohdassa "määritellään avoimuuden rajat perustamissopimuksen mukaisesti erityisesti ilmaisemalla selvästi käsiteltävien olevan luottamuksellisia", oikeusasiamies korosti, että itse asiassa artiklassa nimenomaisesti ennakoitaan sitä mahdollisuutta, että EKP:n neuvosto "voi päättää julkistaa, mihin se on käsittelyssään päätenyt".

EKP:n väitteestä, jonka mukaan termin "hallinnollinen asiakirja" määritelmä sen päätöksessä EKP/1998/12 (missä tahansa muodossa esitettyä olemassa olevaa tietoa, joka koskee EKP:n varsinaista organisaatiota ja toimintaa) ei kata rahapoliittisia kysymyksiä käsittelevän neuvoston kokouksia, oikeusasiamies totesi seuraavaa:

"Oikeusasiamies ei ole tietoinen mistään muista EKP:n hyväksymistä säännöistä, jotka koskisivat oikeutta saada tietoja EKP:n neuvoston rahapoliittisia kysymyksiä käsittelevien kokousten pöytäkirjoista. Muiden sääntöjen puuttuessa kyseisten pöytäkirjojen poissulkeminen EKP:n 3. marraskuuta 1998 antaman päätöksen piiristä näyttäisi muodostavan poikkeuksen yleisperiaatteesta, johon viitataan [yllä mainitussa päätöksessä] ja jonka mukaan kansalaisilla on oltava mahdollisimman laaja oikeus saada tietoja asiakirjoista."

Oikeusasiamies huomauttaa, että neuvoston ja komission päätöksissä oikeudesta saada tietoja asiakirjoista luodaan oikeus saada tietoja kyseisten toimielinten asiakirjoista ja että näiden

⁽¹⁾ EKP/EKP:n perussäännön 12 artiklan 1 kohta.

⁽²⁾ Asia T-174/95, Svenska Journalistförbundet vastaan neuvosto, kok. [1998], s. II-2289.

päätösten oikea tulkinta on oikeudellinen kysymys, jossa ylin päätösvalta on tuomioistuimella. Oikeusasiamies toteaa myös viimeaikaisen oikeuskäytännön osoittaneen, että kun on luotu peruseriaate ja siitä poikkeuksia, on poikkeuksia tulkittava ja sovellettava suppeasti, jotta ei estettäisi pääperiaatteen soveltamista⁽¹⁾.

Tässä yhteydessä ei näytä siltä, että EKP:n neuvoston rahapoliittisia kysymyksiä käsittelevien kokousten pöytäkirjat voitaisiin rajata sen asiakirjalokan ulkopuolelle, "joka koskee EKP:n toimintaa". EKP:n 3. marraskuuta 1998 tekemän päätöksen pitäisi näin ollen edellä kuvatun oikeuskäytännön perusteella koskea myös EKP:n neuvoston rahapoliittisia kysymyksiä käsittelevien kokousten pöytäkirjoja."

Oikeusasiamies toi lopuksi vielä esiin sen, että pankin asia on soveltaa sääntöjään, mukaan luettuna sen päätöksen EKP/1998/12 4 artiklan poikkeukset, yleisöltä saamiinsa pyyntöihin saada asiakirjoja nähtäväksi.

Päätös

1. Asiakirjojen julkisuutta koskevien sääntöjen hyväksyminen

1.1. Oikeusasiamies ilmoitti Euroopan keskuspankille suositluonnoksista, jotka on esitetty hänen edellisessä omasta aloitteestaan tekemässä tutkimuksissa. Sen mukaan yhteisön toimielinten ja laitosten on otettava käyttöön asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt. Vastauksessaan EKP ilmoitti oikeusasiamiehelle 3. marraskuuta 1998 tekemästään päätöksestä EKP/1998/12, joka koski yleisön oikeutta saada tietoja Euroopan keskuspankin asiakirjoista ja arkistoista.

1.2. Oikeusasiamies on tietoinen siitä, että kun on luotu peruseriaate ja siihen poikkeuksia, on poikkeuksia viimeaikaisen oikeuskäytännön perusteella tulkittava ja sovellettava suppeasti⁽²⁾, jotta ei estettäisi pääperiaatteen noudattamista. Oikeusasiamies katsoo, että edellä mainittu oikeuskäytännön perusteella EKP:n päätöksen EKP/1998/12 tulisi katsoa koskevan myös rahapoliittisia kysymyksiä käsittelevien kokousten pöytäkirjoja. Yleisöltä saamiinsa pyyntöihin saada tietoja asiakirjoista pankin on tietysti sovellettava päätöstään EKP/1998/12 ja sen 4 artiklassa esitettyjä poikkeuksia.

(1) Asia T-105/95 WWF UKvastaan komissio, kok.[1997], s. II-313; asia T-124/96 Interporcvastaan komissio, kok. [1998], s. II-231; asia T-188/97 Rothmans International vastaan komissio, tuomio 19. heinäkuuta 1999.

(2) Asia T-105/95 WWF UKvastaan komissio, kok. [1997], s. II-313; asia T-124/96 Interporcvastaan komissio, kok. [1998], s. II-231; asia T-188/97 Rothmans International vastaan komissio, tuomio 19. heinäkuuta 1999.

1.3. EKP:n toiminnassa ei ole siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa asiakirjojen julkisuutta koskevien sääntöjen hyväksymisen osalta.

2. Sääntöjen on oltava helposti yleisön saatavilla

2.1. Oikeusasiamies ilmoitti Euroopan keskuspankille hänen edellisessä omasta aloitteestaan suorittamassa tutkimuksessaan esitetystä suositluonnoksesta, jonka mukaan on varmistettava, että asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt ovat helposti yleisön saatavilla.

2.2. EKP ilmoitti oikeusasiamiehelle, että sen päätös EKP/1998/12 on julkaistu 28. huhtikuuta 1999 *Virallisessa lehdessä* L 110 s. 30.

2.3. EKP:n toiminnassa ei ole siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa sääntöjen yleisön saataville asettamisen osalta.

Johtopäätös

Edellisen perusteella Euroopan keskuspankin toiminnassa ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies päätti siten omasta aloitteestaan suorittamansa tutkimuksen OI/1/99/IJH EKP:n osalta.

Päätös omasta aloitteesta suoritetun tutkimuksen OI/1/99/IJH päättämisestä yhteisön kasvilajikeviraston osalta

Tutkimus

Oikeusasiamies kirjoitti 7. huhtikuuta 1999 yhteisön kasvilajikeviraston pääjohtajalle ja pyysi tietoja sen asiakirjojen julkisuuden tilanteesta eli oliko virasto hyväksynyt asiaa koskevat säännöt ja jos oli, olivatko kyseiset säännöt helposti yleisön saatavilla.

Yhteisön kasvilajikeviraston lausunto

Yhteisön kasvilajikeviraston pääjohtaja ilmoitti oikeusasiamiehelle, että sen toimintaa koskevassa lainsäädännössä määritellään, mitkä asiakirjat ja aineistot ovat avoimia yleisön tarkasteltavaksi ja mitkä on pidettävä vain sellaisten henkilöiden saatavilla, jotka pystyvät perustelemaan virastolle, että heillä on "oikeussuojaintressi" niihin.

Yhteisön kasvilajikeviraston pääjohtaja totesi myös, että virasto oli laatinut hallintoneuvoston päätösluonnoksen, jossa luodaan pitkälti Euroopan komission sääntöjen tekstiin perustuvat säännöt yleisön oikeudesta saada tietoja viraston asiakirjoista. Päätösluonnos esitellään viraston hallintoneuvostolle sen seuraavassa kokouksessa syyskuussa 1999. Kun päätös on hyväksytty, se asetetaan yleisesti saataville ja julkaistaan viraston verkkosivuilla.

Yhteisön kasvilajikeviraston pääjohtaja toimitti 23. marraskuuta 1999 oikeusasiamiehelle kopion viraston hallintoneuvoston päätöksestä, jossa luodaan säännöt viraston työskentelymenetelmistä viraston asiakirjojen julkisuuden osalta.

Oikeusasiamies tutki tarkasti päätöstä, jossa on kahdeksan sääntöä.

Säännössä 1 määritellään, että "asiakirja" tarkoittaa "käytetystä tietovälineestä riippumatta mitä tahansa viraston tuottamaa kirjallisessa muodossa olevaa tietoa, joita nykyiset julkisuuden sallivat tai luottamuksellisuutta vaativat oikeudelliset määräykset eivät kata". Alaviitteessä todetaan, että "Kun viraston hallussa olevan asiakirjan laatija ei ole virasto vaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jäsenvaltio, muu yhteisön toimielin tai laitos tai mikä tahansa muu kansallinen tai kansainvälinen yhteisö, hakemus on osoitettava suoraan asiakirjan laatijalle."

Säännössä 2 määrätään hakemuksista, jotka on esitettävä virastolle kirjallisina. Hakemuksen, jolla pyydetään tietoja asiakirjasta, on oltava riittävän täsmällinen, jotta asiakirja voidaan tunnistaa, ja tarvittaessa hakemukseen on liitettävä asianmukainen maksu (katso sääntö 5 jäljempänä).

Säännössä 3 luodaan hakemusten käsittelymenettely. Hakemukseen suostumisesta tai kielteisestä vastauksesta on ilmoitettava kuukauden kuluessa. Jos vastaus on kielteinen, hakijalla on yksi kuukausi aikaa anoa hallintoneuvoston pääjohtajalta kiellon tarkistamista. Muussa tapauksessa katsotaan, että hakemuksesta on luovuttu. Jos hallintoneuvosto kieltäytyy antamasta asiakirjaa nähtäväksi, päätös on perusteltava ja hakijalle on ilmoitettava muutoksenhakumahdollisuuksista eli oikeusasiamiehelle tehtävästä kantelusta tai komissiolle tehtävästä valituksesta neuvoston asetuksen (EY) 2100/94 44 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Oikeusasiamies panee merkille, että säännöissä on nimenomainen määräys siitä, että hakemuksen kieltävä vastaus on perusteltava vasta sitten, kun siitä on valitettu hallintoneuvostolle.

Hyvän hallintotavan mukaan perustelut on kuitenkin esitettävä myös hakemuksen alkuperäisen hylkäämisen yhteydessä⁽¹⁾.

Säännössä 4 määrätään, että jos hakemus hyväksytään, hakija saa tutkia asiakirjaa viraston tiloissa etukäteen sovituna aikana tai hänelle lähetetään siitä kopio.

Säännössä 5 määrätään kiinteä 5 euron hinta enintään 10-sivuiselle asiakirjakopiolle ja 0,5 euron lisämaksu kullekin lisäisivulle.

Säännössä 6 määrätään poikkeuksista, jotka ovat oleellisista osiltaan samat kuin säännöissä, jotka koskevat oikeutta saada tietoja neuvoston ja komission asiakirjoista.

Säännössä 7 määrätään, että säännöt on julkaistava *Virallisessa lehdessä* mahdollisimman pian niiden voimaantulon jälkeen.

Oikeusasiamies huomautti, että yhteisön kasvilajikevirastolla on verkkosivut (<http://www.cpvo.fr>), joilla säännöt voitaisiin myös julkaista.

Säännössä 8 määrätään, että säännöt ovat voimassa sitä hallintoneuvoston kokousta seuraavasta päivästä lähtien, jossa ne on hyväksytty.

Oikeusasiamiehen tiedon mukaan yhteisön kasvilajikeviraston hallintoneuvoston päätös hyväksyttiin sen kokouksissa 28. ja 29. syyskuuta 1999 ja säännöt tulivat näin ollen voimaan 30. syyskuuta 1999.

Päätös

1. **Asiakirjojen julkisuutta koskevien sääntöjen hyväksyminen**

1.1. Oikeusasiamies ilmoitti yhteisön kasvilajikevirastolle suositusluonnoksista, jotka on esitetty hänen aiemmassa omasta aloitteista suoritetun tutkimuksen yhteydessä ja joiden mukaan yhteisön toimielimien ja laitosten tulisi ottaa käyttöön asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt.

1.2. Yhteisön kasvilajikevirasto ilmoitti oikeusasiamiehelle lainsäädännöstä, jossa säädetään yleisön mahdollisuudesta tarkistaa

- yhteisön kasvinjalostajanoikeuksia koskevien hakemusten rekisteri

⁽¹⁾ Katso Euroopan oikeusasiamiehen hyvän hallintotavan säännösten 18 artikla.

- yhteisön kasvinjalostajanoikeusrekisteri
 - perustellun edun ollessa kyseessä hakemuksiin tai jo myönnettyihin yhteisön kasvinjalostajanoikeuksiin liittyvät asiakirjat⁽¹⁾.
- 1.3. Yhteisön kasvilajikevirasto ilmoitti oikeusasiamiehelle myös hallintoneuvoston 28. ja 29. syyskuuta 1999 pitämässään kokouksessa tekemästä päätöksestä. Päätöksessä luodaan säännöt viraston työskentelymenetelmistä liittyen yleisön oikeuteen saada tietoja viraston tuottamista asiakirjoista.
- 1.4. Yhteisön kasvilajikeviraston toiminnassa ei ole siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa asiakirjojen julkisuutta koskevien sääntöjen hyväksymisen osalta.
- 2. Sääntöjen on oltava helposti yleisön saatavilla**
- 2.1. Oikeusasiamies ilmoitti yhteisön kasvilajikevirastolle suosituksesta, joka on esitetty hänen edellisessä omasta aloitteestaan tekemässä tutkimuksessa. Sen mukaan on varmistettava, että asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt ovat helposti yleisön saatavilla.
- 2.2. Yhteisön kasvilajikeviraston hallintoneuvoston hyväksymässä päätöksessä vaaditaan, että säännöt on julkaistava *Virallisessa lehdessä* niiden voimaantulon jälkeen heti kun se on mahdollista.
- 2.3. Yhteisön kasvilajikeviraston toiminnassa ei ole siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa sääntöjen yleisön saataville asettamisen osalta

Johtopäätös

Edellisen perusteella yhteisön kasvilajikeviraston toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies päätti siten omasta aloitteestaan suorittamansa tutkimuksen OI/1/99/IJH viraston osalta.

Lisähuomautukset

Oikeusasiamies huomauttaa, että yhteisön kasvilajikeviraston hyväksymät säännöt samoin kuin neuvoston ja komission vastaavat säännöt rajoittavat tietojen saamista asiakirjoista, joita kyseinen elin ei itse ole laatinut ("laatijasääntö").

⁽¹⁾ Neuvoston asetus 2100/94 1994 L/227/1, 87–88 artiklat; Komission asetus 1239/95, 1995 L/121/37, V osasto V, 82–86 artiklat. HUOMAUTUS: Näissä asetuksissa määrätään myös yleisön mahdollisuudesta tarkistaa viljellyt lajikkeet niiden teknistä tutkimusta tai muuttumattomana pysymisen todentamista varten.

Vaikka samantapaista säännöstä ei näytä olevan missään vastaavassa kansallisessa lainsäädännössä yhteisön nykyinen lainsäädäntö näyttää sallivan laatijasäännön sisällyttämisen asiakirjojen julkisuutta koskeviin yhteisön toimielinten ja laitosten sääntöihin. Oikeusasiamies huomauttaa kuitenkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mielestä laatijasääntöä on komission hyväksymässä muodossa tulkittava ja sovellettava suppeasti, jotta ei estettäisi yleisen avoimuusperiaatteen soveltamista⁽²⁾.

Oikeusasiamies toteaa myös, että yhteisön kasvilajikeviraston säännöissä määrätään jo tietyn tyyppisten asiakirjojen julkisuudesta (liittyen yhteisön kasvinjalostajanoikeuksia koskeviin hakemuksiin tai jo myönnettyihin yhteisön kasvinjalostajanoikeuksiin), joka koskee muitakin kuin Yhteisön kasvilajikeviraston laatimia asiakirjoja.

Europolille oma-aloitteisessa tutkimuksessa OI/1/99/IJH esitetyt suositusluonnokset

Tutkimus

Oikeusasiamies ilmoitti Europolille 30. huhtikuuta 1999 päivätyllä kirjeellä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan perusteella omasta aloitteestaan käynnistämästään tutkimuksesta⁽³⁾. Hän pyysi tietoja Europolin tilanteesta sen asiakirjojen saannin osalta ja erityisesti siitä, onko Europolilla asiaa koskevat säännöt ja jos on, ovatko nämä säännöt helposti yleisön saatavilla.

Europolin lausunto

Europol ilmoitti 15. heinäkuuta 1999 päivätyssä lausunnoissaan oikeusasiamiehelle

- neuvoston Europol-yleissopimuksen⁽⁴⁾ 31 artiklan 1 kohdan mukaisesti laatimista Europolin käsittelemien tietojen salassapitosuojaa koskevista yleisistä säännöistä⁽⁵⁾ ja

⁽²⁾ Asia T-188/97 *Rothmans International vastaan komissio*, tuomio 19. heinäkuuta 1999, kohta 55.

⁽³⁾ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 41 artiklan mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna Amsterdamin sopimuksella, 195 artikla on yksi niistä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloista, joita sovelletaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastossa tarkoitettuihin aloihin (poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa) liittyviin määräyksiin. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osasto sisältää Europolia ja neuvoston edistämää Europolin kautta tapahtuvaa yhteistyötä koskevat määräykset.

⁽⁴⁾ 1995 EYVL C 316/1.

⁽⁵⁾ Neuvoston säädös, annettu 3 päivänä marraskuuta 1998, Europolin tietojen salassapitosuojaa koskevista säännöistä, 1999 EYVL C 26/10.

- edellä mainittujen yleisten sääntöjen 6 artiklassa määrätystä turvaohjekirjasta, jonka Europolin hallintoneuvosto hyväksyi 28. tammikuuta 1999.

Europolin lausunnossa viitattiin myös Europol-yleissopimuksen määräyksiin, joissa henkilöille annetaan oikeudet saada itseensä liittyviä Europolin⁽¹⁾ tallentamia tietoja, sekä ponnisteluihin, joihin Europol on ryhtynyt tiedottaakseen yleisölle toiminnastaan erityisesti verkkosivujensa kautta (<http://www.europol.eu.int>).

Europolin johtajan allekirjoittaman lausunnon mukaan Europol on valmis harkitsemaan sitä mahdollisuutta, että Europol hyväksyy asiakirjojen julkisuutta koskevat yleiset säännöt lähitulevaisuudessa ja asettaa kyseiset säännöt yleisesti nähtäville. Johtaja totesi aikovansa tämän toteuttamiseksi keskustella asiasta neuvoston puheenjohtajamaan kanssa tarkoituksenaan saattaa asia Europolin hallintoneuvoston tietoon. Hän lupasi tiedottaa oikeusasiamiehelle asian etenemisestä vuoden 1999 loppuun mennessä.

Lisätutkimukset

Tutkittuaan tarkasti Europolin lausuntoa oikeusasiamies lähetti sen johtajalle toisen kirjeen 24. syyskuuta 1999 ja ilmaisi tyytyväisyytensä Europolin myönteiseen asenteeseen asiakirjojen julkisuutta koskevien sääntöjen hyväksymistä kohtaan.

Oikeusasiamies korosti, että kaikelle nykyaikaisille eurooppalaisille hallinnolle on tärkeää saavuttaa kansalaisten luottamus ja tuki. Europolille tällainen luottamus on vieläkin tärkeämpää sen toteuttaessa tehtävänsä, jonka mukaan se antaa merkittävän panoksensa Euroopan unionin säädösten toimeenpääntöön toimien järjestäytynyttä rikollisuutta vastaan ja keskittyy erityisesti siihen liittyviin rikosjärjestöihin. Siksi on äärimmäisen tärkeää, että Europol heti toimintansa alusta lähtien noudattaa kaikkia hyvän hallintotavan periaatteita.

Oikeusasiamies totesi, että poliisityön perusluonteeseen kuuluu väistämättömästi sellaisten tietojen ja asiakirjojen käsitteleminen, jotka on kansalaisten edun vuoksi säilytettävä salaisina. Tämän tosiseikan ei kuitenkaan pitäisi estää Europolia hyväksymästä asiakirjojen julkisuutta koskevia sääntöjä, jotka on sovellettu sen omaan tilanteeseen, kuten muut toimielimet ja laitokset ovat tehneet.

Oikeusasiamies katsoi myös Europolin ehdottaman sääntöjen hyväksymisaikataulun olevan kohtuullinen, kun otetaan huomioon, että Europol aloitti toimintansa virallisesti vasta 1. heinäkuuta 1999⁽²⁾. Siksi hän pyysi Europolia toimittamaan mahdollisimman pian lisätietoja sääntöjen hyväksymisen etenemisestä vuoden 1999 loppuun mennessä.

Europol ilmoitti 24. marraskuuta 1999 oikeusasiamiehelle, että sen hallintoneuvosto on samaa mieltä siitä, että on laadittava asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt. Hallintoneuvosto oli pyytänyt Europolia laatimaan ehdotuksen Euroopan unionin muiden elinten ja erityisesti neuvoston johtamien sääntöjen pohjalta. Erityistä huomiota päätettiin myös kiinnittää siihen, että Europolin säännöt ovat yhdenmukaiset muiden toimielinten sääntöjen kanssa, joihin Europolin asiakirjoja saatetaan lähettää. Lisäksi halutaan varmistaa, että periaatteessa

- (i) tietoa ei voi saada Europolin käsittelemistä henkilötiedoista, koska yleissopimuksessa määritellään jo tällaisissa tapauksissa noudatettavat menettelyt, eikä Europolin henkilökunnan henkilötiedoista
- (ii) tietoa ei voi saada suojattavaksi merkityistä tiedoista
- (iii) tietoa ei voi saada tiedoista, jotka voivat vaarantaa käynnissä olevan tutkinnan.

Kohdasta (i) on huomautettava, että oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suorittama tutkimus on rajattu sellaisten asiakirjojen julkisuutta koskeviin sääntöihin, joita nykyiset julkisuuden sallivat tai luottamuksellisuutta vaativat oikeudelliset määräykset eivät kata.

Kohtien (ii) ja (iii) osalta oikeusasiamies toteaa, että Europolin hallintoneuvosto on maininnut, että neuvoston nykyiset asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt voisivat olla mallina laadittaessa Europolin sääntöjä. Oikeusasiamies toteaa myös, että neuvoston sääntöjen 4 artiklassa nimenomaan mainitaan ”tutkinnat” pakollisena poikkeuksena tiedonsaantioikeudesta.

Oikeusasiamies toteaa myös, että Europolin 24. marraskuuta 1999 päivättyssä kirjeessä ei ole tarkkaa aikataulua sääntöjen hyväksymiselle

⁽¹⁾ Europol-yleissopimus, 19 artikla.

⁽²⁾ Tiedonanto Europolin toiminnan aloittamisesta, 1999 EYVL C 185/1.

Päätös**1. Asiakirjojen julkisuutta koskevien sääntöjen hyväksyminen**

- 1.1. Oikeusasiamies ilmoitti Euroopan poliisivirastolle Europolille suositusluonnoksista, jotka esitettiin hänen perustamissopimuksen 195 artiklan nojalla suorittaman omaaloitteisen tutkimuksen yhteydessä ja joiden mukaan yhteisön toimielinten ja laitosten tulisi hyväksyä asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt kolmen kuukauden kuluessa. Samanaikaisesti oikeusasiamies ilmoitti Europolille, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna Amsterdamin sopimuksella, 41 artiklassa säädetään, että 195 artikla on yksi niistä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloista, joita sovelletaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastossa tarkoitettuihin aloihin (poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa) liittyviin määräyksiin.
- 1.2. Europol ilmoitti oikeusasiamiehelle olemassa olevista säännöistä, jotka koskevat Europolin käsittelemien tietojen luottamuksellisuutta ja henkilöiden oikeutta saada tietoja heihin liittyvistä Europolin tallentamista tiedoista. Europol ilmoitti oikeusasiamiehelle sen hallintoneuvoston olevan myös samaa mieltä siitä, että on laadittava asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt. Hallintoneuvosto oli pyytänyt Europolia laatimaan ehdotuksen Euroopan unionin muiden elinten ja erityisesti neuvoston jo laatimien sääntöjen pohjalta.
- 1.3. Oikeusasiamiehen yhteistyössä Europolin kanssa suorittaman tutkimuksen aikana ei esitetty todisteita siitä, että Europolin kannalta olisi epäkäytännöllistä tai kohtuuttoman hankalaa noudattaa kaikkia hyvän hallintotavan periaatteita hyväksymällä säännöt, jotka koskevat yleisön oikeutta saada tietoja asiakirjoista, ja varmistamalla, että ne ovat helposti yleisön saatavilla. Europolin hallintoneuvosto näyttää kannattavan vaihtoehtoa, jonka mukaan säännöt laaditaan Euroopan unionin muiden elinten ja nimenomaan neuvoston sääntöjen pohjalta.
- 2. Sääntöjen hyväksymisen aikataulu**
- 2.1. Oikeusasiamies ilmoitti Europolille, että edellä mainitussa omasta aloitteesta suoritettua tutkimuksessa esitetyissä

suositusluonnoksissa kyseisille toimielimille ja laitoksille annetaan kolmen kuukauden määräaika sääntöjen hyväksymiselle. Oikeusasiamiehen yhteistyössä Europolin kanssa suorittaman tutkimuksen aikana ei esitetty todisteita siitä, että Europolin sääntöjen hyväksymisen aikataulu olisi tarpeen pidentää.

- 2.2. Europolin 15. heinäkuuta 1999 päiväystä lausunnosta kävi ilmi, että Europol aikoi hyväksyä asiakirjojen julkisuutta koskevat säännöt vuoden 1999 loppuun mennessä. Europolin 24. marraskuuta 1999 toimittamissa lisätiedoissa ei kuitenkaan ole esitetty tarkkaa aikataulua sääntöjen hyväksymiselle.
- 2.3. Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että päätökset tehdään kohtuullisen ajan kuluessa. Tarpeettoman viivästyksen välttämiseksi on asianmukaista laatia sääntöjen hyväksymiselle tarkka aikataulu.

Suositusluonnokset

Edellä esitetyn valossa Euroopan oikeusasiamies esittää Europolille seuraavat suositusluonnokset:

1. Europolin on kolmen kuukauden kuluessa hyväksyttävä asiakirjojen julkisuutta säännöt. Säännöt voivat perustua neuvoston jo hyväksymiin vastaaviin sääntöihin niiden sisältämät poikkeukset mukaan lukien.
2. Sääntöjen tulee koskea kaikkia asiakirjoja, joita nykyiset julkisuuden sallivat tai luottamuksellisuutta vaativat oikeudelliset määräykset eivät kata.
3. Sääntöjen on oltava yleisön helposti saatavilla.

Europolille tiedotetaan näistä suositusluonnoksista. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaan Europolin on lähetettävä yksityiskohtainen lausunto kolmen kuukauden kuluessa (31. maaliskuuta 2000 mennessä). Yksityiskohtainen lausunto voi sisältää oikeusasiamiehen suosituksen hyväksymisen ja kuvauksen toimenpiteistä, joihin suosituksen toteuttamiseksi on ryhdytty.

4. SUHTEET EUROOPAN UNIONIN MUIHIN TOIMIELIMIIN

Oikeusasiamies käy jatkuvaa vuoropuhelua Euroopan unionin muiden toimielinten ja laitosten kanssa. Säännölliset yhteydet ovat välttämättömiä tehokkaan yhteistyön, hyvin toimivien suhteiden ja vastavuoroisen luottamuksen varmistamiseksi. Vain näin voidaan taata Euroopan kansalaisille kuuluvat oikeudet.

Söderman oli kutsuttu 2. maaliskuuta Euroopan komission pääsihteerin Carlo Trojanin, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin Jürgen Trumppin ja Euroopan parlamentin pääsihteerin Priestleyn yhteiseen tapaamiseen. He keskustelivat hyvän hallintotavan säännöstöstä.

4.1. EUROOPAN PARLAMENTTI JA VETOOMUSVALIOKUNTA

Söderman tapasi 13. tammikuuta yhdessä Peter Dyrbergin ja Ian Hardenin kanssa kvestorikollegion, joka oli kutsunut hänet keskustelemaan kanssaan. Keskustelun aiheena oli mahdollisuus luoda Euroopan parlamentin jäsenten tekemiä sisäisiä valituksia koskeva menettely.

Samana päivänä Söderman ja Harden tapasivat Euroopan parlamentin jäsenen Edith Müllerin, joka on oikeusasiamiehen vuoden 2000 talousarviota koskevan mietinnön esittelijä.

Söderman ja Harden tapasivat 13. tammikuuta myös Euroopan parlamentin pääosasto V:n pääjohtajan Christian Cointat'n ja henkilöstöjaoston (PO V) päällikön Brigitte Nouaille-Degorcen.

Söderman ja Harden tapasivat 14. tammikuuta puhemies Gil-Roblesin. He keskustelivat oikeusasiamiehen vuoden 1998 vuosikertomuksen esittelemisestä Euroopan parlamentille.

Pääosasto I:n pääjohtaja Harald Rømer tapasi oikeusasiamiehen 8. helmikuuta. He keskustelivat oikeusasiamiehen ensimmäisen ja toisen toimikauden väliseen siirtymäkauteen liittyvistä asioista.

Söderman esitteli 17. helmikuuta Brysselissä vetoomusvaliokunnalle vuoden 1998 vuosikertomuksensa.

Pääosasto V:n edustajat Laura Viqueira ja Ildegarda de Simone kävivät 11. maaliskuuta oikeusasiamiehen luona keskustelemassa keinoista, joilla uusille palvelukseen otetuille virkamiehille voitaisiin tiedottaa Euroopan oikeusasiamiehen roolista koulutusohjelmissa.

Söderman puhui 24. maaliskuuta parlamenttien välisessä va-pauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta käsitel-leessä konferenssissa. Konferenssin järjesti Euroopan parla-mentin kansalaisvapauksien ja sisäasiain valiokunta, ja siihen osallistui kansallisten parlamenttien sekä kansalaisjärjestöjen jäseniä. Keskustelunaiheina olivat eurooppalaisten kansalaisoi-keudet, syrjinnän vastaiset politiikat, maahanmuutto, turva-paikka-asiat, viisumit sekä yhteistyö poliisi- ja oikeusasioissa. Muita puhujia olivat komission jäsen Gradin, valiokunnan puheenjohtaja D'Ancona, Saksan ja Suomen oikeus- ja sisämi-nisterit sekä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen julkisasia-mies Fennelly.

Oikeusasiamies esitteli vuoden 1998 vuosikertomuksensa 14. huhtikuuta Strasbourgissa Euroopan parlamentille sen täysistunnon aikana (katso 6.1).

Söderman osallistui 26. huhtikuuta avoimuutta ja asiakirjojen julkisuutta koskevaan konferenssiin, jonka aihe oli "Ovet auki demokratialle Euroopassa". Konferenssin järjestivät Euroopan parlamentin ryhmät PSE, ELDR ja Vihreät sekä Euroopan journalistiliitto (European Federation of Journalists) yhdessä. Söderman piti ensimmäisessä istunnossa pääpuheenpuoron aiheesta "Avoimuus tarkoittaa vastuullista hallintoa".

Söderman ja Harden tapasivat 5. toukokuuta pääosasto 8:n edustajat pääjohtaja López Veigan ja Hellotin. He keskustelivat Euroopan parlamentin ja oikeusasiamiehen välisten yhteistyö-sopimusten uudistamisesta.

Söderman osallistui 10. kesäkuuta Euroopan parlamentin pääosasto V:n Luxemburgissa järjestämään tiedotusseminaa-riin, joka oli tarkoitettu äskettäin nimitetyille A- ja LA-palkkaluokan henkilöstön jäsenille, ja puhui omasta roolistaan ja työstään.

Söderman ja Vicky Kloppenburg keskustelivat 14. heinäkuuta riippumattoman asiantuntijakomitean puheenjohtajan André Middelhoekin kanssa kummankin toimen viimeaikaisesta kehi-tyksestä.

15. heinäkuuta Söderman tapasi Euroopan parlamentin pääsihteerin Julian Priestleyn.

Söderman ja Harden tapasivat 21. heinäkuuta Euroopan parla-mentin Pariisin tiedotustoimiston johtajan Chevallerin. He keskustelivat syyskuussa Pariisissa pidettävän lehdistötilaisuus-den yksityiskohdista.

Loyola de Palacio (tuolloin Euroopan parlamentin jäsen) vieraili 22. heinäkuuta oikeusasiamiehen toimistossa ja Söderman kertoi hänelle työstään.

Söderman esitteli 28. syyskuuta Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnalle ensimmäisen toimikautensa tuloksia ja jakoi heille yhteenvedon saavutuksistaan.

Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunta kuuli 19. lokakuuta Södermania hänen ehdokkuudestaan Euroopan oikeusasiamiehen vaalissa.

Puhemies Nicole Fontaine kutsui Södermanin 14. joulukuuta Euroopan parlamentin uuden rakennuksen "Louise Weiss" vihkimiseen, jonka suoritti Ranskan presidentti Jacques Chirac.

4.2. EUROOPAN KOMISSIO

Söderman ja Harden tapasivat 12. tammikuuta Euroopan komission pääsihteerin Carlo Trojanin sekä pääsihteeristön johtajat Jean-Claude Eeckhoutin ja Klaus Ebermannin. He keskustelivat hyvän hallintotavan säännöstöstä.

Söderman tapasi 10. helmikuuta puheenjohtaja Jacques Santerin ja hänen kabinettinsa jäsenen Diane Schmittin. He keskustelivat komission virkamiehiä koskevan menettelysäännösten luonnoksesta.

Söderman kutsuttiin Euroopan komission pääosasto XV:n perjantaina 12. helmikuuta 1999 järjestämään "pakettikokoukseen" puhumaan komission 169 artiklan mukaisesta menettelystä käsiteltäessä jäsenvaltioita vastaan tehtyjä valituksia. Pakettikokouksia pidetään säännöllisesti, ja niiden on tarkoitus olla foorumi, jolla EU:n ja jäsenvaltioiden virkamiehiä kannustetaan keskustelemaan yhteisön lainsäädännön asianmukaisesta täytäntöönpanosta.

Söderman esitti ensin yleisen johdannon Euroopan oikeusasiamiehestä ja kertoi sitten yleisölle 169 artiklan menettelyitä koskevista näkemyksistään. Hän korosti, että 169 artiklan mukaisia valituksia ei voida käsitellä pelkinä tietolähteinä, vaikka niillä onkin kiistämättömän tärkeä rooli jäsenvaltioiden rikkomusten saattamisessa komission tietoon. Söderman valotti sitten 169 artiklan menettelyiden äskettäistä uudistamista, jonka oikeusasiamies käynnisti omasta aloitteestaan suorittamallaan tutkimuksella (303/97/PD).

Söderman ilmoitti osanottajille olevansa huolestunut yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanosta muutenkin kuin 169 artiklan mukaisten menettelyjen osalta. Siksi Euroopan oikeusasiamiehen verkostoa ja tiedotuskampanjoiden parantamista olisi pidettävä luonnollisina aloitteina, jotka tehostaisivat yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanoa kansallisella tasolla.

Puheen jälkeen Söderman vastasi maiden edustajien kysymyksiin. Komission pääosasto XV:ä edustava kokouksen puheenjohtaja kertoi sitten, että pyrkimyksenä on edelleen toteuttaa oikeusasiamiehen omasta aloitteestaan suorittamassa 169 artiklaa koskevassa tutkimuksessa ehdotetut paremmat menettelysäännöt.

Jacob Söderman ja Vicky Kloppenburg tapasivat 14. heinäkuuta 1999 äskettäin perustetun Euroopan petostentorjuntaviraston virkaa tekevän johtajan Per Brix Knudsenin. He keskustelivat uuden toimiston tavoitteista ja tehtävistä.

Söderman tapasi 14. heinäkuuta myös komission jäsenen Anita Gradinin ja myöhemmin samana päivänä Euroopan komission puheenjohtajan Jacques Santerin.

15. heinäkuuta järjestettiin Södermanin ja Euroopan komission pääsihteerin Carlo Trojanin välinen tapaaminen.

Komission henkilöstön pääjohtaja Horst Reichenbach vieraili oikeusasiamiehen luona 17. marraskuuta. Tapaamiseen osallistuivat komission pääsihteeristön johtaja Eeckhout sekä oikeusasiamiehen toimiston edustajat Harden ja Grill.

4.3. EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

Söderman osallistui 23. heinäkuuta yhdessä Verheecken kanssa Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajamaan Suomen johdolla järjestettyyn tiedotustyöryhmän tapaamiseen. Söderman esitteli saavutuksiaan avoimuuden sekä hyvän hallintotavan säännösten aloilla. Tapaamisen jälkeen Söderman keskusteli Suomen EU-suurlähettilään Antti Satulin kanssa.

4.4. EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

Jacob Söderman puhui 19. lokakuuta yhdessä Hardenin kanssa "yhteisön toimielinten avoimuudesta" ensimmäisen oikeusas-

teen tuomioistuimessa toimielimen kymmenennen vuosipäivän kunniaksi järjestetyssä keskustelutilaisuudessa Luxemburgissa. Avoimuutta käsitelleen istunnon puheenjohtajana toimi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jaoston puheenjohtaja John Cooke. Muita puhujia olivat komission oikeudellisen yksikön pääjohtaja Jean-Louis Dewost, pääjohtaja ja parlamentin lakimies Garzón Clariana ja neuvoston oikeudellisen yksikön pääjohtaja Jean-Claude Piris. Tilaisuuteen osallistui EY:n tuomioistuimen presidentti Gil Carlos Rodríguez Iglesias, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti Bo Vesterdorf sekä muita EY:n tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomareita ja henkilöstöä ja oikeustieteellisen alan edustajia. Södermanin puhe on saatavana oikeusasiamiehen verkkosivuilla englannin-, ranskan- ja saksankielisenä.

4.5. TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

Jacob Söderman osallistui 15. lokakuuta 1999 Brysselissä yhdessä Vicky Kloppenburgin kanssa Euroopan talous- ja sosiaalikomitean ensimmäiseen Euroopan tasolla järjestettyyn kansalaisyhteiskuntaa käsittelevään kokoukseen "First Convention of Civil Society organised at European level", jossa Söderman esitteli oikeusasiamiehen roolia ja tehtäviä. Konfe-

renssein tarkoituksena on määritellä, mikä rooli ja panos kansalaisyhteiskunnalla ja sen monimuotoisuudella voi olla Euroopan rakentamisessa. Konferenssin avasi talous- ja sosiaalikomitean puheenjohtaja Beatrice Rongoni Machiavelli. Keskustelujen alustajana oli Euroopan komission entinen puheenjohtaja Jacques Delors. Muut pääpuhujat olivat Euroopan komission varapuheenjohtaja Loyola de Palacio ja Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajamaan puolesta työministeri Sinikka Mönkäre.

4.6. ALUEIDEN KOMITEA

Jacob Söderman osallistui yhdessä Vicky Kloppenburgin kanssa 3. joulukuuta 1999 Brysselissä alueiden komitean valiokunta 7:n järjestämään kansalaisoikeuksia käsittelevään kokoukseen. Konferenssin puheenjohtajana toimi Irma Peiponen, ja sen tarkoituksena oli käsitellä kansalaisoikeuksien eri näkökohtia ja keskustella unionin kansalaisuuden kehittämisestä edelleen. Söderman esitteli Euroopan oikeusasiamiehen roolia ja tehtäviä. Hän viittasi hyvän hallintotavan säännöstöön, jossa määritellään virkamiesten oikeudet ja velvollisuudet heidän suhteissaan kansalaisiin. Söderman korosti myös avoimuuden tärkeyttä.

5. SUHTEET KANSALLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

5.1. YHTEYSVERKOSTO

Vuoden 1996 Strasbourgin seminaarin jälkeen perustettua yhteysverkostoa on kehitetty edelleen. Kansallisten oikeusasiamiesten verkkosivujen ja Euroopan oikeusasiamiehen verkkosivujen välille on luotu yhteydet. Sähköpostin kautta toimiva keskusteluryhmä perustettiin nopean ja tehokkaan tiedonvaihdon varmistamiseksi sekä yhteysverkoston jäsenten välisen kommunikoinnin helpottamiseksi. Kolmas yhteystiedote julkistettiin ja jaettiin heinäkuussa 1999.

Ian Harden vieraili 20.–21. tammikuuta Ranskan oikeusasiamies Bernard Stasin toimistossa tarkoituksenaan suunnitella Pariisissa syyskuussa 1999 pidettävää kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten välistä yhteistä seminaaria. Vierailun aikana hän tapasi myös pääedustaja Gérard Delbauffen, pääsihteeri Claude Desjeanin ja Philippe Bardiaux'n (ulkoasiain suhteiden neuvonantajan). Lisäksi hän tapasi Médiateurin eri työskentelysektorien asiain hoitajat ja kertoi heille Euroopan oikeusasiamiehen työstä ja keskusteli molemminpuolisista eduista.

Kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten seminaari aiheesta "Oikeusasiamiehet, Amsterdamin sopimus Euroopan yhdentymisen" pidettiin Pariisissa 9. ja 10. syyskuuta. Kaikki 15 jäsenvaltiota olivat edustettuina (katso 6.1).

5.2. YHTEISTYÖ KANTELUIJEN KÄSITTELYSSÄ

Vuoden 1999 aikana Euroopan oikeusasiamies käsitteli kaksi kansallisten oikeusasiamiesten tiedustelua. Irlannin oikeusasiamies lähetti yhden tiedustelun, joka koski maidon lisämaksun palautusta, ja Tanskan oikeusasiamies lähetti toisen tiedustelun, joka liittyi sosiaaliturvakysymyksiin.

5.3. YHTEISTYÖ ALUEELLISTEN OIKEUSASIAMIEHISTEN JA VASTAAVIEN ELINTEN KANSSA

Rheinland-Pfalzin oikeusasiamies (Bürgerbeauftragter) vieraili 10. toukokuuta Södermanin luona. He keskustelivat Saksan oikeusasiamiehen 25-vuotisyhdistystä sekä kaikkien alueellisten oikeusasiamiesten kokouksesta, joka oli määrä pitää marraskuussa.

Nordrhein-Westfalenin maapäivien vetoomusvaliokunnan jäsenten valtuuskunta vieraili 14. kesäkuuta oikeusasiamiehen toimistossa Strasbourgissa ja keskusteli Södermanin kanssa.

Schleswig-Holsteinin maapäivien vetoomusvaliokunnan jäsenten valtuuskunta vieraili oikeusasiamiehen luona Strasbourgissa 30. kesäkuuta.

Euroopan unionin alueellisten oikeusasiamiesten ja vetoomusvaliokuntien konferenssi Firenzessä

Jacob Söderman osallistui 11. ja 12. marraskuuta 1999 toiseen Euroopan unionin alueellisten oikeusasiamiesten ja vetoomusvaliokuntien konferenssiin, joka järjestettiin Barcelonassa vuonna 1997 pidetyn konferenssin jälkeen Euroopan oikeusasiamiehen aloitteesta. Konferenssiin osallistuivat hänen kanssaan Alessandro Del Bon ja Ida Palumbo.

Firenzen konferenssin järjesti Toscanan alueellisen oikeusasiamiehen toimisto seuraavien kuuden Euroopan unionin oikeusasiamiehen avustuksella: Vallonian alueen Bovesse, Katalonian alueen Cañellas, Sardinian Contini, Toscanan Fantappié, Rheinland-Pfalzin Galle ja Lombardian alueen Sciacchitano. Useiden alueellisten oikeusasiamiesten ja Padovan yliopiston professorin Antonio Papiscan esittämät kertomukset käsittelivät sekä alueellisten oikeusasiamiesten päivittäistä työtä EU:ssa että Euroopan yhdentymisen vaikutuksista aiheutuvia tulevia haasteita heidän työssään. Konferenssin lopussa hyväksyttiin loppupäätöslauselma pysyvistä konferenssista, johon liittyen on tarkoitus pitää kokouksia vähintään kahden vuoden välein ja muodostaa säännölliset yhteydet Euroopan oikeusasiamieheen ja Euroopan parlamenttiin.

Ennen konferenssia eli 10. marraskuuta 1999 Söderman tapasi Toscanan alueneuvoston puheenjohtajan professori Angelo Passalevan. Seuranneessa lehdistötilaisuudessa ilmoitettiin, että Euroopan oikeusasiamies korosti tapaamisessa, miten tärkeää olisi, että Italiassa olisi kansallinen oikeusasiamies. Hänen mukaansa alueellisten ja paikallisten oikeusasiamiesten "tulisi pitää häntä ennemminkin ystävänä kuin Roomassa istuvana pomona". Söderman piti sitten professori Chitin kutsusta Firenzen valtiotieteiden yliopistossa luennon työstään.

5.4. YHTEISTYÖ EU:N JÄSENYTYÄ HAKENEIDEN MAIDEN KANSALLISTEN OIKEUSASIAMIEHISTEN KANSSA

Euroopan oikeusasiamies ja Slovenian ihmisoikeusasiamies Ivan Bizjak järjestivät 6.–8. kesäkuuta 1999 Slovenian

Ljubljanassa yhdessä seminaarin aiheesta "Oikeusasiamiehet ja Euroopan unionin lainsäädäntö". Seminaariin osallistui Unkarin kansallisten ja etnisten vähemmistöjen oikeuksien parlamentaarinen oikeusasiamies Dr Jenő Kaltenbach; Kyproksen oikeusasiamies Eliana Nicolaou, Maltan oikeusasiamies Joseph Sammut, Romanian apulaisoikeusasiamies, Liettuan oikeusasiamies Ruxandra Sabăreanu, Puolan oikeusasiamies Albertas Valys, professori Adam Zieliński sekä Viron, Latvian ja Slovakian tasavallan ja Euroopan unionin Slovenian edustuston edustajat.

Seminaarissa käyttivät puheenvuoron Jacob Söderman aiheesta "Maastrichtin sopimus ja Euroopan kansalaiset", Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomari Leif Sevón aiheesta "Yhteisön oikeuden tulkitseminen ja soveltaminen" ja Ian Harden

aiheesta "Amsterdamin sopimus ja kansalliset oikeusasiamiehet". Osallistujat esittivät maakohtaisia raportteja ja keskustelivat oikeusasiamiehen roolista liittymisprosessissa.

Kyproksen oikeusasiamiehen Eliana Nicolaoun laatimassa kertomuksessa todettiin, että seminaari oli ollut erittäin rakentava panos liittymisen valmisteluun ja että tulevaisuudessa pitäisi järjestää lisää vastaavia seminaareja. Osallistujat suhtautuivat myönteisesti Romanian apulaisoikeusasiamiehen Ruxandra Sabăreanun ehdotukseen, jonka mukaan Romania järjestää seurantaseminaarin vuonna 2000.

Seminaarissa tuotetut asiakirjat ja loppukertomus ovat saatavilla englanninkielisinä Euroopan oikeusasiamiehen (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>) ja Slovenian oikeusasiamiehen (<http://www.varuh-rs.si>) verkkosivuilla.

6. TIEDOTUSTOIMINTA

Euroopan oikeusasiamiehen tiedotusstrategialla on kaksi tavoitetta. Ensimmäinen on antaa tietoa henkilöille, joilla saattaa olla todella syytä kannella Euroopan oikeusasiamiehelle hallinnollisesta epäkohdasta yhteisön toimielimen tai laitoksen toiminnassa, sekä siitä, miten kantelun voi tehdä.

Toinen tavoite on parantaa unionin ja sen kansalaisten välisiä suhteita tiedottamalla suurelle yleisölle, miten oikeusasiamies auttaa unionia saavuttamaan ne avoimet, demokraattiset ja vastuulliset hallinnon muodot, joihin se on sitoutunut. Samalla on tärkeää olla luomatta turhia odotuksia, mikä johtaisi vain siihen, että Euroopan oikeusasiamiehen toimivallan ulkopuolelle jäävien kantelujen määrä kasvaisi.

Tiedotusstrategiassa on siten pääasiassa keskitytty kohdistamaan täsmällistä tietoa mahdollisten kantelijoiden ryhmille. Samanaikaisesti on pyritty siihen, että perinteiset julkaisut ja oikeusasiamiehen verkkosivut ovat kiinnostavia ja eloisia, jotta niitä voidaan käyttää myös opetustarkoituksiin erityisesti kun nuorille opetetaan Eurooppaa.

6.1. VUODEN TAPAHTUMIA

VUODEN 1998 VUOSIKERTOMUS

Euroopan oikeusasiamies esitteli vuoden 1998 vuosikertomuksensa Euroopan parlamentille Strasbourgissa 14. huhtikuuta 1999 pidetyssä täysistunnossa. Istunnon puheenjohtajana toimi puhemies Gil-Robles.

Euroopan parlamentin vetoisuusvaliokunnan esittelijä Laura de Esteban Martin onnitteli oikeusasiamiestä hänen toimintaansa esittelevästä kertomuksesta sekä siitä, että hän on toimittanut sen parlamentin ja kansalaisten saataville avoimesti ja nopeasti.

De Esteban Martin kannatti lämpimästi oikeusasiamiehen aloitetta hyvän hallintotavan säännösten luomisesta ja totesi, että tällainen säännöstö parantaisi kansalaisten ja virkamiesten välisiä suhteita ja sen tulisi olla yleisesti ymmärrettävä ja kaikkien saatavilla. Hän totesi myös, että oikeusasiamiehellä tulisi olla oikeus tutustua kaikkiin toimielinten arkistoihin ja asiakirjoihin.

Istunnossa tuotiin esiin se, miten oikeusasiamies käyttää uusita tekniikoita hyödykseen tiedotuksessa ja viestinnässä. Sen katsottiin lähentäneen kansalaisten ja hallinnon välisiä suhteita.

AVOIMIEN OVIENTÄYTYMÄN PÄIVÄ BRYSSELISSÄ

Euroopan unionin toimielimet ja laitokset järjestivät 8. toukokuuta 1999 vuosittaisen avoimien ovien päivänsä parlamentin rakennuksissa Brysselissä.

Euroopan oikeusasiamiehen esittelypiste oli sijoitettu Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja tilintarkastustuomioistuimen esittelypisteiden viereen, jotta kansalaiset saisivat helpommin yleiskuvan EU:n kolmesta tärkeimmästä valvontaelimestä. Brysselin toimiston henkilöstö selosti oikeusasiamiehen työtä runsaslukuiselle vierailijajoukolle. Useimmat vieraat pyysivät lisätietoa esitteiden ja kertomusten muodossa (vuosikertomuksia pyydettiin noin sataviisikymmentä ja "Can he help you"-esitteitä jaettiin useita kymmeniä). Brysselin henkilöstö selvitti myös useille kansalaisille vetoisuusvaliokunnan ja oikeusasiamiehen töiden eroja. Lisäksi paikallisen etujärjestön edustaja sai neuvoja Brysselin toimiston lakimieheltä ja jätti kantelun paikan päällä.

KANSALLISTEN OIKEUSASIAMIEHISTEN JA VASTAAVIEN ELINTEN SEMINAARI PARIISISSA 9.–10. SYYSKUU 1999

"Oikeusasiamiehet, Amsterdamin sopimus ja Euroopan yhdentyminen"

Amsterdamin sopimuksen voimaantulo antoi kansallisille oikeusasiamiehille ja vastaaville Euroopan unionin elimille aiheen toiseen tapaamiseen (ensimmäinen tapaaminen järjestettiin Strasbourgissa vuonna 1996). Tapaamisten tarkoituksena on lujittaa kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten välisiä yhteyksiä ja auttaa niitä tarjoamaan parempaa palvelua Euroopan kansalaisille.

Seminaarin järjestivät Euroopan oikeusasiamies Jacob Söderman ja Ranskan oikeusasiamies Bernard Stasi yhdessä. Läsnä olivat kaikki 15 jäsenvaltiota sekä Euroopan unionin toimielinten jäseniä. Osallistujia oli yhteensä 56.

Seminaarin tarkoituksena oli käsitellä Amsterdamin sopimuksen voimaantulon ja yleensäkin käynnissä olevan Euroopan yhdentymisprosessin vaikutuksia kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten työhön. Amsterdamin sopimuksessa tavoitteeksi asetetaan unionin kehittäminen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvana alueena sekä yhteisön oikeuden ja useiden alojen politiikkojen täytäntöönpanosta vastuussa olevien kansallisten hallintojen yhteistyön tehostaminen.

Seminaarissa oli neljä työstuntua: 1) ihmisoikeudet ja EU, 2) yhteisön hyvän hallintotavan periaatteet, 3) kolmansien maiden kansalaisten oikeudet ja 4) EU-kansalaisten vapaa liikkuvuus. Kunkin istunnon avasi esittelijänä toimiva asiantuntija. Kutakin osallistuvaa valtuuskuntaa oli myös pyydetty valmistelemaan etukäteen kirjallinen esitys vähintään kahdesta mainituista neljästä aihealueesta. Seminaarin aikana useimmat raportit olivat saatavana ranskan- ja englanninkielisinä. Osallistujille oli myös järjestetty englannin-, ranskan-, saksan-, espanjan- ja italiankielinen simultaanitulkkaus.

Kansalliset oikeusasiamiehet ja EU:n vastaavat elimet hyväksyivät seminaarin aikana yksimielisesti kaksi julkilausumaa. Ensimmäinen julkilausuma perustui Portugalin oikeusasiamiehen José Pimentelin aloitteeseen. Itä-Timorin dramaattisten tapahtumien johdosta julkilausumassa tuetaan EU:n hallitusten ponnisteluja ihmisoikeusrikkomusten lopettamiseksi alueella. Toisessa julkilausumassa muistutetaan EU:n hallituksia Euroopan neuvoston päätöslauselman 85/13 sisällöstä, joka koskee oikeusasiamiehen instituution ja ihmisoikeuksien suojelun välisiä yhteyksiä. Julkilausuman antamista ehdotti Belgian liittovaltion oikeusasiamies Pierre-Yves Monette.

Euroopan parlamentin Pariisin tiedotustoimisto järjesti virallisen lehdistötilaisuuden. Konferenssissa Söderman ja Stasi muistuttivat, miten tärkeänä he pitävät ihmisoikeuksia ja kansallisten oikeusasiamiesten välistä yhteistyötä.

Oikeusasiamiehet ja unionin vastaavat elimet kokoontuvat jälleen Brysselissä vuonna 2001.

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN VAALI

Euroopan parlamentti valitsi 27. lokakuuta Jacob Södermanin toiseksi toimikaudeksi.

Kun Euroopan parlamentin puhemies oli ilmoittanut Södermanille uudelleenvalinnasta, hän piti lehdistötilaisuuden, jossa hän esitteli ensimmäisen toimikautensa saavutuksia ja suunnitelmiaan toiselle toimikaudelle.

6.2. KONFERENSSIT JA TAPAAMISET

SAKSA

Bonn

Söderman vieraili 16. helmikuuta Saksan liittopäivillä Bonnissa ja tapasi liittopäivien vetoamusvaliokunnan äskettäin valitun puheenjohtajan Heidemarie Lüthin. He keskustelivat omista rooleistaan, yleisistä kantelu- ja vetoomusoikeutta koskevista kysymyksistä sekä uusien televiestintäjärjestelmien vaikutuksista päivittäiseen toimintaansa.

Köln

Söderman osallistui 27. huhtikuuta Kölnissä pidettyyn eurooppalaiseen foorumiin "Eine europäische Charta der Grundrechte – Beitrag zur gemeinsamen Identität". Foorumin järjestivät Euroopan komissio ja Saksan oikeusministeriö yhdessä. Muita puhujia olivat Saksan oikeusministeri Prof. Dr. Herta Däubler-Gmelin, komissaari Anita Gradin, Euroopan parlamentin jäsen Edith Müller ja Euroopan tuomioistuimen tuomari Prof. Dr. Günter Hirsch.

Leipzig

Europa Haus Leipzig oli kutsunut Södermanin 3. toukokuuta vierailulle, jonka ohjelmaan kuului luento yliopistossa, tapaaminen rehtorin kanssa ja toimittajalle annettu haastattelu. Söderman esitteli myös työtään julkisessa kokouksessa, jonka jälkeen käytiin vilkas keskustelu.

Söderman vieraili 4. toukokuuta Saksin maapäivien vetoamusvaliokunnassa ja keskusteli sen puheenjohtajan Thomas Mädlerin kanssa.

Mainz

Söderman oli kutsuttu 27. toukokuuta Mainziin osallistumaan paneelikeskusteluun, joka järjestettiin Saksan osavaltion Rheinland-Pfalzin oikeusasiamiehen instituution 25-vuotisjuhlien kunniaksi. Paneelin puheenjohtajana toimi Maria Von Welser ZDF-televisioyhtiöstä. Muita osallistujia olivat Rheinland-Pfalzin pääministeri Kurt Beck, Rheinland-Pfalzin oikeusasiamies Ullrich Galle, Rheinland-Pfalzin maapäivien puhemies Christoph Grimm, Rheinland-Pfalzin maapäivien vetoamusvaliokunnan puheenjohtaja Hammer, Pädagogische Hochschule Freiburgin yhteiskuntatieteiden laitoksen professori tri Udo Kempf ja Saksan liittopäivien vetoamusvaliokunnan edustaja Reuter. Noin 60 hengen yleisöön kuului Rheinland-Pfalzin huomattavia julkisuuden henkilöitä, kuten kaksi Gallen edeltäjää.

Bonn

Ian Harden osallistui Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universitätin Euroopan yhdentymisen tutkimuskeskuksen (Centre for European Integration Studies) ja kehitystutkimuskeskuksen (Centre for Development Research) avajaiskonferenssiin "Weltachsen 2000" Bonnissa 10.–12. marraskuuta 1999. Konferenssissa käsiteltiin kolmea aihetta: ihmisoikeuksien yleismaailmallisuus, kulttuurien välinen vuoropuhelu sekä maailmanlaajuiset markkinat ja valtion tulevaisuus. Puhujia olivat Massachusetts Institute of Technologyn taloustieteellisen osaston (Economics Department) johtaja professori Olivier Blanchard, Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusvaltuutettu Mary Robinson, Costa Rican entinen presidentti ja vuoden 1987 Nobelin rauhanpalkinnon saanut Óscar Arias Sánchez sekä Puolan entinen presidentti ja vuoden 1983 Nobelin rauhanpalkinnon saanut Lech Walesa.

ALANKOMAAT

Maastricht

Oikeudellinen pääneuvonantaja José Martínez-Aragón osallistui 4.–5. helmikuuta seminaariin aiheesta "Schengen: yhä voimissaan: arviointi ja ajantasaistaminen", jonka järjesti Maastrichtissa toimiva eurooppalainen julkishallintoinstituutti. Seminaarissa tarkasteltiin erilaisten näkökohtien nykytilannetta: oikeudelliset ja poliittiset näkökohdat, jotka liittyvät Schengenin sisällyttämiseen Euroopan unioniin, sisällyttämisen prosessin loppuun saattamisen tulevaisuuden näkymät Amsterdamin sopimuksen tullessa voimaan ja Schengenin lainsäädäntökehityksen täytäntöönpano. Tässä yhteydessä keskusteltiin myös uusista toimivaltuuksista, jotka Euroopan oikeusasiamies saa Amsterdamin sopimuksen perusteella.

Haag

Vicky Kloppenburg osallistui 23.–24. syyskuuta Haagissa pidettyyn kansainväliseen eurooppalaista turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaa käsitteeseen konferenssiin "International Conference on European Asylum and Immigration Policy". Konferenssin tarkoituksena oli keskustella siitä, mitä vaikutuksia Amsterdamin sopimuksen uudella tavoitteella on ollut. Sopimuksen uusi tavoite on vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen kehittäminen. Konferenssin puheenjohtajana toimi ensimmäisenä päivänä Leidenin yliopiston professori Piet-Jan Slot ja toisena päivänä EY-tuomioistuimen julkisasiamies Nial Fennelly. Konferenssissa keskusteltiin oleskelun turvallisuudesta, EU:hun laillisesti muuttaneiden ja asetuneiden vapaasta liikkuvuudesta, perheiden yhdistämisen vähimmäisstandardeista, korkean tason turvapaikka- ja maahanmuutotyöryhmän laaja-alaista lähestymistapaa koskevista oikeudellisista kysymyksistä, jotka koskevat asuinseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäistä suojelemista tai uuden elämän aloittamismahdollisuuksien tarjoamista Euroopan unionissa, sekä Dublinin yleissopimuksen tarkistamisesta.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Cambridgen yliopisto

Ian Harden piti 3. helmikuuta Cambridgen yliopiston Eurooppa-oikeuden tutkimuslaitoksen henkilöstölle ja opiskelijoille luennon Euroopan oikeusasiamiehestä.

Readingin yliopisto

Jacob Söderman piti 26.–27. maaliskuuta Readingin yliopistossa pidetyssä konferenssissa avauspuheen aiheesta "Kantelut ja kantelujen käsittely Euroopan unionissa". Konferenssin muita osallistujia olivat Britannian oikeusasiamies Michael Buckley, Irlannin oikeusasiamies Kevin Murphy, Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan varapuheenjohtaja Edward Newman, komission pääsihteeristön edustaja John Fitzmaurice sekä professorit Roy Gregory ja Philip Giddings, jotka suorittavat parhaillaan yliopiston oikeusasiamiestutkimuksen laitoksessa tutkimusta kantelujen käsittelystä Euroopan unionissa. Ian Harden esitti vastauspuheenvuoron Fitzmauricen esitykseen.

Sunningdale

Ian Harden ja Olivier Verheecke osallistuivat Sunningdalella (Iso-Britanniassa) 12.–15. heinäkuuta pidettyyn kansainvälisen hallintotieteiden instituutin järjestämään konferenssiin aiheesta *Julkishallinnon vastuu: demokratian, tehokkuuden ja etiikan yhteensovittaminen*. He esittelivät Euroopan oikeusasiamiehen hyvän hallintotavan säännösten luonnoksen.

SUOMI

Helsinki

Söderman vieraili 17. toukokuuta Euroopan parlamentin tiedotustoimistossa Helsingissä. Vierailun yhteydessä järjestetyssä lehdistötilaisuudessa Söderman puhui toiminnastaan ja viimeisimmistä saavutuksistaan noin 20:lle Suomen tiedotusvälineiden edustajalle.

Söderman vieraili 17. toukokuuta myös Suomen oikeuskanslerin luona. Vierailunsa aikana hän tapasi viraston henkilöstöä ja kertoi heille työstään.

26. elokuuta oikeusasiamies vieraili parlamentin oikeusasiamiehen kansliassa Helsingissä ja esitteli henkilöstökokouksessa hyvän hallintotavan säännösten.

Ben Hagard vieraili 3. joulukuuta 1999 Suomen oikeusasiamiehen kansliassa ja Suomen oikeuskanslerin virastossa keskustelemassa siitä, miten Euroopan oikeusasiamiehen ja kansallisten oikeusasiamiesten sekä vastaavien elinten välisiä yhteyksiä voitaisiin parantaa. Erityisesti tarkasteltiin sitä, miten Internetin voisi entistä enemmän helpottaa tiedonvaihtoa ja keskustelua. Hagard tapasi kummankin kanslian yhteyshenkilöt ja tiedottajat sekä Suomen oikeuskanslerin Paavo Nikulan.

Vaasa

Oikeusasiamies puhui Carrefour Ostrobothnian Vaasassa 23. elokuuta järjestämässä kokouksessa ja selosti, mitä oikeuskeinoja Euroopan kansalaisilla on käytettävissään EU:n hallinnossa.

Tampere

Söderman puhui 5. joulukuuta 1999 Tampereella kansalaisjärjestöfoorumissa "Citizens' Agenda NGO Forum" kansalaisten Euroopan luomisesta. Hänen esityksensä, jossa tuotiin esiin Euroopan oikeusasiamiehen työtä ja esitettiin useita tärkeitä käsiteltäviä kysymyksiä rakennettaessa palvelusuuntautunutta EU:n hallintoa, oli paneelikeskustelun perustana. Paneelin jäseniä olivat Euroopan komission yksikönpäällikkö Timothy Clarke, talous- ja sosiaalikomitean jäsen Anne-Marie Sigmund ja Turun piispa Ilkka Kantola.

Foorumin loppuistunnossa puhui Suomen pääministeri Paavo Lipponen ja Portugalin Eurooppa-ministeri Francisco Manuel Seixas Da Costa.

Kolmipäiväiseen foorumiin osallistui yli 1 500 henkeä lähes 50 maasta. Useimmat osallistujat edustivat kansallisia, eurooppalaisia tai kansainvälisiä kansalaisjärjestöjä. Foorumin tavoitteena oli tuoda esiin kansalaisjärjestöjen asioita viikkoa ennen Helsingissä pidettävää EU:n huippukokousta. Foorumissa puhuivat Euroopan komission jäsen Erkki Liikanen, Euroopan naisten lobbyn puheenjohtaja Denise Fuchs ja suomalainen kirjailija Johannes Salminen. Euroopan oikeusasiamiestä edusti foorumissa Ben Hagard.

KREIKKA

Jacob Söderman kutsuttiin Marangopoulosin ihmisoikeusäätiön 20-vuotisjuhlien kunniaksi järjestettyyn kansainväliseen keskustelutilaisuuteen aiheesta "Ihmisoikeusrikkomusten ennaltaehkäiseminen". Keskustelutilaisuus pidettiin Ateenan Pan-

teinin yliopistossa 24.–25. toukokuuta 1999. Söderman piti puheen aiheesta "Euroopan oikeusasiamiehen ennaltaehkäisevät toimet". Keskustelutilaisuuden muita puhujia olivat Kreikan oikeusasiamies, professori Nikiforos Diamandouros, Ruotsin etnisen syrjinnän torjunnasta vastaava oikeusasiamies F. Orton, useita professoreita sekä useita Euroopan neuvoston, YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston ja YK:n muiden erityisjärjestöjen sekä Etyjin edustajia.

Jacob Söderman teki 25. toukokuuta 1999 virallisen vierailun Kreikan oikeusasiamiehen toimistoon. Söderman tapasi Diamandourosin ja neljä apulaisoikeusasiamiestä. He keskustelivat äskettäin perustetusta Kreikan oikeusasiamiehen toimistosta. Oikeusasiamies aloitti työnsä syyskuussa 1998. Söderman tapasi myös Kreikan oikeusasiamiehen koko henkilökunnan ja kertoi kokemuksistaan Suomen entisenä kansallisena oikeusasiamiehenä ja ensimmäisenä Euroopan oikeusasiamiehenä. Vierailun lopuksi pidettiin lehdistötilaisuus, johon osallistui Kreikan sanomalehtiä sekä radio ja televisio.

ESPANJA

Guadalajara

Söderman piti 12. heinäkuuta 1999 Espanjan Guadalajaran kaupungissa järjestetyssä seminaarissa avauspuheen aiheesta "Ihmisoikeudet ja velvollisuudet". Hänet oli kutsunut Espanjan Euroopan neuvoston lähettiläs Kirkpatrick Foundation Marqués de Santillanan puolesta. Puheessaan "Ihmisoikeuksien arvot Euroopassa" oikeusasiamies painotti ihmisoikeuksien ja niiden puolustamisen roolia yhtenä työhönsä kuuluvista perustehtävistä. Seminaariin osallistui muiden muassa pormestari Oreja, Espanjan sisäministeri Fernández-Miranda, Congreso de los Diputadosin varapuheenjohtaja ja Espanjan oikeusasiamies Álvarez De Miranda.

Madrid

Söderman vieraili 13. heinäkuuta 1999 Euroopan komission ja Euroopan parlamentin edustustoissa Madridissa. Hän tapasi komission edustuston apulaisjohtajan Beristainin ja Euroopan parlamentin toimiston päällikön Samperin.

ITALIA

Jacob Söderman osallistui 30. syyskuuta ja 1. lokakuuta 1999 yhdessä Gerhard Grillin kanssa Roomassa pidettyyn konferenssiin "Ihmisten Eurooppa: kohti eurooppalaisia kotimarkkinoita" (Europe of the People: Towards the European Home Market), jonka järjesti Kangaroo Group -ryhmä. Konferenssissa oli noin 100 osallistujaa.

Konferenssin ensimmäisenä päivänä luennoivat Belgian työministeriön edustaja professori François Vandamme ("Yhteiskunnallinen liikkuvuus ja työvoiman liikkuvuus: ongelmat ja kehitys"), Coca-Colan edustaja Paul Altherr ("Yhteiskunnallinen liikkuvuus ja työvoiman liikkuvuus: teollisuuden pragmaattinen näkemys") ja Portugalin Eurooppa-ministeri Francisco Manuel Seixas Da Costa ("Uudet kehityssuunnat neuvoston näkökulmasta"; tekstin luki Portugalin Rooman-lähetystön edustaja). Söderman piti puheen illalla päivällisen jälkeen.

Toisen päivän aamuna luennoivat Marks & Spencerin hallituksen puheenjohtaja Brian Baldock ("Kuluttajien valistamisen ja suojelun haasteet elintarvikekaupalle"), Alankomaiden Consumer Bondin edustaja Ineke Setz ("Kuluttajansuoja") ja komission neuvonantaja Lauritzen ("Eurooppalainen kuluttajansuojapolitiikka").

Bundesbankin johtokunnan jäsen Peter Schmidhuber puhui lounasaikaan aiheesta "Euron siirtymäkausi ja kuluttajansuoja".

Iltapäivällä luennoivat PriceWaterhouseCoopersin edustaja Nouchine Ochidari ("Kansainvälinen liikkuvuus: verot ja kustannustehokkuus"), Euroopan yhteisöjen komission jäsen Mario Monti ("Kilpailu sosiaalisessa markkinataloudessa") ja Euroopan parlamentin jäsen Karl von Wogau ("Euron kansainvälinen rooli").

RANSKA

Ian Harden puhui Euroopan oikeusasiamiehen työstä työryhmässä, joka kokoontui Strasbourgissa joulukuussa 1999 tilaisuuden "Les entretiens territoriaux de Strasbourg" yhteydessä ja käsitteli aihetta "oikeusasiamiehen asema julkisten palvelujen ja niiden käyttäjien välissä". Työryhmässä puhuivat myös Ranskan oikeusasiamies Bernard Stasi ja Ranskan oikeusasiamiehen edustajana Bas-Rhinin hallintoalueella toimiva Gérard Lindacher.

BURKINA FASO

Ranskankielisten oikeusasiamiesten liiton ensimmäinen sääntöjenmukainen kongressi

Jacob Söderman osallistui 24.–26. marraskuuta 1999 yhdessä Olivier Verheecken kanssa Ouagadougoussa, Burkina Fasossa, järjestettyyn ranskankielisten oikeusasiamiesten liiton ensimmäiseen sääntöjenmukaiseen kongressiin (1er Congrès Statuaire de l'Association des Ombudsmans et Médiateurs de la Francophonie – AOMF). Södermanin olivat kutsuneet kongressiin Burkina Fason oikeusasiamies, kenraali Tiémoko Marc Garango ja ranskankielisten oikeusasiamiesten liiton puheenjohtaja Daniel Jacoby (Québecin oikeusasiamies).

Kongressin avasi virallisesti Burkina Fason presidentti Blaise Compaore 25. marraskuuta 1999 aamulla. Avajaisuudollisuuksiin osallistui myös useiden muiden maiden Burkina Fason lähetystöjen suurlähettiläitä. Söderman vieraili samana päivänä Burkina Fason oikeusasiamiehen toimistossa.

Söderman osallistui seuraaviin keskusteluihin: AOMF ranskankielisten maiden oikeusasiamiesten virastojen varustamisen ja kehittämisen välinen. Oikeusasiamiehen palvelujen käytävissä olo ja oikeusasiamiesten virastojen tunnetuksi tekeminen ja tiedottaminen. Aiheen "oikeusasiamiesten virastoissa sovellettavat hyvän hallinnon periaatteet" yhteydessä Söderman esitteli kongressille omasta aloitteestaan suorittamansa tutkimuksen aiheena olleen hyvän hallintotavan säännösten, joka johti päätöslauselmasuositukseen yhteisön eri toimielimille ja laitoksille. AOMF:n yleiskokous päätti 26. marraskuuta 1999 ottaa Euroopan oikeusasiamiehen liiton äänivaltaiseksi jäseneksi.

Söderman vieraili 24. marraskuuta 1999 Euroopan komission Burkina Fason edustustossa, jossa hänet vastaanotti edustuston päällikkö Antonio García Velázquez.

6.3. MUUT TAPAHTUMAT

Suomen Brysselin EU-edustuston edustaja Kempainen vieraili oikeusasiamiehen luona 9. helmikuuta.

Söderman osallistui Tanskan oikeusasiamiehen ja kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin (IOI) varapuheenjohtajan Gammeltoft-Hansenin sekä eurooppalaisen oikeusasiamiesinstituutin (EOI) puheenjohtajan Schwarzlerin kutsusta 15. helmikuuta Frankfurtissa pidettyyn EOI:n ja IOI:n yhteisen koordinoitukomitean kokoukseen.

Söderman kutsuttiin 16. heinäkuuta Brysseliin esittelemään työtään Belgiassa toimivalle suomalaiselle yhdistykselle Suomi-Klubi a.s.b.l:lle.

Peter Dyrberg piti 21. helmikuuta Euroopan oikeusasiamiestä käsittelevän puheen YK-liittojen johtajille, jotka olivat opintokäynnillä Brysselissä.

Söderman luennoi 10. maaliskuuta roolistaan ja toiminnastaan Ruotsista, Suomesta, Tanskasta ja Sveitsistä tulleiden opiskelijoiden ryhmälle.

Norjan Euroopan unionin suurlähettiläs Bull vieraili 11. maaliskuuta yhdessä Grevstadin kanssa oikeusasiamiehen toimistossa ja keskusteli Södermanin kanssa avoimuuskysymyksistä unionissa.

12. maaliskuuta Euroopan oikeusasiamies luennoi roolistaan 30 ruotsalaisen vierailijan ryhmälle.

Peter Dyrberg puhui 17. maaliskuuta oikeusasiamiehestä ja yhteisön hallinnosta tanskalaisen Roskilden yliopiston opiskelijaryhmälle.

Jose Martínez Aragon piti 18. maaliskuuta luennon oikeusasiamiehestä ryhmälle Keski- ja Itä-Euroopan tulevista EU:n jäsenvaltioista tulleita nuoria johtajia, jotka osallistuivat Friedrich-Naumann-Foundationin seminaariin.

Söderman puhui 19. maaliskuuta ryhmälle Slovenian virkamiehiä.

Peter Dyrberg piti 23. maaliskuuta puheen oikeusasiamiehestä ja asiakirjojen julkisuudesta "Society for European Affairs Practitioners" -yhdistyksen yleiskokouksessa.

Buenos Airesin kaupungin oikeusasiamies Alicia Oliveira vieraili Södermanin luona 31. maaliskuuta.

Söderman luennoi 8. huhtikuuta saksalaisen CSU-puolueen Freisingin alueyhdistyksen vierailijaryhmälle.

Saksan Euroopan neuvoston suurlähettiläs Dohmes vieraili oikeusasiamiehen luona 12. huhtikuuta.

Söderman esitteli 13. huhtikuuta työtään suomalaisen toimihenkilökeskusjärjestön STTK:n valtuuskunnalle, joka vieraili Euroopan parlamentissa.

Peter Dyrberg puhui 14. huhtikuuta oikeusasiamiehestä ja avoimuudesta saksalaiselle opiskelijaryhmälle "Politischer Jugendring Dresden".

Söderman tapasi 22. huhtikuuta ryhmän suomalaisia ulkoministeriön virkamiehiä, jotka vierailivat Euroopan neuvostossa.

Söderman luennoi 26. huhtikuuta Brysselissä ruotsalaisten eläkeläisten ryhmälle.

Ranskalainen asianajaja Florence Millelire-Boissavy, joka laatii oikeusalan ammattilaisille käsikirjaa oikeusasiamiestoiminnasta, haastatteli Södermania 28. huhtikuuta.

Söderman luennoi 29. huhtikuuta järjestön "Internationales Kolpingwerk" jäsenille heidän vuosittaisella vierailullaan Euroopan parlamentissa Strasbourgissa.

Söderman puhui 5. toukokuuta työstään suomalaisten sosiaali-asioiden tiedotuksesta vastaavien virkamiesten ryhmälle.

Söderman luennoi 5. toukokuuta myös itävaltalaisten asianajajien ryhmälle.

Söderman puhui 6. toukokuuta työstään Helsinki-instituutin asianajajien ryhmälle.

Ian Harden puhui 26. toukokuuta Euroopan oikeusasiamiehen työstä Saksan Göttingenin yliopiston kansainvälisen oikeuden laitoksen (Institut für Völkerrecht der Universität Göttingen) vierailevalle opiskelijaryhmälle.

Vicky Kloppenburg puhui 21. kesäkuuta 1999 Euroopan oikeusasiamiehen työstä Sachsen-Anhaltista vierailulle tulleen opettajien ryhmälle.

Grill luennoi 17. elokuuta Euroopan oikeusasiamiehen roolista noin 20 ruotsalaisen virkamiehen ryhmälle.

Ryhmä Suomen puolueiden edustajia vieraili oikeusasiamiehen luona 14. syyskuuta.

Söderman luennoi 15. syyskuuta Suomen eduskunnan lakivaliokunnan valtuuskunnalle. Valtuuston jäsenten joukossa oli valiokunnan puheenjohtaja Henrik Lax ja Suomen eduskunnan oikeusasiamies Lauri Lehtimaja.

Söderman esitteli 20. syyskuuta Rovaniemen alueen valtuuskunnalle työtään ja saavutuksiaan ensimmäisen toimikautensa aikana.

Söderman puhui 21. syyskuuta oikeusasiamiehen roolista ja työstä ensimmäisen toimikautensa aikana vastaanotolla, jonka Baijerin vapaavaltion edustusto järjesti Brysselissä.

Vicky Kloppenburg otti 21. syyskuuta Brysselissä vastaan ryhmän Saksan Sachsen-Anhaltin osavaltion virkamiehiä ja esitteli heille Euroopan oikeusasiamiehen työtä.

Söderman luennoi 22. syyskuuta Suomen parlamentin ulkoasiainvaliokunnan jäsenille, jotka vierailivat Euroopan neuvostossa.

Söderman kutsuttiin puhumaan roolistaan *European Policy Centressä* Brysselissä järjestetyllä aamiaistapaamisella 11. lokakuuta. Tapaaminen houkutteli paikalle laajan yleisön, joka koostui diplomaateista, yrityksistä, kauppajärjestöistä, kansalaisjärjestöistä ja alueellisista elimistä.

Gerhard Grill puhui 12. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja roolista Saksan Zeil am Mainin veroviraston noin 40 hengen ryhmälle.

Maria Engleson ja Gerhard Grill selostivat 25. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiehen roolia ja saavutuksia Fachhochschule Bielefeldin 30 opiskelijan ryhmälle, jonka mukana oli professori Dr Joachim Jedzig.

Söderman tapasi 15. marraskuuta tanskalaisten ryhmän, jonka Euroopan parlamentin jäsenet Jens-Peter Bonde ja Ulla Sandbæk olivat kutsuneet Strasbourgiiin, ja puhui "Oikeusasiamiehen työstä".

Youth Forumin puheenjohtaja Pau Solanilla ja pääsihteeri Tobias Flessenkemper sekä Suomen puheenjohtajakauden projektivirkailija Juha Mustonen vierailivat 14. joulukuuta oikeusasiamiehen luona ja kertoivat hänelle omien organisaatioidensa toiminnasta.

6.4. SUHTEET TIEDOTUSVÄLINEISIIN

"Salon Seudun Sanomien" toimittaja Hia Sjöblom haastatteli Södermania 12. tammikuuta.

Söderman kertoi 14. tammikuuta toiminnastaan 13 pohjoismaisen toimittajan ryhmälle, jota johti Geo Stenius.

"Wall Street Journal" -lehden toimittaja Brandon Mitchener haastatteli Södermanin 14. tammikuuta.

Söderman antoi 21. tammikuuta puhelinhaastattelun "West Deutsche Rundfunk" -televisioyhtiön toimittajalle Schulzelle.

"Pohjalaisen" toimittaja Pirjo Rautio vieraili 26. tammikuuta oikeusasiamiehen toimistossa ja haastatteli Södermania.

Norjalaiset toimittajat Ole-Morten Fadnes ja Henning A. Hellebust haastattelivat Södermania 27. tammikuuta avoimuudesta ja EU:n asiakirjojen julkisuudesta.

Söderman antoi 10. helmikuuta Haralambopoulosille haastattelun EU:n toimielimiä käsitteviä televisio-ohjelmia varten, jotka esitettäisiin Kreikassa 16 alueellisella televisiokanavalla.

"Helsingin Sanomien" Anna Karismo haastatteli Södermania 10. helmikuuta.

Michel Guetienne haastatteli Södermania 11. helmikuuta Euroopan parlamentin tuottamaa televisio-ohjelmaa varten.

Leila Pentinpuro haastatteli Södermania 17. helmikuuta Euroopan komission Suomen-toimiston julkaisemaa "Europa"-lehteä varten.

Myös Tšekin uutistoimiston toimittaja Bartak ja unkarilaisen lehden "Magyar Nemzet" toimittaja Foris haastattelivat Södermania 17. helmikuuta.

Söderman antoi 3. maaliskuuta puhelinhaastattelun suomalaisen kuukausittain ilmestyvän lehden "Forum för ekonomi och teknik" toimittajalle Ehrströmille.

Radio France Alsacen toimittaja Anja Vogel haastatteli Hardenia 3. maaliskuuta ranskalaisen radion *France Infon* viikoittaista ohjelmaa "L'Europe au Quotidien" varten.

Söderman antoi 9. maaliskuuta haastattelun ranskalaisen päivälehdessä "Le Figaron" toimittajalle Pierre Boceville.

11. maaliskuuta Söderman kertoi toiminnastaan Pohjoismaiden (Tanskan, Islannin, Grönlannin, Ruotsin, Norjan ja Suomen) toimittajaryhmälle.

Söderman antoi 11. maaliskuuta myös puhelinhaastattelun englantilaisen päivälehdessä "the Independent" toimittajalle Stephen Castlille.

Useat toimittajat ottivat 16. maaliskuuta yhteyttä Södermaniin kuullakseen hänen näkemyksensä komission jäsenten eroamisesta. Heihin kuuluivat luxemburgilaisen viikkolehden "Le Jeudin" toimittaja Reineheimer, Yleisradion toimittaja Terttu Lensu, Ruotsin yleisradioyhtiön toimittaja Susanne Palme, "Salon Seudun Sanomien" toimittaja Hia Sjöblom ja tanskalaisen päivälehdessä "Information" toimittaja Jesper Knudsen.

Pfletschinger haastatteli myös Södermania 16. maaliskuuta saksalaisen "West Deutsche Rundfunk" -televisioyhtiön ohjelmaan "Boulevard Europe".

Södermania haastateltiin 12. huhtikuuta BBC World Servicen ohjelmaan "Europe today".

Suomen tietotoimiston (STT:n) toimittaja Liisa Kiiski haastatteli Södermania 13. huhtikuuta.

Saksalaisen televisioyhtiön ZDF:n toimittaja Ina Baltes haastatteli Södermania 13. huhtikuuta uuteen päivittäiseen Eurooppaa käsittelevään ohjelmaan "Heute in Europa".

Strasbourgissa järjestettiin 14. huhtikuuta lehdistötilaisuus, kun oikeusasiamies esitteli parlamentille vuoden 1998 vuosikertomuksensa.

Samana päivänä Söderman antoi Thomas Wolfille haastattelun saksalaiseen "Capital"-aikakauslehteen ja Gareth Hardingille "European Voice" -lehteen.

18. huhtikuuta Söderman tapasi Euroopan parlamentin jäsen Paasilinnan kutsumana ryhmän suomalaisia toimittajia, jotka vierailivat Brysselissä EU:n toimielimissä.

Söderman piti 19. huhtikuuta Brysselissä luennon suomalaisten päätoimittajien ryhmälle EU-asioita koskevassa seminaarissa, joka järjestettiin yhdessä Euroopan parlamentin Helsingin-tiedotustoimiston kanssa.

Söderman antoi 25. huhtikuuta Matti Pitkolle haastattelun, joka julkaistiin "Aamulehdessä".

Söderman antoi 5. toukokuuta haastattelun bayerilaisen "Bayerischer Rundfunk" -radion toimittajalle Ulrike Ostenille ja ruotsalaisen "Aftonbladet"-lehden toimittajalle Magnus Ringmanille.

Ian Harden antoi 5. toukokuuta "réseau interdiocésain des radios chrétiennesin" toimittajalle Pascal Maguesyaille haastattelun Euroopan oikeusasiamiehen työstä.

Söderman antoi 6. toukokuuta Peter Fermille haastattelun ruotsalaiseen "Nordvästra Skånes Tidningar" -lehteen ja Pirkka Kivenheimolle "Turun Sanomiin".

Ranskalainen televisioyhtiö "Demain" haastatteli Södermania 6. toukokuuta Euroopan parlamentin vaaleihin liittyvään tiedotusohjelmälähetykseen.

Tanskalaisen "Jyllandsposten"-lehden toimittaja Østergaard haastatteli Södermania 7. toukokuuta.

Söderman antoi 9. kesäkuuta haastattelun "Arte"-ohjelmalle, joka lähetettiin Euroopan toimielimiä käsittelevän tiedotusohjelman yhteydessä.

Söderman oli kutsuttu 23. heinäkuuta Brysselissä pidetylle lehdistölounaalle, jonka järjesti Suomen Euroopan unionin pysyvä lähetystö. Läsä olivat toimittajat Åsa Nylund/YLE, Richard Brander/STT, Eija Poutanen/Maaseudun Tulevaisuus, Tuulikki Kuparinen/Taloussanomat, Reijo Rutanen/Suomen Kuvalehti, Vesa Puoskari ja Maija Lapola/Turun Sanomat.

"Financial Times" -lehden toimittaja Neil Buckley haastatteli Södermania 29. heinäkuuta.

Kuukausittain ilmestyvän Kuntalehden toimittaja Hannu Taavitsainen haastatteli Södermania 13. syyskuuta.

Yleisradion toimittaja Kristian Ulfstedt ja brittiläisen "Daily Express" -lehden toimittaja Leyla Linton haastattelivat Södermania 14. syyskuuta.

Saksalaisen "Märkische Allgemeine" -lehden toimittaja Birgit Svensson ja Yleisradion TV-toimittaja Kristina Helenius haastattelivat Södermania 16. syyskuuta.

Söderman antoi 20. syyskuuta haastattelun "Lapin Kansan" (Lapin suurimman sanomalehden) päätoimittajalle Heikki Tuomi-Nikulalle.

Natascha Zeitel-Bank haastatteli Södermania Brysselissä 21. syyskuuta bayerilaiselle televisioyhtiölle "Bayerischer Rundfunk".

"Monitori"-lehden toimittaja Luukkanen haastatteli Södermania Brysselissä 28. syyskuuta.

29. syyskuuta Söderman antoi haastattelun "The Economist" -lehden toimittajalle Robert Cottrellille.

"European Voice" -lehdessä julkaistiin 1. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiestä käsitellyt artikkeli, joka perustui Södermanin Gareth Hardingille antamaan haastatteluun.

"Turun Sanomien" toimittaja Marja Palmunen haastatteli Södermania 6. lokakuuta.

"Parliament Magazine" -lehden toimittaja Leyla Linton haastatteli Södermania 7. lokakuuta.

Saksalainen freelancetoimittaja Anna Kehl haastatteli Södermania 8. lokakuuta.

11. lokakuuta Södermania haastatteli tanskalainen toimittaja Ryborg.

Söderman antoi 19. lokakuuta Brysselissä haastattelun saksalaisen televisioyhtiön ZDF:n toimittajalle Ina Baltesille.

Gerhard Grill teki 27. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiehen työtä käsitelleen puhelinhaastattelun, joka esitettiin suorana lähetyksenä saksalaisessa SWR-radiossa (Südwestrundfunk).

Sen jälkeen kun Söderman oli valittu uudelleen oikeusasiamieheksi 27. lokakuuta, häntä haastattelivat useat toimittajat, muiden muassa Ruotsin radion toimittaja Willy Silberstein sekä Yleisradion TV-toimittajat Helenius ja Ulfsted.

Söderman antoi ruotsalaisen "Från Riksdag & Departement" -lehden toimittajalle Johanssonille haastattelun 16. marraskuuta ja "the Guardian" -lehden toimittajalle Stephen Batesille 17. marraskuuta.

Söderman ja José Martínez esittelivät 18. marraskuuta oikeusasiamiehen ensimmäisen toimikauden työtä ja saavutuksia parlamenttiin Barcelonasta vierailulle tulleelle toimittajaryhmälle.

"Newsweek"-lehdessä julkaistiin 29. marraskuuta avoimuutta koskeva artikkeli, joka perustui Södermanin Christopher Dickleylle antamaan haastatteluun.

Söderman antoi 30. marraskuuta "European Voice" -lehden toimittajalle Gareth Hardingille puhelinhaastattelun EU:n tietojen julkisuudesta.

Michaël Jungwirth haastatteli Södermania itävaltalaiseen "Kleine Zeitung" -lehteen 15. joulukuuta.

LIITTEET

LIITE A

TILASTOTIETOJA OIKEUSASIAMIEHEN TYÖSTÄ 1.1.1999–31.12.1999

1.	VUODEN 1999 AIKANA TUTKITUT TAPAUKSET	
1.1.	Tapausten kokonaismäärä vuonna 1999	1 860
	– kantelut ja tutkimukset, joita ei ollut päätetty 31.12.98	278 ⁽¹⁾
	– vuonna 1999 saapuneet kantelut	1 577
	– tutkimukset oikeusasiamiehen omasta aloitteesta	5
1.2.	Tutkittavaksi ottamista koskeva käsittely saatu loppuun	93 %
1.3.	Kantelujen luokittelu	
1.3.1.	<i>Oikeusasiamiehen toimivallan mukaan</i>	
	– toimivallan piirissä:	414 (27 %)
	– toimivallan ulkopuolella:	1 140 (73 %)
1.3.2.	<i>Toimivallan ulkopuolelle jäännin syyt</i>	
	– kantelijalla ei ole kantelu-oikeutta	20
	– kantelu ei kohdistu yhteisön toimielimeen tai laitokseen	1 032
	– kantelu ei koske hallinnollista epäkohtaa	88
1.3.3.	<i>Toimivallan piiriin kuuluvien kantelujen erittely</i>	
	Kantelut, jotka voitiin ottaa tutkittavaksi	243
	– tutkimus käynnistetty	201
	– ei perusteita	42
	– on parhaillaan tai on ollut vetoomusvaliokunnan käsiteltävänä	5
	– muu syy	37
	Kantelut, joita ei voitu ottaa tutkittavaksi	171
	– tekijä/kohde epäselvä	46
	– aikaraja ylittynyt	5
	– hallinnollisia menettelyjä ei käytetty loppuun	94
	– käsiteltävänä tai käsitelty tuomioistuimessa	13
	– sisäisiä keinoja ei käytetty loppuun henkilöstöasioissa	13
2.	VUONNA 1999 KÄYNNISTETYT TUTKIMUKSET	206
	(201 tutkittavaksi otettua kantelua ja viisi omaa aloitetta)	
2.1.	Toimielimet ja laitokset tutkimusten kohteena ⁽²⁾	
	– Euroopan komissio	163 (77 %)
	– Euroopan parlamentti	24 (12 %)
	– Euroopan unionin neuvosto	7 (3 %)
	– Muut	17 (8 %)
	– Euroopan yhteisöjen tuomioistuin:	3
	– Europol:	1
	– Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirasto:	1
	– Euroopan lääkearviointivirasto:	1

⁽¹⁾ Joista 2 oikeusasiamiehen omia aloitteita ja 186 tutkittaviksi otettuja kanteluita.

⁽²⁾ Jotkin tapaukset koskevat kahta tai useampaa toimielintä tai laitosta.

– Euroopan investointipankki:	4
– Euroopan keskuspankki:	4
– Yhteisön kasvilajikevirasto:	2
– Euroopan koulutussäätiö:	1
2.2. Väitetyn hallinnollisen epäkohdan tyyppi	
(Joissain kanteluissa voidaan mainita 2 hallinnollista epäkohtaa)	
– tiedottamisen ja avoimuuden puute tai kieltäytyminen tiedon antamisesta	66 (23 %)
– vältettävissä oleva viivästys	45 (16 %)
– syrjintä	31 (11 %)
– epäoikeudenmukaisuus, vallan väärinkäyttö	32 (11 %)
– menettelyt, puolustautumisoikeudet	33 (11 %)
– oikeudellinen virhe	29 (10 %)
– huolimattomuus	29 (10 %)
– laiminlyönti velvollisuuksien täyttämisen varmistamisessa (169 artikla – uusi 226 artikla)	9 (3 %)
– muu hallinnollinen epäkohta	14 (5 %)
3. PÄÄTÖKSET LOPETTAA KANTELUN KÄSITTELY TAI PÄÄTTÄÄ TUTKIMUS	
3.1. Toimivallan ulkopuolelle jääneet kantelut	
– siirrot	
– vetoomuksina Euroopan parlamentille	71
– kansallisille oikeusasiamiehille	8
– 708 kantelijaa on kehoitettu kääntymään muun elimen puoleen:	
– kansallinen/alueellinen oikeusasiamies tai vetoamus kansalliselle parlamentille	314
– vetoamus Euroopan parlamentille	142
– Euroopan komissio	149
– Euroopan yhteisöjen tuomioistuin	2
– muu	101
3.2. Toimivallan piiriin kuuluvat kantelut, joita ei voitu ottaa tutkittavaksi	171
3.3. Kantelut kuuluivat toimivaltaan ja olisi voitu ottaa tutkittavaksi, mutta ei perusteita tutkimusten aloittamiselle	42
3.4. Tutkimukset päättyivät perusteltuun päätökseen	203⁽¹⁾
(Tutkimus voi päättyä yhdestä tai useammasta seuraavista syistä)	
– ei hallinnollista epäkohtaa	107 ⁽¹⁾
– kriittinen huomautus toimielimelle	27
– toimielin sopi asian	62
– sovintoratkaisu	1
– kantelija peruu kantelun	5
– toimielin hyväksyy suositusluonnoksen	2
– muut	5

(¹) Näistä 1 oikeusasiamiehen omasta aloitteesta.

4. VUONNA 1999 ESITETYT SUOSITUSLUONNOKSET JA ERITYISKERTOMUKSET EUROOPAN PARLAMENTILLE
- tutkimukset, joiden perusteella löydettiin hallinnollisia epäkohtia ja annettiin suositusluonnoksia 10⁽¹⁾
 - erityiskertomuksen esittäminen Euroopan parlamentille 1
5. VUONNA 1999 REKISTERÖITYJEN KANTELUJEN ALKUPERÄ
- 5.1. **Kantelujen lähde**
- lähetetty suoraan Euroopan oikeusasiamiehelle 1 571
 - yksityiset kansalaiset 1 458
 - yritykset 23
 - yhdistykset 90
 - Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä 11
 - Euroopan oikeusasiamiehelle siirrettyjä vetoomuksia 3
- 5.2. **Kantelujen jakautuminen maittain**

Maa	Kantelujen määrä	Osuus kanteluista %	Osuus EU:n väestöstä %
Saksa	258	16	21,9
Yhdistynyt kuningaskunta	91	6	15,7
Ranska	297	19	15,6
Italia	178	11	15,4
Espanja	227	14	10,6
Alankomaat	45	3	4,1
Kreikka	36	2	2,8
Belgia	86	6	2,7
Portugali	62	4	2,6
Ruotsi	40	3	2,4
Itävalta	37	2	2,1
Tanska	23	2	1,4
Suomi	68	4	1,3
Irlanti	31	2	0,9
Luxemburg	34	2	0,1
Muut	64	4	C

(¹) Näistä 3 oikeusasiamiehen omasta aloitteesta.

LIITE B

OIKEUSASIAMIEHEN TALOUSARVIO

Muiden yhteisön toimielinten tavoin Euroopan oikeusasiamies otti euron talousarviovaluutaksi 1. tammikuuta 1999 alkaen.

Palkat, korvaukset ja muut henkilöstöön liittyvät kustannukset sisältyvät talousarvion osastoon 1, joka sisältää myös matkakustannukset. Talousarvion osasto 2 kattaa kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttö-menot. Osastossa 3 on vain yksi luku, josta maksetaan kansainvälisten oikeusasiamiesjärjestöjen jäsenmaksut.

Yhteistyö Euroopan parlamentin kanssa

Hallinnollisen ja teknisen henkilöstön tarpeettoman päällekkäisyyden välttämiseksi Euroopan parlamentti huolehtii monista oikeusasiamiehen palveluista tai ne järjestetään parlamentin välityksellä. Muun muassa seuraavilla aloilla oikeusasiamies käyttää jossakin määrin parlamentin palveluja:

- henkilöstö, mukaan luettuna sopimukset, palkat, korvaukset ja sosiaaliturva
- varainhoidon valvonta ja kirjanpito
- talousarvion osaston 1 valmistelu ja täytäntöönpano
- kääntäminen, tulkkaukset ja painatus
- turvallisuus
- tietotekniikka, televiestintä ja postin käsittely

Vuonna 1999 Euroopan oikeusasiamiehen ja Euroopan parlamentin välisestä yhteistyöstä arvioitiin koituvan 5,5 virkaa vastaava tehokkuussäästö.

Tapauksissa, joissa nämä palvelut aiheuttavat suoranaisia lisäkuluja parlamentille, niistä laskutetaan ja maksu suoritetaan yhteystilin kautta. Toimistotilojen käyttö ja käännöspalvelut ovat suurimmat tällä tavalla käsitellyt erät.

Avoimuuden lisäämiseksi vuoden 1999 talousarvioon sisällytettiin ensimmäisen kerran kertaluontoinen korvaus Euroopan parlamentin sellaisten kustannusten kattamiseksi, jotka koostuvat pelkästään henkilökunnan käyttämästä ajasta. Näitä ovat esimerkiksi työsopimusten, palkkojen ja korvausten hallinnointi sekä monet tietotekniset palvelut.

Euroopan parlamentin ja Euroopan oikeusasiamiehen välinen yhteistyö aloitettiin 22. syyskuuta 1995 päivätyllä puitesopimuksella. Sitä täydennettiin hallinnollista yhteistyötä sekä budjetti- ja rahoitusyhteistyötä koskevilla sopimuksilla, jotka allekirjoitettiin 12. lokakuuta 1995. Sopimusten oli määrä päättyä vuonna 1994 valitun parlamentin toimikauden lopussa.

Heinäkuussa 1999 oikeusasiamies ja Euroopan parlamentin puhemies allekirjoittivat sopimuksen, jolla alkuperäisiä sopimuksia jatkettiin vuoden 1999 loppuun.

Joulukuussa 1999 oikeusasiamies ja Euroopan parlamentin puhemies allekirjoittivat sopimuksen, jonka perusteella yhteistyösopimukset uusittiin muutettuina vuodelle 2000 ja uusitaan sen jälkeen automaattisesti.

Vuoden 1999 talousarvio

Vuoden 1999 talousarvio mahdollisti kuusi uutta virkaa, joista yksi oli A3-palkkaluokan virka. Euroopan parlamentin budjetivaliokunta kirjasi kolmen uuden viran määrärahat varauksiin. Näiden joukossa oli myös A3-palkkaluokan virka. Varauksen purkamisen ehtona oli, että esitetään toimintasuunnitelma, jolla määräaikaiset virat muutetaan pysyviksi viroiksi. Siten henkilöstötaulukon 23 virasta vain 20 oli täytetty vuoden 1999 alussa.

Helmikuussa 1999 oikeusasiamies esitti toimiston uudelleenjärjestelyä koskevan toimintasuunnitelman. Siihen sisältyi myös oikeudellisen ja hallinnollisen työn eriyttäminen luomalla erilliset osastot. Toimintasuunnitelman mukaisesti pyrittiin myös vähitellen muuttamaan suurin osa nykyisistä yksinomaan määräaikaisista viroista pysyviksi. Vaikka budjettivaliokunta hyväksyi toimintasuunnitelman, se ei vapauttanut varauksiin kirjattuja varoja ylimääräisen A3-palkkaluokan viran täyttämiseksi, mikä olisi ollut tarpeen johtavan hallintovirkamiehen oikeudellisen ja hallinnollisen roolin eriyttämiseksi. Ehdotettua uudelleenjärjestelyä ei siten voitu toteuttaa ennen vuoden 2000 alkua.

Oikeusasiamiehen vuoden 1999 talousarvion käytettävissä olevat kokonaismäärärahat olivat 3 474 797 €. Osasto 1 (palkat, korvaukset ja palkkoihin liittyvät lisät) oli 2 350 953 €, osasto 2 (kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot) oli 807 000 € ja osasto 3 (toimielimen erityistoiminnoista johtuvat menot) 2 000 €. Varauksiin kirjattiin 314 844 € (osasto 10).

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuoden 1999 todelliset kulut sidottuina määrärahoina.

Osasto 1	2 338 437 €
Osasto 2	632 904 €
Osasto 3	898 €
Yhteensä	2 972 239 €

Tulot koostuvat lähinnä oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä palkoista tehdyistä vähennyksistä. Saatut kokonaistulot olivat saatujen maksujen perusteella 285 127 € vuonna 1999.

Vuoden 2000 talousarvio

Vuonna 1999 valmisteltu vuoden 2000 talousarvio mahdollistaa henkilöstön määrän nostamisen 24 henkilöön, mikä merkitsee yhden viran lisäämistä vuoden 1999 henkilöstötaulukkoon.

Vuoden 2000 kokonaismäärärahat ovat 3 914 584 €. Osasto 1 (palkat, korvaukset ja palkkoihin liittyvät lisät) on 2 878 797 €, osasto 2 (kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot) on 824 000 € ja osasto 3 (toimielimen erityistoiminnoista johtuvat menot) 2 000 €. Varauksiin on kirjattu 209 787 € (osasto 10).

Vuoden 2000 talousarviossa kokonaistuloiksi on budjetoitu 346 761 €.

Itsenäinen talousarvio

Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä määrätään oikeusasiamiehen talousarvion liittämistä Euroopan yhteisön yleiseen talousarvion pääluokkaan I (Euroopan parlamentti).

Keskustelut itsenäisen talousarvion laatimisesta oikeusasiamiehelle alkoivat vuonna 1998. Neuvosto hyväksyi joulukuussa 1999 ehdotuksen, jonka mukaan oikeusasiamiehen talousarvion tulisi olla itsenäinen, ja teki tarvittavan muutoksen varainhoitoasetukseen. Muutos tulee voimaan 1. tammikuuta 2000⁽¹⁾.

Voimassa olevien oikeudellisten määräysten mukaisesti ja yhteisymmärryksessä Euroopan parlamentin kanssa vuoden 2000 talousarvio laadittiin kuitenkin Euroopan parlamentin talousarvion liitteenä olettaen nimenomaan, että oikeusasiamies voisi tarvittaessa pyytää määrärahan siirtoa Euroopan parlamentin varauksista (ennakoimattomat menot), kuten tehtiin vuosina 1996 ja 1998.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus 2673/1999, annettu 13. joulukuuta 1999, EYVL L 326/1.

LIITE C

HENKILÖSTÖ

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES

Jacob SÖDERMAN

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN SIHTEERISTÖ

Ian HARDEN

Johtava hallintovirkamies
Puh. 0033 3 88 17 2384

Peter DYRBERG

Oikeudellinen pääneuvonantaja (31.7.1999 asti)
Brysselin toimisto

José MARTÍNEZ ARAGÓN

Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. 00 33 3 88 17 2401

Gerhard GRILL

Oikeudellinen pääneuvonantaja (15.4.1999 alkaen)
Puh. 00 33 3 88 17 2423

Benita BROMS

Oikeudellinen pääneuvonantaja
Brysselin toimisto (1.3.1999 alkaen)
Brysselin toimiston päällikkö (1.9.1999 alkaen)
Puh. 00 32 2 284 2543

Olivier VERHEECKE

Lakimies
Brysselin toimisto (1.11.1999 alkaen)
Puh. 00 32 2 284 2003

Vicky KLOPPENBURG

Lakimies
Brysselin toimisto
Puh. 00 32 2 284 2542

Xavier DENOËL

Lakimies
Ylimääräinen lakimies (31.1.1999 asti)
Määräaikainen toimihenkilö (1.6.1999 alkaen)
Puh. 00 33 3 88 17 2541

Ida PALUMBO

Lakimies
Puh. 00 33 3 88 17 2385

Alessandro DEL BON

Lakimies
Ylimääräinen lakimies (30.9.1999 asti)
Määräaikainen toimihenkilö (1.10.1999 alkaen)
Puh. 00 33 3 88 17 2382

Maria ENGLESON

Lakimies
Harjoittelija (28.2.1999 asti)
Ylimääräinen lakimies (1.3.1999 alkaen)
Puh. 00 33 3 88 17 2402

Ilta HELKAMA

Tiedottaja (31.7.1999 asti)

Ben HAGARD

Internet-vastaava
Puh. 00 33 3 88 17 2424

Nathalie CHRISTMANN

Hallintoavustaja
Puh. 0033 3 88 17 2394

Alexandros KAMANIS

Talousavustaja
Puh. 00 33 3 88 17 2403

Maria MADRID

Avustaja (1.9.1999 alkaen)
Brysselin toimisto
Puh. 00 32 2 284 3901

Murielle RICHARDSON

Euroopan oikeusasiamiehen sihteeri
Puh. 00 33 3 88 17 2388

Anna RUSCITTI

Sihteeri
Brysselin toimisto
Puh. 00 32 2 284 6393

Ursula GARDERET

Sihteeri
Brysselin toimisto
Puh. 0032 2 284 2300

Isabelle FOUCAUD

Sihteeri
Puh. 00 33 3 88 17 2391

Stephanie KUNZE

Sihteeri (1.3.1999 asti)

Isabelle LECESTRE

Sihteeri
Ylimääräinen toimihenkilö (28.2.1999 asti)
Määräaikainen toimihenkilö (1.3.1999 alkaen)
Puh. 00 33 3 88 17 2413

Marie-Andrée SCHWOOB

Sihteeri
Määräaikainen toimihenkilö (1.3.1999 alkaen)
Puh. 00 33 3 88 17 2393

Félicia VOLTZENLOGEL

Sihteeri
Määräaikainen toimihenkilö (1.5.1999 alkaen)
Puh. 00 33 3 88 17 2422

Patrick SCHMITT*Vahtimestari (31. 8.1999 asti)***Charles MEBS***Vahtimestari (1.9.1999 alkaen)**Puh. 00 33 3 88 17 7093***Peter BONNOR***Harjoittelija (15.6.1999 asti)***Eleni KEFALI***Harjoittelija (1.1.1999–30.6.1999)***Alexandra AGOSTO***Harjoittelija (1.3.1999–31.7.1999)***Panu RAINIO***Harjoittelija (1.9.1999–31.12.1999)***Conor DELANEY***Harjoittelija (1.9.1999 alkaen)*

LIITE D

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN VAALI

Säännökset

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklassa säädetään, että "oikeusasiamies nimitetään jokaisten Euroopan parlamentin vaalien jälkeen Euroopan parlamentin vaalikauden ajaksi. Sama henkilö voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi".

Euroopan parlamentin työjärjestyksessä on yksityiskohtaiset tiedot valintamenettelystä:

"177 artikla

1. Vaalikauden alussa puhemies pyytää välittömästi oman valintansa jälkeen tai 8 kohdassa määrätyissä tapauksissa nimitysehdotuksia oikeusasiamiehen virkaan ja asettaa määräajan niiden esittämiseksi. Ilmoitus julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.
2. Nimitysehdotuksilla on oltava vähintään kolmenkymmenen kahden vähintään kahdesta jäsenvaltiosta olevan jäsenen kannatus. Kukin jäsen voi kannattaa ainoastaan yhtä ehdokasta. Nimitysehdotukset sisältävät kaikki asiakirjat, joista käy kiistatta ilmi, että hakija täyttää oikeusasiamiestä koskevan ohjesäännön edellyttämät ehdot.
3. Nimitysehdotukset lähetetään asiasta vastaavaan valiokuntaan, joka voi pyytää saada kuulla ehdokkaita. Kuulemistilaisuudet ovat avoimia kaikille jäsenille.
4. Tämän jälkeen parlamentin äänestettäväksi annetaan lista, johon hyväksytyt ehdokkaat on merkitty aakkosjärjestyksessä.
5. Äänestys toimitetaan salaisena äänestyksenä ja hyväksymiseen vaaditaan annettujen äänten enemmistö. Jollei kahdella ensimmäisellä vaalikerroksella valita ketään hakijoista, seuraavalle kierrokselle pääsevät ainoastaan kaksi toisella vaalikerroksella eniten ääniä saanutta hakijaa. Jos äännet menevät tasan, valitaan vanhin hakija.
6. Ennen äänestyksen aloittamista puhemies varmistaa, että vähintään puolet parlamentin jäsenistä on läsnä.
7. Nimitetty henkilö kutsutaan välittömästi tuomioistuimen eteen vannomaan virkavala.
8. Oikeusasiamies hoitaa virkaa siihen asti, kunnes hänen seuraajansa astuu virkaan, paitsi kuolemantapauksessa tai jos hänet erotetaan."

Vuoden 1999 vaali

Euroopan parlamentti julkaisi 31. heinäkuuta 1999 *Virallisessa lehdessä* ⁽¹⁾ nimitysehdotuspyynnön, jossa nimitysehdotusten esittämisen määräajaksi asetettiin 24. syyskuuta 1999.

Vetoamusvaliokunnan 28. syyskuuta 1999 pitämässä kokouksessa valiokunnan puheenjohtaja ilmoitti, että oli saatu kahden ehdokkaan hyväksytyt nimitysehdotus, nimittäin Georgios Anastassopoulosin (entinen Euroopan parlamentin jäsen ja varapuhemies) ja Jacob Södermanin (Euroopan oikeusasiamiehen viranhaltija).

Vetoamusvaliokunta järjesti kahden hakijan kuulemistilaisuudet 19. lokakuuta 1999 pidetyssä erityisessä julkisessa kokouksessa.

Euroopan parlamentti äänesti 27. lokakuuta 1999 Euroopan asiamiehen valinnasta. Vaalin tulos oli seuraava:

Ääniä yhteensä:	557
Georgios Anastassopoulos:	256
Jacob Söderman:	269
Hylätyt äännet:	32

Jacob Söderman julistettiin näin ollen valituksi.

Euroopan parlamentin päätös nimittää Söderman toiselle toimikaudelle julkaistiin *Virallisessa lehdessä* 1. joulukuuta 1999 ⁽²⁾.

(1) EYVL C 220 1999, s. 29.

(2) Euroopan parlamentin päätös 1999/780/EY, EHTY, Euratom, tehty 27 päivänä lokakuuta 1999, Euroopan unionin oikeusasiamiehen nimittämisestä, EYVL L 306 1999, s. 32.

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN YHTEYSTIEDOT

STRASBOURG

– *Osoite*

Euroopan oikeusasiamies
1, av. du Président Robert Schuman
B.P. 403
F-67001 Strasbourg Cedex

– *Puhelin*

0033 3 88 17 2313

– *Faksi*

0033 3 88 17 90 62

– *Sähköposti*

euro-ombudsman@europarl.eu.int

– *Verkkosivut*

<http://www.euro-ombudsman.eu.int>

BRYSEL

– *Puhelin*

0032 2 284 2180

– *Faksi*

0032 2 284 4914
